

'Wɔsuslolue loluu
'sebhe

New Testament in Kouya

'W_Ususlolue loluu 'εbhε New Testament in Kouya

copyright © 2002 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kouya

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Information sur le droit d'auteur

© 2002, Wycliffe Bible Translators, Inc. tous droits réservés.

Ce texte de traduction vous est rendu disponible sous termes du Creative Commons License: Attribution-Noncommercial- Pas de travaux dérivés. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) En outre, vous avez l'autorisation de mettre le texte sous différents formats de fichier, tant que vous ne changez pas le texte ou la ponctuation de la Bible.

Vous pouvez partager, copier, distribuer, transmettre et extraire des parties ou des citations de ce travail à condition que vous incluiez l'information sur le droit d'auteur ci-dessus:

- Vous devez donner Attribution au travail.
- Vous ne devez pas vendre ce travail pour en tirer profit.
- Vous ne devez effectuer aucun travail dérivé qui puisse changer les mots ou la ponctuation en l'état des Saintes Ecritures.

Les autorisations au-delà du canevas de cette licence peuvent être disponibles si vous nous contactez au travers de votre demande.

Le Nouveau Testament

en Kouya

Copyright Information

© 2002, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Kouya

© 2002, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents.

For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

6b111f8e-be6f-55f2-a7a8-c43583754a65

Contents

Matie	1
Maliki	40
Luki	64
Zaan	107
Lenugbonya	136
Wlomu -nyuma	175
1 Kolenti -nyuma	192
2 Kolenti -nyuma	208
-Galasii -nyuma	219
Efezi -nyuma	225
Filipu -nyuma	231
Kolosu -nyuma	235
1 Tesaloniki -nyuma	239
2 Tesaloniki -nyuma	243
1 Timotee	245
2 Timotee	250
Titu	254
Filemo	256
Eblenya	257
'Zake	270
1 Pielu	275
2 Pielu	280
1 Zaan	283
2 Zaan	287
3 Zaan	288
Zudi	289
Zaan 'yiliwugbonya	291

Matiee 'sebhε Sa Matie gbaa -Zezuu gbuzɔnɔ gbɔ

-Zezuu -gɔgbɔ Matie cɛlia, mɔ -wa. Nu, Matie mɔ -Zezuu *'bɔnɔnya kugbua lε 'sɔɔ glaa -nyime yabhlo nya. Zuifu -yla Matie cɛlia wee 'sebhε ni. -Lagɔ ka 'cɔn ɔ -Bhasanyɔɔ tietiegbɔɔ wɛli wla, 'in -Lagɔgbɔɔ -falɔpanya ka -mɔɔ daa cɛli *'wɔsuslolue sɔaa 'sebhε 'wɔ. 'Sebhε ni 'wɔ, Matie slolua we Zuifu nu, -Zezu -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ (Mɔ -wa Mesi).

-Zezuu dukpasɔ

(Lk 3.23-28)

1 -Zezu Klisu dukpasu ηni ni: ɔɔ -Zezu *Klisi mia, ɔ dukpasa -wa *-Davidi, 'in *Ablaamu mia -Davidu dukpasa nya.

2 Ablaamu gwalia Izaki.

Izaki gwalia Zakɔbu.

Zakɔbu gwalia Zuda -yɔ ɔ bhelia.

3 Zuda gwalia Pelesi -yɔ Zela, nu, wa 'nyaa -wa Tamaa.

Pelesi gwalia Eslomu.

Eslomu gwalia Alamɔ.

4 Alamɔ gwalia Aminadabu.

Aminadabu gwalia Naason.

Naason gwalia Salma.

5 Salma gwalia -Boazi, nu, ɔ 'nyaa -wa *Wlaabu.

-Boazi gwalia Obedi, nu, ɔ 'nyaa -wa Wluti.

Obedi gwalia -Zesee.

6 -Zesee gwalia nyɔmaa 'wlulapɔnyɔ - Davidi.

-Davidi gwalia *Salomɔɔ, Ulii 'ηwnɔ nya.

7 Salomɔɔ gwalia Wloboamu.

Wloboamu gwalia Abia.

Abia gwalia Aza.

8 Aza gwalia Zozafati.

Zozafati gwalia Zolamu.

Zolamu gwalia Oziasi.

9 Oziasi gwalia Yotamu.

Yotamu gwalia Akazi.

Akazi gwalia Ezekiasi.

10 Ezekiasi gwalia Manasee.

Manasee gwalia Amɔn.

Amɔn gwalia -Zoziasi.

11 -Zoziasi gwalia Yekonia -yɔ ɔ bhelia.

We bhla wa kpaa *Izlaɛlɔnyɔma, 'in wa yia wa Babilɔnɔ kwa.

12 -Mɔɔ 'bɔgɔ, Yekonia gwalia Salatieli.

Salatieli gwalia Zolobabeli.

13 Zolobabeli gwalia Abiudu.

Abiudu gwalia Eliakimu.

Eliakimu gwalia Azɔɔ.

14 Azɔɔ gwalia Sadɔku.

Sadɔku gwalia Akimu.

Akimu gwalia Eliudu.

15 Eliudu gwalia Eleazaa.

Eleazaa gwalia Matan.

Matan gwalia Zakɔbu.

16 Zakɔbu gwalia Malii 'lowli *-Zezefu.

Nu, Malii gwalia -Zezu wa laa Klisi,

-mɔɔ ji -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ.

17 Nu, we 'ka Ablaamu -gɔ 'bhɔ, we 'ka -Davidi yli, dukpasɔ -zakpa kugbua lε -mɔɔ -wa. We 'ka -Davidi -gɔ 'bhɔ, we 'ka wa kpakpɛ yli, 'in wa 'ka wa Babilɔnɔ kwa, we nyini dukpasɔ -zakpa kugbua lε -mɔɔ. -Mɔɔ 'bɔgɔ, we 'ka wa Babilɔnɔ -kwakwɛ -gɔ 'bhɔ, we 'ka -Zezu Klisu gwali bhla nyini, we nyini dukpasɔ -zakpa kugbua lε -mɔɔ.

Malii gwalia -Zezu

(Lk 2.1-21; -Gal 4.4)

18 Nu, sanεε wa gwalia -Zezu Klisi. Nu, ɔ 'nyaa -wa Malii, mɔ -yɔ -Zezefu 'kaa kukwali, wa 'ni -slɔ ladi dabhlo, 'in ɔ yia nukpla pla -Lagɔɔ Zuzu 'Pɔpaa 'tite nya. 19 Nu, -Zezefu mia, nyime tikli -wa. ɔ 'ni 'yibha ɔ 'ka Malii gbɔ dli -zejila 'wɔ. We 'dεε 'gbɔ, bhoyi ɔ -yɔ ɔ yi yaa -dia zizewiemɔ. 20 Da ɔ dli mia we -gɔ, 'in Jejitapεε 'anzɔ yabhlo yia ɔ -gbε yi 'yɔla 'wɔ, 'in we nεε:

«-Zezefu, -Davidu 'yuoyu, -in 'na lɔlɔ dli -ni, -in 'ka Malii kwa, nu, 'yu ɔ yia gwalia, -Lagɔɔ Zuzu 'Pɔpaa 'tite nya ɔ plaa nukpla.

21 Nu, nukpasuyu ɔ yia gwalia, 'in -in 'ka ɔ 'ηni zv -Zezu, 'in ɔ 'ka ɔ nyɔma gbɔnyuu 'wɔsa.»*

22 -We Jejitapεε gbaa ɔ gbɔɔ -falɔpanyɔɔ ηwe nya, we 'ka lεnɔɔ 'gbɔ, we yi 'saa 'pli:

23 «Nu, 'yieslɔηwnɔyɔ ɔ 'nia nukpasu -yi,

mɔ yia nukpasuyu gwalia,

'in wa 'ka ɔ 'ηni zv Emanueli.»

-Mɔɔ ji -wa nu, -Lagɔ -yɔ -a 'sɔ mi.

* 1:21 -Zezuu ji -wa nu, -Lagɔ saa nyɔma gbɔ 'wɔ.

24 Ɔ ganɔa, sa Jejitapɛɛ 'anzi gbaa, 'mɔ ɔ nɔa lɛ, 'in ɔ yia Malii ɔ 'dɛɛ -gbe belɛ. 25 Ɔ -yɔ ɔ 'nɛ -budu 'wɔdi, 'in ɔ Malii yia ɔ nɔkpasuyu gwali, 'in -Zɛzɛfɔ yia -mɔɔ 'ɲni zɔ -Zezu.

2

Gboyilonya mnɔa -Zezuu 'ɲni 'ylimani (Lk 2.22-38)

1 -Zezu wa gwali Betilemɔ, Zudee -dɔdɔ -gɔ, -zugba *Ewloɔ mɛ nyɔmaa 'wlulapɔnyɔ nya.

Tɔɔn, gboyilonya 'bhɔa 'yɔlɔ 'wɔsɔlɔda, 'in wa yia *-Zeluzalemɔ nyɔni. 2 Wa nɛɛ: «'Yu, -ɔ wa gwali, 'in ɔ 'ka *Zuifɔ 'wlulapɔ, da ɔ mia? Nu, ɔ -zɛɣi ka 'wɔ 'yɔlɔ 'wɔsɔlɔda, 'in -a yia we -yɔyɛ, we 'dɛɛ 'gbɔ, -a yia yi -a 'ka ɔ 'ɲni 'ylimani.»

3 Nu, nyɔmaa 'wlulapɔnyɔ Ewloɔ 'nɔa we, 'in ɔ plɛ yia sumani, ɔ -yɔ -Zeluzalemɔ -nyɔmaa weee. 4 -Bha ɔ laa *-Lagɔbɔbɔnyaa -cian we -yɔ -Lagɔ titee gwesanya, 'in da wa 'kaa -Lagɔ -Bhasanyɔ gwali, ɔ 'ka we yibheli. 5 Wa nɛɛ ɔ -ylɛ: «Nu, Betilemɔ, Zudee -dɔdɔ -gɔ, -bha wa gwali ɔ. Nu, -we *-Lagɔgbɔ -falɔpanyɔ cɛɣi, mɔ nu:

6 «Ami, Betilemɔ, Zudee -dɔdɔ -gɔ -nyɔmaa, amɔaa 'gbe 'nɛ 'kienyi -mɛ, Zudeegbe 'kadɛ glaa. Nyɔmaa 'Wlulapɔnyɔ yabhlo yia amɔaa -gbe 'bhɔa, mɔ 'kaa Izlaɛɣinyɔmaa -wa -wa na nyɔmaa, mɔ 'kaa wa 'yugalɛ.» »

7 Tɔɔn, 'in Ewloɔ yia waa gboyilonya la zizewiemɛ, 'in ɔ yia wa layɔbha nu, labhla wa 'yɛ wee -zɛɣi -yɔa. 8 'In ɔ nɛɛ wa -ylɛ: «A mɛ, a -talɛ ɔ 'yuu da 'nanɔ, a -ka ɔ 'yɛ, a yi 'mɛ 'di -sali, 'in, -amɛ, in 'ka -mɔ mɛ, in 'ka ɔ bɔbɔ.» -Bha ɔ tiea wa Betilemɔ.

9-10 Waa gboyilonya 'nɔa Ewloɔ wɛɣi, 'in wa yia 'yoo bhli. 'In -zɛɣi wa 'yɛ yaa 'yɔlɔ 'wɔsɔlɔda, wa yia we -yɔyɛ, 'in we yia wa 'mɔna 'wɔla. Wee -zɛɣi -galɛ wa 'yu, 'in da ɔ 'yu mɛ, we nyɔni -bha, 'in we yia 'yɛgbe.

11 Da wa plaa -budu zɔ, 'in wa yia 'yu -yɔ ɔ 'nyaa Malii -yɔyɛ. Wa yia ɔ 'yu bɔbɔ, ɔ 'yu 'kukolu sibhlie nya. -Mɔ 'bigɔ, wa yia wa 'gba 'wɔkali, 'in 'ɲnimnɛli wa cɛɣi ɔ, mɔ nu: -can kɛ, *mɛli kɛ, we -yɔ 'wɛ, 'mɔ wa 'nyɛa ɔ. 12 'Ylaa 'wɔ, -Lagɔ nɛɛ wa -yɛ nu, wa

'na 'plɛ Ewloɔ -gbe -nɛ. 'In wa yia 'yoo -putu 'wɔbhu, 'in wa yia wa -zɔɔ lɔmɛ.

-Zɛzɛfɔ mnɔa Ezipɔtɔ

13 Waa gboyilonya ka mɛ 'bhie, Jejitapɛɛ 'anzi yabhlo yia -Zɛzɛfɔ -gbe yi 'yɛ 'wɔ, 'in we nɛɛ ɔ -ylɛ: «Nu, Ewloɔ yia ɔ 'yuu da -tali, ɔ 'ka ɔ 'bha. We 'dɛɛ 'gbɔ, -sɔ 'wɔ, -in 'bhu ɔ 'yu -yɔ ɔ 'nyaa 'wɔ, -in -yɔ wa 'sɔ mɛ Ezipɔtɔ -gwagwɛ nya. -In -tɔ -mɔ, bhla -we nya a 'kaa yi, -amɛ yia we aɔn -yɛ gbaa.»

14 -Zɛzɛfɔ -sɔa 'wɔ, 'in ɔ yia 'yu -yɔ ɔ 'nyaa 'wɔbhu. Wa 'bhɔa -bha sabɔ, 15 'in wa yia Ezipɔtɔ mɛ. Wa -di -mɔ la, 'in Ewloɔ yia tɛ. 'Sa -mɔ 'plɛ sa, 'in -we -Lagɔ gbaa ɔ gbɔ -falɔpanyɔ ɲwe nya, we 'ka gbɔzɔnɔ -zɛ, ɔ nɛɛ:

«In ka na 'yu la, ɔ 'ka Ezipɔtɔ 'bhɔ.»

Ewloɔ 'bhaa nɔkpasuyaa Betilemɔ -dɔdɔ -gɔ

16 Da Ewloɔ 'yɛ nu, gboyilonya ka ɔ -dawli 'wɔnɔ, 'in ɔ yia 'cɛ 'pa bhabha. -Bha ɔ tiea nyɔmaa wa 'ka Betilemɔ dɔdɔ -gɔ nɔkpasuyaa 'bha. -Wa 'nɛ -zɔ 'sɔ yɛ, we -yɔ -wa kaa -zɔ 'sɔ, -maa wa mnɛ 'bhaa. Nu, bhla -we nya -zɛɣi 'wɔa gboyilonya ka ɔ 'di -sali 'gbɔ ɔ yi 'saa nɔ. 17 Nu, -we *-Lagɔgbɔ -falɔpanyɔ Zelemi gbaa mɔ nɔa lɛ:

18 «-A ka 'wɔkpɛwɛɣi 'nɔ mɔ Wɛmaa, wa mɛ 'wɔkpɛda, wida wa mɛ. *Wɛɛɣi -wa, ɔ 'yua ɔ mɛ wida, ɔ 'nɛ ɲwɛnɛ wa 'ka ɔ bhuhɔe, nu, ɔ 'yua ka tɛ.»

-Zɛzɛfɔ 'bhɔa Ezipɔtɔ (Lk 2.39)

19 Da Ewloɔ tɛ, -zugba -Zɛzɛfɔ mɛ Ezipɔtɔ, 'in Jejitapɛɛ 'anzi yabhlo yia ɔ -gbe yi 'yɛ 'wɔ, 'in we nɛɛ ɔ -ylɛ: 20 «-Sɔ 'wɔ, -in 'bhu ɔ 'yu -yɔ ɔ 'nyaa 'wɔ, -in -yɔ wa 'sɔ mɛ *Izlaɛɣi -dɔdɔ -gɔ. Nu, -wa 'yibhɔa wa 'ka ɔ 'yu 'bha, -maa ka tɛ.»

21 Tɔɔn, -Zɛzɛfɔ -sɔa 'wɔ, 'in ɔ yia ɔ 'yu -yɔ ɔ 'nyaa 'wɔbhu, 'in wa yia Izlaɛɣi -dɔdɔ -gɔ mɛ. 22 Ɔ 'nɔa nu, Alɛkɛɣi mɛ Zuifɔ 'wlulapɔda ɔ dide Ewloɔ 'bigɔ, -bha ɔ nɔa nyanɔ ɔ 'ka Zudee mɛ. Mɔ ɔ 'kaa mɛ, ɔ 'yɛ -bha 'yɛ 'wɔ, 'in ɔ yia Galilee -dɔdɔ -gɔ mɛ. 23 'In 'gbe -we wa laa Nazaɛɣi, 'in wa yia -bha ladi. Nu, 'sa we 'plɛ sa, 'in -we

-Lagɔgbɔv -falipanya gbaa we 'ka gbuzɔnɔ -zɛ. Wa nɛɛ:
«'Mɔ wa yia laa Nazalɛɪyɔ.»

3

**Zaan batizea nyima 'nyu nya*
(Mk 1.1-8; Lk 3.1-18; Zn 1.19-28)

¹ We bhla wa 'yia 'Zan *-Batisi -yɔ -mɔ da beblɛɛ Zudee -dɔdɔ -gɔ. ɔ 'kpia 'wɔ, ² ɔ nɛɛ: «A 'bhiti amiaa dli, nu, -Lagɔɔ nyimaa 'wlulapɪɛ ka cɪpa.»

³ -Lagɔgbɔv -falipanyɔ *Ezaii nɛɛ zɪmɛ ɔ daa nu:
«Nyimɛ yabhlo 'kpia 'wɔ -mɔ da beblɛɛ, ɔ nɛɛ:
<Nu, a mnazi Nyimaa -Kanyɔɔ 'yloogblɔ -yɔ.
A nu 'yoo tiklu ɔ 'yu.» »

⁴ Nu, ɔɔ *Zaan mia, ɔ 'wɔ -bana mi *-nyɔmɛɛ nyanɪ nya, 'in ɔ -cesli mia numɛɛ ku nya. Lɔv 'kpi -yɔ -gangan ɔ lia. ⁵ Zudee -dɔdɔ -gɔ -nyima klaa, -Zeluzalemɔ -nyima klaa, we -yɔ -wa 'bhɔa Zudeɛn nyu kwesi, ma yia Zaaan -gbɛ. ⁶ Gbɔnyuu -we wa nɔa lɛ, 'mɔ wa gbaa -zejila 'wɔ, 'in ɔ batizea wa Zudeɛn nyu lɔ.

⁷ Zaan 'yia nu, *Falizinyima -yɔ *Sadusenyima mi ɔ -gbɛ yida, nu, -maa -zu 'wɔ, 'in ɔ nɛɛ wa -ylɛɛ: «Amia mia dɛ, 'munimɛɛ -gnɔ a -mia! Nyɔɔ -sali aɪn 'dɪ, 'in a pɔpali 'wlukɔɔn la nu, a mnɛni a 'ka -Lagɔɔ 'cɛ -we mia yida kwɛɛ 'tlaa? ⁸ A -slolu amiaa lɛnɔgbɔnya 'wɔ sazɔnɔ sa nu, a ka amiaa dli 'bhiti. ⁹ A 'na gbalɪ amiaa 'dɛ dli zɔ -nɪɛ: <Nu, Ablaamɔ mi -amiaa dukpasa nyaa 'gbɔ -a ka gbɔwɔbhɔ.> Nu, in nɛɛ aɪn -yla, -Lagɔ mnɛni ɔ 'ka tɔkpanya ni, Ablaamɔv 'yua -zɛli. ¹⁰ -Lagɔɔ 'nɛnɔ gbee 'yli -dɪ sunyaa bhɔ -yɔ la pepe. Su weɛ -we'e 'paa 'bhue -zɔnɔnya ni, -dia ɔ yia we, ɔ 'ka we -kosu 'wɔ viteli. ¹¹ 'Nyuu nya -amɪ na batizea aɪn, 'in wa 'ka we 'jiyibheli nu, a ka amiaa dli 'bhiti. Nu, nyimɛ ɔ yia 'mi 'bi yia, mɔ yia aɪn batizea Zuzu 'Pɔpa -yɔ -kosu nya. ɔ 'tite -zi na -nɔ, in 'ni we 'klɔ -ka in 'ka ɔ -sakwla 'wɔbhɔ. ¹² ɔ ka ɔ butɛ kwɛɛ, ɔ 'ka ɔ 'mnɔ 'wɔpɔ, ɔ 'ka we 'ya -yɔ we vavi -yɔsɪsali. 'In ɔ 'ka we 'ya -zɔnɔnya -gbagbɔ 'wɔ slu, 'bhie, ɔ 'ka we vavinya -kosu we'e nyumoa 'wɔ viteli.»

Zaan batizea -Zezu 'nyu nya
(Mk 1.9-11; Lk 3.21-22; Zn 1.29-34)

¹³ -Zezu 'bhɔa Galilee -dɔdɔ -gɔ, 'in ɔ yia Zudeɛn nyu -yɔ mnɪ. ɔ nyɪa -mɔ, 'in ɔ yia Zaan kwesi bɛ, -mɔɔ 'ka ɔ batizee 'nyu nyaa 'gbɔ. ¹⁴ Zaan 'ni we nɔwɪn, ɔ nɛɛ: «-Innya, we 'ni 'sa -mi. -Mi 'ka 'yaa 'mi batizee 'nyu nya, 'in -in yia yi, in 'ka -mi 'nyu nya batizee yi?»

¹⁵ -Zezu nɛɛ: «Nu, we mi -Lagɔ 'yu tiklu 'gbɔ, -a nu we lɛ.»

-Bha Zaan nɔwɪnɔa we -yɔ, 'in ɔ yia we lɛnɔ.

¹⁶ Zaan batizea -Zezu 'nyu nya, -Zezu mi 'nyu lɔ 'tlada, 'in ɔ yia -Lagɔɔ 'gbe -yɔyɪ nɔwɛ -kalɪda. 'In ɔ yia -Lagɔɔ Zuzu, ɔ 'wɪba -kpakɔn, -yɔyɪ kwɪda, 'in -mɔɔ yia ɔ -gɔ la -sibhli. ¹⁷ 'In wa yia wɛli yabhlo, -we 'bhɔa -Lagɔɔ -gbɛ 'nɔ, we nɛɛ: «Na 'Yu ɔ -mia, in -kali ɔ zɛ, 'mɔ in 'nyɛa na dli weɛ yoo.»

4

**Kuzu ylaa -Zezu la*
(Mk 1.12-13; Lk 4.1-13)

¹ Tɔɔn, 'in -Lagɔɔ Zuzu yia -Zezu da beblɛɛ kwa, *Kuzu 'ka ɔ laylaa 'gbɔ. ² ɔ mia -mɔ da beblɛɛ, ɔ li -mɔ zli glɔ 'sɔ, sabɔ glɔ 'sɔ, -zugba ɔ ti lililu, 'in nɔwɔ yia ɔ -yɔkpa. ³ *Laylanyɔ bɛa ɔ kwesi, 'in we nɛɛ ɔ -ylɛɛ: «-In -ka -Lagɔɔ 'Yu nya -mi 'piɛɪn, -in gba tɔkpanya ni -yla nu, we -zɛ 'floo.»

⁴ 'In ɔ nɛɛ: «We mi cɛɪda *-Lagɔɛbhɛ 'wɔɛ:
<We 'ni lililu -bhlogbɔɔ -gɔ nyimɛɛ
'yliyɔgagɪ tili, nu,
wɛli -we -Lagɔ gbaa,
'in we nyɛ 'yaa ɔ 'yliyɔgagɪ.» »

⁵ Tɔɔn, 'in 'Kuzu yia ɔ -mɔwɔ -gbe -Zeluzalemɔ 'wɔkwa. We dia ɔ *-Lagɔɔbudu 'kadɔ 'wɔ la, ⁶ 'in we nɛɛ: «-In -ka -Lagɔɔ 'Yu nya -mi 'piɛɪn, -blu 'wɔ -in 'ka lasibhli, nu, we mi cɛɪda -Lagɔɛbhɛ 'wɔɛ:

<-Lagɔ yia ɔ 'anzɪnya tiea -na 'gbɔ,
'in we 'ka we sɔnya -mi zɔ laslɔlɔ,
-na bhɔ yi tɔkpa gozoo 'gbɔ.» »

⁷ 'In ɔ nɛɛ: «We mi 'ya cɛɪda -Lagɔɛbhɛ 'wɔɛ:
<Nu, Jejitapɛ, ɔ -wa -na -Lagɔ,
a 'na ylali ɔ la -ni.» »

⁸ -Bha 'Kuzu kwa 'yaa ɔ 'wɔpa -gɔgɔ 'kadɔ 'wɔ. 'In we yia dɔdɔv 'nɪmnɪ -da weɛ -yɔ we 'nɪmnɪ -yɔ we 'tite ɔ 'klɔslɔlu. ⁹ 'In we nɛɛ: «-In -ka 'mi 'yu 'kukolu 'sibhli, 'in -in -ka 'mi bɔbɔ, nu, -we weɛ mia da, 'in na nyɛa -mi we.»

10 'In ɔ nɛɛ we -ylaɛ: «Bɛ lɔ, 'Kuzu! We mɪ ɔɛlɪda -Lagɔsɛbhɛ 'wɔɛ:

«-In bɔbɔ Jejitapɛ, -ɔ -wa -na -Lagɔ,
'in -in nɔ ɔ 'dɛbhlogbɔɔ -yla lubho.» »

11 'Kuzu 'bhɔa ɔ kwesi tɔɔn, 'in 'anzɪnya yia ɔ 'wɔsa.

*-Zezu dia ɔ lubho gwe Galilee
(Mk 1.14-15; Lk 4.14-15)*

12 -Mɔɔ 'bɪgɔ, -Zezu 'nɔa nɪ, wa ka Zaan -kasɔ 'wɔpa, 'in ɔ yia Galilee mɪ. 13 ɔ 'nɪ Nazalɛtɪ -tɔ, Kapɛnaumɔ ɔ -dia la. Nɪ, Kapɛnaumɔgbe mɪa Galilenyu kwesi, -we mɪa -mɔ Zabulɔn -yɔ Nɛfotalii -dɔdɔ -gɔ.

14 'Mɔ ɔ nɔa lɛ, 'in -we -Lagɔgbɔɔ -falɪpanyɔ Ezaii gbaa, we 'ka gbɔzɔnɔ -zɛ, ɔ nɛɛ:

15 «Zabulɔn -yɔ Nɛfotali -nyɪma,
nyɪma -wa mɪ 'nyuu -yɔ 'yloogblɔ,
-mɔ Zudɛɛn nyuu kakpe yabhlo lɔ,
Galilee da 'lakpanya mɪ!

16 Nyɪma -wa mɪa nɪkpise 'wɔ, zɪ wa yia 'yia!

-Wa mɪa tlɪtlɛe zuzu 'wɔ, zɪ yia wa -gbe 'tlaa.»

17 -Bha -bhlokpade, 'in ɔ yia -Lagɔgbɔ gbagbɛ bhli, ɔ nɛɛ: «A 'bhiti amɪaa dlɪ, nɪ, -Lagɔɔ nyɪmaa 'wlulapɪɛ ka ɔpa.»

*-Zezu laa ɔ 'bɪnɔnya -mnɔa
(Mk 1.16-20; Lk 5.1-11)*

18 'Yɪ yabhlo nya, -Zezu mɪ Galilenyu kwesi nɔda, 'in ɔ yia bhelia 'sɔ -yɔyɪ, 'Simɔɔ (-mɔɔ -banɪnɪ -wa Pɪɛlɪ), we -yɔ ɔ bheli Andlee. Wa mɪ wa 'sowli 'nyu lɔ vitelida, nɪ, zibhibhanya wa -mɪa. 19 ɔ nɛɛ wa -yla: «A yi 'mɪ 'bɪ, sa a kpaa zibhi, in 'ka 'sa aɪn nyɪmaa 'ylibilanɔnɔnya -zɛlɪ, 'in a 'ka 'mɪ wa 'bɪ -la.»

20 Tɔɔn, wa tɪa -bha wa 'sowli, 'in wa yia ɔ 'bɪ mɪ. 21 ɔ bɛa 'yu -sɛ, 'in ɔ yia *'Zake -yɔ ɔ bheli *Zaan 'yɪ, nɪ, Zebedee 'yua -wa. Wa -yɔ wa dide mɪ wa 'sowli mnazɪda -mɔ 'glɔ 'wɔ, 'in -Zezu yia wa la, 22 'in wa yia wa dide -yɔ ɔ 'glɔ -bha tɪ, 'in wa yia -Zezu 'bɪ mɪ.

23 We bhla -Zezu 'plɪa Galilee -dɔdɔ weee -gɔ, -zugba ɔ slolua nyɪma gbɔ *-Lagɔbudunya zɔ, 'in ɔ gbaa *-Lagɔɔ nyɪmaa 'wlulapɪɛ -zɔnɔɔ gbɔ, gu weee -yɔ sɪasɛ weee, -we mɪa nyɪma -yɔ jipejipe nya. 24 -Bha wa 'nɔa -Zezuu 'dɪ Silii -dɔdɔ weee -gɔ. Nɪ, -wa mɪa sɪada weee, -wa kaa gu -yɔ klaa, -wa ka ku glopoa klaa, -wa zuzu 'nyuu mɪa 'wɔ klaa, -wa kaa nɛɔn gu -yɔ

klaa, we -yɔ zɔlaslonya, 'ma wa -laa -Zezu, 'in ɔ yia wa jipe. 25 'In nyɪmaa -zlo yia -Zezu 'bɪ yi. Tɔlɔa 'bhɔa Galilee, tɔlɔa 'bhɔa 'Gbe Kugbua -dɔdɔ -gɔ, tɔlɔa 'bhɔa -Zeluzalɛmɔ, tɔlɔa 'bhɔa Zudee -dɔdɔ -yɔ Zudɛɛn kakpe yabhlo -gɔ.

5

*-Zezu -slolua nyɪma gbɔ
(Lk 6.20-23)*

1 Da -Zezu 'yia nyɪmaa -zlo -yɔ, ɔ -gblaa -gɔgɔ yabhlo 'wlu, 'in ɔ yia -mɔ ladɪ. ɔ 'bɪnɔnya gbelia ɔ, 2 'in ɔ yia wa slolue bhli, ɔ nɛɛ:

3 «Nyɪma -wa'a laa wa 'dɛ nyɪma -Lagɔ 'yu,
'wɔtɔtɔe -dlɔɔ mɪ wa -nɔ nya,
-we ka gbɔ -wa, -Lagɔ pɪlɪ wa 'wlu la.

4 -Wa mɪa wida,
'wɔtɔtɔe -dlɔɔ mɪ wa -nɔ nya,
-we ka gbɔ -wa, -Lagɔ yia wa 'kɔaylɪ 'paa.

5 Nyɪma -wa mɪa sa bhe,
'wɔtɔtɔe -dlɔɔ mɪ wa -nɔ nya,
-we ka gbɔ -wa, ma yia dɔdɔ 'wɔbhua 'bɪ -lɪlɛe saa.

6 Nyɪma -wa nyɪma tɪklɪ -zɛzɛ tɔ mɪa 'bhada ɪwɔ 'bhisa,
'wɔtɔtɔe -dlɔɔ mɪ wa -nɔ nya,
-we ka gbɔ -wa, lɔa wa yia.

7 Nyɪma -wa yɪa wa -lima nyazɪ,
'wɔtɔtɔe -dlɔɔ mɪ wa -nɔ nya,
-we ka gbɔ -wa, -Lagɔ yia wa nyazɪ 'yɪa.

8 Nyɪma -wa ka dlɪ mɪa tɪklɪ,
'wɔtɔtɔe -dlɔɔ mɪ wa -nɔ nya,
-we ka gbɔ -wa, -Lagɔ wa yia 'yia.

9 Nyɪma -wa bɪbɛlia nyɪma -yɔ,
'wɔtɔtɔe -dlɔɔ mɪ wa -nɔ nya,
-we ka gbɔ -wa, -Lagɔ yia wa laa ɔ 'yua.

10 Nyɪma -wa wa palɪa 'kɪyɛ 'wɔ,
wa mɪ nyɪma tɪklɪ nyaa 'gbɔ,
'wɔtɔtɔe -dlɔɔ mɪ wa -nɔ nya,
-we ka gbɔ -wa, -Lagɔ pɪlɪ wa 'wlu la.

11 «Nɪ, wa -ka amɪaa 'ɪnɪ -nyumɔ, wa -ka aɪn 'kɪyɛ 'wɔpalɪ, wa -ka aɪn yoyo gbɔ -gɔ la zɔlɔ na 'gbɔ, 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ mɪ amɪaa -nɔ nya. 12 A lɪ 'mɔna sa duun, -we ka gbɔ -wa, -tɪnɔɔ 'kadɪ a yia 'yia -Lagɔɔ -gbe. Nɪ, 'sa -bhlokpade wa 'palɪa -Lagɔgbɔɔ -falɪpanya, -wa -galɪa aɪn 'yu, 'kɪyɛ 'wɔ.

-Zezu nɛɛ ɔ 'binɔnya mɪ zli -yɔ gumu 'bhisa (Mk 4.21, 9.50; Lk 8.16, 14.34-35)

13 «Nu, amia, dɔdɔgbɔ -nyɪmaa gumu 'bhisa a mia. Nu, gumu -ka 'nɔŋwɛ 'bhɔ, sa wa 'ka we namania? We 'nɪ 'maslɛɛn -lu yabhlogbɔɔ 'wɔkɔ. Nu, 'pipee wa vitelia we, 'in nyima nɔa we -gɔ.

14 «Nu, amia, dɔdɔgbɔ -nyɪmaa zli 'bhisa a mia. 'Gbe wa zɔa -gɔgɔ 'wlu, wa 'nɪ mnɛni wa 'ka we zize. 15 'In wa -yɔ 'napɛ -ka yi, wa'a dɪ we -solu zɔ la. Yalɪ wa dɪa we la, 'in we yɪa nyima weee -gɔ la, we 'nɪ mɔvɔ? 16 'Sa -bhlokpade, amiaa zli 'kaa nyima 'yu li, 'in wa 'ka amiaa lɛnɔgbɔ -zɔnɔ -yɔyɪ, 'in wa 'ka amiaa Dide -ɔ mia yalɪ 'ŋnɪ -mnɪnɪ.

-Zezu -yɔ -Lagɔɔ tite

17 «A 'na pɔpali dli zɔ la -nɪ, nu, *Moizɪ tite -yɔ -Lagɔgbɔv -falɪpanyaa wɛli in yia lasaa -nɪ. In 'nɪ we lasasiee 'gbɔ yi. Yi in yia, 'in we 'ka gbɔzɔnɔ -zɛ.

18 «In nɛɛ aɪn -yla gbɔzɔnɔ sa nu, dɔdɔ -yɔ yalɪ 'nɪ -slɔ labhɔ, -Lagɔɔ titee cɛliɪ 'ya 'kienyi -lɛ 'na 'ka labhɔ, 'in dɔdɔ 'kaa bhɪa. 19 We 'dɛɛ 'gbɔ, nyɪmɛ -ɔ mia 'kienyi -lɛ, -wa -Lagɔ pɪli 'wlu la glaa, mɔ -wa nyɪmɛ -ɔ 'zɔa -Lagɔɔ tite 'kienyi -lɛ 'nɔŋwɛ, 'in ɔ slɔlua ɔ -lima sa wa'a zɔa we 'nɔŋwɛ. Nu, -ɔ slɔlua ɔ -lima -Lagɔɔ tite 'nɔŋwɛzɔzɔɛ, mɔ -wa kpasɪ, nyɪmɪ -wa -Lagɔ pɪli 'wlu la glaa. 20 In nɛɛ aɪn -yla: a zɔ -Lagɔɔ tite 'nɔŋwɛ. A -zi -Lagɔɔ titee gwesanya -yɔ Falizɪnyɪmɪ, we 'nɪ -mɔvɔvɔ, nyɪmɪ -wa -Lagɔ pɪli 'wlu la, a 'na 'ka wa glaa -mɪ.

A -yɔ amiaa bhelia suslolu 'wɔ

21 «A ka 'nɔ nu, wa nɛɛ amiaa dɔkpasɪ -ylaɛ: «A 'na 'bhali nyɪmɛ -nɪ. Nu, -ɔ ka ɔ bheli 'bha, gbɔwɔbhunya 'yu wa yia ɔ kwaa.» 22 Nu, in nɛɛ aɪn -ylaɛ: -ɔ -ka ɔ bheli -yɔ 'cɛpali, gbɔwɔbhunya 'yu wa kwaa ɔ. -ɔ -ka gba ɔ bheli -yla, -mɔɔ mɪ nyɪmɛ -kpɔa nya, nyɪmɪ kpasɪ 'yu wa kwaa ɔ, 'in wa bhua ɔ -yɔgbɔ 'wɔ. -ɔ -ka ɔ bheli -yla gba: «Nyɔgbɔ», ɔ ka we 'klɔ wa 'ka ɔ -kosu -we'e nyɪmɔa 'wɔ kwa. 23 We -ka nu, -na wlawlalu -in mɪ -Lagɔ kwada 'slakagɔsalɪlu 'yu, 'in -in yi ligbe nu, -in -yɔ -na bheli 'sɔ ka gbɔ, 24 -in tɪ -bha wee wlawlalu 'slakagɔsalɪlu 'yu, -in mɪ, -in -yɔ

-na bheli 'ka gbɔ -bhɪa, 'bhie, -in 'ka wee wlawlalu -Lagɔ -la.

25 «Nu, nyɪmɛ -ka -mɪ gbɔ 'wluladɪli, 'in -in -yɔ ɔ 'sɔ 'ka gbɔwɔbhunya 'yu mɪda -mɪ, -in -yɔ ɔ 'sɔ -bhɪa gbɔ slɔɪ, da a mia -slɔ 'yloogblɔ. Nu, we 'nɪ -mɔvɔ, 'in ɔ kwaa -mɪ gbɔwɔbhunya 'yu, 'in gbɔwɔbhunya nyɛa -mɪ 'slɔja yoo, 'in wa paa -mɪ -kaslɔ 'wɔ. 26 In nɛɛ aɪn -yla gbɔzɔnɔ sa: -in 'nɪ -slɔ ɔ tama 'wɔbhloɪlu -nɔ wla, -in 'na 'ka -mɔ 'tla.

-In -yɔ nyɪmɛ -putuu 'ŋwnɔ 'na -dɪli -budu 'wɔ -nɪ

27 «A ka 'nɔ nu, wa nɛɛ: «-In -yɔ 'ŋwnɔ -putu 'na -dɪli -budu 'wɔ -nɪ.» * 28 Nu, -amɪ, in nɛɛ aɪn -yla: nyɪmɛ -ka ɔ -libheyɪ 'ŋwnɔ yla, 'in ɔ -budu 'wɔdɪ tɔ -ka ɔ 'bha, ɔ -yɔ ɔ ka -budu 'wɔdɪ ɔ dli zɔ.

29 «We -ka nu, -na lilikwɛ -yliya kwa -mɪ gbɔnyuu lɔ, -sa -bha we, viteli we 'pɪpɪ. We nanɪ 'yli -in 'ka -na kuu kibhe mɔnɔvɔ, we -zi wa 'ka -na ku weee viteli -kosu -we'e nyɪmɔa 'wɔ. 30 We -ka nu, -na lilikwɛ -sɔ kwa -mɪ gbɔnyuu lɔ, dɪ -bha we, viteli we 'pɪpɪ. We nanɪ 'yli -in 'ka -na 'lali yabhlo mɔnɔvɔ, we -zi -in 'ka -kosu -we'e nyɪmɔa 'wɔpɪla -na -kpabhie nya.

A 'na -salɪ 'ŋwnɔ 'kwɛ -nɪ (Mt 9.9; Mk 10.11-12; Lk 6.18)

31 «Wa nɛɛ 'ya aɪn -ylaɛ: «Nyɪmɛ -ɔ -ka ɔ 'ŋwnɔ 'kwɛ -sa, ɔ 'nyɛ ɔ 'kwɛ -sa -sɛbhɛ yoo.» 32 'In -amɪ, in nɛɛ aɪn -ylaɛ: nyɪmɛ 'nɪ mnɛni ɔ 'ka ɔ 'ŋwnɔ 'kwɛ -sa, 'mɔ we 'nɪ ɔ mɔtnɪ kwɛ -kakɪɛ 'wɔbhɔ. Nu, nyɪmɛ -ka ɔ 'ŋwnɔ 'kwɛ -sa, ɔ gbɔnyuu lɔ -sulue -wa, -we ka gbɔ -wa, nukpasu -putu ɔ yia kwaa. 'In nyɪmɛ -mɔmɔ -ka 'kwɛ -sa ŋwnɔ kwa, gbɔnyuu ɔ nɔa lɛ.

A 'na bili -nɪ

33 «A ka 'nɔ nu, wa nɛɛ amiaa dɔkpasɪ -ylaɛ: «-In 'na bili yoyo sa -nɪ. -We -in bia -Lagɔ 'yu, -in nɔ we lɛ.» 34 Nu, -amɪ, in nɛɛ aɪn -ylaɛ: a 'na bili 'mnumnu -nɪ. A 'na bili yalɪ -nɪ, nu, mɔ -wa -Lagɔɔ 'ŋnumnɪkpe. 35 A 'na bili dɔdɔ -nɪ, mɔ -gɔ ɔ dɪa bhɔ la. A 'na bili -Zeluzalɛmɔ -nɪ, nu, mɔ -wa -Lagɔnyɪmɪ weee 'wlulapɪlɪnyɔɔ gbe. 36 -In 'na bili -na 'wlu -nɪ, nu, -in 'nɪ mnɛni -in 'ka -na 'wluo nyɪ -bhlogbɔɔ 'bhiti, we 'ka 'pɔpa -zɛ, we 'ka

* 5:27 Glɛkɪwɛli 'wɔ, we ji -wa nu, -wa kɔkwalia, wa -yɔ nyɪmɪ -putu 'na -dɪli -budu 'wɔ -nɪ.

'ylukpa -zε. ³⁷ We -ka <un>, a gba <un>, we -ka <-inna>, a gba <-inna>. -We -na yia we 'bigv zva, gbonyuuu didee -gbε we bhva.

A 'na nɔnv gbɔv 'lɛɛji lɛ -nɪ
(Lk 6.29-30)

³⁸ «A ka 'nɔ nu, wa nɛɛ: <'Ylii 'lɛɛji -wa yli, 'in glaa 'lɛɛji -wa gla.> ³⁹ Nu, -amɪ nɛɛ aɪn -yla: ɔ nva -mɪ -yla gbv lɛ, -in 'na nɔnv we 'lɛɛji lɛ -nɪ. Nu, nyɪmɛ -ka -na lilikwɛ -yukwli 'kpa 'wɔsɔbha, -in 'bhiti we -gɔdɔ, ɔ 'ka -bha yabhlo 'pa. ⁴⁰ Nyɪmɛ -ka -mɪ gbɔwɔbhunya 'yu kwa, ɔ 'ka -na -bana 'wɔbhɪ, 'nyɛ ɔ 'yoo, ɔ 'ka -na -gɔslunaa 'wɔbhɪ. ⁴¹ -Laide -ka -mɪ 'gba 'wludɪ -in 'ka kilo -bhlo lɛnɔ, -in nɔ kilo 'sɔ lɛ. ⁴² Nyɪmɛ -ka -mɪ -lu -zlalɪ, 'nyɛ we ɔ. Nyɪmɛ -ka -na -lu -bhɔa yi, -in 'na palɪ ɔ -blɪgɔ -nɪ.

A -kalɪ amɪaa tɔnyɪmaa zɛ
(Lk 6.27-28,32-36)

⁴³ «A ka 'nɔ nu: <-In -kalɪ -na -libheyii zɛ, 'in -na tɔnyɪmɛ mɪa, -in 'ka -mɔɔ 'wɔnyɛ.> ⁴⁴ Nu, -amɪ, in nɛɛ aɪn -yla: a -kalɪ amɪaa tɔnyɪmaa zɛ, 'in -wa palɪa aɪn 'kɪɪyɛ 'wɔ, a bhuhhoe -Lagɔ wa 'ɲmɪ nya. ⁴⁵ 'Bhie, a 'ka amɪaa Dide, ɔ mɪa yalɪ 'yua -zɛ. Nu, -Lagɔ sɔlɔa ɔ 'yɔ 'wɔ nyɪma -zɔnɔ -yɔ nyɪma 'nyii -gɔ, 'in -wa nva gbɔzɔnɔ lɛ, we -yɔ -wa nva gbɔnyuu lɛ, 'in ɔ lɔalɪa wa -gɔ 'nyu.

⁴⁶ «-Wa -kalɪa amɪaa zɛ, we -ka -maa -bhloo 'dɛɛ zɛ a -kalɪ, a 'nɪ -lu yabhlogbɔɔ 'klɔ -ka -Lagɔ 'yu. Nu, *nɪsɔn -gwɛzɪsanyaa 'dɛbhɪe -gbolu, 'sa -bhlokpade wa nva. ⁴⁷ A -ka amɪaa bheliia 'dɛkpɔa fɔsa nɪ, gbv 'kadu a nva -bha lɛ yi? Nu, -wa 'nɪa -Lagɔ -yi, 'sa -bhlokpade wa nva, we 'nɪ mɔv? ⁴⁸ We 'dɛɛ 'gbv, amɪa, a -mɪ tɪklɪ sa amɪaa Dide ɔ mɪa yalɪ mɪa tɪklɪ 'bhɪsa.

6

Sa -a 'kaa bobabhanya 'nyɛ

¹ «A zɔ amɪaa 'dɛ 'yliyɔ, a 'na nɔnv amɪaa -Lagɔgbv lɛ -zejɪla 'wɔ, nyɪma 'ka aɪn 'yɪlaa 'gbv -nɪ. A -ka 'sa we nɔ, a 'na 'ka -tnɔv 'yɪ amɪaa Dide ɔ mɪa yalɪ kwɛɛ.

² «-In -ka 'gwɛzi bobabhanya 'nyɛ, -in 'na bhɪlɪ we lɛglɛ nya -nɪ. Nu, 'sa wɛɪ 'sɔ -nyɪma nva -mɔ -Lagɔbudunya zɔ, we -yɔ 'yloogblɔ, wa 'ka wa 'ɲmɪ -zɔnɔ gbɔa 'gbv. In nɛɛ aɪn -yla gbɔzɔnɔ saɛ: wa ka wa -tnɔv 'yɪ 'gamɔ.

³ Nu, -mɪ, -in -ka -na 'gwɛzi bobabhanya 'nyɛ -na lilɪsɔ nya, -na kɔpɛsɔ 'na yibheli we 'ji -nɪ. ⁴ Sa -in wɪaa -lu zɪzɛda, -na Dide -Lagɔ, ɔ yɪa we -yɔ, mɔ kwɛɛ -na yɪa -na -tnɔv 'yɪa.

Sa -a 'kaa -Lagɔ bhuhhoe
(Lk 11.2-4)

⁵ «A -ka -Lagɔ bhuhhoeda -mɪ, a 'na nɔnv wɛɪ 'sɔ -nyɪma 'bhɪsa -nɪ. Nu, wamɪa, wa 'yɪbha wa 'ka 'yɪlɪgbɛ, 'in wa 'ka -Lagɔ bhuhhoe -Lagɔbudunya zɔ -yɔ 'yoo 'wɔgbɛɪɪda. 'Mɔ wa nva lɛ, 'in nyɪma weɛɛ 'ka wa -yɔyɪ. In nɛɛ aɪn -yla gbɔzɔnɔ saɛ: wa ka wa -tnɔv 'yɪ 'gamɔ. ⁶ Nu, -mɪ, -in -ka -Lagɔ bhuhhoea yi, -in pla -na -budu zɔ, -in kla we, 'in -in bhuhhoe -na Dide da wa 'a 'yɪa -mɪ -yɔ. -In -ka 'sa nɔ, -na Dide ɔ yɪa -mɪ -yɔ zɪzɛda, mɔ yɪa -na -tnɔv wɪaa.

⁷ «A -ka -Lagɔ bhuhhoeda -mɪ, a 'na mnanɪ ɲwɛ la -nɪ, nɛɛ -wa 'nɪa -Lagɔ -yi. We mɪ wamɪaa dlɪ zɔ nu, wa gbɔgbawɛɪ duuun 'gbv -Lagɔ pɔlɔa wa yukwli. ⁸ A 'na nɔnv wa 'bhɪsa -nɪ. Nu, a 'nɪ -slɔ ɔ -lu -zlalɪ, ɔ -yi amɪaa -yɔkpɔgbv.

⁹ «Sa a 'kaa -Lagɔ bhuhhoe mɔ nɪ: <-Amɪaa Dide ɔ mɪ yalɪ,

wa zɔ -bha -na -mɔwɔlɔ ɲmɪ.

¹⁰ -Na nyɪmaa 'wlulapɪɪe yi.

Nyɪma nɔ -na dɔmagbɔ lɛ dɔdɔ -gɔ, sa we mɪa yalɪ 'bhɪsa.

¹¹ 'Nyɛ -zɛɛn nɔv lilɪlu -aɪn.

¹² -Wa nva -aɪn gbɔnyuu 'wɪluo, sa -a tɪa wa -yɔgbv 'wɔ,

-in tɪ 'sa -amɪaa -yɔgbv 'wɔ.

¹³ -In 'na kwalɪ -aɪn laylagbɔ lɔ -nɪ.

-In -sa -aɪn gbɔnyuuu dide kwɛɛ.>

[Nu, nyɪmaa 'wlulapɪɪe klaa,

'tɪtɛ klaa, we -yɔ 'ɲmɪmɪe,

we -mɪ -na -nɔ nya, bhɪa weɛɛ nya.

*-Amɛnɪ.]

¹⁴ Nu, amɪaa -lima -wa nva aɪn -yla gbɔnyuu lɛ, a -ka we 'wɔtɪ, amɪaa Dide ɔ mɪa yalɪ, 'in ɔ tɪa amɪaa -yɔgbv 'wɔ. ¹⁵ 'In a 'nɪ wa -yɔgbv 'wɔtɪ nɪ, amɪaa Dide ɔ mɪa yalɪ, ɔ 'na 'ka amɪaa -yɔgbv 'wɔtɪ.

Sa a 'kaa 'sun pla

¹⁶ «A -ka 'sun 'wɔ -mɪ, a 'na 'sulu 'klɔ wɛɪ 'sɔ -ɔɪn 'bhɪsa -nɪ. 'In wa nva wa 'klɔ 'fuakaa, 'in nyɪma weɛɛ 'ka we 'jɪyɪbhɛɪlɪ nɪ, wa mɪ 'sun 'wɔ. In nɛɛ aɪn -yla gbɔzɔnɔ saɛ:

wa ka wa -tnov 'yi 'gamv. ¹⁷ Nu, -mi, -in -ka 'sun 'wv -mi, budo 'klv -yov, 'fla -na 'nyi, ¹⁸ nyima yi we 'jiyibheli nu, -in mi 'sun 'wv. -Na Dide, -ov wa'a 'yia -yov, -mav -bhlogbav yia we 'jiyibhelia. -We -in nva zizeda le, -na Dide, -ov yia we -yov, mav yia -na -tnov wlaa.

'Nnimnulu -zovv
(Lk 12.33-34)

¹⁹ «'Nnimnulu -we mia dov -gv, da 'gli -yov nwanov nyumava we, 'in 'wienya wlaa -budu, 'in wa ylia we, a 'na dli we -zlo dov -gv -ni. ²⁰ Nu, a dli 'nnimnulu -Lagov -gbv la, da 'gli -yov nwanov 'na 'kaa we -nyumav, 'in 'wienya 'na 'kaa we yli. ²¹ Nu, mav -na 'nnimnuli mia, -mav -na dli mia.

'Yli -wa kuu 'napv
(Lk 11.34-36)

²² «'Yli mi kuu 'napv nya. -Na 'yli -ka -yalv, -na ku weee mi zli 'wv. ²³ Nu, -na 'yli -ka gu -yov -ka, -na ku weee mi nikpise 'wv. -We mia -na zli nya, we -ka nikpise 'bhisa -mi, -zugba nikpise -dlugba -wa.

'Gwezi -yov -Lagov, a -sa -bha
(Lk 16.13)

²⁴ «Nyime 'ni mnenni ov 'ka -cian 'so -yla lubho nv. We -ka 'sa -mi, 'yabhlo ov yia 'wvnyeva, 'in ov 'ka 'yabhlo zekali. 'Yabhlo -yov ov yia lanava, 'in 'yabhlo 'ka ov dovonyumanv. A 'ni mnenni a 'ka -Lagov -yov 'gwezi -yla lubho nv dabov.

A 'na lolv dli -ni
(Lk 12.22-31)

²⁵ «We 'dev 'gbv, in nev ain -yla: a 'na lolv dli amiaa 'yliyogagiev -yov amiaa kuu 'gbv -ni. A 'na gbalv amiaa dli zov -niv: «Lev -lu -a 'ka lia? Lev -lu -a 'ka 'maa? -A yi 'naa 'yi -a 'ka 'wvplaa?» Nu, amiaa 'yliyogagiev -zilililu, 'in amiaa ku -zi 'naa, we 'ni mov? ²⁶ Nu, zia mia, we'e 'pa 'mnov, we'e -di we, 'in we'e bvbv we -zlo -gbagbv 'wv. Nu, amiaa Dide -ov mia yali, mav nyeva we lililu. Nu, amia, a 'yli a -zi 'zia, we 'ni mov? ²⁷ Nyime yabhlogbav 'ni mnenni ov 'ka ov 'yliyogagiev 'ylv -gv palv ov dlilolve nya. ²⁸ Lev -lu ka 'gbv a lv dli 'naa 'gbva? -Fliisuu -bv mia, a di we dli 'wv nu, we'e nv lubho, 'in we'e lva 'naa. ²⁹ Nu, in nev ain -yla: *Salomovov 'dev 'nnimnie 'kadv 'wv, ov 'ni 'ylinanov -bana -bhlogbav 'yiv suu -bvnyanu 'yabhlo 'bhisa. ³⁰ Su -we mia -zeen kpaav,

'in wa 'kaa -kosu 'wv viteli civ, we -ka nu, -Lagov ka we -bana -zovv 'nyev, -zugba -bana ov yia ain 'nyeva, dli 'kienyi -zovnya! ³¹ A 'na 'yibhalv amiaa 'dev la dli -lolve nya -niv: «Lev -lu -a 'ka lia? Lev -lu -a 'ka 'maa? -A yi -bana 'yiv -a 'ka 'wvpla -bhaa?» ³² -Lu weee mia da, -wa talia we da, 'yiv weee nya, nyima -wa 'nia -Lagov -yiv, ma -wa. Amiaa Dide -ov mia yali, ov -yiv we 'jiv nu, -we mia dev, mv -wa amiaa -yovkpagbv. ³³ Tivada, a 'tide -Lagov 'yiv, ov 'ka ain 'wlulapiv, 'in a 'ka gbv tiklu lenv. We 'biv, -Lagov 'ka ain -lu weee -miv 'nyev. ³⁴ Nu, a 'na lolv dli civ gbv 'gbv -ni. Nu, civ 'bhiev, a 'ka civ nv gbv 'wvpla. Nu, -zeen nv siasiev mia, we -tv 'sa, a 'na palv we 'yiv -putuu -nv -gv -niv.»

7

A 'na 'bhulu nyimaa -yovgbv 'wv -ni
(Lk 6.37-38,41-42)

¹ «A 'na 'bhulu nyimaa -yovgbv 'wv -ni, -Lagov yi amiaa -yovgbv 'wvbhu. ² Nu, sa a bhua nyimaa -yovgbv 'wv, 'sa -Lagov yia amiaa -yovgbv 'wvbhua. -We a bhua 'wv, 'in a yibhalva nyima, 'mv -Lagov yia 'wvbhua ov 'ka ain yibhalv.

³ «Bvdev gov -lev mia -na bheli 'yliyav 'wv, 'mv -na yia -yov, 'in su -kibhev 'kadv -we mia -na 'yliyav 'wv, -'in 'yiv we -yov. Lev -lu ka 'gbva?

⁴ Su -kibhev 'kadv mi -na 'yliyav 'wv, 'in -in nev -na bheli -yla: «Nwuv, in 'ka -mi bvdev gov 'yliyav 'wvsa?» We 'ni 'ylinanv. We 'ni mov? ⁵ Welv 'so -nyime, -in -sa -slv -na 'dev su -kibhev 'kadv 'yliyav 'wv, -in 'ka layv 'bhiev, -in 'ka bvdev gov -na bheli 'yliyav 'wvsa.

⁶ «A 'na 'nyeni -Lagov -lu gv yov -ni, we 'ni -mov, 'in we bhitiav la, 'in we muav ain. A 'na viteli amiaa -can gbva -bobov zov -ni, we 'ni -mov, 'in we nva we -gv.

A bhuhoe amiaa Dide -ov mia yali
(Lk 11.9-13)

⁷ «A -zla -lu, 'in wa 'ka we ain 'nyev. A -talv -luu da, 'in a 'ka we 'yiv. A bhli -budu, 'in wa 'ka -bha -kalv ain -yla. ⁸ Nu, -ov zlaa -lu, 'mav wa nyeva we. -O talia -luu da, mav yia we. -O bhli -budu, mav -yla wa kalv -bha. ⁹ Amiaa 'yiv -ka ain 'flov -zlav, a mnenni a 'ka ov tukpa 'nyev? ¹⁰ 'In ov -ka ain zibhi -zlav, a mnenni a 'ka ov tibhev 'nyev? -Innya, we 'ni sa -mi. ¹¹ Nu, amia -mama -wa nyima 'nyiv, a -yiv amiaa

'yua -li -zɔnu 'nyɛ sa. We -ka 'sa -mɪ, a -mɪ we -gʊ nu, amɪaa Dide -ɔ mia yali, -wa -ka ɔ -lu -zlali, -lu -zɔnu ɔ yia wa 'nyɛa.

12 «-We a 'yibhaa nyɪma nu aɪn -yla ɛ, amɪa nu 'ya we wa -yla ɛ. Mv-wa Moizu tite -yɔ -Lagɔgbɔɔ -falɪpanyaa 'sɛbhɛɛ ji.

*'Yoo 'sɔ
(Lk 13.24)*

13 «A plali klolo ŋwɛɛ poo 'wɔ. 'Yoo -we kwaa nyɪmɛ tɪtlɛ 'wɔ, we gbɔ 'nɪ -yɔ -kali, 'in we klolo ŋwɛɛ 'yɪlia 'wɔ la. 'In -wa bhɪlia wee 'yoo, wa -zu 'wɔ. 14 Nu, 'yoo -we kwaa nyɪmɛ 'yɪliyɔgagɪɛ 'wɔ, we gbɔ -kali -yɔ. 'In we ŋwɛɛ mia poo. -Wa yɪa we -yɔ, wa 'nɪ 'wɔzu.

*Suu 'bhue -yɔ wa yibhelia we
(Lk 6.43-44)*

15 «Nyɪma -wa laa wa 'dɛ -Lagɔgbɔɔ -falɪpanya, a zɔ amɪaa 'dɛ 'yɪliyɔ wa gbɛgbɛɪn. Wa -ka yɪ, wa mɪ sa -dlɔɔ bhɪlabhɛ 'bhɪsa, 'in wa nɔkplɛ mia, -mɔ 'wɔ -fliigwɪ -we mia vla 'wɔ. 16 Wa lɛnɔgbɔ -yɔ a yia wa yibhelia. Wa'a -sa *-dlɔya 'mnɛwɪa 'wɔ, 'in wa'a -sa magloo -kɔji 'wɔ. 17 Nu, su -zɔnu weee mia, 'bhue -zɔnu we paa, 'in su 'nyuu mia, 'bhue 'nyuu we paa. 18 Su -zɔnu mia, we 'nɪ mnɛni we 'ka 'bhue 'nyuu 'pa. 'In su 'nyuu mia, we 'nɪ mnɛni we 'ka 'bhue -zɔnu 'pa. 19 Su weee nyɪdɪ, -we 'nɪ 'bhue -zɔnu 'pa, -dɪ wa -dɪa we, 'in wa vitelia we -kosu 'wɔ. 20 'Sa a yia waa yocɪan yibhelia wa lɛnɔgbɔ 'wɔ.

*-Zezuu nyɪma -zɔnu
(Lk 13.25-27)*

21 «-Wa gbaa da: «Na -Kanyɔ, na -Kanyɔ», we 'nɪ wa 'dɛ weee -Lagɔ yɪ 'sa 'wlulapɪlia. Nu, -wa nɔa ɔ dɔmagbɔ ɛ, ma 'wɔ ɔ yia lapɪlia. 22 Zɪ -Lagɔ yia nyɪmaa -yɔgbɔ 'wɔbhua, -bha nyɪma duun yia 'mɪ -yla gbaaɛ: «-Amɪaa -Kanyɔ! -Amɪaa -Kanyɔ! Nu, -a ka -Lagɔgbɔ gba -na 'ŋnɪ nya, -a ka zuzu 'nyii vu -na 'ŋnɪ nya, 'in -a ka gwɛdigbɔ lɛnu -na 'ŋnɪ nya, we 'nɪ mɔɔ?» 23 Tɔɔn, -bha na yia wa -yla gbaa -zejɪla 'wɔɛ: «In 'nɪ aɪn -yɪ 'mnumnu. Nyɪma 'nyii, a bɛ lɔ!»

*-Budu 'sɔɔ gbɔɔ nine
(Lk 6.47-49)*

24 «Nu, -we weee in gbaa dɛ nɪ, -ɔ -ka we yukwɪ pɔlɔ, 'in ɔ 'ka we -gʊgbɔ lɛnu, ɔ 'wɔ

gbɔyɪlonyɔ -ɔ 'sɔbha ɔ -budu tɔkpa -gʊ. 25 Da 'nyu lɔa, 'nyu yea -bha, -pɪpɛ 'kadu 'plɪa, wee -budu 'nɪ bhɪli. -We ka gbɔ -wa, wa ka we 'sɔbha tɔkpa -gʊ. 26 Nu, nyɪmɛ -ɔ 'nɔa na wɛli, 'in ɔ 'nɪa we -gʊgbɔ lɛnu, ɔ 'wɔ nyɔgʊgbɔ, -ɔ 'sɔbhaa ɔ -budu -bɔsɛ -gʊ. 27 Da 'nyu lɔa, we yea -bha, 'in -pɪpɛ 'kadu 'plɪa, 'in we yia we la bhɪli, 'in we yia -nyumɔ weee.»

28 -Zezu bhɪa gbɔ nɪ gbagbɛ, 'in we yia nyɪma weee ŋwɛgaga -sɔbhali. 29 Nu, ɔ 'nɪ wa gbɔ -slolu -Lagɔɔ titee gwesanya 'bhɪsa, se -we -Lagɔ 'nyɛa ɔ, we nya ɔ -slolua wa gbɔ.

8

*-Zezu puea *sɔlibhanyɔ
(Mk 1.40-45; Lk 5.12-16)*

1 Da -Zezu mia -gɔgɔ kwɪlɪda, 'in nyɪmaa -zɔ yia ɔ 'bɪ yɪ. 2 Tɔɔn, *sɔlibhanyɔ yabhlo bɛa ɔ 'yu, 'in ɔ yia 'kukolu 'sɪbhɪli, 'in ɔ nɛɛ: «Na -kanyɔ, -na zukpa -wa: we -ka -mɪ dɔdɔ nanɪ, -in mnɛni -in 'ka 'mɪ jɪpɛ.»

3 -Zezu -gɔla sɔ 'wɔ, ɔ zɪa ɔ kwɛ,* ɔ nɛɛ: «We nanɪ 'mɪ dɔdɔ, -in 'pɔ!»

-Bha -bhlokpɛɛ *sɔli 'bhɔa ɔ ku -yɔ, 4 'in -Zezu nɛɛ ɔ -yla: «-In -ka mnɪ nɪ, -in 'na -salɪ we 'dɪ nyɪmɛ yabhlogbɔɔ -nɪ. Mnɪ -na 'dɛ *-Lagɔbɔbɔnyɔ 'klɔslolua, 'in -we Moizɪ gbaa nu, nyɪmɛ -ɔ -ka 'pɔ ɔ 'nyɛ -Lagɔ, -in wɪa we, 'in wa 'ka we 'jɪyɪbhɛli nu, -in ka 'pɔ.»

*-Zezu puea 'sɔljaa 'yugalɪnyɔɔ zɔyu
(Lk 7.1-10)*

5 We bhɪla -Zezu plaa Kapɛnaumɔgbɛ nɔkplɛ, 'in *Wɪɔmɔ -sɔlja gbɔ gbɔuu 'yugalɪnyɔ yia ɔ -gbɛ yɪ. Nu, ɔ yia ɔ zukpa 'pali, -mɔɔ 'ka ɔ -yɔbɛ. 6 ɔ nɛɛ: «Na -kanyɔ, na zɔyu ka gu -yɔ, ɔ ka 'kli, ɔ mɪ lapɪda -budunwɛɛ, ɔ mɪ sɪada duun.»

7 -Zezu nɛɛ ɔ -yla: «In mɪ yɪda, in 'ka ɔ jɪpɛ.»

8 'In 'sɔljaa 'yugalɪnyɔ nɛɛ: «Na -kanyɔ, in 'nɪ we 'klɔ -ka, -in 'ka na -budu zɔ pla. Nu, gba wɛli yabhlo, 'in na zɔyu 'ka 'pɔ. 9 Nu, -amɪ, in mɪ na -cɪan zɔ, 'in in pɪlia 'sɔlja tɔlɔa 'wɔ la. In -ka 'yabhlo -yla gbaɛ: «-In mnɪ!» 'in ɔ mnɪa. In -ka 'ya -bɔdɔ -yla gbaɛ: «-In yɪ!» 'in -mɔɔ yia. 'In in -ka na zɔlubhɔnyɔ -yla gbaɛ: «-In nu -mnɪ ɛ!» 'in ɔ nɔa we ɛ.»

* 8:3 Zuifɔv -gbɛ, -ɔ -ka sɔli -yɔ -ka, ɔ 'nɪ mnɛni ɔ 'ka nyɪmɛ kwɛzɪ, 'in ɔ 'nɪ mnɛni ɔ 'ka -Lagɔbudu zɔ mnɪ.

10 -Zezu 'nva we, 'in we yia o ηwegaga -subhali, 'in o nεε -wa mia o 'bi -yla: «In nεε ain -yla gbuzonu saε: nyime, -o zva sa dli ni, in 'ni -slo we -kanyo 'yi Izlaeli -dudu 'debhie -gbolu -gu. 11 In nεε ain -yla: nyima -duun yia yia. Tolva yia 'ylvu 'wusoloda 'bhva, 'in tolva yia 'ylvu bhilida 'bhva. *-Lagoo nyimaa 'wlulapilgbe 'wu wa yia dabudu lia, wa -yo *Ablaamu klaa, *Izaki klaa, we -yo *Zakobu. 12 Nu, 'yua -wa 'wlu -Lago 'ka 'yaa lapli, 'ma wa yia 'pipee vitelia, nikpise 'wu. -Mo wa yia wilia, 'in -mo wa yia gla 'wu lia.»

13 Toun, -Zezu nεε o 'slujaa 'yugalinyo -yla: «Mni -budunweε. -We -na dli mia -gu we ka lenu.»

-Bha -bhlokpade o zoyu 'pva.

*-Zezu puea guzunya duun
(Mk 1.29-34; Lk 4.38-41)*

14 -Bha -Zezu mnia Pielu -budunweε. O nynia -mo, 'in o yia Pielu 'ηwnoo 'nyaa -yoyi lapida. -Moo ku -su. 15 -Zezu zia o so kwe, 'in -pipe yia o ku zo 'plli. O saa 'wu, 'in o yia wa -yla pipie bhli.

16 Jibhe 'ka zo, 'in wa yia nyima duun -wa zuzu 'nyuu mia 'wu, o -gbe -la. O weli nya o vua zuzu 'nyii, 'in o jipea guzunya weee.

17 'Mu o nva le, 'in -we -Lagobvu -falpanyo Ezaii gbaa we 'ka gbuzonu -ze:

«O ka -amiaa siaste 'wobhu, 'in o yia -ain gu -yosa.»

*Nyima 'yibhaa wa 'ka -Zezu 'bi mni
(Lk 9.57-62)*

18 -Mvu 'bigu, -Zezu 'yia nu, nyima duun mi o kwesi, 'in o nεε o 'binonya -yla nu, wa mni 'nyuu kakpe -putu -gu. 19 -Lagoo titee gwesanyo yabhlo bea o -yo, 'in o nεε: «-Slolunyoo, da weee -na yia mnia, in mi -mi 'bi.»

20 'In -Zezu nεε o -yla: «-Totonya ka 'bhoka, 'in zia kaa lob. Nu, da *Nyimeε 'Yu 'kaa ladli, -bha 'ni -mi.»

21 'In o 'binonyo yabhlo nεε o -yla: «Nyimaa -Kanyo, -in 'nyε 'mi 'yoo, in 'ka na dide 'bhlua mni 'bhie.»

22 -Zezu nεε o -yla: «-In yi 'mi 'bi, -in 'tide tilitnya 'yi, wa 'ka wa tilitnya 'bhlu.»

*-Zezu belia -pipe 'kadu zo
(Mk 4.35-41; Lk 8.22-25)*

23 -Zezu -bhoo 'glu 'wu, 'in o 'binonya yia o yoo kwa. 24 Toun, 'in -pipe 'kadu yia 'plphie

bhli, 'in 'nyu -gbugbu yia 'glu 'wuslo, -zugba -Zezu mi 'yaa 'wu. 25 O 'binonya bea o kwesi, wa ganoo o, 'in wa nεε o -yla: «Nyimaa -Kanyo, -sa -ain gbu 'wu! -Amia tia!»

26 Toun, -Zezu nεε wa -yla: «Dli 'kienyi -zunya, leε -lu ka 'gbu a nu 'sa nyanoo?»

Toun o saa 'wu, 'in o yia -pipe -yo 'nyu 'wluo 'kpili, 'in -bha yia 'wutu blenyii. 27 ηwegaga -subhaha wa 'de weee, 'in wa yia laybhali -yibhalie: «Oo nyime mia da, 'nyu -yo -pipe zva o 'nuywe, moo -nyime ni da?»

*-Zezu jipea nyima 'so -wa kaa zuzu 'nyii 'wu
(Mk 5.1-20; Lk 8.26-29)*

28 We bhla -Zezu nynia 'nyuu kakpe yabhlo -gu, -mo -wa Gadale -nyimaa dudu -gu, 'in nukpasia 'so yia gbawla nyidi 'tia, 'in wa yia o yoo yi. Waa nukpasia mia, zuzu 'nyii mi wa 'wu. 'Ce wa paa -bhabha, 'in wa bhutia nyima, we 'deε 'gbu nyima weee nva nyanoo, 'in wa'a 'plhia -sleen wee 'yloogblu.

29 Toun wa 'kpiia 'wu, wa nεε: «-Mi, -Lagoo 'Yu, -naa leε -gbu pili -amiaa gbu 'wola? We bhla 'ni -slo nyni, yi -in yia, -in 'ka -ain 'klyie 'wopa yi?»

30 Nu, wa kwesi, -boboo -zlo mi -bha lililuu dataida. 31 'In zuzu 'nyii yia o zukpa 'pali, we nεε: «-In -ka gba -in 'ka -ain vu ni, -in kwa -ain -bobonya ni 'wu.»

32 -Zezu nεε: «A mni.»

'In we yia waa nyima 'so 'wutla, 'in we yia -bobonya 'wupla. Toun, wee -bobonya yia -gogo kwli -gwagwie nya, we yia 'nyu lu slo, 'in we yia 'nyu lu tili -nya. 33 -Bha -boboo 'yliyozunya mnia 'gbe 'kadu nukple -gwagwie nya, 'in -we weee yia -bobonya -yo -wa kaa zuzu 'nyii 'wu, 'in wa yia -mo we 'di -sa. 34 Wee 'gbe nukpla -nyima weee 'tlaa, da -Zezu mia, 'in wa yia -mo mni. Wa 'yia o, 'in wa yia o bhubhoe, 'in wa nεε nu, o 'bhu wa dudu -gu.

9

*-Zezu puea zolaslonyo
(Mk 2.1-12; Lk 5.17-26)*

1 -Zezu -bhoo 'glu 'wu, o -dia 'nyu 'wu, 'in o yia Kapenaumu lu mni. 2 'In nyima -yo zolaslonyo yia yi, -zugba o mi 'sowli 'wu. -Zezu 'yia nu, wa ka o dli -gu zu, 'in o nεε o

zolaslonyo -yla: «Na 'yu, -in 'temani dli, in ka -na gbonyii 'woti.»

3 -Bha, -Lagoo titee gwesanya pupalia 'wlukoon lae: «Nu, nukpasu mia de, -Lago o vela.»

4 'In -we wa pupalia 'wlukoon la, -Zezu yia we yibheli, 'in o nee: «Lee -lu ka 'gbu a pupali 'wlukoon la sa 'nyumee? 5 In 'ka gba: «In ka -na gbonyii 'woti,» -moo -kalia -yo yaayu, in 'ka gba: «-In -so 'wu, -in na,» -moo -kalia -yo yi? 6 A yibheli we 'ji nu, Nyumee 'Yu ka se dudu -gu o 'ka nyumaa gbonyii 'woti.»

-Bha -Zezu gbaa oo zolaslonyo -ylae: «-So 'wu, 'bhu -na 'sawli 'wu, mni -na -budunwee.»

7 Oo nyime -soa 'wu, 'in o yia -budunwee mni. 8 Waa nyuma 'yia we -yo, 'in nyanoo yia wa dli 'wu slo, 'in wa yia -Lagoo 'hni -mni, nu, -Lago ka nyuma 'tite 'nye wa 'ka 'sasokpa -gbu leno.

-Zezu laa Matie (Mk 2.13-17; Lk 5.27-32)

9 'Yi yabhlo nya -Zezu 'bhva -bhade, o mi 'plida, 'in o yia nyime wa laa Matie -yoyi, nu, o -di 'gwezisabudu zo la. O nee o -yla: «'Yi 'mi 'bi.»

Matie -soa 'wu, 'in o yia o 'bi mni.

10 -Zezu -yo o 'binonya mi lida Matiee -budu zo, -zugba *nisun -gwezisanya -yo gbonyuuu kwe -cian duun mi 'ya wa glaa.

11 Falizinyuma 'yia we -yo, 'in wa nee -Zezuu 'binonya -ylae: «Amiaa -Kanyo mia, lee -lu ka 'gbu o -yo nisun -gwezisanya -yo gbonyuuu kwe -cian lia?»

12 -Zezu 'nua we, o nee wa -yla: «Nyuma -wa -yaha, wa'a mni -dotloo -gu. Nu, guzunya mnia -dotloo -gu. 13 -We -Lagoweli ni gbaa, a mni a 'ka we 'jii datali, we nee:

«-We in 'yibhaa mo -wa nu, nyuma 'ka nyazidli -ka, we 'ni 'slaka -sasie.»

Nu, in 'ni nyuma tiklu laa yi, gbonyuu -lenonya in yia laa.»

-Zezu -yo 'sun (Mk 2.18-22; Lk 5.33-39)

14 'Zan -Batisu 'binonya bea -Zezu kwesi, 'in wa yia o layibhae: «Lee -lu ka 'gbu, -amia -yo Falizinyuma pla 'sun 'yil tolva nya, 'in -nanoo 'binonya'a nu we lea?»

15 'In -Zezu nee wa -ylae: «Nu, 'hwno kwa zli, o 'lowlii 'talea mia, wa dli 'ni men, »

gbuzonu -wa yi? -Innya, yo -wa yo. Nu, 'yil yabhlo yia nynia, 'in wa saa wa 'hwnoo 'lowli glaa. Nu, -moo zli wa plaa 'sun.

16 «Nu, -bana soa -ka yla ni, nyime -ka we pipeda -mi, o'o zo we ylada 'naa lolu. O -ka 'sa we nu, 'in 'naa lolu gbizea -bana soa 'wu, 'in we ylada ylimania 'wola. 17 'Sa -bhlokpade, wa'a palu nu lolu *bala soa 'wu. Wa -ka 'sa nu, 'in bala wloa, 'in nu jitea. Nu, nu -lolu kaa bala lolu, 'in we 'de 'so gwlea.»

-Zezu puea 'hwno yabhlo, 'in o yia 'hwnoyu yabhlo 'yliyogagie 'nye (Mk 5.21-43; Lk 8.40-56)

18 Da -Zezu mia -slo gbu gbada, 'in Zuifoo 'yugalinyo yabhlo yia yi. O 'sibhlia o 'yu 'kukolu, 'in o nee: «-Na zukpa -wa, na 'hwnoyu ka tli, we 'bi 'ni -slo 'wogwle, nu, -in yi, -in 'ka o so -gu lapali, 'in o 'ka 'yliyogagie 'yi.»

19 -Zezu -soa 'wu, 'in o -yo o 'binonya yia -moo 'bi mni.

20-21 -Bha 'hwno yabhlo mi -bha, mo palia kwe, we li -zo kugbua le 'so o -yo. O nee o 'dee dli zo: «In -ka o -bana kwe -zizie mneni, 'in na pua.»

We 'dee 'gbu o yia -Zezu luo 'plili, 'in o yia o -banaa hwe kwezi. 22 -Zezu 'bhitia la, o 'yia oo 'hwno -yo, 'in o nee: «Na 'yu, a 'temani dli, amaa dli ka ain pue.» -Bha -bhlokpade o 'pua.

23 Toon, -Zezu nynia Zuifoo 'yugalinyoo -budunwee, 'in o yia -mo guzo -gofi -bhlinya -yoyi, -zugba nyuma duun zizli -bha -gu so weee lu. 24 O nee: «A 'bhv -bha! Nu, oo 'hwnoyu 'ni tli, 'yila 'wu o mia.»

'In wa yia o gla palu. 25 Wa ka wa wleli weee 'bhie, -Zezu yia komi luo pla. O kpalia oo 'hwnoyu so -yo, 'in -moo yia 'wuso.

26 We di mnenia wee dudu weee -gu la.

-Zezu puea 'lonya 'so

27 -Zezu 'bhva -mo, o mi 'yloogblo, 'in 'lonya 'so yia o 'bi mni. Wa 'kpa 'wu, wa nee: «-Davidu 'yuooa, -in 'yili -ain nyazilo!»

28 Da o plaa -budu zo, 'in 'lonya 'so yia o kwesi be, 'in o nee wa -ylae: «'Lee a zo dli nu, in mneni in 'ka we lenoo?»

'In wa nee: «Nyumaa -Kanyo, gbuzonu -wa, -in mneni we.»

29 Toon, -Zezu zia wa 'yil kwe, 'in o nee: «Sa a zua dli, a 'yi 'sa we!»

³⁰ 'In wa 'yli yia -blo. -Zezu nɛɛ wa -yla 'klɔ 'ciɔɔ nya: «Nyime yabhlogbɔɔ 'na yibheli we 'ji -niɛ.»

³¹ Tɔɔn, wa mɔia, 'in wa yia -Zezuu 'di -sa wee dɔdɔ weee -gɔ.

-Zezu jipea bhobho yabhlo

³² Da wa mia mɔida, 'in wa yia -Zezu nyime yabhlo -la. Ni, ɔɔ nyime mia ni, ɔ 'ni gbagbie mneni, zuzu 'nyuu mi ɔ 'wɔɔ 'gbɔ.

³³ -Zezu vua wee zuzu, -bha -bhlokpade ɔɔ nyime gbaa. 'In -wa mia -bha, ηwegaga -sobhali wa, 'in wa nɛɛ: «Aya, -a 'ni -slɔ 'sasokpa -gbɔ -mɔnu da 'yi Izlaeli -dɔdɔ -gɔ.»

³⁴ Ni, Falizinyima mia, -maa nɛɛ: «Zuzu 'nyiii -kanyɔ 'nyɛa ɔ 'tite, 'in ɔ 'ka zuzu 'nyii vu!»

Nyima -zlo -laa -Zezu nyazi 'wɔ

³⁵ -Zezu 'plɔia -bha 'gbe 'kadɔ weee -yɔ 'gbe yua weee 'wɔ, ɔ plaa -Lagɔbudunya zɔ, 'in ɔ yia -mɔ nyima gbɔ -slolu. -Lagɔgbɔ -we gbaa -Lagɔɔ nyima 'wlulapɔgbɔ, 'mɔ ɔ gbaa wa -yla, 'in ɔ yia gu weee -yɔ siasiɛ weee jipe. ³⁶ Nyima -zlo -wa mia siada, 'in wa dli 'nia mɛni, -wa 'wɔba bhlabhle -we 'ni 'yliyɔzɔnyɔ -ka, ɔ 'yia wa -yɔ, 'in wa yia ɔ nyazi 'wɔla. ³⁷ 'In ɔ nɛɛ ɔ 'binɔnya -yla: «'Mnɔ ka zalɔ duun, we kpaa 'yli, 'in we -didinya 'ni 'wɔzu. ³⁸ We 'gbɔ, a bhuhhoe kpaa -Kanyɔ ɔ 'ka lubhonɔnya yoo 'pa, wa 'ka wee -lu -di.»

10

-Zezuu tietienya kugbua le 'sɔ

(Mk 3.13-19; Lk 6.12-26)

¹ -Zezu laa ɔ 'binɔnya kugbua le 'sɔ, 'in ɔ yia wa 'tite 'nyɛ wa 'ka zuzu 'nyii vu, 'in wa 'ka gu weee -yɔ ku zɔ -siasie weee jipe. ² ɔ tietienya kugbua le 'sɔɔ ηni ni: tiada, 'Simɔɔ (-mɔɔ -banɔ -wa Pieli), we -yɔ ɔ bheli Andlee klaa, Zebedee 'yua *'Zake -yɔ ɔ bheli *Zaan klaa, ³ Filipɔ -yɔ Batlemii klaa, Toma -yɔ nisɔn -gwɛzisanyɔ Matie klaa, Alifee 'yu 'Zake -yɔ Tadee klaa, ⁴ 'gbee *'lɔpanyɔ 'Simɔɔ we -yɔ Zudasɔ Isikaliɔtu, nyime ɔ wlaa -Zezu ɔ tɔnyima -yla.

-Zezu tiea ɔ 'binɔnya kugbua le 'sɔ

(Mk 6.7-13; Lk 3.1-6)

⁵⁻⁶ -Mɔɔ 'bɔgbɔ, -Zezu 'kaa ɔ 'binɔnya kugbua le 'sɔ tie ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Ni, nyima

-wa 'nia Zuifɔ, a 'na mɔni wa dɔdɔ -gɔ -ni. A 'na mɔni 'ya Samalii -dɔdɔ 'gbe yabhlogbɔɔ 'wɔ -ni. Da a 'kaa mɔni ni, mɔ -wa Izlaelinyimaa -gbe, ma 'wɔba mɔmɔ -bhlabhle. ⁷ A -ka 'yloogblo -mi, a gbaɛ: -Lagɔɔ nyimaa 'wlulapɔ bhla ka ciɔa.

⁸ Guzɔnya mia, a jipe -maa. -Mama -ka tli, a 'nyɛ -maa 'yliyɔgagie. Solibhanya mia, a pue -maa, 'in a vu zuzu 'nyuu. Bhe a 'yia wee 'tite, we 'dɛɛ 'gbɔ, a -sa nyima 'wɔ bhe.

⁹ A 'na 'bhulu -can klaa, 'gwɛzi klaa, we -yɔ tama yabhlogbɔɔ 'wɔ -ni. A 'na palɔ we amiaa pɔsi 'wɔ -ni. ¹⁰ A -ka mɔida -mi, * -bada klaa, -bana 'sɔnɔ klaa, -sakwla klaa, we -yɔ kɔɔsu, a 'na 'bhulu we 'yabhlogbɔɔ 'wɔ -ni. Lubhonɔnyɔ mia, ɔ ka ɔ lililuu 'klɔ.

¹¹ «Ni, a -ka 'gbe 'kadɔ -mɔmɔ 'wɔ nyini, a -ka 'gbe yua -mɔmɔ 'wɔ nyini, nyime ɔ 'kaa aɔn kpa 'nanɔɔ, a -talɔ ɔ da. A 'ni -slɔ wee 'gbe 'wɔbhɔ, a -di -bha la. ¹² -Budu -mɔmɔ ηwɛɛ a -ka nyini, a ηwana wa 'nyula, 'in wa 'ka 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ 'yi. ¹³ Wee -budu ηwɛɛ -nyima -ka amiaa 'lakpasu kpa, amiaa 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ -tu wa -gɔ. 'In wa 'ni amiaa 'lakpasu kpa, a -yɔ amiaa 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ 'pli.

¹⁴ «Ni, -budu -mɔmɔ ηwɛɛ we -yɔ 'gbe -mɔmɔ 'wɔ, wa 'ni amiaa 'lakpasu kpa, wa 'ni aɔn yukwli pɔlɔ, a gbɔtɔ amiaa bhɔ -yɔ * -bhuhui, 'in a 'bhɔ -bha. ¹⁵ In nɛɛ aɔn -yla gbɔzɔnɔ sa ni, zli -Lagɔ yia nyimaa -yɔgbɔ 'wɔbhua, wee 'gbe -mɔnu nukpla -nyima yia sia bhabha, we 'ka *Sodɔmɔ -nyima -yɔ * -Gomɔlɔ -nyima -nɔ 'wɔzi.

-We 'kaa -Zezuu 'binɔnya yli

(Mk 13.9-13; Lk 21.12-17)

¹⁶ «A pɔ yukwli: ni, bhlabhle 'bhisa na tiea aɔn -mɔ gbi glaa. We 'dɛɛ 'gbɔ a mna 'yli tibhe 'bhisa, 'in a 'ka mi -dlɔɔ -kpakɔn 'bhisa.

¹⁷ Ni, gbɔwɔbhunya 'yu wa yia aɔn kwaa, 'in wa 'ka aɔn selɔ -mɔ -Lagɔbudunya zɔ. We 'dɛɛ 'gbɔ, a zɔ amiaa 'dɛɛ 'yliyɔ. ¹⁸ Na 'gbɔ, wa yia aɔn dɔdɔ 'wlulapɔnya -yɔ nyimaa 'wlulapɔnya 'yu kwaa. Ni, -maa -yɔ -wa 'nia Zuifɔ, wa 'yu a yia na gbɔdayinya -zɛa.

¹⁹ Wa -ka aɔn gbɔwɔbhunya 'yu kwa, a 'na lɔlɔ dli -ni, -we a 'kaa gba, 'in sa a 'kaa we gba mɔ ni: wɛli -we a 'kaa gba, we bhla a yia we. ²⁰ Ni, wee wɛli mia, we'e 'bhɔ amiaa 'dɛɛ dli zɔ, amiaa Dide -Lagɔ yia we wlaa ɔ Zuzuu gbɛgbɛn.

21 «Nu, bhelia yia wa bhelia wlaa wa 'ka wa 'bha, 'in 'sa -bhlokpade didea yia wa 'yua wlaa. Yua yia wa didea -yowosolba, 'in wa 'ka wa 'bha. 22 Amia, na 'gbu nyuma weee yia ain 'wonyea. -ɔ ka dli -ka 'mi -gu -tu, 'in we 'ka we bhloluda nyini, 'in -mɔɔ bhua gbu 'wu. 23 Wa -ka ain 'klyie 'wopalida -mi 'gbe yabhlo 'wu, a mni 'gbe -putu 'wu -gwagwie nya. In nɛɛ ain -yla gbuzɔnu saɛ: a 'ni -slɔ *Izlaɛlu 'gbe weee 'woplilie bhia, 'in Nyimeɛ 'Yu 'kaa luyi.

24 «'Kpiakpianyɔ yabhlogbɔɔ 'ni ɔ -slolunyɔ 'wuzi, 'in gaylo yabhlogbɔɔ 'ni ɔ -kanyɔ 'wuzi. 25 Nu, 'kpiakpianyɔ -ka ɔ -slolunyɔ 'bhisa -mi, 'in gaylo 'ka ɔ -kanyɔ 'bhisa -mi, we -tu sa. Wa -ka -budunweɛ -kanyɔ vɛli, wa -ka ɔ 'ɲni zu *Belizebuli, ɔ -budunweɛ -nyuma mia, -maa -nu yia -bha -zia!

*-ɔ a 'kaa sɔ, mɔ nu
(Lk 12.2-7)*

26 «A 'na solɔ nyuma -ni. Nu, -lu weee mia zizeda, zli 'klɔ we yia 'tlaa, 'in -we ka 'ji nyuma 'nia -yi, 'ji wa yia we yibhelia. 27 -We in gbaa ain -yla nikpise 'wu, a gba we zli. -We in gbaa ain -yla ɲwunweda, a wɪzi we nyuma weee -yla. 28 -Wa mnenia wa 'ka nyimeɛ ku 'bha, 'in wa 'nia mneni wa 'ka nyimeɛ zuzu 'bha, a 'na solɔ wa -ni. Nu, -Lagɔ mia, ɔ mneni ɔ 'ka nyimeɛ ku -yɔ ɔ zuzu 'bha -kosu 'wu, we 'gbu a sɔ ɔ.

29 «Nyimaa 'yliya 'wu, bhuyua 'ni -valɛ -ka. Tama -bhloo 'gbu wa paa we 'sɔ pɛlɔ. 'In -mɔɔ bhla, amiaa Dide 'ni -slɔ we ɲwuu, we yabhlogbɔɔ'ɔ bhli dɔdɔ. 30-31 Nu amia, a 'yli -Lagɔɔ 'yliya 'wu, a 'ka bhuyuaa -zlo 'wuzi, nu, -Lagɔ -yi amiaa 'wluo nyii ɲwe. We 'dɛɛ 'gbu a 'na nɔnu nyanɔ -ni.

*Nyimeɛ -ɔ mia -Zezuu -nu nya mɔ nu
(Lk 12.8-9)*

32 «Nu, nyimeɛ, -ɔ -ka gba ɔ mi na -nu nya -zejila 'wu, 'in na gbaa na Dide -ɔ mia yali 'yu nu, ɔ mi na 'binɔnyɔ nya. 33 Nu, -ɔ yia na gbu kpɛlia -zejila 'wu, 'in -ami na kpɛlia ɔ gbu na Dide -ɔ mia yali 'yu.

*-We -Zezu -laa dɔdɔ -gv mɔ nu
(Lk 12.51-53, 14.26-27)*

34 «Nu, in 'ni 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ -la dɔdɔ -gu. We 'ni -mɔɔ, in 'ni 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ -la, nu, tu in -laa dɔdɔ -gu.

35 «Nu, 'yu -yɔ ɔ dide klaa, 'ɲwɔnyu -yɔ ɔ 'nyaa klaa, we -yɔ 'ɲwɔnyu -yɔ ɔ 'lowlii 'nyaa, 'yli in yia wa pɔpalia.

36 Nyimeɛ -budunweɛ -nyuma yia ɔ tɔnyuma -zɛa.»

37 «Nyimeɛ -ɔ -ka ɔ dide -yɔ ɔ 'nyaa 'yibha we 'ka 'mi -zi, ɔ 'ni mneni ɔ 'ka na 'binɔnyɔ -zɛ. 'In -ɔ -ka ɔ nukpasuyu -yɔ ɔ 'ɲwɔnyu 'yibha we 'ka 'mi -zi, ɔ 'ni mneni ɔ 'ka na 'binɔnyɔ -zɛ. 38 'In nyimeɛ -ɔ 'ni ɔ siasteɛ *su 'wobhu, ɔ 'ka 'mi 'bi yi, ɔ 'ni mneni ɔ 'ka na 'binɔnyɔ -zɛ. 39 Nu, -ɔ -ka gba, ɔ 'ka ɔ 'dɛɛ 'yliyɔgagie 'yi ni, tlia ɔ yia. 'In -ɔ -ka ɔ 'dɛɛ 'yliyɔgagie wla na 'gbu, 'in -mɔɔ yia 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka.

*-We -Lagɔ 'kaa nyuma 'nyɛ
(Mk 9.41)*

40 «Nyimeɛ -ɔ -ka ain kpa 'nanɔɔ, -ami ɔ kpa 'nanɔɔ. 'In nyimeɛ -ɔ -ka 'mi kpa 'nanɔɔ, -ɔ tiea 'mi, 'mɔ ɔ kpa 'nanɔɔ. 41 Nyimeɛ -ɔ -ka -Lagɔgbɔɔ -falɔpanyɔ kpa 'nanɔɔ, ɔ mi -Lagɔgbɔɔ -falɔpanyɔ nyaa 'gbu, -we -Lagɔ 'kaa ɔ gbɔɔ -falɔpanya 'nyɛ, 'yia ɔ yia we. 'In -ɔ -ka nyimeɛ mia tiklu -Lagɔ 'yu kpa 'nanɔɔ, ɔ mi tiklu -Lagɔ 'yuu 'gbu, -we -Lagɔ 'kaa nyuma tiklu 'nyɛ, 'yia ɔ yia we. 42 In nɛɛ ain -yla gbuzɔnu sa nu, nyimeɛ -ɔ -ka 'nyu -wɔtɔɔ 'kɔpɔ yabhlogbɔɔ 'nyɛnyɛyua nu 'yabhlo 'nyɛ, ɔ mi na 'binɔnyɔ nyaa 'gbu, -Lagɔ yia we -tɔɔ -mɔɔ 'nyɛa.»

11

1 Da -Zezu bhia wee gbu gbagbie, ɔ 'binɔnya kugbua lɛ 'sɔ -yla, 'in ɔ yia -bha 'bhɔ. ɔ mnia wee dɔdɔ -gvɔ 'gbenya 'wu, ɔ gbaa -mɔ -Lagɔgbu, 'in ɔ yia -mɔ nyuma gbu -slolu.

*-Zezu gbaa 'Zan -Batisu gbv
(Lk 7.18-35)*

2 'Zan -Batisu mia, ɔ mi -kaslɔ 'wu, 'in ɔ yia -Zezu Klisu lɛnɔgbɔɔ 'di 'nu. -Bha ɔ tiea ɔ 'binɔnya tɔlba, wa 'ka ɔ layibhaɛ: 3 «Nu, nyimeɛ -ɔ 'kaa yi, -a mia wuda, 'mɔ -in -mia yi, yaayu, -a wɔ nyimeɛ -putuu?»

4 -Zezu nɛɛ: «Nu, -we a 'nua, -we a 'yia -yɔ, a mni, a -salɔ we Zaan ludi nya. 5 'Lɔlɔnya mi layida, 'tigutigunya mi nɔda 'nanɔɔ, solbhanya ka 'pɔ. 'Sulonya mi

'noda, titlunya ka titlie lu 'wɔsɔ. Wa mi - Lagɔgbu gbada bobabhanya -yla. ⁶ Nyime-ɔ 'ni 'mi dli-gu-sa, 'wɔtɔtɔe-dlɔɔ mi-ɔ-nu nya.»

⁷ Da Zaaan 'binɔnya 'bhitia lu, 'in -Zezu yia Zaaan gbu gbagbie bhli nyuma duun -yla. ɔ nɛɛ: «Lɛɛ -lu a mni ylaa da bebleɛa? Gblee -we -pɪpɛ mia zukluda, mɔ -wa yi? - Innya! ⁸ 'In lɛɛ -lu a mni -slɛɛn -mɔ ylaa? Nyime-ɔ kaa -bana 'nanɔɔ 'wɔ, mɔ -wa yi? Nu, nyuma -wa kaa -bana -zɔnɔ 'wɔ, nyumaa 'wlulapɪlɪnyɔɔ -budɔɔwɛɛ wa mia. ⁹ We -ka 'sa -mi, lɛɛ -lu a mni -mɔ ylaa tenyua? -Lagɔgbu -falɪpanyɔ -wa yi? In, in nɛɛ aɪn -ylaɛ: ɔ 'yli, ɔ -zi -Lagɔgbu -falɪpanyɔɔ 'dɛgbolu. ¹⁰ Nu, -Lagɔ nɛɛ ɔ 'sebhe 'wɔ Zaaan daɛ:

«-Mi 'yu na paa na tietienyɔ yoo,
ɔ 'ka -na 'yoo -yɔmnazi.»

¹¹ In nɛɛ aɪn -yla gbuzɔnɔ saɛ: nyuma -wa 'ɲwɪ gwalia, wa glaa, nyime-ɔ 'kaa 'yli, ɔ 'ka 'Zan -Batisi -zi, -mɔɔ -kanyɔ 'ni -mi. We mi 'sa 'bhie, nyime-ɔ mia 'kienyi -lɛ -Lagɔɔ nyumaa 'wlulapɪlɪgbe 'wɔ, -mɔɔ 'yli ɔ 'ka Zaan -zi. ¹² We 'ka 'Zan -Batisi -Lagɔgbu -gba bhla 'bhɔ we 'ka -zɛɛn yli, *-Lagɔɔ nyumaa 'wlulapɪlɪe mi 'yugbeɪn mɪda 'tite nya, 'in nyuma 'tite bhua we 'wɔ. ¹³ We 'ka Zaaan bhla nyini, -Lagɔgbu -falɪpanya weee -yɔ Moizu tite weee, -Lagɔɔ nyumaa 'wlulapɪlɪe gbu wa gbaa. ¹⁴ A -ka na wɛli 'wɔɲwɪ, ɔɔ *Elii -ɔ -Lagɔɔsebhe gbaa nu, yia ɔ yia, Zaan -wa. ¹⁵ -ɔ -ka 'nɔnɔ -yukwli 'wlu -ka, ɔ 'nɔ we.

¹⁶ «Nyuma -mama in 'ka dɛslɛɛn -nyuma ni 'wɔpalia? Wa 'wɔ sa 'yilaasi -wa -dɪ -gblɔgbɔ 'wɔ la, -zugba tɔlɔa kpɪ 'wɔ wa -lima -yla, ¹⁷ 'in wa gbaɛ:

«-A ka aɪn -yla -lili bhli,
a 'ni litɛ.
'In -a ka aɪn -yla guzɔlɔɔ bhli,
'in a 'ni -bhali!»

¹⁸ 'Sa Zaan yia, ɔ ka 'sun pla, ɔ 'ni nɔ 'ma, 'in wa nɛɛ nu, ɔ ka zuzu 'nyuu 'bi! ¹⁹ Nyimeɛ 'Yu yia, ɔ mi lida, ɔ mi 'mada, 'in wa nɛɛ: «A -tali, nyime mia dɛ, liligbu -yɔ nɔmagbu ɔ kaa. Nu, *nisɔn -gwɛzisanya -yɔ gbɔnyuuu kwɛ -cian, wa 'tale ɔ -mia.» Nu, -Lagɔɔ gbɔyiloo lɛnɔgbɔnya -yɔ wa yibhelia we 'ji nu, we tikli.»

*'Gbe -we 'nia -Zezuu gbu ɲwɪ
(Lk 10.13-15)*

²⁰ 'Gbe -we 'wɔ ɔ nɔa gwɛdigbu lɛ, 'in wa 'nia wa dli 'bhiti, 'in ɔ yia wa -yla gbu lapalie bhli: ²¹ «Kolazen -nyuma, gbɔnyuu mi amiaa -nɔ nya! Betisaida -nyuma, gbɔnyuu mi amiaa -nɔ nya! Nu, gwɛdigbu -Lagɔ nɔa da lɛ aɪn nyidi, we 'ka 'yaa 'mɔ ɔ nɔ lɛ Tili -yɔ Sidɔɔn, -zugba wa ka wa dli 'bhiti pepe, 'in wa plaa -gbɛnaa 'wɔ, 'in wa slua 'tɔtɔ 'wluo, mɔ yia we slolua mɪa. ²² We 'dɛɛ 'gbu in nɛɛ, zli -Lagɔ yia nyumaa -yɔgbu 'wɔbhua, amiaa -nɔ ɔ yia 'wɔbhua we 'ka Tili -yɔ Sidɔɔn -nɔ 'wɔzi.* ²³ Amia, Kapenaumu -nyuma, amiaa dli 'wɔ nu, 'wɔ a yia -sɔa yali yi? -Innya, we 'ni -mɔɔ, zɔ -Lagɔ yia aɪn belia, titlunyaa dɔdɔ -gu. We -ka nu, gwɛdigbu in nɔa da aɪn nyidi lɛ, mɔ nɔ Sodɔmɔ lɛ, wa 'na 'ka 'yaa labhu, -zugba wa mi -zɛɛn -bha. ²⁴ We 'dɛɛ gbu in nɛɛ zli -Lagɔ yia nyumaa -yɔgbu 'wɔbhua, amiaa -nɔ ɔ yia 'wɔbhua we 'ka *Sodɔmɔ -nyumaa -nɔ 'wɔzi.»

*A mni -Zezuu -gbɛ ɔ 'ka aɪn 'gba 'wlu -sa
(Lk 10.21-22)*

²⁵ -Mɔɔ 'bigu, 'in -Zezu nɛɛ: «Dide, -na 'ɲni na mɪnia, yali -yɔ dɔdɔɔ -Kanyɔ, in 'pa -mi fuo. -We ka gbu -wa, -lu -we -in zizea gbɔyilonya -yɔ 'ylimnanya kwɛɛ, 'mɔ -in -slolua 'nyɛnyɛyua 'klɔ. ²⁶ Gbuzɔnɔ -wa, Dide, -na 'dɛ 'yibhaa we -mi 'sa.

²⁷ «Nu, na Dide ka 'mi -lu weee 'nyɛ. ɔɔ Yu mia, we 'ni ɔ Dide 'dɛbhlogbɔɔ 'wɔbhɔ, nyime yabhlogbɔɔ 'ni ɔ -yi. 'In ɔɔ Dide mia, we 'ni ɔ 'Yu 'wɔbhɔ, nyime yabhlogbɔɔ 'ni ɔ -yi. Nu, nyuma -wa ɔɔ 'Yu -slolua ɔ Dide, ma -yia ɔ.

²⁸ «A 'dɛ weee kaa da 'gba 'kadɪ 'wlu, a yi na -gbɛ in 'ka aɪn nyapɛda 'nyɛ. ²⁹ -We in 'bhua 'wɔ, amia 'bhu 'ya we 'wɔ, 'in in 'ka aɪn gbu -slolu. Nu, na dli -dlɔɔ, 'in in 'ylimani na 'dɛ. -Bha a yia amiaa 'dɛɛ 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ 'yia. ³⁰ Sa na yia aɪn 'yugalia, we 'ni 'tɛ, 'in 'gba na yia aɪn 'wlu dia we 'ni 'wɔwɔlɔ.»

12

*-Zezu -yɔ *Nyapɛylɪ
(Mk 2.23-28; Lk 6.1-5)*

* **11:22** Kapenaumu kwesi -gbe -wa Kolazen -yɔ Betisaida, 'in Sidɔɔn -yɔ Tili mia, 'lakpa -gbe 'kadɪ -wa.

1-Mov 'bigv, Zuifov *Nyapeyli yabhlo nya, -Zezu 'plia blekpa, 'in ηwə yia ə 'bunənya 'bha, 'in wa yia bleya 'kwa wa 'ka we li. 2-We wa mia lenoda, Falizinyima 'yia we -yə, 'in wa nεε -Zezu -ylaε: «-Tali, -we -amīaa tite gbaa wa 'na nɔnɔ Nyapeyli nya ε -ni, 'mυ -na 'bunənya nua le!»

3-Zezu nεε wa -yla: «'Yli yabhlo nya, da ηwə mia *-Davidi -yə ə nənənya 'bhada, -we ə nua ε, a 'ni -slə we zeli? 4 'In ə yia -Lagəə bubəbudu zə pla, 'in 'floo -we wa 'nyea -Lagə, 'in ə -yə ə nənənya 'sə yia we li. Nu, wee 'floo mia, -Lagəə tite nεε wa 'ni mneni wa 'ka we li: *-Lagəəbunənyaa 'dekpa 'ka yaa we li. 5 We mī celīda Moizu tite 'wv nu, Nyapeyli nya, -Lagəəbunənya -ka lubho nυ *-Lagəəbudu 'kadv zə, -we wa 'na 'ka yaa lenv, a 'ni -slə we zeli nu, -Lagə 'na 'ka wa -yəgbv 'wəbhuv? 6 Nu, -we mia -seli we -zi -Lagəəbudu 'kadv! 7 Nu, we mī celīda -Lagəəsbhe 'wvε:

«-We in 'yibhaa, mυ -wa nu,
nyima 'ka nyazidli -ka,
we 'ni 'slaka -sasie.»

«A -ka yaa we 'wolanv, a 'na 'ka yaa nyima -wa 'nia gbonyuu lenv gbv -dli. 8 Nu, Nyimeε Yu mia, mə -wa Nyapeyli -Kanyə.»

*-Zezu jipea nyime Nyapeyli nya
(Mk 3.1-6; Lk 6.6-11)*

9-Zezu 'bhva -bha, 'in ə yia *-Lagəəbudu zə mni. 10 Nu, nyime yabhlo mia -bha, ə sə ka 'ku. -Wa mia -bha, wa 'yibha wa 'ka -Zezu gbv 'wlu di. We 'dεε 'gbv wa yia ə layibhaε: «-Amīaa tite nɔkplε, 'lee, nyime mneni ə 'ka guzonyə jipe Nyapeyli nyaa?»

11-Zezu nεε: «Ain glaa, nyime yabhlo -ka bhlabhle -bhlo -ka ni, 'in we -ka 'wɔtəlv -bhvka 'wəbhv Nyapeyli nya ni, -mə ə yia we -saa, we 'ni msv? 12 Nu, nyime mia, ə 'ylilo -zi bhlabhle. We -ka 'sa -mī, nyime mneni ə 'ka gbuzənv lenv Nyapeyli nya amīaa tite 'wv.»

13 'In -Zezu nεε ə ka sə 'kua -yla: «-Glo -na sə 'wv.» Ə -gloa we 'wv, 'in we yia 'pv, 'in we yia 'wɔtv we -libheyi 'bhisa. 14 Falizinyima mia wa glaa, wa 'tlaa, 'in wa yia gbv zva mni, sa wa 'kaa -Zezu lasa, we -gv.

15-Zezu 'nva we, 'in ə yia -bha 'bhv.

-Lagəə lubhononyə ə -saa -bha

-Slεen -Zezu mnia, 'in nyima duun yia ə 'bni mni. Ə jipea guzonyə weee, 16 'in ə nεε wa -yla 'klv 'cici nya nu, -ə ə -mia, wa 'na gbalv we -ni. 17 'Sa we 'plia sa, 'in -we -Lagəəgbv -falpanyə Ezaii gbaa, we 'ka gbuzənv -zε. Ə nεε:

18 «Nu, -Lagə nεε:

«Na lubhononyə in -saa -bha, mə ni.

Ə zε in -kala, 'mə in 'nyea na dli weee yoo.

'Mə na yia na Zuzu 'nyea.

Sa in 'kaa nyimaa -yəgbv 'wəbhv,

we gbv ə yia dɔdɔgv -nyima weee -yla lapalia.

19 Ə -yə nyime 'na 'ka kpelv.

'In ə 'na 'ka 'wəkpī,

'in nyime yabhlogbəə 'na 'ka ə weli 'nυ 'yloogblv.

20 Gblee -we mia 'wəkwada,

ə 'na 'ka we 'kate,

'napε -we ka mīə 'nia layida -mī 'nanv,
ə 'na 'ka we nyumonv.

'Sa ə yia nva 'in nyima 'ka na gbuzənv gbv 'wəjwuv.

21 Dɔdɔgv -nyima weee yia ə dli 'wodia.» »

Nyima vεlia -Zezu

(Mk 3.22-30; Lk 11.14-23)

22 Nu, 'ləlv -bhobho yabhlo -ə zuzu 'nyuu mia 'wv, 'mə wa -laa -Zezu. -Zezu jipea ə, 'in ə bhobho yia gba, 'in ə yia layi. 23 We -səbhalia nyima weee ηwεgaga, 'in wa nεε: «Əə mia da ni, 'lee -Davidu 'yu ə -mia yi?»

24 Nu, Falizinyima 'nva we, wa nεε: «Əə nyime mia da ni, we 'ni zuzu 'nyiii -kanyə Belzebuli 'nyε ə 'tite ni, ə 'ni mneni ə 'ka zuzu 'nyii vu.»

25 -We wa pəpalia 'wlukvun la, -Zezu -yi we, we 'gbv ə nεε: «Dɔdɔ -we ka -gv -nyima -ka tvgvda -mī wa 'dekpa nyidi, la wee dɔdɔ bhva. -Budv -bhlo ηwεε -nyima -yə 'gbe -bhlo 'wv -nyima -ka -yəwvsvəlvda -mī, we 'na 'ka -gwle. 26 *-Saatan -ka -Saatan vυ, we 'dε -yə we -səlvə 'wv, we -ka 'sa -mī, we 'na 'ka -gwle. 27 Amīa nεε Belzebuli nyea 'mī see 'gbv, na vua zuzu 'nyii. We -ka 'sa -mī, nyəə 'nyε amīaa -lima se, 'in wa vυ zuzu 'nyii? We 'gbv, amīaa -limaa 'dεbhiee lenvgb vlvlu nu, -we a gbaa, yo -wa. 28 -We -wa gbuzənv, mυ ni: nu, -Lagəə Zuzuv 'tite nya na vua zuzu 'nyii, -msv 'ji -wa nu, -Lagəə nyimaa 'wlulaplie mī ain nyidi.

²⁹ «Nu, wa 'ni -slɔ latelɔnyɔ gbuan, wa 'ni mneni wa 'ka ɔ -budu zɔ pla, wa 'ka ɔ 'gba labhu. Wa -ka ɔ gbuan, 'bhie wa plaa ɔ -budu zɔ, 'in wa bhua ɔ zɔzɔnu la.

³⁰ «Nyime ɔ -yɔ 'mi 'ni -mi, na tɔnyɔ -wa. Nyime ɔ -yɔ -saa 'mi 'wɔ -a 'ka nyima -yɔbɔbɛli, nyimaa lamumninyɔ ɔ -mia. ³¹ We 'dɛɛ 'gbu in nɛɛ aɪn -ylaɛ: -Lagɔ yia gbonyuu weee -yɔ vɛlii weee 'wɔtia. Nu, nyime ɔ -ka -Lagɔ Zuzu vɛli, -Lagɔ 'na 'ka ɔ -yɔgbu 'wɔti. ³² Nyɔɔ -ka *Nyimeɛ 'Yu daa gbonyuu gbaa, -mɔɔ -yɔgbu -Lagɔ tia 'wɔ. Nu, nyime -ka Zuzu 'Pɔpa daa gbonyuu gbaa, we 'dɛ yi dɛslɛɛn -zɛɔɔ, we 'dɛ yi bhla -we mia yida nya -zɛɔɔ, -Lagɔ 'na 'ka ɔ -yɔgbu 'wɔti.

Su -yɔ we 'bhue

(Mt 2.16-17; Lk 6.44-45)

³³ «Su -zɔnu paa 'bhue -zɔnu, 'in su 'nyuu paa 'bhue 'nyuu. Suu 'bhue -yɔ wa yibhelia wee su. ³⁴ Amia mia dɛ, 'munime a -mia, a mneni a 'ka gbuzɔnu gbaa? -Innya. -Lu -we yea nyimeɛ dli -zɔ, mɔ tlaa ɔ nyimeɛ. ³⁵ Nyime -zɔnu mia, ɔ gbuzɔnu mia ɔ dibhe 'wɔ, 'mɔ ɔ wlelia. 'In nyime 'nyuu mia, ɔ gbu 'nyuu mia ɔ dibhe 'wɔ, 'mɔ ɔ wlelia. ³⁶ In nɛɛ aɪn -ylaɛ: weli weee -we nyima yia gbaa, zli -Lagɔ yia nyimaa -yɔgbu 'wɔbhua, we 'ji wa yia gbaa. ³⁷ Nu, -na gbagbaweli -gɔ, -Lagɔ yia -mi gbu dɪlia. 'In we -gɔ -na yia gbu 'wɔtlaa.»

Nyima yibhalia -Zezu gwɛdigbu

(Mk 16.1-4; Mk 8.11-12; Lk 11.16,29-32)

³⁸ Tɔɔn -Lagɔɔ titee gwesanya -yɔ Falizinyima nɛɛ -Zezu -yla: «-Slolonyɔ, -in nu gwɛdigbu yabhlo lɛ, 'in -a 'ka we 'jiyibheli zɔzɔnu sa nu, -Lagɔ tiea -mi.»

³⁹ -Zezu nɛɛ: «Dɛslɛɛn -nyima mia, nyima 'nyii wa -mia, 'in wa'a zɔ -Lagɔ dli -gɔ, 'in wa yibhalia 'mi gwɛdigbu. Gwɛdigbu yabhlogbɔɔ 'na 'ka wa -yla lɛnu, 'mɔ we 'ni *Zonasu gbu -zɛ. ⁴⁰ Nu, Zonasu ka zli ta sabɔ ta li, zibhi nɔkplɛ. 'Sa -bhlokpade Nyimeɛ 'Yu yia gwlu zli ta sabɔ ta lia. ⁴¹ *Ninivɔ -nyima 'nɔa *Zonasu weli, 'in wa yia wa dli 'bhiti. Nu, nyime ɔ -yɪlia ɔ -zia Zonasu, ɔ mi da. We 'dɛɛ 'gbu, zli -Lagɔ yia nyimaa -yɔgbu 'wɔbhua, 'in Ninivɔ -nyima sɔa 'wɔ dɛslɛɛn -nyima 'yu, 'in wa dɪlia -maa gbu. ⁴² Sebaa 'wlulapɪlɪɪwɔɔ 'bhua dɔdɔɔ bhloluda, 'in ɔ yia *Salomɔɔɔ gbɔyilo weli yukwli pɔlɔa yi. Nu, nyime ɔ -zia Salomɔɔ, ɔ mi da. We 'dɛɛ

'gbu, zli -Lagɔ yia nyimaa -yɔgbu 'wɔbhua, 'in ɔɔ 'ɲwɔɔ sɔa 'wɔ dɛslɛɛn -nyima 'yu, 'in ɔ dɪlia -maa gbu.

Zuzu 'nyuu yia lv

(Lk 11.24-26)

⁴³ «Nu, zuzu 'nyuu 'tlaa nyime yabhlo 'wɔ, we mni, we yi, -mɔ yɛyɛ da, ladɪdaa datale nya, we 'ka ladi. ⁴⁴ We 'ni da 'yu 'gbu, we nɛɛ we 'dɛ -ylaɛ: «Na -budu we zɔ in 'bhua, -mɔ na bhitia lɔ.» We 'bhitia -mɔ lɔ, 'in we yia -bha wee -budu yli klo nya, -zugba we nɔkplɛ mi laylipeda, 'in -mɔ mi lamnazɪda. ⁴⁵ Tɔɔn, zuzu 'nyii gbesɔ ka nɔkplɛ -nyua 'yli bhabha, -we -zia wemu, 'in we yia -mɔɔ 'bɔmni. 'In we -yɔ we 'sɔ yia wee -budu zɔ lɔyi, dabɔdɔ. 'In we yia -mɔ ladi duaa. -Slɛɛn, 'in ɔɔ nyimeɛ -kwɪkwɪ yia 'ylinyumanɪ, 'in we yia we tɪanɔ 'wɔzi. Dɛslɛɛn -nyima -wa ka nɔkplɛ 'nyua 'yli, we 'sasɔkpa -gbu yia wa ylia.»

-Zezuu zɔayli -nyima -zɔnu

(Mk 3.31-35; Lk 8.19-21)

⁴⁶ Da -Zezu mia nyima -yla gbu gbada ni, 'in ɔ 'nyaa -yɔ ɔ bhelia yia yi, 'in wa yia -budunɲɛɛ 'yiligbe. Wa 'yibha wa 'ka ɔ -yla gbu gba. ⁴⁷ 'In nyime yabhlo nɛɛ ɔ -yla: «-Na 'nyaa -yɔ -na -bhelia mi 'pipee, wa 'yibha wa 'ka -mi -yla gbu gba.»

⁴⁸ -Zezu nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Nyɔɔ -wa na 'nyaa, nyɔɔ -wa na bhelia?»

⁴⁹ ɔ 'bhua sɔ 'wɔ, 'in ɔ yia ɔ 'bɪnɔnya wa 'kɔslɔlu.

'In ɔ nɛɛ: «-Wa mia da ni, ma -wa na 'nyaa -yɔ na bhelia. ⁵⁰ Nu, -ɔ nɔa na Dide -ɔ mia yalu dɔmagbu lɛ, mɔ -wa na bheli, mɔ -wa na bhɔlɔ, mɔ -wa na 'nyaa.»

13

Mnɔpanyɔɔ gbɔɔ nine

(Mk 4.1-9; Lk 8.4-8)

¹ Wee 'yli -bhlokpade nya, -Zezu 'tlaa -budu zɔ, 'in ɔ yia 'nyuu -gɔgɔ -gɔ ladi mni.

² Nyimaa -zlo ka ɔ gbelii 'gbu, ɔ yia 'glɔ 'wɔbho, 'in ɔ yia -mɔ ladi, -zugba nyimaa -zlo mi 'nyuu -gɔgɔ -gɔ. ³ Gbɔɔ nine nya ɔ -slɔlua wa gbu duun, ɔ nɛɛ: «Nu, kpaapanyɔ yabhlo mni 'mnɔ 'paa. ⁴ ɔ mia wee 'mnɔ 'mnida, 'yaa -zakpa -bhlo yia 'yoo nyime -yɔ bhli, 'in 'zianya yia we li. ⁵ Tɔlɔa bhililia

tokpa -dɔdɔ -gɔ, da bla 'ni -zu. Bla 'ni -bha -zuu 'gbɔ, we yia mi sa slɔ. ⁶ Nu, 'ylo -sɔa 'wɔ, we yia we -sie, 'in we yia ye, we somi 'ni -tlɔlɔ 'gbɔ. ⁷ We 'ya tɔlɔ sloa -kpɔga glaa, 'in -kpɔga yia we -gɔ palɔ, 'in we yia we 'tuntnu. We 'ni 'ya yabhlogbɔɔ 'pa. ⁸ Tɔlɔ yia dɔdɔ -zɔnɔ -gɔ bhlili, 'in we yia zɔ. We lakpa tɔlɔ wla 'ya glɔ -bhlo 'ya kugbua, tɔlɔ wla 'ya glɔ ta, 'in tɔlɔ wla 'ya glɔ gbɔ. ⁹ -ɔ -ka 'nɔnɔ -yukwli 'wlu -ka, ɔ 'nɔ we.»

*-We ka 'gbɔ -Zezu paa gbɔv nine
(Mk 4.10-12; Lk 8.9-10)*

¹⁰ ɔ 'bɔnɔnya bɛa ɔ kwesi, 'in wa yia ɔ layibha: «Lɛɛ -lu ka 'gbɔ -na slɔlu wa gbɔv nine -papɛ nya?»

¹¹ ɔ nɛɛ wa -yla: «-Lagɔ ka ɔ nyɔmaa 'wlu-lapɔlɔgbɔ mi zizeda an 'klɔslɔlu, nu, ɔ 'ni we wamɔ 'klɔslɔlu. ¹² Nu, -lukanyɔ mi, ɔ -nɔ wa yia -gɔpalɔ, 'in we 'ka 'wɔzumanɔ. 'In nyɔmɛ -ɔ 'ni -lu duun -ka, we -sɛɛ mi ɔ kwɛɛ, kwɛɛ wa yia we ɔ -saa.

¹³ «We 'dɛɛ 'gbɔ na gbaa wa -yla gbɔv nine -papɛ nya. Wa -ka ylada -mi, wa 'a 'yɔla. Wa -ka yukwli pɔda -mi, wa 'a 'nɔ. Nu, wa 'a 'nɔ gbɔ yabhlogbɔɔ 'wɔla. ¹⁴ 'Sa -we -Lagɔgbɔv -falɔpanyɔ Ezaii gbaa, we -zɛa gbɔzɔnɔ wa gbɛgbɛɪn, ɔ nɛɛ:

«Yukwli a yia pɔa 'nanɔ,

'in a 'na 'ka we 'wɔlanɔ.

Ylaa a yia 'nanɔ,

'in a 'na 'ka -lu -yɔyi.

¹⁵ Nu, waa nyɔma -manɔ 'wluksɔn ka 'wɔtɔ -dudluu.

Wa ka wa yukwli 'sumanɔ, wa ka wa 'yli 'mu,

wa yi layɔ, wa yi 'nɔ, wa yi gbɔ yibhelii 'gbɔ,

wa yi wa dɔ 'bhitii 'gbɔ, in yi wa gbɔ 'wɔsa.

'Sa -Lagɔ gbaa.»

¹⁶ Amɔ, amɔaa 'yli yi la, 'in amɔaa yukwli nɔ, 'wɔtɔtɔ -dlɔ mi amɔaa -nɔ nya.

¹⁷ In nɛɛ an -yla gbɔzɔnɔ saɛ: -Lagɔgbɔv -falɔpanya -yɔ -Lagɔnyɔmi tikluu -zlo 'yibha -we a yia -yɔ, wa 'ka we -yɔyi, 'in wa 'ni we -yɔyi, -we a nɔ, wa 'ka we 'nɔ, 'in wa 'ni we 'nɔ.

*'Mnɔpanyɔ gbɔv ninee 'ji
(Mk 4.13-20; Lk 8.11-15)*

¹⁸ «We 'dɛɛ 'gbɔ, amɔ, a 'nɔ mnɔpanyɔ gbɔv ninee ji ni 'wɔla. ¹⁹ -Wa 'nɔa *-Lagɔ nyɔmaa 'wlu-lapɔlɔ wɛɪ, 'in wa 'a 'nɔa we 'wɔla, wa 'wɔ 'yoo nɔ -yɔ da 'mnɔ bhli. *Gbɔnyuuu dide -ka yi, -we wa faa wa dɔ zɔ, 'in we saa -mɔ we. ²⁰ 'Sa -bhlokpade tɔlɔ mi -bha tokpa -dɔdɔ 'bhisa, da -Lagɔwɛɪ bhli. 'In wa -ka we 'nɔ ni, 'in wa nɔnɔ we gbɔ 'mɔna nya, 'in we 'mɔna 'a -gwɛɛ. ²¹ Nu, wa 'ni nɔnɔ we 'ka somi fa wa dɔ zɔ. Waa nyɔma mi, bhli -sɛɛ nya wa nɔnɔ we -yɔ, 'in wa -ka wa sɔlɔda -mi, wa -ka wa 'kɔlɔ 'wɔpalɔda -mi -Lagɔwɛɪ 'gbɔ, 'in wa saa -Lagɔwɛɪ dɔ -gɔ. ²² Tɔlɔ 'wɔ 'ya 'mnɔya -we -wa -Lagɔwɛɪ -mɔ -kpɔga glaa. Wa 'nɔa we wɛɪ, 'in dɔdɔ -gɔv dɔlɔv klɔa, wa 'gwɛzi -we nɔnɔ wa dɔdɔ, 'in we nɔnɔ wa -dawli 'wɔ klɔa, mɔ palɔ we -gɔv 'gbɔ, we 'e tɔnɔ. ²³ In nyɔma tɔlɔ mi, -maa 'wɔa we 'mnɔya -we -wa -Lagɔwɛɪ -mɔ dɔdɔ -zɔnɔ -gɔ. Wa 'nɔa we, 'in wa yia we -yɔnɔnɔ. Tɔnɔ, we wɛɪ -we mi wa 'wɔ, 'in we yia tɔnɔ. We lakpa yabhlo wla 'ya glɔ -bhlo 'ya kugbua, we tɔlɔ 'ya glɔ ta, 'in we tɔlɔ wla 'ya glɔ gbɔ.»

-Petu 'nyuuu gbɔv nine

²⁴ -Zezu 'pa 'yaa wa -yla gbɔv nine yabhlo, ɔ nɛɛ: «-We -yɔ -Lagɔ nyɔmaa 'wlu-lapɔlɔ 'wɔwɔ, 'mɔ na yia da an -yla gbaa. Nu, nyɔmɛ yabhlo 'paa ɔ kpa 'mnɔ -zɔnɔ. ²⁵ -Mɔv 'bɔgɔ, sabɔ, da nyɔma we mi 'yaa 'wɔ, ɔ tɔnyɔmɛ yia, 'in ɔ yia -petuu 'ya glɔ we 'mnɔ -kpa, 'in ɔ yia mɔ. ²⁶ Da we 'mnɔ mi, 'in we mi zɔda, -zugba we -petu mi 'ya -mɔ we nyɔɔ.

²⁷ «We kpa -kanyɔv lubhonɔnya yia yi, 'in wa nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-Amɔaa -kanyɔ, 'lee, -in 'ni zɔmɛ da 'mnɔya -zɔnɔ 'paa? 'In da -petunya ni 'bhɔlɔ?»

²⁸ «ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Na tɔnyɔmɛ nɔa we lɛ.»

«'In ɔ lubhonɔnya nɛɛ ɔ -yla: «Lee, -a mneni -a 'ka we -petu 'tluu?»

²⁹ «ɔ nɛɛ: «-Innya, nu, a -ka we -petu 'tluu yi, a mneni a 'ka 'mnɔ 'tluu -bha -bhlokpade.

³⁰ A 'tide we 'yi, we 'dɛ 'sɔ 'ka 'ylimanɔ. We -dɔdɔ bhli -ka bɛ, 'in in 'ka we -dɔdɔnya 'tɔlɔ nu, wa -dɔ -slɔ -petu, wa gbɔan we, 'in wa 'ka we sie. -Mɔv 'bɔgɔ, wa 'ka 'mnɔ -dɔ, 'in wa 'ka we na -gbagbɔ 'wɔkwa.» »

*-Lagoo nyimaa 'wlulapilie gbv nine
(Mk 4.30-32; Lk 13.18-19)*

31-Zezu 'pa 'yaa wa -yla gbv nine yabhlo, o nɛɛ: «-Lagoo nyimaa 'wlulapilie 'wlv su -we wa laa *mutadi, we 'ya. 'Mv nyime yabhlo 'bhua 'wv, 'in o yia we glv o kpa. 32 We 'kienyi we -zi dudu -gvv su weee 'ya. Nu, we -ka mi, 'in we yilimania 'kadu, 'in we zea su -we -zia su weee 'wv. Nu, 'zianya yia we luv 'subhaa we 'klyia -nyidi.»

(Lk 13.20-21)

33-Zezu 'pa 'yaa wa -yla gbv nine yabhlo, o nɛɛ: «-Lagoo nyimaa 'wlulapilie 'wlv *goo 'hwno yabhlo slua 'floo -bhvbhv kilo glv -bhlo 'ya gbu lv, o bhita we, 'in we yia 'yli, mv.»

*-We ka 'gbv -Zezu paa gbv nine
(Mk 4.33-34)*

34 Nu, gbv weee mia de, gbv nine -papie nya o -slolua we nyimaa -zlo. We 'ni gbv nine -papie 'wvbhv, o'v -slolu nyima gbv. 35 'Sa we 'plia sa, 'in -we -Lagobgv -falpanyo gbaa, we 'ka gbvzv -ze, o nɛɛ:

«Nu, gbv nine -papie nya na yia wa -yla gbv gbaa.

We 'ka dudu gwedida 'bhv,

gbv -we -Lagv zizea, gbaa na yia we.»

36 Toun, -Zezu 'bhua nyima glaa, 'in o yia -buduɲwee mni. O plaa -budu zo, 'in o 'binonya yia o kwesi be, 'in wa nɛɛ o -ylaɛ: «Gba -aun -yla kpa -petu 'nyuu nu gbv ninee 'ji.»

37 O nɛɛ wa -ylaɛ: «Nu, -o 'paa 'mnaya -zvzv, Nyime Yu -wa. 38 'In kpa mia, mv -wa dudu -gv, 'in 'mnaya -zvzv mia, mv -wa nyima -wa -Lagv pia 'wlu la. -Petu mia, mv -wa nyima -wa gbvnyuu dide pia 'wlu la. 39 O tonyime -o glv we -petu, -Saatan -wa. We -didi bhla mia, -mvv -wa dudu bhiali da. We -didi nya mia, -mvv -wa 'anzinya.

40 Sa wa tua -petu, 'in wa vitelia we -kosu 'wv, 'sa -bhlokpade we yia dudu -bhia bhla -mia. 41 O Nyime Yu yia zvzv 'anzinya yoo 'paa. Nu, -wa kwaa wa -lima gbvnyuu lv we -yo -wa ka de nva gbvnyuu le, we 'ka wa 'wvgbizi, -wa -Lagv pia 'wlu la glaa. 42 'In we 'ka wa -kosu 'kadu 'wv viteli. -Mo wa wia, -mo wa lia gla 'wv. 43 -Wa nva -Lagv dumagbv le, ma yia lia 'ylv 'bhisa da wa Dide pia nyima 'wlu la. -O -ka 'nunv -yukwli 'wlu -ka, o 'nu we.

'Nyimnulu -we mia zizada

44 «-We -yo -Lagoo nyimaa 'wlulapilie 'wvwlva mv -wa 'hnyimnulu yabhlo -we mia zizada kpa. 'Mv nyime yabhlo 'yia, 'in o yia we zize lv. O ple men, 'in o mnia, o yia o -lu weee pelv 'pa o 'ka we kpa zo.

Tvka -zvzv -we ka -vale 'tea, we gbv nine

45 «-We -yo -Lagoo nyimaa 'wlulapilie 'wvwlva, mv -wa 'ya, -valepanyo -o mia tvka -zvzv -we ka -vale 'teaa datahida. 46 O 'yia wee 'ylinanv -tvka, -we ka -vale 'tea -we -zia we -lima ni, o mnia, 'in o yia o -lu weee pelv 'pa o 'ka we zo.

Zibhi -bha -sowlii gbv nine

47 «-We -yo -Lagoo nyimaa 'wlulapilie 'wvwlva, mv -wa 'ya, 'sowli -we wa viteli 'nyu lv, 'in we yi zibhi 'yli -bhlo -bhlo kpa. 48 We yea, 'in zibhibhanya yia we 'nyu lv gbize, 'in wa yia we 'nyu -gogv -gv ladi, wa 'ka zibhi 'wvgbizi. We zvzv wa gbzia 'wv, -mvv wa slua wa -cice 'wv, 'in -we 'nia 'ylinan, 'in wa yia we kwnɛɛ viteli. 49 'Sa -bhlokpade we yia -mia dudu bhia zli. Nyima -wa nva gbvnyuu le -yo -wa nva gbv -zvzv le, 'anzinya yia yia we 'ka wa -yovsal, 50 'in -wa nva gbvnyuu le, we 'ka -maa -kosu 'kadu 'wv viteli. -Mo wa yia wilia, -mo wa yia gla 'wv lia.»

Gbvzvz svv -yo gbvzvz lolu

51 -Zezu nɛɛ o 'binonya -yla: «A ka we 'de weee 'wvlanv?»

Wa nɛɛ: «In, -a ka we 'wvlanv.»

52 Toun, -Zezu nɛɛ wa -yla: «Nu, -Lagv titee gwesanyo -o yibhelia -Lagv nyimaa 'wlulapiligbv, o 'wlv nu, -buduɲwee -kanyo yabhlo -o wleli 'hnyimnulu svv -yo 'hnyimnulu lolu, o -luu lazvda.»

*-Zezuu -zvzv -nyima 'ni o gbv -yo hwnu
(Mk 6.1-6; Lk 4.16-30)*

53 -Zezu ka gbv nine -papie bhia 'bhie, o yia -bhade 'bhv. 54 'Gbe -we 'wv o 'yilimania, o mnia -mo, 'in o yia nyima -slolu -mo -Lagvz buzo. -Wa weee mia -bha, 'in we yia wa hwegaga -subhal. 'In wa nɛɛ: 55 «O nyime mia da ni, -budukonyoo yu -wa, we 'ni mvv? O 'nyaa mia ni, Malii -wa. *'Zake klaa, *-Zezefv klaa, 'Simoo klaa, we -yo Zudi, wa 'ni o bheliaa? 56 O bhola mi -aun glaa. Aya! Mo o -salv gwedigbv lenv sea?»

⁵⁷ We 'dεε 'gbu, wa 'ni mneni wa 'ka o dli -gu zu. Toun, -Zezu nεε wa -yla: «-Lagagbuu -falipanyo -ka -mi, da weee wa zua -bha o. Wa'a zu -bha o, o -zoo we -yo o -budunwεε.»

⁵⁸ Nyuma 'ni o dli -gu zuu 'gbu, o 'ni -bha gwεdigbu duun lenu.

14

Sa 'Zan -Batisi titha 'wv la (Mk 6.14-29; Lk 9.7-9)

¹ We bhla, Galilee -duduu 'wlulapilinyo Ewlođu 'nua -Zezuu 'di. ² O nεε o zolubhononya -yla: «'Zan -Batisi -wa! Nu, mo -soa tithunya glaa 'wu, we 'dεε 'gbu o mnenia o 'ka gwεdigbu lenu.»

³⁻⁴ Nu, sa Zaaan tithigbu 'plia, mu mia da: Ewlođu kwaa o bheli Filipuu 'ηwno Ewlo-diadi, 'in Zaan nεε o -yla: «Nu, we 'ni 'ylinani -Lagoo tite 'wu, nyime 'ka o 'dεε bheli 'ηwno glosa, 'in o 'ka o kwa.»

We 'dεε 'gbu Ewlođu yia nyuma tie, wa 'ka o kpa, wa 'ka o gboan, 'in wa 'ka o -kaslo 'wupa.

⁵ Ewlođu 'yibha o 'ka Zaan 'bha. Nu, o mi Zuifu soda, -maa nεε nu, Zaan mia, -Lagagbuu -falipanyo -wa.

⁶ Nu, Ewlođu gwalyilu 'feti nynia, 'in Ewlo-diadi 'ηwnoyu yia -wa mia 'feti -guu 'yibadi lite. 'In o yia Ewlođu dudu namanu bhabha. ⁷ 'In o yia bi, o nεε: «-We a yia 'mi -zlaha, yoo na yia we ain 'nyea.»

⁸ O 'nyaaa weli -gu o nεε: «-In 'nye 'mi 'Zan -Batisu 'wlu yoo -plaa -gu.»

⁹ We wlaa Ewlođu 'kwayli la, nu, o ka bi o -limaa 'yibadi 'gbu, o nεε: «-We o -zlaha 'mi, a 'nye we o yoo.»

¹⁰ 'In o yia 'slujayu yabhlo tie -mo -kaslo 'wu, o 'ka Zaan 'wlu -gu -di. ¹¹ 'In wa -yo o 'wlu yia yi -plaa -gu. Wa 'nyea we o 'ηwnoyu yoo, 'in -mo yia we o 'nyaa yoo 'nye. ¹² Toun, Zaaan 'binonya yia, 'in wa yia o 'kwie 'bomni, 'in wa yia we 'bhuka 'wufa, 'in wa yia we 'di -Zezu -salia mni.

-Zezu 'nyea nyumaa 'wlu glv -bhlo 'wlu gbu lililu

(Mk 6.30-44; Lk 9.10-17; Zn 6.1-14)

¹³ -Zezu 'nua we 'di, 'in o yia 'glv 'wubho, o -dia 'nyu 'wu, 'in o yia da bebleε mni, da nyuma 'nia -mi, o 'ka 'wonya.

Nyumaa -zlo 'nua we, wa 'tlaa wa 'gbe nukple, 'in wa yia o 'bi mni bhv -gu, 'nyu -gogo -gu yilie nya. ¹⁴ -Zezu 'tlaa 'glv 'wu, o 'yia nyumaa -zlo -yo, 'in wa yia o nyazi 'wola, 'in o yia wa guzunya jipe.

¹⁵ Jibhe zaa, o 'binonya bea o kwesi, 'in wa nεε: «'Ylv ka -fla, 'in da tlvl la. We 'dεε 'gbu, 'nye wa 'yoo wa 'ka 'gbenya 'wu lililu zaa mni.»

¹⁶ O nεε wa -yla: «Wa 'na 'ka mni. Amiaa 'de 'nye wa lililu.»

¹⁷ 'In wa nεε: «We 'ni 'floo gbu -yo zibhii 'ya 'so 'wubhu, -a 'ni lililu kwεε -ka.»

¹⁸ 'In o nεε: «A -yo we yi.»

¹⁹ -Muu 'bigu, o nεε nyumaa -zlo -yla nu, wa -di -petu -gu la. Toun, o bhua wee 'floo gbu -yo zibhii 'ya 'so 'wu, o ylaa yali, 'in o yia -Lago fuo 'pa. 'Bhie, o dlilia wee 'floo, o 'nyea we o 'binonya yoo, 'in -maa yia we nyuma 'wladlili. ²⁰ Wa 'de weee lia, 'in wa yia lv. We pnu -tua 'wu, -we nynia -cice kugbua le 'so, 'in o 'binonya -yo we yia mni.

²¹ Nyuma -wa lia, wa nyni nukpasiaa 'wlu glv -bhlo 'wlu gbu (5.000). Wa 'ni 'ηwni -yo 'nyenyeyua zeli.

-Zezu nua 'nyu -gu

(Mk 6.45-52; Zn 6.15-21)

²² Toun, 'in -Zezu yia wa tie, wa -gali o 'yu, wa 'ka 'nyuu kakpe -putu -gu mni, -zugba o pa nyuma weli. ²³ O 'paa wa weli, 'in o yia -gogo 'wlu mni o 'ka -Lago bhuhoe. O mi -bha o 'de -bhlo, 'in sabo yia be. ²⁴ Nu, 'glv ka -sleen -gogo -yo la tlumanu. -Pipe mi wa 'klv -yo -gbein bhuldaa 'gbu, 'nyuu -gbogbu sloa 'glv 'wu.

²⁵ Tiatia -koko gboa, 'in -Zezu yia o 'binonya 'bi mni 'nyu -gu -nənoe nya. ²⁶ Wa 'yia da o -yo -noda -mo 'nyu -gu, 'in wa yia nyanə nu, wa nεε: «'Kuzu -wa!»

Wa mi nyanə nuda 'gbu, wa yia 'wokpi. ²⁷ Toun, 'in o nεε wa -yla: «A 'na nonu nyanə -ni, -ami -wa, a pali di la.»

²⁸ 'In Pielu nεε: «Na -Kanyo, we -ka -mi 'pien, 'nye 'mi 'yoo, in 'ka 'nyu -gu no, in 'ka -mi -yobe.»

²⁹ O nεε o -yla: «Yi!»

Pielu 'tlaa 'glv 'wu, 'in o yia -Zezuu -gbe mni 'nyu -gu -nənoe nya. ³⁰ Nu, o 'yia -pipe mi 'plida, 'in o yia nyanə nu, 'in o yia 'nyu glu

-plaplie bhli. Ɔ 'kpa 'wɔ, ɔ nɛɛ: «Na -Kanyɔ, kpa 'mɪ!»

31 -Bha -bhlokpade, -Zezu -gloa sɔ 'wɔ, 'in ɔ yia ɔ kpa, 'in ɔ nɛɛ: «Dli 'kienyi -zɔnyɔ, lɛɛ -lu ka 'gbɔ -na lɔ dli?»

32 Wa 'de 'sɔ -bhoa 'glɔ 'wɔ, 'in -pɪpe yia zɔbe. 33 Tɔɔn, ɔ 'binɔnya -wa mia 'glɔ 'wɔ, 'in wa yia ɔ 'yu 'kukolu 'sibhli, wa 'ka ɔ 'ylimani, wa nɛɛ: «-Mɪ, -in mɪ -Lagɔɔ 'Yuu 'debbie -gbolu nya!»

-Zezu jipea Zenezaleti guzɔnya (Mk 6.53-56)

34 Wa -dia 'nyu 'wɔ, 'in wa yia Zenezaleti -dɔdɔ -gɔ nyini. 35 -Bha nyɪma weee yia -Zezu yibheli, 'in ɔ 'di yia wee dɔdɔ weee -gɔ lamneni. Wa yia ɔ guzɔnya weee -la. 36 'In wa palia -Zezu zukpa nu, ɔ 'ka wa guzɔnya 'yoo 'nyɛ wa 'ka ɔ -banaa ηwe kwezi. 'In -wa weee zia we kwe, -maa yia 'pɔ.

15

-Zezu -yɔ Zuifvɔ tite (Mk 7.1-13)

1 Falizinyɪma -yɔ -Lagɔɔ titee gwesanya 'bhua -Zeluzalemɔ, 'in wa yia -Zezuu -gbɛ yi, 'in wa nɛɛ ɔ -ylaɛ: 2 «-Na 'binɔnya mia, wa'a budo kwe -amɪaa titee sɔlɔ, 'in wa lia. Nu, -we -amɪaa dɔkpasɪ gbaa -a 'na nɔnɔ lɛ -ni, 'mɔ wa nɔa lɛ. Lɛɛ -lu ka 'gbɔ?»

3 -Zezu nɛɛ wa -yla: «Amɪa mia da, amɪaa bhlasabhla gbɔ 'gbɔ, a'a zɔa -Lagɔɔ tite 'nɔηwe. Lɛɛ -lu ka 'gbɔ?» 4 Nu, -Lagɔ nɛɛ:

ƆZɔ -na dide -yɔ -na 'nyaa 'nɔηwe. Ɔ nɛɛ 'yae:

Ɔ-Ɔ -ka ɔ dide -yɔ ɔ 'nyaa velɪ, 'bha wa 'bhaa ɔ.»

5 'In amɪa, a nɛɛ: nyɪme ɔ -ka ɔ dide -yɔ ɔ 'nyaa -yla gba nu, -we ɔ 'ka yaa wa 'nyɛ, wa 'wɔsastɛ saa, ɔ ka we -Lagɔ 'nyɛ, 6 ɔ nyɪme 'ɛ -sa ɔ dide 'wɔ. 'Sa a nɔa, 'in a saa -Lagɔweli la, amɪaa bhlasabhla gbɔ 'gbɔ. 7 Weli 'sɔ -nyɪma a -mia! -We Ezaii gbaa -benyi amɪaa daa, gbɔzɔnɔ -wa. Ɔ nɛɛ:

8 Ɔ-Lagɔ nɛɛ: waa nyɪma mia, ηweɛ la wa nɔnɔa 'mɪ, nu, wa dli 'nɪ 'mɪ -gɔ -mɪ.

9 Bhebhe wa ylimania 'mɪ. Nu, tite wa slolua, -we wa laa -Lagɔɔ tite,

nyɪmaa -gbɛ we bhua. Ɔ »

-We plalia nyɪma pɔɪn, mɔ nu (Mk 7.14-23)

10 -Mɔɔ 'bɪgɔ, -Zezu nɛɛ nyɪmaa -zlo -yla: «A be -seli, -we na yia gbaa, a 'ka we 'nɔ.

11 Nu, -we plaa nyɪme ηweɛ, we'e -plali ɔ pɔɪn. Nu, -we plalia nyɪme pɔɪn nɪ, mɔ -wa we bhua ηweɛ.»

12 Tɔɔn, ɔ 'binɔnya bea ɔ -yɔ, 'in wa nɛɛ ɔ -yla: «-In -yi we 'ji nu, weli -in gbaa de -bha, we ka Falizinyɪma 'wɔ 'fnɔ?»

13 Ɔ nɛɛ: «Su, -we na Dide, ɔ mia -yali, 'nɪa fa nɪ, tua wa yia we. 14 A 'tide wa 'yi nu, 'lɔlɔnya wa -mia, 'in wa mia 'lɔlɔnya 'yoo da -sloluda. Nu, 'lɔlɔnyɔ -ka 'lɔlɔnyɔɔ su lakpa ɔ 'ka ɔ 'yoo da -slolu, 'in wa 'de 'sɔ bhliia 'bhuka 'wɔ.»

15 Pielɪ 'bhua weli 'wɔ, ɔ nɛɛ: «Wee gbɔɔ nine mia da nɪ, sa we 'ji mia?»

16 -Zezu nɛɛ: «Amɪa, a 'nɪ 'ya -slɔ -mɔɔ 'wɔlanɔɔ? 17 Nu, -lu weee -we plalia nyɪme ηweɛ, ɔ nɔkplɛ we plia. -Mɔɔ 'bɪgɔ, 'in ɔ plaa 'kwla -yɔ. A'a 'nɔ 'ya -mɔɔ 'wɔlaa? 18 Nu, -we tlaa nyɪme ηweɛ, mɔ bhua ɔ dli zɔ, 'in -we plalia nyɪme pɔɪn, mɔ -wa. 19 Nu, 'wlukɔɔn lapɔpalɛ 'nyuu bhua nyɪme dli zɔ. Tɔɔn, 'in nyɪma bhaa wa -lima, 'ηwnɪ -yɔ nyɪma -putu dia -budu 'wɔ,* wa kaa mɔtnɪ kwe, wa ylia 'wie, wa tɔbhua yo, 'in wa saa wa -lima 'ηnɪ.

20 Nu, -we plalia nyɪme pɔɪn mɔ mia de. Nu, nyɪme 'nɪ kwe budo tikli ɔ 'ka li, -mɔɔ 'v -plali nyɪme pɔɪn.»

'Lakpaηwnɔ ηwnua -Zezuu gbɔ (Mk 7.24-30)

21 -Mɔɔ 'bɪgɔ, -Zezu 'bhua -bha, 'in ɔ yia Tili -yɔ Sidɔɔn -dɔdɔ -gɔ mɔnɪ. 22 Kanaa -ηwnɔ yabhlo -dulia -mɔ la, 'in ɔ yia ɔ -gbɛ mɔnɪ, -zugba ɔ wili ɔ -yɔ: «-Davidɪ 'yuoo, -in 'yuli 'mɪ nyazɪoo! Na -Kanyɔ, zuzu 'nyuu ka na 'ηwnɔyu kpa, ɔ 'nɪ 'kuayli -ka.»

23 -Zezu 'nɪ ɔ -gɔ -sa. Ɔ 'binɔnya bea ɔ -yɔ, 'in wa nɛɛ ɔ -yla: «Vu ɔ, we 'nɪ -mɔɔ, ɔ mɪ -ain 'bɪ wiwie nya.»

24 'In -Zezu nɛɛ: «Izlaelinyɪma -wa 'wɔba bhlabhle -we mɔɔ, wa 'dekpɔaa 'gbɔ in yia yi.»

25 Nu, ɔɔ 'ηwnɔ 'sibhliia ɔ 'yu 'kukolu, ɔ nɛɛ: «Na -Kanyɔ, be 'mɪ -yɔ.»

* 15:19 Glɛkiweli 'wɔ, we ji -wa nu, -wa kɔkwalia, wa -yɔ nyɪma -putu dia -budu 'wɔ.

26 'In ɔ nɛɛ: «'Ylaasli -ka lida -mi, we 'ni tikli -mi wa 'ka 'yilaasli lililu zɔ -sa, wa 'ka we gwɪ zɔ viteli, we 'ni muu?»

27 Ɔɔ 'ɲwɔɔ nɛɛ: «Na -Kanyɔ, gbuzɔnu -wa. Nu, 'yilaasli -ka lida -mi, 'in gwɪ -ka 'tabhle zɔ -mi, wee lililu -we bhli, gwɪ lia we, we 'ni muu?»

28 Ɔ nɛɛ: «Amaa dlɪzɪzɪve 'yli 'le! -We a 'yibhaa, mu yia ain -yla lenɔa.»

-Bha -bhlokpade ɔ 'yu 'pɔa.

-Zezu jipea guzɔnyaa -zlo

29 -Muu 'biɔ, -Zezu 'bhua -bha, ɔ 'plɪli Galilenyu kwesi, ɔ -gblaa -gɔgɔ 'wlu, 'in ɔ yia -mɔ ladi. 30 Tɔɔn, nyimaa -zlo -yɔ wa guzɔnya yia ɔ -gbɛ yi. Tɔlɔa tɪɪa, tɔlɔa'a 'yɪ la, tɔlɔa 'kua, tɔlɔa'a 'nu, 'in wa'a gba, we -yɔ guzɔnya duun -putu. 'In wa yia wa -Zezu -yɔ laslu, 'in ɔ yia wa jipe. 31 Nyimaa -zlo 'yia nu, -wa mia bhobhonya, wa ka gba, -wa 'kua, wa ka 'pɔ, -wa tɪɪa, wa ka nɔ 'nanuu, -wa 'lɔa, wa ka layɪ, we 'ni wa ɲwegaga -subhali -se. 'In wa yia *Izlaeli -Lagɔɔ 'ɲni -mnɪ.

-Zezu 'nyɛa nyɪma 'wlu glɔ -bhlo lililu (Mk 8.1-10)

32 -Zezulaa ɔ 'binɔnya, 'in ɔ nɛɛ: «Nu, nyazi nyɪma nɪlaa 'mi 'wɔ. Wa 'yɪ ta ni, -zugba wa mi 'mi 'bi, 'in lililu ka bhɪa. Nu, wa 'ni -slɔ li, in -ka gba wa mnɪ lɔ ni, wa mnɪni wa 'ka 'yloogblo bhli siasiɛ kwɛɛ.»

33 -Bha ɔ 'binɔnya 'yibhaa ɔ laɛ: «-A mia -fɪli 'pɪpɪ, da -a ka 'floo 'yɪli, 'in -a 'ka nyimaa -zlo ni 'nyɛ, 'in wa 'ka li, 'in wa 'ka lɔa?»

34 -Zezu nɛɛ wa -yla: «'Floo zuma mi ain kwɛɛa?»

Wa nɛɛ: «'Floo gbesɔ, we -yɔ zibhi yua -sele.»

35 Tɔɔn, ɔ nɛɛ nyimaa -zlo -yla nu, wa -di dɔdɔ la. 36 'Bhie, ɔ 'bhua 'floo gbesɔ -yɔ zibhi 'wɔ, ɔ 'paa -Lagɔ fuo, 'in ɔ yia we ladiɪli, 'in ɔ yia we ɔ 'binɔnya yoo 'nyɛ, 'in -maa yia we nyimaa -zlo 'wɔladlili. 37 Wa 'de wee lia, 'in wa yia lɔ. -We wa siɪa, we nyɪni -ciɛ gbesɔ, 'mu ɔ 'binɔnya -yɔ we mnɪa.

38 Nu, -wa lia wa nyɪni nukpasiaa 'wlu glɔ -bhlo (4.000). Wa 'ni 'ɲwɔ -yɔ 'nyɛnyɛyua zeli. 39 Da -Zezu 'nyɛa wa 'yoo, 'in ɔ yia 'glɔ 'wɔbho ɔ 'ka Magadan -dɔdɔ -gɔ mnɪ.

16

**Sadusenyɪma -yɔ Falizɪnyɪma 'yibhali -Zezu gwɛdigbu*

(Mk 8.11-13; Lk 12.53-56)

1 *Sadusenyɪma -yɔ Falizɪnyɪma bea -Zezu -yɔ, wa 'ka ɔ layla. Wa nɛɛ ɔ -yla: «-In nu gwɛdigbu yabhlo le, 'in -a 'ka we 'jiiyibheli nu, -Lagɔ 'nyɛa -mi 'tɪɛ.»

2 -Zezu nɛɛ wa -yla: «'Ylɔ -ka bhli, yali -ka lazamanɪ a nɛɛ da nanɪ 'yɪ. 3 'In zɔkpɛ 'ylɔ -ka 'wɔsɔ, yali -ka lazamanɪ, a nɛɛ 'nyu yia -zɛɛn lɔa. A -ka yali yla, we -ka nu, 'nyu yi lɔa, 'in a yibhelia we 'ji. 'In -we mia -zɛɛn 'plɪda, a 'ni mnɪni a 'ka we yla, 'in -we mia yida a 'ka we yibheli. 4 Deslɛɛn -nyɪma ka 'nyii, 'in wa'a zɔ -Lagɔ dlɪ -gɔ. Wa 'yibha in nu wa -yla gwɛdigbu le, we 'ni *Zonasu gwɛdigbu 'wɔbhu, wa 'na 'ka gwɛdigbu yabhlogbɔɔ 'yɪ.»

Tɔɔn, ɔ tia -bha wa, 'in ɔ yia mnɪ.

Falizɪnyɪma -yɔ Sadusenyɪmaa gɔɔ gbɔ (Mk 8.13-21)

5 Ɔ 'binɔnya mia 'nyu 'wɔdɪda, wa ka 'floo 'wɔdlɔ. 6 Tɔɔn, -Zezu nɛɛ wa -ylaɛ: «A zɔ amɪaa 'de 'yɪiyɔ, a 'na 'tideli amɪaa 'de 'yɪ Falizɪnyɪma -yɔ Sadusenyɪmaa 'floo *gɔɔ -yla -ni.»

7 -Bha ɔ 'binɔnya gbɔgbali -ylaɛ: «Nu, 'floo 'ni -ain kwɛɛ -mi, we 'gbɔ ɔ yi 'saa gba.»

8 -We mia wa dlɪ zɔ, -Zezu yibhelia we 'ji, ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Dli 'kienyi -zɔnya, 'lee, lee -lu ka 'gbɔ a gbɔgbali -yla nu, a 'ni 'floo kwɛɛ -kaa? 9 A 'ni -slɔ we 'wɔlanu nu, 'floo gbu in dlɪli nyimaa 'wlu glɔ -bhlo 'wlu gbu (5.000) 'wɔ laa? 'In -ciɛ a 'bhua 'wɔ, a ka we 'wɔdlɔ? 10 'In 'floo gbesɔ in dlɪli nyimaa 'wlu glɔ -bhlo (4.000) 'wɔ la, 'in -ciɛ a 'bhua 'wɔ, a ka we 'wɔdlɔ? 11 In -ka ain -yla gba nu, a zɔ amɪaa 'de 'yɪiyɔ Sadusenyɪma -yɔ Falizɪnyɪmaa gɔɔ kwɛɛ, in 'ni 'floo gbɔ gba, sa a 'nu we 'wɔ laa?»

12 -Slɛɛn, ɔ 'binɔnya yibhelia we 'ji nu, -Zezu 'ni 'floo *gɔɔ gbɔ gba. Gbɔ -we Falizɪnyɪma -yɔ Sadusenyɪma slɔlua, 'mu ɔ saa 'ɲni.

Pielɪ nɛɛ nu, -Zezu -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ (Mk 8.27-30; Lk 9.18-21)

13 -Zezu mnɪa Sezalee Filipu -dɔdɔ -gɔ, ɔ nyɪni -mɔ, 'in ɔ nɛɛ ɔ 'binɔnya -ylaɛ: «'Lee, nyɪma nɛɛ *Nyumɛɛ 'Yuu daa nyɔɔ ɔ -mia?»

14 Wa nEE: «Nyima tɔba nEE, 'Zan -Batisu -in -mia, 'in tɔba nEE, Elii -in -mia. 'In tɔba nEE 'ya nu, Zelemi -in -mia, -Lagɔgbu -falipanyɔ -putu -in -mia.»

15 'In ɔ nEE: «'In amia, a nEE, nyɔɔ in -mia?»

16 Simɔ Pieli nEE: «-Lagɔɔ -Bhasanyɔ -in -mia, -in mɪ 'yliyɔga -Lagɔɔ 'Yu nya.»

17 Tɔun, -Zezu nEE ɔ -ylaE: «'Simɔɔ, Zonasu 'yu, -in -tu 'wɔ -dlɔɔ, nu, wee gbɔ mia, nyime 'nɪ -mɪ we -sloɔ. Na Dide -ɔ mia yali, mɔ -sloɔ -mɪ we. 18 Nu, -mɪ wa laa Pieli, we ji -wa tɔkpa. Wee tɔkpa -gɔ na yia na *Leglizɪ 'sɔbhaa. 'In tɪtɪlee 'dɛbhie -gboluu 'tɪtɛ 'na 'ka we -wɔ. 19 *-Lagɔɔ nyimaa 'wlulapɪgbee -lakɪ na yia -mɪ yoo 'nyɛa. -We -na yia gbuaan dɔdɔ -gɔ, gbuaan wa yia we yali. 'In -we -na yia -bloa dɔdɔ -gɔ, -bloa wa yia we yali.»

20 'In ɔ nEE wa -yla 'klɔ 'cɪcɪ nya: «A 'na gbalɪ nyime yabhlogbɔɔ -yla, in mɪ -Lagɔɔ -Bhasanyɔ nya -nɪ.»

-Zezu nEE tɪa ɔ yia, 'in ɔ 'ka tɪtɪnya glaa 'wɔsɔ
(Mk 8.31-9.1; Lk 9.22-27)

21 Nu, we 'ka -bha 'bhɔ, -Zezu gbaa -slɛn ɔ 'binɔnya -yla sa tɪklɪ, ɔɔ zize 'maslɛn gbɔ, ɔ nEE: «We mɪ nu, in mɪ -Zeluzalemɔ, -mɔ Zuifɔv nyima kpasɪ klaa, *-Lagɔbɔbɔnyaa -cɪan klaa, we -yɔ -Lagɔɔ titee gwesanya, ma kwɛɛ na yia sia bhabha. Ma yia 'mɪ wlaa wa 'ka 'mɪ 'bha. 'In 'yɪ 'sɔ we tanɔ nya, tɪtɪnya glaa na yia 'wɔsɔa.»

22 Tɔun, 'in Pieli yia ɔ -glima lali, 'in ɔ yia ɔ -yla gbɔ gba, ɔ nEE: «Na -Kanyɔ, -Lagɔ 'na ŋwnunu we -nɪ. -Mɔv 'na nɔnɔ lɛ -nɪ.»

23 -Zezu 'bhɪtia la, ɔ nEE Pieli -yla: «*-Saatan, bɛ lɔ! 'Bhɔ 'mɪ kwesi. -In mɪ 'mɪ 'yoo -kolɔda. Nu, -'in pɔpali 'wlukɔun la -Lagɔ 'bhisa, nyima 'bhisa -na pɔpalia 'wlukɔun la.»

24 Tɔun, ɔ nEE ɔ 'binɔnya -yla: «Nyɔɔ nyɔɔ -ka gba ɔ 'ka 'mɪ 'bɪ nɔ, ɔ -sa ɔ 'dɛ dlɪ, ɔ 'bhɪ ɔ siasɛɛ *su 'wɔ, 'in ɔ 'ka 'mɪ 'bɪ yi. 25 Nu, nyɔɔ nyɔɔ -ka ɔ 'dɛɛ 'yliyɔgagɛ 'wɔgɔ nɪ, 'wɔ ɔ yia we bɔa. 'In -ɔ -ka ɔ 'dɛɛ 'yliyɔgagɛ 'wɔbɔ na 'gbɔ, 'yliyɔgagɛ -we 'nɪa bhɪlɔluda -ka, 'mɔ -mɔɔ yia 'yɪa. 26 Nu, nyime -ka dɔdɔ -gɔv zɔzɔnɔ weɛɛ 'yɪ, 'in ɔ -ka ɔ 'yliyɔgagɛ 'wɔbɔ nɪ, lɛɛ -lu ɔ 'yɪ we 'wɔa? Nu, -lu yabhlogbɔɔ 'nɪ mneni we 'ka nyime 'yliyɔgagɛ zɔ. 27 Nu, Nyime Yu yia yia ɔ

Didee 'ŋnumnɛɛ san 'wɔ, ɔ -yɔ ɔ 'anzɪnya 'sɔ. 'In -we nyima nɔa lɛ, we ŋwɛɛ ɔ yia wa 'pɛnɪa. 28 In nEE aɪn -yla gbɔzɔnɔ saɛ: amia -wa mia da -seli, aɪn glaa, nyima tɔba ka Nyime Yu 'yɪ yida, ɔ 'ka nyima 'wlulapɪlɪ, 'bhie wa 'kaa tɪ.»

17

-Zezuu 'binɔnya ta 'yɪa ɔ 'tɪtɛ
(Mk 9.2-13; Lk 9.28-36)

1 'Yɪ gbɔ, we gbelibhlonɔ nya, -Zezu 'bhua Pieli klaa, *Zake klaa, we -yɔ 'Zakee bheli *Zaan 'wɔ, 'in wa yia -gɔgɔ 'kadɔ 'wlu mɪ. -Mɔ wa -nyaa 'wɔ. 2 -Mɔ, 'in ɔ 'klɔ yia 'bhɪtia wa 'yɪlia 'wɔ, 'in we yia lɪ 'yɪlɔ 'bhisa, 'in ɔ -bana yia pɔmanɪ 'pɔnpɔn zɪ 'bhisa.

3 Tɔun, 'in wa yia Moizɪ -yɔ *Elii 'sɔ -yɔyɪ, -zugba wa -yɔ -Zezu sa 'dɪ. 4 -Bha Pieli gbaa -Zezu -ylaɛ: «Na -Kanyɔ, -amɪaa -seli -mɪmɪɛ nanɪ 'yɪ! We -ka -mɪ dɔdɔ nanɪ, palɔ yua ta na yia -seli 'sɔbhaa. -Na -nɔ -bhɪlɔ, Moizɪ -nɔ -bhɪlɔ, Elii -nɔ -bhɪlɔ.»

5 ɔ mɪ gbada, tɔun yalɔpɔpa -we lɪa, 'in we yia wa 'wɔwɛɪ. 'In wɛɪ yabhlo yia we yalɔpɔpa nyɪdɪ 'tɪa, we nEE: «-ɔ mia dɛ, na Yu -wa, in -kalɪ ɔ zɛ. 'Mɔ in 'nyɛa na dlɪ weɛɛ yoo, a pɔlɔ ɔ yukwɪ.»

6 ɔ 'binɔnya 'nɔa we wɛɪ, nyanɔ sloa wa 'wɔ, 'in wa yia 'klɔ lagbɪ. 7 -Zezu bɛa wa -yɔ, ɔ zia wa kwɛ, ɔ nEE: «A -sɔ 'wɔ, a 'na nɔnɔ nyanɔ -nɪ.» 8 Wa 'bhua 'klɔ 'wɔ, we 'nɪ -Zezu -bhlogbɔɔ 'wɔbhɔ, wa 'nɪ nyime -putu -yɔyɪ.

9 Da wa mia we -gɔgɔ kwɪda, -Zezu zɔa wa 'dɪ, ɔ nEE: «-We a 'yɪa da -yɔ nɪ, ɔɔ Nyime Yu 'nɪ -slɔ tɪtɪnya glaa 'wɔsɔ, a 'na gbalɪ we nyime yabhlogbɔɔ -yla -nɪ.»

10 Tɔun, -Zezuu 'binɔnya yia ɔ layɪbha: «'Lee, lɛɛ -lu ka 'gbɔ -Lagɔɔ titee gwesanya gba nu, Elii 'kaa yi tɪaa?»

11 ɔ nEE: «Gbɔzɔnɔ -wa: Elii yia yia tɪa ɔ 'ka -lu weɛɛ we 'bɪ 'wɔla. 12 Nu, in nEE aɪn -yla: Elii ka yi pepe, 'in wa 'nɪ ɔ yibheli. Sa wa 'yɪbhaa, 'in wa yi 'saa ɔ nɔ. 'Sa -bhlokpade wa yia Nyime Yu sɪalɪa.» 13 -Bha ɔ 'binɔnya yibhelia we 'ji nu, 'Zan -Batisu gbɔ ɔ mia gbada.

-Zezu vua zuzu 'nyuuu 'tɪtɛ
(Mk 9.14-29; Lk 9.37-43)

14 -Bha -Zezu -yɔ ɔ 'binɔnya nɪnia nyimaa -zɔ kwesi, nyime yabhlo 'tɪlaa -mɔ, ɔ 'sɪbhɪlia

'kukolu -Zezu 'yu, ɔ nɛɛ: ¹⁵ «Na -Kanyɔ, na yu mia, -in 'yɪli ɔ nyazi. Nu, ɔ 'wlukuɔn ka -nyumɔ. 'Yɪli tɔlba nya, ɔ bhlilia -kosu 'wɔ, ɔ bhlilia 'nyu lɔ. ¹⁶ In ka ɔ -na 'bɪnɔnya -la, wa 'nɪ mneni wa 'ka ɔ jipe.»

¹⁷ -Zezu nɛɛ: «Dɛslɛn -nyɪma -wa'a zɔ dli, nyɪma 'nyii, 'yɪli zuma in -yɔ aɪn 'sɔ 'ka lia? 'Yɪli zuma in 'ka amɪaa 'gba zɔ 'yɪligbeda -tɔa? A -yɔ ɔ 'sɔ yi -seli.»

¹⁸ -Zezu 'kpɪla wee zuzu 'nyuu 'wluo, 'in we yia ɔɔ 'yu 'yitide, 'in ɔ yia 'pɔ. ¹⁹ 'Bhie, -Zezu -yɔ ɔ 'bɪnɔnya -nyaa 'wɔ, wa bɛa ɔ kwesi, 'in wa nɛɛ: «Lɛɛ -lu ka 'gbɔ -amɪa 'nɪ mneni -a 'ka wee zuzu 'nyuu nɪ vua?»

²⁰ -Zezu nɛɛ: «-We ka gbɔ -wa, amɪaa dlɪzɔzɔe 'kienyi. Nu, in nɛɛ aɪn -yɪla gbɔzɔnɔ saɛ: *mutadu 'ya -sɛ, amɪaa dli 'ka yaa we 'bhisa -mɪ, a -ka gba -gɔgɔ -yɪla, <'Bhɔ da, mɪnɪ mɔ, 'in we bhɔa -bha.> A mneni 'ya a 'ka -lu weee lɛnɔ. [²¹ 'Sasɔkpa -zuzu 'nyii mia dɛ, we 'nɪ -Lagɔbhubhoe -yɔ 'sun -plapɪe 'wɔbhɔ, wa 'nɪ mneni wa 'ka we vu.]»

-Zezu gba 'yaa ɔ tɪtɪlgɔ
(Mk 9.30-32; Lk 9.43-45)

²²⁻²³ 'Yɪli yabhlo nya, -Zezu -yɔ ɔ 'bɪnɔnya gbɛlia 'wlu -mɔ Galilee, 'in ɔ nɛɛ wa -yɪla: «ɔɔ Nyɪmɛɛ 'Yu wa yia nyɪma yoo 'nyɛa, wa 'ka ɔ 'bha. Nu, 'yɪli 'sɔ, we tanɔ nya, ɔ yia tɪtɪlnya glaa 'wɔsaa.» 'In wee gbɔ yia wa -gɔ 'wɔtɪ yuoo.

-Zezu plɔlɔ -Lagɔbudu 'kadɔv 'gwɛzi

²⁴ -Zezu -yɔ ɔ 'bɪnɔnya nɪnia Kapɛnaumɔ, * -Lagɔbudu 'kadɔv nɪsɔn -gwɛzisanya bɛa Pɪɛli -yɔ, 'in wa yia ɔ layɪbhaɛ: «-Na -Kanyɔ mia, ɔ'ɔ plɔlɔ -Lagɔbuduu 'gwɛzi -wa yɪ?»

²⁵ Pɪɛli nɛɛ: «Plɔlɔ ɔ plɔlɔ we.»

Da Pɪɛli plaa -budu zɔ, -Zezu gbaa tɪa, ɔ nɛɛ: «'Simɔɔ, -mɪ nɛɛ lɛa? Da nyɪmaa 'yugalnya mia 'gwɛzi -sada nɪ, nyɔɔ plɔlɔ wea? Wa yua -wa yaayɪ, 'lakpanya -wa yɪ?»

²⁶ Pɪɛli nɛɛ: «'Lakpanya -wa.»

-Zezu nɛɛ: «We -ka 'sa -mɪ, wa 'yua'a plɔlɔ we. ²⁷ Nu, -a 'nɪ 'yɪbha -a 'ka wa nyeni. We 'dɛɛ 'gbɔ, mɪnɪ 'nyu -yɔ. -In -ka -mɔ nyɪnɪ nɪ, -in 'pa -kɔ. Zibhii tɪanɔ -ka we 'wɔbhua yɪ nɪ, gbize we 'wɔ. -In -ka we kpa, 'bha we nɪwɛɛ. -Mɔ -na yia tama yabhlo 'yɪa, -we 'kaa in -yɔ -mɪ 'sɔɔ nɔ -Lagɔbuduu 'gwɛzi plɔlɔ. 'Bhu we 'wɔ, 'in -in 'ka -amɪaa -nɔ plɔlɔ.»

18

Nyɔɔ 'yɪli -Lagɔɔ 'yɪliya 'wɔa?
(Mk 9.33-37; Lk 9.46-48)

¹ We bhla, -Zezuu 'bɪnɔnya bɛa ɔ kwesi, 'in wa yia ɔ layɪbha: «Nyɪma -wa -Lagɔ pɪla 'wlu la, nyɔɔ 'yɪli wa glaaa?»

² -Zezu laa 'yu yabhlo, 'in ɔ yia wa 'yu ɔ 'yɪligbeli, ³ 'in ɔ nɛɛ wa -yɪla: «In nɛɛ aɪn -yɪla gbɔzɔnɔ saɛ: a 'bhiti amɪaa 'dɛ, 'in a 'ka 'yɪlaasli 'bhisa -mɪ. We 'nɪ -mɔɔ, nyɪma -wa -Lagɔ pɪla 'wlu la, a 'na 'ka wa glaa -mɪ.

⁴ «Nyɪmɛ -ɔ tɪa ɔ 'dɛ 'wɔ 'nyɛnyɛyɪ 'bhisa, nu, nyɪma -wa -Lagɔ pɪla 'wlu la, mɔ -wa wa kpa. ⁵ 'Yu -ɔ mia yu nɪ 'bhisa, nyɪmɛ -ɔ -ka ɔ kpa 'nanɔ na 'nɪnɪ nya, na 'dɛ ɔ kpa 'nanɔ.

Gbɔnyuu -lɛnɔnyaa -tnɔv
(Mk 9.42-44; Lk 17.1-2)

⁶ «Nu, 'yɪlaasli -wa mia sa yu nɪ 'bhisa, 'in wa zua 'mɪ dli -gɔ, -ɔ -ka wa 'yabhlogbɔɔ gbɔnyuu lɔkwa, we nanɪ 'yɪli -mɔɔ -nɔ nya wa 'ka -mɔɔ tɔkpa 'kadɔ -bli -yɔ gbɔnɪ, 'in wa 'ka ɔ 'nyu lɔ viteli. ⁷ Gbɔnyuu mɪ dɔdɔgɔ -nyɪmaa -nɔ nya, gbɔ -we kwaa nyɪma gbɔnyuu lɔ 'gbɔ. Nu, gbɔ -we kwaa nyɪma gbɔnyuu lɔ, we mɪ la 'kɔmɔɔ. Nu, nyɪmɛ -ɔ ka -gbɛ wee gbɔnyuu -ka 'bhɔ, gbɔnyuu mɪ ɔ -nɔ nya. ⁸ We -ka -na bhɔ -yɔ -na sɔ 'ka -mɪ gbɔnyuu lɔ kwa nɪ, -dɪ -bha we, 'pa we kwnɛɛ. We nanɪ 'yɪli -in 'ka 'yɪliyɔgagɪe -we 'nɪa bhloluda -ka 'yɪ sɔ -bhlo -yɔ bhɔ -bhlo nya, we -zi -in 'ka -kosu -we'e nyɪmoa 'wɔ mɪnɪ sɔ 'sɔ -yɔ bhɔ 'sɔ nya. ⁹ We -ka -na yɪli 'ka -mɪ gbɔnyuu lɔ kwa, -sa -mɔ we, 'pa we kwnɛɛ. We nanɪ 'yɪli -in 'ka 'yɪliyɔgagɪe -we 'nɪa bhloluda -ka 'yɪ 'yɪliya -bhlo nya, we -zi wa 'ka -mɪ -kosu -we'e nyɪmoa 'wɔ viteli 'yɪli 'sɔ nya.

Bhlabhlɛ -we mnɔaa gbɔv nine
(Lk 15.3-7)

¹⁰ «A zɔ amɪaa 'dɛ 'yɪliyɔ 'yɪlaasli nu gbɛgbɛɪn, a 'na gbali -nɪ nu, 'yɪlaasli glaa, 'yu -bhlo 'nɪ -lu yabhlogbɔɔ nya -mɪ. Nu, 'yɪli weee nya, wa 'anzɪnya mɪ -bha yali. 'In na Dide -ɔ mia yali, mɔ 'yɪligbɛa ɔ 'yu wa 'gbɔ. [¹¹ Nu, ɔɔ Nyɪmɛɛ Yu mia, -wa mnɔa, 'ma ɔ yia gbɔ 'wɔsaa.]

¹² «Nu, a nɛɛ lɛa? Nyɪmɛ yabhlo -ka bhlabhlɛ glɔ gbɔ -ka, 'in we 'yabhlo 'ka mnɔ, we glɔ -mnɔa 'ya kugbua lɛ gbomnɔa ɔ tɪa

-gɔgɔ 'wlu, 'in ɔ mɔna we 'yabhloo dataɔia. We 'ni mɔv? 13 In nɛɛ ain -yla gbuzɔnɔ saɛ: ɔ -ka we 'yi, 'in we laa ɔ 'mɔna 'wɔ, we -zi bhlabhɛ glɔ -mɔna 'ya kugbua lɛ gbomɔna -we -tɔa -bha. 14 'Sa -bhlokpade amiaa Dide ɔ mia yali, ɔ'ɔ ɔɔnwu waa 'ylaasli nu 'yabhlogbɔɔ 'ka mɔ.

-Na bheli-ka -mɔ gbɔ -yɔkpali

15 «-Na bheli -ka -mɔ gbɔ -yɔkpali, mɔni ɔ 'yia, 'in gbɔ ɔ nɔa lɛ, -in -yɔ ɔ 'sɔ 'ka 'wɔ -nya, -in 'ka we ɔ -yla lapali. ɔ -ka we ɔnwu ni, -zugba ɔ ka 'ya na bheli -zɛ. 16 ɔ 'ni we ɔnwu ni, -in 'bhu nyimɛ -bhlo, nyima 'sɔ 'wɔ, 'in sa -Lagɔsɛbhɛ gbaa nu, wa 'bhu gbɔ 'wɔ nyima 'sɔ, nyima ta 'yu, -in nu 'sa. 17 ɔ 'ni wa wɛli 'wɔɔnwu ni, gba we -Lagɔnyima weee 'yu. 'In ɔ 'ni -maa 'wɔɔnwu ni, -in 'bhu ɔ 'wɔ *nisɔn -gwɛzisanya -yɔ nyima -putu -wa 'nia -Lagɔ -yi 'bhisa.

A bhubhoe -Lagɔ dabɔvɔ

18 «In nɛɛ ain -yla gbuzɔnɔ sa nu, -we a yia gbuan dɔvɔ -gɔ, gbuan wa yia we -mɔ yali -Lagɔɔ -gbɛ. 'In -we a yia -bhloa yia dɔvɔ -gɔ, -bhloa wa yia we -mɔ yali -Lagɔɔ -gbɛ.

19 «In nɛɛ 'ya nu, amia mia dɔvɔ -gɔ, ain glaa, nyima 'sɔ -ka wɛli bhli, wa -ka -lu -mɔmɔ -zla, na Dide ɔ mia yali, 'nyɛa ɔ yia we ain. 20 Nu, da nyima 'sɔ, nyima ta -ka 'wlugbeli na 'ɔni nya, in mɔ wa glaa.»

Lubhonɔnyɔ ɔ 'nia ɔ -libheyii -yɔgbɔ 'wɔti, ɔ gbɔvɔ nine

21 Tɔɔn Pielɔ bea -Zezu -yɔ, 'in ɔ yia ɔ layibhaɛ: «Na -Kanyɔ, na bheli -ka 'mɔ gbɔ -yɔkpali, -zakpa zuma in 'ka ɔ -yɔgbɔ 'wɔtia? We nyini -zakpa gbesɔ -wa yi?»

22 -Zezu nɛɛ ɔ -yla: «-Innya, in 'ni gba -zakpa gbesɔ. In nɛɛ: glɔ ta 'ya kugbua -zakpa gbesɔ (70 x 7).* 23 We 'dɛɛ 'gbɔ, -we -yɔ -Lagɔɔ nyimaa 'wlulapɔlie 'wɔwɔlɔa mɔ ni. 24 Dɔvɔvɔ 'wlulapɔinyɔ yabhlo 'yibha ɔ -yɔ ɔ lubhonɔnya 'ka wa kpagbɔ zɛli. ɔ bhliia we zɛlie, ɔ lubhonɔnyɔ yabhlo yia, -mɔɔ 'ka minion kpagbɔ 'wlu. 25 ɔ nyimɛ 'ni -lu yabhlogbɔɔ kwɛɛ -ka, ɔ 'ka wee kpagbɔ -sa. We 'dɛɛ 'gbɔ ɔ -kanyɔ nɛɛ ɔ 'ka ɔ pelɔ 'pa, ɔ 'ka gaylo -zɛ, ɔ 'ɔnwɔ -yɔ ɔ 'yua klaa, we -yɔ ɔ -kakalu weee, 'in ɔ 'ka ɔ kpagbɔ -sa. 26 'In ɔ

lubhonɔnyɔ yia ɔ -kanyɔ 'yu 'kukolu -kɔlɔ, 'in ɔ nɛɛ ɔ -yla: «-Na zukpa -wa, -in nu dɔtie lɛ na gbɛgbɛin, 'in in 'ka we 'dɛ weee 'pɛni.» 27 'In ɔ -kanyɔ yia ɔ nyazi 'yili, 'in ɔ yia we 'bi 'bhɔ.

28 «ɔɔ lubhonɔnyɔ 'tlaa, 'in ɔ -yɔ ɔ -libheyi yabhlo yia gbeli. -Mɔɔ ka ɔnɔv kpagbɔ 'kienyi -lɛ 'wlu. ɔ yia -mɔɔ -bli 'wɔbhli, 'in ɔ yia ɔ 'tuntnu, ɔ nɛɛ: «-Sa na kpagbɔ.»

29 «ɔ -libheyi bhliia ɔ gbɔ -yɔ, ɔ nɛɛ: «-Na zukpa -wa, -in nu dɔtie lɛ na gbɛgbɛin, 'in in 'ka we 'dɛ weee 'pɛni.»

30 «ɔ 'ni we ɔnwu, 'in ɔ yia ɔ -kasɔ 'wɔpa. Nu, -mɔɔ 'ni -slɔ ɔ 'gwɛzi wla, -mɔɔ 'na 'ka -mɔ 'tla. 31 Da ɔ -lima -manɔ 'nɔa we, we 'ni wa -yɔkpa -sɛ. 'In -maa yia wa -kanyɔ we 'di -sali. 32 Tɔɔn, 'in wa -kanyɔ yia ɔɔ lubhonɔnyɔ la, 'in ɔ nɛɛ ɔ -yla: «Nyiikanyɔ, -in ka 'mɔ zukpa 'pali we 'dɛɛ 'gbɔ in yia na kpagbɔ 'bi 'bhɔ. 33 Sa in 'yilia -mɔ nyazi, we mɔ nu, -in 'yili yaa 'sa -na -libheyi nyazi.» 34 ɔ -kanyɔ 'paa 'cɛ bhabha, 'in ɔ yia ɔɔ lubhonɔnyɔ -kasɔ 'wɔkwa, wa 'ka ɔ siali. ɔ 'ni -slɔ ɔ kpagbɔ -sa, ɔ 'na 'ka -mɔ 'tla.

35 «Nu, 'sa we 'plia -sa. 'Sa -bhlokpade, na Dide ɔ mia yali yia ain -yla nɔa, we -ka nu, ain glaa nyimɛ yabhlo 'ni ɔ -libheyii -yɔgbɔ 'wɔti dli weee nya.»

19

-Zezu gbaa 'ɔnwɔ kwɛɛ -sa gbɔ (Mk 10.1-12)

1 -Zezu bhia gbɔ ni gbagbɛ, ɔ 'bhɔa Galilee, Zudee -dɔvɔ -we mia Zudeɛn nyu lɔv, 'in ɔ yia -mɔ mɔni. 2 Nyimaa -zlo mɔna ɔ 'bi, 'in ɔ yia wa guzɔnya jipe.

3 Falizinyima tɔlɔa bea ɔ -yɔ wa 'ka ɔ layla, 'in wa yia ɔ layibhaɛ: «-Amiaa tite nɔkplɛ, nɔkpasu mneni ɔ 'ka ɔ 'ɔnwɔ kwɛɛ -sa gbɔ -kɔvaa 'gbɔv?»

4 ɔ nɛɛ: «-We wa celia -Lagɔwɛli 'wɔ, a 'ni -slɔ we zɛli? Nu, -lu weee gwedida, 'in -Lagɔ yia nɔkpasu -yɔ 'ɔnwɔ lala. 5 'In ɔ nɛɛ:

«We 'dɛɛ 'gbɔ -nɔkpasu yia ɔ dide -yɔ ɔ 'nyaa kwesi 'bhɔa, 'in ɔ -yɔ ɔ 'ɔnwɔ 'ka 'wɔsuslolu, 'in wa 'ka ku -bhlo -zɛ.»

* 18:22 We 'ji yabhlo -wa nu, -zakpa glɔ ta 'ya kugbua lɛ gbesɔ (77).

6-Slɛɛn, wa 'nɪ 'maslɛɛn nyɪma sɔ, nu, nyɪmɛ -bhlo wa -mɪa. We 'dɛɛ 'gbɔ, -we -Lagɔ -ka 'ylijɪlɪ, nyɪmɛ 'na sɪsɪlɪ we 'yɪlɪ -nɪ.»

7 Falizinyɪma nɛɛ: «Nu, we -ka 'sa -mɪ, lɛɛ -lu ka 'gbɔ Moizɪ gba nu, -ɔ -ka ɔ 'ɲwnɔ kwnɛɛ -sa, ɔ 'nyɛ -mɔɔ kwnɛɛ -sa 'sɛbhɛ yooa? 'In ɔ 'tide ɔ 'yia?»

8 ɔ nɛɛ: «Amɪaa yukwli -yɔ suloo 'gbɔ, Moizɪ yia aɪn 'yoo 'nyɛ a 'ka amɪaa 'ɲwnɪ kwnɛɛ -sa. Nu, we gwedɪda we 'nɪ 'sa -mɪ. 9 In nɛɛ aɪn -yla: nu, nyɪmɛ -ka ɔ 'ɲwnɔ kwnɛɛ -sa, -zugba -mɔɔ 'nɪ nɔkpasu -putu nya -budu 'wɔdɪ, 'in ɔ -ka 'ɲwnɔ -putu kwa, gbɔnyuu ɔ nɔa -mɔɔ -yla lɛ.»

10 ɔ 'bɪnɔnya nɛɛ ɔ -yla: «Nɔkpasu -yɔ 'ɲwnɔɔ gbɔ -ka 'sa -mɪ, we nanɪ 'yɪlɪ, nyɪmɛ 'na kwali 'ɲwnɔ -nɪ.»

11 ɔ nɛɛ wa -yla: «Nyɪma weee 'nɪ we kwɛyɔmneni. Nu, -wa -Lagɔ 'nyɛa we 'tɪtɛ, wa mneni we kwɛyɔ. 12 Nu, nyɪma -tɔlvɔ mɪa, wa'a kwa 'ɲwnɪ. -We ka gbɔ -wa, we 'ka wa gwali bhla 'bhɔ, wa 'nɪ we kwɛyɔmneni. 'In tɔlvɔ mɪa, wa'a kwa 'ɲwnɪ, wa ka wa lɛlu 'gbɔ. Nu, tɔlvɔ'a kwa 'ɲwnɪ, -Lagɔɔ nyɪmaa 'wlulapɪlɛɛ 'gbɔ. Nu, nyɪmɛ -ɔ -ka we 'wɔlanɔ, ɔ 'nɔ we 'wɔ la.»

-Zezu ɲwnaa 'ylaashi 'nyu la (Mk 10.13-16; Lk 18.15-17)

13-Bha nyɪma kwaa -Zezu 'ylaashi ɔ 'ka wa kwɛ 'wluo lapalɪ, 'in ɔ 'ka -Lagɔ bhuhhoe wa 'ɲmɪ nya. 'In ɔ 'bɪnɔnya yia wa vuvue bhli wa 'wluo kpɪlɛ nya. 14 -Zezu nɛɛ: «A 'tide wa 'yɪ wa 'ka na -gbɛ yɪ, a 'na -kɔlvɔ wa 'yoo -nɪ. Nu, nyɪma -wa 'wlu -Lagɔ yia lapɪlɪa, waa 'ylaashɪ -sɔkpa -nyɪma -wa.» 15 ɔ palɪa wa sɔ 'wluo la, -mɔvɔ 'bɪgbɔ, 'in ɔ yia -bha 'bhɔ.

Nyɪmɛ -ɔ 'kaa -Zezu 'bɪ mɪnɪ, ɔ 'bhɔ ɔ -lu weee 'bɪ

(Mk 10.17-31; Lk 18.18-30)

16-Bha nyɪmɛ yabhlo bea -Zezu kwesi, 'in ɔ yia ɔ layɪbha: «-Slɔlunɔ, lɛɛ -lu -zɔnɔ in 'ka lɛnɔ, 'in in 'ka 'yɪlɪyɔgagɪɛ -we 'nɪa bhloluda -ka 'yia?»

17 -Zezu nɛɛ ɔ -yla: «-Lu -zɔnɔnya mɪa, lɛɛ -lu ka 'gbɔ -na yɪbha 'mɪ we gbɔ laa? -Lagɔ -bhlogbɔɔ mɪa nyɪmɛ -zɔnɔ nya. Nu, -in 'ka 'yɪlɪyɔgagɪɛ 'yɪ, -in zɔ ɔ *tɪtɛ 'nɔɲwɛ.»

18 ɔ nɛɛ: «Tɪtɛ -mɔmɔ we -maa?»

* 19:18 Glɛkɪwɛlɪ 'wɔ, we jɪ -wa nu, -wa kɔkwali, wa -yɔ nyɪma -putu 'na -dɪlɪ -budu 'wɔ -nɪ.

-Zezu nɛɛ: «-In 'na 'bhali nyɪmɛ -nɪ. -In -yɔ 'ɲwnɔ -putu 'na -dɪlɪ -budu 'wɔ -nɪ.* -In 'na ylɪlɪ 'wie -nɪ. -In 'na zɔlvɔ nyɪmɛ yɔ -yɔ -nɪ. 19 -In zɔ -bha -na dɪdɛ -yɔ -na 'nyaa, 'in -in -kali -na -libheyɪ zɛ -na 'dɛ 'bhisa.»

20 ɔ nyɪmeslɔyɪ nɛɛ ɔ -yla: «In ka weee tɪtenya weee 'nɔɲwɛ zɔ, 'in -mɔmɔ -tɔ 'wɔa?»

21 -Zezu nɛɛ ɔ -yla: «-In -ka gba -in 'ka tɪklɪ -mɪ nɪ, -in 'pa -na zɔzɔnɔ weee pɛlvɔ, -in 'nyɛ we -yɔ -gwɛzɪ bobabhanya, 'in -in 'ka 'ɲnɪmɪnɪɛ 'yɪ -Lagɔɔ -gbɛ. -In -ka we lɛnɔvɛ bhɪa, -in yɪ 'mɪ 'bɪ.»

22 ɔ nyɪmeslɔyɪ 'nɔa we, 'in ɔ yia lɔbhɪtɪ, 'klɔ -susue nya, nu, 'ɲnɪmɪnɪyɔ -wa.

23 Tɔn, -Zezu nɛɛ ɔ 'bɪnɔnya -yla: «In nɛɛ aɪn -yla gbɔzɔnɔ saɛ: 'ɲnɪmɪnɪyɔ 'ka -Lagɔɔ nyɪmaa 'wlulapɪlɪgbɛ 'wɔ mɪnɪ, 'tɛ we 'tɛa.

24 In nɛɛ 'ya aɪn -ylaɛ: 'ɲnɪmɪnɪyɔ 'ka -Lagɔɔ nyɪmaa 'wlulapɪlɪgbɛ 'wɔplɪa, we -kali -yɔ we -zɪ *-nyɔmɛɛ seenu 'bhɔka 'wɔplɪlɛ.»

25 ɔ 'bɪnɔnya 'nɔa we, 'in we yia wa -lɔɛlɪ. 'In wa nɛɛ: «Aya! We -ka 'sa -mɪ, nyɔɔ -mɔmɔ 'ka gbɔ 'wɔbhɔa?»

26 -Zezu ylaa wa tenyɪi, ɔ nɛɛ: «Nyɪmɛ 'nɪ we mneni. Nu, -Lagɔ mɪa, ɔ mneni ɔ 'ka -lu weee lɛnɔ.»

27 Pɪɛlɪ yia we 'bɪgbɔpalɛ: «-Talɪ, -a ka -amɪaa -lu weee -bha tɪ, 'in -a yia -mɪ 'bɪ yɪ. Lɛɛ -lu -a 'ka we 'wɔ 'yia?»

28 ɔ nɛɛ wa -yla: «In nɛɛ aɪn -yla gbɔzɔnɔ saɛ: dɔdɔ lolu yia yia, 'in *Nyɪmɛɛ 'Yu 'ka ɔ 'ɲnɪmɪnɪkpe -zɔnɔ -gbɔ ladɪ, ɔ 'ka nyɪma 'wlulapɪlɪ. We bhla, amɪa nyɪma kugbua lɛ sɔ nɔa 'mɪ 'bɪ, 'ɲnɪmɪnɪkpe -gbɔ a yia ladi, a 'ka *Izlaɛlu *zɔa kugbua lɛ 'sɔɔ -yɔgbɔ 'wɔbhɔ. 29 -Wa weee tɪa -bha wa -budu klaa, wa bhɛlɪa klaa, wa bhɔlɔa klaa, wa dɪdɛ klaa, wa 'nyaa klaa, wa 'yua klaa, we -yɔ wa kpaa, na 'gbɔ, 'yia wa yia we -zakpa gbɔ gbɔ, we -yɔ 'yɪlɪyɔgagɪɛ -we 'nɪa bhloluda -ka. 30 Nyɪmaa dumadu -wa -gaa 'yu, lɔ -maa yia -gaa. 'In -wa -gaa lɔ, 'yu -maa yia -gaa.»

20

'Ylɔwɔ -lubhonnyaa gbɔvɔ nine

1 «-We -yɔ -Lagɔɔ nyɪmaa 'wlulapɪlɛ 'wɔwɔlvɔ, mɔ nɪ: nu, kpaapanyɔ yabhlo -wa, zɪgbɔ ɔ mɪnɪa 'ylɔwɔ -lubhonnyaa dataɪa,

wa 'ka ɔ *-dlɔkpaaa lubho nu. 2 ɔ -yɔ wa 'sɔ, 'in wa yia wɛli bhli, ɔ 'ka wa tama -bhlo 'nyɛ 'yɪ -bhlo, 'in ɔ yia wee kpa wa kwa. 3 Zlɔkpa -yɪv 'tɪtɛ nya, ɔ 'tlaa lɔ, 'in ɔ yia nyɪma tɔlɔa 'yɪ, -zugba wa slu lɔkɔ 'wɔ la sa bhe. 4 ɔ nɛɛ wa -yla: «Amia mia da ni, a mni na kpa lubho nua, 'in -we mia tikli, 'in in 'ka we ain 'nyɛ.» 5 'In wa yia mni.

«ɔɔ kpaapanyɔ 'tlaa 'yɪv -gbagbu, we -yɔ jibheza yɪv nya, 'in ɔ yi 'yaa we -bhlokpade lɛnu. 6 Jibheza ɔ 'tlaa, ɔ 'yɪa nyuma, -zugba -maa mi 'ya lɔkɔ 'wɔ, ɔ nɛɛ wa -yla: «Lɛɛ -lu ka 'gbu a -di -seli la bhe, 'in a 'ni -lu yabhlogbɔɔ lɛnu da -mia?»

7 «Wa nɛɛ ɔ -yla: «Nyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'ni -ain 'wɔbhhu.»

«ɔ nɛɛ wa -yla: «A mni na kpa.»

8 «Sabɔ bea, 'in ɔ nɛɛ ɔ lubhonɔnyaa 'yugalinyɔ -ylae: «La -na 'yɪwɔ -lubhonɔnya. -Wa in laa lɔgada, -in 'pɛni -maa tia, 'in -wa in laa tia, -in 'ka -maa 'pɛni lɔgada.» 9 -Wa ɔ 'bhua 'wɔ jibheza, -maa yia, 'in wa yia tama -bhlo 'yɪ. 10 -Wa ɔ 'bhua 'wɔ tia, -maa nɛɛ -maa 'dɛ dli zɔ nu, -maa -nu yia tama -bhlo 'wɔzia. Nu, tama -bhlo -maa 'yɪ 'yaa. 11 Wa 'yia we, 'in wa yia ɔ -yɔ 'ɲwɔɲweni. 12 Wa nɛɛ: «Nu, 'wɔbhlo -nyuma -wa nua lubho 'lɛli -bhlo nya klaa, -amia -mama nua lubho 'yɪ -bhlo 'yɪv 'klɔ klaa, -a 'dɛ weee 'pɛni gwɛzi mia -bhlo yi? We 'ni 'ylinani.»

13 «ɔɔ kpaapanyɔ nɛɛ wa yabhlo -yla: «'Tale, in 'ni -mi -dawli 'wɔnu. -A 'dɛ 'sɔ ka yaa wɛli bhli, -in 'ka lubho nu tama -bhlo -nu nya, we 'ni muu? 14 Nu, -in 'bhu -na 'gwɛzi 'wɔ, -in -yɔ we mni. We nani 'mi dɔdɔ, in 'ka -we in 'nyɛa -mi, in 'ka we ɔ yia 'wɔbhlo luda 'nyɛ. 15 Na 'gwɛzi -wa. -We in 'yɪbhaa, in 'ni mneni in 'ka we nya we lɛnu? Yaayu na 'nanu 'gbu -na nua zenyi yi?»

16 «'Sa we mia sa, -wa -gaa lɔ, ma yia 'yu -gaa. 'In -wa -gaa 'yu, lɔ wa yia -gaa yia.»

-Zezu gbaa ɔ 'dɛɛ tɪtɪgbv -zakpa ta (Mk 10.32-34; Lk 18.31-34)

17 -Zezu mi -Zeluzalemɔ mnɪda, ɔ nɛɛ ɔ 'binɔnya kugbua lɛ 'sɔ -ylae: «A bɛ -seli!» 'In da wa mia nɔda ɔ nɛɛ wa -yla: 18 «A -tali, -Zeluzalemɔ -a mia da mnɪda, -mɔ wa yia ɔɔ Nyɪmɛɛ 'Yu wlaa -Lagɔbɔbɔnyaa -cian -yɔ -Lagɔɔ titee gwesanyaa kwɛɛ. Ma yia ɔ -yɔgbv 'wɔbhua, 'in wa 'ka gba wa 'bha ɔ.

19 'In wa 'ka ɔ 'lakpanya, -wa 'nua -Lagɔ -yi, yoo 'nyɛ, -maa 'ka ɔ gla pali, -maa 'ka ɔ seli, 'in wa 'ka ɔ *su -gɔ lakulɔ. 'In 'yɪlɔ 'sɔ we tanu nya, ɔ 'ka tɪtɪnya glaa 'wɔsɔ.»

-ɔ -ka gba ɔ 'ka nyɪmɛ 'kadɔ -zɛ, ɔ -zɛ ɔ -limaa zɔlubhonɔnyɔ (Mk 10.35-45)

20 Tɔɔn, Zebedee 'ɲwɔnɔ -yɔ ɔ nuɔkpasuyua 'sɔ yia -Zezu -yɔbɛ. 'In ɔ yia ɔ 'yu 'wɔkwli, ɔ 'ka ɔ bhuhhoe. -Zezu nɛɛ ɔ -yla: «-A 'nu -mɔ yi?»

21 ɔ nɛɛ: «Nu, na 'yua sɔ ni, zɪ -in -ka nyɪma 'wlulapɪlɪda -mi, -na zukpa -wa, -in 'nyɛ wa 'yoo, yabhlo 'ka -na lilisɔlɔ ladɪ, 'in yabhlo 'ka -na kɔpɛsɔlɔ ladɪ.»

22 -Zezu nɛɛ wa -yla: «-We a zɪlɪa da 'mi, a 'ni we -yi. 'Lee, sɪasɪe -we zɔ na yia 'yɪligbea, a mneni a 'ka we zɔ 'yɪligbee?»

Wa nɛɛ: «ɪn, -a mneni we!»

23 ɔ nɛɛ: «Cɪn, gbuzɔnu -wa. Sɪa a yia 'mi 'bhisa. Nu, na lilisɔlɔ ladɪɪe mia, we 'ni -ami 'ka -bha we -sa. Wee 'bɪnya mia, -wa -yla na dide mnazɪa we la, wa -nu -wa.»

24 Wa -lima kugbua 'nua we, 'in wa yia wa bhelia 'sɔ -yɔ 'cɛ 'pali. 25 Tɔɔn, -Zezu yia wa 'dɛ weee la, ɔ nɛɛ: «A -yi we 'ji nu, dɔdɔgbv -nyɪmaa 'yugalɪnya mia, -cian 'bhisa wa pɪlia nyɪma 'wlu la. 'In wa nyɪma 'kadɪ sɪalɪa wa zɔlubhonɔnya wa 'tɪtɛ nya. 26 Nu, ain glaa, we 'na 'ka 'sa -mi. Nu, -ɔ -ka gba ɔ 'ka nyɪmɛ 'kadɔ -zɛ, ɔ -zɛ ɔ -limaa zɔlubhonɔnyɔ.

27 'In ain glaa, -ɔ -ka gba ɔ 'ka ɔ -lima 'yugali, ɔ -zɛ ɔ -limaa gaylo. 28 'Sa -bhlokpade, ɔɔ Nyɪmɛɛ 'Yu 'ni yi wa 'ka ɔ 'wɔsa. Nu, yi ɔ yia ɔ 'ka nyɪma 'wɔsa, 'in ɔ 'ka tɪ, nyɪma duun 'wɔzɪtɪe 'gbu.»

-Zezu -bloa nyɪma 'sɔɔ 'yɪli (Mk 10.46-52; Lk 18.35-43)

29 Da wa 'bhua Zelikoo, 'in nyɪmaa -zlo yia -Zezu 'bɪ mni. 30 'Lɔlɔnya sɔ -dia 'yoo ɲwe -yɔ la, wa 'nua nu, -Zezu mi 'plɪda, 'in wa yia 'wɔkpi: «-Amiaa -Kanyɔ, -Davidu 'yuɔɔ, -in 'yɪlɔ -ain nyazɪɔ!»

31 'In nyɪma duun yia wa 'wluo 'kpɪlɪ, wa nɛɛ wa -yla: «A 'mu ɲwe -nya!» Tɔɔn, -bha -maa 'kpia 'wɔ 'tɪtɛɛ: «-Amiaa -Kanyɔ, -Davidu 'yu, -in 'yɪlɔ -ain nyazɪɔ!»

32 -Zezu yia 'yɪligbe, ɔ laa wa, 'in ɔ nɛɛ: «-A 'nu -mɔ, lɛɛ -lu a 'yɪbha in nu lɛ ain -ylaa?»

33 Wa nEE: «-Amiaa -Kanyo, -blo -amiaa 'yli!» 34 Wa -laa o nyazi 'wu, 'in o yia wa 'yli kwE zI. -Bha -bhlokpade wa 'desobhie 'yia la, 'in wa yia o 'bi mni.

21

-Zezu mnua -Zeluzalemv
(Mk 11.1-12; Lk 10.28-40; Zn 12.12-19)

1 -Zezu -yo o 'binonya 'so, wa bea -Zeluzalemv, wa nynia 'gbe -we wa laa Betifaze, -we mia *Olivosunyaa -gogo kwesi, -bha -Zezu tiea o 'binonya 'so. 2 O nEE wa -yia: «'Gbe -we mia -meme ain 'yu, a mni -mo. A -ka -mo nyini, toun, -sokofalunwano a yia -mo 'yia, we mi lubhu -jida, we 'yu mi we kwesi. A -sa we lubhu, a -yo we 'desobhie yi. 3 Wa -ka ain -yia gbu gba, a 'pali we 'bigue: «-Amiaa -Kanyo 'yibha we.» -Bha -bhlokpade wa yia we ain yoo 'nyea, a -yo we 'ka yi.»

4 'Sa we 'plia sa, 'in -we -Lagobv -falipanyo gbaa we 'ka gbuzonu -ze.

5 «Nu, a gba *Sionge 'wu -nyima -yiae: «A -tali, amiaa 'wlulapilinyo mi amiaa -gbe yida.

O'o 'ylimani o 'de.

O -di -sokofalunwano -gv la, nu, -sokofalunwano -dogbu -wa.» »

6 Toun, o 'binonya 'so mnua, -we -Zezu gbaa, 'mu wa nua le. 7 Wa -laa wee -sokofali -yo we 'yu -Zezuu -gbe, 'in wa yia wa 'naa we -gv slv, 'in o yia we -gv ladi. 8 Nyimaa -zlo slva wa 'naa 'yloogblv, talva -dia saun, 'in wa yia we 'yloogblv lapali. 9 Nyima -wa noa o 'yu we -yo wa noa o luv, wa 'de weee 'kpi'a 'wu, wa nEE:

«-A -mnini -Davidu 'yuu 'hni.

-O mia Jejitapee 'hni nya yida,

-Lago hwna o 'nyu la.

-Wa mia yali, wa -mnini -Lago 'hni!»

10 -Zezu plaa -Zeluzalemv, 'in 'gbe 'wu -nyima weee yia gbugblolu. Wa nEE: «Moo -nyume o -mia?»

11 Talva nEE: «Galilee -dudv -gv, Nazaletiyu -Zezu -wa. Nu, -Lagobv -falipanyo o -mia.»

-Zezu vua -valepanya -Lagobudu 'kadu hwE
(Mk 11.15-18; Lk 19.45-48; Zn 2.13-22)

12 Nu, -Zezu mnua -Lagobudu 'kadu hwE, 'in o yia -valepanya -yo -valezonya -bha vu. O yia 'gwEzi -bhitinyaa 'tabhle labhli, we -yo

-kpakon pelopanya kpenya. 13 'In o nEE wa -yia:

«We mi celida -Lagosebhe 'wue:

«Na -budu mia, 'mu wa yia laa -Lagobhubhoe -budu.»

'In 'mu amia nua 'wienyaa zizada 'wu.»

14 'Lolonya -yo 'tigitiginya bea -Zezu -yo -mo -Lagobudu 'kadu hwE, 'in o yia wa jipe.

15 -Lagobubonyaa -cian -yo -Lago titee gwe-sanya 'yia -Zezuu hwegaga -subhali gbu -yo, 'in wa 'nua 'yiaasli 'wokpwele -Lagobudu 'kadu hwE: «-A -mnini -Davidu 'yuu 'hni,» 'in wa yia 'ce 'pa.

16 Wa nEE -Zezu -yia: «-We wa mia gbada, -i 'in 'nu wee?»

'In -Zezu nEE: «In, 'nu na nu we wa. Nu, -we mia celida -Lagosebhe 'wu, a 'ni -slv we zelu? We nEE:

«-Mi nua we le,

'in 'yiaasli -yo 'nyenyeyua mia -na 'hni -mninida.» »

17 Toun -Zezu 'bhua wa -yo, o 'tlaa wee 'gbe 'wu, o mnua Betani, 'in o yia -mo -gv.

*-Zezu tia *figisu me -yo la*
(Mk 11.12-14,20-24)

18 ZI zlia, -Zezu mi -Zeluzalemv lumnida, 'in hwo yia o 'bha. 19 O mi noa, 'in o yia *figisu -yoyi 'yoo hwe -yo. O bea we kwesi, we kpu 'dekpa mia we 'wlu, 'in o nEE figisu -yia: «-Mi 'na 'pali 'masleen 'bhue -ni!»

-Bha -bhlokpade wee figisu yea. 20 O 'binonya 'yia we -yo, 'in we yia wa hwegaga -subhali, 'in wa yia o layibhae: «Sa -mumu wee su ye 'sa sa slva?»

21 -Zezu nEE: «In nEE ain -yia gbuzonu sae: a -ka dli zv, 'in a 'ni dli lv, -we in nua da figisu ni -yia le, a mneni a 'ka we lenv. A mneni a 'ka -gogo 'kadu -yia gba: -in 'bhv da, viteli -na 'de 'nyulv, 'in we nua we le. 22 -We a zlia -Lago dli weee nya, 'yia a yia we.»

Nyoo 'nye -Zezu sea?
(Mk 11.27-33; Lk 20.1-8)

23 -Zezu mnua -Lagobudu 'kadu hwE lv, 'in o yia nyima gbu -slolu. -Lagobubonyaa -cian -yo Zuifv nyima kpas bea -Zezu -yo, 'in wa yia o layibhae: «Se -mumu nya -na nu gbunya ni lea? 'In nyoo 'nye -mi we lenv sea?»

24 -Zezu nEE wa -yia: «Gbv gv -bhlo na yi 'yaa ain layibhaa, a -ka we 'bigopali 'bhie, 'in o 'nyea 'mi se, 'in na gbaa o 'hni. 25 Nyoo

tie Zaan ɔ batizee nyuma, -Lagɔ -wa yaayu, nyuma -wa yi?»

'In wa yia we -gu kpɛhe bhli, 'in wa nɛɛ: ²⁶ «-A -ka gba, (-Lagɔ tiea ɔ), 'in ɔ yibhaa -ain laɛ: <Lɛɛ ka 'gbu a 'ni ɔ wɛli 'wɔɲwɲua?> -A -ka gba nu, nyime tiea ɔ, 'in nyuma sɔba -ain -yɔ 'wɔ. Nu, wamɪa nɛɛ -Lagɔgbɔɔ -falɪpanyɔ -wa.»

²⁷ Tɔɔn wa nɛɛ -Zezu -yla: «-ɔ tiea *Zaan, -a 'ni ɔ -yi.»

'In -mɔɔ nɛɛ: «We -ka 'sa -mɪ, -ɔ 'nyɛa 'mɪ wee gbɔnya -mɪnu lɛnɔ se, -amɪ 'na 'ka 'ya -mɔɔ -kanyɔɔ 'ŋnɪ aɪn -yla gba.»

Nɔkpasuyua 'sɔɔ gbɔɔ nine

²⁸ -Zezu nɛɛ: «Gbɔɔ nine -mɔnɪ, sa a gba we daa? Nu, nyime yabhlo mɪa, ɔ ka nɔkpasuyua 'sɔ. ɔ nɛɛ 'yabhlo -yla: <Na 'yu, -in mɪnɪ -zɛɛn -dlɔkpaɔ lubho nɔa.>

²⁹ «-Mɔɔ nɛɛ: <In 'ni mɪnɪda -mɪ.> -Bha bɛa, ɔɔ 'yu yia dli 'bhiti, 'in ɔ yia wee kpaɔ mɪnɪ.

³⁰ «Tɔɔn, 'in ɔ dide yia wee wɛli -bhlokpade gba ɔ 'yu -putu -yla. 'In -mɔɔ nɛɛ: <-Ao, mɪnɪa na yia.> 'In -mɔɔ 'ni mɪnɪ.

³¹ «Nu, waa 'yua 'sɔ nyɪdɪ, nyɔɔ nɔ ɔ didee dɔmagbɔ lɛa?»

Wa nɛɛ: «ɔ tɪanɔ -wa.»

Tɔɔn, -Zezu nɛɛ wa -yla: «In nɛɛ aɪn -yla gbɔzɔnɔ saɛ: da -Lagɔ yia nyuma 'wlulapɪa, nisɔn -gwɛzɪsanya -yɔ 'naabɪzɪŋwɪ yia aɪn 'yugalia. ³² Nu, 'Zan -Batisɪ yia amɪaa -gbɛ, 'in ɔ yia aɪn 'yoo tɪklu da -slolu, 'in a 'ni we -yɔɲwɲu. Nu, nisɔn -gwɛzɪsanya -yɔ 'naabɪzɪŋwɪ mɪa, -maa yia ɔ 'wɔɲwɲu. 'In a 'yia we -yɔ, -mɔɔ 'bɪgɔ a 'ni -slɔ dli 'bhiti, 'in a 'ka ɔ 'wɔɲwɲu.»

(Mk 12.1-12; Lk 20.9-19)

³³ -Zezu nɛɛ: «A pɔlɔ gbɔɔ nine yabhlo nɪ yukwli. Nu, nyime yabhlo 'paa -dlɔkpaɔ. Wee kpaɔ ɔ bibelia 'suo, 'in ɔ yia -dlɔyaa 'wɔnyazɔlu lɛnɔ. 'In da wa 'kaa 'yiligbe, 'in wa 'kaa kpaɔ -gɔtalɪ, ɔ yia -mɔɔ 'sɔbha. 'In ɔ yia we -gu -busalubhonɔnya lapalɪ, 'in ɔ yia 'lakpa 'wɔ mɪnɪ. ³⁴ -Dlɔya -sasa bhla bɛa, 'in ɔ yia ɔ zɔlubhonɔnya tie ɔ -busalubhonɔnya 'bɪ, ɔ 'ka ɔnɔɔ kpaɔ -lu 'yi. ³⁵ Waa -busalubhonɔnya kpaɔ ɔ tietienya, 'in wa yia 'yabhlo bhiti, 'yabhlo wa 'bhaa, 'in wa yia wa tanɔ gbɔkɔ 'wɔbhali. ³⁶ -Mɔɔ 'bɪgɔ, ɔ yi 'yaa ɔ zɔlubhonɔnya tɔba tie. -Maa -zu 'wɔ, -maa -zi wa tɪanɔ. Mɔ -bhlokpade waa -busalubhonɔnya nɔ 'yaa

wa -yla lɛ. ³⁷ -Mɔɔ 'bɪgɔ, ɔ yia ɔ 'dɛɛ 'yu tie, ɔ nɛɛ ɔ 'dɛ dli zɔ: <Na yu mɪa, 'mɔ wa yia 'nɔɲwɛ zɔa.>

³⁸ «Nu, waa -busalubhonɔnya 'yia ɔɔ 'yu -yɔ, wa nɛɛ wa 'dɛ nyɪdɪ: <-ɔ 'kaa cɪ ɔɔ kpaɔ -kanyɔ 'bɪ li, mɔ nɪ. -A mɪnɪ ɔ 'bhaa, 'in -a 'ka ɔ 'bɪ li.> ³⁹ Wa kpaɔ ɔ, 'in wa yia ɔ kpaɔ lɔɔ viteli, 'in wa yia ɔ 'bha.

⁴⁰ «Nu, ɔɔ kpaɔ -kanyɔ -ka yi, lɛɛ -lu ɔ 'ka waa -busalubhonɔnya nɔnɔa?»

⁴¹ Wa nɛɛ ɔ -yla: «Waa 'nyii -cɪan mɪa, 'nyii -sa ɔ yia wa 'bhaa. -Mɔɔ 'bɪgɔ, 'in ɔ palɪa -busalubhonɔnya -putu ɔ -dlɔkpaɔ -gu la, 'in we -dɪdɪ bhla -ka bɛ, 'in ɔ yia ɔ kpaɔ -luu 'ya.»

⁴² Tɔɔn -Zezu nɛɛ wa -yla: «-We mɪa -Lagɔsɛbhɛ 'wɔ cɛlɪda, a 'ni -slɔ we zɛlu? We nɛɛ:

<Tɔkpa -we -budusɔbhanya -saa kwnɛɛ, mɔ -zɛa -buduu gwɪgwɪyli -tɔkpa -zɔnɔ. -ɔ nɔa gbɔ nɪ lɛ, Jejitapɛ -wa.

'In wee gbɔ mɪa, -a -ka we 'yi, 'in we namanɪ -amɪaa dli.»

⁴³ «We 'dɛɛ 'gbɔ in nɛɛ aɪn -yla, -Lagɔ 'na 'ka 'maslɛɛn aɪn 'wlulapɪ, ɔ nyazɪdli nya. -Wa nɔa ɔ dɔmagbɔ lɛ, 'ma ɔ yia 'wlulapɪa. ⁴⁴ Wee tɔkpa mɪa, nyɔɔ -ka we -gu bhilili, la ɔ wɔwɪlaha. 'In -mɔmɔ -gu we -ka bhilili, ɔ tɔpɔ we saa.»

⁴⁵ -Lagɔsɔbɔnyaa -cɪan -yɔ Falizɪnyuma 'nɔa wee gbɔɔ nɪnɛnyɔ nɪ, 'in wa yia we 'jiyibheli nu, 'ma ɔ saa 'ŋnɪ. ⁴⁶ Wa ka 'kɪ 'yi wa 'ka ɔ kpa, 'in wa yia nyumaa -zlo sɔ. -We ka gbɔ -wa, -maa nɛɛ nu, -Lagɔgbɔɔ -falɪpanyɔ ɔ -mɪa.

22

'Nwɔkwafɛti (Lk 14.15-24)

¹ -Zezu gbaɔ nyumaa -zlo -yla gbɔɔ nine -papɛ nya, ɔ nɛɛ: ² «-We -yɔ *-Lagɔɔ nyumaa 'wlulapɪe 'wɔwɪba mɔ nɪ: dɔdɔɔ 'wlu-lapɪɪnyɔ yabhlo mɪa, ɔ yu kwaa 'ŋwɔnɔ. 'In ɔ 'yibha ɔ 'ka we 'fɛti -sa. ³ ɔ laa nyuma, ɔ tiea ɔ zɔlubhonɔnya wa 'wɔ wa 'ka yi, wa nɛɛ nu, wa 'nɪ yida -mɪ. ⁴ ɔ yi 'yaa tɔba tie, ɔ nɛɛ: <-Wa in laa a gba wa -yla nu, in ka wa -yla pi. In ka na 'bhlinya -yɔ na 'kɪ -ka -nɔma 'bha wa -yla. We 'dɛ weɛ mɪ -bha. Wa yi 'ŋwɔkwafɛti 'wɔ.>

⁵ «Nu, -wa ɔ laa, wa 'nɪ we -yɔɲwɲu. 'In wa yia wa dɔmagbɔ lɛnɔa mɪnɪ. Tɔba mɪnɪa

kpa, tɔlba mɔia -vale 'paa. 6 'In tɔlba yia ɔ zɔlubhonɔnya kpa, wa sɔlia wa, 'in wa yia wa 'bha.

7 «Nu, ɔɔ dɔdɔɔ 'wlulapɔlɔnyɔ yia 'ce 'pa, 'in ɔ yia ɔ 'slɔja tie, -wa 'bhaa da nyɔmɛ, wa 'ka wa 'bha, 'in wa 'ka wa 'gbe 'yli fa. 8 Tɔɔn, ɔ nɛɛ ɔ zɔlubhonɔnya -yla: <'Nɔwɔkwafɛti -gɔ -lɔlɔlɔ mɔ -bha. -Wa in laa, wa 'nɔ we 'klɔ -ka wa 'ka we li. 9 We 'dɛɛ 'gbɔ, a 'plɔlɔ 'gbee 'yoo weee -gɔ, -wa a -ka 'yɔ, a la wa, wa 'ka yi.>

10 «Tɔɔn, ɔ zɔlubhonɔnya yia 'yoo weee 'wɔplɔlɔ, 'in wa yia wa 'dɛ weee 'wɔlɔgɔwɔlɔlɔ. 'Sa wa laa nyɔma duun, 'in fɛti -budu yia ye. 11 Tɔɔn, ɔɔ dɔdɔɔ 'wlulapɔlɔnyɔ plaa -mɔɔ 'ka -wa ɔ laa -gɔtalɔ, 'in ɔ yia nyɔmɛ yabhlo 'yɔ -mɔɔ 'nɔ 'fɛti -gɔ -bana 'wɔpla. 12 'In ɔ nɛɛ ɔ -yla: <'Tale, -in 'nɔ 'fɛti -gɔ -bana 'wɔpla. Sa -in pɔplɔlɔ -seli 'wɔlaa?> ɔ 'nɔ gbɔ -gɔ -sa.

13 «Tɔɔn, ɔɔ 'wlulapɔlɔnyɔ nɛɛ ɔ zɔlubhonɔnya -yla: <A gbɔan ɔ bhɔ -yɔ ɔ sɔ. A viteli ɔ 'pipee -mɔ nɔkpise 'wɔ. Da wa wia, 'in wa lia gla 'wɔ.>

14 «Nu, -Lagɔ laa nyɔma duun, 'in -wa ɔ -saa -bha, -maa -sɛɛ.>

*'Gwɛzi plɔlɔ *Sezaa kwɛɛ (Mk 12.13-17; Lk 20.20-26)*

15 Falizɔnyɔma gbɛlia 'wlu, wa 'ka 'klɔ 'yɔ, 'in wa 'ka -Zezu -dawli 'wɔnɔ, 'in ɔ 'dɛɛ gbɔgbawɛli 'ka ɔ gbɔan. 16 Falizɔnyɔma tiea wa 'bɔnɔnya tɔlba -yɔ Ewɔlɔdɔɔ nyɔma tɔlba -Zezuu -gbɛ. -Maa nɛɛ ɔ -yla: «-Slɔlɔnyɔ, -a -yi we 'ji nu, gbɔzɔnɔ -na gbaa. 'In sa -Lagɔ 'yɔbhaa nyɔmɛ nɔ, 'mɔ -na slɔlua tɔklu. Nyɔmɛ -ka 'yli, -nanɔɔ -gbɛ, we bhe, we 'dɛɛ 'gbɔ, -i 'in sɔ nyɔmɛ. 17 We -ka 'sa -mɔ, -in nɛɛ lɛa? 'Lee, we mɔ tɔklu -amɔaa tite nɔkplɛ, -a plɔlɔ *Sezaa kwɛɛ *nɔsɔn -gwɛzii?»

18 Nu, -Zezu yibhelia wa 'wlukɔɔn lapɔpalɔ -gbɔ 'nyuu, 'in ɔ nɛɛ wa -yla: «Wɛli 'sɔ -nyɔma, lɛɛ -lu ka 'gbɔ a yla 'mɔ laa? 19 'Gwɛzi -we a plɔlɔ Sezaa kwɛɛ, a -slɔlu 'mɔ we 'klɔ.» 'In wa yia ɔ tama yabhlo yoo 'nyɛ. 20 'In ɔ nɛɛ: «'Lee, nyɔɔ ka 'wlu -yɔ ɔ nɔ mɔ da we -gɔa?»

21 Wa nɛɛ: «Sezaa -wa.»

-Bha ɔ gbɛɛ: «-We -ka Sezaaa -nɔ, a 'nyɛ we Sezaa yoo. 'In -we -ka -Lagɔɔ -nɔ, a 'nyɛ we -Lagɔ yoo.»

22 Wa 'nɔa wee wɛli, 'in we yia wa nɔwɛgaga -sɔbhali, 'in wa yia ɔ -yɔbhɔ, 'in wa yia mɔ.

**Sadusenyɔma kpɛlia -Zezuu tɔlɔ -yɔ ɔ 'wɔsɔsɔvee gbɔ -gɔ (Mk 12.18-27; Lk 20.27-40)*

23 *Sadusenyɔma mɔia, wa nɛɛ nu, tɔlɔlɔnya 'nɔ mneni wa 'ka tɔlɔlɔ lɔ 'wɔsɔ.

Wee 'yli -bhlokpɛɛ nya, waa Sadusenyɔma tɔlɔ bɛa -Zezu kwesi. 24 Wa nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-Slɔlɔnyɔ, Moizɔ nɛɛ: <Nu, nyɔmɛ -ka tɔlɔ, ɔ -yɔ ɔ 'nɔwɔ 'nɔ 'yu gwali, ɔ bheli kwa ɔ -dɔgbɔnɔwɔ, 'in ɔ -yɔ ɔɔ 'nɔwɔ 'sɔ 'ka ɔ bheli zɔa lala 'in -mɔɔ 'nɔ 'ka dɔdɔ -gɔ -tɔ.>

25 «Nu, zɔmɛ -amɔaa -gbɛ nyɔmɛ yabhlo ka nɔkpasuyua gbɛsɔ. Wa kpa kpa 'nɔwɔ, ɔ -yɔ ɔ 'nɔ gwali, 'in ɔ yia tɔlɔ. 'Sa ɔɔ 'nɔwɔ -tɔa ɔ bheli -yɔ. 26 'Sa -bhlokpɛɛ we nɔa ɔ bheli 'sɔnɔ nya, ɔ bheli tanɔ nya, 'sa -bhlokpɛɛ we nɔa waa bhelia gbɛsɔɔ -nɔ nya. 27 Wa 'dɛ weee 'bɔgɔ, 'in ɔɔ 'nɔwɔ yi 'yaa tɔlɔ.

28 «'Yɔlɔ -we nya waa tɔlɔlɔnya yia 'wɔsɔa, waa bhelia gbɛsɔ glaa, nyɔɔ ka 'nɔwɔ ɔ -mɔa? Nu, wa 'dɛ gbɛsɔ kwaa ɔ -bhlo -bhlo.»

29 ɔ nɛɛ wa -yla: «Amɔaa 'dɛ a nɔa -dawli 'wɔ. -We ka gbɔ -wa, a 'nɔ -Lagɔsɛbhɛ -yɔ -Lagɔɔ 'tɛtɛ -yi. 30 Nu, tɔlɔlɔnya -ka 'wɔsɔ, nɔkpasia -yɔ 'nɔwɔ 'na 'ka kɔkwali. Nu, 'anzɔnya -we mɔa yali, we 'bhisa wa yia -tɔa. 31 'Lee, -we -Lagɔ gbaa an -yla tɔlɔlɔnya 'wɔsɔgbɔɔ daa, a 'nɔ -slɔ we zɛlu? ɔ nɛɛ:

32 «-Amɔ -wa *Ablaamɔɔ -Lagɔ, *Izakɔ -Lagɔ, *Zakɔbɔɔ -Lagɔ.> »

'In -Zezu yia we -gɔdɛɛ: «-Lagɔ mɔa, 'yɔlɔganyaa -Lagɔ -wa. ɔ 'nɔ tɔlɔlɔnya -Lagɔ.»

33 Nyɔmaa -zɔlɔ 'nɔa we nɔ, 'in -we ɔ -slɔlua wa, 'in we yia wa nɔwɛgaga -sɔbhali.

Tite weee 'kadɔ (Mk 12.28-34; Lk 10.25-28)

34 Da Falizɔnyɔma 'nɔa nu, -Zezu ka Sadusenyɔma lu, -bha wa gbɛlia 'wlu. 35 Wa 'yabhlo mɔa, -Lagɔɔ tite gwesanyɔ mɔ. ɔ 'yɔbha ɔ 'ka -Zezu layla, 'in ɔ yia ɔ layɔbhaɛ:

36 «-Slɔlɔnyɔ, -amɔaa tite weee glaa, -mɔmɔ -wa we 'kadɔa?»

37 -Zezu nɛɛ ɔ -yla: «<'Jejitapɛ, -ɔ -wa -na -Lagɔ, -in -kali ɔ zɛ -na dli weee nya, -na zuzu weee nya, -na 'wlukɔɔn lapɔpalɔ weee nya.> 38 Mɔ -wa we tite tianɔ. 'In we

'kadu we -mia. ³⁹ 'In wee titee 'sɔnu -we mia we 'kadu -mɪni 'bhisa, mu nu: <-In -kali -na -libheyii ze -na 'de 'bhisa.> ⁴⁰ Nu, Moizu *tite weee -yo -we weee -Lagɔgbuu -falipanya -slolua, mu -gu wa -saa we.»

-Lagɔ -Bhasanyɔ, nyɔɔ ɔ -maa?
(Mk 12.35-37; Lk 20.41-44)

⁴¹ Falizinyima mi 'wlugbelida -bhlokpade, 'in -Zezu yia wa layibhae: ⁴² «A nee lea? -Lagɔ -Bhasanyɔ mia, nyɔɔ ka 'yu ɔ -mia?»

Wa nee: «-Davidu yu -wa.»

⁴³ ɔ nee wa -yla: «-Lagɔ Zuzu 'sua -Davidu, 'in ɔ yia ɔ la <Na -Kanyɔ>, lee -lu ka 'gbua?»

⁴⁴ Nu, -Davidu nee:

<Jeitape nee na -Kanyɔ -yla:

<-In -di da la na lilisɔlv.

'In in 'ka -na tɔnyima -na bhv zɔ lapali.» >

⁴⁵ We -ka nu, -Davidu la ɔɔ -Lagɔ -Bhasanyɔ, <na -Kanyɔ>, ɔ 'ni mneni ɔ 'ka -Davidu 'yu -ze, we 'ni mu?»

⁴⁶ -ɔ mnenia ɔ 'ka ɔ weli 'biɔpali, ɔ 'ni -mi. We 'bhv wee 'yli 'wu, nyime yabhlogbɔɔ ɔ 'yibha -slɛn ɔ la.

23

A 'na nɔnv -Lagɔ titee gwesanya -yo Falizinyima 'bhisa -ni

(Mk 12.38-39; Lk 11.43-46, 20.45-46)

¹ -Muv 'bigv, -Zezu gbaa nyimaa -zlo -yo ɔ 'buɔnya -yla, ɔ nee: ² «-Lagɔ titee gwesanya -yo Falizinyima mia Moizu 'bigv, wa 'ka ɔ titee 'ji gba. ³ We 'deɛ 'gbv a zv wa 'nɔɲwe. 'In -we weee wa yia gbaa, a 'ka we lenv. Nu, -we wa nva le, a 'na nɔnv we le -ni. Nu, -we wa slolua, wa 'de'ɛ nu we -gɔgbv le. ⁴ 'Gba 'kadu wa nva le, 'in wa dia we nyima 'wlu, 'in -zugba wa -kwɪtaya -bhlogbɔɔ ɔ 'tili we. ⁵ -We weee wa nva le, -zejila 'wu wa nva we le, nyima 'ka wa -yɔyu 'gbv. -Lagɔweli -kibhe wa gbuan wa 'klɔɔ, wa sɔ -yo, -tukpu 'kadu 'wu wa zva we. Wa -banaa ɲwe wa lva, 'in we tlomania. ⁶ -Lagɔbudu zɔ -yo 'fetɪnya -gv, 'yugbein ladidie wa 'yibhaa kpe -zɔnɔnya -gv. ⁷ Nyima -ka wa fɪsa -zejila 'wu, wa 'nɔɲwezɔvɛ nya, wa -ka wa la <*Wlabi>, 'in we namania wa dɔdv.

⁸ «Nu, amia, a 'na ɲwnunu wa 'ka aɪn <Wlabi> la -ni. -We ka gbv -wa, bhelia a 'dekpuv -mia, amiaa -Slolunyɔ -bhlogbɔɔ.

⁹ A 'na lali dɔdvɔgv -nyime yabhlogbɔɔ <Dide>

-ni. Nu, amiaa Dide -bhlogbɔɔ, ɔ mi yali. ¹⁰ Amiaa 'dekpuv nyidi, a 'na lali nyime <-Kanyɔ> -ni. Amiaa -Kanyɔ -bhlogbɔɔ, mɔ -wa -Lagɔ -Bhasanyɔ. ¹¹ -ɔ 'kaa aɪn 'yugali, ɔ -mi amiaa zɔlvbɔnɔnyɔ nya.

¹² «Nu, nyime ɔ ylimania ɔ 'de, zɔ -Lagɔ yia ɔ belia, 'in nyime ɔ belia ɔ 'de zɔ, 'ylimania -Lagɔ yia ɔ.»

(Mk 12.40; Lk 11.39-42,44,52, 20.47)

¹³ ɔ nee 'ya: «-Lagɔ titee gwesanya -yo Falizinyima, gbonyuu mi amiaa -nv nya! Weli 'sɔ -nyima a -mia. -We ka gbv -wa, -Lagɔ nyimaa 'wlulapɪlgbee 'yoo a kɪklalia. Amiaa 'de'ɛ pla -mɔ, 'in -wa 'yibhaa wa 'ka -mɔ pla, 'in a kulva wa 'yoo.

[¹⁴ «-Lagɔ titee gwesanya -yo Falizinyima, gbonyuu mi amiaa -nv nya! Weli 'sɔ -nyima a -mia. -We ka gbv -wa, -dɔgbɔɲwɪ a saa -maa -lu weee kwɛɛ. 'In a bhubhoea -Lagɔ nyimaa 'yliya 'wɔ kpokpo, nyima tiklu 'bhisa. We 'gbv, -Lagɔ yia amiaa -yɔgbv 'wɔbhua, 'in amiaa -kaslv 'ka nyima tɔlvaa -nv 'wɔzi.]

¹⁵ «-Lagɔ titee gwesanya -yo Falizinyima, gbonyuu mi amiaa -nv nya! Weli 'sɔ -nyima a -mia! -We ka gbv -wa, dɔdv weee -yo 'nyu weee -gv a plɪia, a 'ka nyime yabhlogbɔɔ 'yi, ɔ 'ka amiaa gbv -yɔɲwɪ. A -ka -mɔɔ 'yi, 'in amiaa lenvgbɔ zɛlia -mɔɔ nyime 'nyuu. 'In -Lagɔ paa ɔ -kaslv 'wu, we 'ka amiaa -nv -zi -zakpa 'sɔ.

¹⁶ «Amia, nyimaa 'yoo daslolunya, a ka 'lv, gbonyuu mi amiaa -nv nya! A nee: <Nyime -ka -Lagɔbudu 'kadu bi, we mi bhe. 'In -ɔ -ka -Lagɔbudu 'kadu -can bi, we mi nu, ɔ nv we le teɪn.> ¹⁷ -Sabhe 'wlukɔvɔn, 'lɔlvɔnya! Nu, -Lagɔbudu 'yli we -zi -can, mu nva le, 'in -can yia -lu tiklu -ze. A 'ni we 'ji -yii? ¹⁸ A nee 'yae: <Nyime -ka 'slakagɔsalɪlu bi, we bhe. Nu, nyime -ka wlawlalu -we mia 'slakagɔsalɪlu -gv bi, we mi nu, ɔ nv we le teɪn.> ¹⁹ 'Lɔlvɔnya, nu, 'slakagɔsalɪlu 'yli we -zi wlawlalu. Mu nva le, 'in wlawlalu yia -lu tiklu -ze, a 'ni we 'ji -yii? ²⁰ Nu, nyime -ka 'slakagɔsalɪlu bi, 'slakagɔsalɪlu -yo -lu weee wa palia we -gu la, 'mu ɔ bia. ²¹ Nyime -ka -Lagɔbudu 'kadu bi, -Lagɔbudu -yo -Lagɔ, -ɔ -dia -mɔ la, 'ma ɔ bia. ²² Nyime -ka yali bi, -Lagɔ ɲɪnɪmnɪkpe -yo -ɔ -dia we -gu la, 'ma ɔ bia.

²³ «-Lagoo titee gwesanya -yo Falizinyuma, gbonyuu mi amiaa -nu nya! Welu 'so -nyuma a -mia! -We ka gbu -wa, -titikpi -we menia: 'matu klaa, fenuwi klaa, we -yo kume 'bhisa, we kugbuua -gu -bhlo -nu a bhua 'wu, 'mu a nyaa -Lagoo. -Zugba a tide -Lagoo titee gbu 'kadu 'yi, -we -wa: <A -mi tiklu, a -ka nyazidli, 'in a zu -Lagoo dli -gu.> -We mia de, 'mu a 'ka yaa lenu tia, 'in a 'na dlolu -luu kugbuua -gu -bhlo -nuu wlawlie 'wu -ni. ²⁴ Amia, nyumaa 'yoo daslolunya, a ka 'lo! Amiaa 'mama nyu a lloa 'wu, a 'ka -mo -knikni -saa 'gbu. Toun, 'in a mnaa *-nyomee, -glu!

²⁵ «-Lagoo titee gwesanya -yo Falizinyuma, gbonyuu mi amiaa -nu nya! Welu 'so -nyuma a -mia! -We ka gbu -wa, 'kopo -yo 'setu ku -yo a waba, 'in -zugba 'wie -yiliye -yo 'nyii ye we. ²⁶ Falizinyume, -in ka 'lo. Tiada, -wolu -slu wee 'kopus nukple we 'ka tiklu -mi.

²⁷ «-Lagoo titee gwesanya -yo Falizinyuma, gbonyuu mi amiaa -nu nya! Welu 'so -nyuma a -mia! -We ka gbu -wa ni, -we -yo ain 'wowlua, mu -wa gbawla -we -yo wa 'paa pentlu 'pupa. We ku -yo mia, 'yli we nania. We nukple mia, we mi yeda 'kua klaa, 'kwie klaa, we -yo zenzen -lu weee nya. ²⁸ Sa 'bhisa, nyuma -ka ain 'yi ni, a mi tiklu wa 'yilia 'wu, 'in amiaa nukple mia, yo mi -mo, 'in a 'ni tiklu -mi.

(Lk 11.47-51)

²⁹ «-Lagoo titee gwesanya -yo Falizinyuma, gbonyuu mi amiaa -nu nya! Welu 'so -nyuma a -mia! -We ka gbu -wa, -Lagoo -falipanya -yo nyuma tiklu gbawla a subhaa, 'in a namania we 'yli. ³⁰ 'In a nee: <A -ka yaa -amiaa dukpasu bhla 'wlu, -a 'na 'ka yaa wa glaa -mi, -a 'ka -Lagoo -falipanya lasa.> ³¹ 'Sa a bhua amiaa 'de -yogbu 'wu. -Wa 'bhaa -Lagoo -falipanya ni, wa 'yuaa 'debhie -gbolu a -mia. ³² We -ka 'sa -mi, -we amiaa dukpasu dia gwe, a bhia we. ³³ Tibhenya, 'munimee -gnu! Amiaa dli 'wu nu, a mneni a 'ka -Lagoo amiaa -Kosu 'wopapie kwee 'tlaa? -Innya, a 'ni we mneni. ³⁴ We 'de 'gbu, a pu yukwli. Nu, -Lagoo -falipanya klaa, gboyilonya klaa, we -yo nyuma -wa 'kaa ain gbu -slolu, 'ma na yia amiaa -gbe tiea. Tolva a yia 'bhaa, tolva a yia *su -gu lakulva, tolva a yia selia -Lagobudunya zo, 'in a 'ka wa 'bi vu 'gbe -

bhlo -bhlo 'wu. ³⁵ Gbu -we ka 'gbu in yia wa tie, mu -wa nu, -Lagoo yia ain -kaslu 'wopaa nyuma tiklu weee wa 'bhaa, wa 'gbu. Tiada, wa 'bhaa *Abeli, nyume tiklu. We bhialida -wa, Balasii 'yu Zakalii 'bhabhie. 'Mo wa 'bhaa -Lagoo -mowloda -yo 'slakagusalilu nyidi. ³⁶ In nee ain -yla gbuzonu sae: -we weee mia daa 'gbu, -Lagoo yia desleen -nyuma -kaslu 'wopaa.

-Zezupala -Zeluzalem -nyuma -yla gbu la (Lk 23.34-35)

³⁷ «-Zeluzalem -nyuma, -Zeluzalem -nyuma, amia -wa bhaa -Lagoo -falipanya, 'in nyuma -Lagoo paa ain yoo, -wa bhaa wa gboku 'wu. Sa nyu gugwalia we 'yua 'wlu we -kapue zo, 'in we gbilia we -gu la, in 'yubha in 'ka 'sa ain 'wlugwalia bhla weee nya, 'in a 'ni we -yogwu. ³⁸ We 'gbu, -Lagoo yia amiaa -budu 'kadu solu lapalila. ³⁹ In nee ain -yla: a 'na 'ka 'masleen 'mi 'yi, 'in bhla -we nya a 'kaa gba nu, <Nyume -yo yia Nyumaa -Kanyoo 'ni nya, -Lagoo 'jwana o 'nyu la>, 'in we bhla 'kaa nyi.»

24

-Zeluzalem -wobae -yo Nyume 'Yuu yiyigbu (Mk 13.1-2; Lk 21.5-6)

¹ -Zezu 'tlaa -Lagobudu 'kadu zo, o mia mnida, 'in o 'binanya nee -yla: «Yla 'saa wee -budu ni wa!» ² -Zezu nee wa -yla: «A yi we -yo, we 'ni muu? In nee ain -yla gbuzonu sae: tukpanya -muni 'yabhlogoo 'na 'ka we -libheyi -gu -tu. Jitea we 'de weee yia.»

(Mk 13.3-13; Lk 21.7-19)

³ O -dia Olivusunyaa -gogo 'wlu la, da wa -nyaa 'wu, 'in o 'binanya yia o kwesi be, 'in wa yia o laybha: «Lebhla -muu 'ka lenva? Lee -lu 'ka we -slolu nu, -na yiyibhla -yo dudu labhu bhla ka cipaa? Gba we -ain -yla.»

⁴ O nee wa -yla: «A zu amiaa 'de 'yiliyo, -muu yi 'wlu nu, wa nu ain -dawli 'wu. ⁵ Nu, nyuma -duun yia na 'ni -gu yia, 'in wa 'ka gbae: <Ami -wa -Lagoo -Bhasanyo!> 'In wa 'ka nyuma duun -dawli 'wunu.»

⁶ «A -ka 'nu nu, wa mi tuguda da -kwain, 'in a -ka 'nu nu, wa mi tuguda da 'pipi, a 'na nonu nyanu -ni. We mi nu, we nu le, -muu 'ni -slu dudu bhialida. ⁷ Tu yia laga dudu 'so

nyidi 'wusaa. 'Gbe yabhlo yia we -libheyi -yowosolva. Nwo yia yia da tolva, 'in dudu 'ka zuklu. ⁸ Sa 'nwno -ka gwalia yi o sia, 'sa wee dudu bhiahhee gwedida yia -mia.

⁹ «We bhla kpaaw yia ain, 'in wa 'ka ain 'klyie 'wopal, 'in wa 'ka ain 'bha. Na 'gbu, dudugu -nyuma weee yia ain 'wonyea. ¹⁰ -Mvu bhla tolva yia 'mi dli -gu -saa, 'in wa 'ka wa -lima wla, wa 'ka wa kpa, 'in wa 'ka wa -lima 'wonye. ¹¹ Nu, nyuma duun yia yia, 'in wa 'ka gba nu, ma -wa -Lagobu -falipanya. Yo -wa yo. 'In nyuma duun wa yia -dawli 'wona. ¹² Ylunyogbu yia zumania. We 'dee 'gbu, nyumaa zekalidi yia -gudoa bhabha nyuma duun dli zo. ¹³ Nu, nyime o 'ni 'mi dli -gu -sa, 'in o 'ka we bhloluda nyini, -Lago yia o gbu 'wusaa. ¹⁴ Nu, weli -zonu -we gbaa -Lago nyumaa 'wlulapie gbu, 'mu wa yia gbaa dudu weee -gu, 'in nyuma weee 'ka we 'nu. Toun, 'in dudu bhia bhla nyinia.

(Mk 13.14-23; Lk 21.20-24)

¹⁵ «Nu, -lu -we -Lago 'nia 'yibha, 'in we saa -lu weee la, 'mu a yia 'yia -mo -Lago -mowloda. (Nyime o -ka 'sebhe ni zeli, o 'nu we 'wola.) Nu, -Lagobu -falipanyo Danieli gbaa wee gbu. ¹⁶ Nu, nyuma -wa -ka Zudee -dudu -gu -mi, wa -yo -gwagwie mu zizea -gogonya 'wlu. ¹⁷ Nyime o -ka nyapada -mi 'pipee, o 'na mnuni o -lu 'wobhua -budu zo -ni. ¹⁸ 'In -momo -ka kpaaw -mi, -moo 'na yili -moo -bana 'bu -zoo -ni.

¹⁹ «Lee gbonyuu yi 'sa nokplabhue nwni -yo 'nwni -wa mia 'yua 'nyenida yia, wee 'ylunya -muni nya! ²⁰ Nu, -a bhuhoe -Lago, we yi lenu nwatlayibhla, we -yo *Nyapeyli nya. ²¹ Nu, we bhla mia, siaste 'kadu wa yia 'yia. 'Lee, -a -ka bhaa 'wlu, we 'sasokpa -gbu ka -slu lenu, 'in le we yia nua yi? -Innya, we 'na 'ka lenu. ²² -Lago 'ni yaa wee 'yli -gusa, -zugba nyime yabhlogbo 'ni mnuni o 'ka 'pu. Nu, o nyuma o -saa -bha, wa 'gbu o yia wee 'yli -gusa. ²³ Nu, nyime -ka gba -Lago -Bhasanyo mi -seli, 'in wa -ka gba nu, o mi mo, a 'na zulu we dli -gu -ni. ²⁴ Yocian yia yia, 'in wa 'ka gba nu, ma -wa -Lago -Bhasanya, 'in tolva 'ka gba nu, -Lagobu -falipanya wa -mia. Gwedigbu -yo gbu 'kadu wa yia lenu. 'In -wa -Lago -saa -bha, 'in wa 'ka wa -dawli 'wonu, 'in wa 'ni we mnuni.

²⁵ «A pu yukwli in 'ka ain 'dizu. ²⁶ Nu, nyime -ka gba: «O mi da beblee», a 'na mnuni -mo -ni, 'in wa -ka gba: «O mi zizeda da -putu», a 'na lali we gbuzonu -ni. ²⁷ Sa 'nyu -ka 'yika 'pa, 'in we -nyumalu yali 'wodide bhua 'yilu 'wosolva, 'in we nyinia 'yilu bhilida, 'sa *Nyime 'Yu yia yia. ²⁸ Da 'kwie -ka -mi, -bha -nwaaa -zlo mia.

(Mk 13.24-27; Lk 21.25-28)

²⁹ «Toun, wee siaste 'ylunya nu 'bigu, «Nikpise yia kpaaw, 'yilu 'na 'ka 'pu. Nikpise yia kpaaw, 'cu 'na 'ka li. Nikpise yia kpaaw, -zeli yia yali 'bhua we 'ka bhli. -Lu weee mia yali, zuklua we yia.»

³⁰ «Toun, -we slolua nu, oo Nyime 'Yu mi yida, 'in nyuma yia we -yo yali. Toun, 'in dudugu -nyuma weee wazea, 'in wa kpaaw 'wu. -Sleen, Nyime 'Yu wa yia -yoya yida yalupa 'wu, 'tite -yo zli weee nya. ³¹ Nu, legle 'kadu -ka gba, 'in o paa o 'anzinya yoo dudu weee -gu, -wa -Lago -saa -bha 'gbe weee 'wu, we 'ka wa la.

(Mk 13.28-31; Lk 21.29-33)

³² «-We figisu slolua, a 'nu we 'wola. We 'klyia -ka tlomanida -mi, 'in we -ka tapoda -mi, a yibheli we 'ji nu, 'nyu -lva bhla ka cipa. ³³ Sa -bhlokpade, a -ka 'sasokpa -gbu -muni lenuda 'yi, a yibheli we 'ji nu, oo Nyime 'Yuu yiyibhla ka cipa. O 'ni -sleen latlolu. ³⁴ In nee ain -yia gbuzonu sae: desleen -nyumaa 'de weee 'na 'ka li, 'in wee gbunya -muni 'kaa lenu. ³⁵ Nu, la yali -yo dudu yia 'bhua, na weli 'na 'ka labhu 'mnumnu.

(Mk 13.32-37; Lk 17.26-30,34-36)

³⁶ «Nu, nyime yabhlogbo 'ni wee siaste bhla -yo we 'yli -yi. Yali 'anzinya -yo -Lago 'Yuu 'debhie, wa 'ni wee 'yli -yi. Nu, na Dide -bhlogbo -yia wee 'yli. ³⁷ -We 'plia *Nowee bhla, zli oo Nyime 'Yu yia yia, mu yia lenu. ³⁸ Da 'nyu 'kadu 'nia -slu nyuma lasa, -zugba wa mi lida, wa mi 'mada, wa mi kukwalida, wa mi wa 'nwniyua yli zuda. Toun, 'in Nowee yia batoo 'kadu 'wogbla. ³⁹ Zezeguda 'kaa wa lasa yi, waa nyuma 'ni gbu yabhlogbo 'wolanu. Sa -bhlokpade we yia -mia oo Nyime 'Yuu yiyizli.

40 «Nyuma 'sɔ -ka kpaɔ -mɪ, 'yabhlo wa yia 'wɔbhua, 'in wa 'ka -bha ɔ -libheyi tɪ.

41 'Nɔwɪ 'sɔ -ka bhuda -mɪ, 'yabhlo wa yia 'wɔbhua, 'in wa 'ka -bha ɔ -libheyi tɪ. 42 We 'dɛɛ 'gbɔ, a -tɔ 'yliyɔgada. 'Yɪ -we nya amɪaa -Kanyɔ 'kaa yi, a 'nɪ we -yi.

43 «A yibheli we 'ji nɪ, bhla -we nya 'wienyɔ 'kaa -buduu -kanyɔɔ -gbɛ yi sabɔ, ɔ -ka we -yi, ɔ 'na 'ka 'yɪlaa ŋwɔ, 'in ɔ kulɔa ɔ 'yoo, -mɔɔ yi -budu zɔ pla. 44 We 'dɛɛ 'gbɔ, a mnazi amɪaa 'dɛ la. Nɪ, bhla -we a 'nɪa -tɔɔ, we nya Nyumɛɛ 'Yu yia yia.

Zɔlubhonɔnyɔ -zɔnɔ -yɔ zɔlubhonɔnyɔ 'nyuuu gbɔv nine (Lk 12.41-48)

45 «Zɔlubhonɔnyɔ, ɔ zɔa ɔ -kanyɔ 'nɔŋwɛ, 'in ɔ -yia gbɔ, sa ɔ mɪa? Mɔ -wa, ɔ, ɔ -kanyɔ tia ɔ -lima -yɔ, 'in lilibhla -ka bɛ, ɔ 'ka wa lililu 'nyɛ. 46 ɔ -kanyɔ -ka lɔyi, ɔ -ka 'yɪ nɪ, -mɔɔ mɪ ɔ lubho nɔda, 'wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ mɪ ɔ -nɔ nya. 47 In nɛɛ aɪn -yɪa gbɔzɔnɔ saɛ: ɔ -kanyɔ yia -mɔɔ zɔzɔnɔ weɛɛ ɔ yoo 'nyɛa ɔ 'ka we 'yliyɔzɔ. 48 We -ka nɪ, ɔ zɔlubhonɔnyɔɔ nɔkplɛ -nyu 'yɪ, 'in ɔ gbaa ɔ 'dɛɛ dlɪ zɔɛ: «Na -kanyɔ yia -mɔ -gwɪɛa.» 49 'In ɔ bhliɔ ɔ -lima bhitiɛ, ɔ -yɔ nɔmɔnyɔ 'sɔ lia, 'in wa maa. 50 'Yɪ -we nya ɔ 'nɪa ɔ -kanyɔ wɔda -mɪ, 'in bhla ɔ 'kaa yi, ɔ 'nɪa we -yi, we nya ɔ yia. 51 ɔ -kanyɔ yia ɔ vɪa, 'in sa -Lagɔ paa wɛɪ 'sɔ -nyuma -kasɔ 'wɔ, 'sa ɔ yia -mɔɔ -kasɔ 'wɔpaa, mɔ wa wɪliɔ, 'in wa lia gla 'wɔ.»

25

'Yiesia kugbuɔa gbɔv nine

1 «Nɪ, -we -yɔ -Lagɔɔ nyɪmaa 'wlulapɪɪɛ 'kaa 'wɔwɔɔ, mɔ nɪ: mɔ -wa 'yiesia kugbuɔa. 'Nɔwɔkwafɛtɪ zɪ, ma 'tɪlaa, wa 'ka 'ŋwɔnɔɔ 'lowli yoo mɪ. 2-4 Wa gbu 'nɪa 'ylimna, wa -yɔ wa 'napɛ mɪa, wa 'nɪ wa 'napɛɛ 'nyu 'wɔbhɪ. Wa gbu -mama -yia gbɔ, -maa 'bhua -maa 'napɛ -yɔ -maa 'napɛɛ 'nyuu -tɔkpɔ 'sɔ 'wɔ. 5 ɔɔ 'ŋwɔnɔɔ 'lowli 'nɪ yida -mɪ -pa. 'In 'kɔa yia wa 'yɪ lawla. 'In wa yia 'yɪlaa ŋwɔ.

6 «Sabɔ -nyɪdɪ, 'in nyɪmɛ yabhlo yia 'wɔkpɪ: «'Lowli ka yɪɔɔ! A mɪ ɔ yooɔɔ!» 7 Tɔɔn, waa 'yiesia ganɔa, 'in wa yia wa 'napɛ lamnazi.

8 «-Wa 'nɪa 'ylimna, wa nɛɛ -wa -yia gbɔ -yɪa: «-Amɪaa 'napɛ mɪ nyumoda, a 'nyɛ -aɪn 'napɛɛ 'nyu.»

9 «-Wa -yia gbɔ, -maa nɛɛ wa -yɪa: «-Innya, 'napɛɛ 'nyu 'nɪ 'wɔzɔ amɪaa -nɔ -yɔ -amɪaa -nɔ -yɪa. A mɪ we pɛɔpanyaa -gbɛ, a 'ka amɪaa -nɔ zɔ -bhlo.»

10 «Wa mɪa 'napɛɛ 'nyu zɔa, wa -manɪ -mɔ, 'in 'ŋwɔnɔɔ 'lowli yia yi. -Wa mnaziɔ wa -nɔ la, 'in wa -yɔ ɔɔ 'lowli yia 'fɛtɪ -budu zɔ pla. 'In wa yia -bha kla.

11 «-Mɔɔ 'bɪgbɔ, wa tɔɔɔa -manɪ yia yi, 'in wa nɛɛ: «-Amɪaa -kanyɔ, -amɪaa -kanyɔ, -kalɪ -bha, -a 'ka pla.»

12 «ɔɔ 'lowli nɛɛ: «In nɛɛ aɪn -yɪa gbɔzɔnɔ sa: in 'nɪ aɪn -yi.» »

13 -Bha -Zezu bhliɔ we -gbɛ: «A -tɔ 'yliyɔgada, -we ka gbɔ -wa, a 'nɪ we 'yɪ -yi -bhlo, 'in a 'nɪ we bhla -yi.»

Zɔlubhonɔnyɔ taa gbɔv nine (Lk 19.11-27)

14 «-We -yɔ *-Lagɔɔ nyɪmaa 'wlulapɪɪɛ 'wɔwɔɔ, mɔ -wa nyɪmɛ yabhlo. Mɔ mɪa 'lakpa 'wɔ mɪa, 'in ɔ yia ɔ zɔlubhonɔnyɔ la, ɔ 'ka wa ɔ 'ŋnɪmɪdu yoo 'nyɛ, wa 'ka we 'yliyɔzɔ. 15 -We nyɪmɛ yabhlo mnenia ɔ 'ka 'yliyɔzɔ, 'mɔ ɔ 'nyɛa ɔ. ɔ 'nyɛa yabhlo -can bi gbu, wa 'sɔnɔ -can bi 'sɔ, 'in ɔ yia tanɔ -can bi -bhlo 'nyɛ. Tɔɔn, 'in ɔ yia mɪ.

16 «-ɔ 'yɪa -can bi gbu, ɔ titɪa we -gɔla -valɛpɪɪɛ nya, 'in ɔ yi 'yaa -can bi gbu we -gɔpɪɪɛ. 17 'Sa -bhlokpɪɪɛ, ɔ 'yɪa -can bi 'sɔ, 'in -mɔɔ yi 'yaa -can bi 'sɔ we -gɔpɪɪɛ. 18 -ɔ 'yɪa -can bi -bhlo, ɔ mɪa, ɔ yia 'bhɔka 'bhlu, 'in ɔ yia -mɔ ɔ -kanyɔɔ -can zize.

19 «We 'bɪ -gwɪɛa 'wɔ, 'in wa -kanyɔ yia yi ɔ 'ka ɔ -lu zɛɪ wa nya. 20 -ɔ 'yɪa -can bi gbu, ɔ bɛa ɔ kwesi, 'in ɔ yi 'yaa -mɔ -can bi gbu wɪɪɪ. ɔ nɛɛ: «Na -kanyɔ, -in ka 'mɪ -yɔ -can bi gbu tɪ, in 'ka we 'yliyɔzɔ. In ka -can bi gbu 'yɪ 'ya, mɔ mɪa da.»

21 «ɔ -kanyɔ nɛɛ ɔ -yɪa: «We nanɪ 'yɪ, -in mɪ zɔlubhonɔnyɔ -zɔnɔ nya, 'in -na zɔa 'mɪ 'nɔŋwɛ. -In ka -lu -sɛɪɪ 'yɪ, 'in -in yia we 'yliyɔzɔ tikɪɪ, we 'dɛɛ 'gbɔ na nyɛa -mɪ -lu duun, -in 'ka we 'yliyɔzɔ. -In yi, in -yɔ -mɪ 'sɔ 'ka 'mɔna li.»

22 «-ɔ 'yɪa -can bi 'sɔ, ɔ bɛa ɔ -kanyɔ -yɔ, 'in ɔ nɛɛ: «Na -kanyɔ, -in ka 'mɪ -yɔ -can bi 'sɔ tɪ, in 'ka we 'yliyɔzɔ. Nɪ, in ka -can bi 'sɔ 'yɪ 'ya, nɪ, mɔ mɪa da.»

23 «ɔ -kanyɔ nɛɛ ɔ -yɪa: «We nanɪ 'yɪ, -in mɪ zɔlubhonɔnyɔ -zɔnɔ nya, 'in -na zɔa

'mı 'nɔŋwe. -In ka -lu -sele 'yi, 'ın -ın yia we 'yliyɔzv tıklı, we 'deε 'gbv, na nyεa -mı -lu duun, -ın 'ka we 'yliyɔzv. -In yi, ın -yɔ 'mı 'sɔ 'ka 'mɔna li.)

24 «-ɔ 'yia -can bi -bhlo, ɔ bea ɔ -kanyɔ -yɔ, ɔ neε: <Na -kanyɔ, ın -yi we 'ji nu, -ın 'tε, da -ın 'nia -lu gwlv, -mɔ -na kwaa we. 'In da -ın 'nia 'mnɔ 'pa, -mɔ -na dia we. 25 In mı -mı sɔdaa 'gbv, ın mnia, 'ın ın yia -na -can zize 'bhvka 'wv. Nu, wee -na -can nı.»

26 «ɔ -kanyɔ neε: <Na zɔlubhonɔnyɔ, -na nɔkplε -nyu 'yli, 'ya -ın 'yaa, -ın -yi we 'ji nu, da ın 'nia -lu gwlv, -mɔ na kwaa we, da ın 'nia 'mnɔ 'pa, -mɔ na dia we. 27 We -ka yaa 'sa -mı, -mɔmɔ ka 'gbv -ın 'nı na 'gwεzi bankı 'wɔkwaa? 'In da ın -ka yi, 'ın ın 'ka -mɔ we -sa, -zugba we ka -gv -bhoa?»

28 «Tɔvɔn, ɔ neε ɔ lubhonɔnya -yla: <A -sa wee -can bi -bhlo ɔ kwεε, 'ın -ɔ kaa -can bi kugbua, a 'ka we ɔ yoo 'nyε. 29 -Wa wee kaa -lu duun, wa -nv wa yia -gɔpalia, 'ın wa -nv 'ka 'wɔzumanı. Nu, nyımε -ɔ 'nia -lu duun -ka, we -sele mia ɔ kwεε, kwεε wa yia we ɔ -saa. 30 ɔ zɔlubhonɔnyɔ -ɔ ka nɔkplε -nyua 'yli, -ɔ mia da nı, a viteli ɔ 'pipee, nıkpise 'wv, mɔ wa wilia, 'ın wa lia gla 'wv.»

31 «ɔ Nyımεε Yu yia yia, dɔdɔv 'wlu-lapılınıyɔ 'tite nya, ɔ -yɔ ɔ 'anzı weε 'sɔ. -Bha ɔ yia ɔ 'ɲımnikpe -gv ladıa, 'ın ɔ 'ka nyıma 'wluapılı. 32 Laga weε yia ɔ 'yu 'wlugbelia, 'ın mɔ yia nyıma -yɔsisalia. Sa nımεε 'yliyɔvnyɔ sısalia bhlabhlenya -yɔ wlinya -yɔ, 33 'sa ɔ Nyımεε 'Yu yia bhlabhlenya lilikwεsɔlv zva, 'ın ɔ 'ka wlinya kɔpεsɔlv zv. 34 -Sleεn, ɔ nyımaa 'wlu-lapılınıyɔ yia gbaa -wa mia ɔ lilisɔlv -yla: <Amıa, -mama na Dide palia sɔ -zɔnv -gv la, a yi. A yi, dɔdɔv -lolu na Dide mnazıa la ın -yla, we 'ka dɔdɔv gwedıda 'bhv, a yi a 'ka we -gɔladı. 35 Nu, ɲwɔ ka 'mı 'bha, 'ın a yia 'mı lililu 'nyε. 'In 'nyumatv yia 'mı 'bha, 'ın a yia 'mı 'nyu 'nyε. In mı zlımε 'lakpayu nya, 'ın a yia 'mı kpa sɔ 'sɔ nya. 36 In mı zlımε kpanv nya, 'ın a yia 'mı 'naa ku 'wɔgbalı. In ka zlımε gu -yɔ, 'ın a yia 'mı 'yuo 'paa yi. In mı zlımε -kaslv 'wv, 'ın a yia 'mı -yɔbe.»

37 «'In -wa mia tıklı yia we 'bıgɔpalı ɔ -ylaε: <-Amıaa -Kanyɔ, nu, -ın neε, ɲwɔ mı -mı 'bhada, 'ın -a yia -mı lililu 'nyε, 'nyumatv mı -mı 'bhada, 'ın -a yia -mı 'nyu 'nyε. 38 Da -a

'yılı -mı 'lakpayu nya, 'ın -a yi -mı kpa sɔ 'sɔ nya? -In mı kpanv nya, 'ın -a yi -mı 'naa ku 'wɔgbalia? 39 -In ka gu -yɔ, -ın mı -kaslv 'wv, 'ın -a yi -mı -yɔbea? Labhla -a 'yi -mı, 'ın -a yi we lenva?»

40 «Nyımaa 'wluapılınıyɔ yia gbaaε: <In neε ın -yla gbvzɔnv sa, -we a nva le na 'bısva bhelia -yla, na 'de -yla a nva we le.»

41 «Tɔvɔn, ɔ nyımaa 'wluapılınıyɔ yia -wa mia ɔ kɔpεsɔlv -yla gbaε: <Amıa -Lagɔ tia mε -yɔ la, a be lv! Nu, -kosu -we'e nyumoa, -we -Lagɔ mnazıa la *'Kuzu -yɔ we 'anzınya -yla, a mni -mɔ. 42 ɲwɔ ka 'mı 'bha, 'ın a 'nı 'mı lililu 'nyε. 'Nyumatv mı 'mı 'bhada, a 'nı 'mı 'nyu 'nyε. 43 In mia 'lakpayu nya, a 'nı 'mı kpa sɔ 'sɔ nya. In mia kpanv nya, a 'nı 'mı 'naa ku 'wɔgbalı.»

44 «'In we 'bıgv wa yia 'palia yiaε: <-Amıaa -Kanyɔ, nu, -ın neε, ɲwɔ mı -mı 'bhada, 'nyumatv mı -mı 'bhada, -ın mı 'lakpayu nya, -ın mı kpanv nya, -ın ka gu -yɔ, -ın mı -kaslv 'wv, 'ın -a 'nı -mı -yɔbe. Labhla -a 'yi -mia? Labhla -a 'nı we lenva?»

45 «ɔ nyımaa 'wluapılınıyɔ yia we 'bıgɔpaliaε: <In neε ın -yla gbvzɔnv saε: -we a 'nia lenv -wa mia -seεε -yla, -amı -yla a 'nia we lenv.»

46 «Nu, wamıa, da wa paa wa -kaslv 'wv, 'ın we'e bhıa, -mɔ wa mnia. 'In -wa mia tıklı, 'yliyɔgagıe -we 'nia bhloluda -ka, 'mɔ wa yia 'yia.»

26

Zuifv yugalınya zva -Zezuu -yɔgbv (Mk 14.1-2; Lk 22.1-2; Zn 11.45-53)

1 -Zezu bhıa gbv weε nı gbagbıe, 'ın ɔ neε ɔ 'bınɔnya -ylaε:

2 «A -yi we 'ji nu, *'Wɔzıtıylı 'fetı ka cıpa, we -tv 'wv 'yılı 'sɔ. Nu, ɔ Nyımεε 'Yu, 'mɔ wa yia wlaa, wa 'ka ɔ *su -gv lakɔlv.»

3 Nu, -Lagɔbɔvnyaa -cıan -yɔ Zuifv nyıma kpası gbelia 'wlu *-Lagɔbɔvnyaa -kanyɔ 'kadv Kaifv -budınyεε, 4 'ın wa yia wεlı -bhlo bhı, wa 'ka -Zezu kpa 'wiemı, 'ın wa 'ka ɔ 'bha. 5 Wa neε: «-A 'na kpalı ɔ 'fetı 'yılı nya -nı, we 'nı -mɔv, 'ın nyıma gbıgbılolua.»

*'Ywɔ yabhlo slua -Zezuu 'wluo *-lasıklɔ (Mk 14.3-9; Lk 7.36-50; Zn 12.1-8)*

6 Da-Zezu mia Betani *səlibhanyə Siməəə -buduŋwee, 7 'in 'ŋwnə yabhlo yia ə -yəbe. Ɔ ka -bhonyida kwεε, *-lasiklə -zənu, -we 'ka -valε 'tεa, we mɪ we 'wυ. -Zezu mia lida, 'in ə yia wee -lasiklə ə 'wluo slu. 8 Ɔ 'bɪnənya 'yia we -yə, 'in wa yia 'cε 'pa, wa nεε: «Lεε -lu ka 'gbυ ə nyumə 'sa sa wea? 9 A mneni yaa a 'ka wee -lasiklə -zənu pεlυ 'pa, 'in a 'ka we 'gwεzi bobabhanya yoo 'nyε.»

10 -Zezu yibhelia we 'ji nu, wa ka 'cε 'pa, 'in ə nεε: «Lεε -lu ka 'gbυ a sialɪ əə ŋwnə nɪa? -We ə nuə 'mɪ -yla lε, gbυzənu -wa. 11 Nu, bobabhanya -yə aɪn 'sə mɪ 'yli weee nya. Nu, -amɪ mia, we 'nɪ 'yli weee nya in mɪ aɪn glaa. 12 Na gbawlaa 'gbυ ə yia wee -lasiklə na 'wluo slu. 13 In nεε aɪn -yla gbυzənu saε: da wa yia -Lagəgbυ gba dυdυ weee -gυ, -we ŋwnə nɪ nuə da lε, gbaa wa yia we, 'in ə lɛnugbυ 'ka nyɪmaa dlɪ 'wυ -tυ.»

*Zudasɪ 'yɪbha ə 'ka-Zezu wla
(Mk 14.10-11; Lk 22.3-6)*

14 Təun, -Zezuu 'bɪnənya kugbua lε 'sə glaa nyɪmε yabhlo wa laa Zudasɪ Isikalɪətu, mə mɪa -Lagəbubənyaa -cɪan -gbε, 15 'in ə nεε: «'Lee, in -ka -Zezu wla nɪ, lεε -lu a 'ka 'mɪ 'nyεa?» 'In -maa yia ə tama glυ -bhlo 'ya kugbua 'nyε. 16 We 'bhυ wee 'yli 'wυ, sa ə 'kaa nu ə 'ka -Zezu wla, -bha ə bhliə we 'yooo datale.

*-Zezu -yə ə wlawlanyə lia
(Mk 14.12-21; Lk 22.7-14, 21-23; Zn 13.21-30)*

17 Nu, Zuifυv *'floo 'nɪa gəə -yə -kaa 'fεtu 'yly tɪanυ nya, 'in ə 'bɪnənya yia ə layɪbha: «Mə -in 'yɪbha -a mɪnɪ -mɪ -yla 'Wυzɪtɪyly 'fεtɪ -gυ -lɪlɪlu pia?»

18 -Zezu nεε: «A mɪnɪ -zəə nyɪmε nu -gbε, * a gba ə -yla: «-Amɪaa -Kanyə nεε: «Na bhliə ka nɪnɪ. -Na -gbε na yia 'Wυzɪtɪyly 'fεtɪ -saa, in -yə na 'bɪnənya 'sə.» » 19 -We ə gbaa wa -yla, 'mυ wa nuə lε, 'in wa yia wee 'fεtɪ -gυ -lɪlɪlu pi.

20 Jibhe zəa, 'in -Zezu -yə ə 'bɪnənya yia ladɪ wa 'ka li. 21 Da wa mia lida, 'in ə nεε: «In nεε aɪn -yla gbυzənu sa nu, aɪn glaa, nyɪmε yabhlo yia 'mɪ wlaa.»

22 'In we yia wa -yəkpa, 'in wa yia ə layɪbhayɪbhɪe bhli -bhlo -bhlo: «Na -Kanyə, we 'nɪ -amɪ, we 'nɪ mυv?»

* 26:18 A zεlɪ Mk 14.13-15

23 Ɔ nεε: «-Ɔ -yə 'mɪ 'sə -ka 'floo 'ŋwa zapυ lυ, mə -wa. 24 Gbυzənu -wa: sa we mia cεlɪda -Lagəsebhe 'wυ ə daa, 'sa əə *Nyɪmεε 'Yu yia mɪa. Nu, nyɪmε -ə 'kaa ə wla, 'in wa 'ka ə 'bha, gbυnyuu mɪ -məə -nu nya. Wa 'nɪ yaa -məə gwali, we nanɪ 'yli.»

25 Zudasɪ -ə 'kaa -Zezu wla yia ə layɪbha: «Wlabɪ, we 'nɪ -amɪ, we 'nɪ mυv?» -Zezu nεε: «-Mɪ gbaa dε -mυv!»

*-Zezu -yə ə 'bɪnənya lia
(Mk 14.22-26; Lk 22.15-20; 1 Kol 11.23-26)*

26 Wa mia lida, 'in -Zezu yia 'floo 'wəbhυ. Ɔ 'paa -Lagə fuo, 'in ə yia we ladɪdlɪ. Ɔ dlɪliə we ə 'bɪnənya 'wula, 'in ə nεε: «A 'bhυ we 'wυ a 'ka we li, na ku -wa.»

27 -Mυv 'bɪgυ, 'in ə yia nu -kəpu 'wəbhυ, ə 'paa -Lagə fuo, 'in ə yia we wa yoo 'nyε, ə nεε: «A 'dε weee 'ma we. 28 Nu, mυ -wa na 'pɪəŋ -we yia jitea nyɪma duuun 'gbυ, 'in we 'ka -Lagə -yə nyɪma 'wυsuslolu. 29 Nu, gbυzənu -wa, zli na Dide -ka dυdυ 'wlulapɪlɪ, we zli na maa nu lolu. We 'nɪ -mυv, we 'ka -zεεn 'wəbhυ, in 'na 'ka nu 'ma.»

30 Wa bhliə -Lagə -lυv 'bhie, wa yia 'tla, 'in wa yia *Olɪvυsunyaa -gəgə 'wlu mɪnɪ.

*-Zezu nεε nu, Pɪelɪ yia ə gbυ kpɛliə
(Mk 14.27-31; Lk 22.31-34; Zn 13.36-38)*

31 Təun, -Zezu nεε wa -yla: «Nu, -zεεn sabəə 'dεbhie -gbolu, a 'dε weee yia 'mɪ 'bɪ 'bhυa. Nu, we mɪ cεlɪda -Lagəsebhe 'wυε: «Bhlabhlεε 'yliyəzənyə na yia 'bhaa, 'in bhlabhlε 'ka lamnə.»

32 Nu, in -ka tlɪ, in -ka 'wυsə lυ, Galilee na yia aɪn wulva mɪa.»

33 'In Pɪelɪ nεε ə -yla: «Nyɪma weee -ka -mɪ 'bɪ 'bhυ, -amɪ 'na 'ka we lɛnu.»

34 'In -Zezu yia we 'bɪgυpalɪε: «In nεε -mɪ -yla gbυzənu saε: -zεεn sabəə mɪa, -na kpɛlɪ na gbυ 'wula -zakpa ta, -zugba -kəkə 'nɪ -slə gbυ.»

35 Pɪelɪ nεε: «-Innya, we 'nɪ -mυv, we -ka 'bha wa 'ka in -yə -mɪ 'sə 'bha, in 'na 'ka -na gbυ kpɛlɪ.»

'Sa -bhlokpade, wa 'dε weee gbaa wee wɛlɪ -bhlo.

*-Zezu bhubhəea -Lagə Gεtɪsəmanee
(Mk 14.32-42; Lk 22.39-46)*

36 -Zezu -yɔ ɔ 'bunɔnya 'sɔ, 'in wa yia da wa laa Getisemane mni. -Bha ɔ gbaa wa -ylaɛ: «A -di da la, in 'ka mɔ mni, in 'ka -Lagɔ bhuhhoe.»

37 Ɔ -yɔ Pieli -yɔ Zebedee 'yua 'sɔ klaa, 'in wa yia mni. -Bha ɔ -gɔ yia, 'in 'pɔn yia ɔ dli 'wɔ slo. 38 'In ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Na dli sulo mɔ 'mɔ 'bhada, a -tu 'yliyɔgada, a -yɔ 'mɔ 'sɔ.»

39 Ɔ bea 'yu -sɛ, 'in ɔ yia 'klɔ lagbli, 'in ɔ yia -Lagɔ bhuhhoe, ɔ nɛɛ: «Na Dide, -in -ka we 'yibha, -in vlali 'mɔ siasie 'kadɔ -mɔnɔ gwe. Nu, we 'na -zɛli na dɔmagbɔ -nɔ, we -zɛ -na dɔmagbɔ.»

40 'In ɔ yia ɔ 'bunɔnyaa -gbɛ lɔyi, -zugba wa mɔ 'yila 'wɔ. Ɔ nɛɛ Pieli -yla: «A 'nɔ mneni a 'ka 'yliyɔgada -tu 'lɛli -bhloo -kpɔa, a -yɔ 'mɔ 'sɔɔ? 41 A -tu 'yliyɔgada, a bhuhhoe -Lagɔ, a yi laylagbɔ lɔ bhili. Nu, nyimɛɛ dli 'yibha we 'ka -lu -zɔnɔ lɛnɔ, 'in ku 'nɔ we mneni.»

42 Tɔn, ɔ 'bhu 'yaa wa -yɔ lɔ, 'in ɔ yia -Lagɔ bhuhhoe. Ɔ nɛɛ: «We -ka nu, 'yoo -putu 'nɔ -mɔ, siasia -yoo 'nɔ in 'ka bhli, -na dɔmagbɔ nɔ lɛ.»

43 Ɔ yia lɔ, -zugba wa mɔ 'ya 'yila 'wɔ, wa 'yli ka 'wɔwɔmanu 'gbɔ. 44 Ɔ 'bhɔa wa -yɔ lɔ, 'in ɔ yia 'yu bɛ, 'in ɔ tanɔ yia -Lagɔ bhuhhoe -zugba ɔ gbaa we wɛli -bhlokpade.

45 'In ɔ yia ɔ 'bunɔnyaa -gbɛ yi lɔ, 'in ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «A mɔ 'yila 'wɔ -bhlokpade, nyapɛda a mɔ yɔ? Da wa 'kaa Nyimɛɛ 'Yu wla gbonyuu -lɛnɔnya -yla, we bhla ka nyni. 46 A -sɔ 'wɔ, -a 'ka mni! A -tali, nyimɛ -ɔ 'kaa 'mɔ wla, mɔ yia mɔ.»

-Zezu wa yia kpa
(Mk 14.43-50; Lk 22.47-53; Zn 18.3-21)

47 Da -Zezu mɔ gbada, wɛli mɔ ɔ nɔwɛɛ, tɔn Zudasɔ yia yi. Ɔɔ Zudasɔ mɔ, ɔ mɔ -Zezuu 'bunɔnya kugbua lɛ 'sɔ glaa. 'In ɔ -yɔ nyimaa -zlo yia yi, tugɔgbɛ -yɔ su kibhe nya kwɛɛ. Nu, -Lagɔbunɔnyaa -cian -yɔ nyima kpasɔ tiea wa. 48 -Ɔ 'kaa ɔ wla, sa ɔ 'kaa ɔ wla, ɔ ka wa -yla we gba. Ɔ nɛɛ: «Nyimɛ in -ka gbleli nɔ, mɔ -wa, a kpa ɔ.»

49 Tɔn, ɔ bea -Zezu -yɔ, ɔ nɛɛ: «*Wlabi» ɔ fɔsastie nya, 'in ɔ yia ɔ gbleli.

50 -Zezu nɛɛ ɔ -ylaɛ: «'Tale, -we -in yia lɛnɔ, -in nɔ we lɛ slɔ.»

-Bha tɔba bea -Zezu -yɔ, 'in wa yia ɔ kpa. 51 Nu, ɔ 'bunɔnyaa 'yabhlo -saa tugɔgbɛ

tɔkpa 'wɔ, 'in ɔ yia we -Lagɔbunɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ zɔlubhonɔnyɔ 'pa, 'in we yia ɔ yukwli 'wlu -di. 52 Tɔn, -Zezu nɛɛ: «Fa -na -gbɛ we 'bɔgɔ. Nu, -ɔ -ka tugɔgbɛ 'wɔbhu, tugɔgbɛ 'yli ɔ mni. 53 -In yibheli we 'ji nu, in mneni in 'ka na Dide bhuhhoe, -bha -bhlokpade, ɔ 'ka 'mɔ 'anzɔnyaa -zakpa kugbua lɛ 'sɔ yoo 'pa, we 'ka gɔ. 54 We -ka 'sa -mɔ nɔ, sa -we mɔ cɛlida -Lagɔsɛbhɛ 'wɔ 'ka gbɔzɔnɔ -zɛa? Nu, we nɛɛ 'sa we yia 'plia.»

55 -Zezu nɛɛ wa -yla: «'Wienyɔ in -mɔ, 'in a yia 'mɔ kpa yi tugɔgbɛ -yɔ su kibhe nya kwɛɛ -nya yi? -Innya! 'Yli weee nya, in mɔ ladida -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ gbɔ -sloluda, 'in a 'nɔ 'mɔ kpa. 56 Nu, 'sa we 'dɛ weee 'plia sa, 'in -Lagɔgbɔ -falpanyaa wɛli -we mɔ cɛlida -Lagɔsɛbhɛ 'wɔ, we 'ka gbɔzɔnɔ -zɛ.» Tɔn, 'in ɔ 'bunɔnya yia -bha ɔ ti -gwagwɛ nya.

-Zezu wa kwaa gbɔwɔbhunya 'yu
(Mk 14.53-65; Lk 22.54-55,63-71; Zn 18.13-14,19-24)

57 Wa kpa ɔ, 'in wa yia ɔ -Lagɔbunɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ, -ɔ wa laa Kaifɔ -gbɛ kwa. Da -Lagɔbunɔnyaa -cian klaa, -Lagɔ tite gwesanya klaa, wa -yɔ nyima kpasɔ gbelia 'wlu. 58 Pieli mɔ -Zezu 'bɔ, ɔ 'nɔ ɔ -yɔ cɔpa, 'in ɔ yia -Lagɔbunɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ -budunɔwɛ plali, ɔ 'ka -bha 'yi.

59 -Lagɔbunɔnyaa -cian -yɔ gbɔwɔbhunya weee titala yoyogbɔ la -Zezu -yɔ, wa 'ka ɔ gbɔ 'wluladi, 'in wa 'ka ɔ 'bha, wa 'nɔ gbɔ yabhlogbɔ 'yi. 60 Nyima -wa yia -Zezu yo -gɔ la zɔba, -maa -zu 'wɔ. Nu, nyimɛ -ɔ 'kaa wɛli gba -we -yɔ wa 'kaa -Zezu 'bha, -mɔɔ 'nɔ -mɔ. -Slɛn, nyima 'sɔ -sɔa 'wɔ wa nyidi, 61 'in -maa nɛɛ: «-Ɔ mɔ da nɔ, ɔ nɛɛ nu, ɔ mneni ɔ 'ka -Lagɔbudu 'kadɔ labhli, 'in ɔ 'ka we 'sɔbha 'yli ta zɔ.»

62 -Lagɔbunɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ -sɔa 'wɔ, 'in ɔ nɛɛ -Zezu -ylaɛ: «Nyima nɔ ka -mɔ gbɔ 'wluladi, -in 'nɔ mneni -in 'ka gbɔ -gɔ -saa?»

63 -Zezu yia nɔwɛ -muda -tu. 'In -Lagɔbunɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-In bi 'mɔ -yla, 'yliyɔga -Lagɔɔ 'nɔ nya: 'lee, -Lagɔɔ -Bhasanyɔ, -Lagɔɔ 'Yu -in -mɔ yɔ?»

64 -Zezu nɛɛ: «'Mɔ -in gbaa dɛ! In nɛɛ 'ya aɔn -yla nu, Nyimɛɛ Yu yia 'tite -ka -Lagɔɔ lilisɔlɔ ladi. 'Yia a yia ɔ, yalɔpɔpa -gɔ -zugba ɔ -yɔ we kwli.»

65 Tɔɔn, -Lagɔbubɔnyaa -kanyɔ 'kadu yia ɔ 'naa yla 'cɛ nya, 'in ɔ nɛɛ: «ɔ ka -Lagɔ wɛli, a 'dɛ weee ka we 'nɔ. -A 'nɔ -slɛɛn gbɔdayinyɔɔ gbɔ -ka. 66 'In amia, a nɛɛ lɛa?»

Wa nɛɛ: «ɔ -yɔgbɔ -wa, wa 'bha ɔ.»

67 Tɔɔn, wa yia ɔ -dlɛ klɔɔ slu, 'in wa yia ɔ -kwli 'pa, -zugba tɔlɔa subhaa ɔ 'kpa yukwli, 68 'in wa nɛɛ: «-Lagɔɔ -Bhasanyɔ, nyɔɔ 'pa -mɔ -lua? -In gba ɔ 'ɲnɔ!»

Pielɔ kpɛli -Zezuu gbɔ

(Mk 14.66-72; Lk 22.56-62; Zn 18.15-18,25-27)

69 Nɔ, Pielɔ -dɔ -bha la, 'pipee -budunwɛɛ, 'in -Lagɔbubɔnyaa -kanyɔ 'kaduɔ zɔlubhonɔɲwɔ yabhlo yia ɔ -yɔbɛ, 'in ɔ nɛɛ ɔ -yla: «-Mɔ, -in -yɔ Galileyu -Zezu 'sɔ mɔ ya.»

70 'In ɔ yia nyɔma weee 'yibadɔ kpɛli, ɔ nɛɛ: «-We a mia gbada, in 'nɔ we -yi!»

71 ɔ mɔna 'suoo klolo -yɔ, 'in zɔlubhonɔɲwɔ yabhlo yia ɔ 'yɔ, 'in -mɔɔ nɛɛ nyɔma mia -bha -yla: «-ɔ mia dɛ nɔ, ɔ -yɔ Nazalɛtiyu -Zezu 'sɔ mɔ.»

72 'In Pielɔ yia we kpɛli -tapa, ɔ nɛɛ bibie nyaɛ: «In 'nɔ nyɔmɛ nɔ -yi!»

73 -Bha bɛa -sɛ, -wa mia -bha, wa nɛɛ ɔ -yla: «Nɔ, gbɔzɔnɔ -wa, -in mɔ wa glaa. -Na gbagbawɛli -gɔ -a yibhelia we 'ji.»

74 Tɔɔn, Pielɔ yia bi, ɔ nɛɛ: «In 'nɔ ɔɔ -nyɔmɛ nɔ -yi! In -ka yo 'tɔbhɔ, -Lagɔ 'pa 'mɔ -kaslɔ 'wɔ!»

-Bha -bhlokpade -kɔkɔ gboa. 75 'In Pielɔ dɔ yia -we -Zezu gbaa ɔ -yla -gɔ -bho: «Nɔ, -na kpɛli na gbɔ 'wɔla -zakpa ta, -zugba -kɔkɔ 'nɔ -slɔ gbɔ.»

Pielɔ 'tlaa, 'in ɔ yia nyazɔwie wida -tu kpɔkpo.

27

-Zezu wa kwaa Pilatɔ 'yu

(Mk 15.1; Lk 23.1-2; Zn 12.28-32)

1 Zɔkɔpɛ -papa, -Lagɔbubɔnyaa -cian -yɔ Zuifɔɔ nyɔma kpasɔ weee yia wɛli bhli, wa 'ka -Zezu 'bha. 2 Wa gbɔan ɔ, *Wlɔmɔ -nyɔmɛ ɔ pɔlia Zudee -dɔdɔ 'wlu la, wa laa Pilatɔ, 'in wa yia ɔ -mɔɔ -gbɛ kwa. 'In wa yia ɔ -mɔɔ yoo 'nyɛ.

Zudasɔ tɛla (Lngb 1.18-19)

3 Zudasɔ, ɔ wlaa -Zezu, ɔ 'yia nɔ, wa ka ɔ -yɔgbɔ 'wɔbhɔ wa 'ka ɔ 'bha, 'in ɔ dɔ yia

ɔ zukpa -sa. 'In wee tama glɔ -bhlo 'ya kugbua mia, ɔ yia we -Lagɔbubɔnyaa -cian -yɔ Zuifɔɔ nyɔma kpasɔ yoo 'nyɛ lɔ. 4 ɔ nɛɛ: «Nyɔmɛ ɔ 'nɔa gbɔnyuu yabhlogbɔɔ 'ji -yi, in ka ɔ wla wa 'ka ɔ 'bha, gbɔnyuu in nɔa lɛ.»

Wa nɛɛ ɔ -yla: «-Mɔɔ 'nɔ -amiaa gbɔ. -Na 'dɛɛ gbɔ mɔ.»

5 Zudasɔ vitelia wee 'gwɛzi -mɔ -Lagɔbudu 'kaduɔ zɔ, ɔ mɔna, 'in ɔ yia ɔ 'dɛ bɔzi.

6 -Lagɔbubɔnyaa -cian 'bhua wee 'gwɛzi la, 'in wa nɛɛ: «Wee 'gwɛzi mia da nɔ, nyɔmɛɛ 'pɔɔɔn 'gwɛzi -wa, nɔ, -a 'nɔ mneni -a 'ka we -Lagɔbuduu 'kaduɔ 'kesu 'wɔzɔ.»

7 Wa bhli wɛli, 'in wa yia wee 'gwɛzi labhu, 'in wa yia we nya nyidabhlanɔɔ kpaa zɔ, we 'ka 'lakpanyaa 'bhluluda -zɛ.

8 We 'dɛɛ 'gbɔ wa laa -zɛɛn yɔ nya we «nyɔmɛɛ 'pɔɔɔn kpaa». 9 Nɔ, -we -Lagɔgbɔɔ -falpanyɔ Zelemi gbaa, mɔ nɔa lɛ.

«Nɔ, tama glɔ -bhlo 'ya kugbua, mɔ -wa -valɛ -we -gɔ *Izlaɛli -ylaash bhli wɛli, wa 'ka ɔ 'wɔzɔlɔ.

10 'Mɔ wa 'bhua 'wɔ, 'in wa yia we nyidabhlanɔɔ kpaa 'wɔzɔlɔ.

Sa na -Kanyɔ tiea 'mɔ, 'sa wa nɔa we lɛ.»

Pilatɔ 'bhua -Zezuu -yɔgbɔ 'wɔ

(Mk 15.2-5; Lk 23.3-5; Zn 18.33-38)

11 Wa 'yligbelia -Zezu Pilatɔ 'yu, 'in -mɔɔ nɛɛ ɔ -yla: «'Lee, Zuifɔɔ 'wlulapɔlɔnyɔ -in -mia yɔ?»

'In -Zezu nɛɛ ɔ -yla: «'Mɔ -in gbaa dɛ.»

12 -Mɔɔ 'bɔgɔ, -Lagɔbubɔnyaa -cian -yɔ Zuifɔɔ nyɔma kpasɔ dɔla ɔ gbɔ 'wlu la, ɔ 'nɔ gbɔ -gɔ -sa. 13 Tɔɔn, Pilatɔ nɛɛ ɔ -yla: «-We weee wa gbaa dɛ -na da nɔ, -in 'nɔ we?»

14 -Zezu 'nɔ we 'yabhlogbɔɔ 'bɔgɔpali, 'in we yia Pilatɔ ɲwɛgaga -subhali.

Pilatɔ nɛɛ nɔ, wa 'bha -Zezu (Mk 15.6-15; Lk 23.13-25; Zn 18.39-19.16)

15 Nɔ, Zuifɔɔ *'Wɔzɔtɔyɔli 'fɛti -ka nyɔni nɔ, ɔ nyɔmaa -zlo 'yɔbhaa, 'mɔ Wlɔmɔ -dɔdɔɔ 'wlulapɔlɔnyɔ saa -kaslɔ 'wɔ. 16 We bhli, nyɔmɛ ɔ nyɔma weee -yia, wa laa -Zezu -Balabasɔ, mɔ mia -kaslɔ 'wɔ. 17 Da nyɔma duun gbɛlia 'wlu Pilatɔ -gbɛ, 'in ɔ yia wa

layibhae: «Nyoo a 'yibha in 'tide 'yia? - Zezu -Balabası yaayu, -Zezu wa laa -Lagoo -Bhasanyoo?»

18 Nu, Pilatu 'de -yi we 'ji nu, zenyidli nya wa wlaa oo -Zezu. 19 Pilatu -dia la, o mi gbuwobhuda, 'in o 'nwon yia o weli yoo 'pa: «-In 'na plali nyime mia nu gbu 'wu -ni. O 'ni gbonyuu lenu. Nu, -zeen sabo mia, -mo 'yila 'wu, in ka o 'gbu -zila 'yi.»

20 *-Lagobubonyaa -cian -yo nyima kpası sumania nyimaa -zlo -yola, wa 'ka gba nu, o 'tide -Balabası 'yi, 'in o 'ka -Zezu 'bha. 21 Oo duduu 'wlulapilinyo nee wa -yla: «Nu, nyime yabhlo na yia 'yitidea. 'Lee, wa 'desobhie glaa, nyoo in 'ka 'yitidea?»

Wa nee: «-Balabası!»

22 Pilatu nee: «We -ka 'sa -mi, -Zezu wa laa -Lagoo -Bhasanyo, 'lee, lee -lu in 'ka o nonna?» 'In wa nee: «Kulo o *su -gu la!»

23 Pilatu nee: «Gbonyuu -mumu o nu la?»

'In wa yia 'wukpi 'tite: «Kulo o su -gu la!»

24 Da Pilatu 'yia nu, -we o mia lenuda we bhe, 'in 'gbe mia gbugbloluda bhabha, o 'bhua 'nyu 'wu, o budoa kwe nyima weee 'yibadi, 'in o nee: «Nyime nu tithlee 'gba 'ni 'mi 'wlu -mi. Amiaa 'deε gbu -wa!»

25 Wa 'de weee nee: «O tithie mia, -amiaa -yo -amiaa 'ylaaslu 'wlu -gbu -wa!»

26 Toun, 'in Pilatu yia -Balabası -kaslu 'wusa. 'In o nee 'sluja -yla nu, wa seli -Zezu, 'in wa 'ka o su -gu lakulo.

'Sluja nyania -Zezu (Mk 15.16-20; Zn 19.2-3)

27 Pilatu 'sluja kwaa -Zezu duduu 'wlu-lapilinyoo -budunwee. 'Sluja weee bibea o, 28 'in wa yia o -bana 'wusa, 'in wa yia o 'naa zalu 'wopla. 29 Toun, wa maa 'wia -kloo, 'in wa yia we o 'wluo -pla, 'in wa yia gblee o liliso 'wu zu. Wa 'sibhlia 'kukulu o 'yu, 'in wa yia o nyani. 'In wa nee: «Zuifvu 'wlulapilinyo, -na fvu!»

30 'In wa yia o -dle -gu slu. Wa 'bhua gblee 'wu, 'in wa yia we o 'wluo 'pa. 31 Da wa bhia o nyanie, 'in wa yia o 'naa zalu 'wusa, 'in wa yia o 'deε -bana o 'wopla, 'in wa -yo o yia mu wa 'ka o su -gu lakulo.

-Zezu wa kulba su -gu la (Mk 15.21-35; Lk 23.26-43; Zn 19.17-27)

32 Da wa 'tlaa 'gbe, 'in wa -yo Silenyu 'Simoo yia gbeli. 'Sluja nee o -yla -gla nya nu,

o 'bhu -Zezuu su 'wu. 33 'In wa yia da yabhlo wa laa zuifweli 'wu Galogota nyini, we ji -wa nu, 'wluu 'kuaa da. 34 -Bha 'sluja 'nyea -Zezu nu -we lu wa palia kaloo -nyakpo. -Zezu 'yia we 'nwe, o 'ni we 'ma. 35 Wa yia o su -gu lakulo, 'in wa yia -nigbi 'pa, -we wa 'kaa 'yi -bhlo -bhlo o -bananya glaaa 'gbu. 36 Toun, wa yia -bha ladi, wa 'ka o 'yliyoo.

37 -We ka 'gbu wa yia o 'bha, wa ka we celi, 'in wa yia we o 'wlubita lakulo:

-O MIA DA

ZUIFUU 'WLULAPILINYO -ZEU -WA 38 Wa ka 'ya 'wienya 'so su -gu lakulo o kwesi. 'Yabhlo mi o lilisolu, 'in -gudu mia o kapesolu. 39 -Wa plia -bha, 'wlu wa bitea, 'in wa velia o, 40 wa nee: «-Mi, -mi gbaa -in 'ka -Lagobudu 'kadu -wlo, 'in -in 'ka we 'sobha 'yhi ta 'wu nu, -sa -na 'deε gbu 'wu. Nu, -in -ka -Lagoo 'Yu nya -mi, -in 'bhv su -gu -in 'ka lasibhli.»

41 'Sa -bhlokpade, -Lagobubonyaa -cian klaa, -Lagoo titee gwesanya klaa, we -yo Zuifvu nyima kpası nyania o, wa nee: «O ka nyima talva pue, 42 o 'ni -sleen mneni o 'ka o 'deε pue. *Izlaeli 'Wlulapilinyo o -mia yi? We -ka 'sa -mi, o 'bhv su -gu o 'ka lasibhli, 'in -a 'ka o dli -gu zu. 43 'In o nee: «In mi -Lagoo 'Yu nya.» Nu, -de -Lagoo yi nwonu, o 'ka o gbu 'wusa, -bha -a yia 'yia.»

44 'Sa -bhlokpade, 'wienya, -wa wa kulba su -gu la o kwesi, -maa velia o.

-Zezuu tida (Mk 15.33-41; Lk 23.44-49; Zn 19.28-30)

45 'Ylu 'ka -glonyidi nynia yi, nikpise kpaadudu weee -gu, we li 'leli ta. 46 We bhialida -Zezu 'kpi 'wu 'titeε, o nee: «Eli, Eli, lama sabakatani?» -Mvu ji -wa nu: na -Lagoo, na -Lagoo, lee -lu ka 'gbu -in yi 'mi 'bi 'bhva?»

47 Nyima talva -wa mia -bha, -wa 'nua we, wa nee: «O mi Elii lada!»

48 Wa 'yabhlo 'bhua -fuu 'wu -gwagwie nya, o faa we kaloo nu lu, 'in o yia we gblee 'yliya 'wu zu, 'in o yia we o nwe -yodoo 'ka 'ma.

49 Nu, wa talva nee: «-In wu -slu. -De Elii yi yi -moo 'ka o gbu 'wusa, -a 'ka -bha 'yi!»

50 -Zezu yia 'wukpi lu 'titeε, 'in o yia ti. 51 -Bha -bhlokpade, 'naa bızia -Lagobudu 'kadu oo bhlia 'wuylayie we nyidi -mo yali tiklu, 'in we yia oo nyini. Dudu yia zuklu, 'in tukpanya yia 'woyla. 52 Gbawla yia nwe -kali, 'in -Lagonyima talva -wa tla, 'in wa yia

tlitlunya glaa 'wɔsɔ. ⁵³ 'In wa yia wa gbawla 'wɔtla. Da -Zezu -sɔa tlitlunya glaa 'wɔ, wa mɔia -Zeluzalem, 'in nyɔma duun yia wa 'yi.

⁵⁴ *Wlɔmɔ -slɔja glɔ gbuu 'yugalɔnyɔ -yɔ ɔ 'slɔja, -wa mɔia -Zezu 'yliyɔzɔda, wa 'yia dɔdɔ zukluda we -yɔ -lu weee -we 'plia, 'in wa yia nyanɔ nu, wa nɛɛ: «-Lagɔɔ 'Yu ɔ -mɔia 'piɛɪn!»

⁵⁵ 'Nɔwɔ -duun mɔia -bha, -wa kwaa -Zezu yoo Galilee, 'in -wa pia ɔ -yla, wa 'yiligbe -mɔ 'pi, -zugba wa yla. ⁵⁶ Wa glaa, Magɔdala -ɔwɔnɔ Malii klaa, *'Zake -yɔ *-Zɛzɛfɔv 'nyaa Malii klaa, we -yɔ Zebedee 'yuua 'nyaa mɔ -bha.

*Alimateyu *-Zɛzɛfɔ faa -Zezu gbawla 'wɔ*
(Mk 15.42-47; Lk 23.50-56; Zn 19.38-42)

⁵⁷ Jibhe mɔia zɔda, 'in Alimategbe 'wɔwɔ 'ɔnimnɔnyɔ yabhlo wa laa *-Zɛzɛfɔ, 'in -mɔɔ yia yi. Nu, -mɔɔ mɔ -Zezuu 'bɔnɔnyɔ nya. ⁵⁸ ɔ mɔia Pilatu -gbɛ, 'in ɔ yia -mɔɔ -Zezu 'kwie -zlali. Tɔɔn, Pilatu yia ɔ 'yoo 'nye ɔ -yɔ we 'ka mɔ. ⁵⁹ ɔ 'bhua -Zezuu 'kwie 'wɔ, 'in ɔ yia we 'naa lolu -yɔ zɔ. ⁶⁰ 'Bhɔka -we wa 'bhluu tɔkpa 'wɔ ɔ 'dɛɛ -yla, we nɔkplɛ ɔ faa wee 'kwie. We 'bɔgɔ, ɔ glipea tɔkpa -boklo 'kadɔ, ɔ klaa gbawla ɔwɛ, 'in ɔ yia mɔ. ⁶¹ Magɔdala -ɔwɔnɔ Malii -yɔ Malii -putu -dɔ -bha gbawla 'yu la.

'Slɔja -kva -Zezuu gbawla ɔwɛ

⁶² Zlɔ -ka zlɔ, mɔ -wa *Nyapɛylɔ. -Lagɔbɔbɔnyaa -ɔɔan -yɔ Falizinyama yia Pilatu -gbɛ mɔ. ⁶³ Wa nɛɛ: «-Amɔiaa -kanyɔ, -we ɔɔ yokanyɔ nɔ gbaa, -zugba ɔ -ga 'yliyɔ, -amɔiaa dɔ ka we -gɔ lasibhli. ɔ nɛɛ: <'Yli 'sɔ, we tanɔ nya, na yia tlitlunya glaa 'wɔsɔa.> ⁶⁴ We 'dɛɛ 'gbɔ, -na zukpa -wa, tie -na 'slɔja, wa 'ka ɔ gbawla ɔwɛkɔ tiklu 'yli ta. Wa -ka 'sa nu, ɔ 'bɔnɔnyɔ 'nɔ mneni wa 'ka ɔ 'kwie yli, 'in wa 'ka gba nu, ɔ ka tlitlunya glaa 'wɔsɔ. We 'nɔ -mɔɔ, yɔ -mɔmɔ wa yia tubhɔa, we -nyu 'yli we -zi tianɔ.»

⁶⁵ Pilatu nɛɛ: «'Slɔja nɔ, sa a -ka we ɔwɛkɔkɔvɛ mneni, a mɔ a 'ka 'sa we ɔwɛkɔ.»

⁶⁶ Tɔɔn, wa yia mɔ wa 'ka gbawla ɔwɛkɔ. Tɔkpa -we mɔ we ɔwɛɛ, 'in wa yia we -yɔ 'pa, 'in wa yia -bha 'slɔja 'yiligbeli, wa ka we 'yliyɔzɔ.

28

-Zezu -sɔa tlitlunya glaa 'wɔ
(Mk 16.1-11; Lk 24.1-12; Zn 20.1-10)

¹ Nyapɛylɔ 'plia, dimasɔ zɔkɔpɛ -papa, Magɔdala -ɔwɔnɔ Malii -yɔ Malii -putu yia gbawla -gɔ mɔ. ² Tɔɔn, 'in dɔdɔ yia zuklu sa -gligli. -We ka gbɔ -wa, Jejitapɛɛ 'anzi 'bhɔa yali, mɔ 'sibhli la, we glipea tɔkpa -boklo 'kadɔ, 'in we yia we gbawla ɔwɛɛ -sa, 'in we yia we -gɔ ladi. ³ Sa 'nyu 'kaa 'yika 'pa, 'sa we 'klɔ mɔ, 'in we 'wɔ -bana la 'pain 'pain. ⁴ Waa 'slɔja nɔa nyanɔ, -zugba wa tɛla, 'in wa yia bhli tlitlunya 'bhisa.

⁵ Nu, 'anzi nɛɛ 'ɔwɔnɔ -yla: «A 'na nɔnɔ nyanɔ -nɔ. In -yi we 'ji nu, -Zezu -ɔ wa kulba *su -gɔ la, ɔ da a mɔ -talɔda. ⁶ ɔ 'nɔ -seli -mɔ. Sa ɔ gbaa, ɔ ka tlitlunya glaa 'wɔsɔ, ɔ -ga 'yliyɔ. A yi, da ɔ pia zɔmɛ la, a 'ka -bha 'yi. ⁷ A mɔ -gwagwɛ nya, a 'tɔlɔ ɔ 'bɔnɔnyɔ nu, ɔ ka tlitlunya glaa 'wɔsɔ, ɔ ka aɔn 'yugalɔ Galilee. -Mɔ a yia ɔ 'yia. Nu, 'mɔ in gbaa dɛ aɔn -yla.»

⁸ Wa 'bhɔa gbawla -yɔ slɔ, wa mɔ nyanɔ nɔda, -zugba 'mɔna 'kadɔ mɔ wa dɔ 'wɔ. 'In wa yia mɔ -gwagwɛ nya, wa 'ka -Zezuu 'bɔnɔnyɔ 'dɔ -sali. ⁹ Tɔɔn, 'in -Zezu yia wa yoo yi, ɔ nɛɛ wa -yla: «Ka 'yuo 'pa!» Wa bɛa ɔ -yɔ, 'in wa yia ɔ bhɔ lakpa, 'in wa yia ɔ 'ylimanɔ. ¹⁰ 'In ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «A 'na nɔnɔ nyanɔ -nɔ, a mɔ, a gba na bhelia -yla wa mɔ Galilee, -mɔ wa yia 'mɔ 'yia.»

'Dɔ 'slɔja -saa
(Mt 27.62-66)

¹¹ Da waa 'ɔwɔnɔ mɔ -slɔ 'yloogblɔ, 'slɔja -wa -kva gbawla ɔwɛ, 'in wa tɔlɔ yia 'gbe nɔkplɛ lɔmɔ. -We weee 'plia, 'mɔ wa gbaa -Lagɔbɔbɔnyaa -ɔɔan -yla. ¹² -Maa -yɔ nyɔma kpasɔ gbelia 'wlu, 'in wa yia wɛli -bhlo bhli. Wa 'nyɛa 'slɔja 'gwɛzii -zlo, ¹³ 'in wa nɛɛ: «-We a 'kaa gba nɔ, mɔ nɔ da: <Nu, sabɔ, da -a mɔ 'yɔla 'wɔ, 'in ɔ 'bɔnɔnyɔ yia yi, 'in wa yia ɔ 'kwie yli.> ¹⁴ Nu, ɔɔ dɔdɔ 'wlulapɔnyɔ -ka we 'nu, -we -a 'kaa gba, -a -yi we. Gbɔ 'na 'ka aɔn yli.»

¹⁵ 'Slɔja -yɔ wa 'gwɛzi mɔ, -we wa gbaa wa -yla, mɔ wa nɔ la. Wee 'dɔ wa zɔa 'slɔja, 'in we yia lamneni Zuifɔv -gbɛ. -Zɛɛn yli nya, wa mɔ -slɔ we gbada.

-Zezu -slolua ɔ 'dɛ ɔ 'bɪnɔnya 'klɔ
 (Mk 16.14-18; Lk 24.36-49; Zn 20.19-23;
 Lngb 1.6-8)

¹⁶ ɔ 'bɪnɔnya kugbua lɛ -bhlo mɪa Galilee, -gɔgɔ -we -Zezu -slolua wa 'klɔ, 'mɔ wa -gblaa. ¹⁷ Wa 'yɪa -Zezu -yɔ, 'ɪn wa yia ɔ 'ɲɪ -mnɪnɪ. Nɪ, wa tɔlvɔ lvɔ dli. ¹⁸ -Zezu bɛa wa -yɔ, 'ɪn ɔ nɛɛ: «-Lagɔ ka 'mɪ 'tɪtɛ weee 'nyɛ yalɪ -yɔ dɔdɔ -gɔ. ¹⁹ A mɪnɪ laga -dɔdɔ weee -gɔ, a -zɛlɪ -mɔ -nyɪma na 'bɪnɔnya. A batizee wa 'nyu nya, Dide klaa, 'Yu klaa, we -yɔ Zuzu 'Pɔpa, wa 'ɲɪnɪ nya. ²⁰ Tite weee ɪn 'nyɛa aɪn, a -slolu wa we 'nɔɲwɛzɔvɛ. A yibheli we 'ji nɪ, ɪn -yɔ aɪn 'sɔ mɪ 'ylɪ weee nya, 'ɪn dɔdɔ 'kaa labhɔ.»

Maliku 'sebhε Sa Maliki gbaa -Zezuu gbuzonu gbv

Nu, nyima -wa cεlia -Zezuu -gvgbv, Maliki -wa wa tianv. Omv klaa, *Polv klaa, we -yov Banabasi, ma nva lubho dabvdu. Wa ka Maliku -gvgbv cεli -Zezuu tietienyaa lenvgbonyaa 'sebhε 'wv. Ov 'sebhε 'wv, ov 'yibha ov 'ka tia -Lagovnyima -Zezu -slovu, 'in -we ka 'gbv we mī yaa nu, -Zezu tli tεin, ov 'ka we 'ji wa -yla gba.

-We 'kaa lenv, 'mv 'Zan *-Batisi gbaa

1 -Lagovgbv -we gbaa -Lagov 'Yu -Zezu *Klisu gbv, we gwedida nu. 2 *-Lagovgbv -falpanyov *Ezaii cεlia ov 'sebhε 'wvε:

«Nu, -Lagov nεε:

«-Mi 'yu na paa na *tietienyov yoo ov 'ka -na 'yoo -yomnazi.»

3 Nyime yabhlo 'kpiā 'wv -mav da bebleεε, ov nεε:

«Nu, a mnazi Nyimaa -Kanyov 'yloogblv -yov. A nv 'yoo tiklu ov 'yu.» »

4 'Sa wa 'yia *Zaan -yov -mav da bebleεε, -zugba ov batizee nyima 'nyu nya, ov kpi 'wv nu, «A 'bhiti dli, a yi 'in 'ka ain batizee, 'in -Lagov 'ka amiaa gbonyii 'wv.»

5 Zudee -dvdv -gv -nyima weee -yov *-Zeluzalemv -nyima weee yia Zaaan -gbe. Gbonyuu, -we wa nva lε, 'mav wa gbaa -zejila 'wv, 'in ov batizea wa, Zudeen nyu lv.

6 Nu, ov Zaan mia, ov 'wv -bana mī *-nyomεε nyanī nya, 'in ov -cεsli mia nūmεε ku nya. Lvov 'kpi -yov -gangan ov lia. 7 Ov 'kpiā 'wv, ov nεε: «Nyime -ov yia 'mī 'bī yia, ov 'tite -zi na -nv. In 'nī we 'klv -ka in 'ka 'wvkwli, 'in in 'ka ov -sakwlaa 'llukpe -blo. 8 'Nyū nya -amī na batizea ain. Mav yia ain batizea -Lagov Zuzu 'Pvpa nya.»

Zaan batizea -Zezu (Mt 3.13-4.11; Lk 3.21-22, 4.1-13)

9 -Bha -bhlokpade -Zezu 'bhva Nazaleti Galilee -dvdv -gv, 'in Zaan yia ov batizee Zudeen nyu lv. 10 -Zezu 'tlaa 'nyu lv, tov, ov yia -Lagov 'gbe -yoyi ηwe -kalida. 'In -Lagov Zuzu -ov 'wlvā -kpakon, -mav yia -Zezu -gv lasibhli. 'In wa yia weli yabhlo 'bhva -Lagov

-gbe 'nv, we nεε: 11 «Na 'Yu -in -mia, in -kali -na zε. -Mi in 'nyεa na dli weee yoo.»

12 Tov, -Lagov Zuzu yia -Zezu da bebleεε 'sulu. 13 Ov li -mav 'yli gv 'so, 'in *-Saatan yia ov layla, -zugba -Zezu mī -mav -fliinuma glaa, 'in 'anzinya yia ov 'wvsa.

-Zezu laa zibhibhanya -mnva (Mt 4.12; Lk 4.14-15, 5.1-11)

14 Wa ka Zaan -kaslv 'wvpa 'bhie, -Zezu yia Galilee -dvdv -gv mni. Ov nynia -mav, 'in ov yia -Lagovgbv gbagbie bhli. 15 Ov nεε: «'Yli -we -Lagov -saa -bha, we ka nyini. *-Lagov nyimaa 'wlulapli bhla ka cipa. A 'bhiti amiaa dli. A zv -Lagovgbv dli -gv.»

16 -Zezu mī Galilenyu kwesi 'plida, 'in ov yia 'Simov -yov ov bheli Andlee 'yi. Wa mī -bha wa 'sowli 'nyu lv vitelida. Nu, zibhibhanya wa -mia. 17 -Zezu nεε wa -ylaε: «A yi 'mī 'bī, sa a kpaa zibhi, in 'ka 'sa ain nyimaa 'yiliblanonunya -zεli, 'in a 'ka wa 'mī 'bila.» 18 Tov, wa tia -bha wa 'sowli, 'in wa yia ov 'bī mni.

19 Ov bea 'yu -ε, 'in ov yia Zebedee -yov ov 'yua *'Zake -yov *Zaan -yoyi, -zugba wa mī wa 'sowli mnazida, -mav 'glv 'wv. 20 Ov laa wa, 'in wa yia -bha wa dide -yov ov lubhonunya ti, -mav 'glv 'wv, 'in wa yia ov 'bī mni.

-Zezu vva zuzu 'nyuu (Lk 4.31-37)

21 -Zezu -yov ov *'binanya mnia Kapenaumv *Nyapeyli nya, 'in ov yia wa gbv -slovu *-Lagovbudu zv. 22 Ov gbagba weli ka wa ηwegaga -subhali. Nu, ov 'nī wa gbv -slovu -Lagov tite gwesanya 'bhisa, se -we -Lagov 'nyεa ov, we nya ov -slovua wa gbv. 23 Tov, nyime yabhlo, zuzu 'nyuu kpaa, 'mav wa 'yia -yov -mav -budu zv, 'in ov yia 'wvkv. 24 Ov nεε: «-Mi, Nazaletiyu -Zezu, -naa lεε -gbv pili na gbv 'wvā? -Amiaa lasasεε 'gbv -in yia yi yi? In -yi -mī ηwεε ηwεε: -Lagov -Mowlonyov ov tiea, 'mav -in -mia.»

25 -Zezu yia we, we ηwεε labhali -gla nya: «'Mu ηwε! 'Bhv ov 'wv.»

26 Tov, 'in we yia ov lazuklu 'titeε, 'in we yia ov 'wvta 'wvkvkpie nya. 27 ηwegaga yia wa 'dε weee subha, 'in wa yia la 'yibhali yibhaliε: «Aya! Lεε gbv nī daa? Weli -lolu ov slolua nyima 'tite nya. Nu, ov pili zuzu 'nyii 'wlu la, 'in we zva ov 'nvηwε.»

28 -Bha -bhlokpade ɔ 'ŋni mnenia Galilee -dɔdɔ -gɔ la.

-Zezu jipea guzɔnyaa -zlo (Mt 8.14-17; Lk 4.38-41)

29 Wa 'tlaa tɔɔn, ɔmɔ klaa, 'Zake klaa, we -yɔ Zaan, wa yia Andlee -yɔ 'Simɔɔɔ -buduŋwɛɛ mni. 30 Wa 'kaa -mɔ nyini, -zugba 'Simɔɔɔ 'ŋwɔnɔɔ 'nyaa mɪlapɪda. ɔ ku -su. Wa yia we -Zezu -yla gba slɔ. 31 ɔ bea ɔ kwesi, 'in ɔ yia ɔ sɔ -yɔ ɔ 'wɔbhulu, 'in ɔ kusulo yia ɔ -gɔ 'bhɔ. 'Bhie, ɔ yia wa -yla pipie bhli.

32 Jibheza, da 'yɔ bhli, 'in wa yia guzɔnya -yɔ nyima -wa zuzu 'nyuu mɪa 'wɔ -Zezuu -gbɛ -la. 33 'In, -zɔɔ -nyima weee yia -bha wee -buduŋwɛɛ 'wɔlugbeli. 34 ɔ yia nyima, -wa kaa guu 'yɪ -bhlo -bhlo -yɔ jipe, 'in ɔ yia zuzu 'nyii duun vu. Nu, -ɔ ɔ -mɪa, zuzu 'nyii -yi we, we 'dɛɛ 'gbɔ ɔ 'nɪ ŋwɔnu we 'ka gba.

-Zezu 'plɪa Galiledɔdɔ weee -gɔ (Lk 4.42-44)

35 Zɪgɔ -papa, 'in -Zezu yia 'wɔsɔ, 'in ɔ yia -flii mni. -Mɔ ɔ bhuhoea -Lagɔ. 36 'Bhie, 'Simɔɔ -yɔ ɔ -lima yia ɔ 'yɪbilanɔnɔa mni. 37 Wa 'yɪa ɔ, wa nɛɛ ɔ -yla: «Nu, nyima weee mɪ -mɪ -yɔ layɪbhada.»

38 ɔ nɛɛ wa -yla: «-A mni 'ya da -putu, kwesi -gbenya 'wɔ, in 'ka -mɛmɛ -Lagɔgbɔ gba. Nu, we 'gbɔ in yia yi.»

39 ɔ yia Galilee -dɔdɔ weee -gɔ 'plɪ, -zugba ɔ gba -Lagɔgbɔ -Lagɔbudunya zɔ, 'in ɔ vu zuzu 'nyii.

*-Zezu jipea *sɔlibhanyɔ (Mt 8.1-4; Lk 5.12-16)*

40 -Bha *sɔlibhanyɔ -bhlo bea ɔ 'yu, 'in -mɔɔ yia 'kukolu 'sibhli. -Mɔɔ nɛɛ: «-Na zukpa -wa. We -ka -mɪ dɔdɔ nani, -in mneni -in 'ka 'mɪ jipe.»

41 -Zezu 'yɪa ɔ nyazi, 'in ɔ yia ɔ kwɛzɪ, 'in ɔ nɛɛ: «We nani 'mɪ dɔdɔ we 'ka -mɪ -yɔ 'bhɔ.»

42 Tɔɔn, 'in we yia ɔ -yɔ 'bhɔ, 'in ɔ yia 'pɔ. 43 -Bha ɔ gbaa ɔ -yla 'kɔ 'cɪcɪ nyae: 44 «-In -ka mni nɪ, -in 'na -salɪ we 'dɪ nyɪmɛ yabhlogbɔɔ -nɪ. Mni -na 'dɛ *-Lagɔbɔbɔnyɔ 'kɔslɔlɔa. 'In, -we *Moizɪ gbaa nyɪmɛ -ɔ -ka 'pɔ -ɔ 'nye -Lagɔ, -in wɪa we, wa 'ka we 'jɪyɪbheli nɪ, *sɔlɪ ka -mɪ ku 'wɔ 'bhɔ.»

45 ɔ nyɪmɛ mni, 'in ɔ yia we gba nyima weee -yla. We 'dɛɛ 'gbɔ -Zezu 'nɪ 'maslɛɛn

mneni ɔ 'ka 'gbe nɔkplɛ pla. -Mɔ ɔ -dɪla -flii la, -zugba wa bhɔ da weee, wa yi ɔ -gbɛ.

2

-Zezu jipea zɔlaslonyɔ (Mt 9.1-8; Lk 5.17-26)

1 'Yɪ 'sɔɛ 'plɪa, 'in -Zezu yia Kapɛnaumu lɔ yi. Wa ka 'nɔ nɪ, ɔ mɪ -budu zɔ. 2 Nyima duun yia -mɔ gbeli. Wa -zu 'wɔ -bhaa 'gbɔ, tɔlɔa 'nɪ mneni wa 'ka 'yɪlɪgbɛda 'yɪ -bha -buduŋwɛɛ. 'In, -zugba ɔ gbaa wa -yla -Lagɔwɛɪ. 3 'In nyima -yɔ zɔlaslonyɔ yia yi. ɔ mɪ nyima -mɔɔa kwɛɛ 'sowli 'wɔ. 4 Nyima -zu 'wɔɔ 'gbɔ, wa 'nɪ mneni wa 'ka ɔ -Zezu 'kɔslɔlɔ. We 'dɛɛ 'gbɔ wa -gblaa -budu 'wɪ, wa 'fitea -bha, 'in wa yia -bha ɔ zɔlaslonyɔ -lali, -zugba ɔ mɪ 'sowli 'wɔ. 5 -Zezu 'yɪa nɪ, wa ka ɔ dɪ -gɔ zɔ, ɔ nɛɛ ɔ zɔlaslonyɔ -yla: «Na 'yu, in ka -na gbonyii 'wɔ.»

6 -Lagɔɔ titee gwesanya tɔlɔa -dɪa -bha la, -maa nɛɛ -maa 'dɛɛ dɪ zɔɛ: 7 «Lɛɛ -lu ka 'gbɔ nyɪmɛ -mɔnɪ gba 'sa sa? -Lagɔ ɔ vɛɪa. -Lagɔ -bhlogbɔɔ mnenia ɔ 'ka nyɪmɛ gbonyii 'wɔ. We 'nɪ mɔɔ?»

8 'In gbɔ -we mɪa wa 'wlukɔn, -Zezu yibhelia we, 'in ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Lɛɛ -lu ka 'gbɔ a pɔpali sa dɪ laa? 9 In 'ka gba: «In ka -na gbonyii 'wɔ», -mɔɔ -kalia -yɔ yaayɪ, in 'ka gba: «-Sɔ 'wɔ, 'bhɔ -na 'sowli 'wɔ, mni -buduŋwɛɛ» -mɔɔ -kalia -yɔ yɪ? 10 A yibheli we 'jɪ nɪ, ɔ *Nyɪmɛɛ 'Yu ka se dɔdɔ -gɔ, ɔ 'ka nyɪmaa gbonyii 'wɔ.» 11 -Bha ɔ gbaa ɔ zɔlaslonyɔ -yla: «-Sɔ 'wɔ, -in 'bhɔ -na 'sowli 'wɔ, mni -buduŋwɛɛ.»

12 Tɔɔn, nyɪma weee mɪ ɔ ylada, 'in ɔ yia 'wɔsɔ. ɔ 'bhua ɔ 'sowli 'wɔ, 'in ɔ yia mni. We sɔbhaha nyima ŋwɛgaga, 'in wa yia -Lagɔɔ 'ŋni -mni, wa nɛɛ: «-A -ka bhaa 'wɔ, -a 'nɪ -slɔ 'sasɔkpa -gbɔ -mni da 'yɪ.»

-Zezu laa Levii (Mt 9.9-13; Lk 5.27-32)

13 -Zezu mni lɔ, -mɔ 'nyu kwesi, 'in nyɪmaa -zlo yia ɔ 'bɪ yi, -zugba ɔ slɔlɔa wa gbɔ. 14 ɔ mɪ 'plɪda, 'in ɔ yia Alifee 'yu Levii -yɔyɪ, -mɔɔ -dɪ 'gwɛzɪsabudu zɔ la. 'In ɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Yɪ 'mɪ 'bɪ.» *Levii -sɔa 'wɔ, 'in ɔ yia ɔ 'bɪ mni.

15 -Zezu -yɔ ɔ 'bɪnɔnya mɪ lida *Leviii -budu zɔ, -zugba *nisɔn -gwɛzɪsanya -yɔ gbonyuuu kwɛ -cian tɔlɔa mɪ 'ya wa glaa.

Nu, -maa -zu 'wv, 'in wa mia o 'bi. ¹⁶ -Lagoo titee gwesanya 'yia -Zezu -yo nison -gwezisanya -yo gbonyuuu kwε -cian nya lida, 'in wa nεε o 'binonya -yla: «Lεε -lu ka 'gbv o -yo nison -gwezisanya -yo gbonyuuu kwε -cian lia?»

¹⁷ O 'nva we, o nεε wa -yla: «Nyima -wa -yaha, wa'a mni -dotloo -gv. Nu, guzunya mnia -dotloo -gv. Nu, in 'ni nyima tiklu laa yi, gbokpua -nyima in yia laa.»

-Zezu -yo 'sun

(Mt 9.4-17; Lk 5.33-39)

¹⁸ Zaaan 'binonya -yo *Falizinyima mi 'sun 'wv, 'in wa yia -Zezu layibhaa mni. Wa nεε o -yla: «Lεε -lu ka 'gbv Zaaan 'binonya -yo Falizinyima mi 'sun 'wv, 'in -nanuv 'binonya 'ni 'sun 'wv -mia?»

¹⁹ -Zezu yia we 'bigupalε: «'Nwnoo kwa zli, o 'lowlii -lima mneni wa 'ka lililu ti o 'lowlii 'yibadu? -Innya, we 'ni 'sa -mi. O 'lowli -ka -bha -mi, wa 'ni mneni wa 'ka 'sun pla. ²⁰ Nu, 'yl yabhlo yia nynia, 'in wa saa wa 'ηwnoo 'lowli glaa. -Muv zli wa plaa 'sun.

²¹ «Nu, -bana sva -ka yla ni, nyime -ka we pipeda -mi, o'v zv we ylada 'naa lolu. O -ka 'sa we nv, 'in 'naa lolu gbizea -bana sva 'wv, 'in we ylada ylimania 'wvla.

²² «Nu, wa'a pali nv lolu *bala sva 'wv. Wa -ka 'sa nv, 'in nv lolu wlaa wee bala, 'in we 'de 'so nyumoa. Nu, nv -lolu kaa bala lolu.»

-Zezu -yo Nyapeyli

(Mt 12.1-8; Lk 6.1-5)

²³ *Zuifuv Nyapeyli yabhlo nya, -Zezu mi blekpaa 'plida, 'in o 'binonya yia bleya -kwakwie bhli 'yoonwe -yo. ²⁴ -Bha Falizinyima gbaa o -yla: «-We -amiaa tite gbaa wa 'na nuv Nyapeyli nya le -ni, leε -lu ka 'gbv -na 'binonya nv we lea?»

²⁵ O nεε: «Da *-Davidi 'nia -lu -ka, 'in ηwv mia o -yo o nōnonya 'bhada, -we o nva le, a 'ni -slv we zeli? ²⁶ *-Lagobubonyaa -kanyv 'kadu Abiataa bhla, 'sa -Davidi plaa -Lagoo bububudu zv, 'in 'floo wa 'nyea -Lagv, wee 'floo mia ni, -Lagobubonyaa 'dekpua 'ka yaa we li, 'in -Davidi yia we li, 'in o yia o nōnonyaa -nv wla.

²⁷ «-Lagv zva nyima Nyapeyli, wa zvzvuv 'gbv o yia we lala, we 'ni Nyapeyli 'dekpuaa 'nōηwezuvεε gbv. ²⁸ We 'dεε 'gbv, Nyimeε Yu mia, mv -wa Nyapeyli -Kanyv.»

3

Nyime -o ka so 'kua

(Mt 12.9-14; Lk 6.6-11)

¹ -Zezu yia -Lagobudu zv pla lv, -zugba nokpasu -o ka so 'kua o mi -mv. ² -Wa mia -bha, -zugba wa wv 'saa -Zezu tenyii, -de o yi nyime jipe Nyapeyli nya, 'in wa 'ka sa o'v zva titee 'nōηwe, wa 'ka we gbv o 'wlu di. ³ O nεε -o ka so 'kua -ylaε: «-So 'wv nyima weε -zejila 'wv.»

⁴ Tōvn, o yia wa layibha: «Sa tite gbaa? We nεε wa nv gbv -zvuv le Nyapeyli nya yaayv, wa nv gbv 'nyuu leε? Wa pue nyime yaayv, wa 'bha nyimeε?»

'In -bha yia 'wvuv bhlenyii. ⁵ Waa nyimaa nokplεε 'ylinyunoo 'gbv -Zezu dli yia 'wvso, -zugba o ylaa wa 'ce dli nya. 'In o nεε -o ka so 'kua -yla: «-Glo -na so 'wv.» O -gloa o so 'wv, 'in we yia 'pv. ⁶ Falizinyima 'tlaa, wa -yo *Ewlvuv nyima yia yli pla, wa yia gbv zv. Nu, wa 'ka 'kli 'yl, wa 'ka o 'bha.

Nyimaa -zlo yia -Zezu 'bi

⁷ -Zezu yia 'nyuu ηwe -yo mni, o -yo o 'binonya 'so. Nyimaa -zlo yia o 'bi, Galilee klaa, Zudee klaa, we -yo Idumee dudu -gv wa 'bhva. ⁸ Tōlv 'bhva -Zeluzalemv, tōlv 'bhva Idumee -dudu -gv, dudu -we mia Zudeen nyu lvv, tōlv 'bhva we -gv, tōlv 'bhv 'yaa Tili -yo Sidvvn kwesi gbe 'wv. Nu, wa 'nva o lenvgbv, 'in wa yia o -gbe yi. ⁹ O nεε o 'binonya -yla: «A mnazi 'glv yabhlo la 'mi -yla. Nu, nyimaa -zlo yi 'mi nineni.»

¹⁰ Nu, o ka nyima duun jipe, we 'dεε 'gbv -wa kaa gu -yo, 'in wa suslua wa 'ka o kwεzi. ¹¹ 'In zuzu 'nyii -ka o 'yl, 'in we kwlia 'wv o 'yu, 'in we kpia 'wv: «Nu, -Lagoo 'Yu -in -mia.» ¹² 'In o gbaa we -yla 'klv 'civ nya nu, o o -mia, we 'na gbal we -ni.

-Zezu -saa -bha o 'binonya kugbua le 'so

(Mt 10.1-4; Lk 6.12-16)

¹³ -Muv 'bigv, 'in -Zezu yia -gvv 'wlu mni, 'in nyima o 'yibhaa, o yia wa la. 'In -maa yia o -gbe mni. ¹⁴ 'In o yia -bha nyima kugbua le 'so -sa, 'in o yia -maa tie, -maa 'ka -Lagvgbv gba. ¹⁵ 'In o yia wa 'tite 'nye wa 'ka zuzu 'nyii vu. ¹⁶ Waa nyima kugbua le 'so, o -saa -bha, wa ηni ni: 'Simv, -mv -banv o zva Piel, klaa, ¹⁷ Zebedeε 'yu 'Zake

-yo -moo 'bisua -bheli wa laa Zaan klaa, -maa -banji o zua Boanezesi, -moo ji -wa nyima -wa 'wlaa -de, we -yo ¹⁸ Andlee klaa, Filipu klaa, Batlemii klaa, Matie klaa, Toma klaa, Alifee 'yu 'Zake klaa, Tadee klaa, 'gbee *lupanyo 'Simoo klaa, ¹⁹ we -yo Zudası Iskalioto, nyime o wlaa -Zezu, 'in wa yia o 'bha.

-Zezuu nyima yia o 'bi

²⁰ 'In wa yia -budunwee mni lv. Nyima duun yi 'yaa wa -gbe yi, we 'dEE 'gbu wa 'ni mneni wa 'ka li. ²¹ O nyima 'nua da we, wa nee nu, -Zezu 'wlukoon ka -nyumoo. 'In wa yia o 'bi yi.

-Lagoo titee gwesanya dilia -Zezu gbu (Mt 12.22-32; Lk 11.14-23, 12.10)

²² -Lagoo titee gwesanya, -wa 'bhua -Zeluzalemoo, wa nee: «*Behzebuli ka -Zezu kpa, wee zuzu 'nyiii -kanyoo 'tite nya o vua zuzu 'nyii.»

²³ -Zezu yia wa la, o nee wa -yla gbuo nine -papie nya: «Sa -Saatan 'ka we 'de vua? ²⁴ Dudo -we ka -gu -nyuma -ka tugoda -mi wa 'dekpuo nyidi, la wee dudo bhua. ²⁵ 'In -budu -bhlo nwee -nyima -ka -yowusosoloda -mi, we 'na 'ka -gwle. ²⁶ 'In -Saatan -ka we 'de -yowusolo, -zugba we ka we 'de 'wudi, we 'na 'ka -gwle, we -nu ka -moo bhia.

²⁷ «Nu, wa 'ni -slo nyime 'tite gbuan, wa 'ni mneni wa 'ka o -budu zo pla, wa 'ka o 'gba labhu. Wa -ka o gbuan 'bhie wa plaa o -budu zo, 'in wa bhua o 'gba la.

²⁸ «In nee ain -yla gbuzoon sae: gbonyuu weee klaa, velunya klaa, -Lago yia we 'wotia. ²⁹ Nu, nyime -ka Zuzu 'Pupa veli, -Lago 'na 'ka o -yogbu 'woti. Gbonyuu -we 'nia bhloluda -ka, 'mu o nua le.»

³⁰ -We ka 'gbu o yi 'saa gbu ni gba, mu -wa nu: wa nee 'ya, zuzu 'nyuu ka -Zezu kpa.

-Zezuu nyima -zono (Mt 12.46-50; Lk 8.19-21)

³¹ -Zezuu 'nyaa -yo o 'bisuayua yia o 'bi. Wa yia -budunwee 'yiligbe, 'in wa yia nyime tie, -moo 'ka o la. ³² Nu, nyima duun ka o gbeli, wa -di -bha la. 'In -maa nee o -yla: «-Tali, nu, -na 'nyaa -yo -na bhelia 'yiligbe 'pipee, wa mi -mi lada.»

³³ O nee wa -yla: «Nyoo -wa na 'nyaa -yo na bheliaa?»

³⁴ O ylaa -wa -dia o -yo la, o nee: «-Wa mia da ni, ma -wa na 'nyaa -yo na bhelia. ³⁵ Nu, nyime o nua -Lagoo dumagbu le, mo -wa na 'nyaa, mo -wa na bheli, mo -wa na bhelo.»

4

'Mnopyanyo -yo dudu (Mt 13.1-9; Lk 8.4-8)

¹ -Zezu bhelia nyima slolie 'ya lv -moo 'nyu kwesi, 'in nyimaa -zlo yia o -gbe mni. We 'dEE 'gbu o yia 'glv 'wugbla, 'in o yia -moo ladi 'nyu -gu, -zugba nyimaa -zlo mi 'nyuu -gogo -gu. ² Gbuo nine -papie nya o -slolia wa gbu duun. O mia wa -sloluda, o nee: ³ «A pu yukwli. Nu, kpaanyo yabhlo mnia 'mno 'paa. ⁴ O mia 'mno 'mnida, 'in we 'yaa -zakpa -bhlo yia 'yoo nwe -yo bhli, 'in 'zianya yia we li. ⁵ Tolva bhilia tukpa -dudu -gu, da bla 'nia -zu. Bla 'ni -bha -zoo 'gbu, we yia mi sa slo. ⁶ 'Ylv 'paa, we yia we -sie, 'in we yia ye, we somi 'ni -tluloo 'gbu. ⁷ -Zakpa -bhlo sloa -kpaga glaa, 'in -kpaga yia we -gu palili, 'in we yia we 'tuntu. We 'ni 'ya yabhlogbo 'pa. ⁸ Tolva yia dudu -zono -gu bhili, 'in -moo yia mi, 'in we yia 'ylimani, 'in we yia zo. We lakpa tolva wla 'ya glv -bhlo 'ya kugbua, tolva wla 'ya glv ta, 'in tolva wla 'ya glv gbu.

⁹ «-O -ka 'nunu -yukwli 'wlu -ka, o 'nu we.»

-We ka 'gbu -Zezu paa gbuo nine (Mt 13.10-17; Lk 8.9-10)

¹⁰ Da nyima duun mna -Zezu -yola, -wa -tva -bha, 'in wa yia o gbeli we -yo o 'binonya kugbua le 'so, -maa yia wee gbuo ninee 'ji layibha.

¹¹ O nee wa -yla: «-Lago ka ain o nyimaa 'wlulapigbu -we mia zizeda 'kluslolu. Nu, wa tolva -wa'a nua -Lagoo dumagbu le, gbu weee -maa nua gbuo nine slo. ¹² We 'dEE 'gbu:

«'In wa -ka ylada -mi, wa'a 'yi la.

Wa -ka yukwli puda -mi, wa'a 'nu we 'wola.

We 'ni yaa 'sa -mi ni, 'in wa 'bhitia wa di,

'in -Lago tia wa -yogbu 'wu.» »

¹³ 'In o yia wa layibhae: «A 'ni gbuo nine -mni 'wolanu 'lee, sa a 'ka we tolva 'wolanua?»

'Mnapanyo gbuu ninee 'ji
(Mt 13.18-23; Lk 8.11-15)

-Zezu nee 'yae: ¹⁴ «'Mnaya -we kpaapanyo 'paa, we 'wlv -Lagoweli. ¹⁵ Nyuma talba 'wlv 'yoo nwe -yo, da -Lagoweli bhlia. Wa -ka we 'nu toun, 'in -Saatan yia, 'in we saa -mo -Lagoweli wa faa wa dli zo. ¹⁶ 'Sa -bhlokpade talba mia tukpa -dudu 'bhisa, da -Lagoweli bhlia. -Maa -ka we 'nu, 'in -maa nwnua we gbu 'muna nya. 'In wee 'muna, we'e -gwle. ¹⁷ Nu, wee weli'i fa somi -mo wa dli zo. Waa nyuma mia, bhla -sele nya wa nwnua we -yo. 'In wa -ka wa sialida -mi, wa -ka wa 'klyie 'wopalida -mi -Lagoweli 'gbu, 'in wa saa -Lagoweli dli -gu. ¹⁸ 'In talba mi -kpoaga 'bhisa, -we glaa -Lagoweli 'mnia. Wa -ka we 'nu, ¹⁹ dudu -guu dluve klaa, wa 'gwezi wa -dawli 'wounube klaa, we -yo wa dliwonyulu, monya palida -Lagoweli -gu, 'in we'e tna. ²⁰ 'In talba 'wlv dudu -zou, da -Lagoweli bhlia. Ma 'nua -Lagoweli, 'in wa yia we -yonwnu, 'in wee weli -we mia wa 'wu, 'in we yia tnu. We lakpa yabhlo wla glv -bhlo 'ya kugbua, 'yabhlo glv ta, 'in lakpa yabhlo wla glv gbu.»

'Napee gbuu nine
(Lk 8.16-18)

²¹ -Zezu nee wa -yla: «Nu, wa -yo 'nape -ka yi ni, 'lii zo wa faa we yi? -Solu zo wa faa we yi? -Innya: yali wa dia we la, we 'ni muu? ²² Nu, -lu -we mia zizada, zli 'klv we yia 'tlaa. 'In -lu -we mia nikpise 'wu, -yo wa yia we 'yia. ²³ -J -ka 'nunu -yukwli 'wlu -ka, o 'nu we.»

²⁴⁻²⁵ 'In o yi 'yaa we 'bigupalie: «-We a 'nua da ni, a zolv we dli zo la. -We a bhua 'wu, 'in a yibhola nyuma, 'mu -Lago yia 'wubhua o 'ka ain yibhola. Nu, -lukanyo mia, o -nu wa yia -gopalia, 'in we 'ka 'wuzumanu. 'In nyime o 'nia -lu duun -ka, we -sele mia o kwee, kwee wa yia we o -saa.»

'Mnaw gbuu nine

²⁶ -Zezu nee wa -yla: «-We -yo -Lagoo nyimaa 'wlulapilie 'wowlba, mu ni: nyime yabhlo 'paa 'mno o kpa. ²⁷ J yi ylaa 'wu -mi saboo, o yi 'yliyoga zloo, mi we mi, 'in we ylimania. 'In sa we mimnia 'wola, -zugba we ylimani, we naci 'ni o dli zo -mi.

²⁸ «Nu, dudu zolba 'mno. Tiatia, we kpi tlaa. We kpi -ka 'tla 'bhie, we lakpa tlaa. We

lakpa -ka 'tla 'bhie, we zalia. ²⁹ We -ka zali, 'in wa dia we -bhleka nya. -We ka gbu -wa, we -didi bhla ka nyini.»

**-Lagoo nyimaa 'wlulapilie gbuu nine*
(Mt 13.31-32; Lk 13.18-19)

³⁰ -Zezu nee 'yae: «In 'ka ain -yla gbuu nine yabhlo 'pa 'ya. Lee -lu -a 'ka -Lagoo nyimaa 'wlulapilie 'wopalia? Gbuu nine -mumu nya -a 'ka wee gbu gbaa? ³¹ We 'wlv su wa laa *mutadi, we 'ya. Wa -ka we 'pada -mi, we 'kienyi, we -zi dudu -guu su weee 'ya. ³² Wa -ka we glv ni, 'in we mia. We -ka 'ylimani 'kadu, 'in we zia su weee 'wu, we paa 'klyia 'kadi, 'in 'zianya dia we zuzu 'wu la.»

Sa -Zezu gbaa nyima -yla

³³ Wee gbuu nine nu 'wowlonu nya -Zezu gbaa wa -yla -Lagobu. Sa wa 'kaa we 'wolanu. ³⁴ We 'ni gbuu nine -papie 'wobhu, o o gba gbu bhe. Nu, o 'de -bhlo -yo o 'binonya -ka ladida -mi, 'in o gbaa we 'ji weee wa -yla.

-Zezu belia -pape 'kadu zo
(Mt 8.23-27; Lk 8.22-25)

³⁵ Wee 'yli -bhlokpadee jibheza, -Zezu nee o 'binonya -yla: «-A 'plili 'nyuu kakpe -putu -gu.»

³⁶ Wa 'bhua nyuma duun glaa, 'in -Zezu -yo o 'binonya yia 'glv 'wobho. Da o -dia la, 'glv talba mi o kwesi. ³⁷ Toun, -pape 'kadu yia 'pliphe bhli, 'in 'nyuu -gbugbu yia 'glv 'woslo, -zugba we yeli we. ³⁸ -Zezu -moo pi 'glv lvgbein la. J 'wlu mi -sumu -gu. J mi 'ytaa 'wu. 'In o 'binonya yia o ganu, wa nee o -yla: «-Amiaa -Kanyo, -amia tia! We'e -la -mi -sian 'wuu?»

³⁹ J -saa 'wutoun, 'in o yia -pape 'wluo 'kpili, 'in o nee 'nyu -yla: «'Yligbe! Be zo!» Toun, -pape yia zobe, 'in 'nyu -gu yia 'woto blenyii. ⁴⁰ J nee wa -yla: «-Mumu ka 'gbu a nu 'sa nyanoo? A 'ni -slo 'mi dli -gu zu -wa yi?»

⁴¹ Toun, nyanu 'kadu yia wa dli 'wu slo. 'In wa yia layibhali -yibhali: «Moo -nyime o o -mou -mi, 'in 'nyu -yo -pape zu o 'nujwea?»

5

-Zezu vaa zuzu 'nyii
(Mt 8.28-34; Lk 8.26-39)

¹ 'In -Zezu -yo o 'binonya yia Galilenyuu kakpe -putu -gu nyini, Zelazi -nyimaa dudu -gu. ² J 'bhua 'glv 'wu, 'in o yia lasibhli.

Nukpasu yabhlo 'tlaa gbawla nyidi, 'in o yia o -yoyi. Nu, oo nyime mia, zuzu 'nyuu mi o 'wu. ³ Gbawla -gu o gva. Nu, wa 'ni -sleen mneni wa 'ka o gboan, wa 'de yi nete -llukpe 'wobhu. ⁴ Wa ka bha o so -yo -pekleε zυ, wa yia o bhυ gbuan nete -llukpe nya, o yia nete -llukpe -di, 'in o yia -pekleε -nyumα. Nyime 'ni -sleen o kweyomneni. ⁵ Saboo, zloo, 'yli weee nya, o mi -mα -gogonya 'wlu, -mα gbawla -gu 'wukpida, -zugba o nu o 'de le tokpa nya.

⁶ O 'yia -Zezu -yo -mα 'pi, o mnia o -gbe -gwagwie nya, 'in o yia o 'yu 'kukolu 'sibhli. ⁷⁻⁸ -Zezu neε o -yla: «Zuzu 'nyuu, 'tide o 'yi!»

'In o yia 'wukpi 'titeε: «-Zezu, Yali -Lagoo 'Yu, -naa lee -gbυ pli na gbυ 'wola? -Na zukpa -wa, 'na pali 'mi 'klyie 'wu -ni, -Lagoo 'ηni nya.»

⁹ 'In -Zezu yia o layibha: «'Lee, sa wa la -na 'ηnia?»

'In we yia we 'bigupalie: «Na 'ηni wa laa <'Slojaa -zlo.> Nu, -a -zu 'wu.»

¹⁰ We yia o zukpa 'pali bhabha nu, o 'na vulu we dudυ ni -gu -ni. ¹¹ -Zugba -boboo -zlo mi -bha lililuu datalida, -gogoo 'klυ -yo. ¹² 'In zuzu 'nyii yia -Zezu zukpa 'pali, we neε o -yla: «Nu, kwa -ain -bobonya mia ni 'wu. 'Nyε -ain 'yoo -a 'ka we 'wupla.»

¹³ O yia we 'yoo 'nyε. Toun, wee zuzu 'nyii 'tlaa oo nukpasu 'wu, 'in we yia -bobonya 'wupla. We kwlia -gogoo -gwagwie nya, 'in we yia 'nyu lu slo, 'in 'nyu yia we 'bha.

Nu, wee -bobo ηweε mneni we 'ka -bobo 'wlu kugbua nyini. ¹⁴ Toun, -boboo 'yliyozunya yia -gwa. Gbu -we ylia wa, 'in wa yia we gba kudanya -yo 'gbe 'kadι nukple. 'In we 'di yia da weee nyini. Nyima yia -bha 'yia mni. ¹⁵ Wa nynia -Zezu kwesi, nyime o kaa zuzu 'nyii duun 'wu wa 'yia -moo -yo, -zugba -moo -di -bha la, -bana nya 'wu, 'in -moo 'wlukoun ka ladolu, 'in wa yia nyanoo nu. ¹⁶ 'In gbυ ylia zuzu 'nyii 'wokanyo -yo -bobonya, nyima -wa 'yia -bha, 'in wa yia we 'di -sa. ¹⁷ Wa yia -Zezu bhuhhoe nu, o 'bhυ wa dudυ -gu.

¹⁸ Da -Zezu mia 'glυ 'wugblada, nyime zuzu 'nyuu kpaα, o yia o zukpa 'pali nu, o -yo o 'so 'ka -tu. ¹⁹ -Zezu 'ni we ηwnu, 'in o neε o -yla: «Mni -na -buduηweε, -na nyimaa -gbe, 'in -we weee Nyimaa -Kanyo nva -mi -yla le

nyazidi nya, -in 'ka we 'di wa -salι.» ²⁰ 'In o yia mni. -We weee -Zezu nva o -yla le, o yia we 'di -sa 'Gbe Kugbua -dudυ -gu, 'in we yia wa 'de weee ηwegaga -sobhali.

'Nywα yabhlo -yo -Zalusu 'ηwnoyuu gbυ (Mt 9.18-26; Lk 8.40-56)

²¹ -Zezu mnia 'nyuu kakpe yabhlo -gu 'glυ nya, 'in nyima duun yia 'wlugbeli o kwesi 'nyuu -gogoo -gu. ²² -Bha *-Lagobuduu -kanyo yabhlo yia, 'mα wa laa -Zalusι. O 'yia -Zezu, 'in o yia -moo bhυ -yo bhilili, ²³ 'in o yia o bhuhhoe bhabha: «Nu, -na zukpa -wa. Na 'ηwnoyule mi tlida. Yi, -in 'ka o so -gulapali, o 'ka 'pu, o 'ka 'yliyogagie 'yι.»

²⁴ 'In -Zezu -yo o 'so yia mni. Nyimaa -zlo kwaa o yoo, ninenι wa ninenia o.

²⁵ Nu, 'ηwno yabhlo mi wa glaa, -moo kwepalie li -zυ kugbua le 'so -moo -yo. ²⁶ -Dαtloo -zlo jipea o, wa yia o sialι. O ka o 'gwezi weee -nyumα, o 'ni 'pu. -Zugba we -yo o sialie mni. ²⁷⁻²⁸ O 'nva -Zezuu 'di ni, 'in o neε o 'de dlι zoe: «In -ka o -bana kwezi, in mneni in 'ka 'pu.»

O 'plia nyima nyidi -Zezu luυ, 'in o yia o -bana kwezi. ²⁹ -Bha -bhlokpade o 'pion yia 'wokani, 'in o yia we 'jiyibheli nu, o ka 'pu.

³⁰ -Zezu yibhelia we 'ji nu, o 'tite ka lubho nu, 'in o yia labhiti -mα nyima nyidi, 'in o yia layibhaε: «Nyoo zi na -bana kweα?»

³¹ 'In o 'binonya yia we 'bigupalie: «Aya! Nyimaa -zlo mia da -mi ninenida ni, 'lee sa -na yibha la nu, nyoo zi -mi kweα?»

³² O yia o 'de -yo latitalι. Nyime o nva we le, o 'ka o 'yι. ³³ O 'ηwno ka nyanoo nu, -zugba o telia. -We ylia o, -moo ka we 'jiyibhelii 'gbυ, 'in o yia -moo bhυ -yo bhilili, 'in o yia we 'bigυ 'plli -moo -yla. ³⁴ -Zezu neε o -ylaε: «Na 'yu, amaa dlι ka ain pue. A mni, 'wotutve -dloo -yo ain 'so -mi! Amaa gu bhiaoo!»

³⁵ Da -Zezu mia gbυ -mni gbada, nyima 'bhva -Zalusι -buduηweε, wa yia, wa neε o -ylaε: «-In 'na sialι Nyimaa -Kanyo -ni, -na 'ηwnoyu ka tlι.»

³⁶ 'In weli, wa mia gbada, -Zezu yia we yukwli -gulasalι, 'in o neε -Zalusι -ylaε: «-In 'na noub nyanoo -ni, -in zυ dlι!»

³⁷ We 'ni Pielι -yo *'Zake -yo o bheli *Zaan 'wobhu, o 'ni ηwnu nyime -putu 'ka wa yoo

kwa. ³⁸ Wa nynia -Lagobuduu -kanyoo - budunwee, 'in o yia nyimaa -zlo -yoyi - guzizlida so weee lo, wie -yo 'wukpikpie nya. ³⁹ O plaa -budu zo, 'in o nee wa -yla: «Lee -lu ka 'gbu a gbugblolu -nya? Lee -lu ka 'gbu a wi -nya? O 'ni tli, 'ytaa 'wu o mia.» ⁴⁰ 'In wa yia o gla pali.

-Bha o wlelia wa 'de weee. -Sleen, omo klaa, 'hwnoyuu dide klaa, o 'nyaa klaa, we -yo o 'binanya ta, 'in wa yia komi luv mni, mo 'hwnoyu pia la. ⁴¹ 'In o yia o so lakpa, 'in o nee o -yla: «Talita kumi.» (We ji -wa nu: «'Yieslonhonyu, in nee ain -ylaε, a -so 'wu.») ⁴² Toun, oo 'hwnoyu yia 'wusa, 'in o yia no. We yia wa hwegaga -subhali. Nu, o ka -zu kugbua le 'so. ⁴³ -Zezu nee wa -yla 'klu 'cici nya: «A 'na gbal we nyime yabhlogbo -yla -ni. A 'nye o lililu, o 'ka li.»

6

-Zezuu -zoo -nyima 'ni o gbu hwnu (Mt 13.53-58; Lk 4.16-30)

¹ -Zezu 'bhua -bhede, 'in o -yo o 'binanya 'so yia o -zoo mni. ²⁻³ Wa *Nyapeyli nya, 'in -Zezu yia wa -Lagobudu zo mni, 'in o yia -mo gbu -slolu. Nyima, -wa o mia -sloluda, we -subhalia wa hwegaga, 'in wa nee: «Oo mia de ni, o 'ni Maliii yuu? 'Lee, o 'ni 'Zake klaa, Zzee klaa, Zudi klaa, we -yo 'Simoo bheli? O bhola 'ni da -ain glaa -mu? Oo mia de ni, -budukonyo -wa. Wee gbu mia de ni, da o sali wea? Gbuyilo -mumu -Lago 'nye omo, o 'ka -ain -slolua? Nyoo 'nye o 'tite, 'in o nu gwedigbu ni lea?»

We 'dee 'gbu, wa 'ni o weli 'wuhwnu. ⁴ 'In o nee wa -ylaε: «-Lagobuu -falpanyo -ka -mi, da weee -bha wa zua o. Nu, wa'a zu -bha o o -zoo, o zwayli we -yo o -budunwee.»

⁵ We 'ni, o ka nyima -bhlo -bhlo jipe, wa so -gu lapalie nya 'wobhu, o 'ni mneni o 'ka gwedigbu leno, ⁶ 'in o nee: «Aya! 'In 'ni -slo 'sasukpa -nyima, -wa'a zua -Lago dli -gu, 'yi.»

-Zezu tiea o 'binanya kugbua le 'so (Mt 10.5-15; Lk 9.1-6)

-Muu 'bigu, 'in -Zezu yia kwesi -gbenya 'wuplidi nyima gbuslolue nya. ⁷ O laa o 'binanya kugbua le 'so, o 'ka wa tie 'so 'so, 'in o yia wa 'tite 'nye, wa 'ka zuzu 'nyii vu. ⁸⁻⁹ O nee wa -yla: «We 'ni koo su -bhlogbo 'wobhu, a 'na 'bhulu -lu yabhlogbo 'wu -ni. A 'na

'bhulu 'floo 'wu -ni. A 'na 'bhulu *-bada 'wu -ni. A 'na 'bhulu 'gwazi 'wu -ni. Nu, a -pla -sakwla bhv 'wu, a -yo -banaa 'sonu 'na mnun -ni.

¹⁰ «A -ka 'gbe -mumu 'wu nyini, -budu -we ka hwee a -ka ladi, a -gu -bha. 'Yli -we nya a 'ni -slo 'wusa, a 'na 'bhulu -bha -ni. ¹¹ 'In da -mumu wa 'ni amiaa 'lakpasu kpa, wa 'ni ain yukwli pulu, a gboto amiaa bhv -yo *-bhuhui, 'in nyima 'ka we 'jiyibheli nu, wa 'ni -Lagobu -yohwnu.»

¹² Wa mnia, 'in wa nee nyima -yla nu, wa 'bhiti wa dli. ¹³ -Zugba wa vua zuzu 'nyiii -zlo, 'in wa slua guzunya duun 'kpi 'wluo, 'in -maa pu.

Ewlodu wlaa Zaan wa 'ka o 'bha (Mt 14.1-12; Lk 9.7-9)

¹⁴ -Zezuu 'hni mnenia da weee la, 'in duduu 'wlulapilnyo *Ewlodu yia we 'nu. O nee: «'Zan -Batisi -wa. Nu, mo -soa 'wu tilitnya glaa. We 'dee 'gbu o mneni o 'ka gwedigbu leno.»

¹⁵ Nyima talva nee: «*Elii -wa.»

'In talva nee: «-Lagobuu -falpanyo -wa, bhlasabhla -Lagobuu -falpanyaa 'yabhlo 'bhisa.»

¹⁶ Nu, Ewlodu 'nva we, 'in o nee: «Zaan -wa. -Ami wlaa o, 'in wa yi bhaa o 'wlu -gu -di. Mo -soa tilitnya glaa 'wu.»

¹⁷⁻²⁰ Nu, Ewlodu mia, o ka bha o bheli Filipuu 'hwno Ewloadi -moo -glosa, 'in o yia -moo kwa. 'In Zaan nee o -yla: «Nu, we 'ni 'ylinani -Lago tite 'wu, nyime 'ka o 'dee bheli 'hwno kwa.» -Bha Ewloadi 'paa 'ce. O 'yibha o 'ka Zaan 'bha. Nu, Ewlodu soa Zaan, 'in o -yi we 'ji nu, -Lagonyime tiklu -wa. 'In Zaan -ka gbada -mi, we nani Ewlodu duu, 'in we bhiti o 'wlukun. We 'dee 'gbu Ewlodu 'yibha o 'ka Zaan 'wogu. 'In o yia o gbuan, o yia o -kaslo 'wupa Ewloadi yi o 'bhaa 'gbu.

²¹ Nu, 'yli yabhlo nya, 'in Ewloadi yia -jolo 'yi. We zli mia, Ewlodu gwalyi -wa. 'In o yia 'gbee -cian klaa, 'slujaa nyima 'kadu klaa, we -yo Galilee -nyima kpasu la, wa 'ka 'feti -sa. ²² Ewloadi 'hwnoyu plaa, 'in o yia lite, 'in o yia wa duu namanu. -Bha oo duu 'wlulapilnyo Ewlodu gbaa o -yla: «Nu, -we a -ka 'yibha, a -zlali 'mi we, 'in in 'ka we ain 'nye.» ²³ 'In o yia o -yla bie: «Nu, -lu weee a

yia 'mɪ -zlalia, yoo na nyɛa we ain. We yi na dudu kibhe -zɛoo, 'nyɛa na yia we ain.»

²⁴ Ɔɔ 'ɲwɔnyu 'tlaa, 'in ɔ yia ɔ 'nyaa layibha: «Lɛɛ -lu in 'ka ɔ -zlalia?»

'In -mɔɔ nɛɛ: «A -zlali ɔ 'Zan -Batisu 'wlu.»

²⁵ Ɔɔ 'ɲwɔnyu mɪa lɔ -gwagwɛ nya, 'in ɔ nɛɛ Ewloɔɔ -yla: «-We in 'yibhaa nɪ, mɔ -wa 'Zan -Batisu 'wlu. -In -la dɛslɛɛn 'mɪ we -plaa -gɔ.»

²⁶ We wlaa ɔ 'kɔayli la, ɔ ka bi ɔ -limaa 'yibadu 'gbɔ, ɔ 'nɪ mneni ɔ 'ka gba nɪ, ɔ 'nɪa we ɲwɔnu. ²⁷ Ɔ yia 'slɔjayu yabhlo la, ɔ nɛɛ ɔ -yla: «Mɪ, -in -dɪ -bha 'Zan -Batisu 'wlu, -in -yɔ we yi.»

²⁸ Ɔ mɪa -kasɔ 'wɔ, ɔ yia Zaaan 'wlu -bha -dɪ, 'in ɔ yia we -plaa -gɔ ladi, 'in ɔ -yɔ we yia yi. Ɔ 'nyɛa we ɔɔ 'ɲwɔnyu yoo, 'in -mɔɔ yia -mɔɔ 'nyaa we kwa.

²⁹ Zaaan 'bɪnɔnya 'nɔa we 'dɪ, 'in wa yia ɔ 'kwie 'bɔmɪ, wa 'ka we gbawla 'wɔfa.

-Zezu 'nyɛa nɔkpasia 'wlu glɔ -bhlo 'wlu gbu lililu

(Mt 14.13-21; Lk 9.10-17; Zn 6.1-14)

³⁰ -Zezuu tietienya yia lɔ, 'in wa -yɔ ɔ 'sɔ yia 'wlu gbeli. Gbɔ weee wa nɔa lɛ, -we wa -slɔlua nyɪma, 'in wa yia we 'dɪ ɔ -sali.

³¹ Nyɪmaa -zlo, -wa yia, -wa mɪa, wa 'gbɔ, -Zezu -yɔ ɔ 'bɪnɔnya 'nɪ mneni wa 'ka li. ³² We 'gbɔ ɔ nɛɛ ɔ 'bɪnɔnya -yla: «-A mɪ da mɪa blenyii, -a 'ka -mɔ ladi.»

'In wa 'dɛkpɔa yia 'glɔ 'wɔ -bho, 'in da nyɪma 'nɪa -mɪ, wa yia -mɔ mɪ. ³³ Nyɪma duun 'yɪa da wa -yɔ mɪda, 'in wa yia wa yibheli. 'In 'gbe weee 'wɔ -nyɪma yia ɔ 'yu zili bhɔ -gɔ -gwagwɛ nya.

³⁴ -Zezu 'tlaa 'glɔ 'wɔ, 'in ɔ yia nyɪmaa -zlo -yɔyɪ. Wa 'wɔ bhlabhɛ -we 'nɪ 'yliyɔzɔnyɔ -ka. We 'gbɔ wa laa ɔ nyazi 'wɔ, 'in ɔ yia wa gbɔ duun -slɔlu.

³⁵ Jibhe zɔa, ɔ 'bɪnɔnya bɛa ɔ kwesi, 'in wa nɛɛ ɔ -yla: «Da -mɪnɪ -tlɔɔ la, 'in 'yɔ ka -fla.

³⁶ Gba wa -yla, wa mɪ kɔdanya -yɔ 'gbenya mɪa da -ain kwesi 'wɔ, wa 'ka wa 'dɛɛ lililu zɔ.»

³⁷ Ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Amɪaa 'dɛ 'nyɛ wa lililu!»

Wa nɛɛ: «'Cɔ gbɛtaa lubho -gwɛzi 'nɪ mneni we 'ka wa 'floo zɔ.»

³⁸ 'In ɔ nɛɛ wa -yla: «'Floo zuma mɪ ain kwɛɛa? A mɪ a 'ka we zɛɪ.»

Wa zɛɪa we, 'in wa nɛɛ ɔ -yla: «Nɪ, 'floo gbu -yɔ zibhii 'ya sɔ mɪa -bha.»

³⁹ -Bha ɔ gbaa wa -yla, -maa 'tɔɔ nyɪma nɪ, wa -dɪ la -zlo ɲwɛɛ -petu kɔɪ -gɔ. ⁴⁰ 'In wa yia -zlo ɲwɛɛ ladi. -Zlo yabhlo ka nyɪma 'wɔ glɔ gbu, 'in tɔɔa ka 'wɔ glɔ 'sɔ 'ya kugbua.

⁴¹ -Zezu 'bhua wee 'floo gbu -yɔ zibhii 'ya 'sɔ 'wɔ, ɔ ylaa yali, ɔ 'paa -Lagɔ fuo, ɔ didɪa wee 'floo la, 'in ɔ yia we ɔ 'bɪnɔnya yoo 'nyɛ, wa 'ka we nyɪma 'wɔladɪli. 'Sa -bhlokpade ɔ dlɪlia nyɪma weee zibhi 'wɔ la. ⁴² Wa 'dɛ weee lia, 'in wa yia lɔ. ⁴³ 'Floo pɪnɪ -yɔ zibhi -we wa sɪalia, we nyɪnɪ -cɪɛ kugbua lɛ 'sɔ. ⁴⁴ Nyɪma -wa lia, wa nɔkpasia mɪa wa glaa, wa nyɪnɪ nyɪmaa 'wlu glɔ bhlo 'wlu gbu (5.000).

-Zezu nɔa 'nyu -gɔ

(Mt 14.22,32; Zn 6.15,21)

⁴⁵ Tɔɔn, -Zezu nɛɛ ɔ 'bɪnɔnya -yla: «A -bho 'glɔ 'wɔ, a -gali 'mɪ 'yu -mɔ Bɛɪsɪda mɪda. 'In in 'ka waa nyɪma wɛɪ 'pa.» ⁴⁶ Wa 'bhɔbhɔa -yɔ, 'in ɔ yia -gɔgɔ 'wlu mɪ, ɔ 'ka -Lagɔ bhɔhoe.

⁴⁷ -Kwɪtatɔkpa ylumanɪa la, -zugba -Zezuu 'bɪnɔnya mɪ -mɔ 'nyu -nyɪdɪ 'glɔ 'wɔ, 'in ɔmɔ mɪa dudu, ɔ 'dɛ -bhlo. ⁴⁸ -Zezu 'yɪa nɪ, -maa mɪ sɪada, -pɪpɛ mɪ wa 'klɔ -yɔ -gbɛɪn bhɔɔda, 'in 'glɔ -papɛ kalɪ -yɔ, tɪatɪa -kɔkɔ gbo, 'in ɔ yia wa 'bɪ mɪ 'nyu -gɔ -nɔnɔɛ nya, ɔ 'ka wa -gɔ yɪ. ⁴⁹⁻⁵⁰ Wa 'yɪa ɔ -yɔ nɔda -mɔ 'nyu -gɔ, wamɪa nɛɛ 'sa 'kuzu -wa. Wa 'dɛ weee 'yɪa ɔ -yɔ, 'in wa yia nyanɔ nɔ. Wa 'kpɪa 'wɔ, -Zezu nɛɛ: «A 'na nɔnɔ nyanɔ -nɪ, -amɪ -wa, a palɪ dlɪ la.»

⁵¹ 'In ɔ yia wa lɔ -bho -mɔ 'glɔ 'wɔ, 'in -pɪpɛ yia zɔbɛ. Wee gbɔ 'nɪ wa ɲwɛgaga -sɔbhali -sɛ. ⁵² Nɪ, wa yukwli -yɔ 'telaa 'gbɔ, -Zezu 'nyɛa nyɪmaa -zlo lililu gwɛdi sa, wa 'nɪ ɔ 'tɪɛ yibheli.

⁵³ -Zezu -yɔ ɔ 'bɪnɔnya -dia 'nyu 'wɔ, wa nyɪnia Zenezalɛɪ -dudu -gɔ, -mɔ wa jɪa 'glɔ lubhu. ⁵⁴ Wa mɪ 'glɔ 'wɔ lasibhlida, 'in nyɪma yia -Zezu yibheli. ⁵⁵ Wa -yɔ 'pulo -pulue mɪ 'gbe weee 'wɔ 'plɪɪda, 'in da wa -ka 'nɔ nɪ, -Zezu mɪ -bha, 'in wa mɪa -mɔ, wa -yɔ wa guzɔnya 'sɔ, -zugba -maa mɪ 'sowli 'wɔ. ⁵⁶ Da ɔ -ka mɪ, 'in wa laa ɔ guzɔnya. We yi kɔda -zɛoo, we yi -zɔɔ -zɛoo, we yi 'gbe 'kadɔ 'wɔ -zɛoo, 'in wa palɪa wa guzɔnya -zejila 'wɔ la. 'In wa palɪa -Zezu

zukupu nu, o 'ka wa guzunya 'yoo 'nyε wa 'ka o -banaa ηwe kwezi. 'In -wa weee zia we kwe, -maa yia 'pu.

7

-Zezu -yo Zuifvu tite (Mt 15.1-9)

1-4 Bha Zuifvu -yo Falizinyimaa -gbe, wa 'ni -slε kwe budo 'nanuu, wa'a li. Nu, wa dukpasu tite -wa, 'mu wa zua 'nuηwe. Nu, wa -ka loko 'wubhu, wa 'ni -slε budo, wa'a li. Tite tɔba wa dukpasu tia wa -yo, 'in wa zu 'yaa -muu 'nuηwe. Sa 'bhisa, nyidanya klaa, -tukponya klaa, we -yo 'womani -kɔponyaa 'wu lawɔbe.

'Yli yabhlo nya, Falizinyima -yo -Lagoo titee gwesanya 'bhua -Zeluzalemu, 'in wa yia -Zezuu -gbe 'wugbeli. -Bha wa 'yia nu, o 'binanya tɔba mi kwe puin lilida. Nu, -maa 'ni kwe budo. 5 Wa nee -Zezu -ylae: «-Na 'binanya lilia kwe puin. Wa 'ni -amiaa dukpasu tite 'nuηwe zu. Lee -lu ka 'gbu wa yi 'sa nua?»

6 O yia we 'bigupalie: «Weli 'so -nyima! -We -Lagoo gbuu -falipanyo Ezaii elia o 'sebhe 'wu, gbuzonu -wa:

<Waa nyuma mia, ηwee la wa nnanua 'mi, nu, wa dli 'ni 'mi -gu -mi.

7 Bhebhe wa ylimania 'mi.

Nu, tite wa slolua, 'in wa laa -Lagoo tite, nyimaa 'dekpuua -gbe we 'bhua.»

8 Nu, a ka -slεen -Lagoo dumagbu 'yitide, 'in a nua nyimaa dumagbu le.»

9 O nee 'ya wa -ylae: «A mna 'yli! A 'yibha a 'ka amiaa dukpasu tite 'nuηwe zuu 'gbu, a yia -Lagoo tite 'yitide. 10 Moizi nee:

<Zu -na dide -yo -na 'nyaa 'nuηwe.» 'In:

<-O -ka o dide -yo o 'nyaa veli, 'bha wa bhaa o.»

11 'In amia, a nee: nyime o -ka o dide -yo o 'nyaa -yla gba nu, <-We in 'ka yaa aun 'nyε, mu -wa «Kɔloban» > (we ji -wa o ka we -Lago 'nyε), 12 amia 'nyea o 'yoo, o'o nu -slεen -lu yabhlogbo le o dide -yo o 'nyaa 'so -yla. 13 A -ka 'sa nuda -mi ni, 'in a saa -Lagoweli la, amiaa bhlasabhla gbuu 'gbu. 'In a nua we 'gbu 'sasokpa -gbu duun tɔba le.»

-We plaha nyime puin mu ni (Mt 15.10-20)

14 -Muu 'bigu, 'in -Zezu yia nyimaa -zlo la, 'in o nee wa -ylae: «A pu yukwli, -we na yia gbaa a 'ka we 'nu. 15 Lililu nyime lia ni, we'e -plali o puin. Nu, gbu -we o gbaa, -we 'bhua o dli zo, mu plaha o puin. [16 -O -ka 'nunu -yukwli 'wlu -ka, o 'nu we.]»

17 Da -Zezu 'bhua nyima glaa, o plaa -budu zo, 'in o 'binanya yia o wee gbuu ninee 'ji layibha. 18 'In o nee wa -ylae: «Amia'a 'nu 'ya -muu 'wɔlaa? A yibheli we 'ji nu, -lu -we nyime lia, we'e -plali o puin. 19 Nu, wee lililu mia, we'e mni o dibhe 'wu, o nukple we mnia. -Muu 'bigu, 'in o plaa 'kwla -yo.» -Bha o gbaa nu, wa mneni wa 'ka lililu weee li.

20 'In o nee 'yae: «Wee -lu -we bhua nyimee dli zo, mu plaha o puin. 21 Wee -lu -we bhua nyima 'wu, -mo wa dli zo, mu -wa nu: wa pupali 'wlukuu la 'nyimee, wa ka mutni kwe, wa yli 'wie, wa bha nyime, 22 'in 'ηwni -yo nyima -putu dia -budu 'wu.* Wa 'yibha wa 'ka -gugali. Gbonyuu wa nua le, wa -lima wa nua -dawli 'wu. Wa'a zu tite 'nuηwe. Wa ka zenyi, 'in wa saa nyime 'ηni. Wa ylimania wa 'de, wa 'wlukuu ka -nyumo. 23 Wee gbonyii mia de, mu tlaa nyimee dli zo, 'in mu plaha o puin.»

'Lakpanwɔ ηwnua -Zezuu gbu (Mt 15.21-28)

24 Da -Zezu 'bhua -bha, 'in o yia Tili -dudu -gu mni, -mo o plaa -budu zo. O 'ni 'yibha nu, nyime 'yi o, 'in o 'ni mneni o 'ka zize. 25-26 Nu, o plaa -budu zo, tɔon, 'ηwno yabhlo yia o -gbe yi. O ηwno mia, 'lakpanwɔ -wa: Sili -dudu yabhlo wa laa Fenisi, -mo wa gwalia o. Nu, o ka 'ηwnoyu, 'mo zuzu 'nyuu kpa. 'In o ηwno yia -Zezu -yobe, 'in o yia o bhv -yo bhlili, o nee: «-Na zukpa -wa, zuzu 'nyuu -we kpa na 'yu ni, -in vu we.»

27 O nee o -yla: «'Ylaash -ka lida -mi, we 'ni tiklu -mi wa 'ka 'ylaash lililu zosa wa 'ka we gwɔ zo viteli, we 'ni muu?»

28 O ηwno nee o -yla: «Na -Kanyo, gbuzonu -wa. Nu, gwɔ -ka 'tabhle zo -mi, 'in 'ylaash -ka lida -mi, wee lililu -we bhli, gwɔ lia we. We 'ni muu?»

* 7:22 Gekiweli 'wu, we ji -wa nu, -wa kokwalia, wa -yo nyima -putu dia -budu 'wu.

29 Ǿ nɛɛ: «-We a gbaa, gbuzɔnu -wa. We 'gbu a 'bhiti lv. Nu, zuzu 'nyuu -we kpa a maa 'yu, in ka we vu.»

30 Ǿ mnia lv, Ǿ nynia Ǿ -budunwɛɛ, -zugba Ǿ 'yu pi lii -gv la, zuzu 'nyuu ka Ǿ 'yitide.

-Zezu jipea bhobho

31 -Zezu 'bhva Tili -dudu -gv, Ǿ -dia Sidɔɔn -yɔ 'Gbe Kugbua -dudu 'wv, 'in Ǿ yia Galilenyu kwesi luyi. 32 Nyime -Ǿ'Ǿ 'nva, 'in -Ǿ'Ǿ gbaa, -bha wa -yɔ Ǿ yia, 'in wa nɛɛ Ǿ -ylaɛ: «-Na zukpa -wa, pali Ǿ -na sɔ -gv la Ǿ 'ka 'pv.»

33 -Zezu -yɔ Ǿ 'sɔ 'bhva nyuma glaa, 'in Ǿ yia Ǿ guzɔnyɔ Ǿ yukwlii 'yoo 'wv -kwɛɛya fa. -Bha -Zezu tlia -dlɛ Ǿ -kwɛɛya -yɔ, 'in Ǿ yia Ǿ mɔ kwɛɛ. 34 Tɔɔn, 'in Ǿ yia yali yla, 'in Ǿ yia -nyii slu, 'in Ǿ nɛɛ Ǿ guzɔnyɔ -yla: «Efata», -mɔv ji -wa nu: «-In -kali.»

35 -Bha -bhlokpade Ǿ 'pva, 'in Ǿ yia gba, 'in Ǿ yia 'nv. 36 -Zezu nɛɛ waa nyuma -yla: «A 'na gbalɛ we nyime yabhlogbɔɔ -yla -ni.»

'In sa Ǿ -Zezu zva wa 'di, nu, wa'a gbalɛ we -ni, wa 'ni 'sa nv. 37 'In wa -yɔ we gbagbie yia da weee mni. Nwɛgaga ka wa -subhali, 'in wa nɛɛ: «Aya! Ǿ lenulu weee mia 'yli we nania. -Wa'a 'nvaoo, 'in -maa nva, -wa'a gbaaoo, 'in -maa gbaa!»

8

-Zezu 'nyɛa nyuma 'wlu glv -bhlo lililu (Mt 15.32-39)

1 We bhla, 'in nyuma duun yi 'yaa -Zezu 'bi yi. Lililu 'ni -mi. -Bha -Zezu laa Ǿ 'binɔnya, 'in Ǿ nɛɛ wa -ylaɛ: 2 «Nu, nyazi nyuma ni laa 'mi 'wv. Wa 'yli ta ni -zugba wa mi 'mi 'bi, 'in lililu ka bhia. 3 Wa 'ni -slɔ li. In -ka gba, wa mni lv ni, wa mneni wa 'ka 'yloogblv bhili. Nu, tɔlv 'bhuda -tlv la.»

4 Ǿ 'binɔnya yia we 'bigɔpaliɛ: «Aya! -Amia -flii 'pɔpi, da -a 'ka 'floo 'yi -a 'ka wa 'nyɛ, 'in wa 'ka lva?»

5 Ǿ nɛɛ: «'Floo zuma mi aɩn kwɛɛa?»

-Maa nɛɛ: «'Floo gbesɔ.»

6 'In Ǿ nɛɛ nyuma -yla: «A -di dudu la.»

Ǿ 'bhua wee 'floo 'wv, Ǿ 'paa -Lagɔ fuo, 'in Ǿ yia we ladɩli. Ǿ 'nyɛa we Ǿ 'binɔnya yoo, 'in -maa yia we nyuma 'wɔladlili. 7 Zibhi yua tɔlv mia -bha, Ǿ 'bhua we 'wv, 'in Ǿ yia we -Lagɔ kwɛɛ zv. Ǿ 'nyɛa we Ǿ 'binɔnya yoo, -maa yia we nyuma 'wɔladlili. 8 Wa lia, 'in wa yia lv. -We wa siala, we yia -ciɛ gbesɔ

ye. 9 Nu, -wa lia, wa mneni wa 'ka nyuma 'wlu glv -bhlo (4.000) nyini.

Faliznyuma ylaa -Zezu la (Mt 16.1-4)

10 -Zezu 'nyɛa wa 'yoo tɔɔn, Ǿ yia 'glv 'wɔbhɔ Ǿ -yɔ Ǿ 'binɔnya 'sɔ, 'in wa yia Dalmanuta -dudu -gv mni. 11 Faliznyuma yia, 'in wa yia -Zezu kpeli, wa nɛɛ Ǿ -ylaɛ: «-In nu gwɛdigbu yabhlo lɛ, 'in -a 'ka we 'jiyibheli nu, -na 'tite mia, -Lagɔ 'nyɛa -mi we.»

12 -Zezu yia nyɔ laslu, 'in Ǿ nɛɛ: «Lɛɛ -lu ka 'gbu amia deslɛɛn -nyuma 'yibha 'sa gwɛdigbua? In nɛɛ aɩn -yla gbuzɔnu saɛ: waa -manɩ 'na 'ka gwɛdigbu yabhlogbɔɔ 'yi.»

-Zezuu 'binɔnya 'ni Ǿ 'tite 'wolanv (Mt 16.5-12)

13 -Zezu yia -bha wa ti. Ǿ -yɔ Ǿ 'binɔnya 'sɔ, wa yia 'glv 'wv -gbla, 'in wa yia 'nyuu kakpe yabhlo -gv mni. 14 Ǿ 'binɔnya ka dlv, wa 'ni lililu 'wɔbhɔ. 'Floo yabhlo -tua -mɔ 'glv 'wv, mɔ -bhlogbɔɔ -tua wa kwɛɛ. 15 -Zezu yia wa gbu -yla lapali: «A zv amiaa 'dɛ 'yliyɔ. A 'na 'tideli amiaa 'dɛ 'yi Faliznyumaa 'floo *gɔɔ -yɔ Ewloɔv nyumaa -nv -yla -ni.»

16 -Bha Ǿ 'binɔnya gbɔgbalia -yla: «Nu, 'floo 'ni -aɩn kwɛɛ -mi. We 'gbu Ǿ yi 'saa gba.»

17 -Zezu yibhelia we 'ji, 'in Ǿ nɛɛ wa -ylaɛ: «Lɛɛ -lu ka 'gbu a gba 'sa? A 'ni 'floo 'wɔbhɔ -wa yi? A 'ni -slɔ we 'wolanv? Amiaa yukwli -yɔ 'tea la yi? 18 A ka 'yli 'klv -yɔ, 'in a'a 'yi la. A ka yukwli, 'in a'a 'nv. Amiaa dlu -bho we -gv. 19 Nu, in ka zlɛɛ 'floo gbu nyumaa 'wlu glv -bhlo 'wlu gbu (5.000) 'wɔladlili. -Ciɛɛ yeye -nv zuma -tv zlɛɛ 'wɔa?»

Wa nɛɛ: «-Ciɛ kugbua lɛ 'sɔ.»

20 'In Ǿ nɛɛ: «In dlili 'yaa 'floo gbesɔ nyumaa 'wlu glv -bhlo (4.000) 'wɔla naa?»

Wa nɛɛ: «-Ciɛ gbesɔ.»

21 Ǿ nɛɛ wa -yla: «Aya! A 'ni -slɔ we 'wolanv?»

-Zezu jipea 'lɔlɔnyɔ

22 -Zezu -yɔ Ǿ 'binɔnya nynia Betisaida, 'in wa yia Ǿ 'lɔlɔnyɔ -la. Zukpa wa pali Ǿ zukpa nu, Ǿ zl -mɔɔ kwɛ. 23 -Zezu kpa Ǿ sɔ la, 'in Ǿ -yɔ Ǿ 'sɔ yia 'gbe lv mni. -Mɔv 'bigv, 'in Ǿ yia Ǿ -dlɛ 'yli -gv tli, 'in Ǿ yia Ǿ sɔ -gv lapali. Ǿ nɛɛ Ǿ -ylaɛ: «-Na yi -lu yabhlo -yɔɔ?»

24 Ǿ -bloa 'yli, Ǿ nɛɛ: «Nyuma na yia -yɔ, wa 'wlv sunya. Nu, wa mi nɔda.»

25-Zezu palia o 'yli-gu so la 'ya, 'in o 'yli yia blo, 'in o yia layi 'vayu. 26 O nEE o -yla: «Mni -na -budunwEE. -In 'na plali -zoo -ni.»

Pielu nEE nu, -Zezu -wa -Lagoo -Bhasanyo (Mt 16.13-20; Lk 9.18-20)

27-Zezu -yo o 'binanya mnia 'gbenya -we mia Sezalee Filipu kwesi nukple. Wa mi 'yloogblo nada, 'in -Zezu yia wa layibha: «'Lee, nyoo nyima pali 'mi 'waa?»

28 Wa 'palia we 'bigu, wa nEE: «Nyima nEE nu, 'Zan -Batisi -in -mia. Tolva nEE, Elii -in -mia, 'in tolva nEE 'yae, bhlasabhla -Lagobbu -falpanyaa 'yabhlo -in -mia.»

29 O nEE wa -ylae: «'In amia, a nEE, nyoo in -mia?»

'In Pielu nEE: «-Lagoo -Bhasanyo -in -mia.»

30 -Zezu nEE: «A 'na gbalu we nyime yabhlogboo -yla -ni.»

-Zezu gbaa o 'dee tlitigbu (Mt 16.21-28; Lk 9.22-27)

31 Nu, -Zezu bhliu o 'binanya gbuslolue, o nEE wa -yla: «We mi nu, oo *Nyimee 'Yu sia bhabha. Nu, Zuifuu nyima kpasu klaa, *-Lagobubanyaa -cian klaa, we -yo -Lagoo titee gwesanya yia o kwnEE -saa. 'Bhaa wa yia o, 'in 'yli 'so, we tanu nya, tlitinya glaa o yia 'wusa.»

32 'Sa o gbaa we sa beblee, 'in Pielu yia o -glima lali, 'in o nEE o -yla: «-In 'na gbalu 'sa -ni.» 33 -Zezu 'bhitia la, o ylaa o 'binanya, 'in o nEE o -yla 'klu 'cici nya: «*-Saatan, be lu! 'Bhu 'mi kwesi. Nu, -'in pupali 'wlukusun la -Lago 'bhisa, nyima 'bhisa -na pupalia 'wlukusun la.»

34 O laa nyima -yo o 'binanya, 'in o nEE wa -ylae: «Nyoo nyoo -ka gba o 'ka 'mi 'binoo, o -sa o 'de dli, o 'bhu o siasiee *su 'wu, 'in o 'ka 'mi 'bi yi. 35 Nu, nyoo nyoo -ka o 'dee 'yliyogagie 'wogu ni, 'wu o yia we baa. 'In -o -ka o 'dee 'yliyogagie 'wobo -Lagobu -yo na 'gbu, 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka, 'mu -moo yia 'yia. 36 Nu, nyime -ka dudu -guu zuzonu weee 'yi, 'in o -ka o 'yliyogagie 'wobo ni, lee -lu o 'yi we 'waa? 37 Nu, -lu yabhlogboo 'ni mneni we 'ka nyimee 'yliyogagie zo. 38 Nu, Nyimee Yu yia yia o Didee 'hnumnee san 'wu, o -yo o -mawlu -anzunya 'so, -wa nua -Lagoo dumagbu lee -gbe. Nu, desleen -nyima, -wa 'nia tiklu -mi, 'in wa nua gbonyuu le, wa

glaa, -o -ka in -yo na weli zu nu, -ami, zli in -ka yi ni, 'in na nu 'yaa onuu zu.»

9

1 O nEE wa -yla: «Nu, in nEE ain -yla gbuzonu sae: amia -wa mia da -seli, ain glaa, tolva ka *-Lagoo nyimaa 'wlulaplie 'yi yida 'tite nya, 'bhie, wa 'kaa tli.»

-Zezu 'binanya ta 'yia o 'tite (Mt 17.1-13; Lk 9.28-36)

2 'Yli gbu 'plia, we gbelibhlonu nya, -Zezu laa Pielu klaa, *'Zake klaa, we -yo *Zaan, 'in wa 'de -mnua 'bhie yia -gogo 'kadu 'wlu mni. -Mo o 'klu 'bhitia wa 'yliya 'wu. 3 'In o 'wu -bana yia pomanu tenyii. Li we lia. Nyime o 'kaa 'sa -bana pomanu dudu -gu, -moo -kanyo 'ni -mi. 4 -Bha wa 'yia Moizu -yo Elii 'so -yo, -zugba -maa -yo -Zezu mi 'di -sada. 5-6 'In nyanu yia wa dli 'wu slo. Weli -we Pielu 'kaa gba, o 'ni we -yi. -Bha o gbae: «*Wlabi, -amiaa -seli -mumie nanu 'yli! Palu yua ta -a yia 'sobha, -na -nu -bhlo, Moizu -nu -bhlo, Eliii -nu -bhlo.»

7 -Bha yalipupa welia wa 'wu, 'in weli yabhlo yia wee yalipupa nyidi 'tla, we nEE: «-O mia de, na Yu -wa, in -kali o ze. A pulu o yukwli.»

8 Toun, 'in -Zezu 'binanya yia latitali, we 'ni -Zezu 'wobhu, wa'a 'yi nyime yabhlogboo -yo.

9 Wa mia -gogo kwilida, 'in -Zezu nEE wa -yla: «-We a 'yia da ni, nu, oo Nyimee 'Yu 'ni -slo tlitinya glaa 'wusa, a 'na gbalu we nyime yabhlogboo -yla -ni.»

10 Weli -we -Zezu gbaa wa -yla, wa ka we 'nuywe zu. 'In wa yibhalia -yibhalia la: nu, o nEE: «Nyime 'ka tlitinya glaa 'wusa. Sa -muu 'ji mia?»

11 'In wa yia o layibha: «'Lee, lee -lu ka 'gbu -Lagoo titee gwesanya gba nu, *Elii 'kaa yi tiaa?»

12 O nEE: «Gbuzonu -wa: Elii 'kaa yi tia o 'ka -lu weee we 'bi 'wu la. We mi celida *-Lagosebhe 'wu, nu, oo Nyimee Yu yia sia bhabha, 'in wa 'ka o veli. -We ka 'gbu we mia celida, a -yi we 'jii? 13 'In in nEE ain -yla: Elii ka yi pepe. 'In sa wa 'yibhaa, 'sa wa siaha o. Sa we mia -benyi celida -Lagosebhe 'wu, 'sa we 'plia.»

*-Zezu vua zuzu 'nyuu
(Mt 17.14-21; Lk 9.37-43)*

14-Zezu klaa, Pieli klaa, 'Zakee klaa, Zaan klaa, da wa nynia wa -lima -gbe, wa -talia -mɔ, -zugba nyɔmaa -zlo ka -maa gbeli. -Lagoo titee gwesanya mi wa glaa. Wa -yo wa 'so mi gbu gbada. 15 Wa 'yia -Zezu, toun wa yia nwe -ga, 'in wa yia o -gbe mni -gwagwie nya, wa 'ka o fusa.

16 -Zezu yia o 'binanya layibha: «-A 'nu -seli? Lee gbu a gbaa?»

17-18 Nyime yabhlo 'palia we 'bigbe: «-Slolunyo, -mi in -laa na 'yu. Nu, zuzu 'nyuu ka o kpa. We ka o weli 'wobhu, o'o gba. Da we -ka o kpali, la we bhlia o. 'Fufli tlaa o nwee, o lia gla 'wu, 'in o slelia. In ka -na 'binanya bhuhoe, wa 'ka wee zuzu 'nyuu vu. Wa 'ni we mneni.»

19 -Zezu nee wa -yla: «Desleen -nyuma, -wa'a zo dli, 'yil zuma in -yo ain 'so 'ka lia? 'Yil zuma in 'ka amiaa 'gba zo 'yiligbeda -toa? A -yo oo 'yu 'so yi.»

20 'In wa -yo o yia yi. Da o 'yia -Zezu, 'in wee zuzu 'nyuu yia o lazuklu 'titee, 'in o yia bhli, -zugba o glipe, 'fufli tla o nwee. 21 -Zezu yia o dide layibha: «We dia gwe, we -zo zuma nia?»

O dide nee: «O mi -sele, 'in we yia gwedi. 22 We 'ka o 'bhaa 'gbu, 'yil talva zli, 'in we paa o -kosu 'wu, 'in we paa o 'nyu lu. Nu, -in -ka mneni -in 'ka -ain 'wusa, 'yil -ain nyazi. Be -ain -yo.»

-Zezu nee: 23 «Lee -lu 'ka 'gbu -na gba nu, -in -ka we mnenia? -O zua -Lagoo dli -gu, o mneni o 'ka -lu weee lenu.»

24 -Bha oo 'yuu dide 'kpa 'wu, o nee: «In ka dli -sele -Lagoo gbegebein, -sa 'mi 'wu, 'in in 'ka dli zo weee.»

25 -Zezu 'yia nu, nyuma -zlo mi o -gbe yida, 'in o yia wee zuzu 'nyuu 'wluo 'kpili: «-Mi zuzu 'nyuu, -mi nva we le, 'in nyime'e gbaa, in o'o 'nva. In nee: 'tide o 'yi. -In 'na kpali 'masleen o -ni.»

26 We zuklua oo 'yu la 'titee, 'in we yia o 'yitide 'wokpikpie nya, 'in o yia lapu 'kwie 'bhisa. We 'gbu talva nee: «O ka tl.»

27 -Zezu yia o so -yo o 'wobhulu. O -saa 'wu, 'in o yia 'yigbe.

28 -Zezu -yo o 'binanya plaa -budu zo, 'in wa yia o layibha: «Wee zuzu 'nyuu mia de ni, lee -lu ka 'gbu -a yi we vuvue sialia?»

29 O nee wa -ylae: «'Sasukpa -zuzu 'nyii mia de ni, we 'ni -Lagoo bhuhoe -bhlogbo'o 'wobhu, wa 'ni mneni wa 'ka -muvu.»

30 Wa 'bhva -bha, 'in wa yia Galilee -dudu -gu 'plili. -Zezu 'yibha wa 'na yibheli o da -ni. 31 O -slolua o 'binanya gbu, o nee: «Oo Nyimee 'Yu wa yia nyuma yoo 'nyea, 'in wa 'ka o 'bha. 'Yil 'so, we tanu nya o yia tlitlinya glaa 'wusa.»

32 Nu, -we -Zezu gbaa, o 'binanya'a 'nu we 'wola. Wa mi nyanoo nodaa 'gbu wa 'ni o layibha.

Sa nyime 'ka nu, 'in o 'ka -mi tiklu -Lagoo yua?

33 Wa nynia Kapenaumu, wa plaa -budu zo, 'in -Zezu yia wa layibha: «Moo -di a -sa yaa 'yloogblva?» 34 'In wa -gu yia lasubha. -We ka gbu -wa, wa mia noda, 'in wa yia layibhali -yibhali: «'Lee, nyoo 'yil -ain glaaa?»

35 O yia ladi, 'in o nee o 'binanya -yla: «A be -seli. Nu, -o -ka gba o 'ka amiaa kpa -ze, o -ze nyuma weee 'bisvayu, 'in o 'ka wa zalubho nu.»

36 O 'bhva 'yu yabhlo 'wu, 'in o -yo o 'so yia o 'binanya nyidi ladi, o gblelia -moo, 'in o yia -moo o bhv -gu ladi. O nee: 37 «'Yu -o mia yu ni 'bhisa, nyime -o -ka o kpa 'nanuu na 'nini nya, na 'de o kpaa 'nanuu. -O -ka 'mi kpa 'nanuu, we 'ni na 'de o kpa 'nanuu, nu, -o tiea 'mi, 'mo o kpaa 'nanuu.»

38 Zaan nee -Zezu -yla: «Na -Slolunyo, -a ka nyime yabhlo 'yi, o 'ni -ain glaa -nyime, -zugba o vua zuzu 'nyuu -na 'nini nya. O 'ni -ain glaa -mi 'gbu, -a yia o 'yiligbeli.»

39 -Zezu nee: «-Innya, a 'na 'yiligbeli o -ni. 'Lee, -o -ka gwedigbu lenu na 'nini nya, o mneni o 'ka 'mi velu? -Innya. 40 Nu, nyime -o 'ni -amiaa tonyo, o -yo -ain 'so mi.

41 «Nu, in nee ain -yla gbuzonu sae: nyime -o -ka ain 'nyu 'nye -Lagoo -Bhasanyoo 'nini nya, -Lagoo yia o -tenu 'nyea. 42 'Ylaash -wa mia sa yu ni 'bhisa, 'in wa zua 'mi dli -gu, -o -ka wa 'yabhlogbo'o gbonyuu lukwa, we nani 'yil -moo -nu nya, wa 'ka o tukpa 'kadu -bli -yo gbuanu, 'in wa 'ka o 'nyu lu viteli. 43 We -ka -na so 'ka -mi gbonyuu lu kwa ni, -di -bha we. We nani 'yil -in 'ka 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka 'yi, so -bhlo nya, we -zi -in 'ka

-kosu -we'e nyumoa 'wɔ mni sɔ 'sɔ nya. [44- Mɛmɛ mia, <nɔnya -we lia nyimɛɛ yɪɛ we'e tli, 'in -kosu'u nyumo -mɔ -gba>.]

45 «'In we -ka -na bhv 'ka -mɪ gbɔnyuu lɔ kwa nɪ, -dɪ -bha we. We nanɪ 'yli -in 'ka 'yliyɔgagɪe 'yɪ 'tɪgɪe nya, we -zi wa 'ka -mɪ -kosu -we'e nyumoa 'wɔ viteli -na bhv 'sɔ nya. [46 -Mɛmɛ mia, <nɔnya -we lia nyimɛɛ yɪɛ we'e tli, 'in -kosu'u nyumo -mɔ -gba>.]

47-48 «We -ka -na yli 'ka -mɪ gbɔnyuu lɔ kwa, -in -sa -mɔ we. We nanɪ 'yli -in 'ka -Lagɔɔ nyɪmaa 'wlulapɪlgbe 'wɔ mni 'yliya -bhlo nya, we -zi wa 'ka -mɪ -kosu -we'e nyumoa 'wɔ viteli, da nɔ lia yɪɛ 'yɪ weee nya, 'yli 'sɔ nya.

49 «Sa wa palia gumu lililu -yɔ, 'sa -bhlokpade -Lagɔ yia nyɪma -gv -kosu slua. 50 Gumu nanɪ 'yli. Mɛnɪ we mɛnɪa. We 'nɪ -slɛɛn mɛnɪ nɪ, wa 'nɪ mneni wa 'ka we mɛnɪe we -yɔ zɔ. Nɪ, amɪa, a mɪ gumu 'bhisa, a -tu 'wɔ -dlɔɔ.»

10

-Zezu gbaa 'ɛwnɔ kwnɛɛ -sa gbv (Mt 19.1-12; Lk 16.18)

1-Zezu -yɔɔ 'bɪnɔnya 'sɔ mni Zudee -dudɔ -gv, 'in wa yia Zudeɛn nyu 'wɔdɪ. Nyɪmaa -zlo yia ɔ kwesi yi lɔ. Sa ɔ nɔa 'yɪ weee nya, 'sa ɔ bhli 'yaa wa slɔlue lɔ.

2 Falizinyuma yia ɔ kwesi bɛ, wa 'ka ɔ layla. 'In wa yia ɔ layɪbhaɛ: «'Lee, -amɪaa tite nɔkpɛ, nɔkpasu mneni ɔ 'ka ɔ 'ɛwnɔ kwnɛɛ -saa?»

3 ɔ nɛɛ: «'Lee, tite -mɔmɔ Moizɪ 'nyɛ aɪn a?»

4 Wa nɛɛ: «Moizɪ cɛla nɪ, nyimɛ -ka gba ɔ 'ka ɔ 'ɛwnɔ kwnɛɛ -sa, ɔ cɛli wee gbv 'sebhe -gv, 'bhie ɔ 'ka ɔ kwnɛɛ -sa.»

5 'In -Zezu nɛɛ wa -yla: «Amɪaa yukwli -yɔ suloo 'gbv, 'in Moizɪ yia 'mɔ tite nɪ palɪ. 6 -Lu weee gwedɪda, <'In -Lagɔ yia nɔkpasu -yɔ 'ɛwnɔ lala.>

7 <We 'dɛɛ 'gbv, nɔkpasu yia ɔ dide -yɔɔ 'nyaa -yɔbhva,

'in ɔ -yɔɔ 'ɛwnɔ 'ka 'wɔsuslolu,

8 'In wa 'ka ku -bhlo -zɛ.>

-Slɛɛn, wa 'nɪ 'maslɛɛn nyuma sɔ, nɪ, nyimɛ -bhlo wa -mɪa. 9 We 'dɛɛ 'gbv, -we -Lagɔ -ka 'ylijɪlɪ, nyimɛ 'na sɪsɪlɪ we 'yɪ -nɪ.»

10 Wa plaa -budu zɔ, 'in ɔ 'bɪnɔnya yia ɔ wee gbv nɪ 'ji layɪbha. 11 ɔ nɛɛ wa -yla: «Nɪ, nyimɛ -ɔ -ka ɔ 'ɛwnɔ kwnɛɛ -sa, ɔ -ka 'ɛwnɔ -putu kwa, gbɔnyuu ɔ nɔa ɔ 'ɛwnɔɔ tɪanɔ -yla ɛ. 12 'Sa -bhlokpade, 'ɛwnɔ -ka ɔ 'lowli -glɔbhv, 'in ɔ -ka nɔkpasu -putu kwa, gbɔnyuu ɔ nɔa ɛ.»

-Zezu ɛwnaa 'ylaasli 'nyu la (Mt 19.13-15; Lk 18.15-17)

13 Nyɪma mɪ -Zezuu -gbɛ 'ylaasli kwada, ɔ 'ka wa 'nyulanɔwna wa kwɛ -gv lapaliɛ nya, 'in ɔ 'bɪnɔnya yia wa vuvue bhli wa 'wluo kpɪɪɛ nya. 14 -Zezu 'yɪa wa -yɔ, 'in we yia ɔ -yɔkpa. 'In ɔ nɛɛ ɔ 'bɪnɔnya -yla: «A 'tide 'ylaasli 'yɪ wa 'ka na -gbɛ yi, a 'na -kɔlɔ wa 'yoo -nɪ. Nɪ, nyɪma mɪa sa 'ylaasli nɪ 'bhisa, -Lagɔɔ nyɪmaa 'wlulapɪɪe mɪ -maa -nɔ nya. 15 'In nɛɛ aɪn -yla gbɔzɔnɔ saɛ: nyimɛ, -ɔ 'nɪ -Lagɔɔ nyɪmaa 'wlulapɪlgbv -yɔɔwnu 'yɪslɔkpɪɪe 'bhisa, ɔ 'na 'ka -Lagɔɔ -gbɛ pla.» 16 ɔ 'bhua wa 'wɔ, ɔ yia wa sɔ 'wluo lapali, 'in ɔ yia wa 'nyulanɔwna.

Nyimɛ -ɔ 'kaa -Zezu 'bɪ mni ɔ 'bhv ɔ -lu weee 'bɪ (Mt 19.16-30; Lk 18.18-30)

17 Nɪ, -Zezu mɪ mniɔda, 'in nyimɛ yabhlo yia ɔ 'bigwali, 'in ɔ yia 'kukulu 'sibhli ɔ 'yu, 'in ɔ nɛɛ ɔ -yla: «Na -slɔlunyɔ -zɔnɔ, sa in 'ka nɔ, zɪ in -ka tli, 'in in 'ka -Lagɔ kwɛɛ 'yliyɔgagɪe -we 'nɪa bhloɔluda -ka 'yɪa?»

18 -Zezu nɛɛ ɔ -yla: «-Mɔmɔ ka 'gbv -na la 'mɪ nyimɛ -zɔnɔa? We 'nɪ -Lagɔɔ 'dɛbhlogbɔɔ 'wɔbhv, nyimɛ -zɔnɔ 'nɪ -mɪ. 19 Nɪ, -na 'dɛ -yi -Lagɔɔ *titenya:

<-In 'na 'bhali nyimɛ -nɪ.

-In -yɔ 'ɛwnɔ -putu 'na -dɪli -budu 'wɔ -nɪ.*

-In 'na ylili 'wie -nɪ.

-In 'na zɔlɔ nyimɛ yɔ -yɔ -nɪ.

-In 'na lili nyuma 'wlu -dawli nya -nɪ.

-In zɔ -bha -na dide -yɔ -na 'nyaa.> »

20 ɔ nɛɛ: «-Slɔlunyɔ, in mɪ nyimeslɔ nya, 'in in yia tite -mɪnɪ 'nɔɔwɛzɔzɔɛ bhli.»

21 -Zezu ylaa ɔ zɛkalɪdli nya, 'in ɔ nɛɛ ɔ -yla: «-Lu yabhlo -tɔa 'wɔ, -in 'nɪ -slɔ -mɔlɔ lɛnɔ. Mɪ, -in 'pa -na -kakali weee pɛlɔ, -in 'nyɛ we 'gwɛzi bobabhanya yoo, 'in -in 'ka 'ɛnɪmɪɪe 'yɪ -Lagɔɔ -gbɛ. -In -ka we lɛnɔɛ bhɪa, -in yi 'mɪ 'bɪ.»

* 10:19 Glekiweli 'wɔ, we ji -wa nɪ, -wa kɔkwali, wa -yɔ nyuma -putu 'na -dɪli -budu 'wɔ -nɪ.

22 ɔ 'nva wee weli nu, 'in 'kua yia ɔ 'yli lawla, 'in ɔ yia lobbhiti 'klɔ -susue nya. Nu, 'ɲnumnyɔ -wa.

23 -Zezu ylaa ɔ 'binɔnya -wa gbelia ɔ, 'in ɔ nɛɛ wa -yla: «'Nnumnyɔ 'ka -Lagɔ nyɔmaa 'wlulapɪlɪgbe 'wɔ pla -yɔ we -kalia.»

24 Wee weli yia -Zezu 'binɔnya ɲwegaga -sobhali. 'In ɔ nɛɛ 'ya wa -yla: «Na 'yua, nyɔmɛ 'ka * -Lagɔ nyɔmaa 'wlulapɪlɪgbe 'wɔ pla, we 'nɪ 'tɛ -sɛ. 25 'Nnumnyɔ 'ka -Lagɔ nyɔmaa 'wlulapɪlɪgbe 'wɔ pla, we -kali -yɔ we -zi *-nyɔmɛɛ seenu 'bhoka 'wɔplɪɛ.»

26 We yia ɔ 'binɔnya -lɔɛli. Wa nɛɛ: «Aya! We -ka 'sa -mɪ, nyɔɔ -mɔmɔ 'ka gbɔ 'wɔbhɔa?»

27 -Zezu ylaa wa, 'in ɔ nɛɛ: «Nyɔmɛ 'nɪ we mneni, nu, -Lagɔ mneni we. -Lagɔ mia, ɔ mneni ɔ 'ka -lu weee lɛnu.»

28 -Bha Piɛli gbaa: «-Tali, -a ka -amɪaa -lu weee -bha tɪ, 'in -a yia -mɪ 'bɪ yi.»

29-30 -Zezu 'palia we 'bɪgɔ, ɔ nɛɛ: «Nu, in nɛɛ aɪn -yla gbɔzɔnu saɛ: nyɔmɛ -ɔ -ka ɔ -lu weee -bha tɪ na 'gbɔ, 'in ɔ 'ka -Lagɔgbɔ gba, we 'lɛɛji -mɔɔ yia 'yia -zakpa glɔ gbɔ. -ɔ -ka ɔ -budu klaa, ɔ bhelia klaa, ɔ bhɔɔa klaa, ɔ 'nyaa klaa, ɔ dide klaa, ɔ 'yua klaa, we -yɔ ɔ kpa -bha tɪ, bhla -we 'wɔ -a mia da -budunya klaa, bhelia klaa, bhɔɔa klaa, 'nyaanya klaa, didea klaa, 'yua klaa, we -yɔ kpaanya ɔ yia 'yia, -zugba nyɔma sialɔ ɔ. 'In bhla -we yia yia, we nya ɔ yia 'yliyɔgagie -we 'nɪa bhloluda -ka.

31 «Nyɔmaa dumadu -wa -gaa 'yu, lɔ -maa yia -gaa. 'In -wa -gaa lɔ, 'yu -maa yia -gaa.»

*-Zezu gbaa ɔ tɪlɪgɔ
(Mt 20.17-19; Lk 18.31-34)*

32 -Zezu -yɔ ɔ 'binɔnya 'sɔ, wa mia -Zeluzalɛmɔ mnɪda, -Zezu -galɪ wa 'yu 'yloogblɔ, -zugba ɔ 'binɔnya lɔ dli. -Wa mia wa 'bɪ, -maa mɪ 'ya nyanɔ nɔda. ɔ nɛɛ ɔ 'binɔnya kugɔua lɛ 'sɔ -yla: «A bɛ -seli.»

'In -we 'kaa lɛnu, ɔ yia we wa -yla gba. 33 ɔ nɛɛ: «A -tali, -Zeluzalɛmɔ -a mɪa da. Nu, -mɔ wa yia ɔɔ Nyɔmɛɛ 'Yu wlaa. -Lagɔbbɔnyaa -cian -yɔ -Lagɔɔ titee gwe-sanya kwɛɛ wa yia ɔ pɛlɔ 'paa. 'In wa 'ka ɔ gbɔ 'wluladɪli, 'in wa 'ka weli -bhlo bhli wa 'ka ɔ 'bha. 'In 'lakpanya -wa 'nɪa -Lagɔ -yi, wa 'ka ɔ -maa yoo 'nyɛ. 34 -Maa yia ɔ gla palia, -maa yia ɔ -dle -gɔ slua, -maa yia

ɔ selia, 'in -maa 'ka ɔ 'bha. 'Yli 'sɔ, we tanɔ nya, 'in ɔ 'ka gbawla 'wɔtla.»

*-ɔ -ka gba, ɔ 'ka nyɔmɛ 'kadɔ -zɛ, ɔ -zɛ ɔ -limaa zɔyu
(Mt 20.20-28)*

35 We 'bɪgɔ, Zebedee 'yua *'Zake -yɔ Zaan yia -Zezu -yɔbɛ, 'in wa nɛɛ ɔ -yla: «-Amɪaa -Slolunɔ, -we -a yia -mɪ -zlalia, -a 'yibha -in nu we lɛ.»

36 ɔ nɛɛ wa -yla: «Lɛɛ -lu a 'yibhaa in nu aɪn -yla lɛa?»

37 Wa nɛɛ: «Da nyɔma weee -ka we 'jyibheli nu, -in pɪli nyɔma 'wlu la, 'nyɛ -aɪn 'yoo -a 'ka -mɪ kwesi ladɪ. 'Yabhlo 'ka -na lilisɔlɔ ladɪ, 'in 'yabhlo 'ka -na kɔpɛsɔlɔ ladɪ.»

38 ɔ nɛɛ wa -yla: «Nu, -we a -zlalia 'mɪ, a 'nɪ we -yi. 'Lee, siasie -we zɔ na yia 'yigbea, a mneni a 'ka we zɔ 'yigbee? Yaayu batizea wa yia 'mɪ siasie lɔ, a mneni a 'ka ɲwnu wa 'ka 'sa aɪn batizee?»

39 'In wa nɛɛ ɔ -yla: «In, -a mneni we.»

-Zezu yia we 'bɪgɔpalɛ: «Gbɔzɔnu -wa. Sia a yia 'mɪ 'bhisa. Siasie -we lɔ wa yia 'mɪ batizea, we lɔ wa yia aɪn batizea. 40 Nu, we -ka na lilisɔlɔ -yɔ na kɔpɛsɔlɔ ladɪɛ, -amɪ 'nɪ mneni in 'ka we wla. Nu, wee ladɪda mia, -Lagɔ ka we lamnazɪ nyɔma tɔlvaa -nu nya. Nu, ma yia -bha ladɪa.»

41 Wa -lima kugɔua 'nva we, 'in wa yia wa -yɔ 'cɛ 'pali. 42 -Zezu yia wa 'dɛ weee la, 'in ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Nu, dɔdɔgbɔ -nyɔmaa 'wlulapɪlɪnya mia, wa 'tɪɛ nya wa sialɪ wa zɔlubhonɔnya. 43 Aɪn glaa, we 'na -mɪnɪ 'sa -nɪ. -ɔ -ka gba ɔ 'ka nyɔmɛ 'kadɔ -zɛ, ɔ -zɛ ɔ -limaa zɔlubhonɔnyɔ. 44 'In aɪn glaa, -ɔ -ka gba ɔ 'ka nyɔma 'yugalɪ, ɔ -zɛ ɔ -limaa gaylo. 45 Nu, ɔɔ *Nyɔmɛɛ 'Yu 'nɪ yi wa 'ka ɔ 'wɔsa. Yi ɔ yia ɔ 'ka nyɔma 'wɔsa, 'in ɔ 'ka tɪ nyɔma duun 'wɔzɪtɛɛ 'gbɔ.»

*-Zezu -bloa 'lɔlɔnyɔɔ 'yli
(Mt 20.29-34; Lk 18.35-43)*

46 -Zezu -yɔ ɔ 'binɔnya nɪnia Zelikoo, wa mɪ wee 'gbe 'tlada, 'in nyɔma duun yia wa 'bɪ yi. 'Lɔlɔnyɔ yabhlo wa laa Batimee, Timeee 'yu nya, ɔ -dɪ 'yoo ɲwe -yɔ la. Nu, -zlazlanɔ -wa. 47 ɔ 'nva nu, Nazalɛtyu -Zezu mɪ 'plɪda, 'in ɔ yia 'wɔkpɪ, ɔ nɛɛ: «*-Davidu 'yu -Zezuɔɔ, -in 'yili 'mɪ nyazɔɔ!»

48 'In nyɔma duun yia ɔ 'wluo 'kpɪli. Wa nɛɛ ɔ -yla: «'Mu ɲwe!»

-Muu bhla amɔ 'kɔɔa 'wɔ 'tɪtɛɛ: «-Davidu 'yuuɔɔ, -in 'yɪli 'mɪ nyazɪɔɔ.»

49 Tɔɔn, -Zezu yia 'yɪligbe, 'in ɔ nɛɛ: «A la ɔ.»

'In wa yia ɔ la, -zugba wa gba ɔ -yla: «-Na 'yuo. -In -sɔ wɔ, ɔ mɪ -mɪ lada.»

50 'Lɔlɔnyɔ vitelia ɔ 'naa, 'in ɔ yia 'wɔsɔ -gwagwie nya, ɔ yia -Zezu -yɔbɛ. 51 'In -Zezu yia ɔ layibha: «Lɛɛ -lu -in 'yɪbha in nu -mɪ -yla lɛa?»

'In ɔ nɛɛ: «*Wlabi, -in -blo na 'yɪli, in 'ka layɪ lv.»

52 ɔ nɛɛ: «'Bhiti lv, -na dlɪzɔvɔɛ ka -mɪ pue.» Tɔɔn, ɔ 'yɪli yia -blo, 'in ɔ yia -Zezu 'bɪ mɪ.

11

-Zezu mɪa -Zeluzalɛmɔ (Mt 21.1-11; Lk 19.28-40)

1 -Zezu -yɔ ɔ 'bɪnɔnya ɔɔɔaa -Zeluzalɛmɔ -yɔ, -mɔ Betɪfaze -yɔ Betani kwesi, 'in wa yia *Olivɔsunyaa -gɔgɔ yɪ, -bha -Zezu tiea ɔ 'bɪnɔnya 'sɔ, 2 'in ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «'Gbe -we mɪa -mɛmɛɛ aɪn 'yɪ, a mɪnɪ -mɔ. Nu, lɛbhla a 'ka -mɔ nyɪnɪ, -sokofalɪ -dɔgbɔ yabhlo a yia -bha yɪa lubhu -jɪda. Wee -sokofalɪ mɪa, nyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ -slɔ we -gɔ ladɪ. A -sa we lubhu, a -yɔ we yɪ. 3 Nu, wa -ka aɪn layibha: lɛɛ -lu ka 'gbɔ a nu 'sa? A gba wa -ylaɛ: -amɪaa -kanyɔ 'yɪbha ɔ 'ka we -gɔ ladɪ, nu, dɛslɛɛn ɔ laa we lv.»

4 Wa mɪa, 'in wa yia -sokofalɪ -dɔgbɔ yabhlo 'yɪ lubhu -jɪda -bha 'yooɔ nɔwɛ -yɔ -bha 'pɪpɛɛ -budu yabhloo nɔwɛ -yɔ. 'In wa yia we lubhu -sa. 5 Nyɪma mɪa -bha, wa nɛɛ: «Lɛɛ -lu ka 'gbɔ a sa wee -sokofalɪ lubhua?»

6 'In sa -Zezu zɔa wa 'dɪ, 'in wa yɪ 'saa gba. 'In wa yia wa kwɛ -yɔ -sa, 'in wa yia mɪ. 7 Wa -laa wee -sokofalɪ -dɔgbɔ -Zezu, wa slɔa wa 'naa we -gɔ, 'in ɔ yia we -gɔ ladɪ.

8 Tɔlɔa slɔa wa 'naa 'yloogblɔ, 'in tɔlɔa -dɪa suu kɔɔ -mɔ kɔɔaa, 'in -maa yia we 'yloogblɔ laslu. 9 Nyɪma nɔa ɔ 'yɪ we -yɔ -wa nɔa ɔ lvɔ, wa 'dɛ weɛ 'kɔɔa 'wɔ, wa nɛɛ: «-A -mɪnɪnɪ -Lagɔɔ 'nɪnɪ.

-ɔ mɪa Jejitapɛɛ 'nɪnɪ nya yida, -Lagɔ nɔwɪna ɔ 'nyu la.

10 Nyɪmɛ -ɔ mɪa yida, ɔ 'ka -aɪn 'wlulapɪli -Davidu 'bɪgɔ, -Lagɔ 'palɪ 'sa ɔ sɔ -zɔnɔ -gɔ la. -Wa mɪa yalɪ,

wa -mɪnɪnɪ -Lagɔɔ 'nɪnɪ.»

11 -Zezu plaa -Zeluzalɛmɔ, 'in ɔ yia *-Lagɔbudu 'kadɔ zɔ mɪnɪ, 'in ɔ yia da weɛ yla. Jibhe zɔa, we 'gbɔ ɔ -yɔ ɔ 'bɪnɔnya kugbua lɛ 'sɔ yia Betani mɪ.

*-Zezu bhla *figɪsu gwɛzɛ (Mt 21.18-19)*

12 Zɪ zɪa, -Zezu mɪ Betani 'bhuda, 'in nɔwɔ yia ɔ 'bha. 13 Tɔɔn, ɔ yia *figɪsu -we kaa kɔɔ 'wlu -yɔyɪ -mɔ 'yɪ, 'in ɔ yia we -yɔ bɛ, -de ɔ yɪ we 'bhue 'wlu 'yɪ. ɔ 'ka -bha nyɪnɪ, we kɔɔ 'dɛkɔɔa mɪa we 'wlu. Nu, we 'bhue -pa bhla 'nɪ -slɔ nyɪnɪ. 14 -Bha ɔ gbaa wee su -yla: «-Mɪ'lɪ 'palɪ -slɛɛn 'bhue -nɪ.» In ɔ 'bɪnɔnya yia we 'nɔ.

-Zezu vua -valɛpanya (Mt 21.12-17; Lk 19.45-48)

15 Wa nyɪnɪa -Zeluzalɛmɔ, tɔɔn -Zezu yia -Lagɔbudu 'kadɔ nɔwɛɛ mɪ. -Wa mɪa -bha, -valɛpanya -yɔ -lizɔnya, 'in -Zezu yia wa vuvue bhli. ɔ yia 'gwɛzi -bhɪtɪnyaa 'tabhle -yɔ -kpakɔɔn pɛlɔpanyaa kɔɔnyɪa labhli. 16 ɔ 'nɪ nɔwɪnɪ nyɪmɛ yabhlogbɔɔ -yɔ -lu 'ka -Lagɔbudu 'kadɔ nɔwɛɛ 'plɪlɪ. 17 ɔ -slɔlua wa gbɔ, ɔ nɛɛ:

«We mɪ ɔɔlɪda -Lagɔɔɛbhɛ 'wɔɛ:

«Na -budu mɪa, 'mɔ wa yia laa dɔvɔvɔ -nyɪma weɛ -Lagɔ bhuhhoe -budu.» 'In 'mɔ amɪa nɔa 'wɪnyaa zɪzɪda 'wɔ.»

18 -Lagɔɔbɔnyaa -ɔɔɔn -yɔ -Lagɔɔ titee gwesanya 'nɔa ɔ 'dɪ, 'in wa yia nyɪnɔ nɔ, -we ka gbɔ -wa, ɔ gbagbawɛlɪ ka nyɪma duun nɔwɛgaga -sɔbhali. We 'dɛɛ 'gbɔ wa mɪa 'klɪ 'yɪda wa 'ka ɔ 'bha.

19 Jibhe zɔa, 'in -Zezu -yɔ ɔ 'bɪnɔnya yia 'gbe nɔkplɛ 'bhɔ, 'in wa yia mɪ.

-Zezu -yɔ tɪtlɪ -figɪsu (Mt 21.20-22)

20 Zɪ zɪa, wa mɪ 'yloogblɔ 'plɪda, 'in -Zezuu 'bɪnɔnya yia wee figɪsu -yɔyɪ, -zugba we ka yɛ weɛ. 21 -We -Zezu gbaa, Pɪɛlɪ dlɪ 'sɪbhliɪ we -gɔ la, ɔ nɛɛ: «Wlabi, -in yla figɪsu -in bhliɪ dɛ gwɛzɛ, we ka yɛ.»

22 -Zezu nɛɛ wa -yla: «A zɔ -Lagɔ dlɪ -gɔ. 23 In nɛɛ aɪn -yla gbɔzɔnɔ saɛ: nyɪmɛ -ka -gɔgɔ -yla gba: «'Bhɔ da, viteli -na 'dɛ 'nyu lv,» 'in ɔ dlɪ 'ka -we ɔ gbaa da lɛnveɛ -gɔ -mɪ, 'in ɔ 'nɪ dlɪ lv, 'in we nɔa lɛ. 24 We 'dɛɛ 'gbɔ in nɛɛ aɪn -yla, -we weɛ a yia -Lagɔ -zɪlɪa yia

bhubhoe nya, a zu we dli -gu nu, 'yia a yia we, 'in -Lago 'ka we ain 'nye.

25 «Nu, a -ka -Lago bhubhoeda -mi, 'in nyime yabhloo gbu -ka ain dli -mi, a ti o -yogbu 'wu, 'in amiaa Dide o mia yali, o 'ka amiaa gbonyuu 'woti. [26 A 'ni nyime -yogbu 'woti, amiaa Dide o mia yali, o 'na 'ka amiaa -yogbu 'woti.]»

*Mo-Zezuu 'tite bhva?
(Mt 21.23-27; Lk 20.1-8)*

27 -Zezu -yo o 'binanya mni 'yaa -mo -Zeluzalem lv. Wa mi -zieda -mo -Lagobudu 'kadu nwee, 'in -Lagobubonyaa -cian klaa, -Lago tite gwesanya klaa, we -yo Zuifv nyima kpa, wa yia -Zezu -yo be. 28 Wa yia o layibha: «Se -mumu nya -na nu gbunya ni lea? 'In nyoo 'nye -mi we lenv sea?»

29 O nee wa -ylae: «Gbu go -bhlo na yia ain layibhaa, a -ka we 'bigopal 'bhie, o 'nyea 'mi se, 'in na gbaa o 'ni. 30 Nyoo tie *Zaan o batizee nyima, -Lago -wa yaayu, nyima -wa yi? A gba 'mi -yla we.»

31 'In wa yia we -gu kpelie bhli, 'in wa nee: «-A -ka gba, (-Lago tiea o), 'in o yibhaa -ain lae: «Lee ka 'gbu a 'ni o weli 'wunwua?» »

32 Wa mi nyima sda, nu, -maa nee Zaan mia -Lagobv -falpanyo -wa. We 'dee 'gbu wa 'ni mneni wa 'ka gba nu, nyima tiea o.

33 We 'dee 'gbu, wa nee -Zezu -yla: «-O tiea Zaan, -a 'ni o -yi.»

'In -Zezu nee: «We -ka 'sa -mi, o 'nyea 'mi wee gbunya -minu lenv se, -ami 'na 'ka 'ya -mo -kanyoo 'ni ain -yla gba.»

12

*-Zezu 'paa gbv nine o -yovvsvnya -yla
(Mt 21.33-46; Lk 20.9-19)*

1 -Mv 'bigv, 'in -Zezu yia wa -yla gbu gbagbie bhli gbv nine -papie nya: «Nu, nyime yabhlo 'paa *-dlkpa. Wee kpa mia, 'mv o bibelia 'suo. O nva *-dlvya 'wonyazolu le, 'in o yia kpaagotali -gbagbu 'subhaa. O 'bhua -busalubhonnya 'wu, -zugba -maa lo wee kpa. 'In o yia 'lakpa 'wu mni.

2 «Tovv, -dlvya -sa bhla 'ka be, 'in o yia o zolubhonnyo yabhlo tie waa -busalubhonnya 'bi, wa 'ka o -nv wla. 3 Wa sloa -mo 'wluo, wa bhitia -mo, 'in wa yia -mo vu kwe klo nya. 4 O -dlkpa -kanyo yi

'yaa o zolubhonnyo -putu tie. -Mo mnia, -mo wa bhitia 'wluo, 'in wa yia -mo vli. 5 O kpa -kanyo yi 'yaa nyima tanv tie, 'in wa yia -mo 'bha. 'Sa o tiea nyima -zlo, tava wa bhitia, 'in wa yia tava 'bha.

6 «Nyime -bhlogbo -tva o kwesi, mo -wa o 'yu o -ka ze o -kalia. -Mo o tiea wa -gbe lgada, -zugba o pupalia dli la nu, -mo wa yia 'nvw zva. 7 -Bha waa -busalubhonnya gbvbalia -ylae: «-O 'kaa ci o kpa -kanyo 'bi li, mo nu. -A mni o 'bhaa, 'in wee kpa 'ka -amiaa -nv -ze.» 8 Wa sloa o 'wluo. Wa 'bha o, 'in wa yia o 'kwie viteli kpa lv.

9 «'Lee, sa o kpa -kanyo 'ka nva? O 'de yia yia, o 'ka nyima tie, wa 'ka waa -busalubhonnya 'bha, 'in o 'ka kpa nyima -putu yoo 'nye.

10 «-We mia -Lagosebhe 'wu celida, a 'ni -slo we zelu? We nee:

<Tokpa, -we -budusbhanya -saa kwnve, mv -zea gwvgwiyli -tokpa -zovv.

11 -O nva gbu ni le, Jeitape -wa.

'In wee gbv mia, -a -ka we 'yi, 'in we namania -amiaa dli.» »

12 Wee gbv nine mia, Zuifv 'yugalinya -yi we 'ji nu, ma -yo -Zezu -saa we. Wa ka 'kli 'yi, wa 'ka o kpa. Nu, nyima -zlo wa mia sdaa 'gbu, wa yia o -yo 'bhv, 'in o yia mni.

*'Gwezi plvbe *Sezaa kwe
(Mt 22.15-22; Lk 20.20-26)*

13 Faliznyima tava -yo Ewlvv nyima, 'ma wa tiea -Zezu -gbe, wa 'ka o zo bhli, 'in o 'dee gbagbaweli 'ka o gbvan. 14 Wa yia, 'in wa nee o -yla: «-Amiaa -Slolonyo, -a -yi we 'ji nu, -we -na gba, gbzv -wa. -'In so gbv 'yli, 'in -'in so nyime 'ylilo -nwee. Nu, sa -Lago 'yibhaa nyime -mi, 'mv -na slolua gbzv sa. We mi tiklu nu, -amiaa tite nokple, -a plvb *Sezaa kwe *nisv -gwezii? -A plvb we yaayu, -a 'na plvb we -nu?»

15 -Zezu -yi we 'ji nu, wa gbagbaweli -yo wa 'wlukv la pupalie 'ni -mi -bhlo. O nee wa -yla: «Lee -lu ka 'gbu a bhli 'mi zva? A -la 'mi *Wlvv -tama yabhlo, 'in 'ka we 'yi.»

16 Wa 'nyea o tama yabhlo yoo, 'in o yia wa layibha: «'Lee, nyoo ka 'wlu -yo o ni mi da we -gva?»

'In wa nee o -yla: «Sezaa -wa.»

17 -Bha ɔ gbaa wa -yla: «-We -ka Sezaaa -nu, a 'nyε we Sezaa yoo, 'in -we -ka -Lagɔɔ -nu, a 'nyε we -Lagɔ yoo.»

'In ɔ gbɔɔ 'bigɔpalɩ wɛli yia wa ηwεgaga -subhali.

**Sadusenyima kpɛlia tɩtlɩnyaa tɩtlɩe lɩ wɔsɔgbɩ
(Mt 22.23-33; Lk 20.27-40)*

18 *Sadusenyima mia, wa nεε nu, tɩtlɩnya 'nɩ mneni wa 'ka tɩtlɩe lɩ 'wɔsɔ.

Wa tɔlɩa yia -Zezuu -gbε, 'in wa nεε ɔ -ylaε:

19 «-Slolunyo, -we mia cɛlɩda Moizu tite 'wɔ, mu mia da. Nu, nyɩmε -ka 'ηwnɔ kwa, ɔ -yo ɔ 'nɩ gwali, ɔ -ka tɩ, ɔ ηwnɔ -tua ɔ 'bigɔ, ɔ bheli kwaa ɔ, 'in ɔ -yo ɔ ηwnɔ 'sɔ 'ka ɔ bheli zɔa lala, 'in -mɔɔ 'ηnɩ 'ka dɔdɔ -gɔ -tu.

20 Sa 'bhisa, nyɩmε yabhlo ka nukpasuyua gbesɔ, 'in wa kpasaya yia 'ηwnɔ kwa. ɔ -yo ɔ 'nɩ gwali, 'in ɔ yia tɩ. 21 Wa 'sɔnɩ kwaa ɔ bheli -dɔgbanjwnɔ, -mɔɔ -yo ɔ 'nɩ gwali, 'in -mɔɔ yi 'yaa tɩ. ɔ ηwnɔ -bhlokpade yia waa bheliaa tanɩ kwa. 22 'Sa wa 'dε gbesɔ kwaa ɔ ηwnɔ -bhlo -bhlo, wa -yo ɔ 'nɩ gwali, 'in wa yia tɩ. Wa 'bigɔ, ɔ ηwnɔ yi 'yaa tɩ.

23 «'Lee, 'yɩ -we nya tɩtlɩnya yia 'wɔsɔa, nyɔɔ ka 'ηwnɔ ɔ -maa? Nu, wa 'dε gbesɔ kwaa ɔ -bhlo -bhlo.»

24 -Zezu nεε wa -yla: «A ka 'yoo mnɔ, -we ka gbɩ -wa, a 'nɩ -Lagɔsɛbhε -yi, 'in a 'nɩ -Lagɔɔ 'tite -yi. 25 Tɩtlɩnya -ka 'wɔsɔ, nukpasia -yo 'ηwnɩ 'na 'ka kɔkwali, nu, 'anzinya -we mia yali, we 'bhisa wa yia -tua. 26 'Lee, we -ka tɩtlɩnyaa 'wɔsɔgbɩ, -we mia cɛlɩda Moizu 'sɛbhε 'wɔ, a 'nɩ -slɔ we zɛlu? Da misagɔsu pilεε -bhoa 'yɩ, 'in -Lagɔ nεε Moizu -ylaε: «-Amɩ -wa *Ablaamɔɔ -Lagɔ, *Izaku -Lagɔ, *Zakɔbɔɔ -Lagɔ.» » 27 'In -Zezu yia we -gɔdiε: «-Lagɔ mia, 'yɩiyɔganyaa -Lagɔɔ -mia. ɔ 'nɩ tɩtlɩnyaa -Lagɔ. A ka mnɔ bhabha.»

*-Lagɔɔ titee gwesanyɔ yabhlo gbaa gbɩzɔnɩ
(Mt 22.34-40; Lk 10.25-28)*

28 Wa mɩ -Zezu laylada, 'in -Lagɔɔ titee gwesanyɔ yabhlo yia we 'nɩ. ɔ 'yia nu, -Zezu mɩ wa wɛli 'bigɔpalɩda 'nanɩ, ɔ bεa ɔ -yo, 'in ɔ yia ɔ layibhaε: «-Lagɔɔ titee weεe glaa, -mɔmɩ -wa we 'kadɩa?»

29 -Zezu yia we 'bigɔpalɩε: «Titee weεe glaa, -we -wa we 'kadɩ mu mia da:

«*Izlaɛlɩnyuma, a pɔ yukwli. Nu, Jejitape mia, -amɩaa -Lagɔ -wa, ɔ -bhlogbɔɔ.

30 Jejitape, -ɔ -wa -na -Lagɔ, -in -kali ɔ zε -na dɩ weεe nya, -na zuzu weεe nya, -na 'wlukɔɔn lapɔpalɩe weεe nya, -na 'titee weεe nya.» 31 Weεe titee 'sɔnɩ nɩ: «-In -kali -na -libheyii zε -na 'dε 'bhisa.» Titee, -we 'kaa titee sɔ nɩ 'wɔzi, we 'nɩ -mɩ.»

32 ɔ titee gwesanyɔ nεε: «Gbɩzɔnɩ -wa. -Lagɔ -bhlogbɔɔ, ɔ 'nɩ 'sɔ -mɩ. 33 Nyɩmε -ka -Lagɔɔ zεkali ɔ dɩ weεe nya, ɔ 'wlukɔɔn lapɔpalɩe weεe nya, ɔ 'titee weεe nya, ɔ 'dε weεe nya, 'in ɔ -ka ɔ -limaa zεkali ɔ 'dε 'bhisa, -mɩɩ nanɩ 'yɩi we -zi 'slaka weεe, we -zi nyɩmε 'ka wlawlalu sie -Lagɔ -yla.»

34 ɔ 'palɩa we 'bigɩ gbɩyilo nya, -Zezu 'yɩa we -yo, 'in ɔ nεε ɔ -yla: «-Lagɔɔ -na 'wlulapɩe 'nɩ -slɛn latlɔlɔ.»

-Mɩɩ 'bigɩ, nyɩmε, -ɔ 'kaa 'titee 'yɩɔ -yo -Zezu 'ka kpɛli, -mɔɔ 'nɩ 'yɩe.

*-Lagɔɔ -Bhasanyɔ: nyɔɔ ɔ -mia?
(Mt 22.41-46; Lk 20.41-44)*

35 -Zezu mɩ nyɩma gbɩsloluda -Lagɔbudu 'kadɩ ηwεε, 'in ɔ nεε: «Waa -Lagɔɔ titee gwesanya nεε nu, -Lagɔɔ -Bhasanyɔ mia, -Davidu yu -wa. Lεε -lu ka 'gbɩ wa yi 'sa gbaa? 36 Nu, -Davidu 'dεbhie -gbolu, -ɔ Zuzu 'Pɔpa 'nyεa 'titee, ɔ nεε:

«Jejitape nεε na -Kanyɔ -yla:

«-In -dɩ da la na lilisɔlɩ.

'In in 'ka -na tɔnyuma -na bhɩ zɔ lapali.» »

37 Nu, -Davidu 'dε -ka ɔ -Lagɔɔ -Bhasanyɔ la «na -Kanyɔ», sa ɔ mneni ɔ 'ka ɔ 'yu -zεa?»

(Mt 23.1-12; Lk 20.45-47)

Nyɩmaa -zlo mia -bha, 'in ɔ gbagbaweli yia wa 'mɔna 'wɔla. 38 ɔ mia wa -sloluda, ɔ nεε: «A zɩ amɩaa 'dε 'yɩiyɔ -Lagɔɔ titee gwesanyaa gbεgbεin. Wa 'yɩbha tɩlɔ -bana 'kadɩ 'wɔplapɩe, -zugba wa zie we nya. Wa 'yɩbha wa -sa wa fɩ wa 'nɔηwεzɔzɔe nya -zejila 'wɩ. 39 -Lagɔbudu zɔ -yo 'fetɩnya -gɩ, 'yugbεin ladɩdie wa 'yɩbhaa kpe -zɔnɩnya -gɩ. 40 -Dɔgbanjwnɩ wa saa -maa -lu weεe kwεε. 'In wa bhuhhoea -Lagɔ nyɩma 'yɩa 'wɩ kpokpo, nyɩma tɩklɩ 'bhisa. We 'gbɩ, -Lagɔ yia wa -yɔgbɩ 'wɩbhu, 'in wanɩɩ -kasɩ 'ka nyɩma tɔlɩaa -nɩ 'wɔzi.»

*-Lagɔɔ 'nyenyɩe -zɔnɩ
(Lk 21.1-4)*

41 -Zezu -di 'gwεzii -gbo kwesi la, -zugba ɔ yla nyuma -maa pali -mɔ 'gwεzi -dɔlv -gu. Nu, 'ηnimninyaa -zlo palia -mɔ 'gwεzi duun.
 42 Bobabha -dɔgbanɔwɔ yabhlo yia, ɔ pali -mɔ tamayua 'sɔ -we 'nia -valɛ -ka.

43 -Bha -Zezu gbaa ɔ 'binɔnya -yla: «In nεε aɩn -yla gbuzɔnɔ saε: bobabha -dɔgbanɔwɔ mia dε ni, 'gwεzi ɔ wlaa dε, we -zi nyuma weee -nɔ 'wɔ. 44 'Nnimninyaa mia, 'gwεzi -we wa gbu 'nia 'wɔ -mi, 'mɔ wa wlaa. Nu, ɔɔ ηwɔnɔ mia, ɔ boba 'wɔ, 'gwεzi -we ɔ 'kaa lili, 'mɔ ɔ wlaa.»

13

-We slolua dɔdɔv bhia bhla, mɔ nu

1 -Zezu 'tlaa -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ, 'in ɔ 'binɔnyɔ yabhlo nεε ɔ -ylaε: «Na -Slolunyɔ: yi 'saa wa, tukpa -zɔnɔ, we -budu nanɩ 'yli 'lɛ!»

2 'In ɔ yia we 'bɩgɔpalɛ: «Gbuzɔnɔ -wa, tukpanya -na yia dε -yɔ -guladɩdɩda, we 'yabhlogbɔɔ 'na 'ka we -libheyi -gu -tɔ. Jitea we 'dε weee yia.»

3 Wa mɩia Olivɔsunyaa -gɔgɔ 'wlu, -mɔ wa -dia la, -zugba wa yla -Lagɔbudu 'kadɔ. Da wa -nyaa 'wɔ, Pielɩ klaa, 'Zake klaa, Zaan klaa, we -yɔ Andlee, 'in wa yia ɔ layɩbha:
 4 «Lεbhla -mɔv 'ka lεnɔa? 'In lεε -lu 'ka we -aɩn -slolu, nu, we bhla ka ɔɩpaa?»

(Mt 24.4-14; Lk 21.8-19)

5 ɔ nεε wa -yla: «A zɔ amɩaa 'dε 'yliyɔ, -mɔv yi 'wlv nu, wa nɔ aɩn -dawli 'wɔ. 6 Nyuma -duun yia na 'ηni -gu yia, 'in wa 'ka gbaε: «Amɩ -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ!» 'in wa 'ka nyuma duun -dawli 'wɔnɔ.

7 «A -ka 'nɔ nu, wa mɩ tɔgɔda da -kwεɩn, 'in a -ka 'nɔ nu, wa mɩ tɔgɔda da 'pɩpɩ, a 'na nɔnɔ nyanɔ -ni. We mɩ nu, we nɔ lε, -mɔv 'ni -slɔ dɔdɔv bhɩalɩda. 8 Tɔ yia laga 'sɔ nyɩdɩ 'wɔsɔa. 'In nyɩmaa 'wlulapɩnyɔ yabhlo 'ka nyɩmaa 'wlulapɩnyɔ -gɔdɔ -yɔwɔsɔlv. Dɔdɔ yia zuklua da tɔlv, 'in ηwɔ 'ka yi. Sa 'ηwɔnɔ -ka gwalia yi ɔ sia, 'sa wee dɔdɔv bhɩabhɩε gwedɩda yia -mɩa.

9 «Amɩa mia dε, a zɔ amɩaa 'dε 'yliyɔ. Gbɔwɔbhunya 'yu wa yia aɩn kwaa. Bhitia wa yia aɩn -Lagɔbudunya zɔ. Dɔdɔv 'wlu-lapɩnya -yɔ nyɩmaa 'wlulapɩnya 'yu wa yia aɩn laa na 'gbv, 'in na gbɔdayɩnya a yia -zεa wa 'yu. 10 Tɩada, -Lagɔgbv wa yia gbaa 'lakpanya weee -yla. 11 Wa -ka aɩn

gbɔwɔbhunya 'yu kwa, a 'na lɔlv dlɩ -ni, -we a 'kaa gbaa 'gbv. -Mɔv bhla, wεɩ -we a 'kaa gba, -Lagɔ yia we aɩn ηwεε zɔa. We'e 'bhv amɩaa 'dεε 'wlukɔvɔn, Zuzu 'Pɔpa wlaa we.

12 «Nyɩmε yia ɔ bheli wlaa wa 'ka ɔ 'bha. 'Sa -bhlokpadε, dide yia ɔ 'yu wlaa. 'Yua yia wa didea -yɔwɔsɔlv wa 'ka wa 'bha. 13 Na 'gbv, nyɩma weee yia aɩn 'wɔnyεa. Nyɩmε -ɔ 'ni 'mɩ dlɩ -gu -sa, 'in ɔ 'ka we bhloluda nyɩni, -Lagɔ yia ɔ gbv 'wɔsaa.

(Mt 24.15-31; Lk 17.23-24, 21.20-28)

14 «Nyɩmε -ɔ -ka 'sεbhε ni zεɩ, ɔ 'nɔ we 'wɔla. Nu, -lu -Lagɔ 'nia 'yɩbha, 'in -we saa -lu weee la, -ɔ -ka we -yɔyɩ ladɩda, da we 'na 'ka yaa -mɩ, -ɔ -ka 'sεbhε ni zεɩ, ɔ 'nɔ we 'wɔla. Nyɩma -wa -ka Zudee -dɔdɔ -gu -mɩ, wa -yɔ -gwagwɩε mɩni zizea -gɔgɔnya 'wlu. 15 Nyɩmε, -ɔ -ka nyapεda -mɩ 'pɩpee, ɔ 'na mɩni ɔ -lu 'wɔbhua -budu zɔ -ni. 16 'In -mɔmɔ -ka kpaα -mɩ, -mɔɔ 'na yili -mɔɔ -bana 'bhv -zɔɔ -ni. 17 Lεε gbɔnyuu yi 'sa nɔkplabhue ηwɩ -yɔ 'ηwɩ -wa mia 'yua 'nyεɩda yia, wee 'ylɩnya -mɩni nya! 18 A bhuhhoe -Lagɔ, we yi lεnɔ ηwɔtlɔyɩbhla. 19 We bhla mia, siasɩε 'kadɔ wa yia 'yia. 'Lee, -a -ka 'bhaa 'wlv, we 'sasɔkpa -nɔ ka -slɔ lεnɔv? 'In lε we yia nɔa yi? -Innya, we 'na 'ka lεnɔ.

20 «-Lagɔ 'ni yaa wee 'yli -gɔsa, -zugba nyɩmε yabhlogbɔɔ 'ni mnɩni ɔ 'ka we kwεε -dɩ. Nu, nyɩma ɔ -saa -bha, wa 'gbv ɔ yia wee 'yli -gɔsaa. 21 Wa -ka gba nu, -Lagɔɔ -Bhasanyɔ mɩ -seli, 'in wa -ka gba nu, ɔ mɩ mɔ, a 'na lali we gbuzɔnɔ -ni. 22 Yocɩan yia yia, wa 'ka gba, nu, ma -wa -Lagɔgbv -falpanya -yɔ ɔ -Bhasanya. Gwεdigbɔ -yɔ gbv 'kadɩ wa yia lεnɔa, 'in -wa -Lagɔ -saa -bha, wa 'ka wa -dawli nɔ. Nu, wa 'na 'ka we mnɩni. 23 'Mɔ in gbaa da aɩn -yla 'gamv. Nu, amɩa mia dε, a zɔ amɩaa 'dε 'yliyɔ.»

24-25 'In -Zezu nεε:

«We bhla, wee siasɩεε 'bɩgɔ,
 <Nikpise yia kpaα,
 'ylv 'na 'ka 'pɔ.
 Nikpise yia kpaα,
 'cɔ 'na 'ka li.
 Nikpise yia kpaα,
 -zεɩ yia yali 'bhva we 'ka bhli.
 -Lu weee mɩa yali, zuklua we yia.»

(Mt 24.32-35; Lk 21.29-33)

26 «-Muu 'bıgv wa yia ɔɔ Nyımɛɛ 'Yu -yɔyia yida -mɔ yalıpupa 'wv, 'tite -yɔ zlı weee nya. 27 -Bha ɔ yia 'anzınyia yoo 'paa, dɔdɔ weee -gv. 'In, -wa -Lagɔ -saa -bha 'gbe weee 'wv, wa 'ka wa la.

28 «-We figısu slolua aın, a 'nv we 'wɔla. We 'klyia -ka tlɔmanıda -mı, 'ın we -ka tɔpɔda -mı, a -yi we 'ji nu, 'nyu -lva bhla ka cıpa. 29 'Sa -bhlokpade a -ka 'sasɔkpa -gbv -mını 'yı lenɔda, a yıbheli we 'ji nu, ɔɔ *Nyımɛɛ 'Yu ka cıpa, ɔ 'nı -slɛɛn latlılv.

30 «In nɛɛ aın -yla gbuzɔnv saɛ: dɛslɛɛn -nyımaa 'dɛ weee 'na 'ka tlı, 'ın wee gbɔnyia -mını 'kaa lenv. 31 Yalı -yɔ dɔdɔ mıa, la we yia 'bhva, nu, na wɛlı 'na 'ka labhv 'mnumnu. 32 Nyımɛ yabhlogbɔɔ 'nı wee sıasıee bhla -yɔ we 'yılı -yi. Yalı -anzınyia -yɔ -Lagɔɔ 'Yuu 'dɛbhie 'nı wee 'yılı -yi. Nu, na Dıde -bhlogbɔɔ -yia we 'yılı.

33 «We 'dɛɛ 'gbv, a zv amıaa 'dɛ 'yılıyɔ. A -tv 'yılıyɔgada. 'Yılı -we nya gbv nı 'kaa lenv, a 'nı we -yi. 34 We 'wlv saɛ, nyımɛ yabhlo -ɔ mı 'lakpa 'wv mınıda. ɔ 'kaa mını, ɔ yia ɔ zɔ -nyıma lubho 'wɔladlılı. 'In ɔ nɛɛ kloloo ɲwɛkɔnyɔ -yla: «-In 'na ɲwɔnv 'yılaa -nı.» 35 We 'dɛɛ 'gbv, a -tv 'yılıyɔgada, a 'na ɲwɔnv 'yılaa -nı. Bhla -we nya -buduu -kanyɔ 'kaa yi, -de jıbhɛzaoo, -de sabɔoo, -de zlıgvoo, -de zlvkpɛoo, a 'nı we -yi. 36 ɔ -ka aın 'tlalı, ɔ 'na yılı aın yılaa ɲwɔda -nı. 37 -We ın mıa da aın -yla gbada, mv na gbaa nyıma weee -yla. A -tv 'yılıyɔgada.»

14

Zuıfv -cıan zva -Zezuu -yɔgbv (Mt 26.1-5; Lk 22.1-2; Zn 11.45-53)

1 Nu, we -tv 'wv 'yılı 'sɔ *'Wɔzıtıylı 'fɛtı -yɔ Zuıfv 'floo 'nıa *gɔɔ -yɔ -kaa 'fɛtı 'ka nını. -Lagɔbɔbɔnyaa -cıan -yɔ -Lagɔɔ tıtee gwesanya yia -Zezuu -yɔyılı pla wa 'ka ɔ kpa -dawlı nya, 'ın wa 'ka ɔ 'bha. 2 Wa nɛɛ: «-A 'na kpalı ɔ 'fɛtı 'yılı nya -nı. We 'nı -mıv, 'ın 'gbe gbugblolua.»

ɲwɔnyabhlo slua -Zezu 'wluo *-lasıklɔ (Mt 26.6-13; Zn 12.1-8)

3 -Zezu mıa Betanı, sɔlıbhanyɔ 'Sımɔɔ -budu zɔ, da ɔ mıa lıda, 'ın 'ɲwɔnyabhlo yia

-mɔ pla. ɔɔ 'ɲwɔnɔ, ɔ ka -bhonyıda kwɛɛ. *-Lasıklɔ -zɔnv, -we ka -vale 'tɛa, we mı we 'wv. ɔ -dıa wee -bhonyıda -blı ɲwɛɛ, 'ın ɔ yia wee -lasıklɔ -Zezuu 'wluo slı.* 4 Nyıma tɔlva mıa -bha, 'ın -maa yia 'cɛ 'pa, -zugba wa 'yıbhalı yıbhalı la: «Lɛɛ -lu ka 'gbv ɔ nyımɔ -lasıklɔ mıa? 5 Wa mnenı yaa wa 'ka we pɛlv 'pa 'gwɛzi duun lv, -we nyımɛ 'kaa 'yılı -zv ɲwɛɛ, 'ın wa 'ka we bobabhanya 'nyɛ.»

'In wa yia ɔɔ 'ɲwɔnɔ -yɔ 'cɛpalı. 6 -Zezu nɛɛ wa -yla: «Lɛɛ -lu ka 'gbv a sıalı ɔa? A 'tıde ɔ 'yılı. -We ɔ nva 'mı -yla lɛ, gbv -zɔnv -wa. 7 Nu, bobabhanya mı aın glaa 'yılı weee nya. Da a -ka 'yıbhalı, a mnenı a 'ka wa 'nanı 'wɔnv. Nu, -amı mıa, ın 'nı aın glaa -mı 'yılı weee nya. 8 -We ɔ mnenıa, 'mv ɔ nva 'mı -yla lɛ. Nu, -lasıklɔ ɔ tlıa 'mı -yɔ gbawlaa 'gbv 'gamv. 9 In nɛɛ aın -yla gbuzɔnv saɛ: da wa yia -Lagɔgbv gbaa dɔdɔ weee -gv, -we ɲwɔnɔ nı nva da lɛ, gbaa wa yia we, 'ın ɔ lenvgbv 'ka nyımaa dlı 'wv -tv.»

Zudası 'yıbha ɔ 'ka -Zezu wla (Mt 26.14-16; Lk 22.3-6)

10 -Zezuu 'bınɔnyia kugbua lɛ 'sɔ glaa, nyımɛ yabhlo, wa laa Zudası Isıkalıɔtv, mɔ mınıa -Lagɔbɔbɔnyaa -cıan -gbe, ɔ 'ka -Zezu wla. 11 Wa 'nva we, 'ın we yia wa 'mɔna 'wɔla. 'In wa nɛɛ ɔ -yla: «'Gwɛzi -a yia -mı 'nyɛa.» Sa ɔ 'kaa nv ɔ 'ka -Zezu wla, -bha ɔ bhlıa we 'yooɔ datalıɛ.

-Zezuu 'bınɔnyia pia 'Wɔzıtıylı 'fɛtı -gv -lılılı (Mt 26.17-25; Lk 22.7-14; Zn 13.21-30)

12 'Floo 'nıa gɔɔ -yɔ -kaa 'fɛtı ka nını. We 'yılı tıanv -we nya wa bhaa *'bhlabhleyua 'Wɔzıtıylı 'fɛtı -gv -lılılı nya, wee 'yılı nya -Zezuu 'bınɔnyia 'yıbhaa ɔ laɛ: «Mɔ -ın 'yıbha -a mını -mı -yla 'Wɔzıtıylı 'fɛtı -gv -lılılı pia?»

13 -Zezu tıea ɔ 'bınɔnyia 'sɔ, 'ın ɔ nɛɛ wa -yla: «A mını -zɔɔ. A -ka -mɔ nını, nyımɛ ɔ 'nyunyıda mıa 'wlu, a -yɔ ɔ yia 'wɔgbelia, a mını ɔ 'bı. 14 ɔ -ka -budu -mımv zɔ pla, a gba wee -buduu -kanyɔ -yla: «-Amıaa -Kanyɔ nɛɛ, «'Lee, -buduu 'yu -we zɔ -a 'kaa -amıaa 'Wɔzıtıylı 'fɛtı -gv -lılılı lı nı, mɔ we mıa?» » 15 'In ɔ slolua aın -buduu 'yu 'kadv yabhlo 'klv, -mɔ -budu 'wlu, -we zɔ -gvladı -lı

* 14:3 Wee -lasıklɔɔ -bhonyıda mıa, tɔkpa wa laa alıbatlı, mv nya wa nva we lɛ. Wee -lasıklɔ, wa laa nalıdı.

-zɔnɔ mia. -Mɔ a 'kaa -amɪaa 'Wɔzɪtylu 'fɛti -gɔ -lililu pili.»

16 Wa mɪa, wa nynia -zɔɔ, 'in sa -Zezu gbaa wa -yla, 'in wa yi 'saa we yli. 'In wa yia wa 'fɛti -gɔ -lililu pi.

-Zezu -yɔ ɔ wlawlanyɔ lia (Mt 26.20-25; Lk 22.14; Zn 13.21-30)

17 Jibhe zɔa, 'in -Zezu -yɔ ɔ 'bɪnɔnya kug-bua lɛ 'sɔ yia yi. 18 Da wa mia lida 'tabhle -gɔ, -Zezu nɛɛ: «In nɛɛ ain -yla gbɔzɔnɔ saɛ: ain glaa, nyɪmɛ yabhlo in -yɔ ɔ mia da lida ni, mɔ yia 'mɪ wlaa.»

19 Tɔɔn, wa plɛ sumanɪa, 'in wa yia ɔ layibha -bhlo -bhlo. «We 'nɪ -amɪ, we 'nɪ mɔv?»

20 ɔ nɛɛ wa -yla: «Amɪa kugbua lɛ 'sɔ glaa nyɪmɛ yabhlo -wa. In -yɔ ɔ 'sɔ mɪ 'floo 'ɲwada zapɔ -bhlo lɔ. 21 Gbɔzɔnɔ -wa: sa we mia cɛlɪda -Lagɔsɛbhɛ 'wɔ ɔ daa, 'sa ɔɔ Nyɪmɛɛ 'Yu yia mɪa. Nu, nyɪmɛ ɔ 'kaa ɔ wla, 'in wa 'ka ɔ 'bha, gbɔnyuu mɪ -mɔɔ -nɔ nya. Wa 'nɪ yaa -mɔɔ gwalɪ, we nanɪ 'yli.»

-Zezu -yɔ ɔ 'bɪnɔnya lia (Mt 26.26-30; Lk 22.15-20; 1 Kol 11.23-25)

22 Wa mia lida, 'in -Zezu yia 'floo 'wɔbhɔ. ɔ 'paa -Lagɔ fuo, 'in ɔ yia we ladɪdlɪ. ɔ dlilɪa we ɔ 'bɪnɔnya 'wɔla, 'in ɔ nɛɛ: «A 'bhu we 'wɔ, na ku -wa.»

23 -Mɔv 'bigɔ, 'in ɔ yia nɔ -kɔpɔ 'wɔbhɔ, ɔ 'paa -Lagɔ fuo, 'in ɔ yia we wa yoo 'nyɛ -bhlo -bhlo, 'in wa 'dɛ weee yia we 'ma. ɔ nɛɛ:

24 «-We mia da ni, mɔ -wa na 'pɪɔn -we yia jitea nyɪma duuun 'gbɔ, 'in we 'ka -Lagɔ -yɔ nyɪma 'sɔ 'wɔsuslolu. 25 Nu, in nɛɛ ain -yla gbɔzɔnɔ saɛ: zɪ -Lagɔ -ka dɔdɔ 'wlulapɪ, we zɪ na maa nɔ lolu. We 'ylɪ 'nɪ -slɔ nyɪni, in 'na 'ka nɔ 'ma.»

26 Wa bhɪa -Lagɔ -lɔv 'bhie, wa yia 'tla, 'in wa yia *Olivɔsunyaa -gɔgɔ 'wlu mɪ.

-Zezu nɛɛ nu, Piɛli yia ɔ gbɔ kpɛlia (Mt 26.31-35; Lk 22.31-34; Zn 13.36-38)

27 -Zezu nɛɛ wa -yla: «'Bɪ a yia 'mɪ 'bhɔa. Nu, we mɪ cɛlɪda -Lagɔsɛbhɛ 'wɔ: «Bhlabhɛɛ 'yliyɔzɔnyɔ na yia 'bhaa, 'in bhlabhlenya 'ka lamnɔ.»

28 Nu, in -ka tlɪ, in -ka 'wɔsɔ lɔ, Galilee na yia ain wɔlɔa mɪa.»

29 Piɛli nɛɛ ɔ -yla: «Nyɪma weee -ka -mɪ 'bɪ 'bhɔ, -amɪ 'na 'ka we lɛnɔ.»

30 'In -Zezu yia we 'bigɔpalɛ: «In nɛɛ ain -yla gbɔzɔnɔ saɛ: -zɛɛn sabɔ mia, -na kpɛli na gbɔ 'wɔla -zakpa ta, -zugba -kɔkɔ 'nɪ -slɔ -zakpa 'sɔnɔ gbɔ.»

31 Piɛli nɛɛ -bhlokpadeɛ: «-Innya, we 'nɪ -mɔv! We -ka 'bha wa 'ka -in -yɔ 'mɪ 'sɔ 'bha, in 'na 'ka -na gbɔ kpɛli.»

Tɔɔn, wa 'dɛ weee yia wee wɛli -bhlo gba.

-Zezu bhuhhoea -Lagɔ Gɛtisemanee (Mt 26.36-46; Lk 22.39-46)

32 -Mɔv 'bigɔ, -Zezu -yɔ ɔ 'bɪnɔnya 'sɔ nynia Gɛtisemanee, 'in ɔ nɛɛ wa -yla: «A -dɪ dɛ la. In 'ka -Lagɔ bhuhhoe.»

33 ɔ -yɔ Piɛli klaa, *'Zake klaa, we -yɔ *Zaan, wa yia mɪ. -Bha ɔ -gɔ yia, 'in 'pɪɔn yia ɔ dlɪ 'wɔ slo. 34 ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Na dlɪ ka sumanɪ bhabha. A -tɔ -seli, a -tɔ 'yliyɔgada.»

35-36 ɔ bɛa 'yu -sɛ, ɔ -gbɪa dɔdɔ la, 'in ɔ yia -Lagɔ bhuhhoe, ɔ nɛɛ: «*Aba! Dide! -In mneni -in 'ka -lu weee lɛnɔ. -In -ka we 'yibha ni, -in vlalɪ 'mɪ siasɛ 'kadɔ -mɪni gwe. Nu, we 'na -zɛli na dɔmagbɔ -nɪ: we -zɛ -na dɔmagbɔ.»

37 ɔ yia ɔ 'bɪnɔnyaa -gbɛ lɔ, -zugba wa mɪ 'yɪlaa 'wɔ. ɔ nɛɛ Simɔ Piɛli -yla: «'Yɪlaa -na ɲwɔa yi? -In 'nɪ mneni -in 'ka 'yliyɔgada -tɔ 'lɛli -bhloo -kpɔaa? 38 A -tɔ 'yliyɔgada, a bhuhhoe -Lagɔ, a yi laylagbɔ lɔ bhɪli. Nu, nyɪmɛɛ dlɪ 'yibha we 'ka -lu -zɔnɔ lɛnɔ, 'in ɔ ku 'nɪ we mneni.»

39 Tɔɔn, ɔ 'bhɔ 'yaa wa -yɔ lɔ, 'in ɔ yia -Lagɔ bhuhhoe wɛli -bhlokpadeɛ nya. 40 ɔ yia lɔ, -zugba wa mɪ 'ya 'yɪlaa 'wɔ, wa 'yli ka 'wɔwɔmanɪ 'gbɔ. Wɛli -we wa 'kaa ɔ -yla gba, we 'nɪ -mɪ.

41 ɔ yia lɔ -zakpa tanɔ nya, ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «A mɪ 'yɪlaa 'wɔ -bhlokpadeɛ, nyapɛda a mia yi? We -tɔ 'sa. Da wa 'kaa Nyɪmɛɛ 'Yu wla gbɔnyuu -lɛnɔnya -yla, we bhla ka nyɪni. 42 A -sɔ 'wɔ, -a 'ka mɪ. A -talɪ, nyɪmɛ ɔ 'kaa 'mɪ wla, mɔ yia mɔ.»

-Zezu wa yia kpaɪ (Mt 26.47-56; Lk 22.47-53; Zn 18.3-12)

43 Da -Zezu mia gbada, wɛli mɪ ɔ ɲwɛɛ, tɔɔn Zudasɪ yia yi. ɔɔ Zudasɪ mia, ɔ mɪ -Zezuu 'bɪnɔnya kugbua lɛ 'sɔ glaa. 'In ɔ -yɔ nyɪmaa -zlo yia yi, tɔgɔgbɛ -yɔ su kibhe nya kwɛɛ. Nu, -Lagɔbɔbɔnyaa -cian klaa, -Lagɔɔ titee gwesanya klaa, we -yɔ nyɪma kpasɪ, ma tiea wa. 44 Zudasɪ, ɔ 'kaa -Zezu wla, sa

o 'kaa o wla, o ka we wa -yla gba. O nee: «Nyime in -ka gbleli ni, mo -wa. A kpa o, a -yo o 'so mni, a zu o 'yliy o 'nanuu.»

45 Zudası nyinia -Zezu kwesi, 'in o nee: «*Wlabi.» 'In o yia o gbleli. 46 -Bha wa yibheliala -Zezu, 'in wa yia o kpa. 47 O 'binonyo yabhlo -saa tugugble tukpa 'wu toun, o yia *-Lagobubonyaa -kanyo 'kaduu zolubhononyo yabhlo yukwli 'wlu -di.

48 -Zezu nee wa -yla: «'Wienyo in -mia, 'in a yia 'mi kpa yi tugugble -yo su kibhe nya kwee -nya yi? 49 -Innya, 'yli weee nya, in mi ain glaa gbu -sloluda -mo -Lagobudu 'kaduu zo, 'in a 'ni 'mi kpa. Saanee a kpa 'mi, 'in -we mia celida -Lagosebhe 'wu, we 'ka gbuzonu -zee 'gbu.»

50 Toun, 'in o 'binonyo yia -bha o ti -gwagwie nya. 51-52 Nyimesloyu yabhlo yia o 'bi, o ka 'naa -bhlogbo -gu. Wa kpa wee 'naa, 'in o yia we wa kwee ti, 'in o yia -gwa kpanu nya.

-Zezu wa kwaa gbuwubhunya 'kadı 'yu (Mt 26.57-68; Lk 22.54-55,63-71; Zn 18.13-14,19-24)

53 Wa yia -Zezu -Lagobubonyaa -kanyo 'kaduu -gbe kwa. Da -Lagobubonyaa -cian klaa, nyima kpası klaa, we -yo -Lagoo titee gwesanya weee, wa gbeliala 'wu. 54 Pielı mi -Zezu 'bi, o 'ni o -yo cıpa. O plalia -Lagobubonyaa -kanyo 'kaduu -buduwee, 'in o yia -kosu -yo ladi, o -yo 'sluja 'so.

55 -Lagobubonyaa -cian -yo gbuwubhunya weee titalia -Zezu -yo la wa 'ka o gbu -dili, 'in wa 'ka o 'bha, wa 'ni gbu yabhlogbo 'yi.

56 Nyima -duun zolba o yo -yo, 'in -maa weli 'ni bhli -bhlo.

57 Tolba -soa 'wu, -maa dilia o yo gbu 'wlu la, 'in -maa nee: 58 «Gbu o gbaa, -a ka we 'nu. O nee nu, -Lagobudu 'kaduu, -we nyima 'subhaa da ni, -wla o yia we. 'In 'yli ta zo we -putu -we nyimee so 'nia 'lili, o 'ka -muv 'subha.» 59 Wee gbu ni -gu, wa'a gba weli -bhlo.

60 -Lagobubonyaa -kanyo 'kaduu -soa 'wu wa nyidi, 'in o yia -Zezu layibha: «Nyima ni mi -mi gbu 'wluladilida. -In 'ni mneni -in 'ka we -gu -saa?» 61 -Zezu 'ni nwe gba. O -so yaa 'wu, 'in o yia o layibha: «'Lee, -Lagoo -Bhasanyo -in -mia yi? -Lagoo ka 'jni -a mnınia, o 'Yu -in -mia yi?»

62 -Zezu yia we 'bigopalı: «Cun, 'mo in -mia. Nyime Yu yia 'tite -ka -Lagoo lilisolu ladia. 'Yia a yia o yalıppa -gu we nya kwlıda.»

63-64 -Lagobubonyaa -kanyo 'kaduu yia o 'naa yla 'ce nya. O nee: «O ka -Lagoo weli, a 'de weee ka we 'nu. -A 'ni -sleen gbodayinyoo gbu -ka.»

O nee wa -yla: «Amıa nee lea?»

Wa nee: «O ka gbonyuu lenu.»

-Zugba wa kpa 'wu: «A 'bha o! A 'bha o! A 'bha o!»

65 Nyima tolba slua o -dle -gu. Wa -gblia o 'naa 'yli -gu, 'in wa yia o bhıti -kwli nya, wa nee o -yla: «Nyoo 'pa -mi -lua? -In gba o 'jni!» 'In 'sluja yia o 'kpa yukwli 'wu subha.

Pielı kpeıa -Zezuu -gugbu (Mt 26.69-75; Lk 22.56-62; Zn 18.15-18,25-27)

66-67 Nu, da Pielı mia 'woloda -mo wee -buduwee, 'in -Lagobubonyaa -kanyo 'kaduu zolubhononyoo yia yi. O 'yia Pielı, 'in o yia o yla tenyii, 'in o nee o -yla: «-Mi mia da, -in -yo Nazaletıyu -Zezu 'so mi -benyi.»

68 Pielı nee: «Yo -wa yo, in 'ni o -yi. -We a gbaa de ni, 'in 'nu we 'wula.»

Toun, 'in o yia 'wusa, o yia klolo nwee 'yigbe. 'In -kuko yia gbo. 69 O 'jwno 'yi 'yaa o, -wa mia -bha, o nee wa -yla: «O nukpasu mia da ni, o mi waa nyima ni glaa.»

70 Pielı nee: «Yo -wa yo.»

Toun, -wa mia -bha, wa nee Pielı -yla: «Gbuzonu -wa, -in mi wa glaa. Nu, Galilee -nyime -in -mia.»

71 'In Pielı yia bi, o nee: «Nyime a saa de 'jni, in 'ni o -yi, in -ka yo 'tubhu, -Lagoo 'pa 'mi -kaslı 'wu!»

72 -Bha -bhlokpade, -kuko yia -zakpaa 'sonu gbo, 'in Pielı dı yia -Zezuu weli -gu -bho, nu, o kpeı -Zezu gbu 'wula -zakpa ta, -zugba -kuko 'ni -slı -zakpaa 'sonu gbo. 'In Pielı yia wie bhli.

15

Pilatı 'bhua -Zezuu -yagbu 'wu (Mt 27.1-2, 11-14; Lk 23.1-5; Zn 18.28-38)

1 Zlıkpe -papa, *-Lagobubonyaa -cian klaa, nyima kpası klaa, we -yo -Lagoo titee gwesanya, waa gbuwubhunya weee, ma bhlia weli -bhlo. Wa gboan -Zezu, *Wlomu -nyime -o plia Zudee -dudu 'wlu la, wa laa

Pilati, 'in wa yia o -moo -gbe kwa, 'in wa yia o -moo yoo 'nye.

2 -Bha Pilati 'yibhaa o la: «'Lee, Zuifvu 'wlulapilinyo -in -mia yi?»

-Zezu nee o -yla: «'Mu -in gbaa de.»

3 -Lagobobonyaa -cian dila -Zezu gbu duun 'wlu la. 4 'In Pilati yia o -zakpa 'sonu layibha: «'Lee, gbuu -zlo wa dila de -mi 'wlu la ni, -na nu we, 'in -i -in -sa we -guu?»

5 -Zezu 'ni we 'yabhlogbodo 'bigupalu, 'in we yia Pilati njewegaga -subhali.

6 Nu, Zuifvu 'feti -ka nyini ni, -kaslonyime -o nyimaa -zlo 'yibhaa, 'mo Pilati tidea 'yi.

7 -Mo wee -kaslu 'wu, nyime yabhlo wa laa -Balabasi -yo o -lima mi -mo. Ma -yo duduu 'wlulapilinya gu bhaa tu, 'in wa yia nyime 'bha. 8 -Bha wa gbaa Pilati -yla: «-We -na nu bhaa 'fetu 'yli nya le, -in nu we le.»

9 Pilati nee wa -ylae: «Zuifvu 'wlulapilinyo mia, 'mo in 'kaa 'yitide yi?»

10 Pilatu 'de -yi we 'ji nu, zenyidli nya -Lagobobonyaa -cian wlaa -Zezu. 11 Ma zuba nyima nwe nu, wa sumanu we 'wu Pilati 'ka -Balabasi -kaslu 'wusa.

12 -Bha Pilati gbae: «'Lee, Zuifvu 'wlu-lapilinyo mia de ni, lee -lu in 'ka o nonva?»

13 Wa 'kpia 'wu, wa nee: «Kulu o *su -gu la!»

14 Pilati nee: «Gbonyuu -mumu o nu lea?»

'In wa yia 'wukupi 'titee: «Kulu o su -gu la!»

15 Nu, Pilati 'yibha o 'ka nyimaa -zloo dumagbu lenu, we 'dee 'gbu o yia -Balabasi 'yitide. Toun, o nee 'sluja -yla: «A seli -Zezu.» 'In o yia wa 'yoo 'nye, wa 'ka -Zezu su -gu lakulu.

'Sluja nyania -Zezu (Mt 27.27-31; Zn 19.2-3)

16 'Sluja kwaa -Zezu yoo -mo duduu 'wlu-lapilinyo gbuwobhu -budunwee, 'in wa yia wa -lima weee la 17 wa 'ka o nyanu. Wa yia o nyimaa 'wlulapilinyo -bana zalu 'wupla, 'in wa yia 'wia -kloo ma, 'in wa yia we o 'wluo -pla, 18 'in wa yia o fusa o glapalie nya: «Zuifvu 'wlulapilinyo, -na fvu.»

19 Wa bhuta o 'wlu gblee nya, -zugba wa slua o -dle -gu, 'in wa sibhlia 'kukolu o 'yu, wa tia wa 'de 'wu 'kienyi. 20 Da wa bhia o nyanie, wa -saa o -bana zalu 'wu, 'in wa yia o 'dee -bana o 'wupla. 'In wa -yo o yia mni, wa 'ka o su -gu lakulu.

-Zezu wa kulba su -gu la (Mt 27.32-44; Lk 23.26-43; Zn 19.17-27)

21 Wa mia mnida, 'in wa -yo Silenyu 'Simoo yia gbeli, -zugba o bhu kpa. Nu, Alzandli -yo Wlufusu dide -wa. -Bha 'sluja gbaa o -yla -gla nya nu, o 'bhu -Zezuu su 'wu.

22 Wa yia -Zezu da wa laa Galogota kwa. (-Muu ji -wa 'wluu kwaa da.) 23 Wa 'nyea o nu -we lu wa slua *mili, o 'ni we 'ma. 24 Toun, wa yia o su -gu lakulu, 'in wa yia -nigbi 'pa, -we wa 'kaa 'yi -bhlo -bhlo o -bananya glaaa 'gbu.

25 Zlukpa ylu nya wa kulba o su -gu la. 26 -We ka 'gbu wa yia o 'bha, wa celia we, 'in wa yia we o 'wlu -bita lakulu. 'Mu wa celia:

-O MIA DA ZUIFVU 'WLULAPILINYO -WA

27 Wa ka 'ya 'wienya 'so su -gu lakulu. 'Yabhlo mi o lilisalu, 'in -gudu mia o kopesalu. [28 Nu, sanee 'sa -Lagosebhe beta yabhlo gbaa, beta -we gbaae: «Wa ka o gbonyuuu kwe -cian glaa zeli».]

29 Nyima mia 'plida, -zugba wa bite 'wlu, wa velia o, wa nee: «Aya, -mi gbaa -in 'ka -Lagobudu 'kadu -wlo, 'in -in 'ka we 'subha 'yli ta zo ni, 30 -sa -na 'de gbu 'wu, 'bhu su -gu -in 'sibhli la.»

31 -Lagobobonyaa -cian klaa, -Lagoo titee gwesanya klaa, ma gbogbali 'yaa -yla o nyanie nya, -maa nee: «Nu, o ka nyima tolba pue, o 'ni -sleen mneni o 'ka o 'de pue! 32 Omo, -Lagoo -Bhasanyo, *Izlaelu 'Wlulapilinyo, o -ka su -gu 'bhu o -ka lasibhli ni, -a -ka o -yoyi, 'in -a zua o dli -gu.»

-Wa mia su -gu o kwesi, -maa ka 'ya o veli.

-Zezuu tlida (Mt 27.45-56; Lk 23.44-49; Zn 19.28-30)

33 'Ylu 'ka -glonyidi nynia yi, nikpise yia kpa duduu weee -gu, we li 'leli ta. 34 We bhla -bhlokpade, -Zezu 'kpia 'wu 'titee, o nee: «Eloi, Eloi, lama sabakatani?» -Muu ji -wa: «Na -Lago, na -Lago, lee -lu ka 'gbu -in yi 'mi 'bu 'bhua?»

35 Nyima tolba -wa mia -bha, -wa 'nua we, wa nee: «Aya, o mi Elii lada!»

36 Wa lu nyime yabhlo -yo -gwagwie mnia, o 'bhua -fuu 'wu, o yia we kalu nu lu fa. O zua we gbleee 'yliya 'wu, 'in o yia we o nwe -yodi, -de -moo yi we njwunjwunuu, 'in o nee: «A wu -slo. -De Elii yi yi, -moo 'ka o lasibhlii, -a 'ka -bha 'yi.»

37 -Zezu 'kpia 'wɔ 'tɪtɛɛ, 'in ɔ yia tɪ.

38 'Naa bɪzɪa -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ, mɔ bhliɑ 'wɔylayɪe we nyɪdɪ -mɔ yalɪ tɪkɪlɪ, 'in we yia zɔ nyɪ.

39 Wɔmɔ -slɔja glɔ gbuu 'yugalɪnyɔ ɔ 'yɪlgɪbea -Zezu 'yu, 'in ɔ yia ɔ 'wɔkɪwɛɪɪ 'nɔ, 'in sa ɔ tɪtɪɑ 'wɔla, 'in ɔ yia -bha 'yɪ, ɔ nɛɛ: «Ɔɔ nyɪmɛ mɪɑ da nɪ, -Lagɔɔ Yu -wa 'pɪɛɪn.»

40-41 Magɪdala -ɪɪwnɔ Malii klaa, 'Zake -yulɛ -yɔ Zozee 'nyaa Malii klaa, we -yɔ Salomee, ma mɪɑ ɔ 'bɪ. Nɪ, ma pia -benyi ɔ -yɪla da wa mɪɑ Galilee. Wa -yɔ 'ɪɪwnɪ duun tɔɔba -yɔ -Zezu ka bha -Zeluzalɛmɔ mɪ. Wa 'yɪlgɪbe -mɔ 'pɪpɪ, -zugba wa yɪla ɔ.

**-Zɛzɛfɔ zɔɑ -Zezuu 'kwie gbawla nɔkplɛ (Mt 27.57-61; Lk 23.50-56; Zn 19.38-42)*

42-43 Jibheza yɪɔ nya, Alimateyu *-Zɛzɛfɔ yia yɪ. Ɔ mɪ *Zuɪfɔɔ gbɔwɪwɔdɪnyaa glaa -nyɪmɛ yabhɔ, ɔ wa zɔɑ -bha nya. Bhla -we nya -Lagɔ 'kaa dɔdɔ 'wlulapɪɪ, ɔ mɪ we wɔda.

We zɪɪ mɪɑ, Zuɪfɔ mɪ wa -lu lamnazɪda, 'in zɪɪ -ka zɪɪ, mɔ -wa wa *Nyapɛyɪɪ. We 'dɛɛ 'gbɔ -Zɛzɛfɔ yia dɪɪ 'tɛmanɪ, ɔ yia Pilatɪ -gbɛ mɪ ɔ 'ka -Zezuu 'kwie -mɔɔ -zɪɪɪ. 44 Pilatɪ nɛɛ ɔ dɪɪ zɔ: «Aya! Ɔ ka tɪɪ -papa -bhɔ.»

'In ɔ yia Wɔmɔ -slɔja glɔ gbuu 'yugalɪnyɔ la, 'in ɔ yia ɔ layɪbha: «'Lee, ɔ tɪtɪɪ bɪ ka 'wɔgwɪɛɛ?»

45 -Mɔɔ ɪɪwnua we -yɔ, 'in ɔ yia -Zɛzɛfɔ ɔ 'kwie yoo 'nyɛ. 46 -Zɛzɛfɔ zɔɑ 'naa -zɔnɔ, ɔ -saa -Zezuu 'kwie su -gɔ, ɔ zɔɑ we 'naa -yɔ, 'in ɔ yia we 'bhɔka 'wɔ fa. Wee 'bhɔka mɪɑ, wa ka bha we 'bhɪɪ tɔkpa 'wɔ. Tɔɔn, ɔ glipea tɔkpa -bokɔ, 'in ɔ yia wee gbawla ɪɪwɛkɪla.

47 Da wa zɔɑ -Zezuu 'kwie gbawla nɔkplɛ, Magɪdala -ɪɪwnɔ Malii -yɔ Zozee 'nyaa Malii ka -bha 'yɪ.

16

-Zezu -sɔɑ 'wɔ tɪtɪɪnyɑ glaa (Mt 28.1-8; Lk 24.1-12; Zn 20.1-10)

1 Nyapɛyɪɪ 'pɪɑ, Magɪdala -ɪɪwnɔ Malii klaa, *'Zakee 'nyaa Malii we -yɔ Salomee, ma zɔɑ -lasɪkɔ, -we ka ɪɪnɛ mɛnɪɑ, wa 'ka we -Zezuu 'kwie -yɔtɪɪ.

2 Dimasɪ zɔkɔkɛ -papa, da 'yɪɔ -sɔɑ 'wɔ, 'in wa yia gbawla -gɔ mɪ, 3 -zugba wa 'yɪbhɑɪɑ yɪbhɑɪɑ laɛ: «'Lee, tɔkpa 'kadɔ mɪɑ

da gbawla ɪɪwɛɛ, nyɔɔ 'ka we glipe -aɪn -yɪla?»

4 Wa -tɑɪɑ -mɔ, 'in wa yia wee tɔkpa -bokɔ 'kadɔ -yɔyɪ. Nɪ, wa ka 'cɪn we glipe.

5 Wa plaa gbawla nɔkplɛ, 'in wa yia -mɔ nyɪmɛslɔyɪ yabhɔ 'yɪ. Ɔɔ nyɪmɛslɔyɪ -dɪɪ lɪɪsɔɔɔ la. Ɔ -bana pɔɔɔ. Nyɑnɔ yia wa dɪɪ 'wɔsɔ.

6 Ɔ nɛɛ wa -yɪla: «A 'na nɔnɔ nyɑnɔ -nɪ. Nazalɛtɪyɪ -Zezu, ɔ wa kɔɔba *su -gɔ la, ɔ da a tɑɪɑ yɪ? Nɪ, ɔ ka 'wɔsɔ tɪtɪɪnyɑ glaa. Ɔ 'nɪ -selɪ -mɪ. A -tɑɪ, da wa pɑɪɑ ɔ la, -bha nɪ da.

7 Nɪ, ɔ ka aɪn 'yugalɪ Galilee. -Mɔ a yia ɔ 'yɪɑ, saa 'dɛ ɔ gbɑɑ zɪɪmɛ aɪn -yɪla, 'sa. Nɪ, a mɪ, a 'tɔɔɔ ɔ 'bɪnɔnyɑ -yɔ Pɪɪɪ.»

8 -Bha wa 'tɪlaa gbawla nɔkplɛ -gwagwɪɛ nya, -zugba wa tɪɪɑ nyɑnɔ nya. Wa mɪ nyɑnɔ nɔdɑɑ 'gbɔ, wa 'nɪ nyɪmɛ yabhɔgbɔɔ -yɪla gbɔ gba.

Magɪdala -ɪɪwnɔ Malii 'yɪɑ -Zezu (Mt 28.9-10; Zn 20.11-18)

[9 -Zezu -sɔɑ tɪtɪɪnyɑ glaa 'wɔ dimasɪ zɔkɔkɛ. Magɪdala -ɪɪwnɔ Malii, ɔ 'wɔ ɔ vua zuzu 'nyɪɪ gbesɔ, ɔ yia ɔ 'dɛ -mɔɔ 'kɔɔsɔlɔɔ tɪɑ.

10-11 -Wa -yɔ -Zezu 'sɔ mɪɑ 'cɪn, -bha Malii mɪɑ wa -gbɛ. Wa mɪ wɪda. Ɔ 'tɔɔba wa nɪ, ɔ ka -Zezu 'yɪ, ɔ -ga 'yɪɪyɔ. Wa 'nɪ we la gbɔzɔnɔ.

-Zezu -slɔɔɑ ɔ 'dɛ ɔ 'bɪnɔnyɑ 'sɔ 'kɔ (Lk 24.13-35)

12 -Mɔɔ 'bɪgɔ, -Zezuu 'bɪnɔnyɑɑ glaa -nyɪmɑ 'sɔ mɪɑ kpɑɑ -yɔɔgbɔɔ nɔdɑ, 'in ɔ yia ɔ 'dɛ -mɑɑ 'kɔɔsɔlɔɔ sa -putu sa. 13 Wa 'bhɪtɪɑ lɔ, 'in wa yia wa -lɪmɑ 'tɔɔɔ, -mɑɑ 'nɪ 'yɑ we la gbɔzɔnɔ.

-Zezu -slɔɔɑ ɔ 'dɛ ɔ 'bɪnɔnyɑ kugbua ɛ -bhɔ 'kɔ (Mt 28.16-20; Lk 24.36-49; Zn 20.19-23; Lngb 1.1-8)

14 -Slɛɛn, ɔ 'bɪnɔnyɑ kugbua ɛ -bhɔ mɪ lɪda, 'in -Zezu yia ɔ 'dɛ wa 'kɔɔsɔlɔɔ. Ɔ nɛɛ wa -yɪlaɛ: «Nyɪmɑ nɛɛ aɪn -yɪla nɪ, 'in ka 'wɔsɔ tɪtɪɪnyɑ glaa, 'in wa yia 'mɪ 'yɪ. A 'nɪ we la gbɔzɔnɔ. Lɛɛ ka 'gbɔ a 'nɪ 'mɪ dɪɪ -gɔ zɔɑ? Lɛɛ ka 'gbɔ a su sa yukwɪɪ -yɔɑ?»

15 Tɔɔn, 'in ɔ nɛɛ wa -yɪla: «A 'pɪɪɪ dɔdɔ weee -gɔ, a 'ka -mɔ -Lagɔgbɔ gba nyɪmɑ weee -yɪla. 16 Nyɪmɛ, ɔ -ka 'mɪ dɪɪ -gɔ zɔ, 'in wa -ka ɔ batizee, -Lagɔ yia ɔ gbɔ 'wɔsɑɑ. Nɪ nyɪmɛ, ɔ 'nɪ 'mɪ dɪɪ -gɔ zɔ, -Lagɔ yia ɔ gbɔ

dila. ¹⁷-Wa zva 'mɪ dli -gɔ, gwɛdigbɔ wa yia lenɔa, mɔ nɪ: na 'ɲɪ nɪya wa yia zuzu 'nyuu vua. Wɛli -we wa 'nɪa -yi, 'mɔ wa yia gbaa. ¹⁸ Wa yi tɪbhɛ 'wɔbhɔoo, wa yi gu 'maoo, gbɔ yabhlogbɔɔ 'na 'ka wa yli. Wa yi nyɪma sɔ -gɔlapahoo, 'ɪn -maa pɔa.»

¹⁹ Nyɪmaa -Kanyɔ -Zezu bhɪa gbɔ gbagbɛ, -Lagɔ 'bhua ɔ 'wɔ, ɔ mɪa yali, 'ɪn ɔ yia -Lagɔɔ lilisɔɔ ladi. ²⁰ 'ɪn ɔ 'bɪnɔnya yia -Lagɔgbɔ gbaa mɪ, da weee. 'ɪn Nyɪmaa -Kanyɔ saa wa 'wɔ wa lubho 'wɔ. ɔ yia wa 'tɪtɛ 'nyɛ wa 'ka gwɛdigbɔ lenɔ. Mɔ yia we -slolua, 'ɪn nyɪma weee 'ka we 'jiyibheli nɪ, wa wɛli mɪ gbɔzɔnɔ nya.]

Lukii 'sebhε Sa Lukii gbaa-Zezuu gbuzonu gbu

-Dɔtlɔyu ɔ -yɔ *Pɔlv mɔna 'lakpa 'wɔ, mɔ -wa. Lukii 'sebhε ɔ cɛlia, we gwedida ɔ nɛɛ nu, -we ka 'gbu ɔ yia 'sebhε ni cɛli, mɔ -wa nu, nyima 'ka -Zezu -gɔgbuu 'dɛbhie yibheli.

-We ka 'gbu Lukii yia 'sebhε ni cɛli mɔ nu

1 Teofilii 'kadu, -na fɔv! -We plia -seli -ain glaa, nyima duun ka we cɛlicɛlie layla. 2 Nyima, -wa 'yia wee gbuu gwedida, 'in wa yia -Lagɔwɛlu gbagbanya -zɛ ni, -we wa gbaa -ain -yla ni, 'mɔ wamɔ cɛlia. 3 Na 'dɛbhie -gbolu, da wee gbu dilia gwe, sa we 'pɔplia 'wɔla, 'in in yia we laybha. Sa we mɔmɔna 'wɔla, 'in in yia we yibheli ηwɛɛ ηwɛɛ. We 'gbu, Teofilii, we nani 'mɔ dɔdɔ, 'mɔ in cɛlia da 'sebhε 'wɔ, 'in in yia -mɔ we yoo 'pa. 4 In 'ni -mɔ 'wɔcɛli bhebhe. -Zezuu wɛli wa -slolua -mɔ, sa we -zɛa wɛli -zɔnu, -in 'ka we 'jiyibhelii 'gbu, in yia -mɔ 'wɔcɛli.

Zakalii -yɔ Elizabetii 'yugwaligbu

5 Bhla -we nya dɔdɔ 'wlulapɔnyɔ *Ewɔdɔ pɔli bhaa Zudee -dɔdɔ 'wlu la ni, *Lagɔbɔbɔnyɔ yabhlo, ɔ mɔ bhaa -bha, 'mɔ wa laa Zakalii. *Lagɔbɔbɔnyaa zɔa wa laa Abia, -mɔ wa nyidi ɔ mɔ. ɔ 'ηwnɔ 'ηni wa laa Elizabetii. 'In ɔ yia -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadu *Awɔɔɔn zɔayli 'bhv. 6 Zakalii -yɔ Elizabetii 'sɔɔ nɔnɔbhv tiklu -Lagɔ 'yiliya 'wɔ. 'In wa zɔa -bha -Lagɔɔ tite sazɔnu sa, we -yɔ ɔ wɛli 'dɛ weɛ 'sɔ. 7 -Gbɔ Elizabetii -tɔaa 'gbu, wa 'ni 'yu -ka, 'in wa 'dɛ 'sɔ yia gɔ.

8 'Yli yabhlo nya, 'in Zakalii nu -Lagɔbɔbɔ zɔaa 'yli yia nyini. 'In Zakalii yia ɔ -Lagɔbɔbɔ -lubho nɔa mɔni, -mɔ *Lagɔbudu 'kadu zɔ. 9 -Lagɔbɔbɔnyaa lenɔgbu 'cin 'wɔ, wa -ka gba wa 'ka wa libho dlili ni, -nɔgbɔ wa paa. -Mɔv zli mɔ, wa 'paa wee -nɔgbɔ ni, Zakalii -gɔ we bhlilia, ɔ 'ka -mɔ -Lagɔbudu 'kadu zɔ pla, ɔ 'ka -mɔ 'wli -sɛɛ 'gbu. 10 Wee 'wli -sɛɛ bhla nyinia ni, -zugba -Lagɔɔ nyimaa -zɔ -dɔ -bha 'pipee la, wa mɔ -Lagɔ bhuhɔeda.

11 Zakalii mɔ -Lagɔ bɔbɔda, Jejitapɛɛ 'anzɔ yabhlo yia ɔ 'klɔtlali. We 'yigbe -bha 'slakagusalɔ, -we -gɔ wa siea 'wlnya, we

lilisɔlv. 12 Da Zakalii 'yia wee 'anzɔ -yɔ, 'pɔn sloa ɔ dli, 'in -nyanɔgbɔ yia ɔ -kpalɔ. 13 'Anzɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Zakalii, -in 'na nɔnu nyanɔ -ni. -Lagɔ ka -na -Lagɔ -bhuhɔewɛli 'wɔηwnu. Nɔkpasuyu -na 'ηwnɔ Elizabetii yia gwalia -mɔ -yla. ɔ -ka ɔ gwali, 'in -in 'ka ɔ 'ηni zɔ *Zaan. 14 ɔ 'yuu 'gbu, 'mɔna 'kadu yia -mɔ 'wɔ yia. Nyima -duun ɔ gwali gwali yia 'mɔna 'wɔlaa. 15 -We ka gbu -wa ni, -bha Jejitapɛ 'yu, nyimɛ 'kadu ɔ yia -zɛa. ɔ 'na 'ka -dlɔ zalɔ 'ma, ɔ 'na 'ka nu kalo 'ma. ɔ mɔ -mɔ ɔ 'nyaaa nɔkplɛ ni, 'in -Lagɔɔ Zuzu 'Pɔpa 'kaa ɔ ye. 16 *Izlaɛlnyuma -duun ɔ yia Jejitapɛ, ɔ -wa wa -Lagɔɔ -gbɛ lɔlaa. 17 Nyimaa -Kanyɔɔ 'yugalɔnyɔ ɔ -mɔ, 'in zuzu -yɔ 'tite, -we mɔ bhaa *Elii -gɔ ni, mɔ yia ɔ -gɔ yia. ɔ 'ka we lenɔ, 'in didea -yɔ 'yua 'sɔ 'ka 'yibhali -yibhali. 'Bhie, -wa'a zɔa -Lagɔ 'nɔηwɛ, ɔ 'ka wa nyima tiklu gbuyilo 'nye. ɔ 'ka 'sa wa -yɔmɔnazi Nyimaa -Kanyɔɔ -nu nya.»

18 -Lagɔɔ 'anzɔ gba 'saa, Zakalii nɛɛ: «-Amɔ ka gɔ, 'in na 'ηwnɔ mɔ ηwnɔkaa nya, -na wɛli -in gbaa da 'lee, sa we 'ka 'wɔlapɔplia?»

19 'Anzɔ yia we 'bɔgɔpali, we nɛɛ: «-Amɔ -wa Gablie. -Lagɔ ɔ 'yu na yligbea, mɔ tiea 'mɔ, nu, in yi, in 'ka -mɔ -yla wɛli ni -yɔ gbuzɔnu -gbu ni gba. 20 Wɛli -we in gbaa dɛ -mɔ -yla, -in 'ni we dli 'wɔdu 'gbu ni, we 'bhv -zɛɛn 'wɔ, bhobho -na yia -zɛa, wɛli 'na 'ka -mɔ ηwɛɛ 'tla. 'Yli -we -Lagɔ 'paa ηwɛɛ, we -ka nyini 'bhie, 'in -in 'kaa gba.»

21 Zakalii mɔ -Lagɔbudu 'kadu zɔ -gwɛda kplokplɔ 'gbu, -Lagɔɔ nyima -wa mɔ -bha 'pipee ɔ wɔlɔda, ηwɛgaga ka wa sɔbha. 22 Nu, ɔ 'tlaa, ɔ 'ni mneni ɔ 'ka wa -yla gba. 'In nyima yia we -yɔyi nu, -lu yabhlo ka ɔ 'klɔ 'tlali -mɔ -Lagɔbudu 'kadu zɔ. 'In -zugba ɔ paa wa -yla sɔ. ɔ 'ni mneni ɔ 'ka gbu -gɔsa. 23 ɔnu -Lagɔɔ bɔbɔ yli bhia ni, 'in ɔ yia ɔ -zɔɔ lɔmni.

24 'Yli 'sɔ -lɛ 'plia, 'in Zakalii 'ηwnɔ Elizabetii yia nɔkpla pla. 'Cɔ gbu 'wɔ, -zugba ɔ zize ɔ 'dɛ. 'In ɔ nɛɛ ɔ 'dɛɛ dli zɔɛ: 25 «-Aa! -Lagɔ ka 'mɔ nyazi 'yli, ɔ 'ka 'mɔ zɔ 'klɔ -sa nyima 'yliya 'wɔ. 'In in yia gwali ηwnɔ -zɛ.»

Sa 'anzɔ kwaa Malii -Zezuu gwali gbu 'di

26 Elizabetii plaa nɔkpla, ɔ 'ka 'cɔ gbelibhlo, 'in -Lagɔ yia ɔ 'anzɔ Gablie tie -mɔ Nazaletii,

Galilee -dudu -gu. 27 -Mɔ 'yieslɔŋwɔyuu -gbe ɔ tiea we. Ɔ 'ŋni wa laa Malii. Ɔ 'ni -slɔ nukpasu -yi. Nu, nyime yabhlo wa laa *-Zezefu, ɔ bhoyi -wa. Nyimaa 'wlulapilinyɔ *-Davidu zɔayli -nyime yabhlo -wa. 28 -Lagɔɔ 'anzi plaa ɔ -gbe, 'in we neɛ ɔ -ylae: «Malii, a fɔv! A li 'mɔna. Ama -Lagɔ 'nyea ɔ zɔzɔnu, ama na saa fu, -Lagɔ -yɔ aɔn 'sɔ mi.»

29 Malii 'nua weli -mini, we ka ɔ dli sumanu. 'In ɔ yia ɔ 'de layibha 'lee: «Fu -mumv we -saa de 'mi, sa -muv 'ji mia?»

30 'Anzi neɛ ɔ -ylae: «Malii, nyanɔ 'na slolu aɔn dli -ni. -Lagɔ ka ɔ zɔzɔnu aɔn 'nye. 31 A -tali, nukpla a yia plaa, a 'ka nukpasuyu gwali, 'in a 'ka ɔ 'ŋni zɔ -Zezu. 32 Nyime 'kadu ɔ yia -zea, 'in wa 'ka ɔ la Yali -Lagɔɔ 'Yu. 'Mɔ Jejitape yia ɔ dukpasa -Davidu 'ŋnumnikpe 'woladia, 'in ɔ 'ka nyima 'wlulapili. 33 Mɔ yia Izlaelinyima weee 'wlulapilia 'kɔmuv, 'in ɔ nyimaa 'wlulapili 'ni bhloluda -ka.»

34 Malii neɛ 'anzi -ylae: «In 'ni nukpasu -yi, sa we 'ka 'wɔlanɔnnua?»

35 'Anzi yia we 'bigɔpali ɔ -ylae: «Zuzu 'Pɔpa yia aɔn -gu yia, 'in Yali -Lagɔɔ 'tite yia aɔn -gɔgbli zuzu 'bhisa. We 'gbu, ɔ 'yu a yia gwalia, ɔ mi -mɔwɔluda, 'mɔ wa yia laa -Lagɔɔ 'Yu. 36 Ama zɔayli ŋwɔ Elizabethi mi nukpla, nu, ɔ ka gɔ. Nukpasuyu ɔ yia gwalia, -ɔ wa laa zime -gblotu ŋwɔ, ɔ 'cu gbelibhlo mia da. 37 -We ka gbu -wa ni, -lu yabhlogbɔɔ 'kaa -Lagɔ siali, we 'ni -mi.»

38 Tɔɔn, 'in Malii neɛ: «Jejitapee lubhonɔŋwɔ in -mia. Sa -in gbaa de, we nu 'sa na -nu nya.» 'In 'anzi yia ɔ kwesi 'bhv, 'in we yia mnɔ.

Malii mnɔ Elizabethi 'yia

39 Wee bhla -bhloo 'de nya, Malii -sɔa 'wɔ -gwagwie nya, 'in ɔ yia Zudee -duduv da -gɔgɔ -zuaa 'gbe yabhlo 'wɔ mnɔ. 40 Ɔ plaa Zakalii -budu zɔ, 'in ɔ yia Elizabethi fusa.

41 Da Elizabethi 'nua Maliii fusaweli ni, yu mia ɔ nukple, 'in ɔ yia lazuklu. 'In Zuzu 'Pɔpa yia Elizabethi ye. 42 'In ɔ yia 'wɔkpi 'titeɛ:

«Malii! -Lagɔ ka aɔn 'nyulaŋwɔna, we 'ka 'ŋwɔni weee -zi. 'In ɔ ka 'ya 'yu -ɔ mia aɔn nukple 'nyulaŋwɔna. 43 Aya! Nyɔɔ in -mia, 'in na -Kanyɔɔ 'nyaa yi na -gbe yia? 44 Nu, a yi -yɔɔ! In 'nua amaa na fusaweli, tɔɔn, 'yu -ɔ mia 'mi nukple, 'in ɔ yia lazuklu 'mɔna 'kadu nya. 45 Gbu Jejitape gbaa aɔn -yia, a ka we dli

'wɔdi nu, le we yia nuaa 'gbu, 'wɔtutve -dlɔɔ mi amaa -nu nya.»

Malii -mnɔna -Lagɔɔ 'ŋni

46 Elizabethi gba 'saa, -bha -bhlokpade Malii neɛ:

«Cun, Jejitape 'yli, ɔ 'ŋni na yia -mnɔna.

47 'Mɔna ka na dli ye, na Gbɔwɔsanyɔ -Lagɔɔ 'gbu.

48 -We ka gbu -wa, -Lagɔ ka 'mi 'yli -gu 'pa, ɔ nyazɔdli nya.

-Ami, ɔ lubhonɔŋwɔ, -ɔ 'nia -lu yabhlogbɔɔ nya -mi.

We 'gbu, we 'bhv -zeɛn 'wɔ, bhla weee nya, nyima yia na daa gbaa: <'Nwɔ, -ɔ -Lagɔ ŋwɔna 'nyu la.>

49 -Lagɔ -ɔ ka 'tite pɔlia 'tite weee 'wlu la, ɔ ka 'mi gbu 'kadɔ -yla lenv.

Ɔ 'ŋni mi -mɔwɔluda.

50 Nyima -wa zɔa ɔ 'nɔŋwe, bhla weee nya ɔ yilia wa nyazi.

51 Ɔ sɔɔ 'tite ɔ -slolua, 'in -wa ka dli zɔ, 'deɛ 'ylimantie mia, ɔ yia wa -yɔsɔsali.

52 -Lagɔ ka duduv 'wlulapilinya wa 'ŋnumnikpe -gu -sa.

'In ɔ yia nyima -se -se 'bi 'kadu 'nye.

53 Nyima -wa 'kli mia 'bhada, ɔ ka wa -lu -zɔnu 'nye duun, 'in ɔ yia 'ŋnumninya vu, wa kwe klo nya.

54-55 Ɔ ka ɔ lubhonɔnyɔ *Izlaeli -yɔbe.

'In ɔ 'ni ɔ nyazɔdli lenv gbu 'wɔdli, *Ablaamv -yɔ ɔ 'yuoyuaa gbegbein, -zɔ weee nya.

Sa ɔ gbaa -amɔa dukpasɔ -yia, 'sa ɔ mia we nɔda.»

56 Malii -dɔlia Elizabethi -gbe la, we li sa 'cu ta, 'bhie, ɔ yia ɔ -zɔɔ lɔmnɔ.

*'Zan *-Batisu gwahgbv*

57 Bhla -we nya Elizabethi 'kaa 'wlusa we nynia, 'in ɔ yia nukpasuyu gwali.

58 Elizabethi kwesinyima -yɔ ɔ zɔayli -nyima 'nua nu, Jejitape ka Elizabethi nyazi 'kadu 'yli, 'in wa -yɔ ɔ 'sɔ yia we 'mɔna li.

59 Da 'yu lia lɔkɔwlu -bhlo, wa yia ɔ knɔ 'wɔ 'paa, 'in wa neɛ, wa 'ka ɔ dide Zakalii 'ŋni ɔ zɔ. 60 'In ɔ 'nyaa neɛ: «-Innya! 'Mɔ wa laa Zaan.»

61 Wa nee o -ylaε: «'Nni -mini 'ni amaa zwayli -mi.»

62 'In wa yia o dide layibha so nyaε: «Sa -in 'ka o 'hni zua?» 63 Zakalii 'yibhaha wa -boklo falu ni, 'in o yia we -gu celi nu: «'Yuu hni -wa Zaan.» 'Nni -we o celia, wa 'yia we -yo ni, 'in hwegaga yia wa 'de weee sobha.

64 -Bha -bhlokpade Zakalii mi o -bloa, 'in o yia gbagbie bhli, -zugba o mnini -Lagoo 'hni. 65 Toon, nyan o yia o kwesinyuma weee 'wuslo, -zugba nyuma weee, -wa mia Zudee -gogo -dudu -gu, gbugbali we -yla. 66 -Wa weee 'nua wee gbu -mini, dli zo wa dlia we la, 'in wa yibhali -yibhaha laε: «'Ao! Nyoo 'yu -moo 'ka ci -zea?» Nu, -Lagoo 'tite -yo o 'so mi.

Gbozono -gbu, -Lago nwa le, Zakalii 'paa we -fali

67 Zuzu 'Pupa yea oo 'yuu dide Zakalii, 'in o yia gbu -falpapie bhli:

68 «Jejitape, -o -wa Izraelinyumaa -Lago, -a -mnini o 'hni. Mo bea o nyuma -yo, 'in o yia wa gbu 'wusa.

69 Nyumaa Gbuwusanyo 'kadu, -o 'bhua -Lagoo lubhononyo -Davidu zwayli, o ka o -ain 'nye.

70 -Lago ka 'cin we gba o -mawlo gbu -falpanyaa hwe nya.

71 Nu, mo yia -ain -amiaa tonnyuma kwee -saa, 'in o 'ka -ain -wa weee nyea -ain 'wu, wa 'tite zo -sa.

72 'Sa -Lago -slolua sa o nyazidli -amiaa dukpas 'klu.

'In o ligbea o -yo o nyuma 'soo -mawlo *'wusluslugbu.

73 -Lago ka zlime -amiaa dukpasa Ablaamu -yla bi, nu,

74 -amiaa tonnyuma kwee o yia -ain -saa, 'in o 'ka -ain nyan o dli -sa,

-a 'ka o lubho nu,

75 -mawlwube -yo 'wututue tiklu nya o 'yu, bhla -a -gaa 'yliyoo.

76 'In -mi, na 'yu, wa yia laa, Yali *-Lagobu -falpanyo.

Nu, -mi yia Nyumaa -Kanyo 'yu naa, 'in -in 'ka o 'yloogblunya -yo mnazi.

77 'In -in 'ka o nyuma -yla we 'woyleli nu,

-Lago -ka wa -yogbu 'woti, mo slolua wa 'pupue.

78 -Amiaa -Lagoo nyazidli 'kadu 'gbu, o yia yali san -we -yo zlokpaa ylu san 'wowlu,

-ain -gu 'mnia,

79 we 'ka -wa mia nikpise 'wu ladida -yo -wa mia tithie zuzu 'wu ladida, glaa layi.

'In we 'ka -ain 'wututue -dlooo 'yloogbu dasloluu 'gbu.»

80 'Yule mi 'ylimanida, 'in o 'wlukoon mi ladoluda. 'In o yia da beblee ladilia mnini o 'de -bhlo tiklu 'bhie, 'yli -we nya o -slolua o 'de Izraelinyuma 'klu, 'in we yia nyini.

2

-Zezuu gwaligbu (Mt 1.18-25)

1 -Muu bhla, nyumaa 'wlulapinyo 'kadu *Sezaa Ogusi palia tite yabhlo, nu, wa zeli o nyuma weee, dudu weee -gu. 2 Bhla -we nya Kilinius mia Siliii -dudu -gu nyumaa 'wlulapinyo nya, we bhla wa zelia nyuma tianu. 3 Nyuma weee yia wa 'deε -zoo wa 'hni celia mnini -bhlo -bhlo.

4 *-Zezefu -moo yi 'yaa Nazaretigbe 'wu 'bhv, Galilee -dudu -gu, 'in o yia -Davidu 'gbe wa laa Betilemu nukple mnini, Zudee -dudu -gu. -Davidu zwayli -yo o -budu zo -nyime o -mia, -Davidu -budu zo. 5 O -yo o bhoyi Malii, -o mia 'wulwlu -nukpla 'so, 'in wa yia mnini, wa 'ka wa 'hni celi 'gbu. 6 Wa mi Betilemu, 'bhie, Maliii 'wlusabhla yia nyini. 7 'In o yia o 'wukpali yu gwalu, nukpasuyu nya. O bibelia o 'naa -yola ni, 'in o yia o numaa 'wulili -gbo 'wu lapili. Nu, wa 'ni 'bu 'yi 'lakpanyaa -budu zo 'gbu.

-Lagoo 'anzu yabhlo -laa bhlabhleε 'yliyozunya 'dizono

8 -Mo wee dudu -bhlokpade -gu ni, kpaa bhlabhleε 'yliyozunya gva. Sabo, -zugba wa ku wa bhlabhleε -zlo hwe. 9 -Jejitapeε 'anzu yabhlo yia wa 'klutlali, 'in -Lagoo 'hnumniee san 'kadu yia wa gbeli. 'In -nyanigo yia wa -kpalu. 10 'Anzu nee wa -ylaε: «A 'na nyamanu -ni, nu, 'dizono in -laa ain. Mu yia nyuma weee 'muna 'kadu dli zo slua. 11 -Zeen sabo, wa ka amiaa Gbuwusanyo gwalu, -mo -Davidu -zoo. Mo -wa -Lagoo -Bhasanyo, 'in

mɔ -wa Nyɪmaa -Kanyɔ. 12 -Lu -we 'kaa ɔ -slolu, 'bhie, a 'ka ɔ yibheli mɔ nɪ: 'yuyolu yabhlo a yia 'yia, 'naa mɪ ɔ -yɔlabibelida, -zugba ɔ pɪ nɪmaa 'wɔlɪli -gbo 'wɔ la.»

13 Tɔɔn, yalɪ 'anzɪ -zlo yia 'anzɪ -gɔbhɔ, -Lagɔɔ 'ɲɪnmɪnɪe nya, -zugba we gbaa:

14 «-Lagɔɔ 'ɲɪ 'yɪli -mɔ yalɪ 'pɪpɪ, 'ɪn nyɪma -wa -Lagɔ 'yɪbhaa, 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ mɪ wa -nɔ nya dɔdɔ -gɔ.»

Bhlabhlɛ 'yɪliɔzɔnya mɪa Betɪɛmɔ

15 Da -Lagɔɔ 'anzɪnya 'bhɔa wa kwesi, 'ɪn we 'dɛ weee yia yalɪ mɪ nɪ, -bha bhlabhlɛ 'yɪliɔzɔnya zɔzɔba 'dɪ, wa nɛɛ: «-A mɪ Betɪɛmɔ, gbɔ -we nɔa -mɔ lɛ, Jejitapɛ -slolua -aɪn 'klɔ, -a 'ka we 'yɪ.»

16 Wa -sɔa 'wɔ -gwagwɛ nya, 'ɪn wa yia -mɔ mɪ. 'ɪn wa yia -mɔ Malii -yɔ -Zɛzɛfɔ yɪ. 'Yuyolu pɪ nɪmaa 'wɔlɪli -gbo 'wɔ la, 'ɪn wa yia ɔ 'yɪ. 17 Da wa 'yia ɔɔ 'yuyolu nɪ, -we 'anzɪ gbaa wa -yla ɔɔ 'yuu daa, 'ɪn wa yia we 'disasɛ bhli nyɪma tɔba -yla. 18 Gbɔ -we bhlabhlɛ 'yɪliɔzɔnya gbaa, -wa weee 'nɔa we, ɲwɛgaga sɔbhaa wa. 19 Gbɔ weee 'plɪa, Malii yia we dlɪ zɔ ladɪ. ɔ -ka ladɪ, -zugba ɔ pɔpalɪ we -gɔ 'wlukɔɔn la. 20 -Mɔɔ 'bɪgɔ, 'ɪn bhlabhlɛ 'yɪliɔzɔnya yia lɔmɪnɪ, -Lagɔɔ 'ɲɪ yɪmanɛ -yɔ ɔ 'ɲɪ mɪnɪe nya. -We wa 'nɔa klaa, 'ɪn wa 'yia -yɔ klaa, nɪ, sa 'anzɪ gbaa we wa -yla, 'sa we nɔa.

Malii -yɔ -Zɛzɛfɔ 'sɔ yia -Zɛzɛ -slolua mɪ, -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ

21 'Yuu lɔkɔwlu -bhlo nɪnɪa, 'ɪn wa yia ɔ knɪ 'wɔpa. 'ɪn wa yia ɔ 'ɲɪ zɔ -Zɛzɛ. Wa 'nɪ -slɔ ɔ nɔkpla pla, 'ɲɪ -we 'anzɪ gbaa ɔ 'nyaa -yla nɪ, 'mɔ wa zɔa ɔ.

22 'ɪn da Maliii -yɔwɔɔ yɪ nɪnɪa, sa we mɪa ɛɪɪda *Moizɪ tite 'wɔ, 'sa -Zɛzɛfɔ -yɔ Malii kwaa 'yɪ *-Zɛluzalɛmɔ, wa 'ka ɔ Jejitapɛ 'klɔslolu. 23 Nɪ, we mɪ ɛɪɪda Jejitapɛ tite 'wɔɛ: «'Wɔkpɪalɪ nɔkpasuyɪ wa yia -bha -saa Jejitapɛ -nɔ nya.»

24 Wee tite -bhlokpɛ gbaa wa bɔbɔ -Lagɔɔ, -de gbele sɔɔ, -de -kpakɔn yua sɔɔ, we nya, 'ɪn Malii -yɔ -Zɛzɛfɔ -yɔ we yia mɪ.

'Simeɔɔ 'paa -Lagɔ fuo -Zɛzɛ 'gbɔ

25 Nɪ, nyɪmɛ yabhlo mɪ bhaa -Zɛluzalɛmɔ, 'mɔ wa laa 'Simeɔɔ. Nyɪmɛ tiklu -wa, 'ɪn ɔ zɔa -Lagɔ 'nɔɲwɛ, 'ɪn ɔ mɪa *Izlaɛlu

Gbɔwɔsanyɔ wɔda. Zuzu 'Pɔpa mɪ ɔ -gɔ. 26 -Mɔɔ nɛɛ ɔ -yla 'ɛɪn, nɪ, -Lagɔɔ -Bhasanyɔ ɔ yia yoo 'paa, ɔ 'nɪ -slɔ -mɔɔ 'yɪ, ɔ 'na 'ka tlɪ.

27 -Lagɔɔ Zuzu 'bhua 'Simeɔɔ 'wɔ, 'ɪn ɔ yia -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ mɪ. We bhla, -Zɛzɛ didea ka wa 'yɪ -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ kwa. 'ɪn -we Jejitapɛ tite gbaa, wa 'ka we lɛnɔ ɔ -yla.

28 'Simeɔɔ 'bhua 'yɪ 'wɔ, ɔ 'paa -Lagɔ fuo, 'ɪn ɔ nɛɛ:

29 «Jejitapɛ, -we -ɪn gbaa, we ka lɛnɔ. -Slɛn -ɪn mɪnɛnɪ -ɪn 'ka -na lubhonɔnyɔ 'yɪ-tide, ɔ 'ka tlɪ -dlɔɔ.

30 Nɪ, *nyɪmaa Gbɔwɔsanyɔ -ɪn 'paa yoo, 'ɪn ka ɔ 'yɪ na 'yɪli 'sɔ nya.

31 Nɪ, nyɪmɛ -ɔ -ɪn nɔa lɛ, nyɪmaa Gbɔwɔsanyɔ nya, nyɪma weee 'yɪ, 'ɪn ka ɔ 'yɪ.

32 Mɔ -wa, zɪ -we 'kaa dɔdɔgɔ -nyɪma weee nɪkpɪsɛ 'wɔsa.

Izlaɛlnyɪma -ɪn -saa -bha, wa 'ɲɪ 'ka mɪ ɔ 'gbɔ.»

'Simeɔɔ -falɪpagbɔ

33 Gbɔ 'Simeɔɔ mɪa gbada -Zɛzɛ daa, we ka ɔ 'nyaa -yɔ ɔ dide 'sɔ ɲwɛgaga -sɔbhalɪ.

34 'Simeɔɔ ɲwɛnaa wa 'nyu la, 'ɪn ɔ nɛɛ -Zɛzɛ 'nyaa Malii -ylaɛ: «-A -talɪ, 'yɪ -mɔnɪ 'gbɔ, nyɪma -duun yia bhli, 'ɪn nyɪma -duun yia 'wɔsɔa *Izlaɛli -dɔdɔ -gɔ. Mɔ yia -Lagɔ -slolua, 'ɪn nyɪma tɔba 'na 'ka ɔ gbɔ -yɔɲwɛnɪ.

35 'ɪn nyɪma duun dlɪ zɔ lapɔpalɪgbɔnya mɪa, wa dlɪ zɔ zɪzɛda, sanɛɛ ɔ yia we zɪ 'klɔ wleliabɛblɛɛ. 'ɪn ama, Malii, gbɔ -we yia aɪn yɪa, -yɔ we yia aɪn 'ɛɔnɔa, nɛɛ 'yɪli 'sɔ tɔgɔgbɛ wa fa amaa dibhe 'wɔ.»

Anɪ 'paa -Lagɔ fuo -Zɛzɛ 'gbɔ

36 We bhla, Fanuelu 'yɪ Anɪ, -ɔ -wa -Lagɔgbɔ -falɪpanɲwɔ, Asɛlu zɔayɪli, -mɔɔ mɪ 'ya wee -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ, -zugba ɔ ka gɔ. ɔ -dɔgbɔ bhla, ɔ -kɔa yɪ, we li -zɔ gbesɔ, 'ɪn ɔ 'lowli yia tlɪ. 37 ɔ ka -zɔɔ glɔ -mɔnɔ -zɔ -mɔnɔ, 'ɪn -zugba ɔ mɪ -dɔgbɔɲwɔ nya. ɔ mɪ -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ 'kɔmɔɔ, 'ɪn ɔ nɔa -mɔ -Lagɔɔ lubho zɪkpɛ, jibheza, -zugba ɔ pla 'sun, 'ɪn ɔ bhuhhoe -Lagɔ. 38 Da 'Simeɔɔ mɪa Malii -yɔ -Zɛzɛfɔ 'sɔ -yla gbɔ gbada, we bhla Anɪ plaa -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ, ɔ 'yia -Zɛzɛ nɪ, 'ɪn ɔ yia -Lagɔɔ 'ɲɪ mɪnɪe bhli. 'ɪn -zugba nyɪma weee -wa mɪa -Zɛluzalɛmɔ

'wɔzɪtyɪli wɔda, ɔ gba -maa -yla -Zɛzɛ gbɔ.

-Zezu -yo o nyuma 'so 'bhitia lv Nazaleti

39 Gbu -we Jejitapee tite gbaa, -Zezuu nyuma bhia we lenve, 'in wa yia wa 'gbe nokple lobbhiti, Nazaleti, Galilee -dudu -gv. 40 Wa mi -mo, -zugba 'yu ylimani, o teman la. 'In gbu yilo yia o ye, 'in -Lagoo 'nan yia o nya -tu.

-Zezu ka -zv kugbua le 'so, 'in o yia -Lagobudu 'kadu zo mn

41 -Zv weee nya, -Zezuu 'nyaa -yo o dide mnia *Zuifvu *'Wozitiyilu 'feti* -gv -Zeluzalemv. 42 -Zv yabhlo nya, da -Zezu 'yia -zv kugbua le 'so, sa wa mnia 'cin 'Wozitiyilu 'feti -gv ni, 'in o -yo o nyuma 'so yi 'saa -mo mn. 43 'Feti bhia, wa mi Nazaleti luyida, 'in wa 'yu -Zezu yia -Zeluzalemv -tu. O didea 'ni we 'jiyibheli. 44 Wamia dlu nu, -Zezu mi wa nononya glaa. Wa naa 'yhi -bhlo, 'in wa yia o datahe bhli wa nyuma -yo wa 'talea nyidi. 45 Nu, wa 'ni o 'yida -mu 'gbu, 'in wa yia -Zeluzalemv lobbhiti, wa 'ka -mo o datali. 46 We 'yhi tanvu zli, 'in wa yia o 'yi -Lagobudu 'kadu zo. -Zugba o -di titee gwesanya nyidi la, o pulo wa yukwli, 'in o yibha wa gbunya la. 47 Nyuma -wa pulva o weli yukwli nwegaga ka wa sobha, o 'ylimnee -yo o gbuv 'bigupaliee 'gbu. 48 Da o nyuma 'yia o ni, 'in nwegaga yia wa sobha. 'In o 'nyaa nee o -ylae: «Na 'yu, le ka 'gbu -in yi 'sa -ain -yla nva? -In -tali, in -yo -na dide mia -na datalida, -amiaa dli ka sumani bhabha.»

49 'In o yia we 'bigupal wa -ylae: «Lee ka 'gbu a nonv 'mi 'ylibila? A 'ni we 'ji -yi nu, na Didee -budu zo in 'kaa -mu?» 50 Nu, o nyuma 'ni gbu -we o gbaa wa -yla 'wolanv.

51 -Zezu -yo o nyuma 'so yia Nazaleti lobbhiti, 'in o yia wa 'nuhwe zv. 'In o 'nyaa yia gbunya -muni dli zo lazv. 52 -Zezu mi 'ylimanida, -zugba o gbuyilo ylimani -gvwola, 'in o naman -Lagoo -yo nyuma dudu.

3

'Zan -Batisi mnazia Nyumaa -Kanyoo 'yloogblv -yo

(Mt 3.1-12; Mk 1.1-8; Zn 1.19-28)

1-2 Nu, Tibee Sezaaa nyumaa 'wlulapilhee -zv kugbua le gbunv nya ni, we bhla, Ponsi Pilati mi duduv 'wlulapilinyo nya

Zudee. Ewloov mi nyumaa 'wlulapilinyo nya Galilee, 'in o bheli Filipu mia Itulee -yo Tlakoniti -dudu -gv, -zugba Lizanias -mo mi Abileni -nyumaa 'wlulapilinyo nya. 'In Anasi -yo Kaifu 'so mi *-Lagobubonyaa -cian 'kadu nya. We bhla, Zakalii 'yu *Zaan o dila da beblee la, 'in -Lagoo yia o -yla gbu gba. 3 'In Zaan yia Zudeen gba dudu weee -gv 'plilie bhli, -zugba o gba nyuma -ylae: «A 'bhiti dli, a yi in 'ka ain batizee, 'in -Lagoo 'ka amiaa -yogbu 'woti.» 4 Sa *-Lagobuv -falipanyo *Ezaii celia o 'sebbe nokple, 'sa we nva. O nee:

«Nyime yabhlo kpia 'wv da beblee, o nee:

«Nu, a mnazi Nyumaa -Kanyoo 'yloogblv -yo, a nu o 'yu 'yoo tiklu.

5 'Gbiwlu weee yia klaa,

-gogoo weee -yo 'kpida weee yia sloa.

'Yloogblv 'wukanodanya yia 'wvslamania,

'ylinyuno -yloogblvnyaa -gv yia

'wvmmenia ylooylo.

6 'In *Nyumaa Gbuvvanyo -Lagoo 'paa yoo, duduvv -nyuma weee yia o 'yia.»

7 Nyumaa -zlo mi Zaaan -gbe yida, o 'ka wa batizee, 'in o nee wa -ylae: «Tibhe -gnu! -Dawlician! -Lagoo gbuvvbuhyli ka cipa. Nyoo -sali ain 'di, 'in a pupali 'wlukvun la nu, a mneni a 'ka -Lagoo 'ce -we mia yida kwee 'tlaa? 8 A 'bhiti amiaa dli, 'in a -slolu we amiaa lenvgbunya 'wv sazov sa. A 'na gbal amiaa 'dee dli zo -nie: «Nu, Ablaamv mi -amiaa dukpasa nyaa 'gbu, -a ka gbuvvbu -nu. Nu, in nee ain -ylae, -Lagoo mneni, o 'ka tukpanya ni Ablaamv 'yua -zeli. 9 -Lagoo 'nenogbee 'yili -di sunyaa bhv -yo la pepe. Su weee -we'e 'paa 'bhue -zovunya ni, -dia o yia we, o 'ka we -kosu 'wv viteli.»

10 Tovv, 'in waa nyumaa -zlo yia Zaan layibhae: «Sa -a 'ka -ylee nu ya?»

11 Zaan yia we 'bigupal wa -ylae: «O -ka -bana 'so -ka, o 'nye 'yabhlo nyime o 'nia -bana -ka. 'In o -ka lililu duun -ka, o dlili we.»

12 *Nison -gwezisanya tova yia Zaaan -gbe, o 'ka wa batizee. 'In wa yia Zaan layibhae: «-Amiaa -kanyo, sa -a 'ka nva?»

13 'In Zaan yia we 'bigupal wa -ylae: «'Gwezi -we a 'kaa -sa, amiaa 'de -yi we, a 'na pali we -gv -ni.»

* 2:41 'Mv wa laa -tuauweli 'wv: «Pâques».

14 'In 'sloja yia o layibha 'yaε: «Sa -amia 'ka nua?»

o neε wa -ylaε: «A 'na -sali nyuma 'gwezi kwεε -gla nya -ni, a 'na lili wa -bi 'wu -ni. Amiaa 'penigwezi namanu ain duduv.»

15 Nyuma, -wa mia wuda, maa yibhaa -maa 'de la dli zo, «Zaan mia de, -Lagoo -Bhasanyo 'kaa yi, -de mao?» 16 Nu, Zaan neε wa 'de weε -ylaε: «-Ami, 'nyu nya na batizea ain. Nu, -o mia yida, o 'tite -zi na -nu. In 'ni we 'klu -ka, in 'ka o -sakwlaa 'llukpe -blo. Mo yia ain batizea Zuzu 'Pupa -yo -kosu nya. 17 o ka o bute kwεε, o 'ka o 'mno 'wupu, 'in, o 'ka we 'ya -yo we vavi -yosisali. 'In o 'ka we 'ya -zonunya -gbagbu 'wu slu, 'bhie, o 'ka we vavinya -kosu we'e nyumoa 'wu viteli.»

18 Zaan mi nyuma 'di duun zoda, -zugba o gba wa -yla -Lagoweli -zonu. 19 Nu, we bhla Zaan palia dudubu 'wlulapilinyo Ewlodu -yla gbu la, o bhelii 'nywno Ewloadi o -saa -mao -glo, 'in o yia o kwa, we -yo gbonyuu -duun o nua leε 'gbu. 20 Nu, 'in Ewlodu yi 'yaa gbonyuu yabhlo lenu -tapa: o ka Zaan -kaslu 'wupa.

*Zaan batizea -Zezu
(Mt 3.13-17; Mk 1.9-11)*

21 Da wa 'nia -slo Zaan -kaslu 'wupa, we bhla o batizea nyuma duun -yo -Zezuu 'debbie -gbolu. o batizee bhla, -Zezu mi -Lago bhuhhoeda, 'in yali yia nywe -kali. 22 'In Zuzu 'Pupa yia o -gu lasibhli, o 'wlu sa -kpakun. 'In wa yia weli yabhlo 'bhua -Lagoo -gbe 'nu, we neε: «Na 'Yu -in -mia, in -kali -na ze. -Mi in 'nyea na dli weε yoo.»

*-Zezuu dukpasu 'nyunya nu
(Mt 1.1-17)*

23-38 -Zezu ka sa -zo glu -bhlo -zo kug-bua, 'bhie, o yia o lubhoo nunve gwedi. o dukpasu nyi ni:

*-Adaan dide -wa -Lago.

-Adan gwalia Seti, Seti gwalia Enosu.

Enosu gwalia Kainamu, Kainamu gwalia Maleleli.

Maleleli gwalia -Zaledi, -Zaledi gwalia Enoku.

Enoku gwalia Matuzala, Matuzala gwalia Lameki.

Lameki gwalia *Nowee, Nowee gwalia Semu.

Semu gwalia Alifakisadi, Alifakisadi gwalia Kainamu.

Kainamu gwalia Sala, Sala gwalia Ebeli. Ebeli gwalia Faleki, Faleki gwalia Wlago. Wlago gwalia Seluku, Seluku gwalia Nakoo.

Nakoo gwalia Tala, Tala gwalia Ablaamu. Ablaamu gwalia Izaki, Izaki gwalia Zakobu.

Zakobu gwalia Zuda, Zuda gwalia Falesi. Falesi gwalia Eslomu, Eslomu gwalia Alini. Alini gwalia Adime, Adime gwalia Aminadabu.

Aminadabu gwalia Naason, Naason gwalia Sala.

Sala gwalia -Boazi, -Boazi gwalia Obedi. Obedi gwalia -Zesee, -Zesee gwalia -Davidi.

-Davidi gwalia Natan, Natan gwalia Matata.

Matata gwalia Mena, Mena gwalia Melea.

Melea gwalia Eliakimu, Eliakimu gwalia -Zonamu.

-Zonamu gwalia -Zezefu, -Zezefu gwalia Zuda.

Zuda gwalia 'Simeoo, 'Simeoo gwalia *Levii.

Levii gwalia Matati, Matati gwalia Zolimv.

Zolimv gwalia Eliezeε, Eliezeε gwalia -Zezu.

-Zezu gwalia Eli. Eli gwalia Elmadamu.

Elmadamu gwalia Kozamu, Kozamu gwalia Adii.

Adii gwalia Melikii, Melikii gwalia Neli.

Neli gwalia Salatieli, Salatieli gwalia Zolobabeli.

Zolobabeli gwalia Wlesa, Wlesa gwalia Yoana.

Yoana gwalia Zoda, Zoda gwalia Zozeki.

Zozeki gwalia Semeini, Semeini gwalia Matatiasi.

Matatiasi gwalia Mati, Mati gwalia Nagai.

Nagai gwalia Esuli, Esuli gwalia Naumu.

Naumu gwalia Amosu, Amosu gwalia Matatiasi.

Matatiasi gwalia -Zezefu, -Zezefu gwalia Zanai.

Zanai gwalia Melikii, Melikii gwalia Levii.

Levii gwalia Matati, Matati gwalia Eli.

Eli gwalia -Zezefu. 'In we mi nyuma dlu nu, -Zezefu nukpasuyu -wa -Zezu.

4

**Kuzu ylaa -Zezu la
(Mt 4.1-11; Mk 1.12-13)*

1 Zuzu 'Pupa yea -Zezu toun, 'in o yia Zudeeen -gogo -gv 'bhv, 'in oo Zuzu 'Pupa yia o da beblee kwa. 2 'In *'Kuzu yia -mo o layla, 'yil glv 'so nokple. Wee 'yinya -muni nya, o 'ni -lu yabhlogbo li. Wee 'yinya 'phia, 'in nwo yia o -yokpa.

3 'Kuzu nee o -ylae: «-In -ka -Lagoo 'Yu nya -mi 'pien, -in gba tokpa mia ni -yla, we -ze 'floo.»

4 'In -Zezu yia we 'bigopalı we -ylae: «We mi celıda *-Lagosebhe 'wue: <We 'ni lililu -bhlogbo -gv nyimee 'yliyogagie tili.» »

5 'Kuzu yia -Zezu 'wopa -gogo 'kadu 'wlu kwa, -bha -bhlokpade we -slolua o duduv 'nimmı -da weee 'klv. 6 'In we nee o -ylae: «'Tite weee ni klaa, 'in dudv -gvv 'nimmıe weee klaa, 'in 'ka -mi we 'nye. Wa ka 'mi we 'de weee yoo 'nye. Nyime -o 'in -ka 'yibha, 'mo 'in mnenia 'in 'ka we 'nye. 7 -In -ka 'mi 'yu 'kukolu 'sibhli, -in -ka 'mi bubo ni, 'in we 'de weee zea -na -nv.»

8 'In -Zezu yia we 'bigopalı we -ylae: «We mi celıda -Lagosebhe 'wue: <-In bubo Jejitape, -o -wa -na -Lago, 'in -in nv o 'debhlogbo -yla lubho.» »

9 'Kuzu yia -Zezu -Zeluzalemv kwa. We dia o -Lagobudu 'kadu 'wlu la, 'in we nee o -ylae: «-In -ka -Lagoo 'Yu nya -mi 'pien, -in -blu 'wv, -in 'ka lasibhli. 10 Nu, we mi celıda -Lagosebhe 'wue: <-Na 'gbv, gbaa o yia o 'anzınya -yla we zv -mi 'yliyv.»

11 'In we 'ka we sanya -mi zo laslv, -na bhv yi tokpa gozoo 'gbv.» »

12 'In -Zezu yia we 'bigopalı 'Kuzu -ylae: «-Lagosebhe nee, <Jejitape -o -wa -na -Lago, -in 'na ylavı o la -ni.» »

13 'Kuzu bhıa -Zezuu laylayıe so weee lv ni, 'in we yia o gwelva -se.

*-Zezu dia o lubhoo gwe Galilee -dudu -gv
(Mt 4.12-17; Mk 1.14-15)*

14 -Lagoo Zuzuu 'tite mi -Zezu yeda, 'in o yia Galilee lvi. 'In o 'nı yia lamneni

Galilee -dudu weee -gv. 15 Nyıma o slolua *-Lagobudunya zo, 'in nyıma weee kwalıa o 'nı.

*Nazaleı -nyıma 'ni -Zezuu gbv -yowwu
(Mt 13.53-58; Mk 6.1-6)*

16 -Zezu ka Nazaleı mni, -mo wa zva o. *Nyapeyli nya ni, sa o plaa 'cın -Lagobudu zo ni, 'in o yi 'saa -mo pla. O yia 'wvso -Lagosebhe zelizeıee 'gbv. 17 'In wa yia o -Lagobv -falıpanyo Ezaiiı 'sebhe yoo 'nye glıda, o yia we 'wokalı, da weli ni mia celıda ni, 'in o yia we 'yi, 'in o yia we zııe:

18 «Jejitape Zuzu mi 'mi -gv.

O ka -bha 'mi -sa, 'in 'ka nyazınya -yla -Lagobv gba.

O ka 'mi tie, 'in 'ka -kaslvnyıma -yla gba nu:

<Amıaa -kaslv ka -zeen bhıa.>

<Lolınya, amıaa 'yilı ka -zeen -blo.>

<Amıa wa nyıa 'wv, a ka -zeen gbv 'wvvhv.>

19 'In, -zv -we nya Jejitape 'kaa o zvzvınv lınv, 'in 'ka we 'dı wa -salı.»

20 -Zezu glıa wee 'sebhe, 'in o yia we -Lagobudu zo lubhonvnyo yoo 'nye, 'in o yia ladı. Nyıma weee -wa mia -bha, -maa yia o ylada -tv sa tenyii. 21 Toun, 'in o nee wa -ylae: «-We 'sebhe 'ya gbaa, we ka -zeen lınv, amıa polva da 'mi yukwli, amıaa 'yibadı.»

22 -We wa 'de weee yia -yo -Zezuu gbvgbeın, 'in wa yia we gbagıe bhli. 'In gbzvınv -gbvnyıa o mia gbada, we ka wa nwegaga -sobhalı. 'In wa nee: «Nyıme mia de, o 'ni -Zezefv yuu?» 23 -Zezu nee wa -ylae: «Nine 'ni a yia 'mi -yla 'paa, gbzvınv sa. Gbaa a yia: <-Dotlv, -in jipe -na 'de.> 'In gbaa a yi 'yaa 'mi -ylae: <-We weee -in nva le Kapenaumv ni, -a ka we 'dı 'nv. -In nv wee gbvnyıa -bhloo 'de le -na 'deıe dudv -gv -selı.» »

24 -Zezu nee wa -yla 'yae: «Cın, gbzvınv -wa, wa'a -tlv -Lagobv -falıpanyo nyıme, o 'deıe dudv -gv. 25 Gbvınv na gbaa da an -yla. -Dvgbanwı duun mi Izlaelı -dudu -gv zlıme, -Lagobv -falıpanyo Eliiı bhla. -Zugba 'nyu'u lva -zv ta 'cv gbelibhlo, 'in nwo 'kadu yabhlo yia wee dudv weee -gv yi. 26 'In -mv bhla, -Lago 'ni Elii tie -dvgbanwı mia Izlaelı -dudu -gv -gbı, 'in o 'ka wa 'yabhlo 'wvsa. Nu, -dvgbanwı -o mia Salepvtagbe nokple, Sidıon -dudu -gv, o -gbı -Lago tiea

Elii. ²⁷ -Lagōgbu -falpanyo Elizee bhla, -zugba *sōlibhanya duun mī Izlaēli -dudu -gu. Elizee 'nī wa 'yabhlogbōo jipe, nū, Silii -yu Naamaa o jipea.»

²⁸ Nyūma weee -wa mīa -Lagōbudu zō, wa 'nva wee wēlīnya -mīnī, 'in we yia wa 'cēdlō la. ²⁹ Wa 'dē weee -sōa 'wō, 'in wa -yō -Zezuu 'susue yia 'gbe -glima mīnī. 'In -gōgō -we kwesi wa 'gbe mīa 'sōbhada, 'in wa yia we 'wlu o kwa, wa 'ka o zō vitelii 'gbu. ³⁰ Nū, 'in -Zezu yia wa nyīdī 'plī, 'in o yia mīnī.

*-Zezu puea nyūmē -o kaa zuzu 'nyūu 'bī
(Mk 1.21-28)*

³¹ Tōn, -Zezu mīa Kapēnaumō, Galilee -dudu 'gbe yabhlo nukplē, 'in o yia nyūma -Lagōgbu -slolu Nyapēyī weee nya, -Lagōbudu zō. ³² O nyūma -slolu sō ka wa ḡwēgaga -sōbhali. Nū, se -we -Lagō 'nyēa -Zezu, we nya o gbaa.

³³ -Mō -Lagōbudu zō, nyūmē yabhlo kaa pōin -ka -zuzu 'nyūu 'bī, mō 'kpīa 'wō 'tītē, o nēē: ³⁴ «'Aaa! Nazalētyu -Zezu, -naa lēē -gbu pīlī -amīaa gbū 'wō la? -Amīaa lasasīē 'gbū -in yia yī yī? In -yī -mī ḡwēē ḡwēē: -Lagō -Mōwōnyō o tiea, 'mō -in -mīa.»

³⁵ -Zezu yia we, we ḡwēē labhali -gla nya. O nēē we -ylāē: «'Mu ḡwē, 'bhū o 'wō!» Zuzu 'nyūu yia o nukpasu labhli dudu, nyūma weee -zejila 'wō, 'in we yia o 'wōtla, we 'nī o gbōnyūu yabhlogbōo -yla lēnū.

³⁶ ḡwēgaga yia wa 'dē weee sōbha, 'in wa nēē wa 'dēkpōa nyīdīē: «Mōo -wēlī mū dēa? Se -yō 'tītē nya o nyūmē gbaa zuzu 'nyī -yla gbū, 'in we tlaa nyūma 'wō!» ³⁷ 'In -Zezuu 'ḡnī yia lamneni wee dudu weee -gu.

*-Zezu jipea guzūnya
(Mt 8.14-17; Mk 1.29-34)*

³⁸ -Zezu 'bhōa -Lagōbudu zō nī, 'in o yia 'Simōō -budu zō mīnī. -Zugba 'Simōō 'ḡwnōō 'nyāaa ku -su sa -glagla, 'in wa nēē o -yla, o zukpa -wa, o jipe o. ³⁹ -Zezu kwlia o -gu 'wō, 'in o nēē o kusulo -yla wēlī 'tītē nyāē: «-In 'bhū o -gu la.» O gba 'saa tōn, 'in we yia o -gu labhū. -Bha -bhlokpādē o 'ḡwnō -sōa 'wō, 'in o yia wa -yla pipie bhli.

⁴⁰ Jibheylū nya, -wa kaa guzūnyāa 'yī -bhlo -bhlo nī, 'in -maa -yō -maa guzūnya yia -Zezuu -gbē yī. O yia wa kwēzī -bhlo

-bhlo, 'in o yia wa jipe. ⁴¹ Zuzu 'nyī yī 'yāa guzūnya duun 'wōtla 'wōkpīkpie nya: «-Lagō 'Yu -in -mīa!» -We ka gbū -wa, wa -yī we 'jī -nyā nū, -Zezu mīa, -Lagō -Bhasanyō -wa. 'In -Zezu yia we wa ḡwēē labhali -nyā, o 'nī ḡwnū wa 'ka gba.

*-Zezu mīa -Lagōgbū gbaa dudu weee -gu
(Mk 1.35-39)*

⁴² Zlī 'ka 'wōladolua mīnī tōn, 'in -Zezu yia 'gbe nukplē 'tla, 'in o yia da yabhlo mīnī -fīlī. 'In nyūmaa -zlo yia o 'yī 'bī lanōnue bhli, da o mīa nī, 'in wa yia -bha nynī. Wa 'yībha o 'na 'bhōlū wa -yō -nī, 'in wa yia o lakpōkpalī.

⁴³ 'In -Zezu nēē wa -ylāē: «We mī 'yā nū, in gba * -Lagō nyūmaa 'wlulapīlīgū 'gbe tōlva 'wō. We 'gbū, -Lagō yia 'mī tie.» ⁴⁴ 'In o gbaa -Lagōgbū, -Lagōbudunya zō, dudu weee -gu.

5

*-Zezu laa o *'bīnōnyāa tīanv
(Mt 4.18-22; Mk 1.16-20)*

¹ 'Yī yabhlo nya, -Zezu mī Zenezalēti* -nyū 'kadū yabhlo -gōgō -gu, 'in nyūma duun yia o gbēlī, wa 'ka -Lagōwēlī 'nū 'gbū. ² 'In 'glū sō mīa 'nyūu -gōgō ḡwē -yō, -Zezu yia we -yōyī, -zugba zībhi -bhanya ka we 'wōtla, wa mī wa 'sōwlinya -wōlōda. ³ Wee 'glū sōbhie glāa, 'yabhlo -wa 'Simōō -nū. -Zezu -gblāa we 'wō, 'in o nēē o -ylāē: «'Simōō, -in vīa gwe 'nyūu -gōgō -yō -sē.» -Zezu mī wee 'glū nukplē, -zugba o slolu nyūma -Lagōwēlī.

⁴ Da o bhīa gbagbīē, o nēē 'Simōō -ylāē: «-In bē 'nyūu 'wōtōlōda 'glū nya, 'bhīē, a 'ka amīaa 'sōwlinya vitelī.»

⁵ 'In 'Simōō nēē o -ylāē: «Na -Slōlūnyō, -a ka sīada -tū sabō weee, -a 'nī -lū yabhlogbōo 'yī. Nū, -mī gbaa -a nū we lēē 'gbū, vitelīa na yia wee 'sōwlinya.»

⁶ Wa vitelīa wee 'sōwlinya, 'in wa yia zībhi -zlo 'plī, wa 'nī we 'wōgbizee mnenī, 'in wa 'sōwli yia ylaylē gwēdī. ⁷ We 'dēē 'gbū, wa -līmā mīa 'glū yabhlo 'wō, 'in wa yia wa la sō -papīē nya, -maa 'ka wa 'wōsa. 'In wa -yō wa 'glū yia yī. 'In wa yia wee zībhi wee 'glū sōbhie 'wōslū. We ka we ye kēkēē 'gbū, we fēlī 'nyū glū mīa. ⁸ Nū, Simō Pīēlī 'yīa gbū -mīnī -yō nī, 'in o yia 'kukolū 'sībhi -Zezu 'yū, 'in o nēē o -ylāē: «-In vīa gwe 'mī

* 5:1 'Mō wa la 'yā Galilee.

-yɔ, na -Kanyɔ! -We ka gbɔ -wa, gbonyuu -lenonyɔ in -mia.»

⁹ Zibhi-duun wa 'bhaa, da wa 'yia we -yɔ ni, 'in -nyanigbɔ yia Simɔ Pieli -kpalɔ, we -yɔ ɔ nɔnɔnya 'sɔ. ¹⁰ Nu, Zebedee 'yua *'Zake -yɔ Zaan -wa mia 'Simɔɔ nɔnɔnya nya, 'sa -bhloo 'de -nyanigbɔ -kpalɔ -maa.

'In -Zezu nɛɛ 'Simɔɔ -ylaɛ: «-In 'na nɔnɔ nyanɔ -ni, nu, sa na kpaɔ da zibhi ni, -slɛɛn, nyɔmaa -zlo -na yia -Lagɔɔ -gbɛ laa.» ¹¹ Nu, wa -laa wa 'glɔ 'nyuu -gɔgɔ -yɔ lɔ, 'in wa yia -bha -lu weee ti, 'in wa yia -Zezu 'bɔ mni.

-Zezu jipea sɔlibhanyɔ yabhlo (Mt 8.1-4; Mk 1.40-45)

¹² 'Yi yabhlo nya, -Zezu mi 'gbe yabhlo nɔkplɛ, nyɔmɛ ɔ ka ku sɔli 'bhua la sa -kan, 'in ɔ yia -Zezu 'yi. ɔ bea ɔ -yɔ, 'in ɔ yia dɔdɔ lagbli ɔ 'yu. ɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-Na zukpa -wa, na -Kanyɔ. -In -wɔlɔ 'mi -yɔ. Nu, we -ka -mi dɔdɔ nani, -in mneni -in 'ka 'mi jipe.»

¹³ -Zezu -gloa sɔ 'wɔ, 'in ɔ yia ɔ sɔlibhanyɔɔ ku kwɛzi, 'in ɔ nɛɛ: «We nani 'mi dɔdɔ, we 'ka -mi -yɔ 'bhɔ!» -Zezu gba 'saa tɔn, -bha -bhlokpade we sɔli 'bhua ɔ nyɔmɛɛ ku -yɔ. ¹⁴ -Zezu nɛɛ ɔ nyɔmɛ -ylaɛ: «-In -ka mni ni, -in 'na -sali we 'di nyɔmɛ yabhlogbɔɔ -ni. Nu, -in mni -na 'de -Lagɔɔbɔnyɔ 'kluslɔlua. ɔ -ka -mi 'yi, 'in 'slaka Moizi gbaa -na -sɔkpa -nyɔmɛ wla ni, -in 'ka we wla. 'In nyɔmaa 'ka we 'jiyibheli nu, sɔli ka -mi ku 'wɔ 'bhɔ.»

¹⁵ Nu, -Zezu gba 'saa da ɔ -ylaɔɔ, -mɔɔ bhla ɔ 'ɲni -yɔ lamnenie mni bhabha. 'In nyɔmaa -zlo yia ɔ gbɛli, wa 'ka ɔ wɛli yukwli pɔlɔ, 'in ɔ 'ka 'ya wamɔ jipe. ¹⁶ 'In -Zezu bhua wa glaa 'kɔmɔɔ, 'in ɔ mni -Lagɔ bhuhoea da beblɛɛ.

-Zezu jipea zɔlaslonyɔ yabhlo (Mt 9.1-8; Mk 2.1-12)

¹⁷ 'Yi yabhlo nya, -Zezu mi -Lagɔgbɔ nyɔmaa -slɔluda, -zugba *Falizinyɔmaa -yɔ titee -cian -di ɔ kwesi la, wa pɔlɔ ɔ yukwli. Waa nyɔmaa -mani, Galilee -yɔ Zudee -dɔdɔ 'gbe weee nɔkplɛ wa 'bhua. Tɔlɔ 'bhua -Zeluzalɛmɔ. Jejitapɛɛ 'tite -yɔ -Zezu 'sɔ mi, -zugba ɔ jipe 'sa we nya guzɔnya. ¹⁸ Nyɔmaa -zakpa -bhlo -yɔ zɔlaslonyɔ yabhlo yia yi, -zugba ɔ mi 'sowli 'wɔ. -Budu -we zɔ -Zezu mia, wa 'yibha wa -yɔ zɔlaslonyɔ 'ka -mɔ

pla, 'in wa 'ka ɔ -Zezu 'yu ladi. ¹⁹ Nyɔmaa -zloo 'gbɔ, da wa 'kaa 'plili -bha 'ni -mi. Tɔn, 'in wa yia wee -budu 'wlu -gbɔla. Wa yia -bha ɲwɛ -di, wa -lali -bha ɔ, 'in wa yia wee -budu zɔ ɔ lasibhli nyɔmaa -zlo nyidi -Zezu 'yu tɛɛn. ²⁰ -Zezu 'yia nu, wa ka ɔ dli -gɔ zɔ, ɔ nɛɛ ɔ guzɔnyɔ -ylaɛ: «'Tale, in ka -na gbonyii 'wɔti.»

²¹ -Zezu gba 'saa da tɔn, -Lagɔɔ titee gwesanya -yɔ Falizinyɔmaa yia 'ɲwɔɲwue ɲwɔɲwue bhli: «Nyɔɔ ɔ nyɔmɛ -mɔni -mia, 'in ɔ wɛli -Lagɔɔ? Nyɔɔ mneni ɔ 'ka nyɔmaa gbonyii 'wɔti? -Lagɔɔ 'debhlogbɔɔ mnenia we, we 'ni mɔɔ?»

²² Gbɔ -we wa mia dli zɔ lapɔpalɔda, -Zezu yibhelia we 'ji ni, 'in ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Lɛɛ ka 'gbɔ a pɔpalɔ sa gbɔ -mni dli zɔ la? ²³ In 'ka gba: «In ka -na gbonyii 'wɔti», -mɔɔ -kalia -yɔ yaayu in 'ka gba: «-In -sɔ 'wɔ, -in 'ka nɔ», -mɔɔ -kalia -yɔ yi? ²⁴ In 'yibha a yibheli we 'ji nu, *Nyɔmɛɛ 'Yu ka we se dɔdɔ -gɔ, ɔ 'ka nyɔmaa gbonyii 'wɔti.» Tɔn, 'in ɔ nɛɛ zɔlaslonyɔ -ylaɛ: «-Sɔ 'wɔ, 'bhu -na 'sowli 'wɔ, mni -buduɲwɛɛ.»

²⁵ -Bha -bhlokpade, zɔlaslonyɔ -sɔa 'wɔ nyɔmaa weee 'yibadi. ɔ 'sowli -we -gɔ ɔ pɔ yaa la, ɔ 'bhua we 'wɔ, 'in ɔ yia ɔ -buduɲwɛɛ mni, -Lagɔɔ 'ɲni mniɔ nya. ²⁶ Nyɔmaa weee -wa mia -bha, ɲwɛgaga yia wa sɔbha, 'in -nyanigbɔ yia wa -kpalɔ. Wa yia -Lagɔɔ 'ɲni -mni, 'in wa nɛɛ: «-Yi! -A ka -zɛɛn gwɛdigbɔnyaa da 'yi!»

-Zezu laa Levii, ɔ 'ka ɔ 'bɔ nɔ (Mt 9.9-13; Mk 2.13-17)

²⁷ -Mɔɔ 'bigɔ, -Zezu 'tlaa, ɔ mi sa -zieda, 'in ɔ yia *nisɔn -gwɛzisanyɔ yabhlo 'yi, -zugba -mɔɔ -di -mɔɔ lubhonɔ -budu zɔ la. 'Mɔ wa laa Levii. 'In -Zezu nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Yi 'mi 'bɔ.»

²⁸ Tɔn, *Levii -sɔa 'wɔ, ɔ tia -bha ɔ -lu weee, 'in ɔ yia -Zezu 'bɔ mni.

²⁹ -Mɔɔ 'bigɔ, 'in Levii yia -Zezu -yla lililu 'kadɔ pi ɔ -budu zɔ. -Zugba nisɔn -gwɛzisanya duun -yɔ nyɔmaa tɔlɔ mi -bha, 'in wa yia li dabɔdɔ. ³⁰ Falizinyɔmaa -yɔ wa -Lagɔɔ titee gwesanya 'yia we -yɔ, 'in wa yia wa zɔ ɲwɔɲwenie bhli. 'In wa nɛɛ -Zezuu 'bɔnyɔ -ylaɛ: «Lɛɛ ka 'gbɔ a -yɔ nisɔn -gwɛzisanya -yɔ gbonyuuu kwɛ -cian tɔlɔ 'sɔ li, 'in a -yɔ wa 'sɔ maa?»

³¹ -Zezu 'bhua wɛli 'wɔ, 'in ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Nyɔmaa -wa -yaha, wa'a mni -dɔtlɔɔ -gɔ, nu,

guzunya mnia -dɔtlɔɔ -gv. 32 In 'nɪ nyima -wa laa wa 'dɛ nyima tiklu lahɛɛ 'gbv yi. Nu, gbvnyuu -lɛnɔnyaa 'gbv in yia yi, wa 'ka wa dli 'bhiti.»

*-Lagɔɔ gbvzɔnv -yɔ nyimaa lɛnvgbv 'ci'in nɔ dabvɔv
(Mt 9.14-17; Mk 2.18-22)*

33 'In nyima tɔlvɔ nɛɛ -Zezu -ylaɛ: «Zaaan 'bɪnɔnya plaa 'sun, 'in wa bhuhhoea -Lagɔ, 'sa Falizinyimaa 'bɪnɔnya nɔ 'yaa. 'In-nanɔv 'bɪnɔnya mɪ lida, -zugba wa ma!»

34 -Zezu yia we 'bigɔpali wa -ylaɛ: «Nyime -ka ɔ 'ɲwɔɔ -kwa -fɛti -sada -mɪ, ɔ -ka ɔ 'talea la, a mneni a 'ka gba wa -yla wa pla 'sun, -zugba ɔɔ 'ɲwɔɔɔ 'lowli mɪ wa glaa? 35 Bhla yabhlo yia nynia, 'in wa 'ka 'ɲwɔɔkwanyɔ wa glaa -sa. Wee 'ylɪnya -mɪnɪ nya, wamɪa 'kaa 'sun pla.»

36 'In -Zezu yi 'yaa wa gbvɔv nine -mɪnɪ 'pali. ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Nyime yabhlogbɔɔ 'nɪ mneni ɔ 'ka 'naa lolu yla, 'in ɔ 'ka we 'pɪ 'naa sɔa -yɔlanɛnɪ, 'in ɔ 'ka we pɪpɛ. We -ka -mɔv, -zugba yla wa ylaa wee 'naa lolu bhe. We 'yli 'na 'ka 'wɔwlv. 37 'In nyime yabhlogbɔɔ 'nɪ mneni ɔ 'ka nɔ lolu *bala sɔa 'wɔ slɪ. ɔ -ka 'sa nɔ, 'in we wlvɔ. 'In wee nɔ jitea dɔdɔv, -zugba wee balanya ka -nyumɔ. 38 We 'gbv, a slɪ nɔ lolu bala lolu 'wɔ. 39 'In nyime ɔ -ka nɔ sɔa 'ma, nɔ loluu 'ma tɔv 'bha ɔ. -We ka gbv -wa, gbaa ɔ yia nu: «Nɔ sɔa nanɪ 'yli.» »

6

*-Zezu mɪ Nyapɛylɪ -Kanyɔ nya
(Mt 12.1-8; Mk 2.23-28)*

1 Zuifvɔv Nyapɛylɪ yabhlo nya, -Zezu -yɔ ɔ 'bɪnɔnya mɪ blekpaanya * 'plɪda, ɔ 'bɪnɔnya -ka bleya 'kwa, wa -ka we 'titli, -zugba wa li we. 2 Wa mɪ 'sa nɔda, Falizinyima tɔlvɔ 'yia wa -yɔ nɪ, 'in wa yia wa layɪbhɛɛ: «-We -amɪaa tite gbaa, wa 'na nɔnɔv Nyapɛylɪ nya lɛ -nɪ, lɛɛ ka 'gbv a nɔ we lɛa?»

3 -Zezu yia we 'bigɔpali wa -ylaɛ: «-We nyimaa 'wlɪlapɪlɪnyɔ -Davidɪ nɔa lɛ, -we mɪa ɛɛlɪda -Lagɔsɛbhɛ 'wɔ, a 'nɪ -slɔ we zɛlɪ? 'Yli yabhlo nya, 'in ɲwɔ yia ɔ -yɔ ɔ 'bɪnɔnya 'bha, 4 -Davidɪ plaa -Lagɔɔ bɔbɔbudu zɔ, 'floo wa 'nyɛa -Lagɔ, ɔ 'bhua we 'wɔ, ɔ lia we, 'in ɔ yia ɔ nɔnɔnyaa -nɔ wla, 'in -maa yia we li. Wee 'floo -mɪnɪ, -amɪaa tite nɛɛ,

* 6:1 'Flooya wa laa -tuauwɛlɪ 'wɔ: «bl'e».

-Lagɔbɔbɔnyaa 'dɛkpɔa 'ka yaa we li.» 5 -Zezu nɛɛ 'ya wa -ylaɛ: «Nyime Yu mɪa, mɔ -wa Nyapɛylɪ -Kanyɔ.»

*Nyapɛylɪ nya -Zezu jipea nyime ka sɔ 'kua
(Mt 12.9-14; Mk 3.1-6)*

6 Nyapɛylɪ yabhlo nya 'ya, -Zezu plaa -Lagɔbudu zɔ, 'in ɔ yia -Lagɔwɛlɪ -slɔlɔslɔlue bhli. -Zugba nyime ɔ ka lilikwɛsɔ 'kua, ɔ mɪ wee -budu zɔ. 7 -Zugba -Lagɔɔ tite gwesanya -yɔ Falizinyima wɔa -Zezu tenyii, -de ɔ yi nyime jipe Nyapɛylɪ nya, 'in sa ɔɔ zɔa tite 'nɔɲwɛ, wa 'ka we gbv ɔ 'wlu dɪ. 8 Nu, -Zezu -yi wa 'wlukɔvɔv lapɔpali gbv, we 'gbv, ɔ nɛɛ ɔɔ nyime ka sɔ 'kua -ylaɛ: «-In -sɔ 'wɔ, -in 'yɪligbe nyima weee -zejila 'wɔ.» ɔɔ nyime yia 'wɔsɔ, 'in ɔ yia 'yɪligbe. 9 -Zezu nɛɛ wa -ylaɛ: «Wɛlɪ 'nɪ na yɪbhaa sa an la. Sa tite gbaa? We nɛɛ wa nɔ gbv -zɔnɔv lɛ *Nyapɛylɪ nya yaayɪ, wa nɔ gbv 'nyuu lɛɛ? Wa pue nyime yaayɪ, wa 'bha ɔɔ?» 10 -Zezu ylaa wa 'dɛ weee -gv -ylilii, 'in ɔ nɛɛ ɔɔ nyime -ylaɛ: «-Glo -na sɔ 'wɔ.» -Mɔɔ nɔ 'saa -Zezuu wɛlɪ -gv, 'in -mɔɔ sɔ yia 'pɔ. 11 -We -Zezu nɔa lɛ, 'in we yia -Lagɔ tite gwesanya -yɔ Falizinyima 'ɛɛ 'nyuu dɔ la. 'In -we wa 'kaa -Zezu 'wluo nɔ, 'in wa yia we pɔpali wa 'dɛkpɔa nyɪdɪ.

*-Zezu -saa -bha ɔ tietienya kugbua lɛ 'sɔ
(Mt 10.1-4; Mk 3.13-19)*

12 We bhla, -Zezu yia -Lagɔ bhuhhoe 'gbv -gɔgɔ 'wlu mɪnɪ, 'in ɔ yia -Lagɔ bhuhhoe da -tɔ zli yia ɔ -zli. 13 Zli zli, ɔ yia ɔ 'bɪnɔnya la. Wa glaa, 'in ɔ yia nyima kugbua lɛ 'sɔ -bha -sa. 'In ɔ yia wa la ɔ tietienya. 14 Wa ɲnɪ nɪ: 'Simɔɔ (-ɔ ka -banɲɪ ɔ zɔa Pɪɛli) -yɔ -mɔɔ bheli Andlee, 'Zake -yɔ *Zaan, Filipɔ -yɔ Batlemii, 15 Matie -yɔ Toma, Alɪfɛɛɛ 'yu 'Zake -yɔ 'Simɔɔ wa laa *Zelɔtɔ, 16 'Zakee 'yu Zudasɪ -yɔ Zudasɪ Isikaliɔtɔ, ɔ 'kaa -Zezu wla ɔ tɔnyima kwɛɛ.

*-Zezu mɪ nyimaa -zlo -slɔluda, -zugba ɔ jipe 'sa guzunya
(Mt 4.23-25)*

17 -Zezu -yɔ ɔ tietienya kugbua lɛ 'sɔ 'bhɔa -gɔgɔ 'wlu, 'in ɔ yia da ylalaa yabhlo 'yɪligbe, -zugba ɔ 'bɪnɔnya tɔlvɔaa -zlo mɪ -bha dɛ. Nyima -duun 'bhɔa Zudee -yɔ -Zeluzalɛmɔ -dɔdɔv -gv, we -yɔ Tɪli -yɔ Sidɔɔn -gbenya mɪa

gumunyuu -gɔgɔ -gv. 18 Wa 'dɛ weee yia, -Zezuu wɛlu yukwli pulɔe -yɔ ɔ 'ka wa jipee 'gbv. Nu, -wa zuzu 'nyii mia sɪalɪda, -Zezu ka wa jipe. 19 Nyima duun 'yɪbha wa 'ka ɔ kwɛzi, -we ka gbv -wa, 'tɪtɛ bhva ɔ 'wv, we mɪ wa 'dɛ weee jipeda.

'Wɔtɔtɔe -dlɔɔ -yɔ gbonyuuu gbv (Mt 5.1-12)

20 «Zezu ylaa ɔ 'bɪnɔnya, 'in ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Amia bobabhanya,

'wɔtɔtɔe -dlɔɔ mɪ amɪaa -nɔ nya, nu, -Lagɔ pilɪ aɪn 'wlu la.

21 Amia ŋwɔ mia da 'bhada, 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ mɪ amɪaa -nɔ nya, -we ka gbv -wa, lva a yia.

Amia mia da wida, 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ mɪ amɪaa -nɔ nya, -we ka gbv -wa, nyaa a yia.

22 Nyima -ka aɪn 'wɔnyɛ, wa -ka aɪn kwɛɛ -sa, wa -ka aɪn vɛli, 'in wa -ka amɪaa daa gbonyuu gba Nyumɛɛ 'Yuu 'gbv, 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ mɪ amɪaa -nɔ nya.

23 «-Mɔv 'sasɔkpa -gbɔnya -ka aɪn yli, a lite 'mɔna nya. Nu, amɪaa -tɔv 'kadɪ mɪ -mɔ aɪn wɔda -Lagɔɔ -gbɛ. Nu, 'sa wa dɔkpasɪ palɪ bhaa -Lagɔgbv -falɪpanya 'klyɛ 'wv.

24 Amia, 'ŋɪmɪnɪnya, gbonyuu mɪ amɪaa -nɔ nya, a ka amɪaa zɔzɔnɔnya kwɛɛ -seli dɔdɔ -gv 'gbv.

25 Amia -wa lva da, gbonyuu mɪ amɪaa -nɔ nya, -we ka gbv -wa, ŋwɔ yia aɪn 'bhaa yia.

Amia -wa mia da nyada, gbonyuu mɪ amɪaa -nɔ nya, -we ka gbv -wa, gu yia aɪn 'wɔwlv, 'in a 'ka wi.

26 Nyima weee -ka amɪaa gbɔzɔnɔ gbada -mɪ, -zugba gbonyuu mɪ amɪaa -nɔ nya. Nu, 'sa wa dɔkpasɪ nɔ bhaa yoyogbv -falɪpanya.

A -kali amɪaa nyima 'nyiii zɛ (Mt 5.38-48, 7.12)

27 «Amia -wa pulva da 'mɪ yukwli, in nɛɛ aɪn -ylaɛ: a -kali amɪaa tɔnyɪmaa zɛ, -wa nyɛa aɪn 'wv, a nɔ wa zɔzɔnɔ 'wluo. 28 -Wa bhla aɪn gwɛzɛ, a ŋwana wa 'nyu la, -wa palɪ aɪn 'klyɛ 'wv, a bhuhhoe -Lagɔ wa

'ŋnɪ nya. 29 Nyumɛ -ka -na yukwli yabhlo 'kpa 'wɔsɔbhha, -in 'bhiti ɔ -yla we -bɔdɔ. 'In ɔ -ka -na -gvslunaa 'wɔbhhu, -in 'na 'tɔtɔlv -na -bana ɔ kwɛɛ -nɪ. 30 Nyɔɔɔ nyɔɔ -ka -mɪ -lu -zɪlɪ, -in 'nyɛ we ɔ. 'In nyɔɔ -ka -na -lu 'wɔbhhu, -in 'na 'yɪbhali we -yɔ la -nɪ. 31 -We a 'yɪbhaa nyima nɔ aɪn -yla lɛ, amɪa nɔ 'ya we lɛ wa -yla.

32 «-Wa -kalia amɪaa zɛ, we -ka -maa -bhloo 'dɛɛ zɛ a -kali, a 'na pɔpalɪ 'wlukɔvɔn la -nɪ nu, -Lagɔ yia aɪn 'pɛnɪa we 'gbv -nɪ. Gbonyuu -lɛnɔnya -kali 'ya -wa -kalia wamɪaa zɛ, we 'nɪ saa? 33 -Wa nɔa aɪn 'nanɪ 'wv, a -ka maa -bhloo 'dɛ 'nanɪ 'wɔv, -Lagɔ 'nɪa aɪn 'pɛnɪa yi. 'Sa gbonyuu -lɛnɔnya -maa nɔ 'ya, we 'nɪ mɔv? 34 Nyima -wa saa amɪaa kpagbv, a -ka -maa -bhloo 'dɛ kpagbv -yɔfa, lɛɛ -lu a 'ka 'yɪ we 'pɛnɪe nya -Lagɔɔ kwɛɛa? Gbonyuu -lɛnɔnya mia nɪ, gbonyuu -lɛnɔnya wa fa kpagbv -yɔ. 'In wa 'ka we 'bɪgɔpalɪ -nɔ 'yu 'gbv! 35 We 'gbv, in nɛɛ aɪn -ylaɛ, a -kali amɪaa tɔnyɪmaa zɛ. A nɔ zɔzɔnɔ lɛ. A fa kpagbv, amɪaa dlɪ 'na -tɔlv we 'bɪgɔpalɪ -nɔ -yla -nɪ. Nu, Yalɪ -Lagɔ yia aɪn 'pɛnɪa, 'in a 'ka ɔ 'yua -zɛ. -Lagɔ mɪ zɔzɔnɔv lɛnɔnyɔ nya, -wa 'nɪa 'nanɪ -yi -yɔ nyima 'nyiii gbɛgbɛɪn. 36 Sa amɪaa Dide -Lagɔ kaa nyazɪdlɪ nɪ, amɪa -ka 'ya 'sa nyazɪdlɪ.

A 'na 'bhulu nyima -putuu -yɔgbv 'wv -nɪ (Mt 7.1-5)

37 «A 'na 'bhulu nyima -putuu -yɔgbv 'wv -nɪ, -Lagɔ yi amɪaa -yɔgbv 'wɔbhhu. A 'na dlɪ nyima wa gbonyuuu 'gba 'wlu -nɪ, -Lagɔ yi amɪaa -nɔ aɪn 'wlu dlɪ. A tɪ nyɪmaa -yɔgbv 'wv, 'in -Lagɔ 'ka amɪaa -yɔgbv 'wɔtɪ. 38 A 'nyɛ nyima, 'in -Lagɔ 'ka aɪn 'nyɛ. A -ka 'sa nɔ, 'in -Lagɔ slua amɪaa bi 'wv -lu, 'in wa bhua we, 'in we kva, 'bhie, we sloa gwe -yɔ la. Sa a nyɛa nyima, 'sa -Lagɔ yia aɪn 'nyɛa.»

39 'In -Zezu yi 'yaa wa gbv nine yabhlo 'palɪ: «'Lɔlɔnyɔ mneni ɔ 'ka 'lɔlɔnyɔɔ su lakpa, 'in ɔ 'ka ɔ 'yoo da -sloluu? Wa -ka 'sa nɔ, 'in wa 'dɛ 'sɔ bhllia 'bhoka 'wv, we 'nɪ mɔv?»

40 «Nu, 'kpiakpianyɔ yabhlogbɔɔ 'nɪ ɔ -slolunyɔ 'wɔzi. 'Kpiakpianyɔ ɔ -ka 'wɔsɪbhli, ɔ -kanyɔ ɔ -yɔ ɔ mnenia 'wv.

41 «Bvɛɛ gɔ -lɛ mia -na bheli 'yliya 'wv, 'mɔ -na yia -yɔ, 'in su -kibhe 'kadɔ -we mia -na 'yliya 'wv, -i 'in 'yɪ we -yɔ. Lɛɛ -lu ka 'gbva?»

42 -Mi, -mɔmɔ kaa su -kibhe 'kadu 'yliya 'wu, 'in -i'in 'yia we -yo, sa -na gba -na bheli -yiae: <Na bheli, -in 'tide 'mi 'yi, in 'ka -mi wee buɛɛ go 'yliya 'wu -saa?> Welɪ 'so -nyime, -in -sa -slɔ -na 'dɛ su -kibhe 'kadu 'yliya 'wu, -in 'ka layi, 'bhie, -in 'ka buɛɛ go -na bhelii 'yliya 'wu -sa.

Suu 'bhue -yo wa yibhelia we (Mt 7.16-20, 12.33-35)

43 «Su -zɔnu'v tnu 'bhue 'nyuu, 'in su 'nyuu'u tnu 'bhue -zɔnu. 44 Suu 'bhue -yo wa yibhelia we. Wa'a -sa magloo mɛwɪa 'wlu, 'in wa'a -sa *-dlɔya 'ylilu su 'wlu. 45 Nyime -zɔnu mia, gbuzɔnu mia ɔ dibhe 'wu, 'mɔ ɔ nuɔ lɛ. 'In nyime 'nyuu mia, gbonyuu mia ɔ dibhe 'wu, 'mɔ ɔ nuɔ lɛ. Nu, gbunya bhua nyimeɛ dibhe 'wu, mɔ tlaa ɔ nweɛ.

-Budu 'sɔɔ gbɔv nine (Mt 7.24-27)

46 «Lɛɛ ka 'gbu, a la 'mi <-amɪaa -Kanyɔ, -amɪaa -Kanyɔ>, 'in -we na gbaa aɪn -yla, 'in a'a nu we lɛa? 47 Nyime -ɔ yia na -gbɛ, -ɔ pulba na wɛɪ yukwli, 'in ɔ nuɔ we -gu, ɔ 'wɔwɔ na yia aɪn 'klɔslɔlua. 48 ɔ 'wɔ sa nyime -ɔ yia ɔ -budu 'sɔbhaa, 'in ɔ yia 'wɔtɔlɔ -bhɔka 'bhlu, 'in ɔ yia we gwe glu palɪ tɔkpa -gu, mɔ. 'Nyu 'kadu lɔa, we -gbligbli yilia wee -budu -yo, we 'ni we -wɔ, wee -budu mi 'sɔbhada 'nanɔɔ 'gbu. 49 'In nyime -ɔ pulba na wɛɪ yukwli, 'in ɔ nuɔ we -gu ni, ɔ 'wɔ sa nyime -ɔ 'sɔbhaa ɔ -budu dɔdɔ klo -gu, 'in ɔ 'ni we gwe glu 'pa, mɔ. 'Nyu 'kadu lɔa, we -gbligbli yia, 'in we yia we -wɔ -bha -bhlokpade. 'In wee -budu yia lamumni weee.»

7

-Zezujipea 'slɔjaa 'yugalinyɔ zɔlubhononyɔ (Mt 8.5-13)

1 Da -Zezu bhɪa wɛɪnya -mɪni gbagbie, nyɪmaa -zlo -wa mia ɔ yukwli pulɔda -yla, 'in ɔ yia Kapenaumu gbe nɔkplɛ mɪni. 2 -Mɔ Kapenaumu, *Wlɔmɔ -slɔja glɔ gbuu 'yugalinyɔ ka zɔlubhononyɔ yabhlo ɔ 'yibhaa bhabha. ɔ zɔlubhononyɔ ka gu -yo, we -tu 'wu -sɛ, ɔ 'ka tli. 3 Da ɔɔ 'slɔjaa 'yugalinyɔ 'nuɔ -Zezuu 'di, 'in ɔ yia Zuifɔv nyɪma kpasɪ tɔlɔa ɔ 'wɔtie, nu, ɔ yi ɔ 'ka ɔ zɔlubhononyɔ jipe. 4 Wa mɪni, 'in wa yia -Zezuu -gbɛ nyini, wa bhuhhoea ɔ bhabha, 'in wa nɛɛ ɔ -yiae:

«Nyime mia da, nyime -zɔnu -wa, ɔ ka we 'klɔ, -in 'ka ɔ -yɔbɛ. 5 ɔ kalɪ -amɪaa nyɪma weee zɛ, 'in mɔ 'sɔbhaa -amɪaa -Lagɔbudu.»

6 'In -Zezu -yo wa 'sɔ yia mɪni.

Wa 'ka ɔ -budu -yo cɪpaa yi, 'in ɔɔ 'slɔjaa 'yugalinyɔ yia ɔ 'talea tie, nu, wa mɪni -Zezu yoo wa gbaɛ: «Na -Kanyɔ, -in 'na sɪalɪ -na 'dɛ -ni, in 'ni we 'klɔ -ka, -in 'ka na -budu zɔ pla. 7 'In 'ni we 'klɔ -kaa 'gbu, na 'dɛ 'ni -na -gbɛ mɪni. -Mɔv 'gbu, -in gba wɛɪ yabhlogbɔɔ, 'in na zɔyu 'ka 'pu. 8 Nu, in ka 'wlulapɪnya, 'in na zɔa wa 'nuɲwe. 'In ka 'slɔja, -wa 'wlu in pɪla la. 'In -ka 'yabhlo -yla gbaɛ: <-In mɪni!>, 'in ɔ mɪni. 'In -ka 'ya -budu -yla gbaɛ: <-In yi!>, 'in -mɔɔ yia. 'In in -ka na zɔlubhononyɔ -yla gbaɛ: <-In nu -mɪni lɛ!>, 'in ɔ nuɔ we lɛ.»

9 Da -Zezu 'nuɔ wɛɪnya -mɪni, 'in ɔ yia ɔɔ 'slɔja glɔ gbuu 'yugalinyɔ 'ɲɪ kwali. 'In nyɪmaa -zlo mia ɔ 'bi, ɔ 'bhitia wa -gbɛ la, ɔ nɛɛ wa -yiae: «In nɛɛ aɪn -yiae: nyime, -ɔ zɔa sa dli ni, in 'ni -slɔ we -kanyɔ 'yi Izlaɛɪ -dɔdɔv 'dɛbhie -gbolu -gu.» 10 -Zezu gba 'saa tɔɔn, 'slɔja glɔ gbuu 'yugalinyɔɔ tietienya yia ɔ -gbɛ lɔbhiti, wa 'kaa yi, -zugba ɔ zɔlubhononyɔ kaa gu -yo, ɔ ka 'pu.

-Zezu 'bhua -dɔgba 'ɲwɔɔ nɔkpasuyu yabhlogbɔɔ 'wɔ tɪtie lɔ

11 -Mɔv 'biɔ, 'yi yabhlo nya, 'gbe yabhlo wa laa Naini, 'in -Zezu yia -mɔ mɪni, -zugba ɔ 'bɪnɔnya -yo nyɪmaa -zlo -yo ɔ 'sɔ mi nɔda. 12 ɔ 'ka wee 'gbee 'suo nwe -yo cɪpaa mɪni, -dɔgba -ɲwɔɔ yabhloo nɔkpasuyu yabhlogbɔɔ tɪia, wa mi ɔ 'bhɪluda mɪni. -Zugba wee 'gbee nɔkpla -nyɪma duun -yo ɔɔ -dɔgba 'ɲwɔɔ nɔ, wa mɪni 'bhɔka -gu. 13 Da Nyɪmaa -Kanyɔ 'yia ɔɔ -dɔgba -ɲwɔɔ -mɔni -yo, 'in -mɔɔ yia ɔ nyazi 'wɔla bhabha. ɔ nɛɛ ɔ -yiae: «A -gɔlɔ 'wu, a 'na wili -ni.» 14 'Bhie, ɔ bɛa -bha, 'in ɔ yia 'kwiee -gbo kwɛzi. 'In we 'wɔbhunya yia 'yiligbe. -Zezu nɛɛ: «Nyimesɔyu, in nɛɛ, -in -sɔ 'wu!» 15 -Zezu gbaa 'sa tɔɔn, 'in ɔɔ tɪtɪnyɔ yia 'wɔsɔ, 'in ɔ yia gbagbie bhli. 'In -Zezu yia ɔ 'nyaa ɔ yoo 'nye.

16 -Nyanɪgbɔ yia nyɪma weee -kpalɪ. 'In wa yia -Lagɔɔ 'ɲni yɪmanɪɛ bhli, wa nɛɛ: «-Lagɔgbɔv -falɪpanyɔ 'kadu yabhlo ka -aɪn glaa yi. -Lagɔ ka ɔ nyɪma 'wɔsaa yi.» 17 -Zezuu 'ɲni -zɔnu yia lamneni Zudee -dɔdɔ weee -yo we kwesi -gbe weee -gu.

'Zan -Batisi tiea nyima -Zezuu -gbe (Mt 11.2-19)

18 -We weee 'plia, 'Zan -Batisu 'binɔnya yia we ɔ -sali lɔdi nya. 'In 'Zan -Batisi yia wa glaa nyima 'sɔ la. 19 'In ɔ yia wa Nyimaa -Kanyɔ -Zezuu -gbe tie, wa 'ka ɔ layibha 'lee: «Nyime ɔ 'kaa yi, -a mia wɔda, 'mɔ -in -mia yi, yaayu, -a wɔ nyime -putuu?»

20 ɔ 'Zan -Batisu 'binɔnya nynia -Zezuu -gbe, wa nee ɔ -ylaε: «'Zan -Batisi tiea -ain -na -gbe, -a 'ka -mi layibha 'lee: <Lagɔɔ -Bhasanyɔ ɔ 'kaa yi, -a mia wɔda, 'mɔ -in -mia yi, yaayu, -a wɔ nyime -putuu?» »

21 Wee bhla -bhloo 'de nya, -Zezu jipea guzɔnya duun -yɔ 'kukunya, 'in nyima -wa kaa zuzu 'nyii 'bi, ɔ yia we wa 'bi vu, 'in ɔ yia 'lɔlɔnya duun 'yli -blo. 22 'Bhie, ɔ nee 'Zan -Batisu tietienya 'sɔ -ylaε: «A mni, -we a 'yia -yɔ, 'in a 'nɔa, a -sali we 'Zan -Batisi lɔdi nya: <Nu, 'lɔlɔnya mi layida, 'tigutigunya mi nɔda 'nanɔɔ, *solibhanya ka 'pɔ, 'sulonya mi 'nɔda, titlɔnya ka titlie lɔ 'wɔsɔ, 'in wa mi -Lagɔgbu gbada bobabhanya -yla.»

23 Nyime ɔ 'ni 'mi dli -gɔ -sa, 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ mi ɔ -nɔ nya.»

-Zezu gbaa 'Zan -Batisu gbu ɔ 'binyimaa -zlo -yla

24 Da 'Zan -Batisu tietienya 'bhitia lɔ, -bha -Zezu bhlia 'Zan -Batisu gbu gbagbie nyimaa -zlo -yla. ɔ nee: «Lεε -lu a mni ylaa da bebleεa? Gblee -we -pɛpɛ mia zukluda, mɔ -wa yi? -Innya! 25 'In lεε -lu a mni -slεen -mɔ ylaa? Nyime ɔ -plaa 'ɲumni naa 'wɔ, mɔ -wa yi? A -yi we 'ji nu, nyima -wa plaa 'ɲumni -naa -zɔnɔnya 'wɔ, 'in wa mia 'ɲumni -li nyidi ni, nyimaa 'wlulapilunyaa -budu zɔ wa -dɔla la. 26 Lεε -lu a mni -mɔ ylaa tenyua? -Lagɔgbu -falipanyɔ -wa yi? In, in nee ain -ylaε: ɔ 'yli, ɔ -zi -Lagɔgbu -falipanyɔɔ 'degbolu. 27 Nu, -Lagɔ nee ɔ 'sebhe 'wɔ 'Zan -Batisu daaε:

<Mi 'yu na paa na *tietienyɔ yoo, 'in ɔ 'ka -na 'yoo -yɔmnazi.»

28 In nee ain -ylaε: nyima -wa 'ɲwni gwalia, wa glaa, nyime ɔ 'kaa 'yli, ɔ 'ka 'Zan -Batisi -zi, -mɔɔ 'ni -mi. -Zugba, nyima -wa -Lagɔ plia 'wlu la glaa, nyime 'kienyile 'yli, -mɔɔ -zi ɔ 'wɔ.»

29 Nyima weee -yɔ nisɔn -gwεzisanya -wa pɔlɔa 'Zan -Batisu weli yukwli, wa ka we 'jiyibheli nu, -Lagɔ tikli, 'in wa yia wa 'de

'Zan -Batisi yoo 'nyε, 'in -mɔɔ yia wa batizee. 30 Nu, Falizinyima -yɔ -Lagɔɔ titee gwesanya ka zuzɔnɔ -Lagɔ 'kaa wa -yla lεnɔ kwnεε -sa, 'in wa 'ni ɲwnu 'Zan -Batisi 'ka wa batizee.

31 -Zezu nee 'yae: «Waa deslεen -nyuma, nyɔɔ in 'ka wa 'wɔpalia? Nyɔɔ wa -yɔ ɔ 'wɔwɔlɔa? 32 Wa 'wɔ sa 'ylaasi -dia la -gblɔgblɔ 'wɔ, ma. -Zugba wa lilali, 'in wa gba wa -lima -ylaε:

<-A ka ain -yla -lili bhli, a 'ni lite!

'In -a yia ain -yla guzɔ -lɔɔ bhli, a 'ni wi!»

33 Nu, 'Zan -Batisi yia, ɔɔ lia lililu -zɔnɔ, ɔɔ 'maa nɔ, 'in a nee: <ɔ ka zuzu 'nyuu 'bi.» 34 *Nyimeε 'Yu yia ni, ɔ li, 'in ɔ maa. 'In a nee: <A -tali, nyime mia de, liligbu -yɔ nɔmagbu ɔ kaa. *Nisɔn -gwεzisanya -yɔ gbɔnyuuu kwε -cian, wa 'tale ɔ -mia.» 35 Nu, -wa ɲwnua -Lagɔgbu -yɔ, ma yibhelia we 'ji, -Lagɔɔ gbɔyilo mia, we tikli.»

-Zezu tia gbɔnyuuu lεnɔ -ɲwnɔ yabhloo -yɔgbu 'wɔ

36 Falizinyime yabhlo laa -Zezu, wa 'ka li dabɔɔ. 'In -Zezu yia ɔɔ Falizinyimeε -budu zɔ pla, 'in ɔ yia lililu gwe ladi. 37 -Mɔɔ bhla, gbɔnyuuu lεnɔ -ɲwnɔ yabhlo mi wee 'gbe -mɔɔ nɔkplε. ɔ 'nɔa nu, -Zezu mi Falizinyimeε -gbe lida, ɔ -yɔ *-lasiklɔ -zɔnɔɔ -bhonyidaa yeyenɔ yia -mɔ mni. 38 'In ɔ yia -Zezu lɔɔ ladi, -mɔɔ bhɔnya -yɔ, -zugba ɔ wi. 'In ɔ 'mɔ yia -Zezuu bhɔ wɔtɔlɔ. 'Bhie, ɔ yia we -yɔsε ɔ 'nyi nya, ɔ yia we gbleli, 'in ɔ yia -lasiklɔ ɔ bhɔ -yɔ slu. 39 Falizinyime, -ɔ laa -Zezu wa 'ka li dabɔɔ, ɔ 'yia we -yɔ, ɔ nee ɔ 'deε dli zɔε: «ɔɔ nyime -mɔni -ka yaa -Lagɔgbu -falipanyɔ 'piεin, 'ɲwnɔ ɔ mia de ɔ kwεzida, sa ɔ mia, -zugba, ɔ ka yaa ɔ yibheli gbɔnyuu lεnɔ ɲwnɔ nya.»

40 -Zezu 'bhua weli 'wɔ, ɔ nee ɔ Falizinyimeε -ylaε: «'Simɔɔ, in 'yibha in 'ka -mi -yla gbu yabhlo gba.»

'Simɔɔ nee: «Na -Kanyɔ, -in gba.»

41 'In -Zezu nee: «Nyime yabhloo kpagbu mia nyima 'sɔ -yɔ. 'Yabhlo ka tamaa 'wlu glɔ gbu -zakpa gbu 'wlu (500.000), 'in -gɔɔ kaa 'wlu glɔ 'sɔ 'wlu kugbua 'wlu (50.000). 42 Nu, waa nyima 'sɔ 'na 'ka wee kpagbu -saa 'gbu, 'in ɔɔ nyime yi 'saa we ti. 'Lee wa 'de 'sɔ glaa nu, nyɔɔ 'ka ɔɔ nyime 'yibha bhabha?»

43 'In 'Simɔɔ yia we 'biɔpaliɛ: «-Amɪ dlu ni, -ɔ kaa 'gwɛzi 'kadɔ 'wlu, mɔ 'kaa ɔ 'yibha bhabha.»

'In -Zezu nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Gbu -zɔnu -in gbaa.»

44 Tɔɔn, -Zezu 'bhitia la 'ɲwnɔɔ -gbɛ, 'in ɔ nɛɛ 'Simɔɔ -ylaɛ: «-Na yi 'mɔ ɲwnɔ ni -yɔɔ? In plaa -na -budu zɔ, -in 'ni 'mi 'nyu 'nye, in 'ka bhɔ -yɔ budo. Nu, mɔ budoa na bhɔ -yɔ ɔ 'miɔ nya, 'in ɔ yia we -yɔ sɛ ɔ 'nyi nya. 45 -In 'ni 'mi gbleli, nu, ɔ plaa, mɔ -tua na bhɔ gblelida. 46 -In 'ni 'mi 'kpi 'wluo slu, nu, mɔ slua na bhɔ -yɔ -lasiklɔ. 47 We 'gbu, in nɛɛ -mi -ylaɛ: -Lagɔ zɛ ɔ kalia bhabhaa 'gbu, -Lagɔ ka ɔ gbɔnyuu duun 'wɔti. Nu, nyime ɔ nɔa gbɔnyuu 'kienyi lɛ, 'in -Lagɔ yia ɔ -yɔgbu 'wɔti, ɔ -Lagɔ zɛkalidli -sɛ.»

48 'In -Zezu nɛɛ ɔɔ 'ɲwnɔ -ylaɛ: «In ka amaa gbɔnyii 'wɔti.»

49 -Wa -yɔ ɔ 'sɔ mia lida, -maa nɛɛ -mɔ dli zɔɛ: «Mɔɔ -nyime mɔa, 'in -mɔɔ ti nyime gbɔnyuu 'wɔa?»

50 'In -Zezu nɛɛ ɔɔ 'ɲwnɔ -ylaɛ: «Amaa dli ka ain pue, a mni, 'wɔtutue -dlɔɔ -yɔ ain 'sɔ -mi!»

8

'Nywni -wa nɔa -Zezu 'bi

1 -Mɔɔ 'biɔ, -Zezu yia 'gbe 'kadɪ -yɔ 'gbe yua 'wɔ mni, *-Lagɔɔ nyɪmaa 'wlu-lapliɛ gbɔzɔnyaa gbagbiɛ nya, -zugba ɔ 'bunɔnya kugbua lɛ 'sɔ -yɔ ɔ mi. 2 'In, 'ɲwni tɔlba ɔ vua zuzu 'nyii 'bi, -yɔ ɔ jipea, -maa mi 'ya -bha. Wa ɲni ni: Magidalaa -ɲwnɔ Malii zuzu 'nyii gbesɔ 'tlaa 'wɔ, 3 Ewloɔv lubhonɔnyɔ 'kadɔ Kuzaa 'ɲwnɔ Zani, -yɔ 'Suzani -yɔ 'ɲwni dumadu, -wa -saa -Zezu -yɔ ɔ 'bunɔnya 'wɔ, wa zɔzɔnɔ nya.

'Mnɔpanyɔɔ gbɔv nine (Mt 13.1-9; Mk 4.1-9)

4 Nyɪmaa -zlo 'bhɔa 'gbe -bhlo -bhlo 'wɔ, 'in wa yia -Zezu -yɔ 'wluɔbeli. 'In ɔ yia gbɔv nine -mɪni wa 'pali. 5 «Nu, kpaapanyɔ mni ɔ 'mnɔ 'paa. ɔ mi ɔ 'mnɔ 'pada, ɔ 'mnia we, 'in we -zakpa -bhlo yia 'yoo ɲwe -yɔ bhli. 'Plɪplɪnya nɔa we -gu, 'in 'zianya yia we li. 6 Tɔlba yia tukpa -dɔdɔ -gu bhli, we mia, -bhaa bla 'ni 'nyu 'wɔlakaa 'gbu, 'in we yia ye. 7 Tɔlba yia -kpɔga glaa bhli, 'in -mɔv -yɔ we 'sɔ yia 'wɔsɔ, 'in -mɔv yia we -gu palɪ, 'in we yia we 'tuntnu. 8 Tɔlba yia dɔdɔ -zɔnɔ -gu

bhli, 'in we yia mi, we 'paa lakpa, we lakpa -bhlo -sa -mɔ 'yaa gbɔ gbu.»

'In -Zezu yia we -gu dli wɛli 'tite nyaɛ: «-ɔ -ka 'nɔnɔ -yukwli 'wlu -ka, ɔ 'nɔ we.»

-Mɔmɔ ka 'gbv -Zezu pa gbɔv ninea? (Mt 13.10-17; Mk 4.10-12)

9 ɔ 'bunɔnya ka ɔ wee gbɔv nine -mɪni 'ji layibha. 10 'In ɔ yia we 'biɔpali wa -ylaɛ: «-Lagɔ ka ɔ nyɪmaa 'wlu-lapliɔgbu mia zizeda ain 'klɔslolu. 'In nyuma tɔlba -nɔ mia, gbɔv nine nya wa 'paa we wa -yla.

«Wa -ka -lu yla, wa'a 'yi we -yɔ, 'in wa -ka gbɔ 'nɔ, wa'a 'nɔ we 'wɔla.»

-Zezu gbaa wee gbɔv ninee 'ji (Mt 13.18-23; Mk 4.13-20)

11 «Wee gbɔv ninee ji ni: 'mnɔya mia, we 'wɔ -Lagɔwɛli. 12 Nyɪma tɔlba 'wɔ 'yoo ɲwe -yɔ da 'mnɔya bhli: wa -ka -Lagɔwɛli 'nɔ ni, 'in *'Kuzu yia, 'in we saa we wa dibhe 'wɔ, wa yi we dli -gu zɔ, 'in wa yi gbɔ 'wɔbhɔv 'gbu. 13 -Mɔmɔnya mia tukpa -bita -gu: -mɔv 'wɔ nyɪma -tɔlba, -wa nɔa -Lagɔwɛli, 'in wa ɲwnua -bha we -yɔ 'mɔna nya ni, wa'a 'tide we 'yi, we'e fa wa 'wɔ somi. Bhla -sɛɛ nya, wa ɲwnua we -yɔ, 'in laylagbɔnya -ka yi, 'in wa dli bhɔa we -gu. 14 Nyɪma tɔlba 'wɔ 'mnɔya -we bhli -kpɔga glaa: wa -ka -Lagɔwɛli 'nɔ, bhla -gɔdɔ -ka nyini, 'in wa tidea wa 'dɛ 'yi -sɛ -sɛ, 'in dliɔv -yɔ 'ɲnimni -li, dɔdɔ -gɔv 'mɔna -li tuntɔnua wa, 'in wa'a wla 'ya, -mɔv 'v zali. 15 'Mnɔya -we bhli dɔdɔ -zɔnɔ -gu, -mɔv 'wɔ nyɪma -wa nɔa -Lagɔwɛli dli -zɔnɔ nya, 'in wa zɔa we la, wa dli weee nya, 'in wa paa 'ya bhla weee nya.

'Napɛɛ gbɔv nine -yɔ -Lagɔwɛli yukwli pɔlv sɔ (Mk 4.21-25)

16 «Nyime -ka 'napɛ -nyuma, ɔ'ɔ -gbli we -solu 'wluo, 'in ɔ'ɔ fa we 'lii zɔ. Nu, yali ɔ dia we la -budu zɔ, 'in -wa -ka pla, wa 'ka we san -yɔyi. 17 Nu, -we weee mia zizeda, zli 'klɔ we yia 'tlaa, 'in -we weee mia 'wiemɪ -lu nya, 'ji wa yia we yibhelia, 'in we 'ka 'bhlewli weee. 18 We 'gbu, a zɔ amiaa gbɔv yukwli pɔlv sɔ 'yliyɔ. Nu, -lukanyɔ mia, ɔ -nɔ wa yia -gɔpali, 'in nyime ɔ 'nia -lu duun -ka, we -sɛɛ -we -gu ɔ dli mia, kwɛɛ wa yia we ɔ -saa.»

-Mama -wa -Zezuu bhelia -yɔ ɔ 'nyaa?
(Mt 12.46-50; Mk 3.31-35)

19 -Zezuu bhelia -yɔ ɔ 'nyaa 'sɔ yia ɔ 'yia ni, nyɪma duuun 'gbɔ, wa 'ni mnɛni wa 'ka ɔ yɪ. 20 'In wa yia -Zezu 'di kwae: «-Na 'nyaa -yɔ -na bhelia mi 'pipee. Wa 'yibha wa 'ka -mi 'yi.»

21 'In -Zezu nɛɛ wa 'dɛ weee -ylae: «-Wa pɔɔba -Lagɔwɛɪ yukwli, 'in wa nɔa we -gɔ ni, ma -wa, na 'nyaa -yɔ na bhelia.»

-Zezu 'yiligbelia -pipɛ 'kadɔ
(Mt 8.23-27; Mk 4.35-41)

22 'Yɪ yabhlo nya, -Zezu -yɔ ɔ 'binɔnya -gblaa 'glɔ yabhlo 'wɔ ni, 'in ɔ nɛɛ wa -ylae: «-A 'plɪ 'nyuu kakpe -putu -gɔ.» 'In wa yia mni. 23 Da wa mia 'nyu 'wɔɔɔda, 'in -Zezu yia 'yɪla ɲwɔ. Tɔɔn, -pipɛ 'kadɔ yia 'nyu -gɔ 'plɪplɛ bhli. 'Nyu mi 'glɔ yeda, we -tɔ 'wɔ -sɛ, wa 'ka 'nyu glu mni.

24 -Zezuu 'binɔnya bɛa ɔ kwesi, 'in wa yia ɔ ganɔ. 'In wa nɛɛ 'wɔkpɪkpɛ nya: «-Slɔlunyo, -Slɔlunyo, -amɪa tɪa!»

-Zezu ganɔa, 'in ɔ yia -pipɛ 'wluo 'kpɪɪ. 'In 'nyuu -gbɔgbɔ yia zɔbɛ, we yia 'yiligbe blenyii. 'In -bha yia 'woku.

25 -Zezu nɛɛ ɔ 'binɔnya -ylae: «Mɔ amɪa dɪzɔzɔɛ mia?»

-Nyanɔgbɔ -kpɪaɪa wa ni, 'in ɲwɛgaga yia wa sobha. 'In wa nɛɛ wa 'dɛkpɔa nyidɛ: «Mɔɔ -nyɪmɛ ɔɔ -mɔni -mia, 'in ɔ gba 'nyu -yɔ -pipɛ -yɪa, 'in we zɔ ɔ 'nɔɲwɛa?»

-Zezu -saa nyɪmɛ yabhlo zuzu 'nyii 'bi
(Mt 8.28-34; Mk 5.1-20)

26 -Zezu -yɔ ɔ 'binɔnya -dia 'nyu 'wɔ, Zelazɪ -nyɪmaa dɔɔɔ* mia nyuu kakpe yabhlo -gɔ, Galilee 'klɔ, -mɔ wa nɪnia. 27 Da -Zezu 'bhɔa 'glɔ 'wɔ ɔ 'sibhliɪ la, 'in wee 'gbee nɔkpɪa -nyɪmɛ yabhlo yia ɔ yoo yi. ɔɔ nyɪmɛ mia, zuzu 'nyii mia ɔ 'wɔ. 'Bi ka 'wɔgwɛ, ɔɔ -pla -bana 'wɔ, 'in ɔɔ -gɔ -budu zɔ, ni, gbawla -nyidɪ ɔ gɔa. 28 Da ɔ 'yɪa -Zezu -yɔ, 'in ɔ yia 'wɔkpɪ, 'in ɔ yia ɔ bhɔ -yɔ bhliɪ. 'In ɔ nɛɛ wɛɪɪ 'tɪtɛ nyae: «-Naa lɛɛ -gbɔ pɪɪ na gbɔ 'wɔla, -Zezu, Yalɪ -Lagɔɔ 'Yu? -Mi na bhuhhoea, -in 'na palɪ 'mi 'kɪyɪɛ 'wɔ -ni!» 29 -We ka 'gbɔ ɔɔ nyɪmɛ yi 'saa gba, zuzu 'nyuu mia ɔ 'wɔ, 'mɔ -Zezu gbaa we 'tɪa ɔ 'wɔ. Wee zuzu 'nyuu

mɪa, 'wɔ we bhua ɔ -zakpa duun nya. Wa -ka ɔ sɔnya gbɔan nɛtɛllɪkpe nya, 'in wa -ka ɔ gbloko bhɔ 'wɔ fa, 'in ɔ dia we 'dɛ weee. 'In wee zuzu 'nyuu kwaa ɔ -flii.

30 -Zezu yia ɔ layɪbhac: «Sa wa la -na 'ɲma?»

'In ɔ nɛɛ: «Na 'ɲni wa laa <'Slɔjaa -zlo> ». -We ka gbɔ -wa, zuzu 'nyii duun mi ɔ 'wɔ.

31 'In wee zuzu 'nyii nɛɛ -Zezu -ylae: «-Na zukpa -wa, -in 'na kwali -ain *glukasɔ 'wɔ -ni!»

32 -Zugba -boboo -zlo mi we lililuu dataɪɪda -gɔgɔɔ nɔkpɪa -gɔ. 'In wee zuzu 'nyii nɛɛ -Zezu -ylae: «-Na zukpa -wa, -in kwa -ain -bobonya mia ni 'wɔ!» 'In -Zezu yia we 'yoo 'nyɛ ni, we pla we 'wɔ. 33 Tɔɔn, zuzu 'nyii yia ɔɔ nyɪmɛ 'wɔ 'tɪa, 'in we yia -bobonya 'wɔ pla. 'In wee -bobo weee yia -gɔgɔ kwli -gwagwɪɛ nya, 'in we yia 'nyu lɔ slo, 'in we yia tɪ -nya.

34 Da wee -boboo 'yɪɪyɔzɔnya 'yɪa gbɔ 'plɪa ni -yɔ, 'in wa -yɔ -gwagwɪɛ yia 'gbe 'kadɪ -yɔ kudanya 'wɔ we 'di lamneni. 35 Da wee gbɔ -miɪ 'plɪa, 'in nyɪma yia -mɔ 'yɪa mni. Wa nɪnia -Zezu kwesi, nyɪmɛ ɔ 'wɔ zuzu 'nyii 'tɪaa, 'in wa yia ɔ 'yɪ, -zugba ɔ -di -Zezuu bhɔ -yɔ la, -bana mi ɔ 'wɔ, 'in ɔ 'wlukɔɔn ka ladolu. 'In -nyanɔgbɔ yia wa -kpɪaɪ weee.

36 Sa ɔɔ zuzu 'nyii 'wɔ -nyɪmɛ 'pɔa ni, -wa 'yɪa wee gbɔ weee da, 'in -maa yia we 'di -sa wa -yɪa. 37 Tɔɔn, Zelazɪ -nyɪma weee nɛɛ -Zezu -yɪa, ɔ 'bhɔ wa dɔɔɔ -gɔ. Ni, -nyanɔgbɔ ka wa -kpɪaɪ. 'In -Zezu yia 'glɔ 'wɔgbɪa, ɔ 'ka lɔmni.

38 Nyɪmɛ ɔ zuzu 'nyii 'tɪaa 'wɔ, bhuhhoea -Zezu, ɔ nɛɛ ɔ -ylae: «In -yɔ -mi 'sɔ 'ka mni.» 'In -Zezu yia ɔ lɔlabhitili, ɔ nɛɛ ɔ -ylae: 39 «Mni -na -budɔɲwɛɛ. -We weee -Lagɔ nɔa -mi -yɪa lɛ, -in gba we nyɪma -yɪa.» ɔɔ nyɪmɛ mni, -we weee -Zezu nɔa ɔ -yɪa lɛ, 'in ɔ yia we 'di lamneni, wee 'gbe 'kadɔ nɔkpɪɛ weee.

-Zezu puea 'ɲwɔɔ yabhlo, 'in ɔ yia -Zalusu 'ɲwɔnyu 'yɪɪyɔgagɪɛ 'nyɛ
(Mt 9.18-26; Mk 5.21-43)

40 Da -Zezu yia lɔ 'nyuu kakpe -putu -gɔ, 'in nyɪmaa -zlo yia ɔ yoo -sa, wa mi ɔ wɔɔdaa 'gbɔ. 41 We bhla, nyɪmɛ ɔ wa laa -Zalusɪ nɪnia -Zezuu -gbɛ. -Lagɔbuduu -kanyɔ yabhlo ɔ -mia. 'In ɔ yia -Zezuu bhɔ -yɔ bhliɪ, ɔ yia ɔ bhuhhoe ni, ɔ yi ɔ -budɔɲwɛɛ.

* 8:26 'Mɔ wa la 'yaa Gadale -nyɪmaa dɔɔɔ.

42.-We ka gbu -wa, ɔ 'ɲwɔnyu yabhlogbɔɔ kaa -zɔ kugbua lɛ 'sɔ, mɔ mia tɪda.

Da -Zezu mia -mɔ mnɪda, -zugba nyɪmaa -zlo tuntnu 'saa ɔ sɔ weee lɔ. 43 Wa nyɪdɪ, 'ɲwɔ yabhlo mia -bha, ɔ kwɛpale li ɔ -yɔ -zɔ kugbua lɛ 'sɔ. 'In ɔ yia 'gwɛzi weee -nyumɔ. -Dɔtlɔɔ yabhlogbɔɔ 'nɪ ɔ jipe. 44 ɔ 'plɪia -Zezu lɔɔ, 'in ɔ yia ɔ -banaa ɲwɛ kwɛzi. -Bha -bhlokpade ɔ 'pɪɔn yia 'wɔkanɪ.

45 'In -Zezu yia layɪbhaɛ: «Nyɔɔ zɪ 'mɪ kwɛa?»

Wa 'dɛ weee mɪ we kpɛɪdaa 'gbɔ, 'in Pɪɛɪ nɛɛ: «Na -Slɔlunyɔ, nyɪmaa -wa gbelia -mɪ, ma tuntnu -mɪ sɔ weee lɔ!»

46 'In -Zezu nɛɛ: «Nyɪmɛ yabhlo ka 'mɪ kwɛzi, in ka we 'jɪyɪbheli nɪ, na 'tɪtɛ ka lubho nɔ.»

47 ɔ 'ɲwɔ 'yia we -yɔ nɪ, wa ka we 'jɪyɪbheli, 'in ɔ -yɔ tɛɪtɛhe yia -Zezuu bhɔ -yɔ bhɪia mɪ. 'In -we ka 'gbɔ, ɔ yia ɔ kwɛzi, 'in sa ɔ 'pɔa -bha -bhlokpade, ɔ yia we gba ɔ -yɪa, nyɪmaa weee 'yɪbadi. 48 -Zezu nɛɛ ɔ -yɪaɛ: «Na 'yu, amaa dɪ ka aɪn pue, a mɪ, 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ -yɔ aɪn 'sɔ -mɪ!»

49 Da -Zezu mia gbu -mɪnɪ gbada, nyɪmɛ yabhlo 'bhɔa -Zalusɪ -budunɲwɛɛ, ɔ yia 'in ɔ nɛɛ ɔ -yɪaɛ: «-In 'na sɪalɪ Nyɪmaa -Kanyɔ -nɪ, -na 'ɲwɔnyu ka tɪ.»

50 -Zezu 'nɔa we nɪ, ɔ nɛɛ -Zalusɪ -yɪaɛ: «-In 'na nɔnɔ nyanɔ -nɪ, -in zɔ dɪ! 'Pɔa ɔ yia.»

51 -Zezu nyɪnia wee -budunɲwɛɛ, ɔ 'nɪ ɲwɔnɪ nyɪmaa -putu 'ka wee -budu zɔ pla, 'mɔ we 'nɪ Pɪɛɪ klaa, *Zaan klaa, *Zake klaa, we -yɔ 'yuu dide -yɔ ɔ 'nyaa 'wɔbhɔ. 52 Nyɪmaa weee mɪ wida, -zugba wa bhali ɔɔ 'ɲwɔnyuu 'gbɔ. 'In -Zezu nɛɛ wa -yɪaɛ: «A 'na wili -nɪ, ɔ 'nɪ tɪ, 'yɪaa 'wɔ ɔ mia.»

53 'In wa -yɪ we 'jɪ nɪ, 'yu ka tɪ 'gbɔ, wa yia ɔ gla palɪ. 54 -Zezu kpalia ɔ sɔ -yɔ, 'in ɔ yia 'wɔkpɪ, ɔ nɛɛ: «Na 'yu, a -sɔ 'wɔ!» 55 ɔ zuzu 'sɪbhɪia ɔ -gɔ la, 'in ɔ yia 'wɔsɔ -bha -bhlokpade. -Zezu nɛɛ wa -yɪaɛ: «A 'nyɛ ɔ lilɪlu.» 56 -We 'pha, 'in we yia ɔɔ 'ɲwɔnyuu 'nyaa -yɔ ɔ dide ɲwɛgaga -sɔbhali. 'In -Zezu nɛɛ wa -yɪaɛ: «A 'na gbali we nyɪmɛ yabhlogbɔɔ -yɪa -nɪ!»

9

*-Zezu tiea ɔ 'bɪnɔnya kugbua lɛ 'sɔ
(Mt 10.5-15; Mk 6.7-13)*

1 'Yɪ yabhlo nya, -Zezu gbelia ɔ 'bɪnɔnya kugbua lɛ 'sɔ 'wɪlu, 'in ɔ yia wa se -yɔ 'tɪtɛ 'nyɛ, wa 'ka zuzu 'nyɪ vu, 'in wa 'ka gu nyɪmaa -yɔ -sa. 2 'Bhie, ɔ yia wa tie, wa 'ka -Lagɔɔ nyɪmaa 'wlulapɪɪgbɔ gba. 'In wa 'ka guzɔnya jipe. 3 'In ɔ nɛɛ wa -yɪaɛ: «A -ka nɔa mɪa yi nɪ, a 'na 'bhulu -lu yabhlogbɔɔ 'wɔ -nɪ: kɔɔsu, *-bada, 'floo -yɔ 'gwɛzi 'na -mɪnɪ aɪn kwɛɛ -nɪ. 'In nyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'na 'bhulu -bana 'sɔ 'wɔ -nɪ. 4 -Budu -we ɲwɛɛ a -ka mɪ, wa -ka amɪaa 'lakpasu kpa, a -tɔ -bha tɪkɪ, 'in amɪaa lɔbhɪti yɪ 'ka nyɪ. 5 -Budu -we ɲwɛɛ a -ka mɪ, wa 'nɪ amɪaa 'lakpasu kpa, a 'tɪa wee 'gbe nɔkplɛ. A gbɔtɔ amɪaa bhɔ -yɔ *-bhuhui, 'in nyɪmaa 'ka we 'jɪyɪbheli nɪ, wa 'nɪ -Lagɔgbɔ -yɔɲwɔnɪ.» 6 -Zezuu 'bɪnɔnya yia mɪ. 'In wa yia 'gbe weee 'wɔ 'plɪɪ, -Lagɔgbɔɔ gbagbɛ -yɔ guzɔnyaa jipee nya da weee.

*Ewloɔv lɔa dɪ -Zezuu 'gbɔ
(Mt 14.1-12; Mk 6.14-29)*

7 We bhɪa, -we weee mia 'plɪda, 'in Galilee 'wlulapɪɪnyɔ Ewloɔv yia we 'nɔ. -We ɔ 'kaa 'wlukɔn lapɔpalɪ, we 'nɪ -mɪ. Nɪ, nyɪmaa -tɔlɔa nɛɛ: «'Zan -Batisɪ -sɔa 'wɔ tɪtɪnya glaa.»

8 'In nyɪmaa -zakpa -bhlo nɛɛ: «Eli yia lɔ dɔdɔ -gɔ.» 'In tɔlɔa nɛɛ 'yɛ: «Bhabenyɪ -Lagɔgbɔɔ -falɪpanyaa 'yabhlo -sɔa 'wɔ tɪtɪnya glaa.»

9 Ewloɔv nɛɛ: «Na welɪ -gɔ, wa ka Zaan 'wɪlu -gɔ -dɪ. 'In nyɪmɛ -ɔ ka -gɔgbɔ na nɔa dɛ, nyɔɔ mɔa?» 'In ɔ yia -Zezu 'yɪlɪɪlanɔnɔ, ɔ 'ka ɔ 'Yɪ.

*-Zezu 'nyɛa nyɪmaa 'wɪlu glɔ -bhlo 'wɪlu
gbɔ lilɪlu
(Mt 14.13-21; Mk 6.30-44; Zn 6.1-14)*

10 -Zezuu tɪtɪnya yia ɔ -gbɛ lɔ, -we wa nɔa lɛ, 'in wa yia we 'dɪ ɔ -sali. ɔ -yɔ wa 'sɔ vlaa gwe, 'in wa yia 'gbe -we wa laa Betisaida kwesi mɪ. 11 Nyɪmaa -zlo 'nɔa we, 'in wa yia ɔ 'bɪ mɪ. -Zezu yia wa kpa sɔ 'sɔ nya, 'in ɔ yia wa -yɪa -Lagɔɔ nyɪmaa 'wlulapɪɪgbɔ gba. Nyɪmaa -wa 'yɪbhaa ɔ jipe wa, 'in ɔ yia -maa jipe.

12 Da jɪbhe mia zɔda, 'in -Zezuu 'bɪnɔnya kugbua lɛ 'sɔ yia ɔ kwesi bɛ. 'In wa nɛɛ ɔ -yɪaɛ: «Da -a mia -selɪ, -bha tɔlɔ la. -In gba nyɪmaa -manɪ -yɪa, wa mɪ 'gbenya -yɔ

kudanya mia kwesi 'wu, wa 'ka lililunya -yo lapida 'yi.»

13 'In -Zezu nEE wa -yiae: «Amiaa 'de 'nye wa lililu!»

'In wa yia we 'bigupalie: «'Floo gbu -yo zibhii 'ya 'so -a kaa kwEE. -In 'yibha, nu, -amia mni nyumaa -zlo -manu lililu zaaa?»

14 (Nu, sa, nyumaa 'wlu glv -bhlo 'wlu gbu mia -bha (5.000)).

'In -Zezu nEE o 'binanya -yia, wa di wa la sa glv 'so 'ya kugbua, kugbua nweE.

15 Wa nu 'saa, 'in wa yia wa 'de weee ladu.

16 -Zezu 'bhua wee 'floo gbu -yo zibhii 'ya 'so 'wu, o ylaa yali, 'in o yia -Lago fuo 'pa. O didlia we la, 'in o yia we o 'binanya yoo 'nye, wa 'ka we nyumaa -zlo 'woladlili. 17 Wa 'de weee lia, 'in wa yia lv. 'In -we -tva 'wu, wa -yo we -cicEE yeye -nu kugbua le 'so yia mni.

Pieli nEE -Zezu -wa -Lago -Bhasanyo (Mt 16.13-19; Mk 8.27-29)

18 'Yli yabhlo nya, -Zezu mi -Lago bhuhhoeda, o 'de -bhlo, -zugba o 'binanya mi o kwesi. 'In o yia wa layibhae: «Nyoo nyumaa -zlo pali 'mi 'wua?»

19 'In wa yia we 'bigupalie: «-Zakpa -bhlo nEE, 'Zan -Batisi -in -mia. Tolva nEE, Elii -in -mia, 'in tolva nEE 'yae, -Lagobv -falpanya mi bhaa bhlasabhla, wa 'yabhlo -saa 'wu tithinya glaa.»

20 'In -Zezu yia wa layibhae: «'In amia, a nEE, nyoo in -mia?»

'In Pieli yia we 'bigupalie: «-Lago -Bhasanyo o ka gbu o gbaa, 'mo -in -mia.»

-Zezu 'paa o tithie -fali (Mt 16.20-28; Mk 8.30-9.1)

21 'In -Zezu nEE wa -yia 'klv 'cici nyaE: «A 'na gbalu we nyime yabhlogbo -yia -nu.»

22 'In o yia we -gudie: «We mi nu, oo NyimeE 'Yu sia bhabha. 'In Zuifvu nyima kpasu klaa, *-Lagobvnyaa -cian klaa, we -yo -Lago titee gwesanya yia o kwnEE -saa. 'Bhaa wa yia o, 'in 'yli 'so we tanu nya, tithinya glaa o yia 'wusa.»

Sa wa 'ka -Zezu 'bi na

23 'Bhie, o nEE wa 'de weee -yiae: «Nyoo -ka gba o 'ka 'mi 'bi na, o -sa o 'de dlu, o 'bhu o siasteE *su 'wu, 'yli weee nya, 'in o 'ka 'mi 'bi yi. 24 Nu, nyoo nyoo -ka o 'dEE 'yliyogagie 'wogu ni, 'wu o yia we baa. 'In -o -ka o 'dEE 'yliyogagie 'wobo na 'gbu,

'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka, 'mu -moo yia 'yia. 25 Nyime -ka dudu -gvu zuzonu weee 'yi, 'in o -ka o 'yliyogagie 'wobo, o -ka o 'de lasa dudu -gv, leE -lu o 'ka we 'wu 'yia? 26 Nyime -o -ka in -yo na weli 'so zu nu, zli NyimeE 'Yu yia yia o -yo o Dide -yo -moo -mowlv -anzunyaa 'nnumnie 'wu, we zli -moo nu 'yaa onuu zu. 27 In nEE ain -yia gbuzonu saE: -wa mia da -seli, wa tolva ka -Lago nyumaa 'wlulapilie da 'yi, 'bhie, wa 'kaa th.»

-Zezu bhilia 'wola (Mt 17.1-8; Mk 9.2-8)

28 -Zezu gbaa weli -muni, we 'bigv, lakowlv -bhlo 'plia sa, -Zezu -yo Pieli, Zaan -yo 'Zake 'so mnia, 'in o yia -gogo 'wlu -Lago bhuhhoeda mni. 29 Da -Zezu mia -Lago bhuhhoeda, 'in o 'klv yia 'bhiti, 'in o 'wu -bana yia pomanu, -zugba we li 'bibi. 30 -Bha -bhloo 'de, 'in nyima 'so yia o 'klv 'tlati, -zugba o -yo wa 'so gba. Moizu -yo Elii so -wa. 31 Ma 'tlaa -Lago 'nnumniee san -nyidi. Sa -Zezu 'kaa o lubho 'wlvbha -Zeluzalemv, o tithie nya, 'in wa -yo o 'so yia we -gugbv gba. 32 Pieli -yo o -lima 'so ka -gblo 'yia nya. Da wa ganaa, 'in wa yia -Zezu 'nnumniee san -yoyi, we -yo nyima so mia o kwesi. 33 Da waa nyima mia -Zezu kwesi 'bhoda, 'in Pieli nEE o -yiae: «Na -Sloluny, -a -ka -seli -tu we nanu 'yli. Palu yua ta -a yia 'sobhaa, -na -nu -bhlo, Moizu -nu -bhlo, Elii -nu -bhlo.» (Nu, -we Pieli mia gbada, o 'ni we -yi.)

34 Da o mi 'saa gbada ni, 'in yalipupa yia wa -gugbli. We -gblia wa -gv, 'in -nyanigbo yia wa -kpalu. 35 'In weli yabhlo yia wee yalipupa nyidi 'tla, we nEE: «-O mia de, na Yu -wa, 'mo in -saa -bha, a pulv o yukwli!»

36 Da wa 'nva weli -muni, -muv 'bigv, -Zezu 'debhlogbo wa 'yia -yo. 'In o 'binanya yia nwe 'mu 'ce, -we wa 'yia -yo, wa 'ni we 'di -sa nyime yabhlogbo -yia, we bhla.

-Zezu vua zuzu 'nyuu, 'yu yabhlo 'bi (Mt 17.14-18; Mk 9.14-27)

37 Zli zlia, 'in wa yia -gogo 'wlu 'bhv. Nyumaa -zlo yia -Zezu yoo yi. 38 -Mo nyumaa -zlo nyidi, nyime yabhlo yia 'wukpi: «Na -Kanyo, -mi na bhuhhoe, -in yia na 'yu, mo -wa na 'yu yabhlogbo! 39 -In -tali, zuzu 'nyuu -ka o kpa, 'in o kpia 'wu, -bha -bhlokpade, we zuklua o 'titeE, 'in we wlelia o 'fufli gbua nweE. We -ka o siali kplokplo,

'bhie, we bhua o -gv. 40 In ka -na 'binanya bhuhhoe nu, wa vu wee zuzu 'nyuu o 'bi, wa 'ni we kwe -yo mneni.»

41 -Zezu yia 'wokpi: «Desleen -nyima -wa'a zo dli, nyima 'nyii, 'yli zuma in -yo ain 'so 'ka lia? 'Yli zuma in 'ka amiaa 'gba zo 'yligbeda -tua? -In -yo -na 'yu yi -seli.»

42 Bhla -we nya 'yu mia -Zezu kwesi beda, 'in zuzu 'nyuu yia o labhli, we yia o lazuklu 'titee. 'In -Zezu yia wee zuzu 'nyuu 'wlu-okpili. 'In o yia o 'yu jipe, o yia o dide o yoo 'nye. 43 'In -wa weee mia -bha, -Lagoo 'tite 'kadu yia wa hwegaga -sobhali.

-Zezu gbaa o tithlee gbu 'ya 'so (Mt 17.22-23; Mk 9.30-32)

-We weee -Zezu nua le, we ka wa hwegaga -sobhali -bhlo -bhloo 'gbu, o nee o 'binanya -ylae: 44 «Amia, -we na gbaa da a 'nu we, *Nyimee 'Yu wa yia nyima yoo 'nyea.» 45 -Zezu gbaa weli -muni, o 'binanya 'ni we 'wolanu. We 'ji mi zizada wa -yla, wa yi we 'wolanuu 'gbu. 'In wa 'ka we -Zezu layibha, nyanu mi wa dlu.

Nyoo 'yilia? (Mt 18.1-5; Mk 9.33-37)

46 'Yli yabhlo nya, -Zezuu 'binanya yia kpelie bhli wa 'dekpuva nyidi. 'In wa nee 'lee: «Nyoo 'yli -ain glaa?» 47 -Zezu yibhelia -we -gv wa mia kpelidaa 'ji, 'in o yia 'yule 'wobhu, 'in o yia -moo o 'de kwesi 'yigbeli. 48 O nee wa -ylae: «O -ka 'yu -muni kpa 'nanuu na 'hni nya, na 'de o kpa 'nanuu. 'In -o -ka 'mi kpa 'nanuu, -o tiea 'mi, 'mo o kpa 'ya 'nanuu. Nu, -o -ka o 'de 'wobhu 'kienyi, mo -wa nyime 'kadu ain glaa.»

Nyime -o 'nia amiaa tonyime, amiaa nyime -wa (Mk 9.38-40)

49 Zaan 'bhua weli 'wu, o nee: «-Amiaa -Slolunyo, -a ka nyime yabhlo 'yi, zuzu 'nyuu o vua -na 'hni nya. -A 'yibha yaa -a 'ka o 'yigbeli, o -yo -ain 'so 'ni -mu 'gbu.»

50 Nu, -Zezu yia we 'bigupali o -ylae: «A 'na 'yigbeli o -ni. -We ka gbu -wa, -o 'ni amiaa tonyime, amiaa nyime -wa.»

Samalii -gbe yabhlo 'ni -Zezuu gbu -yo hwnu

51 Da -Zezuu duvu -gv -bhv -ylinya cipaa, 'in o nee, -Zeluzalem o mnia -kpo. 52 O yia nyima tie o 'de 'yu. -Maa mnia, 'in -maa yia

Samalii -gbe yabhlo nukple pla, wa 'ka da o 'kaa -gv lamnazu 'gbu. 53 O mi -Zeluzalem mndaa 'gbu, *Samalii -nyima 'ni o gbu -yo hwnu. 54 -Zezuu 'binanya 'Zake -yo Zaan 'nua we, 'in wa nee -Zezu -ylae: «-Amiaa -Kanyo, -in 'yibha -a gba -kosu 'bhv yali, we 'ka wa lasaa?»

55 -Zezu 'bhitia la wa -gbe, 'in o yia wa -yla gba 'klv 'cici nyae: [«Dli -we zua weli -muni ain hwee, a 'ni we -yi. 56 Nu, Nyimee 'Yu 'ni duvu -gv yi nyimaa lasasiee 'gbu. Nyimaa puepuee 'gbu o yia yi.»] 'In -Zezu -yo o 'binanya yia 'gbe -putu 'wu mni.

-Wa 'yibhaa wa 'ka -Zezu 'bi no (Mt 8.19-22)

57 Da wa mia mnda 'yloogblv, 'in nyime yabhlo nee -Zezu -ylae: «Dao da -in -ka mnda -mi, in mi -mi 'bi.»

58 -Zezu nee o -ylae: «-Totonya ka 'bhuka, 'in 'zianya kaa luv. Nu, da Nyimee 'Yu 'kaa ladli, -bha 'ni -mi.»

59 'In -Zezu nee nyime yabhlo -ylae: «-In yi 'mi 'bi.»

'In -moo nee: «Nyimaa -Kanyo, -in 'nye 'mi 'yoo, in 'ka na dide 'bhlu mni 'bhie.»

60 -Zezu yia we 'bigupali o -ylae: «-In 'tide tithnya 'yi, wa 'ka wa tithnya 'bhlu. Nu -mi, -in mni -Lagoo nyimaa 'wlulapilgbu gbaa.»

61 'Yabhlo nee 'ya o -ylae: «Nyimaa -Kanyo, 'bi na yia -mi noa, nu, -in 'tide -slo 'mi 'yi, in 'ka na nyima weli 'paa mni.»

62 -Zezu nee o -ylae: «Nyime -o kpa gogwlee kuvu la, 'in o dia lubhoo gwe, 'bhie o -talia lv, o 'ni mneni o 'ka -Lagoo nyimaa 'wlulapilie zo pla.»

10

-Zezu tiea o 'binanya glv ta 'ya kugbua le 'so

1 -Muu 'bigu, Nyimaa -Kanyo -Zezu laa o 'binanya, 'in o yia wa glaa glv ta 'ya kugbua le 'so -bhasa. 'In 'gbenya -yo da o 'de 'ka yaa mni, 'in o yia -mo wa tie 'so 'so o 'de 'yu.

2 -Zezu nee wa -ylae: «'Mno ka zal duun, we kpa 'yli, 'in we -didinya 'ni 'wuzu. We 'gbu, a bhuhoe kpa -kanyo, 'in o 'ka lubhonya yoo 'pa, wa 'ka o 'mno -di. 3 A mni, bhlabhleyua 'bhisa na tiea ain gbi glaa. 4 A 'na 'bhulu 'gwezi klaa, -bada klaa, we -yo

-sakwla 'wv -ni. 'In a 'na -gwleli 'yloogblo fvsasiee 'gbv -ni. ⁵ A -ka -budu -mumu nwee nyini, a gba tiaε: <'Wututue -dlɔɔ -mi -budu -mini nwee.> ⁶ We -ka 'wututue -dlɔɔ -nyime yabhlo mi wee -budunwee, amiaa 'wututue -dlɔɔ a gbaa ɔ -yla, we -tu ɔ -gv. We 'ni -muvv, amiaa 'wututue -dlɔɔ yi amiaa -gbe lv. ⁷ A -tu wee -budu -mini nwee, -we wa -ka ain 'nye a li, 'in a 'ma. Nu, lubhononyo mia, ɔ 'penilu ɔ yia. A 'na 'plili -budu -bhlo -bhlo nwee -ni. ⁸ Da a -ka 'gbe -mumu 'wv pla, wa -ka ain kpa 'nanuv wa 'lakpanya nya, -we wa -ka ain 'nye, a li we. ⁹ A jipe wee 'gbee guzunya. 'In a gba -mɔ -nyuma -ylaε: <*-Lagɔɔ nyumaa 'wlulapilie ka ain -yɔ cipa.> ¹⁰ Nu, 'gbe -we 'wv a -ka mi, -mɔ -nyuma 'ni amiaa 'lakpasu kpa, a 'tla -gblɔgblv 'kadu 'wv. A gba wa -ylaε: ¹¹ <Amiaa 'gbee nukpla -bhuhui -we sloa -ain bhv -yɔ, 'mv -a yia ain -gv gbɔɔlv. 'In a yibheli we 'ji nu, -Lagɔɔ nyumaa 'wlulapilie ka cipa.> ¹² In nεε ain -ylaε, zli -Lagɔ yia nyumaa -yɔgbv 'wvbhva, 'gbe -muvv nukpla -nyuma yia sia bhabha, we 'ka *Sodmv -nyumaa -nv 'wvzi.

*'Gbenya 'nia -Lagɔgbv -yɔnwnu
(Mt 11.20-24)*

¹³ «Kolazen -nyuma, gbonyuu mi amiaa -nv nya! Betisaida -nyuma, gbonyuu mi amiaa -nv nya! Ninee 'nupaligbv -Lagɔ nva le amiaa -gbe, we -ka yaa nu, Tili -yɔ Sidɔɔn 'sɔ ɔ nv we le, -zugba -mɔ -nyuma ka yaa wa dli 'bhiti pepe. 'In wa ka yaa we -slolu, -gbenaa 'wvplapie -yɔ 'tutɔɔ 'wluo -sluslue nya. ¹⁴ We 'gbv, zli -Lagɔ yia nyumaa -yɔgbv 'wvbhva, amiaa -nv ɔ yia 'wvbhva, we 'ka Tili -yɔ Sidɔɔn -nv 'wvzi. ¹⁵ 'In amia, Kapenaumv -nyuma, amia dlu nu, 'wv a yia -sɔa yali yi? -Innya, we 'ni -muvv, zɔ -Lagɔ yia ain belia tilitnyaa dɔdɔ -gv.»

¹⁶ -Zezu nεε 'ya ɔ 'binɔnya -ylaε: «Nyime ɔ -ka ain yukwli pɔlv, -ami ɔ pɔlv yukwli. -ɔ 'ni ain kpa 'nanuv, -ami ɔ 'nia kpa 'nanuv. 'In -ɔ 'ni 'mi kpa 'nanuv, -zugba, -ɔ tiea 'mi, 'mɔ ɔ 'nia kpa 'nanuv.»

-Zezuu 'binɔnyaa glv ta 'ya kugbua le sɔ yia lv

¹⁷ -Muvv 'bigv, waa tietienyaa glv ta 'ya kugbua le 'sɔ yia luyi 'mɔna nya. 'In wa nεε -Zezu -ylaε: «-Amiaa -Kanyɔ, -a -ka gbv gba

zuzu 'nyii -yla, -na 'nɔni -gv, 'in we zva -ain 'nɔnwe.»

¹⁸ -Zezu yia we 'bigvpali wa -ylaε: «In ka *-Saatan -yɔyi yali -bhɔda nεε nyu 'pa 'yika, 'in we yia bhli. ¹⁹ A yla, in ka ain se 'nye, a 'ka tibhe -yɔ -klagbeta -gv nɔ. 'In a 'ka 'ya amiaa tonyumεε 'tite lawlali, 'in -lu yabhlogbɔɔ 'ni mneni we 'ka ain gbonyuu 'wluo nv. ²⁰ A 'na lili 'mɔna zuzu 'nyii ka ain 'nɔnwe zvv 'gbv -ni. Nu, amiaa 'nɔni -Lagɔ celia yali, a li -muvv 'gbv 'mɔna.»

*-Zezu lia 'mɔna
(Mt 11.25-27, 13.16-17)*

²¹ Wee bhla -bhloo 'de nya, Zuzu 'Pupa yia -Zezu 'mɔna yeli. 'In ɔ yia 'wvkv: «Dide, -na 'nɔni na mnɔna, yali -yɔ dɔdɔv -Kanyɔ, in 'pa -mi fuo. -We ka gbv -wa, -lu -we -in zizea gbɔyilonya -yɔ 'ylimnanya kwεε, 'mv -in -slolua 'nyenyeyua 'klv. Gbɔzɔnv -wa, Dide, -na 'de 'yibhaa we -mi 'sa.

²² «Na Dide ka 'mi -lu weee 'nye. ɔɔ Yu mia, nyime yabhlogbɔɔ 'ni ɔ -yi, we 'ni ɔ Didee 'debhlogbɔɔ 'wvbhv. 'In ɔ Dide mia, nyime yabhlogbɔɔ 'ni ɔ -yi, we 'ni ɔ 'Yu 'wvbhv, we -yɔ -wa ɔ 'Yu -slolua ɔ 'klv, ma -yia ɔ.»

²³ 'Bhie, -Zezu 'bhiti ɔ 'binɔnyaa -gbe la, 'in ɔ nεε -maa 'dekpva -ylaε: «'Wututue -dlɔɔ mi amiaa -nv nya, -we a mia da -yɔyida, a ka we -yɔyu 'gbv! ²⁴ Nu, in nεε ain -ylaε: -Lagɔgbv -falpanya duun -yɔ dɔdɔv 'wlulapilinya 'yibha bhaa, -we a yia -yɔ, wa 'ka we -yɔyi, 'in wa 'ni we -yɔyi. -We a nva, wa 'ka we 'nv, 'in wa 'ni we 'nv.»

-In -kali -Lagɔ -yɔ -na -libheyii zε

²⁵ -Bha -Lagɔ tite gwesanyɔ yabhlo -sɔa 'wv, ɔ 'ka -Zezu laylaa 'gbv. 'In ɔ yia ɔ layibhaε: «-Slolunyɔ, sa in 'ka nv, 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka, 'in in 'ka we 'yia?»

²⁶ -Zezu nεε ɔ -ylaε: «Sa we mi celida titee 'sebhe 'wva, 'in -in -ka we zeli sa -na nv we 'wola?»

²⁷ 'In ɔ nyime yia we 'bigvpaliε: «Jejitape, -ɔ -wa -na -Lagɔ, -in -kali ɔ zε -na dli weee nya, -na zuzu weee nya, -na 'tite weee nya, -na 'wlukvvn lapvpalie weee nya.

'In -in -kali -na -libheyii zε -na 'de 'bhisa.»

²⁸ -Zezu nεε ɔ -ylaε: «-In ka we 'bigvpali tklu. -In nv 'sa, 'in -in 'ka 'yliyɔgagie 'yi.»

29 Nu, ɔɔ -Lagɔɔ titee gwesanyɔ 'yibha ɔ 'ka zukpa 'yu 'gbu, 'in ɔ yia -Zezu layibhae: «Nyɔɔ -wa na -libheyia?»

30 -Zezu yia we 'bigɔpalɛ: «Nyime yabhlo 'bhua -Zeluzalemɔ, ɔ mi Zelikogbe 'wu mnida, 'in 'wienya yia ɔ 'yiligbeli. Wa 'bhua ɔ -lu weee 'wu, wa bhɛtia ɔ, ɔ -gbloa, 'in wa yia -bha ɔ ti, 'in wa yia mni. 31 Sa 'bhisa, -Lagɔɔbɔnyɔ yabhlo bhlia wee 'yloogblu, ɔ 'yia ɔɔ nyime -yɔ lapida, 'in ɔ yia ɔ -yɔlabhlɛ, 'in ɔ yia mni. 32 'Sa -bhlokpade *Leviii zɔaylinyime yabhlo nynia 'ya -bha. ɔ 'yia ɔɔ nyime -yɔ, 'in ɔ yia ɔ -yɔlabhlɛ, 'in ɔ yia mni.

33 «Nu, Samalii -nyime yabhlo mia 'lakpa 'wu mnida. ɔ nynia ɔɔ nyime -yɔ, ɔ 'yia -mɔɔ -yɔ, 'in -mɔɔ yia ɔ nyazi 'wɔla. 34 ɔ nynia -mɔɔ -yɔla -tapa, 'in ɔ yia -mɔɔ danya ɛ nɔa, 'kpi -yɔ nyakpɔ pali, 'in ɔ yia we gbuan. 'Bhie, ɔ yia ɔ 'wɔbhɛ ɔ -sokofali -gu, 'in ɔ yia ɔ 'lakpanyaa -budu zɔ kwa. -Mɔ ɔ gwɛlɔba ɔ -yɔ. 35 We zli zlia, ɔ -saa -mɔ 'gwɛzi* , 'in ɔ yia we wee -buduu -kanyɔ yoo 'nye. 'In ɔ nɛɛ -mɔɔ -ylaɛ: <-In gwɛlɔ nyime ni -yɔ, da in -ka -seli lɔyi, -na 'gwɛzi -we -in -ka we -gɔpali, in 'ka we kpagbu -sa na 'de nya.> »

36 -Zezu yia we -gɔɔɛ: «Waa nyima ta -manɛ glaa, -mi dli, nyɔɔ -wa nyime 'wienya bhɛtiaa -libheyia?»

37 -Lagɔɔ titee gwesanyɔ yia we 'bigɔpalɛ: «Nyime ɔ 'yilia ɔ nyazi, mɔ -wa.»

'In -Zezu nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-In mni, -in nu 'sa».

-Zezu mnia Maati -yɔ Malii fɔsaa

38 -Zezu -yɔ ɔ 'binɔnya mi 'yloogblu, 'in ɔ yia 'gbe yabhlo nɔkplɛ pla. 'Nwɔɔ yabhlo mia -bha, wa laa Maati, mɔ kpaɔ ɔ 'lakpasu ɔ 'dɛɛ -budu zɔ. 39 Maati bhɔɔ wa laa Malii, mɔ -dia Nyumaa -Kanyɔɔ bhɔ -yɔ la, -zugba ɔ pulɔ ɔ nyumaa gbuɔlolu wɛli yukwli. 40 Maati 'yiligwe -su la pipie nya. ɔ yia -Zezu kwesi, 'in ɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Nyumaa -Kanyɔ, na bhɔɔ tɛtia na 'de -bhlo lubho weee, we'e -la -mi -sian 'wɔ? -In gba ɔ -yla nu, ɔ -sa 'mi 'wɔ!»

41 Nyumaa -Kanyɔ yia we 'bigɔpalɛ ɔ -ylaɛ: «Maati, Maati, amaa 'dɛɛ dli a sumania bhe, 'in a palia amaa 'de -biabi 'yiligwe gbu duuun 'gbu. 42 Nu, -lu yabhlogbɔɔ mi -lu -zɔnu

nya. -We nania 'yli, 'mu Malii -saa -bha. 'In nyime 'ni mneni ɔ 'ka we ɔ kwɛɛ -sa.»

11

-Zezu slolua -Lagɔbhuhoe ɔ 'binɔnya (Mt 6.9-13, 7.7-11)

1 'Yli yabhlo nya, -Zezu mi -Lagɔ bhuhoe da yabhlo. Da ɔ bhɛtia, ɔ 'binɔnyaa 'yabhlo nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Nyumaa -Kanyɔ, -in -slolu -ain -Lagɔbhuhoe, sa 'Zan -Batisɛ -slolua ɔ 'binɔnya.»

2 -Zezu nɛɛ wa -ylaɛ: «A -ka -Lagɔ bhuhoe da -mi, a gbɛ:

<Dide, wa zɔ -bha -na -mɔwɛlɔ nɛni, -na nyumaa 'wlulapɛ ye.

3 'Yli -we -ka -mi, -in 'nye we lililu -ain.

4 -In ti -amɛaa -yɔgbu 'wu.

-Wa nɔa -ain gbɔnyuu 'wluo, sa -a tia wa -yɔgbu 'wu, 'sa.

-In 'na kwali -ain laylagbu lɔ -ni.> »

Nyime ɔ mnia ɔ 'tale 'floo -zɛlia

5 -Zezu nɛɛ 'ya wa -ylaɛ: «Sa 'bhisa, ain glaa, 'yabhlo ka 'tale yabhlo. ɔ -ka ɔ -gbɛ mni zli -nyidi, ɔ 'ka ɔ -yla gbɛ: <'Tale, -in fa 'mi 'floo bhakɔ taa kpagbu -yɔ. 6 Nu, dɛslɛɛn, na 'tale yabhlo 'bhua 'lakpa 'wu, 'in ɔ yia na -gbɛ ye. In 'ni -lu yabhlogbɔɔ -ka, 'in in 'ka we ɔ 'nye.>

7 «'In sa 'bhisa, ɔ 'tale -mɔɔ yia we 'bigɔpalɛ -budu zɔɛ: <-In 'tide 'mi 'yi 'ce! In ka -budu kla -lakli nya, we 'bi ka 'wɔgwɛ. In -yɔ na 'yua mi lapida, in 'ni mneni in 'ka 'wɔsɔ, 'in in 'ka -mi 'floo yoo 'nye!> 8 In nɛɛ ain -yla, ɔ 'na 'ka 'wɔsɔ, ɔ 'ka wee 'floonya wla ɔ 'tale -nɔwɛɛ. Nu, -mɔɔ mi we -zlazlagbu kpada sɔ 'sɔ nya -klii 'gbu, 'wu ɔ yia -sɔa, -we weee -mɔɔ -ka 'yibha, ɔ 'ka we -mɔɔ yoo 'nye.

9 «We 'gbu, -ami nɛɛ ain -ylaɛ: a -zla -lu, 'in wa 'ka we ain 'nye. A -tali -luu da, 'in a 'ka we 'yi. A bhli -budu, 'in wa 'ka -bha -kali ain -yla. 10 Nu, -ɔ zlaa -lu, 'mɔ wa nyɛa we. -ɔ talia -luu da, mɔ yia we. -ɔ bhlia -budu, mɔ -yla wa kalia -bha.

11 «Ain glaa, 'yabhlo -ka 'yuu dide nya -mi, ɔ 'yu -ka ɔ ['floo -zɛli, ɔ yi ɔ tukpa 'nyɛɛ? Yaayu, ɔ -ka ɔ] zibhi -zɛli, ɔ yi ɔ tibhɛ 'nyɛɛ? 12 'In ɔ 'yu -ka ɔ nynugan -zɛli, ɔ yi

* 10:35 'Yli 'sɔɔ lubhoo 'gwɛzi -wa.

o -klagbeta 'nyee? 13 Nu, amia -mama -wa nyima 'nyii, a -yi amiaa 'yua -li -zono 'nye sa. We -ka 'sa -mi, amiaa Dide -o mia yali, -o kaa 'nani, -wa zalia o Zuzu 'Pupa, o 'na 'ka we wa 'nyee?»

-Zezu nee nu, o 'tite'e 'bhv -Saataan -gbe (Mt 12.22-30; Mk 3.22-27)

14 'Yli yabhlo nya, zuzu 'nyuu -we -zelia nyime yabhlo bhobho, -Zezu mi we vuda, da wee zuzu 'tlaa -moo 'wu, 'in -moo yia gbagbie bhli -bha -bhlokpade. Toon, nyimaa -zlo -wa mia -bha, 'in nyewegaga yia wa subha. 15 Nu, nyima -toba -wa mia -bha, wa nee: «Zuzu 'nyiii -kanyo *Belizebuli nyea o se, o 'ka zuzu 'nyii vu.» 16 Tobu 'yibha wa 'ka o laylaa 'gbu, wa nee o -yla, o nu gwedigbu yabhlo le, 'in wa 'ka we 'jiyibheli nu, -Lagoo -gbe o bhua.

17 'In -Zezu -yi wa 'wlukoon lapopaliee 'gbu, o nee wa -ylae: «Dudu -we ka -gu -nyima -ka tu -gu wa 'dekpa nyidi, la wee dudu bhua. 'In -budu -bhlo nyee -nyima -ka -yowosoloda -mi, bhlia wee -budu yia. 18 A nee, zuzu 'nyii na vua, Belizebuli nyea 'mi we se. -Saatan -ka we 'de -yowosolu, sa we dudu 'ka 'wolatolba? 19 Belizebuli -ka -ami se 'nye, in -ka zuzu 'nyii vu, nyoo nye amiaa -lima se, 'in -maa vu wee zuzu 'nyia? We 'gbu, amiaa -limaa 'debhiee lenogbu slolua nu, -we a gbaa yo -wa. 20 Gbuzonu sa, -Lagoo so nya na vua zuzu 'nyii, we ji -wa nu, -Lagoo nyimaa 'wlulapie mi an nyidi.

21 «Latelonyo -o kaa 'li -yo -gble kwee, o -ka o koda 'wukoda -mi ni, o zozonu wee mi 'wupada 'ce. 22 'In, nyime 'tea la, -o zia o, -moo -ka yi, 'in -moo -ka o nyee -zi, 'in o 'li -yo -gble -we o di yaa dli 'wu, 'in -moo saa we o kwee. 'In -we wee -moo -saa o kwee, 'in -moo dlilia we. 23 Nyime -o -yo 'mi 'ni -mi, na tonyo -wa. Nyime o -saa 'mi 'wu, -a 'ka nyima -yobibeli, la o mumnia wa.

Zuzu 'nyuu luyiyie (Mt 12.43-45)

24 «Nu, zuzu 'nyuu 'tlaa nyime yabhlo 'wu, we mi, we yi, -moo yeye da, ladidaa datalie nya, we 'ka ladi. We 'ni da 'yu 'gbu, we nee we 'de -ylae: «Na -budu -we zo in 'bhua, -moo na bhitia lu.» 25 'In da we 'bhitia -moo lu, we yia -bha wee -budu yli, -zugba we nukple mi laylipeda, 'in -moo mi lamnazida.

26 Toon, zuzu 'nyii gbeso ka nukple -nyua 'yli bhabha, -we -zia wemu, 'in we yia -moo 'bumni. 'In we -yo we 'so yia wee -budu zo luyi, dabudu. 'In we yia -moo ladi duaa. -Sleen, 'in oo nyimee -kwikwi yia 'ylinyumanu, 'in we yia we tianu 'wuzi.»

'Mvnaa 'degbolu

27 Da -Zezu gba 'saa, 'in 'nywono yabhlo nee o -yla, -moo nyima -nyidi weli 'tite nyae: «'Nywono -o plaa -na nukpla, 'in o yia -mi 'nyeni, 'wototue -doo mi o -nu nya.»

28 'In -Zezu yia we 'bigupalie: «A gba sae: nyima -wa pulba -Lagoweli yukwli, 'in wa zua we 'nonye, 'wototue -doo mi wa -nu nya.»

Nyima 'yibhaha -Zezu gwedigbu (Mt 12.38-42)

29 Da nyimaa -zlo gbelia -Zezu, 'in o yia gbagbie bhli wa -ylae: «Desleen -nyima mi nyima 'nyii nya. Ma yibhaha 'mi gwedigbu. Gwedigbu yabhlogbo 'na 'ka wa -yla lenu, 'mu we 'ni *Zonasu gbu -ze. 30 Sa *Zonasu -zea we 'yli -slolonyo *Ninivu -nyima -yla, 'sa Nyimee 'Yu yia we 'yli -slolonyo -zea desleen -nyimaa -nu nya. 31 Sebaa 'wlulapilnywono 'bhua dudu bhloluda, 'in o yia *Salomoo gboyiloweli yukwli pulba yi. Nu, nyime -o zia Salomoo, o mi da. We 'dee 'gbu, zli -Lagoo yia nyimaa -yogbu 'wobhua, 'in oo 'nywono soa 'wu desleen -nyima 'yu, 'in o dilia -maa gbu. 32 Ninivu -nyima 'nuva Zonasu weli, 'in wa yia wa dli 'bhiti. Nu, nyime -o 'yilia -o -zia Zonasu, o mi da. We 'dee 'gbu, zli -Lagoo yia nyimaa -yogbu 'wobhua, 'in Ninivu -nyima soa 'wu desleen -nyima 'yu, 'in wa dilia -maa gbu.»

'Napee gbuv nine (Mt 5.5-15, 6.22-23)

33 -Zezu 'paa wa -yla gbuv nine yabhlo 'ya, o nee: «Nyime -ka 'nape -nyuma, o'oo zize we, 'in o'oo zu we -solu zo. Nu, yali o dia we la, 'in -wa -ka -budu zo pla, 'in wa yia we san -yo. 34 -Na 'yli mi -na kuu 'nape nya. We -ka nu, -na 'yli -yali, -na ku -kpabhie mi zli 'wu. We -ka -na 'yli ka gu -yo, -na ku mi nikpise 'wu. 35 Nu, -in zu -na 'de 'yliyoo, zli -we mia -mi 'wu, we 'na -zeli nikpise -ni. 36 -Na ku wee -ka zli 'klv -mi, we kibhe 'ni nikpise 'wu -mi, we -kpabhie mia zli 'klv. Sa 'napee san dolua -mi -yo la beblee, 'sa.»

-Zezu dia Falizinyuma -yo -Lagoo titee gwe-sanya gbu wlu

(Mt 23.1-36; Mk 12.38-40)

³⁷ -Zezu bhia gbagbie, Falizinyume yabhlo yia o la, o -yo o 'ka li. -Zezu plaa o -budu zo, 'in wa yia lilie bhli. ³⁸ Falizinyume 'yia nu, -Zezu 'ni kwe budo, 'in o yia lilie bhli, we yia o nwegaga -subhali.

³⁹ Nu, Nyimaa -Kanyo nee o -ylae: «Sa amia Falizinyuma mia, mu ni: 'kopo -yo 'wuliliknaa ku -yo a waba, -zugba 'wie -yiliye -yo 'nyii mi amiaa dibhe yeda. ⁴⁰ -Guwotonya! -Lago o nua -luu ku -yo le, mo nua we nukple le 'ya, we 'ni mu? ⁴¹ -Lu -we mia amiaa 'kopo -yo amiaa knanya 'wu, a 'nye we bobabhanya. 'In we 'de weee 'ka -mawlo amiaa -nu nya.

⁴² «Amia Falizinyuma, gbonyuu mi amiaa -nu nya! Amiaa -titikpi weee -we menia, 'matu -yo wluu* 'bhisa, we kugbua -gu -bhlo a nyaa -Lago. 'In gbu tiklunya -we nania -Lago dudu -yo amiaa -Lagoo zekalie, a ka we 'yilatlili, 'mu a 'ka yaa lenu tia. 'In a 'na dlolo -luu kugbua -gu -bhloo wlawlie 'wu -ni.

⁴³ «Amia Falizinyuma, gbonyuu mi amiaa -nu nya! -We ka gbu -wa, 'yugbein ladidie a 'yibhaa -Lagobudu zo. 'In a 'yibha, wa -sa an fu -zejila 'wu amiaa 'nuhwezove nya.

⁴⁴ «Gbonyuu mi amiaa -nu nya! A 'wlu sa gbawla wa'a 'yi -yo, wa -ka we -gu nada -mi, wa 'ni we 'ji -yi.»

⁴⁵ -Lagoo titee gwesanyaa 'yabhlo nee -Zezu -ylae: «Na -Slolunya, -in -ka 'sa gbada -mi, -amia -in mi 'yaa velida!»

⁴⁶ -Zezu yia we 'bigupalae: «Titee gwe-sanya, gbonyuu mi 'ya amiaa -nu nya! -We ka gbu -wa, 'gba 'kadu -we ka didie -kalia -yo, 'mu a dia nyima 'wlu, 'in amiaa 'de -kwitaya -bhlogboo' o 'tlili we.

⁴⁷ «Gbonyuu mi amiaa -nu nya! -We ka gbu -wa, -Lagobuu -falpanyaa gbawla a paa, 'in amiaa didea 'bhaa wa. ⁴⁸ -We a mia lenoda, mu slolua we nu, -we amiaa didea nua le, we nani an dudu. Amiaa dukpasu 'bhaa -Lagobuu -falpanya, 'in amia mia wa gbawla 'pada. ⁴⁹ We 'gbu, -Lagoo Gbuyilo nee: «Wa -gbe na yia gbu -falpanya -yo tietienya tiea. 'In -maa glaa toba wa yia 'bhaa, 'in wa 'ka toba 'klyie 'wupalu.» ⁵⁰ Nu,

we 'ka dudu gwedida -yo 'bhu, -Lagobuu -falpanya wa 'bhaa, -wa ka 'pion wa jitea, wa 'pion -Lago yia desleen -nyima layibhaa. ⁵¹ Tia, wa ka *Abeli 'bha, 'in 'wobhloluda wa yia Zakalii 'bha, 'slakagusalulu -yo -Lagoo -mawlada nyidi. Cun, in nee an -ylae: desleen -nyima -Lago yia we 'gba 'wlu dia.

⁵² «Amia titee gwesanya, gbonyuu mi amiaa -nu nya! -We ka gbu -wa, -lakli -we kalia gbuyilo nwee, 'mu a 'bhua 'wu, 'in amiaa 'de 'ni -mo pla. 'In -mama 'yibhaa -maa 'ka -mo pla, 'in a yia -maa 'yoo -kolu.»

⁵³ Da -Zezu 'tlaa wee -budu zo, -Lagoo titee gwesanya -yo Falizinyuma yia o -yo 'ce 'nyuu 'pali. 'In wa yia gbu duun o layibha. ⁵⁴ O zobhlibhlie nya, 'in gbu -kpua weli -ka o nwee 'tla, wa 'ka we nya o gbu -lueli.

12

A 'na -zeli weli 'so -nyima -ni

(Mt 10.26-27)

¹ We bhla, nyimaa 'wlu -nyacun yia 'wlugbeli -Zezu kwesi. Wa 'wuzuloo 'gbu, bhu ladida'a 'yi. -Zezu nee o 'binonya -yla tia: «A zo amiaa 'de 'yliyoo Falizinyumaa 'floo *gooo gbegein. Nu, wa weli 'so 'so. ² Nu, -we weee mia zizeda, zli 'klv we yia 'tlaa, 'in -we ka 'ji nyima 'nia -yi, 'ji wa yia we yibhelie. ³ We 'gbu, -we weee a gbaa nikpise 'wu, 'nua wa yia we zli 'klv. 'In -we weee a nwanwea nyime -yla komi lu, -budu 'wlu wa yia we wiza.»

A so -Lagoo 'debhlogboo

(Mt 10.28-31)

⁴ 'In -Zezu nee 'yae: «Na 'talea, in nee amia -ylae: -wa mnenia wa 'ka nyimee ku 'bha, 'in wa 'nia we 'bigu gbu yabhlogboo lenve mneni, a 'na solv wa -ni. ⁵ -O a 'kaa so, 'mo na yia an 'klslolua: a so -Lago, amiaa titlie 'bigu, mo kaa we se, o 'ka an -kosu 'wu viteli. Cun, in nee an -ylae: 'mo a 'kaa so!

⁶ «Nyima 'yliya 'wu, bhuyua 'ni -vale -ka. Tama 'so lu wa paa we gbu pelv. 'In -mu bhla, -Lago' o dlv we 'yabhlogboo 'wu. ⁷ -Lago -yi amiaa 'wluo nyii nwee. We 'gbu, a 'na nu nu nyanu -ni. A 'yli -Lago 'yliya 'wu, a 'ka bhuyuaa -zlo 'wuzi.

* **11:42** 'Matu -yo wluu mia: -titikpi -we Zuifonya pali bhaa zapu lu, mu -wa.

-Wa ηwnua -Zezuu gbv -yɔ 'in -wa'a ηwnua -Zezuu gbv -yɔ

(Mt 10.32-33, 12.32, 10.19-20)

8 «In nεε ain -ylaε: ɔ -ka gba na daa -zejila 'wɔ, nu, ɔ mi na -nu nya, gbaa *Nyumεε 'Yu yia ɔ daa, -Lagɔɔ 'anzinya 'yu, ɔ mi ɔ -nu nya. 9 ɔ yia na gbv kpɛlia -zejila 'wɔ, nu, Nyumεε Yu yia ɔ gbv kpɛlia -Lagɔɔ 'anzinya 'yu. 10 Nyɔɔ -ka Nyumεε 'Yuu daa wɛli 'nyuu gba, -mɔɔ -yɔgbv -Lagɔ tia 'wɔ. Nu, ɔ -ka Zuzu 'Pɔpa vɛli, -Lagɔ 'na 'ka -mɔɔ -yɔgbv 'wɔti.

11 «Wa -ka amiaa -yɔgbv 'wɔbhua yi, wa -ka ain -Lagɔbudunya zɔ kwa, 'in wa -ka ain nyimaa 'yugalinya -yɔ 'gbee 'wlulapɩnya 'yu kwa, sa a 'kaa we amiaa 'dε -gv -sa, 'in -we a 'kaa gba, a 'na lɔlɔ we 'gbv dli -ni. 12 Nu, -we a 'kaa gba, we bhla, Zuzu 'Pɔpa yia we ain ηwεε zɔa.»

Nyumninyɔ -gvwɔtvnɔv gbv nine

13 -Mɔ waa nyimaa -zlo nyidi, nyumε yabhlo nεε -Zezu -ylaε: «Na -Slolunyɔ, -in gba na bheli -yla, 'bɩ -amiaa dide tia, ɔ dlili we, ɔ 'ka na -nu wla.»

14 -Zezu yia we 'biɔpali ɔ -ylaε: «'Tale, nyɔɔ pali 'mi la amiaa gbv wɔbhunya -yɔ amiaa zɔzɔnɔv dlinyɔ nya?» 15 -Mɔv 'biɔv, ɔ nεε wa 'dε weεε -ylaε: «A zɔ amiaa 'dε 'yliyɔ, 'ηnumniluu dli 'wɔnyininyiee gbεgbεin. Nu, 'yliyɔgagiee 'dεgbolu mia, we'e 'bhv nyumεε 'ηnumniluu -gbε, saa 'dε ɔ yi 'ηnumninyɔ 'kadɔ -zε.»

16 'In -Zezu yia wa gbv nine yabhlo 'paliε: «'Nyumninyɔ yabhlo mi -bha, ɔ ka kpaanya -we tɔva ɔ -yla duun. 17 ɔ pɔpalia 'wlukɔvɔn la, ɔ yia ɔ 'dε layibhaε: «Sa in 'ka da we nɔa? Da in 'kaa na kpa -li slu, -bha 'nɩ -mi.» 18 'In ɔ yia we -gɔdiε: «-We in 'kaa lɛv, mɔ nɩ! Na wɔnya na yia -yɔmnazɩ, 'in in 'ka we 'wɔlaylimanɩ. 'In in 'ka -mɔ na 'mnɔ -yɔ na -lu -zɔnɔv tɔva slu. 19 'In na yia na 'dε -yla gbaaε: «Na nyumε, -in ka zɔzɔnɔv -zlo, -zɔ duun -nu nya. -In -di la, -in nyapε, -in li, -in 'ma, -in li 'mɔna!» 20 'In -Lagɔ nεε ɔ -ylaε: «-Gɔwɔtvnyɔ, -zεεn sabɔ -na tia. 'In -we weεε -in gɔgwɩalia 'wlu -na 'dε -yla, nyɔɔ -yla we 'ka -tɔa?» »

21 -Zezu yia we -gɔdiε: «Nyumε -ɔ gɔgwɩalia zɔzɔnɔnya 'wlu ɔ 'dε -yla, 'sa we mia ɔ -nu nya. 'In -mɔɔ 'nɩ 'ηnumninyɔ nya -mi -Lagɔ 'yɩya 'wɔ.»

A zɔ -Lagɔ dli -gv

(Mt 6.25-34)

22 'In -Zezu nεε ɔ 'binɔnya -ylaε: «We 'gbv, in nεε ain -ylaε: -we a 'kaa li, 'in a 'ka 'yliyɔgagie 'yɩ, a 'na lɔlɔ we 'gbv dli -ni. 'Naanya a 'kaa 'wɔpla, a 'na lɔlɔ we 'gbv dli -ni. 23 -We ka gbv -wa, nyumεε 'yliyɔgagie -zi lililu, 'in nyumεε ku -zi 'naa. 24 A yla 'ηwaa: we'e 'pa 'mnɔ, 'in we'e -di we, 'in we'e bɔbɔ we wɔ 'wɔ. Nu, -Lagɔ nyεa we lililu. Amia 'yɩ a -zi 'zianya! 25 Ain glaa, nyɔɔ mnɛni ɔ 'ka ɔ dlɩve nya, ɔ 'yliyɔgagiee 'yɩ -gv palia? 26 'In amia 'nia mnɛni, a 'ka weεε -lu 'kienyɩε -mɩni lɛv, lεε ka 'gbv a lɔ we pɩu 'gbv dlia?»

27 «A yla -fliisuu -bɩ: we'e nɔ lubho, 'in we'e lɔa 'naa. In nεε ain -yla nu: *Salomɔɔɔ 'dεε 'ηnumnie 'kadɔ 'wɔ, ɔ 'nɩ 'ylinanɔ -bana -bhlogbɔɔ 'yɩ suu -bɩnya nu 'yabhlo 'bhisa. 28 Dli 'kienyɩ -zɔnya! Su -we mia -flii -zεεn, 'in wa 'kaa -kosu 'wɔ viteli cɩzi, -Lagɔ -ka sa -mɔv -kpeli, -zakpa zuma ɔ 'na 'ka 'sa amia -kpɛlia! 29 -We a 'kaa li, 'in -we a 'kaa 'ma, a 'na sumanɩ amiaa 'dεε dli -mɔv 'gbv -ni. 30 Nu, dɔdɔgv -nyima weεε, -wa 'nia -Lagɔ -yi, ma talia -luu da 'kɔmɔv. 'In amia mia, amiaa Dide -Lagɔ -yi -we -wa amiaa -yɔkpagbɩ. 31 A -talɩ -Lagɔɔ amiaa 'wlulapɩε da tia, 'bhie, -Lagɔ 'ka ain -lu weεε -mɩni 'nyε.

A di amiaa 'ηnumnili -Lagɔ kwesi la
(Mt 6.19-21)

32 «Na kwiiyua, a 'na nɔv nyanɔ -ni. Nu, we nanɩ amiaa Dide -Lagɔ dɔdɔ, ɔ 'ka ain ɔ nyimaa 'wlulapɩε zɔ kwa. 33 A 'pa amiaa zɔzɔnɔnya pɛlɔ, 'in a 'nyε we -yɔ -gwezi bobabhanya. 'Gwezi -bhɔtɔ -we'e -nyumɔa, a nu we lε. A gɔgwɩali amiaa 'ηnumnili 'wlu -Lagɔ kwesi, da we 'na 'kaa mnɔ. 'Wienya 'nɩ mnɛni wa 'ka we 'wɔbhɩ, 'in ηwɔnɩ 'nɩ mnɛni we 'ka we li. 34 -We ka gbv -wa, mɔ -na 'ηnumnili mia, -mɔ -na dli mia.

A mnazi amiaa 'dε la, 'in a 'ka -Zezu wɔ

35 «A mnazi amiaa 'dε la, a jɩ -jɩaa, amiaa 'napε -tɔ -nyumada. 36 Zɔlubhonɔnya mia wa -kanyɔ mnɩa 'ηwnɔkwafeti -gv wɔda, a mi wa 'bhisa. Da ɔ -ka lɔyi, ɔ -ka kɔkɔ bhɩ, 'in wa 'ka -bha -kali ɔ -yla -bha -bhlokpade. 37 Zɔlubhonɔnya -manɩ -kanyɔ -ka wa 'yliyɔgada yɩ, 'wɔtɔtɔε -dlɔɔ mi wa -nɔ nya! In nεε ain -yla, gbv zɔnɩ -wa: ɔ -jɩaa ɔ

yia jia, ɔ 'ka wa ladi, lililuu 'gbu. 'In ɔ 'ka we wa 'wɔladlili. ³⁸ ɔ -ka luyi, -de zli -nyidi, -de zli -gɔɔ, ɔ -ka wa 'yliyɔgadayi, 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ mi wa -nu nya! ³⁹ -We mia da, a 'nu we 'wɔla: bhla -we nya 'wienyɔ 'kaa yi, -buduu -kanyɔ -ka yaa we -yi, ɔ 'na 'ka ɔ 'yitide, ɔ 'ka ɔ -budu zɔ pla. ⁴⁰ Amia, a mnazi amiaa 'de la 'yae. Nu, bhla -we a 'nia -tɔlv, we nya Nyimɛɛ 'Yu yia yia.»

Zɔlubhononyɔ -zɔnv -yɔ zɔlubhononyɔ 'nyuu

(Mt 24.45-51)

⁴¹ Pieli yia ɔ layibhaɛ: «Nyimaa -Kanyɔ, -amia -bhlo -na palia wee gbɔɔ nine yaayu, nyima weee -in mia we 'palida yi?»

⁴² Nyimaa -Kanyɔ yia we 'bigɔpalɔ ɔ -yɔlɛ: «-ɔ -wa zɔlubhononyɔ tikli, 'in ɔ -yia gbɔ, sa ɔ mia? Mɔ -wa, -ɔ, ɔ -kanyɔ tia -budu -yɔ, ɔ 'ka we 'yliyɔzv. 'In lilibhla -ka bɛ, ɔ 'ka zɔlubhononya tɔlv lililu 'nyɛ. ⁴³ 'Wɔtɔtɔe -dlɔɔ mi ɔ zɔlubhononyɔ -nu nya. ɔ -kanyɔ -ka luyi, 'in ɔ 'ka ɔ 'yi, -zugba ɔ mi wee lubho nuda. ⁴⁴ In nɛɛ ain -yɔlɛ gbɔzɔnv saɛ: ɔ -kanyɔ yia -mɔ zɔzɔnv weee ɔ yoo 'nyɛa, ɔ 'ka we 'yliyɔzv. ⁴⁵ We -ka nu, ɔ zɔlubhononyɔ nɛɛ dli zɔɛ: «Na -kanyɔ mi -mɔ -gwɛda.» 'In ɔ yia zɔlubhononya -yɔ lubhononɔwɔn tɔlv bhiti bhli, ɔ yia li, ɔ yia 'ma, 'in ɔ yia ɔ 'de nu 'bhali. ⁴⁶ 'Yi -we nya ɔ zɔlubhononyɔ -mɔnɔ 'nia ɔ -kanyɔ wɔda -mi, 'in bhla -we ɔ 'nia -tɔlv, we nya -mɔ yia yia. Vua ɔ -kanyɔ yia ɔ, 'in ɔ 'ka ɔ -kaslv 'wɔpa. Sa -Lagɔ paa wa'a nɔwua ɔ gbɔ -yɔ -kaslv 'wɔ, 'sa. ⁴⁷ Zɔlubhononyɔ -ɔ -yia ɔ -kanyɔ dɔmagbɔ, 'in ɔ ɔ mnazi ɔ 'de la, ɔ 'ka we lɛnv, gan -duun wa yia ɔ 'paa. ⁴⁸ Zɔlubhononyɔ -ɔ 'nia ɔ -kanyɔ dɔmagbɔ -yi, 'in ɔ nɔa gbɔnyuu lɛ, gan -sɛ wa paa ɔ. 'In nyimɛ -ɔ wa 'nyɛa -lu duun yoo, 'mɔ wa yia -lu duun layibhaa. 'In nyimɛ -ɔ kwɛɛ wa zɔa -lu duun la, 'mɔ wa yia -lu duun layibhaa bhabha.

-Zezuu 'gbɔ -yɔbhɔbhɔve yia nyima nyidi -bhoa

(Mt 10.34-36)

⁴⁹ «-Kosu in -laa dɔdɔ -gɔ, 'in na dli 'yibha 'yaa nu, we -nyuma -bha -bhlokpade. ⁵⁰ Siastie -we -wa na batizee -gbɔ, we lɛnvɛ in mia wɔda dliɔve nya. ⁵¹ Amia dli nu,

dɔdɔgɔ -nyima nyidi in -laa 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ yi? -Innya, in nɛɛ ain -yɔlɛ, -yɔbhɔbhɔve in -laa wa nyidi. ⁵² We 'bhɔ -zɛɛn 'wɔ, nyima gbɔ -ka -budu yabhlo zɔ -mi, -yɔ wa yia 'bhɔbhɔva. Ta yia 'sɔ -yɔ gwe 'paa, 'in 'sɔ 'ka ta -yɔ gwe 'pa. ⁵³ Dide yia ɔ 'yu -yɔwɔsɔlv, 'in 'yu 'ka ɔ dide -yɔwɔsɔlv. 'Nyaa yia ɔ 'nɔwɔyɔ -yɔwɔsɔlv, 'in 'nɔwɔyɔ 'ka ɔ 'nyaa -yɔwɔsɔlv. 'Lowlii 'nyaa yia ɔ 'yuu 'nɔwɔ -yɔwɔsɔlv, 'in 'yuu 'nɔwɔ 'ka ɔ 'lowlii 'nyaa -yɔwɔsɔlv.»

A 'nv bhlaa 'ji 'wɔ la
(Mt 16.2-3)

⁵⁴ -Zezu nɛɛ 'ya nyimaa -zlo -yɔlɛ: «Da yali -ka laylumanɔ, 'in a gbaa -bha -bhlokpade nyu yia lɔa, 'in we lɔa 'saa 'piɛn* . ⁵⁵ 'In da 'yɔ -ka 'wɔsɔ zɔlkpɛ -papa, a nɛɛ: «Sloo yia yia», 'in we yi 'saa 'piɛn, we 'ni mɔv?† ⁵⁶ Wɛli 'sɔ -nyima! -We weee plia dɔdɔ -gɔ -yɔ yali, a -yi we 'ji. 'In -we mia dɛslɛɛn 'plida, a'a 'nu -mɔv 'wɔ la!

-In -yɔ -na tɔnyɔ 'nɔnnɔ 'wɔla?
(Mt 5.25-26)

⁵⁷ «Lɛɛ ka 'gbɔ, gbɔ mia tikli a 'ni we 'wɔsɔsalida dayia? ⁵⁸ Nyimɛ -ka -mi gbɔ 'wlu ladli, ɔ -yɔ -mi 'sɔ -ka gbɔwɔbhunya 'yu mnida -mi, da a mia -slɔ 'yloogblɔ, -in 'yi 'kli, -in -yɔ ɔ 'sɔ 'ka gbɔ -bhia. ɔ yi -mi gbɔwɔbhunya 'yu kwa, 'in -mɔ yi -mi 'slɔja yoo 'nyɛ, 'slɔja yi -mi -kaslv 'wɔpa. ⁵⁹ In nɛɛ -mi -yɔlɛ: -in 'ni -slɔ ɔ 'wɔbhɔlɔlu -su wla, -in 'na 'ka -mɔ 'tla.»

13

A 'bhiti amiaa dli, we 'ni -mɔv, 'in a tlia

¹ We bhla, Galilee -nyima -wa mia 'slaka -sada, sa dɔdɔ 'wlulapilinyɔ Pilatɔ 'bhaa wa, 'in nyima tɔlv yia we gbaa yi -Zezu -yɔlɛ. ² -Zezu yia we 'bigɔpalɔ wa -yɔlɛ: «Amia dli nu, waa Galilee -nyima wa 'bhaa, ma -wa gbɔnyuu -lɛnɔnya, we 'ka Galilee -nyima tɔlv 'wɔzi yi? ³ -Innya, in nɛɛ ain -yɔlɛ, a 'ni amiaa dli 'bhiti, a 'de weee yia tlia wa 'bhisa. ⁴ 'In nyima kugbua lɛ gbeta, -wa -gɔ Siloe we -wa tɔlobudu 'kadɔ bhililia, 'in we yia wa 'bha, amia dli nu, ma nɔa gbɔnyuu

* **12:54** Wee dɔdɔ -mɔv -gɔ, 'yɔlv bhililida 'nyu bhɔlv 'kɔmɔv. † **12:55** Wee dɔdɔ -mɔv -gɔ, 'yɔlv 'wɔsɔlvdaa lilisɔlv -pɛ laa slo.

le, ma -zia -Zeluzalemu -nyuma tɔlva yi? 5 - Innya, in nɛɛ ain -ylaɛ, a 'nɪ amɪaa dɪ 'bhiti, a 'dɛ weee yia tɪa wa 'bhisa.»

*Gblotvsu wa laa *figɪsuu gbvɔv nine*

6 -Zezu 'pa 'yaa wa -yla gbvɔv nine, ɔ nɛɛ: «Nɔkpasu yabhlo faa ɔ *-dlɔkpaɔ *figɪsu. 'Yɪ yabhlo nya, ɔ yia we 'bhuee da mɪnɪ, 'in ɔ 'nɪ we 'bhue yabhlogbɔɔ 'wlu yɪ. 7 Tɔvɔn, ɔ nɛɛ ɔ kpaɔaa lubhonɔnyaa -kanyɔ -ylaɛ: «In yla, we -zv ta nɪ, -zugba na yi figɪsu -mɪnɪ 'bhuee da, 'in 'yɪ we 'bhue yabhlogbɔɔ. - In -dɪ we -gv! Lɛɛ ka 'gbv we klalɪ dɔdɔv 'wɔ bhea?»

8 «ɔ kpaɔaa lubhonɔnyaa -kanyɔ nɛɛ ɔ - ylaɛ: «Na -kanyɔ, -in tɪ -bha we, -zv -mɪnɪ nya -slɔ, in 'ka we -yɔ 'bhlu, 'in in 'ka -ylikpee zɛnzɛnnɔ we gwe -yɔ slu. 9 -De we yi 'sa -mɔ tɪv lɔgadaa. We 'nɪ tɪv, 'in -in 'ka 'mɪ -yla gba, in -dɪ we -gv.» »

-Zezu jipea 'kwɛgvɪwɔv yabhlo

10 Zuifvɔv Nyapɛyɪ yabhlo nya, -zugba -Zezu mɪ nyɪma gbv -sloluda -Lagɔbudu yabhlo zɔ. 11 We bhla, 'ɪwɔv yabhlo kaa gu -yɔ, ɔ mɪ -bha. -Zv kugbua lɛ gbɛta 'wɔ 'kwɛzuzu 'kwɔnaɔ ɔ 'wɔ, 'in ɔ 'nɪ mɛnɛnɪ ɔ 'ka 'wɔglo tɪklu. 12 Da -Zezu 'yɪa ɔɔ 'ɪwɔv -yɔ, ɔ yia ɔ la, 'in ɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «A ka amaa gu kwɛɛ 'tla!» 13 -Zezu palɪa ɔ sɔ -gv la, -bha -bhlokpɛɛ ɔ -gloa 'wɔ tɪklu, 'in ɔ yia -Lagɔɔ 'ɪmɪ mɪnɪɛ bhli.

14 -Zezu ka 'ɪwɔv -mɔnɪ jipe Zuifvɔv *Nyapɛyɪ nyaa 'gbv, -Lagɔbuduu 'yugalɪnyɔ yia 'cɛ 'pa. ɔ nɛɛ nyɪmaa -zlo -ylaɛ: «-A ka 'yɪ gbelibhlo -a 'ka we nya lubho nɔ. A yi -mɔv nya amɪaa 'dɛ jipea. We 'na -zɛɪ Nyapɛyɪ nya -nɪ!»

15 Nyɪmaa -Kanyɔ yia we 'bɪgɔpalɪ ɔ -ylaɛ: «Wɛɪ 'sɔ -nyɪma, Nyapɛyɪ nya a'a -sa amɪaa 'bhli -yɔ amɪaa -sokofalɪ lubhu we 'wɔlɪli -gbo -yɔ -bhlo -bhloo, 'in a'a kwa we 'madaa, we 'nɪ mɔv? 16 'In Ablaamvɔv zɔvayɪɪwɔv -mɔnɪ, 'mɔ -Saatan gbɔan, we -zv kugbua lɛ gbɛta nɪ, in nɛɛ ain -yla 'lee, we mɪ nɪ, wa 'ka ɔ -blo Nyapɛyɪ nyaa?» 17 -Zezu gbaa wɛɪ -mɪnɪ, tɔvɔn, zv yia ɔ tɔnyɪma weee 'bha. 'In -zugba gbv 'kadɪ weee ɔ mɪa lɛnɔda, nyɪmaa -zlo li we 'mɔna.

*Su wa laa *mutadɪ, we 'yaa gbvɔv nine (Mt 13.31-32; Mk 4.30-32)*

18 -Mɔv 'bɪgɔ, -Zezu nɛɛ: «Lɛɛ -lu -Lagɔɔ nyɪmaa 'wlulapɪɛ -yɔ we 'wɔwɔlva, 'in lɛɛ in 'ka we 'wɔpalɪa? 19 Su wa laa *mutadɪ, -we ka 'ya nyɪmɛ yabhlo glva ɔ kpaɔ, 'mɔ we -yɔ we 'wɔwɔlva: we mɪa, we yia su -zɛ, 'in 'zɪanya yia we 'klɪya -nyɪdɪ lɔlɔ 'sɔbha.»

'Floo gɔɔv gbvɔv nine (Mt 13.33)

20 -Zezu nɛɛ 'yɛɛ: «Lɛɛ -lu in 'ka -Lagɔɔ nyɪmaa 'wlulapɪɛ 'wɔpalɪa? 21 Gɔɔ 'ɪwɔv yabhlo slua 'floo -bhɔbhɔv kilo glv -bhlo 'ya gbu lɔ, ɔ bhɪtɪa we, 'in we yia 'yɪ, 'mɔ *-Lagɔɔ nyɪmaa 'wlulapɪɛ -yɔ we 'wɔwɔlva.»

Plalɪda poo (Mt 7.13-14, 21-23)

22 -Zezu mɪ -Zeluzalemvɔv -gbɛɪn mɪnɪda, -zugba ɔ -yɔ nyɪmaa -sloluslɔlue mɪnɪ 'gbe 'kadɪ -yɔ 'gbe yua nɔkplɛ. 23 'In nyɪmɛ yabhlo yia ɔ layɪbhaɛ: «Nyɪmaa -Kanyɔ, nyɪma -wa 'kaa gbv 'wɔbhv, wa 'na 'ka 'wɔzuv?»

-Zezu yia we 'bɪgɔpalɪ wa -ylaɛ: 24 «A 'tɛmanɪ amɪaa 'dɛ la, a 'ka plalɪda poo 'wɔ 'plɪ. In nɛɛ ain -yla, nɪ, nyɪma -duun yia -bhaa 'plɪɛ laylaa, 'in wa 'na 'ka we mɛnɛnɪ. 25 Da -buduu -kanyɔ -ka 'wɔsɔ, ɔ -ka ɔ -budu -gbalɪ, 'in a tɔa 'pipee. A bhli -buduu bhliɪbhliɛ, 'in a gbaaɛ: «Nyɪmaa -Kanyɔ, -in -kalɪ -bha -ain -yla.» We 'bɪgɔ ɔ yia 'palɪa ain -ylaɛ: «In 'nɪ amɪaa 'bhɔlɔda da -yi!» 26 Tɔvɔn, 'in a gbaa ɔ -ylaɛ: «-A -yɔ -mɪ 'sɔ ka li, 'in -a yia 'ma dabɔdɔ, 'in -in yia -amɪaa 'gbee -gblɔgbɔlɔ 'wɔ nyɪma -slolu!» 27 Gbaa ɔ yi 'yaa ain -ylaɛ: «In 'nɪ amɪaa 'bhɔlɔda da -yi. Amɪa weee nɔa gbɔnyuu lɛ, a vɪa 'mɪ gwe!» 28 Da a yia *Ablaamvɔ, *Izakɪ, *Zakɔbv -yɔ -Lagɔgbvɔv -falɪpanya weee 'yɪa, -Lagɔɔ nyɪmaa 'wlulapɪɪgbe 'wɔ, 'in wa 'ka amɪa 'pipee viteli, -bha a yia wɪa, 'in a 'ka gla 'wɔlɪ! 29 'Ylɔv 'wɔsɔlɔda, 'ylɔv bhliɪlɪda, 'ylɔv 'wɔsɔlɔdaa lilɪsɔlɔ -yɔ kɔpɛsɔlɔ, -mɔ nyɪma yia 'bhɔa, 'in wa 'ka dabɔdɔli -Lagɔɔ nyɪmaa 'wlulapɪɪgbe 'wɔ. 30 'In -slɛɛn da, -wa -gaa lɔ, tɔlva yia 'yuganya -zɛa, 'in -wa -gaa 'yu, -maa tɔlva yia lɔganya -zɛa.»

-Zezu wɪa -Zeluzalemvɔv 'gbv (Mt 23.37-39)

31 We bhla, Falizinyuma tɔba bea -Zezu kwesi, 'in wa nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-In 'bhu da, -in mni da -putu. Nu, Ewloɔv 'yibha ɔ 'ka -mɪ 'bha.»

32 -Zezu yia we 'bɪgɔpali wa -ylaɛ: «A mni, a gba -totoo -bho -nyime mia ni -ylaɛ: zuzu 'nyii na vua, 'in na jipea guzonya -zɛɛn -yɔ cɪzi. 'In we 'yɪ taa zɪ na bhia na lubho. 33 Nu, -zɛɛn, cɪzi -yɔ cɪziɛlv, we mɪ nu, in zɔ na nɔnɔvɛ 'yliyɔ. Nu, wa 'ka -Lagɔgbɔv -falɪpanyɔ 'bha 'gbe -putu -gɔ, we 'nɪ 'yɪ nani, 'mɔ we 'nɪ -Zeluzalɛmɔ 'wɔbhɔ.

34 «-Zeluzalɛmɔ -nyima, -Zeluzalɛmɔ -nyima, amia -wa bhaa -Lagɔgbɔv -falɪpanya, 'in nyima -Lagɔ paa ain yoo, -wa bhaa wa gbɔkv 'wɔ. Bhla weee nya, sa nynu gɔgwɪlɪa we 'yua 'wlu we -kapue zɔ, 'in we gbɪa we -gɔ la, in 'yibha in 'ka 'sa ain 'wɪgɔgwɪlɪ, 'in a 'nɪ we -yɔŋwɪ. 35 We 'gbɔ, -Lagɔ yia amiaa -budu 'kadɔ sɔlv lapalɪa. 'In in nɛɛ ain -ylaɛ: a 'na 'ka 'masɛɛn 'mɪ 'yɪ tɪkɪ, 'in bhla -we nya a 'kaa gba nu,

«Nyime ɔ yia Nyimaa -Kanyɔɔ 'ŋni nya, -Lagɔ ŋwana ɔ 'nyu la», 'in we bhla 'kaa nyini.»

14

-Zezu jipea guzɔnyɔ yabhlo, Zuifv Nyapɛyɪ nya

1 Zuifv Nyapɛyɪ yabhlo nya, Falizinyumaa 'yugalnyaa 'yabhlo laa -Zezu ɔ 'dɛɛ -gbɛ, ɔ -yɔ ɔ 'ka li dabɔv. -Zezu plaa ɔ -budu zɔ, -zugba Falizinyuma -wa mia -bha, -maa yla ɔ tenyii. 2 -Zugba nyime yabhlo kaa 'yɪyɪgu -yɔ, -mɔɔ 'yɪgbe ɔ 'yu. 3 'In -Zezu yia -Lagɔ titee gwesanya -yɔ Falizinyuma layɪbhaɛ: «'Lee, -amiaa tite nyɛ nyime 'yoo yaayɪ, we 'e 'nyɛ ɔ 'yoo, ɔ 'ka nyime jipe Nyapɛyɪ nyaa?»

4 'In wa 'nɪ 'yibha wa 'ka we 'bɪgɔpali. -Zezu 'bhitia ɔɔ guzɔnyɔɔ -gbɛ la, 'in ɔ yia ɔ jipe. 'In ɔ nɛɛ ɔ -yla: -in mni. 5 'Bhie, ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Ain glaa -nyime yabhlo, -de ɔ yuu, ɔ -ka -klɔ 'wɔbhɔ, ɔ 'na 'ka -mɔ ɔ -saa, yaayɪ -de ɔ bhlii, we -ka -klɔ 'wɔbhɔ, ɔ 'na 'ka -mɔ we -sa Nyapɛyɪ nyaa?»

6 Da -Zezu gba 'saa, wa 'nɪ mneni wa 'ka we 'bɪgɔpali ɔ -yla.

-In 'na 'bhulu -na 'dɛ 'wɔ nyime 'kadɔ 'bhisa -ni

7 -Wa wa laa wee 'fɛtɪ -gɔ, -wa mia 'bɪ -zɔnɔ 'wɔbhuda, -Zezu 'yia wa -yɔ, 'in ɔ yia wa gbɔv nine -mɪni 'pali: 8 «Da nyime yabhlo -ka -mɪ la 'ŋwɔkwafɛtɪ -gɔ, -in -ka -mɔ nyini, -in 'na -dɪli 'bɪ -zɔnɔ mia 'yugbein -gɔ la -ni. -We ka gbɔ -wa, nyime ɔ ka -vacɪ -zia -mɪ, -de wa ka -mɔɔ laa! 9 'In nyime ɔ laa a 'dɛ 'sɔ wee 'fɛtɪ -gɔ, ɔ -ka yɪ, 'in ɔ 'ka -mɪ -yla gbɛ: «-In 'nyɛ ɔ 'bɪ -mɪni, zɔ nya -na yia 'wɔsɔa, 'in -in 'ka lɔgbɛin ladɪa mni. 10 Nu, da nyime -ka -mɪ la 'fɛtɪ -gɔ, -in -ka -mɔ nyini, -in mni -in -dɪ lɔgbɛin la. 'In ɔ laa -mɪ da ɔ -ka yɪ, 'in ɔ 'ka -mɪ -yla gba: «Tale, yɪ, -in 'ka 'bɪ -zɔnɔ -gɔ ladɪ.» Tɔn, 'in -mɔv yɪmanɪa -na 'ŋni, nyima -wa -in -yɔ wa 'sɔ mia lililu gwe 'yɪliya 'wɔ. 11 Nu, nyime ɔ yɪmanɪa ɔ 'dɛ, zɔ -Lagɔ yia ɔ belɪa, 'in nyime ɔ belɪa ɔ 'dɛ zɔ, 'yɪmanɪa -Lagɔ yia ɔ.»

-Wa a 'kaa la lililu -yɔ

12 'Bhie -Zezu nɛɛ ɔ laa ɔ -ylaɛ: «Da -in -ka lililu lɛnɔ, -in 'na lalɪ -na 'talea, -na bhelia, -na zɔayɪnyuma -yɔ -na -lima 'ŋnumnyaa 'dɛkpɔa -ni. Nu, zɪ wanɔv 'yɪ -ka nyini wa -ka -mɪ la, -zugba -we -in nɔa lɛ we 'bɪgɔ wa 'pali. 13 Nu, -in -ka 'fɛtɪ lililu lɛnɔ, -in la bobabhanya, 'kukunya, 'tɪgɪtɪgɪnya -yɔ 'lɔlɔnya. 14 Nu, -in -ka 'sa nɔ, -zugba, 'wɔtɔtɔv -dlɔɔ mɪ -na -nɔ nya. Wa 'nɪ mneni wa 'ka -mɪ -lu yabhlogbɔɔ 'nyɛ we 'bɪgɔ. Nu, -Lagɔ yia we 'bɪgɔpali -mɪ -yla. Da nyima tɪkɪ yia tɪtɪnya glaa 'wɔsɔa, we zɪ.»

'Fɛtɪ 'kadɔv gbɔv nine (Mt 22.1-10)

15 -Mɔv 'bɪgɔ, nyima -wa mia lililu gwe, wa glaa -nyime yabhlo 'nɔa wɛɪnya -mɪni, ɔ nɛɛ -Zezu -ylaɛ: «Nyime ɔ yia lia -Lagɔɔ nyimaa 'wlulapɪgbe 'wɔ, 'wɔtɔtɔv -dlɔɔ mɪ -mɔɔ -nɔ nya.»

16 -Zezu nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Nyime yabhlo -saa 'fɛtɪ 'kadɔ, 'in ɔ yia nyima duun la. 17 Lilibhla bea, 'in ɔ yia ɔ zɔlubhonɔnyɔ yabhlo tie, ɔ gba -wa ɔ laa -ylaɛ: «A yɪ, nu, lililuu pipie ka bhɪa.»

18 «'In wa 'dɛ weee yia gbagbɛ bhli -bhlo -bhlo nu, «-In tɪ -amiaa -yɔgbɔ 'wɔ». Tianɔ nɛɛ ɔɔ zɔlubhonɔnyɔ -ylaɛ: «In ka kpaa yabhlo zɔ, 'mɔ na mni 'yia -kpɔ. We 'gbɔ, -mɪ na bhuhhoe, -in tɪ na -yɔgbɔ 'wɔ.» 19 'In 'yabhlo nɛɛ ɔ -ylaɛ: «In ka 'bhli kugbua zɔ, 'mɔ na

mnia laylalia. -Mi na bhubhoe, -in ti na -yogbu 'wv.> ²⁰ -Budv nEE 'ya o -ylaE: <DesleEn na bhva da 'hwno kwada. We 'gbv, in 'ni mneni in 'ka mni.>

²¹ «Zolubhononyo 'bhitia lv o -kanyoo -gbE, 'in o yia we 'bigv -dinya o -sali. 'In -buduu -kanyo yia 'cE -papie bhli. 'In o nEE o zolubhononyo -yla: <-In mni 'gbe nokple slvi, -mo we -gblagblonya -yo we -gwelenya -gv, -in -yo bobabhanya, 'kukunya, 'lalonya -yo 'tigitiginya yi.> ²² -Mvv 'bigv, zolubhononyo yia, 'in o nEE: <Na -kanyo, -we -in gbaa in nu lE, in ka we lenv. 'In 'bu talva yi 'yaa 'wvto.>

²³ 'In -buduu -kanyo nEE o zolubhononyo -ylaE: <-In mni, -in 'plivi -gwelenya -gv, we -yo kpaa -yoonya 'wv, 'in -wa -in -ka 'yi, -in gba wa -yla -gla nya, wa yi na -gbE. 'In na -budu 'ka ye. ²⁴ In nEE ain -ylaE: waa tianyima -wa in laa, wa 'yabhlogbo'o 'na 'ka na 'feti -gv -lu li.> »

Sa wa 'kaa -Zezu 'bi nv, mv ni (Mt 10.37-38)

²⁵ Nyimaa -zlo -yo -Zezu mi 'yloogblv nuda, o 'bhitia wa -gbE, 'in o nEE wa 'de weee -ylaE: ²⁶ «Nyime -o -ka 'mi 'bi yi, in namanu o dudu, we 'ka o dide, o 'nyaa, o 'hwno, o 'yua, o bhelia, o bhola -yo o 'debhie -gbolu 'wvzi. We 'ni -mvvv, o 'ni mneni o 'ka na 'binonyo -ZE. ²⁷ 'In nyime -o 'ni o staslee *su 'wvbhu, o 'ka 'mi 'bi yi, o 'ni mneni o 'ka na 'binonyo -ZE.

²⁸ «Nu, amiaa lv -nyime -mamo, -o gba o 'ka -budu 'kadv 'sobha, 'in o'o -di la, o'o zeli 'gwEzi -we mia o kwEEA? 'In -de wee 'gwEzi mneni we 'ka wee -budu bhiaa? 'In o'o yibheli we 'jia? ²⁹ We 'ni -mvvv, o -ka wee -buduu gwe glu pali, o so -ka we 'sobhasubhee -yobhiali, -wa weee yia -bha 'yia, 'in wa bhlia o nyanie? ³⁰ Gbaa wa yiaE: <Nyime -mami bhlia -buduu sobhasubhee, 'in o so yia we -yobhiali.>

³¹ «'Sa -bhlokpade, nyimaa 'wlulapilinyo yabhlo kaa 'sloja 'wlv glv 'so 'wlv kugbua, o -ka gba, o 'ka nyimaa 'wlulapilinyo -putu -o kaa onuv 'sloja -zakpa 'soo -gbE tv kwa, la o dia, 'in o yibhaa o 'de la: <'Lee, in mneni in -yo o 'ka tv gv?> ³² We -ka o 'ni we mneni, 'in o tiea nyuma, nyimaa 'wlulapilinyo -mami -gbE. Da -moo -tlolva -slv o -yo la, 'in o 'ka -moo -yla gba 'wvotvE -dlv -tv wa nyidi.

³³ «'Sa -bhlokpade, nyoo nyoo -ka amiaa lv -nyime nya -mi, o 'ni o -kakalu weee -bli -gv 'pali, o 'ni mneni o 'ka na 'binonyo -ZE.>

Gumu -we 'bhva 'novwe (Mt 5.13; Mk 9.50)

³⁴ 'In -Zezu yia we -gvde: «Gumu mia, -lu -zovv -wa. 'In gumu -ka 'novwe 'bhv, sa wa 'ka we namania? ³⁵ We 'ni 'ylinani, dudu -nv nya, we 'ni 'ylinani -ylikpeduduu -nv nya. 'Pipee wa vitelia we.

«-o -ka we 'novv -yukwli 'wlv -ka, o 'nv we.>

15

Bhlabhle mnada gbv nine (Mt 18.12-14)

¹ 'Yli yabhlo nya, *nison -gwEzisananya -yo gbonyuuu kwe -cian talva bea -Zezu kwesi, wa 'ka o weli yukwli polv. ² Falizinyima -yo -Lagoo titee gwesanya saa -Zezuu 'hni, wa nEE: «Nyime -mami kpaa gbonyuuu kwe -cian so 'so nya, 'in o -yo wa lia dabodu!»

³ 'In -Zezu yia wa gbvv nine -mami 'pali: ⁴ «Amiaa lv -nyime yabhlo -ka bhlabhleE glv gbu -ka, we lv -bhlabhle yabhlo -ka mna, o 'ni mneni o 'ka we glv -mna 'ya kugbua lE gbomna lida ti? -o 'ka wee -bhlo mna 'ylibilanava mni, 'in o ka we 'yu? ⁵ 'In da o 'yia wee bhlabhle, o dli namania, o yia we -bli gba lapali. ⁶ -o nynia o -buduvweE, tov, o laa o 'talea -yo o ladinya, 'in o nEE wa -ylaE: <A -yo 'mi 'so li 'mna. Nu, na bhlabhle mna, in ka we 'yi!»

⁷ «In nEE ain -yla, 'sa -bhlokpade, gbonyuu -lenonyo yabhlogbo'o 'bhva o gbonyuu 'bu 'gbv, 'mna 'kadv mi yali. Nyima tiklu glv -mna 'ya kugbua lE gbomna, -wa pupalia 'wlukovv la nu, wa gbv 'ni dli 'bhiti gbv 'wvlapili, wee 'mna -zi wa -nv 'wv.

'Gwezii tama mnada gbv nine

⁸ «Yaayu, 'hwno yabhlo kaa 'gwEzi tama kugbua, 'in we 'yabhlo -ka mna, o 'ni mneni o 'ka 'nape -nyuma, 'in o 'ka -budu zo laylipe, o 'ka we datah yleeE, 'in o 'ka we 'yu? ⁹ 'In da o 'yia wee 'gwezii tama -bhlo, o laa o 'talea -yo o ladinya, 'in o nEE wa -ylaE: <A -yo 'mi 'so li 'mna. Nu, na 'gwEzi tama -bhlo mna, in ka we 'yi!»

10 «In nɛɛ aɪn -yla 'sa -bhlokpade, gbonyuu -lɛnɔnyɔ yabhlogbɔɔ 'bhua ɔ gbonyuu 'bu 'gbu, 'mɔna 'kadu mɪ -Lagɔɔ 'anzi nyɪdɪ.»

Mnɔmnɔnyuu gbɔv nine

11 -Zezu nɛɛ 'yae: «Nyime yabhlo ka nukpasiyua 'sɔ. 12 'Bɪsɔbhayɪ nɛɛ ɔ dide -ylae: <Dide, -na 'bɪ -ɪn 'ka yaa -aɪn -yɔ tɪ nɪ, -ɪn dlɪlɪ we, 'ɪn -ɪn 'ka na -nɔ wla.> 'In wa dide yia wee 'bɪ ɔ 'yua sɔbhɪe 'wɔladlɪlɪ.

13 «'Yɪ 'sɔ -lɛ 'plɪa, 'ɪn ɔɔ nyimeslɔyɪ yia ɔnɔɔ wee 'bɪ pɛlɔ 'pa. ɔ 'bhua we 'gwɛzi 'wɔ, 'ɪn ɔ yia dɔdɔ -putu -gɔ mɪ 'pɪpɪ. -Mɔ ɔ -nyumɔnɔa wee 'gwɛzi, pɔɪnplagbɔɔ lɛnɔɛ nya. 14 Da ɔ bhɪa ɔ 'gwɛzi weee nyumɔe, 'ɪn ɪwɔ 'kadu yia wee dɔdɔ -gɔ yɪ. Tɔɔn, ɔ 'nɪ lɪlɪlɪ -kaa 'gbu, 'ɪn ɪwɔ yia ɔ 'bhabhɪe bhɪlɪ. 15 -Bha ɔ mɪnɪa -slɛɛn wee dɔdɔ -gɔɔ nyime yabhlo -gbɛ lubho nɔa. 'In -mɔɔ yia ɔ -mɔɔ kpaa kwa, ɔ 'ka -bobo ɪwɛkɔ. 16 ɔ 'yɪbha yaa gwesi -we -bobo lɪa, ɔ 'ka we lɪ. 'In nyime yabhlogbɔɔ ɔ 'nyɛ we ɔ.

17 «Tɔɔn, ɔ dlɪ -saa ɔ zukpa, 'ɪn ɔ nɛɛ: <Na didee lubhonɔnya ka lɪlɪlɪ duun, wa 'nɪ mnenɪ, wa 'ka we lɪ. 'In, -zugba, -amɪ, na tɪ ɪwɔ nya -selɪ. 18 Didee -gbɛ na yia lɔbhɪtɪa, 'ɪn ɪn 'ka ɔ -yla gbɛ: <Dide, ɪn ka gbonyuu lɛnɔ -Lagɔ -yla, 'ɪn ɪn yia -mɪ -yla we lɛnɔ. 19 'In 'nɪ -slɛɛn we 'klɔ -ka, -ɪn 'ka 'mɪ la -na 'yu. Nɪ, 'bhɪ 'mɪ 'wɔ -na lubhonɔnyaa 'yabhlo 'bhɪsa.> » 20 ɔ -sɔa 'wɔ, 'ɪn ɔ yia ɔ didee -gbɛ lɔbhɪtɪ.

«Da ɔ -tlɔlɔa -slɔ -budunwɛɛ -yɔ la, ɔ dide yia ɔ -yɔyɪ. 'In nyazɪ yia ɔ 'wɔ yɪ bhabhɪa, ɔ -yɔ -gwagwɪe mɪnɪa ɔ yoo, 'ɪn ɔ yia ɔ gbɪlɪ. 21 Tɔɔn, ɔ 'yu nɛɛ ɔ -ylae: <Dide, ɪn ka -Lagɔ -yla gbonyuu lɛnɔ, 'ɪn, ɪn yia -mɪ -yla we lɛnɔ. 'In 'nɪ -slɛɛn we 'klɔ -ka, -ɪn 'ka 'mɪ la -na 'yu.>

22 «'In ɔ dide nɛɛ ɔ zɔlubhonɔnya -yla: <A 'pulo! A -la ɔ 'yɪlanɔ -bana yabhlo. A -pla we ɔ 'wɔ, a fa ɔ sɔwɔlu sɔ 'wɔ, a -pla ɔ -sakwla bhɔ 'wɔ. 23 'Bhɪlɪ -dɔgbɔ palɪa dɛ 'kpɪ, a -yɔ we yɪ. A 'bha we, 'fɛtɪ -wa! -A 'ka lɪ! 24 Nɪ, na yu mɪa da, ɔ ka tɪ, 'ɪn ɔ yia ganɔ, ɔ ka mɔnɔ, 'ɪn ɪn yia ɔ 'yɪ.> 'In wa yia 'fɛtɪ -sasɪe gwɛdɪ.

25 «We bhɪa, -zugba ɔ 'yu kpasa mɪ lubho nɔda kpaa. ɔ mɪ -zɔɔ yɪda, da ɔ cɪpaa -budunwɛɛ, 'ɪn ɔ yia lɔɔ -yɔ -lɪlɪ wɛɪ 'nɔ. 26 ɔ laa zɔlubhonɔnyɔ yabhlo, 'ɪn ɔ yia ɔ layɪbha: <'Lee, lɛɛ -lu nɔ lɛa?> 27 Zɔlubhonɔnyɔ yia we 'bɪgɔpalɪ ɔ -ylae: <-Na bhɪlɪ yia lɔ, we 'gbu,

'kpɪkabhɪlɪ -dɔgbɔ -a 'sɪalɪa, 'ɪn -na dide yia we 'bha. -We ka gbɔ -wa, ɔ ka 'kɔayɪlɪ, 'ɪn ɔ yia ɔ 'yɪ.>

28 «'In ɔɔ 'yu kpasa yia 'cɛ 'pa, ɔ nɛɛ ɔ 'nɪa -budunwɛɛ nyɪnɪ. ɔ dide 'tɪlaa, 'ɪn ɔ yia ɔ bhuhhoe nɪ, ɔ mɪnɪ -budunwɛɛ. 29 'In 'yu yia we 'bɪgɔpalɪ ɔ dide -ylae: <-Tɪlɪ, ɪn ka -mɪ -yla lubho nɔ -zɔ duun nya. 'In 'nɪ -slɔ -na wɛɪ yabhlogbɔɔ 'nɔɪwɛ -sa. 'In -zugba, -ɪn 'nɪ -slɔ -amɪ wɪyɪ yabhlogbɔɔ 'nyɛ, ɪn -yɔ na -lɪmɪ 'ka 'fɛtɪ -sa. 30 -Na 'yu ɔ -nyumɔa -na -lɪ 'naabɪzɪɪwɪnɪ nya nɪ, mɔ yia lɔɔ 'gbu, 'ɪn -ɪn yia 'kpɪkabhɪlɪ -dɔgbɔ 'kadu -a 'sɪalɪa nɪ 'bha!>

31 «ɔ dide nɛɛ ɔ -ylae: <Na 'yu, -mɪ -yɔ 'mɪ mɪ 'yɪ weee nya. -Lu weee ɪn kaa, we mɪ 'ya -na -nɔ nya. 32 Nɪ, -na bhɪlɪ -na yia da -yɔ, ɔ ka tɪ, 'ɪn ɔ yia ganɔ. ɔ ka mɔnɔ, 'ɪn ɪn yia ɔ 'yɪ. We 'gbu, -a mnenɪ, -a 'ka 'fɛtɪ 'kadu -sa 'mɔna nya.> »

16

-Luu 'yɪlɪyɔzɔnyɔ 'nyuuu gbɔv nine

1 -Zezu nɛɛ ɔ 'bɪnɔnya -ylae: «'Yɪ yabhlo nya, 'ɪnɪmɪnɪnyɔ yabhlo ka ɔ zɔzɔnɔɔ 'yɪlɪyɔzɔnyɔ yabhlo, 'ɪn nyuma yia ɔ -yla fɛn 'tɔbhɔa mɪnɪ nɪ: <-Na zɔzɔnɔɔ 'yɪlɪyɔzɔnyɔ mɪ -na zɔzɔnɔ -nyumɔda.> 2 Tɔɔn, ɔ yia ɔ zɔzɔnɔɔ 'yɪlɪyɔzɔnyɔ la, 'ɪn ɔ nɛɛ ɔ -ylae: <In ka 'dɪ 'nyuu 'nɔ -na gbɛgbɛɪn. Lubho -we -ɪn nɔa, -ɪn -slɔlu 'mɪ we 'klɔ. -We ka gbɔ -wa, -ɪn 'na 'ka -slɛɛn na zɔzɔnɔɔ 'yɪlɪyɔzɔnyɔ -zɛ.>

3 «'In ɔɔ lubhonɔnyɔ nɛɛ ɔ 'dɛ dlɪ zɔɛ: <Na -kanyɔ -ka 'mɪ kwnɛɛ -sa, sa ɪn 'ka we nɔa? 'In 'nɪ late, ɪn 'ka kpaa lubho nɔ. 'In, ɪn 'ka -kɔn, zɔ -mɔɔ bhɪaɪa 'mɪ. 4 Aa! Da na -kanyɔ -ka 'mɪ kwnɛɛ -sa, -we ɪn 'kaa lɛnɔ, 'ɪn nyuma tɔlɔa 'ka 'mɪ 'bɪ 'nyɛ, ɪn -yɪ we!>

5 «'In -wa ɔ -kanyɔɔ kpagbɔ mɪa 'wɪlɔ, ɔ yia wa la -bhlo -bhlo. ɔ yia tɪanɔ la, 'ɪn ɔ nɛɛ -mɔɔ -ylae: <Na -kanyɔɔ kpagbɔ zuma mɪ -mɪ 'wɪlɔa?>

6 «-Mɔɔ yia we 'bɪgɔpalɪ ɔ -ylae: <'Kpɪ -balɪlɪ glɔ gbɔ mɪa 'mɪ 'wɪlɔ.>

«'In ɔ nɛɛ -mɔɔ -ylae: <-Na 'sɛbhɛ nɪ, -ɪn -dɪ la slɔlɪ, -ɪn cɛɪ glɔ 'sɔ 'ya kugbua.>

7 «-Mɔɔ 'bɪgɔ, 'ɪn ɔɔ lubhonɔnyɔ yia 'yabhlo layɪbhaɛ: <'In -mɪ, kpagbɔ zuma -ɪn ka 'wɪlɔa?>

«'In -mɔɔ yia we 'bɪgɔpalɪ ɔ -ylae: <'Mnɔ bɪlɪ glɔ gbɔ.>

«ጋ ነደ ጋ -ylae: «-Na 'sebhē nī, -in celi glō -mnūa.»

8 «Nu, -luu 'yliyōzōnyō 'nyuuu -kanyō yia ጋ 'ገnī kwalī ጋ nacikakīe 'gbv.» 'In -Zezu yia we 'wlubha, gbagbie nyaē: «Nu, dōdō nī -gō -nyūma ka naci 'nyuu wa 'dēkpua nyīdī, we 'ka zli 'klō -nyūma -zi.»

9 -Zezu yia we -gōdīe: «In nēē aīn -ylae: a dilī nyūma 'tale, dōdōgōō 'ገnumnūlu nya. Zli we yia aīn 'wōbōa, 'in wa 'ka amīaa 'lakpasu kpa, -Lagōō -zōō.

10 «Nyūmē -ጋ mia tiklu -li yua -sēsēē lēvōda, ጋ tiklu 'ya -li 'kadū lēvōda. Nyūmē -ጋ 'nīa -mī tiklu -li yua -sēsēē lēvōda, ጋ 'nī 'ya tiklu -mī -li 'kadū lēvōda. 11 A 'nī -mī tiklu, 'in a 'ka dōdō -gōō 'ገnumnūli -we bhua la kpa, nyōō 'ka aīn 'ገnumnūli -zōō yōō 'nyēa? 12 'In a 'nī -mī tiklu, a 'ka nyūma -putuu -lu kpa sa -yibheli, -we -wa amīaa -nū, nyōō 'ka we aīn 'nyēa?

A 'na 'bhulu 'gwezi 'wv amīaa -kanyō nya -nī

13 «Lubhōōnyō yabhlogbōō 'nī mnēni ጋ 'ka -cian 'sō -yla lubhō nū. Nu, 'yabhlo ጋ yia 'wōnyēa, 'in ጋ 'ka -bhloo zekalī. 'Yabhlo -yō ጋ yia lanēa, 'in -bhlo 'ka ጋ dōdōnyūmanī. A 'nī mnēni a 'ka -Lagō -yō 'gwezi -yla lubhō nū dabōdō.»

-Zezu gbaia Faliznyūma -gō (Mt 11.12-13, 5.31-32; Mk 10.11-12)

14 'Gwezi nanī Faliznyūma dōdōō 'gbv, wa 'nūa wēlīnya -mīnī, -zugba wa palī -Zezu gla. 15 -Zezu nēē wa -ylae: «Amīa nūa amīaa 'dē nyūma tiklu 'wō nyūma 'yiliya 'wō, 'in -Lagō -yi amīaa dlī. Nu, -we mia 'kadōō nyūma 'yiliya 'wō, 'wō -Lagō nyēa we.

16 «We 'ka 'Zan -Batisū bhla yli, -zugba Moizū titee 'sebhē -yō -Lagōgbōō -falpanyaa 'sebhē mī la. We 'ka weē bhla 'wōbhū, -Lagōō nyūmaa 'wlulapūlgōō wa gba. 'In nyūma duun gōa la, wa 'ka we zō pla. 17 Nu, yalī -yō dōdō mnēni we 'ka labhū. 'In titee celū 'ya yabhlogbōō 'nī mnēni we 'ka 'sa labhū.

18 «Nyūmē -ጋ -ka ጋ 'ገwnō kwnēē -sa, ጋ -ka 'ገwnō -putu kwa, gbōnyūu ጋ nūa lē. 'In -ጋ -ka kwnēēsanገwnō kwa, gbōnyūu -mōō nūa lē.»

'ገnumnūnyō -yō bobabhanyō -Lazalī

19 -Mōō 'bīgū, -Zezu yia wa gbōō nine -mīnī 'palī: «'ገnumnūnyō yabhlo mī bhāa, 'ylinānō -naanya ka -valē 'tēa, 'mō ጋ plaa 'wō. 'In

'yli weēē zli, ጋ saa 'fētī 'mōna nya. 20 -Mōō bhla, bobabhanyō yabhlo wa laa -Lazalī, -ጋ ka ku 'gbia 'bhua la, -mōō pī ጋō 'ገnumnūnyōō -budūገwēē la. 21 'In lililūnya -we bhliā ጋō 'ገnumnūnyōō 'tabhle zō, -Lazalī 'yībha yaa ጋ 'ka we li. 'In -zugba gwīnya mēnī ጋ 'gbia 'yli la.

22 «'Yli yabhlo nya, bobabhanyō yia tlī. 'In -Lagōō 'anzīnya yia ጋ Ablaamū kwesi kwa. 'ገnumnūnyō -mōō yi 'yaa tlī, 'in wa yia ጋ 'bhlu. 23 'ገnumnūnyō mī siada -mōō tītīlīnyaa dōdō -gō, ጋ 'bhua 'wlu 'wō, 'in ጋ yia Ablaamū -yōyī 'pīpī, -zugba -Lazalī mī -mōō kwesi.

24 Tōōn, 'in ጋ yia 'wōkpi: «Dide Ablaamū, -in 'yli 'mī nyazi, -in tie -Lazalī, ጋ 'ka ጋ -kwītayaa 'mnē 'nyū lō fa, 'in ጋ 'ka na mōō -gō lawōtōlō. Nu, in mī siada bhabha -selī -kosu 'wō.»

25 «'In Ablaamū yia we 'bīgōpalī ጋ -ylae: «Na 'yu, -in 'pa -bha dlī nū, -in ka -nanūō zōzōō weēē 'yī zlīmē dōdō -gō, -zugba -Lazalī sia. -Slēēn, wa mī -Lazalū dlī -belō -yōpalīda -selī, -zugba -mī -na sia. 26 'In 'ya, 'gbiwlū 'kadō mī a -yō -aīn 'sō nyīdī. We 'gbv, nyūma -wa 'yībhaa wa 'ka -amīaa -gbē 'bhū, wa 'ka amīaa -gbē mīnī, wa 'nī we mnēni. 'Sa -bhloo 'dē, da -in mia, nyūmē yabhlogbōō 'nī mnēni -mōō 'ka 'ya -mō 'bhū, 'in -mōō 'ka -amīaa -gbē yi.»

27 «'In ጋō 'ገnumnūnyō nēē: «Dide, -mī na bhūbhōē, we -ka 'sa -mī, -in tie -Lazalī na didee -budūገwēē. 28 Nu, in ka bheliā gbū, -Lazalī kwa wa wēlī, wamīa yi 'ya siasiada -mīnī yi.»

29 «Ablaamū yia we 'bīgōpalī ጋ -ylae: «-Na bheliā ka Moizū titee 'sebhē -yō -Lagōgbōō -falpanyaa 'sebhē kwēē, -we we gbaa wa -yla, wa zō we 'nōገwē!»

30 «'In ጋō 'ገnumnūnyō nēē: «Dide Ablaamū, gbōzōō -wa, mō -nanū -wa 'bhie, nū, nyūmē yabhlo -ka -selī 'bhū tītīlīnyaa -gbē, ጋ -ka wa wēlī kwa, 'in wa 'bhitiā wa dlī.»

31 «'In Ablaamū nēē ጋ -ylae: «-We Moizū titee 'sebhē -yō -Lagōgbōō -falpanyaa 'sebhē gbaa, wa 'nī we 'nōገwē zō, nyūmēē 'dē yi 'wōsō tītīlīnyā glāa, ጋ yi wa wēlī kwaōō, wa 'na 'ka ጋ wēlī 'wōገwnū.» »

17

Gbōnyūu -yō nyūmēē -yōgbv 'wōtītie (Mt 18.6-7, 21-22; Mk 9.42)

1-Zezu nɛɛ ɔ 'binɔnya -yɔlɛ: «Gbu -we 'kaa nyɪma gbɔnyuu lɔkwa, we mɪ la 'kɔmɔv. Nyɪmɛ -ɔ ka -gbɛ we gbɔnyuu -ka 'bhɔ, gbɔnyuu mɪ ɔ -nɔ nya. 2 'In wa -ka ɔ tɔkpa 'kadɔ -blɪ -yɔ gbɔnɪ, wa -ka ɔ gumunyu lɔ viteli, we nanɪ 'yli ɔ -nɔ nya. ɔ yi 'yɔlɛsɪ -manu 'yabhlo gbɔnyuu lɔkwa. 3 A zɔ amɪaa 'dɛ 'yɔlɛɔ!

«-Na bheli -ka gbɔnyuu lɛnɔ, -in palɪ we ɔ -yɔlɛ la. ɔ -ka we yibheli, -in tɪ ɔ -yɔgbɔ 'wɔ. 4 -Na bheli -ka -mɪ -yɔlɛ gbɔnyuu lɛnɔ -zakpa gbesɔ 'yɪ -bhlo nɔkplɛ, 'in ɔ -ka -na -gbɛ yi, ɔ -ka we yibheli, we 'yɪ -bhloo 'dɛ nya -zakpa gbesɔ, -in tɪ ɔ -yɔgbɔ 'wɔ.»

-In 'ylimanɪ -amɪaa dlɪzɔzɔvɛ -gɔwɔla

5 'Yɪ yabhloo zɪ, -Zezuu tietienya nɛɛ ɔ -yɔlɛ: «Nyɪmaa -Kanyɔ, -in 'ylimanɪ -amɪaa dlɪzɔzɔvɛ -gɔwɔla.»

6 'In Nyɪmaa -Kanyɔ yia we 'bɪgɔpalɛ: «Amɪaa dlɪzɔzɔvɛ -ka -mɪ 'kienyi mutadɪ 'ya 'bhisa, a mneni a 'ka su -mɪnɪ -yɔlɛ gba: «-In 'tɪ, -in 'ka -na 'dɛ faa mɪ gumunyu lɔ», 'in we zɔa aɪn 'nɔŋwɛ.

Lubhonɔnyɔ nɔnɔ -lubho

7 «Sa 'bhisa: aɪn glaa, nyɪmɛ yabhlo ka lubhonɔnyɔ yabhlo, kpaapanyɔ nya, 'nɔɔluu 'yɔlɛzɔnyɔ nya. Da -mɔɔ -ka kpa 'bhɔ, ɔ -ka -mɔɔ -yɔyɪ, ɔ yi -mɔɔ -yɔlɛ gba: «-In yi slɔ, -in 'ka lii? 8 -Innya, nɪ, gbaa ɔ yia ɔ -yɔlɛ: «-In pi na lililu, -in 'bhiti -na -bana. -In wɔlɛ na lililu, in -ka lilie bhɪa 'bhie, -in 'ka -na -nɔ li.» 9 ɔ 'nɪ mneni ɔ 'ka ɔ lubhonɔnyɔ fuo 'pa, -we ɔ gbaa -mɔɔ -yɔlɛ, -we -mɔɔ nɔa lɛɛ 'gbɔ, we 'nɪ mɔv? 10 'Sa we mɪ 'yaa amɪaa -nɔ nya: -we weee -Lagɔ gbaa a nɔ lɛ, a -ka we lɛnɔ, a gbaɛ: «Lubhonɔnya -kpɔa -amɪa -mɪa, -we -Lagɔ gbaa -a nɔ lɛ, 'mɔ -a nɔa lɛ.»

*-Zezu jipea *sɔlɪbhanya kugbua*

11 Da -Zezu mɪa -Zeluzalɛmɔ mɪnɪda, 'in ɔ yia Samalii -yɔ Galilee 'wɔgbelida 'plɪ. 12 Da ɔ plaa 'gbe yabhlo nɔkplɛ, 'in *sɔlɪbhanya kugbua yia ɔ yoo yi. 13 Wa -tlɔlɔ ɔ -yɔlɛ, 'in wa yia 'wɔkpɪkpɛ bhli: «-Zezu, -Slɔlunɔ, -in 'yɪ -aɪn nyazi!»

14 -Zezu 'yɪa wa -yɔ, 'in ɔ nɛɛ wa -yɔlɛ: «A mɪnɪ amɪaa 'dɛ -Lagɔbɔbɔnya 'klɔslɔlɔa.»

Da wa mɪa mɪnɪda, 'in wa yia 'pɔ. 15 Wa glaa, 'yabhlo yibhelia we 'ji nɪ, ɔ ka 'pɔ,

'in ɔ yia lɔbhiti, -zugba ɔ mɪnɪ -Lagɔɔ 'ŋnɪ, 'wɔkpɪkpɛ nya. 16 ɔ bhli -Zezuu bhɔ -yɔ, ɔ yia ɔ 'wɔlɔ zɔfa, 'in ɔ yia ɔ fuo 'pa. ɔ nyɪmɛ mɪa, *Samalii -nyɪmɛ -wa. 17 Tɔn, -Zezu nɛɛ: «'Lee, nyɪma kugbua 'nɪ 'pɔv, wa gbomnɔa pɪnɪ 'na? 18 'Mɔ we 'nɪ 'lak -payu -mɔnɪ 'wɔbhɔ, nyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ 'wlukɔn lapɔpalɪ, ɔ 'ka -Lagɔ fuo 'paa yii?» 19 'Bhie, -Zezu nɛɛ ɔ -yɔlɛ: «-In -sɔ 'wɔ, -in mɪnɪ. -Na dlɪzɔzɔvɛ ka -mɪ pue.»

-Lagɔɔ nyɪmaa 'wlulapɪlɛ mɪ aɪn nyɪdɪ (Mt 24.23-28,37-41)

20 Falizɪnyɪma yia -Zezu layɪbha 'lee: «'Lɛbhla -Lagɔɔ nyɪmaa 'wlulapɪlɛbhla 'ka nɪnɪa?» 'In -Zezu yia we 'bɪgɔpalɪ wa -yɔlɛ: «-Lagɔɔ nyɪmaa 'wlulapɪlɛ mɪa, wa 'a 'yɪ we -yɔ 'yɪ nya. 21 Wa 'na 'ka gba nɪ, «A -talɪ, -Lagɔɔ nyɪmaa 'wlulapɪlɛ mɪ -seli!» 'in «We mɪ mɔ!» A yibheli we 'ji nɪ, *-Lagɔɔ nyɪmaa 'wlulapɪlɛ mɪ aɪn nyɪdɪ.»

'Yɪ -we nya Nyɪmɛ 'Yu 'kaa yi

22 'Bhie, -Zezu nɛɛ ɔ 'binɔnya -yɔlɛ: «Bhla yabhlo yia nɪnɪa, 'in a 'ka gba, a 'ka *Nyɪmɛ 'Yu 'yɪ, 'yɪ -bhlogbɔɔ nya, 'in a 'na 'ka ɔ 'yɪ. 23 Nyɪma -ka gba: «ɔ mɪ -seli», 'in wa -ka gba, «ɔ mɪ mɔ», a 'na dɪlɪ we dɪ 'wɔ -nɪ, 'in a 'na mɪnɪ -mɔ -gwagwɛ nya -nɪ. 24 Sa 'nyu -ka 'yɪka 'pa, we -nyumalɪ bhɔa yalɪ gwedɪlɪda, 'in we mɪnɪa we bhɪalɪda, zɪ Nyɪmɛ 'Yu yia yia, 'sa ɔ yia -mɪa. 25 We mɪ nɪ, ɔ sɪa -slɔ bhɪbha, 'in dɛslɛn -nyɪma 'ka ɔ sɔlɔ lapalɪ.

26 «-We 'plɪa *Nowee bhla, Nyɪmɛ Yu yiyizɪ, mɔ -bhloo dɛ yia lɛnɔa. 27 Nowee bhla, nyɪma mɪ lida, wa mɪ 'mada, wa mɪ kɔkwalɪda, wa mɪ wa 'ŋwɪyua yɪ zɔda, 'in Nowee batoo 'wɔ -gbɪa yɪ yia nɪnɪ. Nowee -gbɪa batoo 'wɔ, tɔn, zezeguda lɔa, 'in 'nyu yia nyɪma lasa.

28 «*Lɔtɔ bhla 'sa -bhlokpɛdɛ we nɔa: nyɪma mɪ lida, wa mɪ 'mada, -zugba, wa zɔ lu, 'in wa pa -valɛ, wa pa kpa, 'in wa sɔbha -budu. 29 'In 'yɪ -we nya Lɔtɔ 'bhɔa *Sɔdɔmɔ, we 'yɪ nya -Lagɔ kwɪlɪa -kosu -yɔ -bhuhui slo, 'in we yia wa lasa.

30 «'Yɪ -we nya Nyɪmɛ 'Yu yia 'bhlewɔa, 'sa -bhlokpɛdɛ we yia nɔa.

31 «Wee 'yɪ nya, -ɔ -ka nyapɛda -mɪ 'pipee, ɔ 'na mɪnɪ ɔ 'gba 'wɔbhua -budu zɔ -nɪ.

'Sa -bhlokpade, -o -ka kpaas -mi, -moo 'na bhiliti lu -zoo -ni. ³² A 'pa Lotoo 'nyoo dli -gu. ³³ Nyime -o -ka o 'yliyogagie 'wobu, 'wu o yia we baa. 'In -o -ka o 'yliyogagie 'wobo, kwee we yia o -toa. ³⁴ In nee ain -yla gbuzonu sae: wee 'yli -minu sabo, nyima 'so -ka lapida -mi, 'yabhlo wa yia 'wobhua, 'in wa 'ka -bha -gudu ti. ³⁵ 'Nyuu 'so -ka -lu bhuda -mi, 'yabhlo wa yia 'wobhua, 'in wa 'ka -bha o -libheyi ti. [³⁶ Nyima 'so -ka kpaas -bhlo 'wu -mi, 'yabhlo wa yia 'wobhua, wa 'ka -bha o -libheyi ti.]»

³⁷ 'In -Zezuu 'binonya yia o layibha 'lee: «Nyimaa -Kanyo, da gbu -minu 'ka lenua?» 'In -Zezu yia we 'bigopalie: «Da 'kwie -ka -mi, -bha -nyaaa -zlo mia.»

18

Gbuwobhunyo 'nyuu -yo -dugbanwo

¹ -Moo 'bigu, -Zezu yia wa gbuu nine 'pali, o 'ka we wa 'kluslolu nu, -Lago wa 'kaa bhuhoea -tu 'komuu, 'kua 'na wlali wa 'ylila -ni. ² «Gbuwobhunyo yabhlo mia 'gbe yabhlo 'wu, o' o so -Lago, 'in o' o zu nyime yabhlogbo 'nonye. ³ Wee 'gbe -bhloo 'de 'wu, -dugbanwo yabhlo mi -bha 'ya. 'Komuu o mnia oo gbuwobhunyo -gbe, 'in o gbaa o -ylae: «-In 'bhu in -yo na tonyo 'soo nyidi gbu 'wu.»

⁴ «'Yli weee nya, oo gbuwobhunyo' o nyuu we -yo. 'Bhie, 'yli yabhlo nya, 'in o yia 'wlukoon lapopali, o nee o 'dee dli zae: «'In so -Lago, 'in 'in zu nyime yabhlogbo 'nonye, gbuzonu -wa. ⁵ Nu, -dugbanwo -moo mi 'mi sialida duuun 'gbu, o gbu na yia 'wobhua. We 'ni -moo, 'in o yia 'mi sialia 'yli weee nya.» »

⁶ 'Bhie, Nyimaa -Kanyo yia we -gudi: «-We oo gbuwobhunyo 'nyuu gbaa, a pulu we yukwli! ⁷ 'In -Lago naa, -moo -bhasanya -ka o gbegein 'wokpida -mi zlukpe -yo jibheza, -moo 'na 'ka wa -yogbu 'wobhu tiklu? 'Lee, we 'bi o yia 'wogwelta yi? ⁸ In nee ain -ylae: -innya, wa gbu o yia 'wobhua sli. 'In da Nyime 'Yu -ka yi, o yi dizonya dudu -gu ylu?»

Falizinyime -yo nisun -gwezisanyoo gbuu nine

⁹ Nyima -wa yia wa 'de tiklu -Lago 'yliya 'wu, 'in wa tilia nyima talba 'ylila, ma -yla -Zezu 'paa gbuu nine -minu: ¹⁰ «Nyima so mnia -Lagobudu 'kadu zo -Lago bhuhoea. 'Yabhlo -wa Falizinyime, 'in -budu -wa nisun -gwezisanyo.

¹¹ «'In Falizinyime -moo yia -Lago bhuhoe o 'dee dli zae: «'Oo -Lago, nyima -talba -wa 'wienya, talba 'ni -mi tiklu, 'in talba -yo 'nyuu -putu dia -budu 'wu. -Ami 'ni -maa 'bhisa -mi, 'in 'debie, in 'ni nisun -gwezisanyo -moo 'bhisa mi 'gbu, na paa -mi fuo. ¹² Lakawlu -bhlo 'wu na pla 'sun 'yli 'so, 'in -lu weee na yia, 'in na nyea -mi we kugbua -gu -bhlonu.»

¹³ «Nisun -gwezisanyo -moo vlaa gwe, o 'ni 'yibha o 'ka yali yla, o kpaas 'wlu la, 'in o nee: «'Oo -Lago, -in 'yli -ami gbonyuu -lenonyo nyazi.» »

¹⁴ 'In -Zezu yia we -gudi: «In nee ain -ylae: oo nyime -moo, da o mia o -budonye mnda, o -yo -Lago ka weli -bhlo, we 'ka Falizinyime -zi, -Lago ka o -yogbu 'wutu 'gbu. Nu, nyime -o ylimania o 'de, zo -Lago yia o belia, 'in nyime -o belia o 'de zo, 'ylimania -Lago yia o.»

-Zezu nyimaa 'yilaasi 'nyu la (Mt 19.13-15; Mk 10.13-16)

¹⁵ 'Yli yabhlo nya, nyima yia -Zezu 'yuyolua -la, o 'ka wa 'nyulanwo, wa kwe -gu lapalie nya. -Zezuu 'binonya 'yia we -yo, 'in wa yia waa nyima vuvue bhli wa 'wluo kpilie nya. ¹⁶ 'In -Zezu yia waa 'yuyolua o 'de -yobel, 'in o nee: «A 'tide 'yua 'yi, wa 'ka na -gbe yi, a 'na -kulu wa 'yoo -ni. Nu, nyima mia sa 'yilaasi ni 'bhisa, -Lago nyimaa 'wlu -lapilie mi -maa -nu nya. ¹⁷ In nee ain -yla gbuzonu sae: -o 'ni -Lago nyimaa 'wlu -lapiligbu -yonyuu 'yislapilie 'bhisa, o 'na 'ka -Lago -gbe pla.»

'Nyuu nyimesoyu (Mt 19.16-30; Mk 10.17-31)

¹⁸ 'Yli yabhlo nya, Zuifuu 'yugalnyo yabhlo 'yibhaa -Zezu lae: «Na -slolonyo -zoo, lee -lu in 'ka lenu, 'bhie, 'yliyogagie -we 'nia bhiloluda -ka, 'in in 'ka we 'yia?»

¹⁹ -Zezu yia we 'bigopali o -ylae: «Lee -lu ka 'gbu -na la 'mi nyime -zoo? We 'ni -Lago»

* 18:20 Gekiweli 'wu, we ji -wa nu: -wa kokwalia, wa -yo nyima -putu 'na -dili -budu 'wu -ni.

'debhlogbɔɔ 'wɔbhɔ, nyɪmɛ -zɔnɔ 'nɪ -mɪ. 20 -
In-yi-Lagɔɔ *titenya: <-In-yɔ 'ɲwnɔ-putu 'na
-dɪlɪ -budu 'wɔ -nɪ* , -in 'na 'bhalɪ nyɪmɛ -nɪ,
-in 'na ylɪlɪ 'wie -nɪ, -in 'na zɔlɔ nyɪmɛ yɔ -yɔ
-nɪ, -in zɔ -bha -na dide -yɔ -na 'nyaa.> »

21 Ɔɔ nyɪmɛ nɛɛ: «Na -kanyɔ, in mɪ ny-
imeslɔ nya, 'in in yia tite -mɪnɪ 'nɔŋwɛzɔzɔve
bhli.»

22 -Zezu 'nɔa gbɔ -mɪnɪ, 'in ɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-
Lu -we -in 'kaa lɛnɔ, we -tɔ 'wɔ -bhlo: -in 'pa
-na zɔzɔnɔ weee pɛlɔ, 'in -in 'ka we 'gwɛzi
bobabhanya 'wɔladlɪlɪ. 'In -in 'ka 'ɲɪmɪnɪe
'yɪ -Lagɔɔ -gbɛ. -In -ka we lɛnɔve bhɪa, -in yɪ
'mɪ 'bɪ.»

23 Nɪ, ɔɔ nyɪmɛ 'nɔa wɛlɪ -mɪnɪ, ɔ mɪ
'ɲɪmɪnɪnyɔ 'kadɔ nyaa 'gbɔ, 'in we yia ɔ dlɪ
sumanɪ. 24 -Zezu 'yɪa we -yɔ nɪ, ɔɔ nyɪmɛɛ
dlɪ ka sumanɪ, 'in ɔ nɛɛ: «'Nɲɪmɪnɪnyɔ 'ka -
Lagɔɔ nyɪmaa 'wlulapɪlgbe 'wɔ pla, -yɔ we
-kalia! 25 'Nɲɪmɪnɪnyɔ 'ka -Lagɔɔ nyɪmaa
'wlulapɪlgbe 'wɔ pla, we -kali -yɔ we -zi *-
nyɔmɛɛ seenɪ 'bhɔka 'wɔplɪɪe.»

26 Nyɪma -wa mɪa -Zezu yukwli pɔlɔda,
wa nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Aya! We -ka 'sa -mɪ, nyɔɔ -
mɔmɔ 'ka gbɔ 'wɔbhɔa?»

27 -Zezu yia we 'bɪgɔpaliɛ: «-We ka lɛnɔve
nyɪma 'nɪa mnenɪ, -Lagɔ mnenɪ we lɛnɔve.»

28 Tɔɔn, Pielɪ nɛɛ -Zezu -yla: «-In -tali, -a ka
-amɪaa -lu weee -bha tɪ, 'in -a yia -mɪ 'bɪ yɪ.»

29 -Zezu nɛɛ wa -ylaɛ: «In nɛɛ aɪn -yla
gbɔzɔnɔ saɛ: *-Lagɔɔ nyɪmaa 'wlulapɪɪee
'gbɔ, nyɔɔɔ nyɔɔ -ka ɔ -budu klaa, ɔ 'ɲwnɔ
klaa, ɔ bhelia klaa, ɔ didea -yɔ ɔ 'yua -bha tɪ,
30 -lu -duun ɔ yia 'yɪa bhla -mɪnɪ nya, we 'ka
-bha 'wɔzi. 'In -mɔɔ 'bɪgɔ, bhla -we yia yia,
'in ɔ yia 'yɪɪyɔgagɪe -we 'nɪa bhloluda -ka.»

*-Zezuu-zakpa tanɔ gbaa ɔ tɪtɪɪe -yɔ ɔ 'wɔsɔ
gbɔ*

(Mt 20.17-19; Mk 10.32-34)

31 -Zezu -yɔ ɔ 'bɪnɔnya kugbua lɛ 'sɔ
mɪ mnɪda, 'in ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «A -tali, -
Zeluzalɛmɔ -a mnɪa da. Gbɔ -we -Lagɔgbɔɔ -
falɪpanya cɛɪa Nyɪmɛɛ 'Yuu daa, -mɔ we yia
lɛnɔa. 32-33 Nɪ, nyɪma -wa 'nɪa -Lagɔ -yi, -
maa -yla wa yia ɔ wlaa. 'In -maa 'ka ɔ gla
pali, -maa 'ka ɔ velɪ, 'in -maa 'ka ɔ -dlɛ -gɔ slɪ.
Sɛɪa wa yia ɔ, 'in wa 'ka ɔ 'bha, we 'yɪ taa zɪ,
'in ɔ 'ka 'wɔsɔ tɪtɪɪnyɔ glaa.»

34 Nɪ, wɛlɪ -we -Zezu gbaa, we 'jɪ mɪ
zizedaa 'gbɔ, ɔ 'bɪnɔnya 'nɪ we 'wɔlanɔ.

*-Zezu jipea 'lɔlɔnyɔ yabhlo Zelikoo gbe
nɔkplɛ*

(Mt 20.29-34; Mk 10.46-52)

35 -Zezu 'ka Zelikoo kwesi bɛa yɪ, 'lɔlɔnyɔ
-dɪ yoo ŋwɛ -yɔ la, -zugba ɔ zla. 36 Ɔɔ 'lɔlɔnyɔ
'nɔa 'plɪplɪnyaa wɛlɪ, 'in ɔ yia layɪbha, lɛɛ nɔ
lɛa?

37 'In -maa nɛɛ ɔ -yla: «Nazaletɪyɪ -Zezu
mɪa 'plɪda.»

38 Tɔɔn, ɔ yia 'wɔkɪ: «*-Davidu 'Yu -
Zezuuɔ, -in 'yɪlɪ 'mɪ nyazɪɔɔ!»

39 Nyɪma -wa mɪa -Zezu 'yɪ nɔda, 'in -maa
yia ɔ 'wluo 'kpɪlɪ, wa nɛɛ ɔ -yla: «'Mu ŋwɛ!»
'In ɔ yɪ 'yaa 'wɔkɪ tɪtɛɛ: «-Davidu 'Yuuɔ, -in
'yɪlɪ 'mɪ nyazɪɔɔ!»

40 -Zezu 'yɪlgbea, 'in ɔ nɛɛ nyɪma -yla, wa
-yɔ ɔ 'sɔ yɪ. Da 'lɔlɔnyɔ bɛa ɔ kwesi, 'in -Zezu
yia ɔ layɪbha: 41 «Lɛɛ -lu -in 'yɪbha in nɔ lɛ -mɪ
-yɪlaa?»

-Mɔɔ yia we 'bɪgɔpaliɛ: «Na -Kanyɔ, -in -
blo na 'yɪlɪ, in 'ka layɪ lɔ.»

42 -Zezu nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-Na 'yɪlɪ -bloɛ, -na
dlɪzɔzɔve ka -mɪ pue.» 43 -Bha -bhlokpade, ɔ
bhliɪa layɪyɪe, 'in ɔ yia -Zezu 'bɪ mɪnɪ, -Lagɔɔ
'ɲɪnɪ mɪnɪe nya. Nyɪmaa -zlo 'yɪa we -yɔ, 'in
-maa yɪ 'yaa -Lagɔɔ 'ɲɪnɪ mɪnɪe bhli.

19

-Zezu -yɔ -Zasee

1 'Yɪ yabhlo nya, -Zezu plaa Zelikoo, ɔ mɪ
wee 'gbe 'wɔdɪda, 2 'ɲɪmɪnɪnyɔ yabhlo mɪa
-bha, *nɪsɔn -gwɛzɪsanyaa -kanyɔ nya, 'mɔ
wa laa -Zasee. 3 Ɔ mɪ 'klɪ 'yɪda, -de nyɔɔ -
wa -Zezuu, ɔ 'ka ɔ -yɔyɪ 'gbɔ. Ɔ mɪ nyɪmɛ
kibhe nya, nyɪmaa -zloo 'gbɔ, ɔ 'nɪ mnenɪ
ɔ 'ka ɔ -yɔyɪ. 4 'Yoo -we -Zezu mɪa kwada, -
Zasee tɪa -gwagwɪe la, su wa laa sikomɔlɔ
-we 'yɪlgbea wee 'yoo ŋwɛ -yɔ, 'in ɔ yia we
-gbɪa. -Zezu yia -bha 'plɪɪa, ɔ 'ka ɔ 'yɪ 'gbɔ.

5 -Zezu nɪnyɪa wee su zɔ, ɔ yɪa yali, 'in
ɔ nɛɛ -Zasee -ylaɛ: «-In 'sɪbhli la slɔɪ, -na
-gbɛ in 'kaa -zɛɛn -gɔ.» 6 -Zasee 'sɪbhli
la -gwagwɪe nya, 'in ɔ -yɔ -Zezu 'sɔ yia ɔ -
buduŋwɛɛ mɪnɪ 'mɔna nya.

7 -Wa weee 'yɪa -bha, 'in -maa yia -Zezu
zɔ ŋwɪŋwenɪe bhli, wa nɛɛ: «Ɔɔ nyɪmɛ ka
gbɔnyuuu kwɛ -kanyɔɔ -gbɛ -gɔa mɪnɪ.»

8 'In -Zasee yia Nyɪmaa -Kanyɔ 'yɪ bɛ, 'in
ɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Na -Kanyɔ, in 'yɪbha in 'ka
bobabhanya na zɔzɔnɔɔ kibhe 'nyɛ. 'In nyɔɔ

in -ka 'gwεzi duun kwεε -sa, in 'ka -mɔɔ we -zakpa -mnua 'nyε.»

⁹ 'In -Zezu nεε ɔ -ylaε: «'Pɔpɔe ka -zεεn -budu -mɪnɪ zɔ pla. -We ka gbu -wa, -mɪ mɪ 'ya Ablaamɔɔ zɔaylinyume nya.

¹⁰ Nu, nyɪma -wa mnɔa, 'ma Nyɪmεε 'Yu yia 'yiliblanɔna, 'in ɔ 'ka wa gbu 'wɔsa.»

Zɔlubhonɔnya taa gbɔɔ nine

(Mt 25.14-30)

¹¹ Da nyɪma mɪa -Zezuu wɛli yukwli pɔlɔda, 'in ɔ yi 'yaa wa -yla gbɔɔ nine yabhlo 'pa. -We ka gbu -wa, da ɔ cipaa -Zeluzalɛmɔ -yɔ, 'in wa yia we 'wlukɔɔn lapɔpali nu, dɛslɛn -Lagɔ slɔlua ɔ nyɪmaa 'wlulapɪlɛ.

¹² ɔ nεε wa -ylaε: «'Nɪmmnɪnyaa zɔaylinyume yabhlo mnɪa dɔdɔ -putu -gɔ, wa 'ka ɔ nyɪmaa 'wlulapɪlɪnyɔ -zɛli, 'in ɔ 'ka lɔyi. ¹³ Da ɔ 'kaa mnɪ, 'in ɔ yia ɔ zɔlubhonɔnya glaa nyɪma kugbua la. 'In ɔ yia wa -can gbɔa -bhlo -bhlo 'wɔladlɪli. ɔ nεε wa -ylaε: «A 'pali we -valɛ, 'in na lɔyibhla 'ka 'sa nyɪ.»

¹⁴ «'In ɔ dɔdɔ -gɔ nyɪma mɪ ɔ 'wɔnyɛdaa 'gbu, wa yia nyɪma ɔ 'bɪ tie, 'in wa nεε: «-A 'nɪ 'yɪbha nyɪmε -mɔnɪ pɪli -aɪn 'wlu la.»

¹⁵ «Wa -zɛli ɔ nyɪmaa 'wlulapɪlɪnyɔ, 'in ɔ yia ɔ dɔdɔ -gɔ lɔyi. Tɔɔn, ɔ zɔlubhonɔnya ɔ 'nyɛa zɪmε 'gwεzi yoo, 'in ɔ yia wa la. 'In -we wa 'yia, ɔ 'ka we nɔwεε yibheli.

¹⁶ «ɔ zɔlubhonɔnyaa tɪanɔ yia, 'in ɔ nεε: «Na -Kanyɔ, 'gwεzi -we -in 'nyɛa 'mɪ yoo, we -zakpa kugbua ka we -gɔbho.»

¹⁷ «Nyɪmaa 'wlulapɪlɪnyɔ nεε ɔ -ylaε: «We nanɪ 'yli, zɔlubhonɔnyɔ -zɔnɔ -in -mɪa. -In ka -lu -sɛlɛε lɛnɔe 'yliyɔzɔɔ 'gbu, 'gbe kugbua na yia -mɪ yoo 'nyɛa, -in 'ka we 'wlulapɪli.»

¹⁸ «ɔ zɔlubhonɔnyaa 'sɔnɔ yia, 'in -mɔɔ nεε: «Na -kanyɔ, 'gwεzi -we -in 'nyɛa 'mɪ yoo, we -zakpa gbu ka we -gɔbho.»

¹⁹ «Nyɪmaa 'wlulapɪlɪnyɔ nεε ɔ -ylaε: «-Mɪ -mɔnɪ, 'gbe gbu na yia -mɪ yoo 'nyɛa, -in 'ka we 'wlulapɪli.»

²⁰ «ɔ zɔlubhonɔnyaa tanɔ yia, 'in -mɔɔ nεε: «Na -kanyɔ, -na 'gwεzi in zizea 'naa pɪ 'wɔ mɔ nɪ. ²¹ In mɪ -mɪ sɔdaa 'gbu, in yi 'saa nɔ. Nu, -in mɪ dlɪtelɔnyɔ nya. -Lu -we -in 'nɪ ladi, 'mɔ -na bhua 'wɔ. 'In da -in 'nɪ 'mnɔ 'pa, -bha -na dia 'mnɔ.»

²² «Nyɪmaa 'wlulapɪlɪnyɔ nεε ɔ -ylaε: «Zɔlubhonɔnyɔ 'nyuu -in -mɪa. -Na 'dɛε nɔwεε

wɛli -gɔ, na yia -na -yɔgbu 'wɔbhua. -In yi we 'ji nu, dlɪtelɔnyɔ in -mɪa, 'in -lu -we in 'nɪ ladi, 'mɔ na bhua 'wɔ, 'mnɔ -we in 'nɪ 'pa, 'mɔ na dia. ²³ Lɛε ka 'gbu -in 'nɪ na 'gwεzi bankɪ 'wɔ kwa, we 'ka -gɔbhoa? 'In in -ka lɔyi, in 'ka -mɔ we -saa?»

²⁴ «-Mɔɔ 'bɪgɔ, nyɪma -wa mɪa -bha, ɔ nεε wa -ylaε: «A -sa 'gwεzi ɔ kwεε, -ɔ 'yia we -zakpa kugbua a 'nyε we -mɔɔ yoo.»

²⁵ «Wa nεε ɔ -ylaε: «-Amɪaa -kanyɔ, -mɔɔ ka 'cin we kugbua kwεε!»

²⁶ «'In ɔ yia we 'bɪgɔpali wa -ylaε: «In nεε, -wa weee kaa -lu duun, wa -nɔ wa yia -gɔpali. 'In nyɪmε -ɔ 'nɪa -lu duun -ka, we -sɛlɛε dɛ mɪa ɔ kwεε, kwεε wa yia we ɔ -saa. ²⁷ -Slɛn, na tɔnyɪma 'nɪa 'yɪbha in pɪli wa 'wlu la, a -yɔ wa yi -seli, 'in a -dɪ wa -blɪ na 'yibadi.» »

-Zezu nyɪa -Zeluzalɛmɔ

(Mt 21.1-11; Mk 11.1-11; Zn 12.12-19)

²⁸ -Zezu bhɪa sa gbagbɛ, -mɔɔ 'bɪgɔ, ɔ yia nyɪmaa -zlo 'yugali, 'in ɔ yia -Zeluzalɛmɔ mnɪ. ²⁹ Da ɔ mɪa Betifazee -yɔ Betani kwesi bɛda, -gɔgɔ wa laa *Olivɔsunyaa -gɔgɔ kwesi, 'in ɔ yia ɔ 'bɪnɔnya 'sɔ tie ɔ 'dɛ 'yu. ³⁰ ɔ nεε wa -ylaε: «'Gbe -we mɪa -mɛmɛ -aɪn 'yu, da a -ka -mɔ nyɪnɪ, -sokofali -dɔgbu a yia lubhu -jɪda yia, nyɪmε yabhlogbɔɔ 'nɪ -slɔ we -gɔ ladi, a -sa we lubhu, a -yɔ we yi -seli. ³¹ We -ka nyɪmε yabhlo ka aɪn layɪbhɛ: «Lɛε -lu ka 'gbu a sa we lubhua?» A gba ɔ -ylaε: «-Amɪaa -Kanyɔ 'yɪbha we.» »

³² Waa tietienya mnɪa, saa 'dɛ -Zezu gbaa we wa -yla, 'in wa yi 'saa we yli. ³³ Wa mɪ wee -sokofali -dɔgbu lubhu -sada, 'in we -cian yia wa layɪbhɛ: «Lɛε -lu ka 'gbu a sa we lubhua?»

³⁴ 'In wa yia we 'bɪgɔpali: «-Amɪaa -Kanyɔ 'yɪbha we.» ³⁵ 'Bhie, wa -yɔ wee -sokofali yia -Zezuu -gbɛ yi. 'In wa yia we wa 'naanya -gɔ lapali. 'In wa yia -Zezu we -gɔ -gblali. ³⁶ Da -Zezu mɪa mnɪa, -zugba nyɪma -yɔ 'naa -slɔslɔe mnɪ 'yloogblɔ ɔ 'yu.

³⁷ ɔ 'plɪa Olivɔsunyaa -gɔgɔ yoo 'wɔ, ɔ 'ka -Zeluzalɛmɔ cipaa yi, 'mɔna yea ɔ 'bɪnɔnyaa -zlo, 'in wa yia -Lagɔɔ 'nɪmmnɪe bhli, wɛli 'tɪtɛ nya, ninee 'nɪpali gbɔ wee ka da wa 'yiaa 'gbu. ³⁸ 'In wa nεε: «Nyɪmaa 'wlulapɪlɪnyɔ mɪa yida Jejitapɛε 'nɪ nya,

Da nyuma 'nua wee weli -muni, 'in wa nεε: «-Gbaa! -Muu 'na 'ka lenu!»

17 'In -Zezu ylaa wa, o nεε: «Weli mia da celida, sa we 'ji mia?

«Tukpa -we -budusubhanya -saa kwnεε, mu -zea -buduu gwıgwıyli -tukpa -zonu».

18 Nyoo nyoo -ka wee tukpa -muni -gu bhili, la o wowlalia. 'In wee tukpa -ka nyoo -gu bhili, o tpu we saa.»

Nison -gwezii plube Sezaa kwεε (Mt 22.15-22; Mk 12.13-17)

19 -Lagoo titee gwesanya klaa, -Lagobubonyaa -cian klaa, wa ka we 'jiyibheli nu, ma -yo -Zezu -saa wee gbuu nine. Wa mi 'kli 'yida, wa 'ka -Zezu kpa -bha -bhlokpade, 'in wa yia nyumaa -zlo so. 20 Wa mi sa -Zezu -koda, -muu 'bigu, 'in wa yia o 'wiemi gbuu lenunya yoo 'pa, -wa nua wa 'de nyuma tiklu 'bhisa. Waa nyuma -manu 'ka o zabhli, o layibhie nya. 'In weli -kpuu -ka o ηwεε 'tla, wa 'ka o gbu 'wlu di, 'in duduu 'wlulapinyo kaa 'tite -yo se, wa 'ka o -moo yoo 'nye. 21 'In wa yia o gbu -muni layibhaε: «-Amiaa -slolunyo, -we -na gbaa, 'in -na slolua, -a -yi we 'ji nu, we tiklu. -I'in yla nyumεε -kwıkwı. Sa -Lagoo 'yibhaa nyumε -mi, 'mu -na slolua gbuzonu sa. 22 'Yoo -amiaa tite nye -ain, -a plubu *Sezaa kwεε nison -gwezii yaayu, -a 'na plubu we -nu?»

23 -Zezu yibhelia wa -dawlili 'ji, 'in o nεε wa -ylaε: 24 «A -slolu 'mi *Wlomu -tama yabhlo 'klb. Nyoo ka 'wlu -yo o ηni mi we -gpa?»

'In wa nεε: «Sezaa -wa.»

25 'In o nεε wa -ylaε: «-We -ka *Sezaa -nu, a 'nye we Sezaa yoo. 'In -we -ka -Lagoo -nu, a 'nye we -Lagoo yoo.»

26 Weli -we o mia gbada nyumaa -zlo 'yu, we -mumu -gu wa 'kaa o kpali, -muu 'ni 'yi. Nu, o gbuu 'bigupali weli ka wa ηwegaga -subhalu 'gbu, wa yia ηwe 'muda -tu.

'Lee, tltlunya yi 'wusoo? (Mt 22.23-33; Mk 12.18-27)

27 *Sadusenyuma, -wa gbaa tltlunya 'ni mneni wa 'ka tltlie lu 'wuso, ma bea -Zezu kwesi, 'in wa nεε o -ylaε: 28 «-Amiaa -kanyo, Moizi ka we celi -ain -yla titee 'sebhe 'wue: «Nyumε -ka 'ηwno -ka, o -ka tli, o 'ni 'yu -ka, o bheli kwa o -dugbadaa. 'In o -yo oo

'ηwno 'so 'ka o bhelii zua lala, 'in -moo 'ηni 'ka dudu -gu -tu.» 29 Nu, zlumε nyumε yabhlo ka nukpasuyua gbeso. Wa kpaasa kwaa 'ηwno, o 'ni gwali, 'in o yia tli. 30 Wa 'sonu yia oo 'ηwno kwa. 31 'Bhie, wa tanu yia o kwa. 'Sa we nua waa bhelia gbesoo -nu nya, wa 'de weee -yo o 'ni gwali, 'in wa yia tli. 32 Wanuu 'bigu, 'in oo 'ηwno -moo yi 'yaa tli. 33 Nu, waa bhelia gbeso ka oo 'ηwno -mou kwa -bhlo -bhlo. 'In 'yli -we nya tltlunya yia 'wusaa, nyoo ka 'ηwno o -mia?»

34 'In -Zezu yia we 'bigupali wa -ylaε: «Bhla -muni nyuma mi kukwalida. 35 Nu, nyuma -wa -Lagoo -saa -bha, 'in -wa kaa we 'klb, wa 'ka 'wuso tltlunya glaa, 'in wa 'ka dudu lolu -gu mu, wa 'na 'ka kukwali. 36 Nu, wa 'ni -sleen mneni wa 'ka tli, -we ka gbu -wa, wa 'wlu -Lagoo 'anzunya. Wa mi -Lagoo 'yua nya. -Lagoo ka wa 'wobhu tltlunya lu, 'in wa yia 'yliyogagie 'yi. 37 Moizi ka we -slolu vaa, nu, tltlunya yia 'wusaa, 'in wa 'ka 'yliyogagie 'yi. Da misagusu pileε -bhoa 'yli, 'in o yia Jejitape la: «Ablaamu -Lagoo, Izaku -Lagoo, Zakobuu -Lagoo.» »

38 'In -Zezu yia we -gudie: «Weli -muni slolua nu, -Lagoo mia, 'yliyoganyaa -Lagoo -wa, o 'ni tltlunya -Lagoo. Nu, wa 'de weee mi 'yliyoganyaa nya -Lagoo 'yliya 'wu.»

39 -Lagoo titee gwesanya taba nεε -Zezu -ylaε: «-Amiaa -slolunyo, -we -in gbaa, gbuzonu -wa.» 40 'In waa nyuma 'ni 'masleen 'yibha, wa 'ka gbu -putu o layibha.

-Lagoo -Bhasanyo mi -Davidu -Kanyo nya (Mt 22.41-46; Mk 12.35-37)

41 -Zezu nεε wa -ylaε: «Lee ka 'gbu wa gba -Lagoo -Bhasanyo mia, -Davidu yu -wa? 42 Nu, -Davidu 'debhie -gbolu nεε Luusebhe 'wue:

«Jejitape nεε na -Kanyo -ylaε:

«-In -di da la na lilisolu.

43 'In in 'ka -na tonyuma -na bhv zo la-pali, -in 'ka wa -gu no.» »

44 Nu, sa oo -Lagoo -Bhasanyo 'ka 'ya -Davidu 'yu -zea?»

A 'na nuu -Lagoo titee gwesanyaa lenvgbu le-ni (Mt 23.1-36; Mk 12.38-40)

⁴⁵ Da nyuma weee -wa mia -bha, wa mia -Zezu yukwli pulbada, 'in o nɛɛ o 'binɔnya -yiaɛ: ⁴⁶ «A zu amiaa 'de 'yliyɔ -Lagɔɔ titee gwesanyaa gbɛgbɛin. Wa 'yibha tɔlo -bana 'kadɪ 'wɔplapɛ, -zugba wa zie we nya. 'In wa 'yibha wa -sa wa fu, wa 'nɔɲwezɔzɔɛ nya -zejila 'wɔ. -Lagɔbudu zɔ -yɔ 'fetɲya -gu, 'yugbɛin ladɪɪɛ wa 'yibhaa kpe -zɔnɔnya -gu. ⁴⁷ -Dugbanɲni wa saa -maa -lu weee kwɛɛ. 'In wa bhuhoea -Lagɔ nyuma 'yiliya 'wɔ kpokpo, nyuma tɪkɪ 'bhisaa. We 'gbu, -Lagɔ yia wa -yɔgbu 'wɔbhua, 'in wanɔɔ -kasɔ 'ka nyuma tɔlɔaa -nɔ 'wɔzi.»

21

Bobabha -dugbanɲnɔ (Mk 12.41-44)

¹ -Zezu ylaa o 'de kwesi, 'ɲnumɲnya mia 'gwɛzi -gbo 'wɔ palɪda -bhlo -bhlo, -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ, 'in o yia wa -yɔyi. ² Wee bhla -bhlokpade nya, bobabha -dugbanɲnɔ mia wee -gbo 'wɔ tamayua 'sɔ palɪda, 'in o yi 'yaa -mɔɔ -yɔyi. ³ -Bha -Zezu gbaa: «In nɛɛ aɪn -yia gbɔzɔnɔ saɛ, bobabha -dugbanɲnɔ -mɔnɪ wlaa duun, mɔ -zia wa 'de weee 'wɔ. ⁴ 'Nɲnumɲnya mia, 'gwɛzi -we wa gbu 'nɪa 'wɔ -mɪ, 'mɔ wa wlaa. 'In o mɔ, o boba 'wɔ, 'gwɛzi -we o 'kaa lili, 'mɔ o wlaa.»

*-Zezu gbaa -Lagɔbudu 'kadɔɔ -wlɔwlɔɛɛ gbu
(Mt 24.1-2; Mk 13.1-2)*

⁵ -Mɔɔ 'bɪgɔ, nyuma tɔlɔa mɪ -Lagɔbudu 'kadɔɔ 'ylinanɔ gbu gbada. Tɔkpa 'nanɪ wa 'sɔbhala we klaa, 'in -lu 'nanɪ wa 'nyɛa -Lagɔ, -we nya wa namanɪa we zɔ 'yli, we 'gbu. 'In -Zezu yia we 'bɪgɔpalɪ wa -yiaɛ: ⁶ «'Yɪɲnya yia yia, -buduu tɔkpanya a yia de -yɔ -gɔladɪɪɪda, we 'yabhlogbɔɔ 'na 'ka we -libheyi -gɔ -tɔ. Jitea we 'de weee yia.»

Gbɔnyii 'kaa lɛnɔ dɔdɔɔ bhɪabhɪɛ 'yu (Mt 24.3-14; Mk 13.3-13)

⁷ 'In wa yia o layibhaɛ: «-Amiaa -slɔlɔnyɔ, lɛbhla -mɔɔ 'ka lɛnɔ? Lɛɛ -lu 'ka weee -li -mɪnɪ lɛnɔbhla -slɔlɔa?»

⁸ 'In -Zezu yia we 'bɪgɔpalɪɛ: «A zu amiaa 'de 'yliyɔ, nyumɛ 'na nɔnɔ aɪn -dawli -nɪ. Nɪ, nyuma -duun yia na 'ɲnɪ -gɔ yia, 'in wa 'ka gbaɛ: «-Amɪ -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ!» 'In: «We bhla ka nyini!» Nɪ, a 'na nɔnɔ wa 'bɪ -nɪ. ⁹ Da a -ka tɔgɔgɔɛ -yɔ -yɔwɔsɔsɔlɔɛɛ 'dɪ 'nɔ, a 'na

nɔnɔ nyano -nɪ. We mɪ nɪ, we nɔ lɛ tia. Nɪ, -mɔɔ 'nɪ dɛslɛɛn dɔdɔɔ bhɪalɪda.»

¹⁰ 'Bhie, o yia we -gɔdɪɛ: «Tɔ yia laga 'sɔ nyidi 'wɔsɔa. 'In nyumaa 'wlulapɪɲnyɔ yabhlo 'ka nyumaa 'wlulapɪɲnyɔ -gɔdɔ -yɔwɔsɔlɔ. ¹¹ Dɔdɔ yia zuklua, ɲwɔ yia yia, 'in gu 'kadɪ yia nyuma -yɔbhɔa dɔdɔɔ da weee. -Nanagbɔnya -yɔ gwɛdigbɔnya wa yia -yɔyia yalɪ, 'in we 'ka nyuma -nyanɪgɔ -gɔ -la.

-We 'kaa -Zezuu 'binɔnya yli mɔ nɪ

¹² «'In -mɔɔ weee 'yu, kpaa wa yia aɪn, wa 'ka aɪn 'kɪyɪɛ 'wɔpalɪ, wa 'ka aɪn -Lagɔbudunya zɔ kwa, wa 'ka amiaa -yɔgbu 'wɔbhɪ, 'in wa 'ka aɪn -kasɔ 'wɔpa. Nyumaa 'wlulapɪɲnya -yɔ dɔdɔɔ 'wlulapɪɲnya 'yu wa yia aɪn kwaa na 'gbu. ¹³ -We weee mia de yia lɛnɔ, 'in na gbɔnya ka da a 'yia, a 'ka we gba. ¹⁴ -We a 'kaa gba, a 'ka amiaa 'de gbu -gɔ -sa, a 'na pɔpalɪ we 'wlukɔn la -nɪ. 'In a 'na lɔlɔ we 'gbu dɪ -nɪ. ¹⁵ Nɪ, na 'debhɪɛ -gbolu yia aɪn gbɔyilo wɛɪ ɲwɛɛ zɔa. Sa amiaa tɔnyima 'na 'kaa we kpɛɪ, 'in wa 'na 'kaa we 'bɪgɔpalɪ wɛɪ 'yɪ, 'sa. ¹⁶ Nɪ, amiaa didea -yɔ amiaa 'nyaanya, amiaa bhelia, amiaa nyuma -yɔ amiaa 'talea yia aɪn wlaa. 'In wa 'ka aɪn glaa nyuma duun 'bha. ¹⁷ Na 'gbu, nyuma weee yia aɪn 'wɔnyɛa. ¹⁸ Nɪ, amiaa 'wluonyii gɔ yabhlogbɔɔ 'nɪa mɔnɔ yi. ¹⁹ We 'dɛɛ 'gbu, a kpa amiaa 'de la -kli, 'in a 'ka 'yliyɔgagɪɛ -zɔnɔ 'yɪ.

-Zezu gbaa -Zeluzalɛmɔɔ -wlɔwlɔɛɛ gbu (Mt 24.15-21; Mk 13.14-19)

²⁰ «Da a -ka we -yɔyi, -Zeluzalɛmɔɔ tɔnyumaa 'slɔja ka we gbɛɪ, -zugba a yibheli we 'ji nɪ, -Zeluzalɛmɔ gbee labhɔbhla ka cɪpa. ²¹ -Mɔɔ bhla, -wa -ka Zudee -dɔdɔ -gɔ -mɪ, -maa -yɔ -gwagwɪɛ mɪ zizea -gɔgɔnya 'wɪ. -Wa -ka -Zeluzalɛmɔgbe nɔkplɛ -mɪ, -maa 'tɪa weee 'gbe nɔkplɛ. 'In -wa -ka kpaa -mɪ, -maa 'na yili -zɔɔ -nɪ. ²² Sa -Lagɔ 'kaa o nyumaa -yɔgbu 'wɔbhɪ, weee 'ylɲnya nɔkplɛ mɔ nɪ. We mɪ cɛɪda, 'in lɛ we yia nɔa. ²³ Lɛɛ gbɔnyuu yi 'sa, nɔkplabhɪɛ ɲwɪ -yɔ -wa mia 'yua 'nyɛnɪda yɪa, weee 'ylɲnya -mɪnɪ nya! Nɪ, sɪasɪɛ 'kadɔ yia weee dɔdɔ -gɔ yia. 'In -Lagɔɔ 'cɛ 'ka -mɔ -nyuma -yɔwɔsɔlɔ. ²⁴ 'Bhaa wa yia tɔlɔa tɔgɔgɛɛ nya, 'in wa 'ka tɔlɔa dɔdɔ -putunya -gɔ kwa

gali nya. Nyuma -wa 'nia Zuifv, -gv wa yia -Zeluzalem nɔa, wa 'ka we su, 'bhie, wanvɔ bhla 'ka 'saa bhia.

Nyimeε 'Yuu yiyie

(Mt 24.29-31; Mk 13.24-27)

²⁵ «Gwedili wa yia -yɔyia, 'ylv klaa, 'cv -yɔ -zeli klaa, we -gv. Gumunyuu saju -pa -jiji 'kadu yia lenva, 'in dɔdɔgv -nyuma weee dli 'ka sumani, nyanɔ 'ka wa 'wɔslo. ²⁶ 'In -we weee yia lenva dɔdɔ -gv, 'mɔ nyuma mia 'wluksɔn lapɔpalida, we dli -sulo yia wa 'bhaa. Nu, yali 'tite weee yia zuklua. ²⁷ Nu, Nyimeε 'Yu wa yia -yɔyia yida yalipɔpa -gv, ɔ 'tite -yɔ ɔ 'ɲnumnie nya. ²⁸ Da wee gbunya -mɔni lenve -ka gwedi, a 'yiligbe gege, 'in a 'bhu 'wlu 'wɔ. Nu, -Lagɔɔ amiaa gbɔwɔsayli ka cipa -kwɛin.»

-We figisu slolua mɔ ni

(Mt 24.32-35; Mk 13.28-31)

²⁹ 'In ɔ yia wa gbɔv nine -mɔni 'pali. ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «A yla figisu -yɔ su -tɔlva weee -mɔni! ³⁰ Da a -ka we -yɔyɔ nu, we mɔ tɔpɔda, a yibheli we 'ji nu, 'nyu -lva bhla ka cipa. ³¹ 'Sa -bhlokpade, da a -ka gbunya -mɔni lenve -yɔyɔ, a yibheli we 'ji nu, -Lagɔɔ nyumaa 'wlu lapilie ka cipa. ³² 'In nɛɛ aɔn -yla gbɔzɔnɔ saɛ: dɛslɛn -nyumaa 'dɛ weee 'na 'ka tli, 'in wee gbunya -mɔni 'kaa lenv. ³³ Nu, la yali -yɔ dɔdɔ yia 'bhva, na weli 'na 'ka labhu 'mnumnu.»

A -tv 'yliyagada

³⁴ «A zɔ amiaa 'dɛ 'yliyɔ! A 'na yeli amiaa dibhe 'fetinya -yɔ nɔ bhabhaa mamie -ni, 'in a 'na lɔlɔdli dɔdɔ -gv -lii 'gbv -ni. We 'ni -mɔvɔv, 'in Nyimeε 'Yuu yiyiyli tlaha aɔn. ³⁵ Nu, sa 'sowli tlaha zibhi, 'sa -bhlokpade wee yli -mɔni yia dɔdɔgv -nyuma weee 'tlaha. ³⁶ We 'dɛɛ 'gbv, a -tv 'yliyagada, a 'na ɲwɔnɔ 'ytaa -ni. A -tv -Lagɔ bhuhhoeda 'kɔmɔv, a 'ka 'tite 'yi, 'in gbv weee yia yia, a 'ka we lu. 'In a 'ka Nyimeε 'Yu 'klv 'yiligbee mneni.»

³⁷ Zli, -Zezu slolua nyuma -Lagɔbudu 'kadu zɔ. 'In jibheza, ɔ mɔnia lapia -gɔgɔ wa laa *Olivɔsunyaa -gɔgɔ 'wlu. ³⁸ Zlvkpɛ 'tutu, 'in nyumaa -zlo yia -Lagɔbudu 'kadu zɔ, ɔ weli yukwli pulva.

22

Zuifv 'yugalnya zva -Zezuu -yɔgbv *(Mt 26.1-5; Mk 14.1-2; Zn 11.45-53)*

¹ *'Floo -we 'nia gɔɔ -yɔ -ka, -we ka 'feti dia gwe *'Wɔzitiylu 'feti zli, we ka cipa. ² -Lagɔbɔbɔnyaa -cian -yɔ -Lagɔɔ titee gwe-sanya 'yia 'kli, wa 'ka -Zezu 'bha. Nyumaa -zlo gbelia -Zezu, wa sɔsɔvee 'gbv, wa 'ni we mneni.

Zudasɔ nva -Zezu -dawli 'wɔ *(Mt 26.14-16; Mk 14.10-11)*

³ Nu, -Zezuu 'bɔnɔnya kugbua le 'sɔɔ lv -nyimeε yabhlo wa laa Zudasɔ Isikaliɔtv, -Saatan ka ɔ 'wɔ pla. ⁴ Sa Zudasɔ 'kaa -Zezu wla, 'in ɔ yia we gbaa mɔni -Lagɔbɔbɔnyaa -cian -yɔ 'slɔja kɔa -Lagɔbudu 'kadu ɲweɛ -cian -yla. ⁵ We yia wa 'mɔna 'wɔla. 'In wa nɛɛ ɔ -yla, wa 'ka ɔ 'gwɛzi 'nye. ⁶ Zudasɔ ɲwnua we -yɔ, 'in sa ɔ 'kaa wa -Zezu yoo 'nye, 'in nyumaa -zlo 'na 'kaa we 'jiyibheli, -zugba ɔ talia we 'yoo da.

-Zezu nɛɛ ɔ 'bɔnɔnya pi 'Wɔzitiylu 'feti -gv -lililu

(Mt 26.17-25; Mk 14.12-21; Zn 13.21-30)

⁷ Yli -we nya wa 'kaa 'Wɔzitiylu 'feti -gv *'bhlabhleyua 'bha, we -yɔ 'Floo -we 'nia gɔɔ -yɔ -kaa 'feti, we 'yli ka nyini. ⁸ 'In -Zezu yia Pieli -yɔ Zaan tie, ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «A mɔni -aɔn -yla 'Wɔzitiylu 'feti -gv -lililu pia, -a 'ka we li.»

⁹ 'In wa yia ɔ layibhaɛ: «Mɔ -in 'yibha -a mɔni we pilia?»

¹⁰ -Zezu nɛɛ wa -ylaɛ: «Bhla -we nya a -ka -zɔɔ plaa yi ni, nyimeε yabhlo a -yɔ ɔ yia gbelia, ɔ ka 'nyunyida 'wlu. -Budu -we zɔ ɔ yia plaa, a pla ɔ 'bi. ¹¹ A gba -buduu -kanyɔ -ylaɛ: «-Amiaa -slolunyɔ nɛɛ, -buduu 'yu -we zɔ ɔ -yɔ ɔ 'bɔnɔnya 'kaa 'Wɔzitiylu 'feti -gv -lililu li, da we mɔni?» ¹² -Buduu 'yu 'kadu mɔni we 'wlu, -we kaa -gɔladɔ -li -zɔnɔ zɔ, 'in ɔ slolua we aɔn da. -Bha a yia wee -amiaa lililu pia.»

¹³ 'In wa yia mɔni, 'in sa -Zezu gbaa wa -yla, 'in wa yi 'saa we yli. 'In wa yia 'feti -gv lililu pi.

Nyumaa -Kanyɔɔ -mɔwlv -lililu *(Mt 26.26-30; Mk 14.22-26; 1 Kol 11.23-25)*

¹⁴ Da lilibhla nynia, 'in -Zezu -yɔ ɔ ti-tienya yia lililu gwe ladi. ¹⁵ ɔ nɛɛ wa -ylaɛ:

«In 'yibha in -yɔ aɪn 'ka 'Wɔzitiylu 'feti -gu -lililu li dli weee nya, 'bhie, na siasia yli 'ka nyini! ¹⁶ Nu, in nɛɛ aɪn -ylae: we 'bhv -zɛɛn 'wɔ, in 'nia lililu nu -putu lia yi. Zli a -ka wee lililuu 'ji 'wɔlanɔ kpɛɛn kpɛɛn, -mɔ -Lagɔɔ 'wlulapɪlgbe 'wɔ, we zli na lia we.»

¹⁷ -Zezu 'bhua nɔ -kɔpɔ 'wɔ, 'in ɔ yia -Lagɔ fuo 'pa. 'In ɔ nɛɛ: «A 'bhu 'kɔpɔ nɪ 'wɔ, a dlili we nɔkpla -lu a 'dɛkpɔa nyidi.

¹⁸ Nu, in nɛɛ aɪn -ylae: we 'bhv -zɛɛn 'wɔ, in 'na 'ka 'maslɛɛn nɔ 'ma, 'in -Lagɔɔ nyumaa 'wlulapɪlie 'kaa yi.»

¹⁹ -Mɔv 'bɪgɔ, ɔ 'bhua 'floo 'wɔ, 'in ɔ yia -Lagɔ fuo 'pa. ɔ didli we la, 'in ɔ yia we wa 'wɔladlili. 'In ɔ nɛɛ: «-We mia da na ku -wa, 'mɔ in wlaa amiaa 'gbv. A li wee 'floo -mɪnɪ, 'in a 'ka 'mɪ ligbeda -tv bhla weee nya.» ²⁰ Wa bhia lilie, 'in -Zezu yi 'yaa 'sa wa nɔ -kɔpɔ yoo 'nyɛ. 'In ɔ nɛɛ: «Wee 'kɔpɔ -mɪnɪ -wa -Lagɔ -yɔ nyima 'sɔɔ *'wɔsuslolue -lolu, -we ka 'gbv na 'pɪɔn yia jite amiaa 'gbv.

²¹ «'In a yla: -ɔ 'kaa 'mɪ pɛlv 'pa nyima kwɛɛ, ɔ mɪ da. Na sɔ -yɔ ɔ sɔ mɪ lililu lɔ kna -bhlogbɔɔ 'wɔ. ²² Gbɔzɔnɔ -wa, sa -Lagɔ 'yibhaa we, 'sa Nyɪmɛɛ 'Yu yia mɪnɪ. Nu, nyɪmɛ -ɔ 'kaa ɔ wla, 'in wa 'ka ɔ 'bha, gbɔnyuu mɪ -mɔɔ -nɔ nya.» ²³ 'In wa yia layibhahie bhli: «-Aɪn glaa nyɔɔ 'ka -mɔv lɛnva?»

-Aɪn glaa nyɔɔ -wa 'kadva?

²⁴ -Zezuu 'binɔnya nyidi kpɛlie 'kadɔ yia -bha -bho. Wa 'yibha, -ɔ -wa wa glaa 'kadɔ, wa 'ka ɔ yibheli. ²⁵ -Zezu nɛɛ wa -ylae: «Dɔdɔgbɔ -nyumaa 'wlulapɪlɪnya pɪli wa 'wlu la, 'tɪtɛ weee nya. 'In -wa kaa wa, -maa 'yibha wa la -maa gbɔzɔnɔv lɛnɔnya.»

²⁶ 'In amia 'na nɔnɔ 'sa -maa 'bhisa -nɪ. Nu, -ɔ -wa 'kadɔ aɪn glaa, ɔ -mɪ 'yɪslɔkpɪle 'bhisa. 'In -ɔ -wa amiaa -kanyɔ, ɔ -mɪ amiaa zɔlubhɔnɔnyɔ 'bhisa. ²⁷ Nu, nyɪmɛ -ɔ -dɪa lililu gwe la, mɔ 'yɪlia yaayɪ, -ɔ mia lililu dlilida -mɔɔ 'yɪlia yi? -ɔ -dɪa lililu gwe la mɔ 'yɪlia. We 'nɪ mɔv? We nanɪ 'yli! -Mɔv bhla, -amɪ mɪ aɪn nyidi nyɪmɛɛ zɔlubhɔnɔnyɔ 'bhisa!

²⁸ Da wa mia 'mɪ sɪalɪda, amia mia da, amia -tva 'mɪ kwesi 'yli weee nya. ²⁹ Sa na Dide 'nyɛa 'mɪ nyumaa 'wlulapɪlie se, 'sa -bhlokpade -amɪ na nyɛa 'ya we amia. ³⁰ -Mɔ na 'wlulapɪlgbe 'wɔ, lia a -yɔ 'mɪ 'sɔ yia, 'in

a -yɔ 'mɪ 'sɔ 'ka 'ma. 'In 'ɲɪmɪnkpe -gu a yia ladɪa, 'in a 'ka *Izlaɛlu *zva kugbua lɛ 'sɔɔ -yɔgbv 'wɔbhhu.

-Zezu nɛɛ Pɪeli yia ɔ gbv kpɛlia

(Mt 26.31-35; Mk 14.27-31; Zn 13.36-38)

³¹ «'Simɔɔ, 'Simɔɔ, -in pɔ yukwli! *-Saatan 'yibha ɔ 'ka aɪn 'wɔbhli, sa wa bhli 'mɔɔ 'wɔ, 'in sa wa sɪsalia we 'ya -yɔ we flɪ 'wɔ, 'sa.

³² In ka -Lagɔ bhuhhoe -na 'gbv, dlɪzɔzɔve yi -mɪ 'wɔbɔɔ 'gbv. 'In 'yli -we nya -in -ka lɔbhiti na -gbɛ, -in 'tɛmanɪ -na bheliaa dli la.»

³³ Pɪeli nɛɛ ɔ -ylae: «Nyumaa -Kanyɔ, in ka dli -sa, -in 'ka -kaslv 'wɔ mɪnɔɔ, in -yɔ -mɪ 'sɔ. -In -ka tlɔɔ, in -yɔ -mɪ 'sɔ.»

³⁴ 'In -Zezu yia we 'bɪgɔpali: «In nɛɛ -mɪ -ylae: -zɛɛn -yli -mɪnɪ nya, -kɔkɔ 'na 'ka gbo, 'in -na kpɛlia na gbv -zakpa ta. 'In -na gbaa, -in 'nɪ 'mɪ -yi.»

A mnazi la, a 'ka tv gv

³⁵ -Zezu nɛɛ wa -ylae: «Da in tiea aɪn, 'in a 'nia 'gwezi -bhɔtɔ, -bada -yɔ -sakwla 'wɔbhhu, -lu ka aɪn 'wɔbɔɔ?»

'In -maa yia we 'bɪgɔpali: «-Innya, -lu yabhlogbɔɔ 'nɪ -aɪn 'wɔbɔ.»

³⁶ 'In ɔ nɛɛ wa -ylae: «Nu, -slɛɛn -ɔ -ka 'gwezi -ka, ɔ 'bhu we 'wɔ. -ɔ -ka -bada -ka, ɔ 'bhu we 'wɔ. 'In -ɔ 'nɪ togɔgbɛ -ka, -mɔɔ 'pa -mɔɔ -bana 'kadɔ pɛlv, 'in ɔ 'ka we 'yabhlo zɔ. ³⁷ In nɛɛ aɪn -ylae: wɛli -we wa cɛlia -Lagɔsɛbhɛ 'wɔ, -we gbaa:

«Wa ka ɔ gbɔnyuuu kwɛ -cɪan glaa zɛli, na 'gbv wa yia we cɛli. Nu, -we wa cɛlia na 'gbv, we mɪ nu, we nɔ lɛ, -bha -tv 'wɔ -sɛ.»

³⁸ ɔ 'binɔnya nɛɛ ɔ -ylae: «Nyumaa -Kanyɔ, togɔgbɛ sɔ nɪ.»

'In ɔ nɛɛ wa -ylae: «We -tv sa!»

-Zezu bhuhhoea -Lagɔ Olivɔsunyaa -gɔgɔ 'wlu

(Mt 26.36-46; Mk 14.32-42)

³⁹ -Zezu 'tlaa, 'in ɔ yia *Olivɔsunyaa -gɔgɔ 'wlu mɪnɪ, ɔ -yɔ ɔ 'binɔnya 'sɔ. Sa ɔ nva -benyi 'sa. ⁴⁰ Da ɔ nɪnia wee da, 'in ɔ nɛɛ wa -ylae: «A bhuhhoe -Lagɔ, a yi laylagbɔ lɔ bhli.»

⁴¹ 'Bhie, sa nyɪmɛ -ka gbɔkv viteli da we bhli, 'in ɔ yi 'saa wa gwevla. ɔ 'sibhli 'kukolu, 'in ɔ yia -Lagɔ bhuhhoe. ⁴² ɔ nɛɛ: «Dide, -in -ka we 'yibha, -in vlali 'mɪ siasie 'kadɔ -mɪnɪ gwe. We 'na -zɛli nanɔv dɔmagbɔ -nɪ, we -zɛ -na dɔmagbɔ.» [⁴³ Tɔvɔn,

-Lagoo 'anzu yabhlo 'bhua yali, 'in we yia o 'klotlali, we 'ka o dli latemanu 'gbu. 44 -Zezuu dli sumania tenyi tenyii, 'in o yi 'yaa -Lagoo bhuhhoe 'titee. 'In o -yoo sloo 'wuba 'pion, we yia bhlida -tu dudu.]

45 Da o bhia -Lagoo bhuhhoe, o -soa 'wu, 'in o yia o 'binonyaa -gbe luyi. 'In o yia wa 'ytaa -njwoda yli, -we ka gbu -wa, wa dli -su. 46 O nee wa -ytaa: «Lee ka 'gbu a njwo 'ytaa? A -so 'wu, 'in a bhuhhoe -Lagoo, a yi laylagbu lu bhili.»

-Zezu wa kpa

(Mt 26.47-56; Mk 14.43-50; Zn 18.3-11)

47 -Zezu mi o 'binonya -yaa gbu gbada, 'in nyimaa -zlo yia o 'tlali. O 'binonya kugbua le 'soo 'yabhlo wa laa Zudasi, mo -galia wa 'yu. 'In o yia -Zezu kwesi be, o 'ka o gbleli. 48 'In -Zezu nee o -ytaa: «Zudasi, -in 'ka *Nyimaa 'Yu pelu 'paa 'gbu -na gblelia o yi?»

49 Gbu -we 'kaa -Zezu yli, da o 'binonya 'yia we -yo, 'in wa yia o layibhae: «Nyimaa -Kanyo, -a 'pa waa nyima nu tugugblee?» 50 Toun, 'in wa lu -nyime yabhlo yia -Lagobubonyaa -kanyo 'kaduu zolubhononyoo lilikwe -yukwli o 'wlu -di.

51 'In -Zezu nee: «A 'tide we 'yi, we -tu 'sa!» O zia oo nyimaa yukwli kwe, 'in o yia o jipe.

52 'Bhie, -Lagobubonyaa -cian, -Lagobudu 'kaduu njwekunyaa -cian, -yo -Lagobudu zoo nyima kpa, -wa yia -Zezu kpa, -Zezu nee wa -ytaa: «'Wienyo in -mia, 'in a yia 'mi kpa yi tugugblee -yo su kibhe nya kwee -nya yi?»

53 In -yo ain 'so mi 'komuu -Lagobudu 'kaduu zo, a 'ni 'mi kpa. Nu, wee bhla -muni mi amiaa -nu nya, 'in we mia -Saataan 'titee mia nikpise 'wuu -nu nya.»

Pieli nee o 'ni -Zezu -yi

(Mt 26.57-58,69-75; Mk 14.53-54,66-72; Zn 18.12-18,25-27)

54 Wa kpa -Zezu, wa -yo o mnia, 'in wa yia o *-Lagobubonyaa -kanyo 'kaduu -budu zo 'pa, -zugba Pieli mi -Zezu 'bi, o 'ni o -yo cipa. 55 Wa -dia -kosu 'yi wee -budunwee, nyima -wa mia 'woboda, 'in Pieli yia wa nyidi ladi. 56 Zolubhononwono 'yia o -kosu njwe -yo ladi, o ytaa o tenyii, 'in o nee: «Oo nyime -muni mi 'ya -Zezuu 'binonyo nya zlume.»

57 'In Pieli yia we 'bigupali oo 'njwono -ytaa: «We 'ni gbuzonu, in 'ni o -yi.»

58 -Bha bea -se, nyime yabhlo mia -bha, o ytaa Pieli tenyii, o nee: «-Mi mia de, -in mi 'ya o 'binonyaa glaa -nyime yabhlo nya.»

'In Pieli yia we 'bigupali oo nyime -ytaa: «-Innya, -ami 'ni o 'binonyo.»

59 -Muu 'bigu, 'leli -bhlo 'plia sa, 'in nyime yabhlo yi 'yaa we njwe -yokpalie: «Cun, gbuzonu -wa, oo nyime mia de, o -yo o 'so mi zlume, nu, Galilee -nyime -wa.»

60 'In Pieli yia we 'bigupali oo nyime -ytaa: «'Tale, lee -in 'yibha -in 'ka gba -bha? 'In 'nu -na weli 'wola.» Pieli mi -slo gbada, toun, 'in -koko yia gbo. 61 Nyimaa -Kanyo 'bhitia, 'in o yia Pieli yia tenyii. Toun, weli -we Nyimaa -Kanyo gbaa, 'in Pieli dli yia we -gu -bho, o nee o -ytaa: «Pieli, nyima -yaa -na yia gbaa nu, -in 'ni 'mi -yi, -zakpa ta, 'bhie, -koko 'kaa -zeen gbo.»

62 Pieli 'taa, 'in o yia nyazuwie wida -tu kpokpo.

-Zezu wa vela, 'in wa yia o bhiti

(Mt 26.67-68; Mk 14.65)

63 Nyima -wa mia -Zezu njwekoda, -zugba wa palu o gla, 'in wa bhiti o. 64 Wa -gbli o 'naa 'yli -gu, 'in wa yia o layibha: «Nyoo 'pa -mi -lua? -In gba o 'ni!» 65 'In wa yi 'yaa o weli, weli 'yli -bhlo -bhlo nya.

-Zezu wa kwaa gbowliwodunya 'yu

(Mt 26.59-66; Mk 14.55-64; Zn 18.19-24)

66 Da zli zlia, Zuifuu nyima kpa, -Lagobubonyaa -cian -yo -Lagoo titee gwe-sanya yia 'wlu gbeli. 'In wa yia -Zezu gbowliwodunya 'yu kwa. 67 'In wa yia o layibha: «-Lagoo -Bhasanyo -in -mia yi? -In gba we -ain -yaa.»

-Zezu yia we 'bigupali wa -ytaa: «In -ka we gba ain -yaa, a 'nia we gbuzonu laa yi. 68 In -ka ain layibha, a 'na 'ka we 'bigupali 'mi -yaa. 69 Nu, desleen 'debhie -gbolu, Nyimaa 'Yu dia 'titee -ka -Lagoo lilisolu la.»

70 Toun, 'in wa 'de weee yia 'wukpi: «-Zugba, -Lagoo 'Yu -in -mia yi?»

'In o yia we 'bigupali wa -ytaa: «'Mu a gbaa de: 'mo in -mia.»

71 'In wa nee: «-A 'ni we dayinyaa gbu -ka! -A ka -amiaa 'de nya o njwee weli 'nu feifei.»

23

-Zezu wa kwaa Pilati 'yu

(Mt 27.1-2, 11-14; Mk 15.1-5; Zn 18.28-38)

¹ Nyuma weee -saa 'wɔ, 'in wa yia -Zezu Pilati 'yu kwa. ² 'In wa yia ɔ gbu 'wluladilie bhli -mɔ. Wa nɛɛ: «-A 'kaa nyime -mɔni 'yi, -zugba ɔ mi -amɔaa nyuma mnɔnda. ɔ nɛɛ -ain -yla, -a 'na 'pɛni Sezaa *nisɔn -gwezi -ni. 'In ɔ nɛɛ, ɔ de -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ, mɔ -wa nyumaa 'wlulapɔnyɔ.»

³ Pilati yia ɔ layibhaɛ: «'Lee, Zuifɔv 'wlu-lapɔnyɔ -in -mia yi?»

-Zezu yia we 'bɔgɔpali ɔ -ylaɛ: «'Mɔ -in gbaa de.»

⁴ 'In Pilati nɛɛ -Lagɔbɔbɔnyaa -cian -yɔ nyumaa -zlo -ylaɛ: «Gbu -we ka 'gbu in 'kaa nyime -mɔni -kasɔ 'wɔpa, 'in 'yi we -yɔ.»

⁵ 'In wa nɛɛ 'ya wɛli 'tite nyaɛ: «ɔ gbuɔlolu wɛli -gɔ nyumaa -zlo sɔba nyumaa 'wlu-lapɔnyɔ -yɔ 'wɔ. Galilee dɔdɔ -gɔ ɔ dɔla we gwe, 'in ɔ -yɔ we yia Zudee -dɔdɔ -gɔ 'plɔli, 'bhie, ɔ -yɔ we 'sɔ yia -zɛɛn da -seli nyini -Zeluzalemɔ -dɔdɔ -gɔ.»

-Zezu wa kwaa Ewloɔv 'yu

⁶ Pilati 'nɔa wa nɔwɛɛ Galileee 'nɔni, 'in ɔ yia layibha: «ɔɔ nyime -mɔni, Galilee -nyime -wa yi?» ⁷ ɔ 'nɔa ni, dɔdɔ -we Ewloɔv pɔla 'wlu la, -mɔ -Zezu 'bhua, 'in ɔ nɛɛ, wa kwa ɔ Ewloɔv. -Mɔv bhla, -zugba Ewloɔv mi -slo -Zeluzalemɔ -dɔdɔ -gɔ.

⁸ Ewloɔv 'yia -Zezu, 'in ɔ yia 'mɔna li. Ni, wa ka -Zezuu gbu -gbada -gwɛɛ, -zugba ɔ nu we. ɔ 'yibha ɔ 'ka ɔ 'yi, -mɔv 'bi ka 'wɔgwɛɛ. 'In ɔ 'yibha ɔ 'ka ɔ gwɛdigbu yabhloo lenɔda 'yi. ⁹ ɔ yia ɔ gbu duun layibha, 'in -Zezu 'ni we 'yabhlogbɔɔ 'bɔgɔpali. ¹⁰ -Mɔv bhla, -Lagɔbɔbɔnyaa -cian -yɔ -Lagɔɔ titee gwe-sanya mi -bha, -zugba wa dɔli -Zezu gbu 'wlu la -gla nya. ¹¹ Ewloɔv -yɔ 'sloja paha -Zezu gla, 'in wa yia ɔ gbu -kpua -nyime 'wɔnɔ. 'In ɔ nɛɛ, wa -pla ɔ 'ylinanɔ -bana 'wɔ, wa kwa ɔ Pilati -gbɛ lu. ¹² -Benyi, Ewloɔv -yɔ Pilati 'sɔ mi tɔnyima nya. Wee 'yɔli -bhlokpade nya, wa -zɛa 'tale -yɔ 'tale.

Zuifɔv 'yibha -Zezuu tɔtɔle

(Mt 27.15-26; Mk 15.6-15; Zn 18.39-19.16)

¹³ -Lagɔbɔbɔnyaa -cian klaa, nyumaa 'yu-galinya kpasɔ -yɔ 'gbee nɔkpla -nyima weee,

Pilati gbelia 'wlu. ¹⁴ 'In ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «A -laa 'mi nyime -mɔni, 'in a nɛɛ, ɔ mi nyuma mnɔnda. Mɔ mia! 'Mɔ in yibhaa de la ain 'yu. 'In gbɔnyii a dɔla ɔ 'wlu la, in 'ni ɔ 'yi we 'yabhlogbɔɔ lenɔnyɔ nya. ¹⁵ 'In Ewloɔv -mɔɔ 'ni 'ya ɔ 'yi we lenɔnyɔ nya. We 'gbu, ɔ yia ɔ lula -amɔaa -gbɛ. -Mɔv 'bɔgɔ, nyime -mɔni, gbɔnyuu -we ɔ nɔa le, -we ka 'gbu ɔ 'kaa tɔli, -mɔv 'ni -mi. ¹⁶ We 'gbu, gbaa na yia wa seli ɔ -pɔni nya bhabha, 'bhie, in 'ka ɔ 'yitide.» [¹⁷ Sa *'Wɔzɔtɔyɔli 'feti nyina -bhlo, 'sa Zuifɔv tite gbaa Pilati 'tide wa -yla -kasɔnyime yabhlo 'yi.]

¹⁸ 'In Pilati 'yibha ɔ 'ka -Zezu 'yitidee 'gbu, wa 'de weee yia 'wɔkpɔ: «-In 'bha ɔɔ nyime -mɔni, 'in 'tide -ain -yla -Balabasɔ 'yi!» ¹⁹ Zɔlɔmɛ -Balabasɔ -sɔba dɔdɔv 'wlu-lapɔnyɔ -yɔ 'wɔ -Zeluzalemɔgbe nɔkplɛ, 'in ɔ yia nyime 'bha. We 'gbu, wa yia ɔ -kasɔ 'wɔpa.

²⁰ Pilati 'yibha ɔ 'ka -Zezu 'yitidee 'gbu, ɔ yi 'yaa wɛli 'wɔbhu 'sɔ, 'in ɔ yia waa nyumaa -zlo -yla gbu gba. ²¹ 'In wa yia 'wɔkpɔ 'titeɛ ɔ -yla: «Kɔlv ɔ *su -gɔ la! Kɔlv ɔ su -gɔ la!»

²² Pilati 'bhua wɛli -zakpa tanɔ 'wɔ, 'in ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Gbɔnyuu -mɔmɔ ɔ nu lea? Gbɔnyuu -we ɔ nɔa le, -we ka 'gbu ɔ 'kaa tɔli, 'in 'yi we -yɔ. We 'gbu, gbaa na yia wa seli ɔ -pɔni nya bhabha, 'bhie, in 'ka ɔ 'yitide.»

²³ 'In wa yia 'wɔkpɔ, -zugba wa kpali wee gbu -bhloo 'de nɔwɛ, wa kɔlv -Zezu su -gɔ la. 'In wa nɔwɛ -yɔtɛɔ yia Pilati 'wɔzi. ²⁴ We 'gbu, -we wa 'yibhaa, 'in Pilati yia we lenɔgbu -yɔnɔwɔ. ²⁵ Nyime -ɔ -sɔba nyumaa 'wlu-lapɔnyɔ -yɔ 'wɔ, 'in ɔ yia nyime 'bha, 'mɔ wa 'yibhaa wa tide 'yi. 'In Pilati yia -mɔɔ 'yitide. 'In ɔ yia wa -Zezu yoo 'nyɛ, 'in -we wa -ka 'yibha, wa 'ka we ɔ nɔnɔ.

-Zezu wa kɔba su -gɔ la

(Mt 27.32-44; Mk 15.21-32; Zn 19.17-27)

²⁶ Da wa -yɔ -Zezu mia mnɔda, 'in Silɛnyu 'Simɔɔ, wa -yɔ -mɔɔ yia gbeli, -zugba ɔ bhɔ kpaa. 'Sloja yia ɔ kpa, 'in wa yia ɔ -Zezuu su -bhɔgba 'wɔlapali, ɔ 'ka we ɔ 'bi kwa. ²⁷ Nyumaa -zlo mi ɔ 'bi. 'In nɔwɔni mia wa glaa, -zugba -maa bhɔti kɔkɔli, 'in wa bhali ɔ 'gbu.

²⁸ -Zezu 'bhɔtia la wa gbɛgbɛin, ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «-Zeluzalemɔ -nɔwɔni, a 'na wili na 'gbu -ni, a wi amɔaa 'de -yɔ amɔaa 'yuaa 'gbu!

²⁹ Ni, we bhla yia nyina, 'in wa 'ka gbɛɛ:

«Nwni -wa 'nia mneni wa 'ka 'yu gwali, -wa 'nia -slɔ gwali, 'in -wa 'nia -slɔ 'yu 'nyeni, 'wutɔtɔe -dlɔɔ mi -maa -nu nya!» 30 Nu, nyima yia gbaa -gɔgɔnya -yla:

«A bhlili -ain -gu!» 'In wa 'ka gba 'kpidanya -yla:

«A zize -ain!»

31 Nu, we -ka 'sa wa nu sa su yalɔ, 'in lɛɛ -lu 'ka suu yeyɛnu ylia?»

32 Wee bhla -bhlokpade nya, nyima sɔ mia gbonyuu -lenɔnya nya, 'in 'slɔja -yɔ -maa yi 'yaa yi, wa 'ka wa -yɔ -Zezu 'bha dabɔɔ. 33 Da wa nynia da ka 'ɛni wa laa «'Wluu 'kva», -bha 'slɔja kulɔa -Zezu su -gu la. 'In wa yi 'yaa -bha gbonyuu -lenɔnya 'sɔ su -gu lakɔɔ. 'Yabhlo mi ɔ lilisɔɔ, 'in -gɔɔɔ mia ɔ kɔpɛsɔɔ. 34 Tɔɔn, -Zezu nɛɛ, «Dide, -in ti wa -yɔgbɔ 'wɔ, -we wa mia lenɔda, wa 'ni we -yi.»

'In wa yia -nɔgbɔ 'pa, -zugba wa dlili ɔ -bana, wa 'dekpɔa nyidi.

35 Nyimaa -zlo mia -bha, -zugba wa yla -we mia 'plɔda. Zuifɔɔ 'yugalɔnya yia ɔ gla pali, -zugba wa gbaɛ: «ɔ ka nyima talɔa pue, ɔ pue -slɛɛn ɔ 'dɛ, -zugba *Klisi -ɔ -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ, ɔ -ka ɔ nya -mi!»

36 'Slɔja yi 'yaa -Zezu gla pali. Wa bea ɔ kwesi, 'in wa yia ɔ kalɔ nu 'nyɛ. 37 'In wa nɛɛ: «We -ka Zuifɔɔ 'wlulapɔlɔnyɔ -in -mi, -in -sa -na 'dɛ gbɔ 'wɔ.»

38 ɔ 'wlu -bita, wa yia -bha cɛli:

-ɔ MIA DA

ZUIFUU 'WLULAPILINYɔ -WA

39 'In waa gbonyuu -lenɔnyaa 'yabhlo mia su -gu lakɔɔɔda, -mɔɔ yia -Zezu vɛli. ɔ nɛɛ: «-In 'ni -Lagɔɔ -Bhasanyɔɔ? -In pue -na 'dɛ, 'in -in 'ka -amia pue!»

40 'In, ɔɔ gbonyuu -lenɔnyɔ -gɔɔɔ yia ɔ -libheyi -yla gbɔ lapali. ɔ nɛɛ ɔ -ylɛɛ: «-In sɔ -Lagɔɔ? Nyime ɔ -a -yɔ ɔ 'sɔ mia da tlɔtlɔ -kasɔ -bhlo 'wɔ, ɔmɔ 'ni gbonyuu yabhlogbɔɔ lenɔ. 41 We klɔ -wa -amia 'ka -kasɔ -mini pla, gbonyii -a nɔa lɛ, we 'pɛnie -wa. 'In ɔmɔ 'ni gbonyuu yabhlogbɔɔ lenɔ.»

42 'Bhie, ɔ yia we -gɔɔɔɛ: «-Zezu, zli -in -ka -na nyima 'wlulapɔlia yi, -in ligbe 'mi.»

43 -Zezu yia we 'bɔɔpali ɔ -ylɛɛ: «In nɛɛ -mi -yla gbɔzɔnɔ saɛ: -zɛɛn -yli -mini nya, -in -yɔ 'mi 'sɔ mi -Lagɔɔ dɔɔɔ -gu.»

-Zezuu tlɔtlɔ

(Mt 27.45-56; Mk 15.33-41; Zn 19.28-30)

44 'Ylɔ 'ka -glɔnyidi nynia yi, we nyumoa 'wɔ, 'in nikpise yia kpa dɔɔɔ weee -gu. We li 'lɛli ta. 45 'In 'naa bɔzɔ -Lagɔɔbudu 'kadɔ zɔ, we yia 'wɔyla 'sɔ we nyidi. 46 -Zezu 'kpiɔ 'wɔ wɛli 'tite nya, 'in ɔ nɛɛ: «Dide, -mi kwɛɛ na zɔa na zuzu.» ɔ bhia 'saa gbagbie, tɔɔn, 'in ɔ yia tlɔ.

47 -We weee 'plɔa, *Wlɔmɔ -slɔja glɔ gbuu 'yugalɔnyɔ 'yia we -yɔ, 'in ɔ yia -Lagɔɔ 'ɛni -mnɔni, 'in ɔ nɛɛ: «Gbɔzɔnɔ -wa, ɔɔ nyume -mɔni, nyume tikli -wa 'piɛn!»

48 Nyima -duun -wa yia gbɔ -mini ylaa, -we weee 'plɔa, 'in wa yia we -yɔyi. 'In nɔwɔtlɔ yia wa -gu slu, 'in wa -yɔ kɔkɔ bhɔtie yia nyazi nya wa -zɔɔ lobhiti. 49 -Zezuu 'talea weee -yɔ 'ɛnɔ -wa -yɔ ɔ 'bhɔa Galilee, 'in wa yia ɔ yoo kwaa, wa 'yiligbe 'pɔpi, -zugba wa yla -we weee mia 'plɔda.

**-Zezefɔ 'bhlua -Zezu*

(Mt 27.57-61; Mk 15.42-47; Zn 19.38-42)

50-51 Zuifɔɔ 'gbe yabhlo wa laa Alimatee, we nyime yabhlo wa laa *-Zezefɔ, -mɔɔ mi 'ya -bha. Nyime -zɔnɔ -yɔ nyime tikli -wa. ɔ mi -Lagɔɔ nyimaa 'wlulapɔlie wɔda, 'in ɔ mia Zuifɔɔ gbɔwliwɔɔnyaa glaa -nyime yabhlo nya. -We gbɔwliwɔɔnyaa talɔa pɔpalia, 'in wa nɔa lɛ, ɔ -yɔ wa 'sɔ 'ni we -gu wɛli -bhlo -ka. 52 ɔɔ -Zezefɔ mɔnia Pilatu -gbe, 'in ɔ yia -mɔɔ -Zezuu 'kwie -zlali. 53 -Mɔɔ 'bɔɔ, 'in ɔ yia wee 'kwie su -gu -sa, 'in ɔ yia we 'naa -yɔ zɔ. 'Bhɔka -we wa 'bhlua tukpa 'wɔ, 'in wa 'nia -slɔ 'kwie nɔkplɛ fa, we nɔkplɛ ɔ faa wee 'kwie. 54 Yli -we nya wa mnazi wa 'dɛ la, wee 'yli nya -Zezefɔ faa wee 'kwie 'bhɔka 'wɔ. 'In we nya *Nyapɛyli dia gwe.

55 'Nwni -wa -yɔ -Zezu 'bhɔa Galilee -dɔɔɔ -gu, -maa -yɔ -Zezefɔ yia 'bhɔka -gu mni. Wa yia wee 'bhɔka 'wɔ -tali, 'in sa wa palia -Zezuu 'kwie la, 'in wa yia we -yɔyi. 56 -Mɔɔ 'bɔɔ, 'in wa yia wa -zɔɔ lobhiti. 'In nɛɛ -ka kpi -yɔ -lasikɔ -we ka nɛɛ menia, wa yia we pi, -we wa 'kaa 'kwiee ku -yɔ 'pa. Wa tite nɛɛ, Zuifɔɔ Nyapɛyli nya, wa 'na nɔnɔ lubho -ni. We 'gbɔ, wa yia nyapɛda -tu.

24

-Zezu -sɔa 'wɔ tlɔtlɔnya glaa

(Mt 28.1-10; Mk 16.1-8; Zn 20.1-10)

¹ Dimasu zlokpe -papa, 'in 'nwni yia kpi -we ka nne menia wa pia, we nya gbawla -gu mni. ² Bhla waa 'nwni 'ka -bha nyini, -zugba tokpa -boklo 'kadu 'ni gbawla nwee -mi, wa ka we glipe. ³ Wa -talia gbawla nokple, wa 'ni Nyumaa -Kanyo -Zezuu 'kwie 'yi. ⁴ -We waa 'nwni 'kaa 'wlukoon lapopali, wa 'ni we -yi. Toun, nyima so kaa lilibana 'pupa 'yilyi 'wu, -maa yia wa 'klutlali. ⁵ Nyano sloa 'nwni 'wu, 'in wa yia 'wlu lagbli. Waa nyima 'so nne wa -ylae: «Lee -lu ka 'gbu a tali 'yliyoganyoo da tittinya glaa? ⁶ O 'ni -seli -mi. O ka 'woso tittinya glaa. Da o mia zlime Galilee, -we o gbaa ain -yla, a ligbe we: ⁷ «We mi nu, wa 'nye *Nyimee 'Yu gbonyuu -lenunya yoo. Wa 'ka o su -gu lakulu, 'in 'yili 'so we taa zli, o 'ka tittinya glaa 'woso.»

⁸ 'In waa 'nwni yia -Zezuu welinya ligbe. ⁹ Wa 'bhua gbawla -gu, 'in wa yia we gbaa mni -Zezuu 'binonya kugbua le -bhlo -yla, we -yo nyima -tolva -yo wa 'so mia. ¹⁰ 'Nwni -wa -laa wee 'di -mni -Zezuu tietienya, wa nni nu: Magidala -nwno Malii, Zani, *Zakee 'nyaa Malii -yo 'nwni -tolva -yo wa 'so mia. ¹¹ 'In waa -Zezuu tietienya nne wa 'dee dli zo, -we waa 'nwni mia gbada, gbu -kpua -waa 'gbu, wa 'ni wa dli 'wudi. ¹² -Bha Piel -soa 'wu, 'in o -yo -gwagwie yia gbawla -gu mni. O kwlia 'wu, o -talia 'bhuka 'wu, 'naapinya wa bibelia 'kwie -yo la, we 'dekpuo o 'yia -yo. 'In nwegaga yia o subha, -we weee 'pliaa 'gbu. 'In o yia o -budunwee lmn.

*-Zezu -slolua o 'de o 'binonya 'so 'klv
(Mk 16.12-13)*

¹³⁻¹⁴ 'Gbe -we wa laa Emausi, we -yo -Zeluzalem 'so, kilo kugbua le -bhlo mia we nyidi. Wee 'yili -bhlokpade nya, -Zezuu 'binonya glaa -nyima 'so mia -mo mni. -We weee 'plia, -zugba wa -yo we 'disasie mni 'yloogblu. ¹⁵ Bhla -we nya wa mia gbada, 'in wa mia kpelida, -Zezuu 'debhie -gbolu yia wa kwesi be, 'in o -yo wa yia bu 'wu mni dabudu. ¹⁶ -Zezuu 'binonya 'yia o -yo, 'in -lu yabhlo'o nwnu, wa 'ka o yibheli.

¹⁷ 'In -Zezu yia wa layibha: «'Lee, lee gbu -gu a kpeli nada 'yloogblu?»

Toun, wa dli yia sumani, 'in wa yia 'yiligbe. ¹⁸ Wa 'de 'so glaa 'yabhlo wa laa Kleopasi, -mo nne o -ylae: «-Na 'de -bhlo

-wa -Zeluzalem -nyime, o 'nia gbu 'plia 'wobhlolu -ylunya ni nyaa 'ji -yi yi?»

¹⁹ 'In o yia wa layibha: «Mo -gbu we -ma?»

'In wa yia we 'bigupali o -ylae: «Gbu -we 'yia Nazaletiyu -Zezu, mu -wa! -Lagobuu -falpanyo 'tite o -mia. O ka we -slolu o lenugbunya -yo o welinya 'wu, -Lago -yo nyima 'yu. ²⁰ -Amiaa * -Lagobubonyaa -cian -yo -amiaa 'yugalinya ka -Zezu wla, wa 'bha o, 'in wa yia o *su -gu lakulu. ²¹ -Amia di we dli 'wu nu, mo 'ka yaa Izlaelnyuma gbu 'wosa. 'In -moo weee -gu, gbunya 'plia, we 'yili taa zli mia -zeen. ²² Gbuzonu -wa, -amia glaa nwni tolva ka -ain nwegaga -subhali. Zlokpe -papa, 'in wa yia gbawla -gu mni. ²³ Wa 'ni o 'kwie 'yi. 'In wa yia luyi, -bha wa gbaa -ain -ylae, -Lago 'anzunya ka wa 'klutlali, 'in we nne wa -ylae: «-Zezu -ga 'yilyo!» ²⁴ -Amia lu -nyima tolva ka gbawla -gu mni, 'in gbu -we 'nwni gbaa, wa yi 'saa we yli. Wa 'ni -Zezuu 'de 'yi.»

²⁵ 'In -Zezu nne wa -ylae: «Nyima -wa 'ni 'ylimna, 'in gbu -we -Lagobuu -falpanya gbaa, -wa'a 'nu we 'wula -pa! ²⁶ We mi nu, -Lago -Bhasanyo sia sa, 'bhie, -Lago 'ka o 'nnumnie o yoo 'nye.» ²⁷ -Moo 'bigu, -we wa celia o daa, -Lagosebhe 'wu, o yia we gwe -sa wa -yla. O dia we gwe Moizu 'sebhe -gu, 'in o -yo we yia -Lagobuu -falpanyaa 'sebhe weee 'wu pla.

²⁸ 'Gbe -we 'wu o 'binonya 'so mia mni, da wa nyina we kwesi, 'in -Zezu yia nu nne, da 'pipo o mi mni. ²⁹ 'In wa yia o -klolu, 'in wa nne o -ylae: «-In -yo -ain 'so -tu! Jibhe ka zo, 'in sabo ka bebee bhia.» 'In o yia -budu zo pla, o -yo wa 'so 'ka -tu.

³⁰ O -yo wa -dia lililu gwe la, o 'bhua 'floo 'wu, 'in o yia -Lago fuo 'pa. -Moo 'bigu, o didlia we la, 'in o yia we wa 'wuladlili.

³¹ Toun, wa 'yili -bloa, 'in wa yia o yibheli. -Bha -bhlokpade, o yia wa 'yiligwe mnonu.

³² 'In wa nne, wa 'dekpuo nyidi: «Da -a mia 'yloogblu, o mia -ain -yla gbu gbada, -zugba o sa -ain -yla -Lagosebhe gwe, 'muna ka -ain dli zo ye, we 'ni moo?»

³³ Wa -soa 'wu -bha -bhlokpade, 'in wa yia -Zeluzalem lmn, -mo wa yia -Zezuu tietienya kugbua le -bhlo -yo wa -lima 'wlu gbelida. ³⁴ 'In -maa nne wa -ylae: «Gbuzonu

-wa, Nyımaa -Kanyo ka tıtlınya glaa 'wɔsɔ. Nu, o ka 'Simoo 'klotlali.» ³⁵ 'In -maa 'so yia -we 'plia 'yloogbluu 'di -sa wa -yla. Sa wa yibhelia -Zezu, -zugba o mi 'floo ladılda, 'in wa yi 'yaa -moo gba wa -yla.

*-Zezu -slolua o 'de o 'binanya 'klv
(Mt 28.16-20; Mk 16.14-18; Zn 20.19-23;
Lngb 1.6-8)*

³⁶ Da wa mia -slɔ gbada, 'in -Zezu yia o 'de -slolu wa nyıdı. 'In o nee wa -ylaε: «'Wɔtɔtɔe -dlɔɔ -yɔ aın 'so -mı!»

³⁷ -Nyanıgbɔ -kpalia wa, 'in wa yia nyanɔ nu. Wamıa nee yaa 'sa nu, nyımezuzu -wa.

³⁸ -Zezu nee wa -ylaε: «Lεε -lu sumanı amıaa dlia? 'In lεε ka 'gbu a lu sa dlia? ³⁹ A yla na -kwıte -yɔ na bhɔpatɔnya, -amı -wa, gbuzɔnu sa! A zi 'mı kwe, 'in a yla, nu, nyımezuzu 'nı yıce -yɔ 'kua -ka. Sa a yia de 'mı -yɔ 'bhisa.»

⁴⁰ O gba 'saa, 'bhie, o yia o -kwıte -yɔ o bhɔpatɔnya wa 'kloslolu. ⁴¹ 'Mona ka wa ye, 'in ηwegaga yia wa subhaa 'gbu, -we -Zezu mia wa -yla gbada, wa 'nı mneni wa 'ka we dli 'wɔdı. 'In o yia wa layıbhaε: «-Lu -we a 'kaa li, we mı -seli aın kweε?» ⁴² 'In wa yia o llalla -zıbhıı kibhe 'nyε. ⁴³ O 'bhua we 'wɔ, 'in o yia we li wa 'yıbadı.

⁴⁴ -Moo 'bıgv, o nee wa -ylaε: «Da ın -yɔ aın 'so mia -benyi, ın nee aın -ylaε: we mı nu, -we weee wa celıa na daa, Moızu tıtee 'sebhe 'wɔ, -Lagɔgbuu -falıpanyaa 'sebhe -yɔ Luusebhe 'wɔ, we nu lε.» ⁴⁵ 'In o yia wa 'wlukɔun ladolu, wa 'ka -Lagɔsebhe 'wɔlanɔ. ⁴⁶ 'In o nee wa -ylaε: «-We mia celıda -Lagɔsebhe 'wɔ mɔ nı: we mı nu, -Lagɔɔ -Bhasanyɔ sıa, 'in o 'ka tlı. Wa -ka o gbawla 'wɔfa, 'ylı 'so we taa zlı, 'in o 'ka 'wɔsɔ tıtlınya glaa. ⁴⁷ O 'ηmı nya, -Lagɔgbu -we 'kaa nyımaa dli 'bhıti, 'in -Lagɔ 'ka wa -yɔgbu 'wɔtı, a bhli we gbagbıe -Zeluzalemu, 'in a -yɔ we 'ka dɔdɔ weee -gv mı. ⁴⁸ Nu, amıa -wa we dayınya. ⁴⁹ 'In Zuzu -o Dıde gbaa o 'ka aın 'nyε, -amı yia we aın yoo 'paa. We 'deε 'gbu, amıa, a -tı weee gbe nı nɔkple tıklı, 'in -Lagɔɔ 'tıte 'ka aın -gv lasıbhli.»

*-Zezu mna yalı
(Mk 16.19-20; Lngb 1.9-11)*

⁵⁰ -Moo 'bıgv, -Zezu -yɔ o 'binanya yia Betanı kwesi mı, o yia so 'wɔbhı, 'in o

yia wa 'nyulanɔwna. ⁵¹ Da o mıa wa 'nyulanɔwnada, o yia wa gwevla, 'in -Lagɔ yia o 'wɔbhı, o yia yalı mı. ⁵² Wa 'ylımanıa o, 'bhie, wa yia -Zeluzalemu lıbhıti 'mɔna 'kadɔ nya. ⁵³ 'Kɔmoo, wa mı -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ, -zugba wa mınnı -Lagɔɔ 'ηmı.

Zaaan 'sebhε Sa Zaan gbaa -Zezuu gbuzɔnu gbu

-Zezuu -gugbu *Zaan cεla, mu -wa. Nu, Zaan mi -Zezuu *'binɔnya kugbua le 'soo glaa -nyime yabhlo nya. 'Mo wa laa «'binɔnyɔ-ɔ ka zε -Zezu -kal» wee 'sebhεε da tɔba. -We ka 'gbu Zaan yia 'sebhε ni celi, mu -wa nu, nyuma 'ka we 'jiyibheli nu, -Zezu -wa -Lagɔ -Bhasanyɔ, mɔ -wa -Lagɔ Yu, 'in -ɔ -ka ɔ dli -gu zu, 'in -mɔ yia 'yliyɔgagie ɔ 'ηni nya.

Weli -zεa nyime

1 -Lagɔ 'nia -slɔ -lu weee lala, -ɔ wa laa Weli ɔ mi la. Wee Weli -yɔ -Lagɔ 'so mi. Wee Weli -yɔ -Lagɔ mi -bhlo. 2 -Lu weee gwedida, ɔ -yɔ -Lagɔ 'so mi. 3 ɔ gbεgbεin -Lagɔ -laa -lu weee la. -Lu -we mia lalada ɔ 'bigu we 'ni -mi. 4 Nu, ɔ -gu 'yliyɔgagie 'bhua, 'in wee 'yliyɔgagie mia, we ka nyuma zli -la. 5 Wee zli mi lida nikpise 'wu, 'in nikpise 'ni we nyumonu.*

6 -Lagɔ ka nyime yabhlo tie, 'mɔ wa laa *Zaan,† 7 mɔ -wa gbudayinyɔ, mɔ yia ɔ 'ka zlu -gugbu gba. Yi ɔ yia nyuma -ka ɔ weli 'nu, 'in wa 'ka dli zu. 8 ɔ 'dε 'ni wee zli nya -mi, nu, yi ɔ yia ɔ 'ka wee zlu -gugbu gba. 9 -We mia da ni, mu -wa zlu 'zayli, wee zli yia dudu -gu, we san mi 'mnida nyuma weee -gu.

10 ɔ Weli ka dudu -gu yi. ɔ gbεgbεin -Lagɔ -laa dudu la, we mi 'sa 'bhie, dudu -gu -nyuma 'ni ɔ yibheli. 11 ɔ yia ɔ 'dεε nyumaa -gbε ni, wa 'ni ɔ kpa 'nanuu. 12 Nu, tɔba 'paa ɔ yi, 'in wa yia ɔ dli -gu zu. -Maa mia, -maa ɔ 'nyεa 'yoo wa 'ka -Lagɔ 'yua -zε. 13 Sa nyuma gwaha wa 'yua dudu -gu, we 'ni 'sa -man -zε -Lagɔ 'yua. We 'ni nyime mi wa dide nya. Nu, -Lagɔ 'nyεa wa 'yliyɔgagie.

14 ɔ Weli ka nyime -zε, 'in ɔ yia -ain glaa ladi. ɔ 'gbu -a yia 'nanidli -yɔ -Lagɔ gbuzɔnu yibheli. -A ka ɔ yla, 'in sa ɔ 'ηni mnua -Lagɔ 'ηni 'bhisa, -a ka we -yoyi. Nu, 'ηnumnie -we -Lagɔ 'Yu -bhlo 'yia ɔ Dide kwεε, mu -wa.

15 Zaan mi ɔ gbudayinyɔ nya, ɔ 'kpia 'wu, ɔ nεε: «Da in gbaa: -ɔ yia na 'bigu, ɔ 'ηnumnie

-zi na -nu, -we ka gbu -wa, bhla in 'ka 'wlo ɔ mi -bha' 'mɔ in saa 'ηni.»

16 'Nanidli duun ɔ kaa, we nya ɔ ηwnaa -a 'dε weee 'nyu la. ɔ palia -ain sɔ -zɔnu -gu la, 'in ɔ yia we -gupal. 17 Nu, -Lagɔ palia ɔ tite *Moizu gbεgbεin, nu, -Zezu *Klisu gbεgbεin -a yibhelia ɔ 'nanidli -yɔ ɔ gbuzɔnu.

18 Nyime yabhlogbɔɔ 'ni -slɔ -Lagɔ 'yi, nu, ɔ 'Yu -bhlogbɔɔ -ɔ -yɔ ɔ mia -bhlo, 'in -ɔ mia ɔ Dide kwesi, mɔ slolua -ain -Lagɔ.

'Zan *-Batisu dayigbu

(Mt 3.11-12; Mk 1.7-8; Lk 3.15-17)

19-20 *Zuifuu 'yugalinya -wa mia *-Zeluzalem, ma tiea -Lagɔbubɔnya -yɔ wa -yɔbenya *Leviii zwaylinyuma tɔba, wa 'ka Zaan layibha nyɔɔ ɔ -mia. Zaan 'ni kal 'pa, 'sa ɔ 'palia we 'bigu sa tiklu. -We ka da ɔ 'yia, 'mu ɔ gbaa, mu -wa nu: «-Ami, in 'ni -Lagɔ -Bhasanyɔ nya -mi.»

21 'In wa yi 'yaa ɔ layibha: «We -ka 'sa -mi, nyɔɔ -in -mia? *-Lagɔgbuu -falipanyɔ *Elii -in -mia yi?»

ɔ nεε: «-Innya, in 'ni -mɔɔ.»

Wa nεε 'yae: «ɔ -Lagɔgbuu -falipanyɔ -putu -a mia wɔda ni, 'mɔ -in -mia yi?»

ɔ nεε: «-Innya.»

22 We 'dεε 'gbu wa nεε ɔ -yla: «Nyɔɔ -in -mia? -A -ka mni, -wa tiea -ain, -a 'ka wa 'di -sali, -in nεε -na 'dεε daa lεa?»

23 Weli -we -Lagɔgbuu -falipanyɔ *Ezaii gbaa, 'mu Zaan palia:

«Nyime yabhlo -ɔ 'kpia 'wu -mɔ da bebleε: a nu Nyumaa -Kanyɔɔ 'yoo tiklu ɔ 'yu, 'mɔ in -mia.»

24 Nyuma -wa wa tiea Zaaan -gbε, *Falizinyuma mi wa glaa. 25 Wa 'yibhaa ɔ la: «Nu, -in 'ni -Lagɔ -Bhasanyɔ nya -mi, -in 'ni -Lagɔgbuu -falipanyɔ Elii, 'in -Lagɔgbuu -falipanyɔ -putu -a mia wɔda, -in 'ni -mɔɔ, we -ka 'sa -mi, lεε -lu ka 'gbu -na batizee nyuma?»

26 ɔ nεε: «Gbuɔɔnu -wa, -ami mia, nyuma na batizea 'nyu nya. Nu, ain nyidi, nyime yabhlo mi -bha, a 'ni ɔ -yi. 27 Mɔ yia 'mi 'bi yia, in 'ni mneni in 'ka ɔ -sakwlaa 'llukpe -blo.»

28 -We weee mia da, Betani we nua lε, -mɔ Zudεen nyu 'ylob 'wɔsɔlɔda, da Zaan batizea nyuma.

* 1:5 We 'ji yabhlo -wae: 'in nikpise 'ni we 'wolanu. † 1:6 Nu, 'Zan -Batisu -wa.

-Zezu, saa -bha nyima gbonyuu

²⁹ Zhi zlia, -Zezu mi Zaaan gbe gbe in yilida, 'in Zaan yia o -yoyi, 'in o nee: «A yla, -Lagoo *Bhlabhleyu ni, o mi dudugu -nyima gbonyuu -bhasada. ³⁰ Da in gbaa nu, nyime yia 'mi 'bi yia, o 'tite -zi na -nu, nu, wa 'nia -slo 'mi gwal, o mi la, 'mo in saa 'hni. ³¹ Zlime, in 'ni o -yi, in 'ka o *Izlaelinyima -slo lu wa 'ka o yibheli, we 'gbu in yia nyima batizea yi 'nyu nya.»

³²⁻³³ Zaan ka 'ya o gbuu da 'yi, o nee: «Nu, zlime, in 'ni o -yi, nu, -Lagoo o tiea 'mi in 'ka nyima batizee 'nyu nya, o nee 'mi -yla: «-o -gu -in -ka -Lagoo Zuzu 'yi kwlida, 'in we 'ka bha -tu, mo -wa nyime o 'kaa nyima batizee -Lagoo Zuzu 'Pupa nya. Nu, -ami -wa o gbudayinyo. In ka -Lagoo Zuzu -yoyi. o 'bhva yali, o 'sibhlia o -gu la -kpakun 'bhisa, 'in o yia -bha -tu.» ³⁴ -Ami, in ka o -yoyi, mu 'gbu in yia gba nu, o nyime mia da, -Lagoo 'Yu o -mia.»

-Zezu laa o binonyaa tianv

³⁵ Zhi zlia, Zaan -yo o 'binonya 'so mi 'ya -bha, ³⁶ 'in -Zezu yia 'plia yi. Zaan ylaa o, o nee: «A -tali, -Lagoo Bhlabhleyu ni.»

³⁷ o 'binonya 'so 'nua -we o gbaa, 'in wa yia -Zezu 'bi mni. ³⁸ -Zezu 'bhitia la, o 'yia nu, wa mi o 'bi, 'in o nee wa -yla: «Lee -lu ka da a talia?» Wa nee o -yla: «*Wlabi, mo -in -dili la?» (Nu, Wlabii ji -wa zuifoweli 'wu: «Gbuslolunyoo».)

³⁹ o nee: «A yi, 'in a 'ka -bha 'yi.»

Wa mnia da o -dila la, 'in wa yia -bha 'yi, -zugba jibhezaa -leli -mnuanu ka nyini. 'In wa yia wee 'yilu pnu bhia o -gbe.

⁴⁰ Wa 'desobhie glaa, -wa 'nua Zaaan weli, 'in wa yia -Zezu 'bi mni, wa 'yabhlo -wa Simo Pielu bheli Andlee. ⁴¹ Tiada, mo yia o bheli 'Simoo laa, 'in o nee: «-A ka Mesi 'yi.» (We ji -wa «-Lagoo -Bhasanyoo».)

⁴² 'In o -yo -moo 'so yia -Zezuu -gbe mni. -Zezu ylaa o, 'in o nee: «-Mi -wa 'Simoo, -na dide wa laa Zaan. -Na 'hni wa yia zva Sefasi.» ('Mu wa bhitia 'wola Piel, -moo ji -wa tukpa.)

-Zezu laa Filipv -yo Natanaeli

⁴³ Zhi zlia, -Zezu 'yibha o 'ka Galilee -dudu -gu mni. o -yo Filipv gbelia, o nee o -yla: «Yi 'mi 'bi.» ⁴⁴ Filipv mia, Betisaida -dudu -gu o 'bhva, Andlee -yo Pielu klaa 'ya. ⁴⁵ -Moo 'bigu,

Filipv -yo Natanaeli yia 'wogbeli, 'in o nee o -yla: «-Lagoo titee 'sebhe 'wu, Moizi ka nyime yabhlo gbu gba, -Lagoo gbuu -falpanya ka 'ya o gbu gba wee 'sebhe 'wu. -A ka o 'yi. Nu, mo -wa *-Zezefuu 'yu -Zezu, Nazaletigbe 'wu o 'bhva.»

⁴⁶ -Moo nee o -yla: «'Lee, -lu -zoonu mneni we 'ka Nazaleti 'bhoo?»

Filipv nee: «Yi -na 'de 'ka -bha 'yi.»

⁴⁷ Nu, Natanaeli yia -Zezuu -gbe yi. o bea o -yo, -Zezu 'yia o -yo, 'in o nee o daa: «A yla, *Izlaelinyimee 'debbie -gbolu ni, o nyime mia, kali 'ni o dli 'wu -mi.»

⁴⁸ Natanaeli nee: «Sa -in yibheli 'mi 'wu la?»

o nee: «Da Filipv 'nia -slo -mi la ni, in ka -mi 'yi, -zugba -in mi *figisu zo.»

⁴⁹ -Bha Natanaeli gbae: «Wlabi, -in mi -Lagoo 'Yu nya, Izlaelinyimaa 'wlulapinyo -in -mia.»

⁵⁰ -Zezu 'palia we 'bigu, o nee: «In gbaa nu, in ka -mi 'yi figisu zo, we 'gbu -in yia 'mi dli -gu zo, mu -wa yi? -Li 'kadu -we -zia -muni 'yia -na yia we. ⁵¹ In nee ain -yla gbuzoonu sae, yali a yia 'yia hwe -kalida. 'Anzinya a yia 'yia kwlida -yo -gblada *Nyimee 'Yu -gu.»

2

-Zezu 'bhitalia 'nyu nu 'wola

¹ -Moo 'bigu, 'yili 'so 'plia, 'in wa yia 'hwnokwafeti -sa Galilee 'gbe wa laa Kana, we 'wu. -Zezuu 'nyaa mi -bha. ² 'In wa yi 'yaa -Zezu -yo o 'binonya la wee 'feti 'wu. ³ -Bha bea, 'in nu yia bhia, 'in -Zezuu 'nyaa nee o -yla: «Nu ka bhia.»

⁴ -Zezu 'palia we 'bigu, o nee: «'Maa, amaa nu gbu -wa yaayu, na nu gbu -wa yi? Bhla -we nya wa 'kaa na 'titee 'debbie -gbolu 'yi, we 'ni -slo nyini.»

⁵ -Zezuu 'nyaa nee lililuu dlilinya -yla: «-We wee o yia ain -yla gbaa, a nu we le.»

⁶ 'In tukpa nyida 'kadu gbelibhlo mi -bha wa kwesi. -Moo 'wu wa plia 'nyu, 'in wa budoa: 'sa Zuifoo tite gbaa. Nu, we 'yabhlo bhu 'wu lithi gbu. ⁷ -Zezu nee waa lililuu dlilinya -yla: «Nyidanya mia da ni, a yeli we 'nyu.» 'Sa wa yelia we sa ke! ke! ke!

⁸ -Zezu nee: «A 'pli -sleen we, a 'ka we 'fetu 'yugalinyo kwa.» 'In wa yia we o kwa. ⁹ o 'fetu 'yugalinyo 'yia wee 'nyu hwe, -zugba we ka nu 'wolabhitili. Da wee nu 'bhulva, o

'nɪ-bha da -yi, nɪ, -wa 'plia 'nyu, wa -yi-bha da. 'In ɔ 'feti 'yugalunya yia 'ɲwɔ-kwanyɔ la. ¹⁰ 'In ɔ nɛɛ: «Da weee, nɔ -zɔnɔ wa wlaa -slɔtia, wa-ka 'ma duun 'bhie, wa wlaa kalɔ nɔ. 'In-mɪ, -in yia nɔ-zɔnɔ ladi, 'in sɛnɛɛ bhla yia we yli.»

¹¹ Nɪ, gwɛdigbɔvɔ tɪanɔ -we -slɔlua ɔ 'ɲɪmɪnɛɛ 'tɪɛ, Galilee 'gbe wa laa Kana, we 'wɔ ɔ nɔa we lɛ. 'Sa ɔ -slɔlua ɔ 'ɲɪmɪnɛɛ 'tɪɛ, 'in ɔ 'bɪnɔnya yia ɔ dli -gɔ zɔ. ¹² We 'bɪgɔ, 'in ɔ yia Kapɛnaumɔ mɪ, ɔ -yɔ ɔ 'nyaa klaa, ɔ bhelia klaa, we -yɔ ɔ 'bɪnɔnya. 'In wa yia -mɔ 'yli ya 'sɔlɛ li.

*-Zezu vua -valɛpanya *-Lagɔbudu 'kadɔ ɲwɛɛ*

(Mt 21.12-13; Mk 11.15-18; Lk 19.45-46)

¹³ Nɪ, Zuifɔvɔ *'Wɔzɪtɪylɪ 'feti ka cɪpa, 'in -Zezu yia -Zeluzalɛmɔ mɪ. ¹⁴ ɔ plaa *-Lagɔbudu 'kadɔ ɲwɛɛ, nyɪma -wa paa 'bhli klaa, bhlabhle klaa, we -yɔ -kpakɔn pɛlɔ, 'ma ɔ ylia -bha, 'in ɔ yi 'yaa 'gwɛzi-bhitinya -bha yli, wa -di wa 'tabhle -yɔ la. ¹⁵ ɔ 'pnaa 'llukpe -yelɪpɛ 'bhisa, 'in ɔ yia nyɪma weee vu -mɔ -Lagɔbudu 'kadɔ ɲwɛɛ, we -yɔ wa 'bhli -yɔ wa bhlabhlenya 'sɔ. ɔ 'mnia 'gwɛzi-bhitinyaa 'gwɛzi, 'in ɔ yia wa 'tabhle labhli. ¹⁶ ɔ nɛɛ -kpakɔn pɛlɔpanya -yla: «A -sa da we, a 'na nɔnɔ na Didee -budu -valɛ -budu 'wɔ -nɪ.»

¹⁷ -We *-Lagɔɛbhɛ gbaa, 'in ɔ 'bɪnɔnyaa dli yia we -gɔ -bho: «'A! Na -Lagɔ, -na -budu in 'yɪbhaa, we 'tɔ mɪ 'mɪ 'bhada.»

¹⁸ Tɔɔn, 'in Zuifɔvɔ 'yugalunya yia ɔ layɪbha: «Sanɛɛ -na nɔa yi? -In nɔ gwɛdigbɔ yabhlo lɛ, 'in -a 'ka we 'jɪyɪbheli nɪ, -Lagɔ ka -mɪ 'yoo 'nyɛ.»

¹⁹ -Zezu 'palia we 'bɪgɔ, ɔ nɛɛ: «Wee -Lagɔbudu 'kadɔ mɪa, a -sa we la, 'in in 'ka we 'yɪgbeli 'yli ta nya.»

²⁰ Wa nɛɛ ɔ -yla: «Aya! Wa 'kaa -budu nɪ 'subha, wa li -zɔ glɔ 'sɔ -zɔ gbelibhlo, 'in -mɪ, -in nɛɛ -in 'ka we 'subha 'yli ta nyaa?» ²¹ Nɪ, -budu -zɔnɔ -Zezu saa 'ɲɪ, ɔ 'dɛɛ kuu gbɔ ɔ gbaa. ²² We 'dɛɛ 'gbɔ, da -Zezu -ka tɪtɪnya glaa 'wɔsɔ, ɔ 'bɪnɔnyaa dli yia we -gɔ -bhoa, -we ɔ gbaa we -yɔ -we mɪa cɛlɪda -Lagɔɛbhɛ 'wɔ, 'mɔ wa zɔa dli -gɔ.

-We mɪa nyɪmaa dli zɔ, -Zezu -yi we

²³ Zuifɔvɔ 'Wɔzɪtɪylɪ 'feti nya -Zezu mɪ -Zeluzalɛmɔ. ɔ gwɛdigbɔnya -we slɔlua ɔ 'tɪɛ, 'mɔ ɔ nɔa lɛ, nyɪma duun 'yia we -yɔ, 'in wa yia ɔ dli -gɔ zɔ. ²⁴ -Zezu 'nɪ wa dli -gɔ zɔ, -we ka gbɔ -wa, ɔ -yi wa 'dɛ weee dli. ²⁵ Nɪ, nyɪmɛ ɔ -ka ɔ -limaa gbɔ lapali ɔ -yla, -Zezu 'nɪ -mɔv gbɔ -ka, nɪ, -we mɪa nyɪmɛɛ dli zɔ, ɔ 'dɛ -yi we.

3

-Zezu -yɔ 'Nikodɛmɔ

¹ Nɪ, nyɪmɛ yabhlo wa laa 'Nikodɛmɔ, -ɔ mɪa Falizɪnyumaa sɔ lɔ, 'in ɔ mɪa Zuifɔvɔ 'yugalunya yabhlo nya, ² mɔ yia -Zezuu -gbɛ sabɔ, 'in ɔ nɛɛ: «Wlabi, -a -yi we 'ji nɪ, -Lagɔ ka -mɪ tie, -in 'ka -aɪn gbɔ -slɔlu. -Lagɔ -yɔ -mɪ 'sɔ 'nɪ -mɪ nɪ, -in 'nɪ mneni -in 'ka 'sasɔkpa -gwɛdigbɔnya nɪ lɛnɔ.»

³ ɔ nɛɛ 'Nikodɛmɔ -ylaɛ: «In nɛɛ -mɪ -yla gbɔzɔnɔ saɛ: nyɪmɛ ɔ ka 'lulolu* wa 'nɪ gwali, ɔ 'nɪ mneni ɔ 'ka nyɪma -wa -Lagɔ pɪlia 'wlu la glaa -mɪ.»

⁴ 'Nikodɛmɔ nɛɛ: «Sa wa 'ka nyɪmɛ kpasaa 'lulolu gwalia? Nɪ, ɔ mneni ɔ 'ka ɔ 'nyaa nɔkplɛ pla, wa 'ka ɔ 'sɔnɔ gwali?»

⁵ -Zezu 'palia we 'bɪgɔ, ɔ nɛɛ: «Nɪ, in nɛɛ -mɪ -yla gbɔzɔnɔ saɛ: we -ka nɪ, wa 'nɪ nyɪmɛɛ 'lulolu gwali, 'nyu -yɔ -Lagɔ Zuzu nya, -mɔɔ 'nɪ mneni -mɔɔ 'ka -wa -Lagɔ pɪlia 'wlu la glaa -mɪ. ⁶ -We ka gbɔ -wa, -wa 'nyaa -yɔ dide gwalia, wa mɪ nyɪmaa nyɪma nya, 'in -wa -Lagɔ Zuzu gwalia, wa mɪ -Lagɔ Zuzuu nyɪma nya. ⁷ We -ka 'sa -mɪ, in -ka gba nɪ, wa gwali amɪaa 'lulolu, we 'na subhali -mɪ ɲwɛgaga -nɪ. ⁸ Nɪ, da -pɪpɛ 'yɪbhaa we 'ka 'pli, -bha we plɪia, 'in -na nɔa we -jiji, nɪ, da we bhɔlɔ, mɔ we mɪa, -in 'nɪ -bha da -yi. Sa -pɪpɛ mɪa, -wa -Lagɔ Zuzu gwalia, 'sa wa mɪa.»

⁹ 'Nikodɛmɔ nɛɛ: «Sa -mɔv 'ka 'wɔ la 'pɪplia?»

¹⁰ 'In -Zezu nɛɛ: «Gbɔslɔlunya, -ɔ ka 'ɲɪ wa -yia *Izlaɛli -dɔdɔ -gɔ, 'mɔ -in -mɪa, 'in -in 'nɪ we gbɔ nɪ -yii? ¹¹ Nɪ, in nɛɛ -mɪ -yla gbɔzɔnɔ saɛ: -we ka 'ji -a -yia, we -gɔgbɔ -a gbaa. -We ka da -a 'yia, we 'di -a saa. 'In a 'nɪ 'yɪbha a 'ka -amɪaa -bhayɪgbɔ -yɔɲwɪ. ¹² In ka aɪn -yla dɔdɔgbɔ gbɔ gba, a 'nɪ we -yɔɲwɪ. We -ka 'sa -mɪ nɪ, da na yia aɪn -yla

* 3:3 'Lulolu: wɛli 'bhitie tɔlɔa nɛɛ yali.

yali gbu gbaa, a 'na 'ka we -yɔŋwnu, we 'ni muu? ¹³ Nu, nyime yabhlogbɔɔ 'ni -slɔ -Lagɔɔ -gbe -gbla, we 'ni ɔɔ Nyime 'Yu 'wɔbhɔ, mɔɔ 'bhɔa yali.

¹⁴ «Nu, Moizi ka nete -tibhe 'wɔbhɔ yali da beblee nyima weee 'yu, 'sa -bhlokpade wa yia Nyime 'Yu 'wɔbhɔa yali, ¹⁵ 'in -wa weee -ka ɔ dli -gu zu, wa 'ka 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka 'yi. ¹⁶ We 'de 'gbu, 'sa -Lagɔ -kalia dɔdɔgu -nyimaa ze, 'in ɔ yia ɔ 'Yu yabhlogbɔɔ wla, 'in -wa -ka ɔ dli -gu zu, wa 'na 'ka labhu. 'Yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka, 'mɔ wa yia 'yia. ¹⁷ Nu, -Lagɔ 'ni ɔ 'Yu tie dɔdɔ -gu ɔ 'ka nyima gbu dili, nu, ɔ 'ka wa gbu 'wɔsa, we 'gbu ɔ yia ɔ tie. ¹⁸ -ɔ -ka ɔ 'Yu dli -gu zu, -Lagɔ 'na 'ka ɔ gbu dili, 'in ɔ 'ni ɔ dli -gu zu, -Lagɔ ka ɔ gbu dili pepe. - We ka gbu -wa, ɔ 'ni -Lagɔɔ 'Yu -bhlogbɔɔ dli -gu zu. ¹⁹ Sanee -Lagɔ bhua nyimaa -yɔgbu 'wɔ, nu, zli ka dɔdɔ -gu yi, 'in nyima 'ni we -yɔŋwnu, nu, wa 'yibha nikpise, -we ka gbu -wa, gbonyuu wa nua le. ²⁰ -Wa weee nua gbonyuu le, zli wa nyea 'wɔ, 'in wa'a 'tla zli 'klo. -We ka gbu -wa, wa mi nyanɔ nɔda, nyime yi wa lenugbu yibheli. ²¹ Nu, -wa nua -Lagɔɔ dɔmagbu le, zli 'klo wa tlaa. 'Sa nyima yia wa lenugbu -yɔ sa tenyii, 'in wa yibhelia we 'ji nu, wa mi -Lagɔ 'nɔŋwe zɔda.»

Zaan nee -Zezu -gali ɔ 'yu

²² -Muu 'bigu, -Zezu -yɔ ɔ 'bɔnɔnya yia Zudee -dɔdɔ -gu mni, 'in ɔ yia wa -gbe 'yli 'sɔle li, -zugba ɔ batizea nyima. ²³ 'In Zaan mia, -mɔɔ mi 'ya nyima batizeda: ɔ mi Enɔɔ, Salimu kwesi, da 'nyu -zua, -zugba nyima yi ɔ -gbe ɔ batizee wa. ²⁴ Nu, wa 'ni -slɔ Zaan -kaslo 'wɔpa. ²⁵ -Bha kpikpeli -bhoa Zaan 'bɔnɔnya -yɔ Zuifu yabhlo nyidi, sa Zuifu tite gbaa wa budo wa 'ka -mɔwlo, we -gu. ²⁶ We 'gbu wa bea Zaan -yɔ, 'in wa nee: «Wlabi, nyime ɔ -yɔ -mi 'sɔ mia Zudeen nyu lo, 'in -in yia ɔ -gu gbu gba -ain -yia, ɔ mɔ, ɔ mi nyima batizeda, 'in nyima weee mi ɔ -gbe mɔda.»

²⁷ 'In Zaan nee: «-Lagɔ 'ni nyime -lu 'nye, ɔ 'ni mneni ɔ 'ka we 'yi. ²⁸ Amiaa 'de mi na gbodayinya nya, a ka 'mi ŋwee 'nu nu, -ami, 'in 'ni -Lagɔɔ -Bhasanyɔ, nu, -Lagɔ tiea 'mi ɔ 'yu. ²⁹ -We ka gbu -wa, we -ka nanuu gbu, nu,

nyime ɔ mia 'ŋwnɔ kwada, ɔ 'tale ɔ mnazia -lu weee, 'in 'feti 'ka nna, 'mɔ in -mia. 'In da ɔɔ 'ŋwnɔkwanyɔ -ka wee feti 'wɔ yi ni, ɔ 'tale -ka ɔ yiyi di 'nu ni, 'in 'mɔna bhaa ɔ. -Ami mia, 'in mi 'mɔna lida sa duun, 'sa nanuu gbu mia. ³⁰ ɔ mɔ, ɔ 'bhu 'bi 'wɔ, 'in -ami 'ka zɔbe.

³¹ «Nu, -ɔ bhua -Lagɔɔ -gbe, ɔ -gali nyima weee 'yu. -ɔ bhua dɔdɔ -gu, dɔdɔgu -nyime ɔ -mia, 'in ɔ gbaa dɔdɔgu gbu. ɔ mɔ, -ɔ bhua -Lagɔɔ -gbe, ɔ -gali nyima weee 'yu. ³² -We ɔ 'yia, -we ɔ 'nua, we -gu gbu ɔ gbaa. 'In nyime yabhlogbɔɔ 'ŋwnu ɔ gbuu dayigu -yɔ. ³³ -ɔ -ka ɔ gbuu dayigu -yɔŋwnu, mɔ slolua nu, -we -Lagɔ gbaa, gbuzɔnu -wa. ³⁴ Nu, -ɔ -Lagɔ -ka tie, -Lagɔweli ɔ gbaa, -we ka gbu -wa, -Lagɔ nyea ɔ ɔ Zuzu kplo! kplo! ³⁵ Dide -Lagɔ -kali ɔ 'Yuu ze, 'in ɔ ka ɔ 'tite ɔ kwee zu -lu weee -gu. ³⁶ -ɔ -ka ɔ 'Yu dli -gu zu, ɔ ka 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka. Nu, -ɔ 'zɔ zɔa ɔ 'Yu 'nɔŋwe, ɔ 'na 'ka 'yliyɔgagie 'yi. -Lagɔɔ 'ce zɔ ɔ tua.»

4

-Zezu -yɔ Samalinɔwnɔ

¹ -Muu 'bigu, Falizinyima ka 'nu nu, nyima duun mi -Zezu 'biyida ɔ 'ka wa batizee we -zi Zaan. ² (Nu, we 'ni ɔ de, ɔ 'bɔnɔnya batizea nyima). Da -Zezu yibhelia we 'ji, ³ -bha ɔ 'bhua Zudee, 'in ɔ yia Galilee lo mni.

⁴ ɔ 'ka Galilee mni, we mi nu, ɔ -di Samalii -dɔdɔ 'wɔ. ⁵⁻⁶ Da ɔ mia Samalii -dɔdɔ -gu 'plilida, 'gbe yabhlo wa laa Sikaa, -bha ɔ nynia we nɔkple. Wee gbe mia, da *Zakɔbu ka bhaa dɔdɔ kibhe, 'in ɔ yia -bha -klo 'bhlu, wee dɔdɔ -we ɔ 'nyea ɔ 'yu *-Zezefu, we kwesi we mia. -Zezu sia nɔnɔe kwee, 'in ɔ yia wee -klo -yɔ ladi. Nu, 'ylobagbu -wa.

⁷ -Bha Samalinɔwnɔ yabhlo yia 'nyu 'pia, 'in -Zezu nee ɔ -yia: «A 'nye 'mi 'nyu in 'ka 'ma.» ⁸ (Nu, ɔ 'bɔnɔnya ka lililu zɔa mni 'gbe nɔkple.)

⁹ ɔ 'ŋwnɔ nee ɔ -yia: «Aya! -Mi Zuifu zlalia -ami Samalinɔwnɔ 'nyu yi?» Nu, Zuifu -yɔ *Samalii -nyima'a* 'nɔnnu 'wɔla.

¹⁰ -Zezu nee ɔ -yia: «A 'ni -Lagɔɔ wlawlalu -yi, 'in a 'ni ɔ mia ain 'nyu -zlahida -yi. A -ka yaa we 'ji -yi, ama yi yaa ɔ 'wɔwɔnyu -zlahia, 'in ɔ 'ka we ain 'nye.»

* 4:9 Zuifu 'ni mneni wa 'ka Samalii -nyimaa kna kwesi.

11 Ǿ nɛɛ: «Na -Kanyɔ, -ɪn 'nɪ floko kwɛɛ -ka, 'in -klɔ -tɔ 'wɔ, sa -ɪn 'ka 'mɪ wee 'wɔwɔɔnyu 'nyɛa? 12 -Amɪaa dɔkpasaa Zakɔbɔ 'bhlua wee -klɔ, ɔ 'dɛ ka we 'nyu 'ma, we -yɔ ɔ 'yua -yɔ ɔ 'nɔɔlii -gnɔɔ -zlo. -Mɪ dlɪ 'wɔ nu, -mɪ 'yɪla -mɪ -zia ɔ yi?»

13 -Zezu nɛɛ ɔ -yɪla: «Nyɪmɛ -ɔ -ka nyu nɪ 'ma, 'nyumatɔ yɪa ɔ 'bhaa lɔ. 14 Nu, 'nyu -we na yɪa wlaa, nyɪmɛ -ɔ -ka we 'ma, 'nyumatɔ 'na 'ka 'maslɛɛn ɔ 'bha. 'In wee 'nyu zɛa ɔ 'wɔ 'wɔwɔɔnyu, da 'yɪlyɔgagɪe -we 'nɪa bhloluda -ka, we bhua.»

15 Ǿ ɔ 'ɪɲwɔ nɛɛ ɔ -yɪla: «Na -Kanyɔ, 'nyɛ 'mɪ wee 'nyu, 'nyumatɔ yɪ -slɛɛn 'mɪ 'bha, ɪn yɪ 'maslɛɛn -seli 'nyu 'plɪa yɪ.»

16 -Zezu nɛɛ ɔ -yɪlaɛ: «A mɪ amaa 'lowli laa, a -yɔ ɔ 'sɔ 'ka yɪ.»

17 Ǿ nɛɛ: «In 'nɪ 'lowli -ka.»
Ǿ nɛɛ: «Gbɔzɔnɔ a gbaa, nu, a 'nɪ 'lowli -ka.

18 Nu, a 'yɪ 'lowli a gbu. -Mɔmɔ a -yɔ ɔ 'sɔ mɪa dɛ nɪ, ɔ 'nɪ amaa 'lowli. Gbɔzɔnɔ -wa.»

19 Ǿ ɔ 'ɪɲwɔ nɛɛ: «Cun, na -Kanyɔ, ɪn -yɪ we 'jɪ nu, -Lagɔgbɔɔ -falɪpanyɔ -ɪn -mɪa. 20 -Gɔgɔ 'kadɔ nɪ 'wlu -amɪaa dɔkpasɪ bɔbɔ bhaa -Lagɔ, 'ɪn amɪa nɛɛ: -Zeluzalɛmɔ wa 'kaa -Lagɔ bɔbɔ.»

21 -Zezu nɛɛ ɔ -yɪla: «Bhɔɔ, a zɔ 'mɪ dlɪ -gɔ. Bhla yabhlo yɪa bɛa, we 'nɪ -gɔgɔ 'kadɔ 'wlu, 'ɪn we 'nɪ -Zeluzalɛmɔ wa 'ka Dide -Lagɔ bɔbɔ. 22 Nu, amɪa *Samalii -nyɪma, -we a bɔbɔa, a 'nɪ we -yɪ. 'In -we -amɪa Zuɪfɔ bɔbɔa, -a -yɪ we. -We ka gbɔ -wa, Gbɔwɔsanyɔ mɪa, Zuɪfɔɔ -gbɛ ɔ bhua. 23 Nu, bhla -we nya -wa bɔbɔa Dide -Lagɔ tɪklɪ, wa 'kaa ɔ bɔbɔ Zuzu nya sazɔnɔ sa, we bhla ka cɪpa, 'ɪn we ka nyɪni. Nu, we 'sasɔkpa -nyɪmaa da -Lagɔ talɪa, wa 'ka ɔ bɔbɔ. 24 -Lagɔ mɪ Zuzu nya. -Wa 'kaa ɔ bɔbɔ, wa bɔbɔ ɔ Zuzu nya sazɔnɔ sa.»

25 Ǿ ɔ 'ɪɲwɔ nɛɛ ɔ -yɪla: «In -yɪ we 'jɪ nu, Mesi yɪa yɪa. (We jɪ -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ.) Ǿ -ka yɪ nɪ, mɔ yɪa we 'dɛ weee 'wɔsɪsɪalɪa.»

26 Ǿ nɛɛ ɔ -yɪla: «Mɔ mɪa da aɪn -yɪla gbada.»

27 -Bha -bhlokpade ɔ 'bɪnɔnya yɪa lɔ. 'In wa yɪa -Zezu -yɔ 'ɪɲwɔ yabhlo -yɔyɪ 'dɪ -sada. 'In we yɪa wa ɲwɛgaga -sɔbhɪlɪ, -zugba wa gba -mɔ dlɪ zɔɛ: «Lɛɛ -lu ɔ yɪbhɪlɪ ɔɔ 'ɪɲwɔa? Lɛɛ -gbɔ ɔ gba ɔ -yɪla?» Nu, 'sasɔkpa -layɪbhawɛlɪ nɪ 'nɪ nyɪmɛ yabhlogbɔɔ ɲwɛɛ 'tla.

28 Tɔɔn, ɔɔ 'ɲwɔ tɪa -bha ɔ 'nyu -nyɪda, 'in ɔ yɪa 'gbe nɔkplɛ pla. Ǿ nɛɛ nyɪma -yɪla: 29 «A yɪ! A yɪ -nya, a 'ka nyɪmɛ yabhlo 'yɪ! Mɔ gbaa na lɛnɔgbɔ weee. We 'wɔ sa mɔ -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ.» 30 Tɔɔn, wa yɪa 'gbe nɔkplɛ 'tla, 'in wa yɪa -Zezuu gbɛgbɛɪn mɪnɪ.

31 We bhla, ɔ 'bɪnɔnya mɪ ɔ bhuhhoeda ɔ 'ka li. 32 'In ɔ nɛɛ wa -yɪlaɛ: «Lɪlɪlɪ -we ɪn 'kaa li, a 'nɪ we -yɪ.»

33 'In ɔ 'bɪnɔnya nɛɛ wa 'dɛkɔɔa nyɪdɪ: «Aya! Nyɔɔ 'nyɛ ɔ lɪlɪlɪa?»

34 Ǿ nɛɛ wa -yɪla: «Na yoopanyɔɔ dɔmagbɔɔ 'nɔɲwɛzɔzɔɛ -yɔ ɔ lubhoo 'wɪlubhɪbɪe, mɔ -wa na lɪlɪlɪ. 35 Amɪa, a nɛɛ nu, we -tɔ 'wɔ 'cɔ -mɔɔa, 'ɪn -luu -dɪdɪ bhla 'ka nyɪni, -amɪ nɛɛ aɪn -yɪla, nu, we -dɪdɪ bhla ka -slɛɛn nyɪni. A -talɪ kpaa -gɔ, we 'ya ka zalɪ. 36 -Ǿ -ka -luu -dɪdɪnyɔ nya -mɪ, ɔ ka ɔnɔɔ -tɔnɔ 'yɪ. Nu, ɔ mɪ nyɪma 'wɪlugɔgwɪlɪdɪ, 'yɪlyɔgagɪe -we 'nɪa bhloluda -ka, -Lagɔ 'ka we wa 'nyɛ. 'In we glɔglɔnyɔ -yɔ we -dɪdɪnyɔ 'ka 'mɔna li dabhlo. 37 Nu, nɪne yabhlo nɛɛ: «Nyɪmɛ yabhlo glɔa, 'ɪn nyɪmɛ -putu dɪa.» Gbɔzɔnɔ -wa. 38 Kpaa -we 'wɔ a 'nɪa lubhoo nɔ, -mɔ ɪn tiea aɪn we -luu -dɪdɪ bhla. Tɔɔba ka -mɔ lubhoo nɔ, 'ɪn wa yɪa sɪa. 'In -amɪa yɪa we 'wɔ -tɔnɔ.»

39 -Mɔɔ 'bɪgɔ, ɔɔ 'ɲwɔɔ gbɔgbawɛlɪ -gɔ Samalii -nyɪma duun zɔa -Zezu dlɪ -gɔ. Ǿ nɛɛ wa -yɪla: «Ǿ nyɪmɛ nɪ gbaa 'mɪ -yɪla na lɛnɔgbɔ weee.» 40 We 'dɛɛ 'gbɔ, Samalii -nyɪmaa -zlo yɪa -Zezuu -gbɛ yɪ. 'In wa yɪa ɔ -bɛlɔ -yɔpɪlɪ, ɔ -yɔ wa 'ka -tɔ. Ǿ li -bha 'yɪ 'sɔ.

41 'In tɔɔba yɪa wa -gɔ -bho dlɔzɔzɔɛ nya, ɔ 'dɛɛ ɲwɛɛ wɛlɪ 'gbɔ. 42 Wa nɛɛ ɔɔ 'ɲwɔɔ -yɪla: «We 'nɪ -slɛɛn amaa wɛlɪ -bhlogbɔɔ 'gbɔ -a yɪ ɔ dlɪ -gɔ zɔ. Nu, -amɪaa 'dɛ ka ɔ ɲwɛɛ wɛlɪ 'nɔ. Nu, -a -yɪ -slɛɛn we 'jɪ nu, mɔ -wa dɔdɔgɔ -nyɪma weee Gbɔwɔsanyɔɔ 'dɛbhɪe.»

-Zezu jipea nyɪmɛ 'kadɔ yabhloo 'yɪ

43 -Zezu li -bha 'yɪlɪ 'sɔ, we tanɔɔ zɪ, 'ɪn ɔ yɪa ɔ 'yoo bhli, ɔ 'ka Galilee -dɔdɔ -gɔ lɔ mɪnɪ.

44 (Nu, -Zezuu 'dɛ ka gba nu, wa'a zɔ -bha -Lagɔgbɔɔ -falɪpanyɔ ɔ 'dɛɛ -zɔɔ.) 45 Tɔɔn, ɔ nyɪnia Galilee, 'ɪn nyɪmaa -zlo yɪa ɔ yoo -saa yɪ. -We ka gbɔ -wa, gwɛdɪgbɔ ɔ nɔa lɛ -Zeluzalɛmɔ 'Wɔzɪtɪylɪ 'fɛtɪ bhla, wa ka -bha 'yɪ.

46 'Bhɪe ɔ yɪa Kana lɔ mɪnɪ, Galilee -dɔdɔ -gɔ, da ɔ 'bhɪtɪlɪa 'nyu nɔ 'wɔla. Nu, *Ewɔlɔɔɔ

nyime 'kadu yabhlo mia Kapenaumu, o 'yu ka gu -yo. 47 O 'nua nu, -Zezu ka Zudee 'bhv, o ka Galilee mni, 'in oo nyime yia Kana mni, o 'ka o 'yi. O nynia o -gbe, o nee o -yla: «-Na zukpa -wa! -A mni Kapenaumu, -in 'ka na 'yu jipe, o yi tl.»

48 -Zezu nee o -yla: «We 'ni gwedigbunya 'wobhu, a 'ni mneni a 'ka 'mi dli -gu zu.»

49 O nyime 'kadu nee o -yla: «Na -Kanyo, -a mni -mo, na 'yu yi tl.»

50 O nee: «Mni -budunwee, nu, -na 'yu ka 'pu.»

'In oo nyime yia -Zezuu weli dli -gu zu, 'in o yia o -budunwee mni. 51 O mi mnida, 'in o -yo o zoyua yia gbeli 'yloogbu. -Maa nee o -yla: «-Na 'yu ka 'pu.»

52 'In o yia wa layibhae: «'Lee, bhla -momo nya o yili 'wua?»

Wa nee: «Zubha 'ylobgagbu 'lelu tianu nya o 'pua.»

53 O 'yuu dide yia we 'jiyibheli nu, wee bhla -bhlokpadε nya, -Zezu gbaa o -ylae: «-Na 'yu ka 'pu.» -Bha o -yo o -budunwee -nyima wee zua -Zezu dli -gu.

54 Wee gwedigbvu 'sonu o nua de le o Zudee -bhuda, o 'ka Galilee mni.

5

*-Zezujipea guzunya yabhlo *Nyapeyli nya*

1 -Mvu 'bigu, Zuifvu 'feti yabhlo nynia, 'in -Zezu yia 'wuso, o 'ka -Zeluzalem mni. 2 Nu, -mo -Zeluzalem, klolo 'kadu yabhlo mi -bha, 'mu wa laa Bhlabhlee Klolo. -Bha wee klolo kwesi, 'nyu yabhlo mi -bha, 'mu wa laa zuifweli 'wu Betesida. Nu, palvu bhv gbu gbelia we. 3 Nu, guzunyaa -zlo slu we -yo la: 'lɔlɔnya klaa, 'tigitiginya klaa, we -yo zɔlaslonya mi -bha. [Nu, 'nyuu zuklue wa mia woda. 4 -We ka gbu -wa, bhla tɔva nya, 'anzi sibhlia wee 'nyu lu la, 'in we zuklua we 'klv. 'In o -ka -mo -bho tia, guo gu -we -ka o -yo -mi, 'in o pua.]

5 Nu, wa glaa, nyime yabhlo ka gu -yo, we -zu glv -bhlo 'ya kugbua le gbeta nu. 6 Da -Zezu 'plua -mo, o 'yia o, 'in o yia 'nu nu, wee gu ka o -yo -gwle. O bea o -yo, 'in o yia o layibha: «-In 'yibha -in 'ka 'pu?»

7 'In oo guzunyo yia we 'bigupalie: «Na -kanyo, 'nyu -ka zuklu, nyime o 'kaa -mo 'mi

'pa, o 'ni -mi. Bhla in 'ka 'wuso, nyime yabhlo ka 'mi 'yugal.»

8 -Zezu nee o -yla: «-So 'wu! -In 'bhu -na -bita 'wu, -in mni.» 9 -Bha -bhlokpadε, oo nyime 'pua, o -soa 'wu, o 'bhua -bita 'wu, 'in o yia mni.

Nu, *Nyapeyli nya we nua le. 10 -Bha Zuifvu 'yugalnya gbaa o wa jipea -yla: «Nu, -zeen mia, Nyapeyli -wa. 'In -amiaa tite nee, -in 'ni mneni -in 'ka -na -bita 'wobhu, -in 'ka no.»

11 O nee wa -yla: «Nyime o jipea 'mi, o nee 'mi -yla: «-In 'bhu -na -bita 'wu, -in 'ka mni.»

12 -Bha wa 'yibhaa o lae: «Nyoo gba -mi -yla, 'bhu -na -bita 'wu -in mni?» 13 Nu, oo nyime o jipea o, o 'ni o -yi. Nu, -Zezu ka o 'yiligwe lamnonu, nyima -zu -bhaa 'gbv.

14 -Mvu 'bigu, -Zezu plaa -Lagobudu 'kadu zo, o 'yia o -yo, 'in o nee o -ylae: «-In ka -sleen 'pu, -in 'na nonu 'masleen gbonyuu le -nie. We 'ni -muvu, -we yia -mi ylia, we -nyu 'yli.»

15 -Bha oo nyime mnia, 'in o nee Zuifv -ylae: «-O puea 'mi nu, -Zezu -wa.» 16 Nu, Nyapeyli nya o jipea nyime, we 'dee 'gbv wa yia o -yowusob, wa 'ka o sialu.

17 Nu, -Zezu nee wa -yla: «Bhla weee nya, na Dide mi lubho nuda, o 'bhisa -ami mi 'yaa lubho nuda.» 18 We 'dee 'gbv Zuifvu 'yugalnya yia o -yowusob, wa 'ka o 'bha. We 'ni wa Nyapeyli -bhlogbo o 'ni 'nonwe zuu gbu, o nee 'ya nu, -Lago -wa o Dide, 'in o yibhɔva o 'de -Lago.

-Zezu wlaa 'yliyogagie

19 -Zezu 'palia we 'bigu o nee: «Nu, in nee ain -yla gbuzonu sae: 'Yuu 'debhlo 'ni mneni o 'ka -lu yabhlogbo lenu, nu, -we o 'yia o Dide lenuda, we 'dekpa o nua le. -We Dide nua le, 'mu 'Yu nu 'yaa le. 20 Nu, Dide -kali o 'Yuu ze, 'in o slolua o o lenvgbu weee. Cun, gbu 'kadu -we 'yilia -we -zia -we a 'yia, 'mu o yia o -slolua, 'in we 'ka ain ηwegaga -subhalu. 21 Sa Dide ganɔa tɔtlunya, 'in o nyea wa 'yliyogagie, 'sa -bhlokpadε 'Yu nyea 'yliyogagie nyima -wa o 'yibhaa o 'ka we 'nye. 22 Dide'e 'bhu nyimee -yogbu 'wu, o ka we 'de weee o 'Yu yoo 'nye, 23 'in nyima weee 'ka 'Yu 'nonwe zu o Dide 'bhisa. -O 'ni 'Yu 'nonwe zu nu, o Dide, o tiea o, o 'ni -mo o 'nonwe zu.

24 «In nɛɛ aɪn -yla gbuzɔnu saɛ: ɔ -ka na wɛli yukwli pɔlv, 'in ɔ tiea 'mi, ɔ 'ka ɔ dli -gv zɔ, ɔ ka 'yliyɔgagie -we 'nia -bhloluda -ka. Gbudlie 'na 'ka ɔ -nu nya -mi. Nu, ɔ ka tlitlie 'wɔbhɔ, 'in ɔ yia 'yliyɔgagie 'wɔplili. 25 In nɛɛ aɪn -yla gbuzɔnu saɛ: da tlitlɪnya 'kaa -Lagɔɔ 'Yuu wɛli 'nu, 'in -wa yia we 'nɔa, 'yliyɔgagie wa yia 'yia, we bhla ka cɪpa, 'in we ka nyɪni. 26 Sa Dide kaa 'yliyɔgagie 'wɔ, 'sa 'Yu kaa 'yliyɔgagie 'wɔ. Nu, Dide 'nyɛa we ɔ 'Yu. 27 'In ɔ yia ɔ 'Yu se 'nyɛ, ɔ 'ka nyɪmaa -yɔgbɔ 'wɔbhɔ. -We ka gbɔ -wa ni, ɔ mi *Nyɪmɛɛ 'Yu nya. 28 Gbɔnya ni 'na sɔbhali aɪn ηwegaga -ni. 29 We bhla mi yida, da tlitlɪnya weee -wa wa 'bhlu, wa yia ɔ wɛli 'nɔa, 'in wa 'ka wa gbawla 'wɔtla. -Wa nɔa gbɔ -zɔnu lɛ, wa -ka tlitlɪnya glaa 'wɔsɔ, 'yliyɔgagie wa yia 'yia. 'In -wa 'nia gbɔ -zɔnu lɛnu, wa -ka 'wɔsɔ, gbudlie yia wa -nu nya -mia.

-Zezuu gbɔdayɪnya

30 «Nu, in 'ni mneni in 'ka -lu yabhlogbɔɔ lɛnu na 'dɛ nya. Sa Dide gbaa, 'sa na bhua nyɪmaa -yɔgbɔ 'wɔ, we 'gbɔ, na gbɔwɔbhuhue mia tiklu. -We ka gbɔ -wa, 'in -tali na 'dɛɛ dɔmagbɔɔ da, ɔ tiea 'mi, ɔ dɔmagbɔɔ da na talia.

31 «We -ka na dɛ mi na gbɔdayɪnyɔ nya, -we na yia gbaa, a 'na 'ka we la gbuzɔnu. 32 Nu, na gbɔdayɪnyɔ yabhlo mi -bha. 'In, in -yi we 'ji nu, -we ɔ gbaa na daa gbuzɔnu -wa. 33 Na 'gbɔ a yia nyɪma tie Zaaan -gbɛ, wa 'ka ɔ layibha. -We ɔ gbaa aɪn -yla na daa, gbuzɔnu -wa. 34 -Ami, in 'ni we gbɔ -ka, nyɪmɛ 'ka na gbɔdayɪnyɔ -zɛ. Nu, Zaaan gbɔ na gbaa aɪn -yla, a 'ka gbɔ 'wɔbhɔɔ gbɔ -wa. 35 Zaan 'wɔla lilɪnapɛ, 'in a yia ηwnu a 'ka 'mɔna li ɔ san 'wɔ, bhla -bhlo nya. 36 Nu, in ka gbɔdayɪnyɔ yabhlo ɔ 'yilia ɔ -zia Zaan. Sa wa 'kaa we 'jiyibheli nu, Dide tiea 'mi, mɔ -wa nu, lubho -we ka 'gbɔ ɔ yia 'mi tie, in mi we nɔda. 37 'In ɔ Dide ɔ tiea 'mi, ɔ 'dɛ mi na gbɔdayɪnyɔ nya. Nu, a 'ni -slɔ ɔ wɛli 'nu, 'in a 'ni -slɔ ɔ 'klɔ 'yi. 38 ɔ wɛli 'ni aɪn 'wɔ -mi, ɔ ɔ tiea, a'a zɔ ɔ dli -gvɔ 'gbɔ. 39 -Lagɔsɛbhɛ 'wɔ a talia, 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka, a 'ka we 'yi we nukplɛ. Nu, gbuzɔnu -wa, wee wɛlu dɛ gbaa na -gvɔgbɔ. 40 'In a'a yi na -gbɛ, a 'ka 'yliyɔgagie -zɔnu 'yi.

41 «In 'ni nyɪmaa 'ηni kwalie dataɪda -mi. 42 Nu, in -yi aɪn, in -yi we 'ji nu, -Lagɔɔ

zɛkalie 'ni aɪn 'wɔ -mi. 43 -Ami -mɔmɔ yia na Dide 'ηni nya, a'a ηwnu na gbɔ -yɔ, 'in nyɪmɛ -putu -ka yi, ɔ 'dɛɛ 'ηni nya, ɔ gbɔ a ηwnua -yɔ. 44 'Nni kukwalie da a talia, nu, -Lagɔ -bhlogbɔɔ 'ka amɪaa 'ηni 'ylimani, a'a -tali -mɔɔ da. -We mia daa 'gbɔ, a'a zɔa 'mi dli -gv. 45 'Lee, -ami yia aɪn gbɔ dɪlia -Lagɔ 'yu yi? -Innya, we 'ni -ami yi aɪn gbɔ dɪlia -Lagɔ 'yu, nu, a ka Moizi dli 'wɔ di, mɔ yia aɪn gbɔ dɪlia. 46-47 A -ka yaa Moizi dli -gv zɔ ni, -zugba a ka 'mi dli -gv zɔ. Lɛɛ -lu ka 'gbɔa? -We ka gbɔ -wa ni, Moizi ka na daa cɛli -Lagɔsɛbhɛ 'wɔ nu, -we ɔ cɛlia a 'ni we dli -gv zɔ, we 'dɛɛ 'gbɔ a'a zɔa na 'dɛɛ wɛli dli -gv.»

6

(Mt 14.13-21; Mk 6.30-44; Lk 9.10-17)

1 -Mɔɔ 'bɪgv, -Zezu mɪnia Galilenyu kwesi, 'in ɔ yia wee 'nyu 'wɔdi. (Nu, wee nyu mia, 'mɔ wa la 'yaa Tibeliadi). 2 'In nyɪmaa -zlo yia -Zezu 'bi yi, nu, gwɛdigbɔ ɔ nɔa lɛ nyɪmaa jipee nya, wa ka we -yɔyu 'gbɔ. 3 -Bha ɔ -gblaa -gɔgɔ yabhlo 'wlu, 'in ɔ yia -mɔ ladi, ɔ -yɔ ɔ 'bɪnɔnya 'sɔ. 4 Nu, Zuifɔɔ *'Wɔzitiylu 'fɛti ka cɪpa. 5 -Zezu -talia -bha tɔɔn, 'in ɔ yia nyɪmaa -zlo -yɔyi ɔ -gbɛ yida, 'in ɔ nɛɛ Filipu -ylɛ: «Da -a 'ka 'floo zɔ, 'in nyɪma ni 'ka lia?» 6 -We -Zezu 'kaa lɛnu, ɔ 'dɛ -yi we. Nu, la ɔ ylaa Filipu, we 'gbɔ ɔ yia we ɔ layibha.

7 Filipu nɛɛ: «Aya! 'Cɔ gbetaa lubhoo 'pɛni gwɛzii 'dɛbhie nya, -a 'ni mneni -a 'ka 'floo zɔ, 'in wa 'dɛ weee 'ka li -sɛsɛ.»

8 -Zezuu 'bɪnɔnyɔ yabhlo mi -bha, 'mɔ wa laa Andlee, Simɔ Pielu bheli -wa. ɔ nɛɛ: 9 «Nɔkpasuyu yabhlo mia da, ɔ ka *lɔzifloo gbɔ -yɔ zibhi 'sɔ kwɛɛ. Zibhɪnya -yɔ 'floonya ni 'ni 'wɔzu, wa 'dɛ weee 'ka li. We 'ni mɔɔ?»

10 -Zezu nɛɛ ɔ 'bɪnɔnya -yla: «A 'tolu wa, wa -di la.» Nu, wee da mia, -petu -zu -bha. Waa nyɪma -dia la, wa nyɪni nɔkpasiaa 'wlu glɔ -bhlo 'wlu gbu (5.000). 11 ɔ 'bhua 'floo 'wɔ, ɔ 'paa -Lagɔ fuo, -wa mia ladida, 'in ɔ yia we wa 'wɔla dlili. 'Sa ɔ dlili 'yaa wa zibhi 'wɔla, 'in wa yia li wa dlu da. 12 Da wa 'dɛ weee lɔa ni, 'in -Zezu nɛɛ ɔ 'bɪnɔnya -yla: «A 'bhu we pnu la, a -yɔ we yi, we 'ya yabhlogbɔɔ yi mɔɔ.» 13 Wee 'floo gbɔ nyɪma lia, 'in wa yia lɔ. We pnu -we -tɔa 'wɔ, 'mɔ ɔ 'bɪnɔnya 'bhua la, mɔ yea -cɪɛ kugbua lɛ 'sɔ.

14 Gwɛdigbu ɔ nva lɛ, wa 'yia we -yɔ, 'in wa nɛɛ: «Gbuzɔnu -wa, -Lagɔgbu -falpanyɔ ɔ 'kaa yi ni, 'mɔ ɔ -mia.» 15 -Zezu -yi we 'ji nu, wa 'yibha wa 'ka ɔ 'wɔbhu -gla nya, wa 'ka ɔ wa 'wlulapilinyɔ -zɛli. We 'dɛɛ 'gbu ɔ yia wa gwevla, 'in ɔ 'dɛbhlo yia -gɔgɔ 'wlu mni.

*-Zezu nɔa 'nyu -gv
(Mt 14.22-27; Mk 6.45-52)*

16 Jibhe zɔa, -bha ɔ 'binɔnya kwlia -gɔgɔ 'nyu kwesi. 17 -Bha wa -bhoa 'glɔ 'wɔ, wa 'ka 'nyu 'wɔdi, 'in wa 'ka Kapenaumu mni, -zugba -Zezu 'ni -slɔ wa glaa -mi, 'in sabɔ yia bɛ. 18 Nu, 'nyuu -gbugbu yia zuklue bhli, -pipɛ 'kadɔ mi 'plidaa 'gbu. 19 We bhla, kilomɛthi gbu, kilomɛthi gbelibhlo wa nva lɛ -mɔ 'nyu -gv. Nu, wa mi 'nyu 'wɔdi, 'in wa yia -Zezu -yɔyi yida wa gbɛgbɛin 'nyu -gv -nɔnɔvɛ nya. -Bha wa nva nyanɔ. 20 'In -Zezu nɛɛ wa -ylaɛ: «-Ami -wa. A 'na nɔnu nyanɔ -ni.» 21 ɔ 'binɔnya 'yibha wa 'ka ɔ 'wɔbhu 'glɔ 'wɔ. Tɔn, mɔ wa mia mni, 'in wa 'glɔ yia -bhaa dɔdɔ yli.

22 Zli zlia, nyumaa -zlo -wa -tva 'nyuu kakpe yabhlo -gv, 'in wa yia we 'jiyibheli nu, 'glɔ -bhlogbɔɔ mia -bha. 'In nyuma -yi we 'ji nu, -Zezuu 'binɔnya ka 'glɔ 'wɔbho, 'in wa yia mni, -zugba ɔ 'ni wa glaa -mi. 23 -Slɛɛn, nyuma -wa 'bhva Tibeliadigbe nɔkplɛ, 'in wa yia 'glɔ tɔlva 'wɔbho, 'in wa yia mni. Wa mnia, da Nyumaa -Kanyɔ bhuhoea -Lagɔ, 'in nyumaa -zlo yia 'floo li, 'in wa yia -bha nyini. 24 Nyumaa -zlo mia -bha, wa yibhelia we 'ji nu, -Zezu -yɔ ɔ 'binɔnya 'ni -bha -mi, wa -bhoa 'glɔnya 'wɔ, 'in wa yia -Zezu 'yli 'bi lanɔnva mni Kapenaumu.

-Zezu -wa 'floo -we nyɛa nyuma 'yliyɔgagie

25 Wa ylia -Zezu kakpe -putu -gv, 'in wa nɛɛ ɔ -yla: «*Wlabi, 'lee, lɛbhla -in nyini -selia?»

26 -Zezu 'palia we 'bigu, ɔ nɛɛ: «In nɛɛ ain -yla gbuzɔnu saɛ: a ka 'floo li, 'in a 'ni lɔ -sɛ, we 'gbu a taha na da. We 'ni nu, na gwɛdigbunya in nva lɛ, we 'ji a 'nu 'wɔlaa gbu. 27 Lililu -we nyuma, a 'na nɔnu we 'gbu lubho -ni. Nu, lililu -we gwɛlɛa, 'in we nyɛa nyime 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka, a nu we 'gbu lubho. Wee lililu ni, Nyime Yu yia we ain 'nyɛa. Nu, 'mɔ Dide -Lagɔ zva ɔ yibhelida -yɔ.»

28 -Bha wa 'yibhaa ɔ laɛ: «'Lee, sa -a 'ka nu, lubho -we nania -Lagɔ dɔdɔ, 'in -a 'ka we nva?»

29 -Zezu nɛɛ wa -ylaɛ: «Lubho -we -Lagɔ 'yibhaa a nu, mu -wa ɔ ɔ tiea, a zɔ ɔ dli -gv.»

30 Wa nɛɛ ɔ -yla: «Gwɛdigbu -mumu -in 'ka lenu, -a 'ka -yɔyi, 'in -a 'ka -mi dli -gv zva? Sa -in 'ka nva? 31 Nu, da -amiaa dukpasɔ -dli bhaa da beblɛ la -bhlo -bhlo, wa ka *manu li. 'Sa we mia celida -Lagɔsɛbhɛ 'wɔɛ:

<'Floo -we 'bhva yali,
ɔ ka we wa 'nyɛ,
wa 'ka we li.> »

32 ɔ nɛɛ: «In nɛɛ ain -yla gbuzɔnu saɛ: - ɔ 'nyɛa ain yali 'floo ni, we 'ni Moizi: nu, na Dide nyɛa ain yali 'floo 'zayli. 33 Nu, -we ka gbu -wa, -Lagɔ nu 'floo mia, mu -wa ɔ 'bhva yali, 'in ɔ nyɛa dɔdɔgv -nyuma 'yliyɔgagie.»

34 -Slɛɛn, wa nɛɛ ɔ -yla: «-Amiaa -Kanyɔ, wee 'floo mia ni, 'nyɛ we -ain 'yli weɛ nya.»

35 -Bha -Zezu gbaa wa -ylaɛ: «Nu, 'floo -we nyɛa nyime 'yliyɔgagie, -ami -wa. -ɔ -ka na -gbɛ yi, nɔwɔ 'na 'ka 'maslɛɛn ɔ 'bha. 'In -ɔ -ka 'mi dli -gv zɔ, 'nyumatɔ 'na 'ka 'maslɛɛn ɔ 'bha. 36 Nu, in ka we ain -yla gba: amia, a ka 'mi 'yi, 'in a'a zɔ 'mi dli -gv. 37 -Wa weɛ na Dide nyɛa 'mi, na -gbɛ wa yia yia. 'In nyɔɔ nyɔɔ yia na -gbɛ, in 'na 'ka ɔ 'pipee viteli. 38 Nu, in 'ni yali 'bhv in 'ka na 'dɛɛ dɔmagbu lenva yi, ɔ tiea 'mi, -mɔ dɔmagbu in yia lenva. 39 -ɔ tiea 'mi, ɔ dɔmagbu -wa nu, nyuma ɔ 'nyɛa 'mi yoo, in 'na mɔnu wa 'yabhlogbɔɔ -ni. Nu, dɔdɔ bhia zli, in -sɔlv wa 'wɔ tɛtɛnya glaa. 40 Cun, na Dide dɔmagbu ni: -wa -ka 'Yu 'yi, 'in wa -ka ɔ dli -gv zɔ, 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka, 'mu wa yia, 'in dɔdɔ bhia zli, in -sɔlv wa 'wɔ tɛtɛnya glaa.»

41 Tɔn, Zuifo yia -Zezu -yɔ nɔwɔwenie bhli, -we ka gbu -wa, ɔ nɛɛ nu, ɔ mi 'floo -we 'bhva yali nya. 42 Wamia nɛɛ: «-ɔ mia dɛ ni, -Zezu -wa. We 'ni muv? -A -yi ɔ dide -yɔ ɔ 'nyaa. Nu, *-Zɛzɛfvɔ 'yu ɔ -mia. Sa ɔ gba -slɛɛn nu, yali ɔ 'bhva?»

43 -Bha -Zezu 'palia wa wɛli 'biguɛ: «A 'na 'nɔwɔweni a 'dɛkpa nyidi -ni. 44 Nu, nyime yabhlogbɔɔ 'ni mneni ɔ 'ka na -gbɛ yi, 'mu we 'ni nu, na Dide -ɔ tiea 'mi, mɔ gbize ɔ 'wɔ. 'In -ɔ -ka na -gbɛ yi ni, dɔdɔ bhia zli, 'in na sɔlva ɔ 'wɔ tɛtɛnya glaa. 45 -We mia celida

-Lagɔgbuu -falipanyaa 'sebhε 'wɔ, mu nɪ: <-Lagɔ yia wa 'dε weee gbɔ -slolua.> Nyɪma weee -wa nɔa na Didee wεli, 'in -we ɔ slolua, 'in wa ηwnua we -yɔ, ma yia na -gbε. ⁴⁶ Nɪ, ɔ 'bhɔa -Lagɔɔ -gbε ɔ 'dεbhlogbɔɔ 'yia Dide. We 'nɪ ɔmɔ 'wɔbhɔ, nyɪmε yabhlogbɔɔ 'nɪ -slɔ Dide 'yɪ. ⁴⁷ In nεε aɪn -yla gbɔzɔnɔ saε: nyɪmε ɔ zɔa 'mɪ dlɪ -gɔ, 'yliyɔgagɪε -we 'nɪa bhloluda -ka, we mɪ ɔ -nɔ nya. ⁴⁸ Nɪ, 'floo -we nyεa nyɪmε 'yliyɔgagɪε, -amɪ -wa. ⁴⁹ Da bεblεε mɪa, amɪaa dɔkpasɪ ka -mɔ *manɪ li, we mɪ 'sa 'bhie, 'in wa yia tlɪ. ⁵⁰ Nɪ, -mɔɔ -ka wee 'floo -we bhɔa yalɪ nɪ, nyɪmε ɔ -ka we li, ɔ 'nɪa tɪa yɪ. ⁵¹ In nεε, 'floo -we 'bhɔa yalɪ, -we wlaa 'yliyɔgagɪε, -amɪ -wa. Wee 'floo mɪa, nyɪmε ɔ -ka we li nɪ, 'in ɔ yia 'yliyɔgagɪε -we 'nɪa bhloluda -ka. Nɪ, 'floo na yia wlaa, mɔ -wa na yɪcε, 'mɔ na yia wlaa dɔdɔgɔ -nyɪmaa 'yliyɔgagɪεε 'gbɔ.»

⁵² -Bha Zuifɔɔ kpɪkpɪεε sumanɪa 'wɔ, 'in wa nεε: «'Lee, sa nyɪmε nɪ 'ka ɔ yɪcε -aɪn 'nye lililu 'bhisaa?»

⁵³ Tɔɔn, -Zezu nεε: «In nεε aɪn -yla gbɔzɔnɔ sa nɪ, a 'nɪ Nyɪmεε 'Yuu yɪcε li, 'in a 'ka ɔ 'pɪɔn 'ma, 'yliyɔgagɪε 'na 'ka aɪn 'wɔ -mɪ. ⁵⁴ Nyɪmε ɔ lia na yɪcε, 'in ɔ maa na 'pɪɔn, ɔ ka 'yliyɔgagɪε -we 'nɪa bhloluda -ka. 'In dɔdɔɔ bhɪa zɪli nɪ, -amɪ na sɔlɔa ɔ 'wɔ tɪtlɪnya glaa. ⁵⁵ Nɪ, na yɪcε mɪa lililu -zɔnɔ -wa, 'in na 'pɪɔn mɪa, 'mamalu -zɔnɔ -wa. ⁵⁶ Nyɪmε ɔ -ka na yɪcε li, 'in ɔ -ka na 'pɪɔn 'ma, ɔ mɪ 'mɪ 'wɔ, 'in -amɪ mɪ ɔ 'wɔ. ⁵⁷ Sa Dide ɔ tɪa 'mɪ, ɔ -gaa 'yliyɔ, 'in in yia 'yliyɔgagɪε 'yɪ ɔ 'gbɔ, 'sa -bhlokpade ɔ -ka 'mɪ lɪda -tɔ, 'in -mɔɔ yia 'yliyɔgagɪε na 'gbɔ. ⁵⁸ Nɪ, -we -wa 'floo -we 'bhɔa yalɪ nɪ, mɔ nɪ: wee 'floo mɪa, we -yɔ amɪaa dɔkpasɪ lilifloo 'nɪ 'wɔwɔlɔ. Nɪ, wamɪa ka tlɪ. 'In nyɪmε ɔ -ka wee 'floo nɪ li, ɔ mɪ 'yliyɔgada 'yɪlɪ weee nya.»

⁵⁹ Nɪ, gbɔ weee -we mɪa dε, -mɔ Kapεnaumɔɔ *-Lagɔbudu zɔ ɔ -slolua we.

Nyɪmaa -zlo jlaa -Zezu 'bɪ

⁶⁰ Da -Zezuu 'bɪnɔnya 'nɔa ɔ wεli, 'in wa glaa nyɪma duun nεε: «Nyɔɔ mnɛni ɔ 'ka ɔ wεli nɪ -yɔηwnua? Wee wεli nɪ 'nɪ 'tε -sε.»

⁶¹ Da -Zezu yibhelia we 'jɪ nɪ, -we ɔ gbaa, ɔ 'bɪnɔnya mɪ we 'gbɔ 'ηwunɔwɛda, ɔ nεε wa -yla: «-We mɪa da nɪ, mɔ dia amɪaa 'kɔa

'wɔ yɪ? ⁶² 'In da a -ka -slεεn *Nyɪmεε 'Yu -yɔyɪ yalɪ lɔmnɪda, sa a 'ka gbaa? ⁶³ Nɪ, -Lagɔɔ Zuzu wlaa 'yliyɔgagɪε, we 'nɪ -mɔɔ nɪ, nyɪmεε 'dε -bhlo 'nɪ we mnɛni. Wεli -we in gbaa da aɪn -yla, -Lagɔɔ Zuzu nya in gbaa we, 'in we nyεa nyɪmε 'yliyɔgagɪε. ⁶⁴ We mɪ 'sa 'bhie, nyɪma tɔlɔa mɪ aɪn glaa, wa'a zɔ 'mɪ dlɪ -gɔ.» Nɪ, we bhɪli we gwɛdɪda, nyɪma -wa 'nɪa ɔ dlɪ -gɔ zɔ, we -yɔ nyɪmε ɔ 'kaa ɔ wla, wa 'ka ɔ 'bha, -Zezuu 'dε -yɪ wa. ⁶⁵ -Bha ɔ gba 'yae: «We 'gbɔ in yia da aɪn -yla gba nɪ, nyɪmε ɔ Dide 'nɪ 'yoo 'nyε ɔ 'ka na -gbε yɪ, ɔ 'nɪ we mnɛni.»

⁶⁶ We 'bhɔ we bhɪla nɪ 'wɔ, ɔ 'bɪnɔnya glaa, nyɪma duun yia ɔ 'bɪ 'bhɔ. Wa -yɔ ɔ 'bhɪ -slεεn 'yoo -bhlo. ⁶⁷ -Slεεn, -Zezu nεε ɔ 'bɪnɔnya kugbua lε 'sɔ -yla: «'In amɪa naa, amɪa 'nɪ 'ya 'yɪbha a 'ka mɪnɪ?»

⁶⁸ Simɔ Pɪεli 'palia we 'bɪgɔ, ɔ nεε: «Na -Kanyɔ, 'lee, nyɔɔ ka -gbε -a 'ka mɪnɪa? Nɪ, wεli -we nyεa nyɪmε 'yliyɔgagɪε -we 'nɪa bhloluda -ka, -mɪ kwεε we mɪa. ⁶⁹ Nɪ, -amɪa mɪa, -a ka dlɪ zɔ, 'in -a yia we 'jɪyibheli nɪ, -Lagɔɔ -Mɔwɔlɔnyɔ ɔ tɪa, 'mɔ -in -mɪa.»

⁷⁰ -Zezu nεε wa -ylae: «Amɪa nyɪma kugbua lε sɔ mɪa dε nɪ, -amɪ -saa -bha aɪn, we 'nɪ mɔɔ? Nɪ, aɪn glaa, nyɪmε yabhlo mɪa *'Kuzuu -nɔ mɔ!» ⁷¹ ɔ mɪa we gbada, Simɔ Isɪkaliɔtɔv 'yu Zudasɪ ɔ saa 'ηnɪ. Nɪ, ɔɔ Zudasɪ mɪa, ɔ mɪ -Zezuu 'bɪnɔnya kugbua lε 'sɔ glaa, 'bhie, mɔ yia ɔ wlaa.

7

-Zezuu bhelia 'nɪ ɔ dlɪ -gɔ zɔ

¹ -Mɔɔ 'bɪgɔ, -Zezu yia Galilee -dɔdɔ -gɔ mɪnɪ, -zugba ɔ plɪli 'gbɛnya 'wɔ. Nɪ, ɔ 'nɪ 'yɪbha ɔ 'ka Zudee -dɔdɔ -gɔ nyɪnɪ, Zuifɔɔ 'yugalɪnya mɪ ɔ 'bhabhɪεε 'klɪ 'yɪdaa 'gbɔ.

² Zuifɔ -fεtɪ -we wa laa -fa -fεtɪ, we ka cɪpa, ³ 'in ɔ bhelia nεε ɔ -yla: «-In 'bhɔ -selɪ, -in 'ka Zudee mɪnɪ, 'in -na 'bɪnɔnya 'ka -na lεnɔgbɔ -yɔyɪ. ⁴ Nyɪmε ɔ 'yɪbhaa nɪ, wa yibheli ɔ, ɔ 'zize ɔ lεnɔgbɔ. -Slεεn, -in mɪ gbɔnya nɪ lεnɔdaa 'gbɔ, -in -slolu -na 'dε dɔdɔgɔ -nyɪma 'klɔ wa 'ka -mɪ -yɔyɪ.» ⁵ Nɪ, -Zezuu bheliaa 'dεbhie 'nɪ ɔ dlɪ -gɔ zɔ.

⁶ 'In -Zezu nεε: «-Amɪ mɪa, nanɔ 'yɪ -zɔnɔ 'nɪ -slɔ nyɪnɪ. Amɪa, 'yɪlɪ weee nanɪ 'yɪ amɪaa -nɔ nya. ⁷ Dɔdɔgɔ -nyɪma 'nɪ mnɛni wa 'ka aɪn 'wɔnyε, nɪ, -amɪ wa nyεa 'wɔ, -we ka gbɔ

-wa, in ka wa lenogbu 'yliyolabhli, 'in in n̄e nu, wa lenogbu -nyu 'yli. ⁸ Nu, amia, a mni 'feti ni -gu. Nanuu 'yli 'ni -slo n̄ynii 'gbu, -ami 'na 'ka mni.» ⁹ Ɔ bhia -we mia d̄eε gbagbie, 'in ɔ yia Galilee -tu.

¹⁰ Nu, ɔ bhelia mnia wee 'feti -gu, 'in -Zezuu 'd̄ebhie yia -m̄o mni zizewiem. Ɔ 'ni -zejila 'wu 'tla. ¹¹ Wa mi 'feti -sada, -zugba Zuifv̄u 'yugalinya n̄onu ɔ 'yilibila, 'in wa gbaa: «Da ɔ nyime ni mia?»

¹² -Bha nyima duun kp̄elia ɔ -gu, t̄olva n̄eε: «Gbu -z̄onu ɔ n̄va l̄e», t̄olva n̄eε: «-Innya, we 'ni 'sa -mi, nyima ɔ n̄va -dawli 'wu.» ¹³ Nu, wa mi Zuifv̄u 'yugalinya s̄adaa 'gbu, -ɔ 'kaa -Zezuu gbu gba -zejila 'wu, we -kanyo 'ni -mi.

-Fa -fetu 'yli nya -Zezu -slolua nyima gbu

¹⁴ Da 'fetu 'yli ya 'sol̄e 'plia, -Zezu plaa -Lagobudu 'kadu z̄o, 'in ɔ yia -m̄o nyima gbuslolue bhli. ¹⁵ -Bha ηwegaga -subhalia Zuifv̄u, 'in wa n̄eε: «Ɔm̄o nyime 'nia 'sebhe 'kp̄ia, 'lee, sa ɔ nu, 'in ɔ -yi 'sebhea?»

¹⁶ Ɔ n̄eε: «Na gbuslolue mia, we'e 'bh̄u na 'd̄eε -gb̄e. Nu, -ɔ tiea 'mi, ɔ -gb̄e we bh̄va. ¹⁷ Nu, nyime -ɔ -saa dli ɔ 'ka -Lagoo d̄omagbu len̄v, 'ji ɔ yia we yibhelia nu, wee gbuslolue mia, -de -Lagoo -gb̄e we bh̄uu, 'in -de na 'd̄eε 'ηni nya na gbaa. ¹⁸ Nyime -ɔ gbaa ɔ 'd̄eε 'ηni nya, ɔ 'd̄eε 'yliman̄ee da ɔ talia. Nu, nyime -ɔ talia -ɔ tiea ɔ, -m̄oo ɔ 'ηnu 'yliman̄ee da, gbusz̄onu ɔ gbaa, ɔ'ɔ 't̄ob̄hu yo. ¹⁹ Moizu palia tite ān -yla, we 'ni muv? 'In wee tite mia, ān glaa nyime yabhlogb̄oo 'ni we 'nuηwe z̄uda -mi. Nu, l̄eε -lu ka 'gbu a 'ka 'mi 'bhaa?»

²⁰ -Bha waa nyimaa -zlo gbaa: «Zuzu 'nyuu kpaa -mi yi? 'Lee, nyoo gba ɔ 'ka -mi 'bhaa?»

²¹ -Zezu 'palia we 'bigu, ɔ n̄eε: «Gwedigbu -bhlogb̄oo in n̄va l̄e, mu subhalia d̄e a 'd̄e weee ηwegaga. ²² Nu, Moizu ka ān kni -plaplie -slolu. ('In wee kni -plaplie mia, we 'ni Moizu -la we la, ɔ dukpas* -wa.) We 'gbu, amia, *Nyap̄eyli nyaoo, 'in a paa nukpasu kni 'wu. ²³ Amia -ka nyime *kni 'wupa Nyap̄eyli nya, Moizu tite 'nuηwez̄v̄ee saa ni, -sl̄eεn, -ami -ka nyime -kpabhie jipe Nyap̄eyli nya ni, 'lee, l̄eε -lu ka 'gbu a pal̄i 'mi -yo 'c̄ea? ²⁴ Sa a yia -lu -yo, a 'na 'bhulu 'sa we -yogbu 'wu -ni, a 'bh̄u gbu 'wu sa tiklu.»

-Zezu -wa -Lagoo -Bhasanyo yi?

²⁵ -Bha -Zeluzalem̄u -nyima t̄olva gbae: «Nyime -ɔ ka da wa mia -talida wa 'ka ɔ 'bha, m̄o 'ni da -mu? ²⁶ M̄oo gbaa -sl̄eεn d̄e gbu -zejila 'wu, 'in wa'a -sa ɔ -gu! 'Ji -am̄iaa 'yugalinya yibhelia we nu, m̄o -wa -Lagoo -Bhasanyo -z̄onu yi? ²⁷ Nu, ɔm̄o, -ɔ mia da, -a -yi ɔ 'bh̄ul̄uda da. 'In -Lagoo -Bhasanyo mia, ɔ -ka yi, da ɔ yia 'bh̄va, nyime 'ni -bha da -yi.»

²⁸ Da ɔ mia nyima gbu -sloluda -Lagobudu 'kadu z̄o, -bha ɔ 'kp̄ia 'wu 't̄iteε: «A n̄eε nu, a -yi 'mi, 'in da in 'bh̄va a -yi -bha da. We mi 'sa 'bhie, we 'ni na 'd̄e nya in yi. Nu, -ɔ tiea 'mi, ɔ mi tiklu. Amia 'ni ɔ -yi, ²⁹ -ami in -yi ɔ, -we ka gbu -wa, ɔ -gb̄e na bh̄va, 'in m̄o tiea 'mi.»

³⁰ We 'd̄eε 'gbu wa 'yibha wa 'ka ɔ kpa. Nu, ɔ 'yli 'ni -slo n̄ynii 'gbu, nyime yabhlogb̄oo 'ni ɔ kw̄ezi.

³¹ Waa nyima glaa, nyima duun ka ɔ dli -gu z̄o. -Maa n̄eε: «-Lagoo -Bhasanyo mia, ɔ -ka yi ni, gw̄edigbu nyime ni n̄va d̄e l̄e, ɔm̄o -nu 'na 'ka -m̄oo -zi.»

³² -We nyima duun mia 'ηwun̄weda ɔ daa, Falizinyima 'n̄va we, -bha * -Lagobub̄onyaa -cian -yo Falizinyima tiea -m̄o -Lagobudu 'kaduu ηwekunya wa 'ka ɔ kpa.

³³ -Zezu n̄eε 'yae: «In -yo ān 'so mi -slo da bhla -sele nya, -m̄uu 'bigu, -ɔ tiea 'mi, ɔ -gb̄e na yia lu 'bh̄itia. ³⁴ Nu, na da a yia -talia yia, 'in a 'nia 'mi 'yia yi, -we ka gbu -wa, da na mnia, amia, a 'ni mneni a 'ka -m̄o mni.»

³⁵ -Bha Zuifv̄u gbugbalia -ylae: «M̄o ɔ 'ka mnia, 'in -a 'na 'ka ɔ 'yia? 'Lee, Zuifv̄u mia -gl̄oḡu -m̄o *Glek̄i glaa, wa glaa ɔ yia mnia yi? 'Lee, waa Glek̄i ɔ yia -slolua mnia yi? ³⁶ Wel̄i -we mia da ni, sa we 'ji mia? Ɔ n̄eε: «Na da a yia -talia, 'in a 'nia 'mi 'yia yi, 'in: «Da in mia mn̄ida, amia, a 'ni mneni a 'ka -m̄o mni.» »

³⁷ Nu, 'fetu 'wobhlolu -yli mia, -we -wa wee 'yiu 'kadu, we nya -Zezu bea nyima 'yu, 'in ɔ n̄eε wel̄i 't̄ite nyae: «Nyime -ɔ 'nyumatv̄ -ka 'bha, ɔ yi na -gb̄e, 'in ɔ 'ka 'ma. ³⁸ Nyime -ɔ -ka 'mi dli -gu z̄o, 'w̄l̄w̄l̄onyu -we wlaa 'yliyogagie, mu yia ɔ dli z̄o 'w̄l̄va, 'sa we mia celida -Lagoseb̄he 'wu.» ³⁹ Nyu -we ka gbu ɔ gbaa, -Lagoo Zuzu -wa. Nyima -wa z̄va ɔ dli -gu ni, 'mu -Lagoo yia wa 'nyea. Nu, -Lagoo 'ni -slo Zuzu yoo 'pa, ɔ 'ni -slo -Zezu 'ηniylilo 'nyee 'gbu.»

* 7:22 Dukpas: nu, Ablaamu -Lagoo 'nyea kni -plaplie tia.

40 Nu, nyima duun 'nva -Zezuu weli, wa tɔlva nɛɛ: «-Ɔ mia dɛ, -Lagɔgbɔɔ -falipanyɔ -a mia wɔda, mɔ -wa.»

41 Nyima tɔlva nɛɛ 'ya: «-Lagɔɔ -Bhasanyɔ mia, mɔ -wa,» nu, tɔlva nɛɛ: «-Lagɔɔ -Bhasanyɔ 'na 'ka Galilee 'bhɔ, we 'nɪ mɔɔ?

42 -Lagɔsɛbhɛ nɛɛ nu, -Lagɔɔ -Bhasanyɔ mia, *-Davidu zɔayli ɔ yia 'bhɔva. Betilɛmɔ -Davidu -zɔɔ mia, -mɔ ɔ yia 'bhɔva.»

43 Ɔɔ -Zezuu 'gbɔ waa nyima nɪ yia -yɔ 'bhɔbhɔ. Wa 'nɪ 'maslɛn weli -bhlo -ka. 44 Nyima tɔlva 'yibha wa 'ka ɔ kpa. Nu, nyimɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ ɔ kwɛzi. 45 Da waa -Lagɔbudu 'kadɔɔ ŋwɛkɔnya 'bhɔva we ŋwɛɛ, 'in wa yia -Lagɔbɔbɔnyaa -ɔian -yɔ Falizinyimaa -gbɛ lɔ mɔ. -Bha -maa 'yibhaa wa laɛ: «Lɛɛ -lu ka 'gbɔ a 'nɪ -Zezu kpa, 'in a -yɔ ɔ 'ka yia?»

46 Wa nɛɛ: «-A -ka bhaa 'wɔ, nyimɛ 'nɪa -slɔ nyimɛ nɪ 'bhisa gba.»

47 'In Falizinyima nɛɛ wa -yla: «Amia, ɔ ka 'ya aɪn -dawli 'wɔɔ, we 'nɪ mɔɔ?

48 Zuifɔɔ 'yugalɪnya -yɔ Falizinyima glaa, nyimɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ ɔ dɪ -gɔ zɔ. 49 'In waa nyima mia dɛ, wa 'nɪ -amɪaa tite -yi, 'in -Lagɔ ka wa mɛ -yɔ la tɪ.»

50 Nu, Falizinyimɛ yabhlo mɪ wa glaa, 'mɔ wa laa 'Nikodɛmɔ. (Ɔɔ 'Nikodɛmɔ, -ɔ mɔɪa -Zezu 'yia zɪmɛ, mɔ -wa.) Ɔ nɛɛ wa -yla:

51 «-Amɪaa tite 'nɪ gba nu, -a 'bhɔ sa nyimɛɛ -yɔgbɔ 'wɔ. -A 'nɔ -slɔ ɔ weli, 'in -we ɔ nɔa lɛ, -a 'ka we yibheli 'bhie, -a 'ka ɔ gbɔ dɪɪ.»

52 Nu, tɔlva palɪa ɔ ŋwɛɛ, wa nɛɛ: «-Mɪ mia dɛ, Galilee -nyimɛ -mɪ mɪ 'yaa yi? -In -talɪ -slɔ -Lagɔweli zɔ, 'in -na yia nu, -Lagɔgbɔɔ -falipanyɔ yabhlogbɔɔ 'na 'ka Galilee 'bhɔ.»

[53 -Slɛn, -mɔmɔ -ka 'wɔsɔ, 'in -mɔɔ mɔɪa -mɔɔ -buduŋwɛɛ.

8

'Ŋwɔɔ -ɔ wa kpaɔ nɔkpasu -putu nya

1 Nu, -Zezu mɔɪa *Olivɔsunyaa -gɔgɔ 'wɔ, 2 zɪ zɪa, we zɔkpe -papa, -bha ɔ mɔɪa -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ lɔ, 'in nyima weɛ yia ɔ -gbɛ yi. 'In -Zezu yia ladɪ ɔ 'ka nyima gbɔ -slɔlu. 3 -Slɛn, -Lagɔɔ titee gwesanya -yɔ Falizinyima -laa yɪkwɔŋwɔɔ yabhlo -Zezu 'yu. Ɔɔ ŋwɔɔ mia, 'mɔ wa kpaɔ, -zugba ɔ -yɔ nɔkpasu -putu mɪ -budu 'wɔdɪda. -Bha wa 'yɪgbɛliɔ ɔ wa 'dɛ weɛ nyɪdɪ. 4 -Maa nɛɛ

-Zezu -ylɛ: «-Slɔlunyɔ, nu, 'ŋwɔɔ -ɔ mɪa da nu, ɔ -yɔ nɔkpasu -putu mɪ -budu 'wɔdɪda, 'in wa yia ɔ kpa. 5 Moizɪ nɛɛ tite 'wɔ nu, 'sasɔkpa -ŋwɔɔ mɪa, wa 'bha ɔ gbɔkɔ 'wɔ. 'In -mɪ, -in nɛɛ saa?»

6 Ɔ zɔbhɪliɛ nya wa gbaa dɛ weli nɪ, ɔ 'dɛɛ weli 'ka ɔ kpa, 'in wa 'ka ɔ gbɔ dɪɪ. Nu, -Zezu kwɪa 'wɔ, 'in ɔ yia -dɪ la tɪ dɔdɔ ɔ -kwɪtɛya nya. 7 Wa mɪ ɔ layɪbhadaa 'gbɔ, ɔ -sɔa 'wɔ, ɔ nɛɛ: «Aɪn glaa, nyimɛ -ɔ 'nɪa -slɔ gbɔnyuu yabhlogbɔɔ lɛnɔ, -mɔɔ 'pa ŋwɔɔ nɪ gbɔkɔ tɪa.» 8 'Bhie, ɔ yi 'yaa 'wɔkwɪ, -zugba ɔ cɛɪ dɔdɔ.

9 Da wa 'nɔa ɔ weli, 'in wa yia mɔmɔɔ bhɪɪ -bhlo -bhlo, we bhɪɪ nyima kpaɪ -gɔ, 'in -Zezuu 'dɛbhlo yia -bha -tɔ we -yɔ ɔɔ 'ŋwɔɔ. 10 -Slɛn, -Zezu -sɔa 'wɔ, ɔ nɛɛ: «Bhɔɔ, da wa mia? Da amaa gbɔdɪɪnyaa 'dɛbhie mɪa? 'Lee, nyimɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ -tɔ ɔ 'ka aɪn gbɔ -dɪɪ?»

11 Ɔ nɛɛ: «Na -Kanyɔ, nyimɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ da -tɔ ɔ 'ka 'mɪ gbɔ -dɪɪ.»

'In -Zezu nɛɛ: «'In -amɪ, 'in -dɪɪ 'ya aɪn gbɔ. Nu, a mɔɪ -buduŋwɛɛ. We 'bhɔ -zɛɛn 'wɔ, ama -putu 'na nɔnɔ gbɔnyuu lɛ -nɪɛ.»]

-Zezu mɪ dɔdɔgɔ -nyimaa zɪ nya

12 -Slɛn, -Zezu nɛɛ 'ya nyima -yla: «-Amɪ -wa dɔdɔgɔ -nyimaa zɪ. Nyimɛ -ɔ yia 'mɪ 'bɪ nɔa, ɔ 'nɪa nɪkpɪsɛ 'wɔ nɔa yi. Nu, zɪ -we wɪaa 'yɪyɔgagɛ, 'mɔ ɔ yia 'yia.»

13 -Bha Falizinyima gbaɛ: «-Na 'dɛ -wa -na gbɔdayɪnyɔ, weli -we -na yia gbaa, -a 'na 'ka we gbɔzɔnɔ la.»

14 Ɔ 'palɪa we 'bɪgɔ, ɔ nɛɛ: «Nu, na 'dɛ yi na gbɔdayɪnyɔ nya -mɪɔɔ, gbɔzɔnɔ -wa. -We ka gbɔ -wa, mɔ na bhɔva, we -yɔ mɔ na mɔɪa, in -yi -bha da. We mɪ 'sa 'bhie, amɪa, da na bhɔva, a 'nɪ -bha da -yi, 'in mɔ na mɔɪa, a 'nɪ -bha da -yi. 15 Sa dɔdɔgɔ -nyima bhua gbɔ 'wɔ, 'sa a bhua nyimaa -yɔgbɔ 'wɔ. Nu, -amɪ mɪa, 'in 'bhɔ nyimɛ yabhlogbɔɔɔ -yɔgbɔ 'wɔ.

16 Nu, we -ka nyimɛɛ -yɔgbɔ in 'ka 'wɔbhɔ, na gbɔwɔbhɔbhue mɪ tɪkɪɪ. -We ka gbɔ -wa, we 'nɪ na 'dɛbhlogbɔɔ bhɔ weɛ gbɔ 'wɔ, Dide -ɔ tiea 'mɪ, in -yɔ ɔ 'sɔ mɪ. 17 We mɪ amɪaa tite 'wɔ cɛɪda nu, -we gbɔdayɪnya 'sɔ -ka gba weli -bhlo nya, a mɔnɛɪ a 'ka we dɪ -gɔ zɔ.»

18 -Amɪ mɪ na gbɔdayɪnyɔ nya, 'in Dide, -ɔ tiea 'mɪ, -mɔɔ mɪ 'yaa na gbɔdayɪnyɔ nya.

19 Wa nɛɛ ɔ -yla: «Da -na Dide mɪa?»

-Zezu nɛɛ: «Amia, a 'nɪ 'mɪ -yi, 'in a 'nɪ na Dide -yi, a -ka yaa 'mɪ -yi, -zugba a -yi yaa na Dide.» ²⁰ Nu, wee gbv nɪ -Zezu gbaa, -zugba ɔ mɪ nyɪma gbv -sloluda -Lagɔbudu 'kadu zɔ, da wa palia -Lagɔgwɛzi, we kwesi. ɔnuv 'yɪ 'nɪ -slɔ nɪnii 'gbv, nyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ ɔ kpa.

-Zezu nɛɛ nu, mɪna ɔ yia

²¹ -Zezu nɛɛ 'ya wa -yla: «Mɪna na yia, 'in na da a yia -talɪa. Nu, amɪaa gbvnyuu lɔ a yia tɪɪa. Da in mɪa mɪɪda a 'nɪ mɪnɪni a 'ka -mɔ mɪɪ.»

²² -Slɛɛn, Zuifv 'yugalɪnya nɛɛ: «ɔ 'dɛ ɔ yia 'bhaa yi? -We ka gbv -wa, ɔ nɛɛ: «Da in mɪa mɪɪda, a 'nɪ mɪnɪni a 'ka -mɔ mɪɪ.» »

²³ ɔ 'palia we 'bɪgbv, ɔ nɛɛ: «Amia, dɔdɔv -nu a -mɪa, 'in -amɪ, yalɪ -nu in -mɪa. Dɔdɔgbv -nyɪma a -mɪa, 'in -amɪ 'nɪ dɔdɔgbv -nyɪmɛ. ²⁴ We 'dɛɛ 'gbv in yia gba nu, amɪaa gbvnyii lɔ a yia tɪɪa. 'In tɪa a yia amɪaa gbvnyii lɔ, we -ka nu, a 'nɪ we dɪɪ -gv zɔ nu, -ɔ in -mɪa, 'mɔ in -mɪa.»

²⁵ -Bha wa 'yɪbhaa ɔ laɛ: «Nyɔɔ -in -mɪa?»

ɔ nɛɛ: «We 'bhv we gwɛɪda, in mɪ we aɪn -yla gbada. ²⁶ In mɪnɪni in 'ka gbv duun gba amɪaa daa, 'in in 'ka aɪn gbv dɪɪ. Nu, -ɔ tiea 'mɪ, ɔ mɪ tikɪɪ, 'in -we in 'nɔa ɔ -gbɛ, 'mɔ na gbaa dɔdɔgbv -nyɪma -yla.»

²⁷ Wa 'nɪ we 'wɔ la 'nɔ nu, ɔ Didee gbv ɔ mɪa gbada. ²⁸ We 'gbv, ɔ nɛɛ wa -yla: «A -ka Nyɪmɛɛ 'Yu 'wɔbhɪ yalɪ 'bhie, a yɪbhelia we 'ji nu, -ɔ in -mɪa, 'mɔ in -mɪa. 'Ji a yia we yɪbhelia nu, 'in nu -lu yabhlogbɔɔ lɛ na 'dɛ -bhlo, nu, -we Dide -slolua 'mɪ, 'mɔ na gbaa. ²⁹ Nu, -ɔ tiea 'mɪ ɔ -yɔ 'mɪ 'sɔ mɪ. 'Yɪ weee nya, -we nanɪa ɔ dɔdɔv 'mɔ na nɔa lɛ, we 'dɛɛ 'gbv, ɔ 'nɪ na 'dɛ -bhlo tɪ.»

³⁰ Da ɔ gbaa gbv nɪ, -bha nyɪma duun zɔa ɔ dɪɪ -gv.

Galu 'zayli

³¹ -Zezu nɛɛ Zuifv -wa zɔa ɔ dɪɪ -gv -ylaɛ: «A -ka na wɛɪ -gv nɔ, a mɪ na 'bɪnɔnya -zɔnɔ nya. ³² 'In a yɪbhelia gbvzɔnɔ, 'in wee gbvzɔnɔ saa aɪn gaylo 'wɔ.»

³³ Wa nɛɛ: «Nu, *Ablaamv 'yuoyua -a -mɪa, -amɪaa kɪɪ -ka bhaa 'wɔ, nyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ -slɔ -aɪn galɪ -zɛɪ. Lɛɛ -lu ka 'gbv -na gba -slɛɛn nu, -in 'ka -aɪn gayloflɪi -saa?»

³⁴ -Zezu -saa wa -gv, ɔ nɛɛ: «In nɛɛ aɪn -yla gbvzɔnɔ sa nu, -ɔ nɔa gbvnyuu lɛ, gbvnyuu gaylo ɔ -mɪa. ³⁵ Gaylo mɪa, yiyinyɔ -wa, ɔ 'nɪ -buduɲwɛɛ -nyɪmɛ 'yɪ weee -nɔ nya. 'In, -buduɲwɛɛɛ -kanyɔɔ 'yu mɪa, -buduɲwɛɛ -nyɪmɛ ɔ -mɪa 'yɪ weee nya. ³⁶ Nu, -Lagɔɔ 'Yu -ka aɪn gayloflɪi -sa nɪ, gayloflɪi a 'bhɔaa 'dɛbhie -gbolu. ³⁷ Ablaamv 'yuoyua a -mɪa, in -yi we 'ji. Nu, a 'yɪbha a 'ka 'mɪ 'bha, -we ka gbv -wa, a'a ɲwɪnɪ na wɛɪɪ -yɔ. ³⁸ -Amɪ mɪa, -we in 'yɪa Didee -gbɛ, 'mɔ na gbaa. 'In amɪa, -we a 'nɔa amɪaa didee -gbɛ, 'mɔ a nɔa lɛ.»

³⁹ Wa nɛɛ: «-Amɪaa dide mɪa, Ablaamv -wa.»

ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «A -ka Ablaamv 'yua nya -mɪ gbvzɔnɔ saa, -we ɔ nɔa lɛ, a ka yaa we lɛnɔ. ⁴⁰ Nu, -slɛɛn mɪa, na 'bhabhɪɛɛ da a mɪa -talɪda, 'in in ka -nanɔ aɪn -yla gbvzɔnɔ gba, gbvzɔnɔ -we in 'nɔa -Lagɔɔ -gbɛ. Wee gbv mɪa, Ablaamv 'nɪ we 'sasɔkpa -nɔ lɛnɔ. ⁴¹ Nu, amɪa mɪ amɪaa didee lɛnɔgbv lɛnɔda.»

-Bha wa gbaɛ: «-A 'nɪ bhoyɪ -gv yua nya -mɪ. -A 'dɛ weee ka Dide -bhlo, -Lagɔ -wa.»

⁴² ɔ nɛɛ wa -yla: «-Lagɔ -ka yaa amɪaa Dide, -zugba a -kalɪ yaa na zɛ. -We ka gbv -wa, ɔ -gbɛ na bhɔa, 'in ɔ 'gbv in mɪa -selɪ. We 'nɪ na 'dɛ nya in yi, mɔ tiea 'mɪ. ⁴³ A 'nɪ na wɛɪɪ 'wɔlanɔda -mɪ, lɛɛ -lu ka 'gbv? -We ka gbv -wa, a 'nɪ mɪnɪni a 'ka na wɛɪɪ 'nɔ. ⁴⁴ Nu, amɪaa dide -wa 'Kuzu, 'in a 'yɪbha a 'ka 'Kuzuu dɔmagbɔ lɛnɔ. We 'bhv we gwɛɪda, we mɪ nyɪmɛbhanyɔ nya. Gbvzɔnɔ 'nɪ -slɔ we ɲwɛɛ 'wɔ. Gbvzɔnɔ 'nɪ we 'wɔ -mɪ 'gbv. We 'dɛɛ wɛɪɪ mɪa, mɔ -wa yoyowɛɪɪ. We mɪ *yokanyɔ nya, 'in we mɪa *yoo dide nya.

⁴⁵ 'In -amɪ, gbvzɔnɔ na gbaa 'gbv, a'a ɲwɪnɪ na gbv -yɔ. ⁴⁶ Aɪn glaa, nyɔɔ 'ka we -slolu nu, in ka gbvnyuu lɛnɔa? Nu, in -ka gbvzɔnɔ gba nɪ, lɛɛ -lu ka 'gbv a'a ɲwɪnɪ we -yɔa?

⁴⁷ Nu, nyɪmɛ -ka -Lagɔɔ -nɔ nɪ, -Lagɔɔ wɛɪɪ ɔ nɔa. A 'nɪ -Lagɔɔ -nɔ, we 'dɛɛ 'gbv a 'nɪa wee wɛɪɪnya 'nɔda -mɪ.»

-Zezu -yɔ Ablaamv 'sɔ nyɪɪ, nyɔɔ 'yɪa?

⁴⁸ -Slɛɛn, Zuifv nɛɛ: «-A -ka gba nu, Samaliyu -in -mɪa, 'in zuzu 'nyuu mɪ -mɪ 'wɔ, -a 'nɪ yo 'tɔbhv, we 'nɪ mɔv?»

⁴⁹ -Zezu nɛɛ: «-Innya, we 'nɪ nu, zuzu 'nyuu mɪ 'mɪ 'wɔ. Nu, na Dide na zɔa -bha. Amɪa'a zɔ -bha 'mɪ. ⁵⁰ 'In 'yɪlɪmanɪ na 'dɛ, -ɔ

'yibhaa na 'ηni 'ylimani, ɔ mi -bha, mɔ bhua gbu 'wu. ⁵¹In nɛɛ aɪn -yla gbuzɔnɔ saɛ: nyɪmɛ -ɔ zɔa na wɛli 'nɔŋwɛ, ɔ 'na 'ka tɪtɪɛ 'yɪ.»

⁵²Zuifv nɛɛ: «Nu, -a -yi -slɛɛn we 'ji nu, zuzu 'nyuu mi -mi 'wu. Ablaamu -yɔ -Lagɔgbɔɔ -falɪpanya ka tɪ. 'In -mi, -in nɛɛ, nyɪmɛ -ɔ -ka -na wɛli 'nɔŋwɛ zɔ, ɔ 'na 'ka tɪtɪɛ 'yɪ. ⁵³Nu, -amɪaa dide Ablaamu ka tɪ. 'Lee, -mi 'yɪia -mi -zia -amɪaa dide Ablaamu yi? -Lagɔgbɔɔ -falɪpanya ka 'ya tɪ. Sa -na bhu -na 'dɛ 'wɔa?»

⁵⁴-Zezu nɛɛ: «In -ka na 'dɛ 'ylimani, -mɔɔ 'ni 'ji -ka. Nu, na Dide 'ylimani na 'ηni, na Dide -ɔ ka daa a gbaa: «Mɔ -wa -amɪaa -Lagɔ.» ⁵⁵'In, a 'ni ɔ -yi, -amɪ -yi ɔ. In -ka gba nu, in 'ni ɔ -yi, -zugba amɪa 'bhisa in mɪa yokanyɔ nya. Nu, in -yi ɔ, 'in na nɔa ɔ wɛli -gɔ. ⁵⁶'Mɔna ka amɪaa dide Ablaamu ye, nu, 'yɪ -we nya in 'kaa yi, ɔ 'ka -bha 'yu 'gbɔ. ɔ 'yia wee 'yɪ -yɔ, 'in ɔ yia 'mɔna li.»

⁵⁷Zuifv nɛɛ ɔ -yla: «Aya! -In 'ni -slɔ -zɔ gbɔ 'sɔ 'ya kugbua li, 'in -in yia Ablaamu 'yɪ yi?»

⁵⁸-Zezu nɛɛ: «In nɛɛ aɪn -yla gbuzɔnɔ saɛ: Ablaamu 'ni -slɔ 'wɔ, -amɪ mi.»* ⁵⁹-We mɪa daa 'gbɔ, wa yia gbɔkv labhu, wa 'ka we ɔ 'wɔbha. Nu, -Zezu zizea, 'in ɔ yia -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ 'tɪa.

9

-Zezu-bloa 'lɔlɔnyɔɔ 'yɪ

¹Da -Zezu mɪa mɔɔda, nyɪmɛ yabhlo wa 'kaa gwali, -ɔ 'lɔa, 'in ɔ yia ɔ 'yɪ. ²-Bha ɔ 'bɔnɔnya 'yibhaa ɔ laɛ: «Wɪabi, nyɪmɛ mɪa dɛ ni, wa 'kaa ɔ gwali, ɔ mi 'lɔda. 'Lee, mɔ nɔa gbɔnyuu lɛ yaayɪ, ɔ 'nyaa -yɔ ɔ dide -wa yi?»

³ɔ 'pali we 'bɪgɔ, ɔ nɛɛ: «ɔmɔ klaa, ɔ 'nyaa klaa, we -yɔ ɔ dide, we 'ni wa gbɔnyuuu gbɔ. Nu, 'lɔ ɔ 'lɔa da ni, -Lagɔɔ lubho 'ka we 'dɛ -slɔlu ɔ gbɛgbɛɪn gbɔ -wa. ⁴Da zɪ mɪa -slɔ da, we mi nu, -ɔ tiea 'mi -a 'ka ɔ lubho nɔ. Nu, sabɔ mi yida, da nyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'ni mɔnɛni ɔ 'ka lubho nɔ. ⁵Da in mɪa -slɔ dɔdɔ -gɔ, dɔdɔgɔ -nyɪmaa zɪ in -mɪa.»

⁶-Zezu bhɪa gbɔ ni gbagbɛ, ɔ 'paa -dlɛ dɔdɔ, ɔ nɔa plaplɪ lɛ we nya, 'mɔ ɔ tɪia 'lɔlɔnyɔɔ 'yɪ -gɔ. ⁷'In ɔ nɛɛ: «Mɔni budoa 'nyu -we wa laa Siloe lɔ. (Siloe jɪ -wa: pa yoo.)

ɔ mɔɔa -mɔ, ɔ budoa wee 'nyu lɔ, ɔ 'kaa lɔyi, -zugba ɔ mi la 'yɪda sa 'vayɪ.»

⁸ɔ -zɔɔ -bhelia -yɔ -wa yia 'cɪn ɔ zɪada, -maa nɛɛ: «-ɔ mɪa da ni, nyɪmɛ -ɔ zɪadaa mɔ, we 'ni mɔɔ?» ⁹Nyɪma tɔlɔa nɛɛ: «Mɔ -wa mɔ!» Tɔlɔa nɛɛ 'ya: «-Innya, we 'ni ɔmɔ, ɔ 'wɔwɔlɔ -wa.»

-Bha ɔ 'dɛ gbaɛ: «-Amɪ -wa gbuzɔnɔ sa.»

¹⁰Wa nɛɛ ɔ -yla: «Sa -na 'yɪ -bhlo lɔ 'wɔlɔa?»

¹¹ɔ nɛɛ: «Nyɪmɛ wa laa -Zezu, ɔ nɔa plaplɪ lɛ, 'mɔ ɔ tɪia na 'yɪ -gɔ. 'In ɔ nɛɛ nu, in mɔni budoa Siloe lɔ. In mɔɔa -mɔ, in budoa, 'in na 'yɪ yia -blo.»

¹²Wa nɛɛ: «Da ɔɔ nyɪmɛ mɪa?»

ɔ nɛɛ: «In 'ni ɔ da -yi!»

¹³-Slɛɛn, 'lɔlɔnyɔ -ɔ ka 'yɪ -Zezu -bloa, 'mɔ wa kwaa Falizɪnyɪmaa 'yu. ¹⁴Nu, 'yɪ -we nya -Zezu nɔa plaplɪ lɛ ɔ -dlɛ nya, 'in ɔ yia 'lɔlɔnyɔɔ 'yɪ -blo ni, Nyapɛyɪ -wa. ¹⁵We 'dɛɛ 'gbɔ, da wa kwaa ɔɔ 'lɔlɔnyɔ Falizɪnyɪmaa 'yu, sa ɔ 'yɪ -blɔlɔa 'wɔla, 'in -maa yi 'yaa we ɔ la 'yibha. ɔ nɛɛ: «ɔ tɪia na 'yɪ -gɔ plaplɪ, in budoa, 'in in yia layɪ.»

¹⁶Waa Falizɪnyɪmaa glaa, tɔlɔa nɛɛ: «Nyɪmɛ mɪa da ni, ɔ 'ni -Lagɔɔ -gbɛ 'bhɔ, we 'dɛɛ 'gbɔ ɔɔ zɔa Nyapɛyɪ tɪtɪ 'nɔŋwɛ.»

Nu, tɔlɔa nɛɛ 'ya: «Nyɪmɛ -ɔ nɔa gbɔnyuu lɛ, ɔ 'ni mɔnɛni ɔ 'ka 'sasɔkpa -gwɛdigbɔ lɛnɔ.» Gbɔ ni -gɔ wa 'ni wɛli -bhlo -ka.

¹⁷-Slɛɛn, wa yi 'yaa ɔɔ 'lɔlɔnyɔ layɪbhaɛ: «'In -mi naa, -ɔ -bloa -na 'yɪ, sa -na gba ɔ daa?»

ɔ nɛɛ: «-Lagɔgbɔɔ -falɪpanyɔ -wa.»

¹⁸Nu, waa Zuifv 'yugalɪnya 'ni we -yɔŋwɔ nu, ɔɔ nyɪmɛ ka zɪmɛ 'lɔ, 'in -slɛɛn, ɔ mi layɪda. -We mɪa da, we 'dɛɛ 'gbɔ wa yia ɔ dide -yɔ ɔ 'nyaa la. ¹⁹'In wa yia wa layɪbhaɛ: «'Lee, nyɪmɛ ni mi amɪaa 'yu nya gbuzɔnɔ saa? A nɛɛ nu, a 'kaa ɔ gwali, ɔ mi 'lɔdaa? Lɛɛ -lu nɔ lɛ 'in ɔ yɪ -slɛɛn laa?»

²⁰-Maa nɛɛ: «-A -yi we 'ji nu, -amɪaa yu -wa, nu, -a 'kaa ɔ gwali, ɔ mi 'lɔda. ²¹-We nɔa lɛ 'in ɔ yia -slɛɛn la, 'in -ɔ -bloa ɔ 'yɪ, -a 'ni we -yi. A 'yibha ɔ 'dɛ la. Sa we 'pɪa ɔ gbɛgbɛɪn ɔ 'dɛ 'ka we gba, nu, ɔ 'ni 'nyɛnyɛyɪ.» ²²ɔ dide -yɔ ɔ 'nyaa mi Zuifv 'yugalɪnya sɔdaa 'gbɔ, wa yi 'saa gba. -Maa ka we zɔ nu, nyɪmɛ -ɔ -ka gba ni, -Zezu -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ, wa

* **8:58** Wee wɛli ni -Zezu gbaa da ni, we -yɔ 8.24 'sɔɔ 'ji -bhlo. Nu, -Lagɔɔ -mɔwɔlɔ ηni 'debbie ɔ zɔa ɔ 'dɛ. Zuifv 'wlukɔn nu, -Lagɔ ɔ vɛɪa.

'ka ɔ -Lagɔbudu zɔ vu. ²³ We 'dɛɛ 'gbu ɔ dide -yɔ ɔ 'nyaa nɛɛ: «Ɔ 'nɪ 'nyɛnyɛyu, a 'yɪbha ɔ 'dɛ la.»

²⁴ Falizinyima laa ɔ -zakpa 'sɔnu, wa nɛɛ ɔ -yla: «-In gba gbuzɔnu -Lagɔ 'yu, -amɪa -yi we 'ji nu, ɔɔ nyɪmɛ mɪa, gbɔnyuu -lɛnɔnyɔ -wa.»

²⁵ Ɔ nɛɛ: «Ɔ -ka gbɔnyuu -lɛnɔnyɔ, in 'nɪ we 'ji -yi. Gbu -we in -yia 'ji, we -bhlogbɔɔ: in ka 'lɔ, 'in -slɛɛn, in mɪ layɪda.»

²⁶ -Maa nɛɛ: «Mɔɔ -lu ɔ nu -mɪ -yla lɛa? Sa ɔ nu, 'in ɔ yi -na 'yli -bloa?»

²⁷ Ɔ 'palɪa wa wɛlu 'bɪɔ, ɔ nɛɛ: «In ka yaa we aɪn -yla gba, 'in a 'nɪ na wɛlu yukwli pulɔ, lɛɛ -lu ka 'gbu a 'yɪbha 'ya a ka we 'nɔa? 'Lee a 'yɪbha a 'ka ɔ 'bɪnɔnya -zɛ -wa yi?»

²⁸ Wa vɛlɪa ɔ, wa nɛɛ: «-Mɪ -wa ɔ 'bɪnɔnyɔ. -Amɪa mɪa, Moizu 'bɪnɔnya -a -mɪa. ²⁹ -We ka 'ji -a -yia, mɔ -wa nu, -Lagɔ ka Moizu -yla gbɔ gba. 'In ɔmɔ mɪa, da ɔ bhɔlɔa, -a 'nɪ -bha da -yi.»

³⁰ Ɔɔ nyɪmɛ nɛɛ wa -yla: «-We sɔbhaliɪa nyɪmɛ nɔwɛgaga mɔ nɪ: amɪa 'nɪ ɔ 'bhɔlɔda da -yi, 'in ɔ yia na 'yli -blo! ³¹ Nu, -a -yi we 'ji nu, -Lagɔ ɔ 'nɔ gbɔnyuu -lɛnɔnyɔ wɛli. Nyɪmɛ -ɔ mɪa -Lagɔnyɪmɛɛ 'zayli nya, 'in ɔ nɔa ɔ dɔmagbu lɛ, ɔ wɛli -Lagɔ nɔa. ³² -A 'nɪ -slɔ 'nɔ -gba nu, nyɪmɛ wa 'kaa gwali, -ɔ 'lɔa, nyɪmɛ yabhlo ka ɔ 'yli -blo. ³³ Nyɪmɛ -ɔ nɔa gbɔ nɪ lɛ, -Lagɔɔ -gbɛ ɔ bhɔa, we 'nɪ yaa we gbɔ, ɔ 'nɪ -lu yabhlogbɔɔ mneni.»

³⁴ Waa Falizinyima nɛɛ: «We 'bhɔ -na gwali bhla, -na -kpabhiɛ mɪ gbɔnyuu lɔ. -Mɪ 'nɪ mneni -in 'ka -amɪa gbɔ -slolu!» -Bha Falizinyima vua ɔ.

Lɔlɔnyaa 'zayli

³⁵ Nu, -Zezu ka 'nɔ nu, wa ka ɔɔ nyɪmɛ vu. Ɔ 'yia -mɔɔ, 'in ɔ nɛɛ ɔ -yla: «'Lee -mɪ, Nyɪmɛɛ 'Yu -na zɔ dli -gɔɔ?»

³⁶ Ɔɔ nyɪmɛ nɛɛ: «Na -kanyɔ, nyɔɔ ɔ -mɪa? Gba we, 'in in 'ka ɔ dli -gɔ zɔ.»

³⁷ -Zezu nɛɛ ɔ -yla: «'Mɔ -na yia da -yɔ, 'in mɔ mɪa da -mɪ -yla gbada.»

³⁸ -Bha ɔ gbɛ: «Na -Kanyɔ, dli na zɔa -mɪ -gɔ.» 'In ɔ yia ɔ bɔbɔ ɔ 'yu 'kukolu sibhliɛ nya.

³⁹ We 'bɪɔ, -Zezu nɛɛ: «-We -wa nyɪmaa -yɔgbɔ 'wɔbbhubhue, -we ka 'gbɔ in yia dɔdɔ -gɔ yi nɪ, mɔ -wa nu, nyɪma -wa'a 'yia la, wa 'ka layɪ, 'in -wa yia la, wa 'ka 'lɔ.»

⁴⁰ Falizinyima tɔlɔa -wa mɪa -bha, wa 'nɔa we, 'in wa nɛɛ: «-Amɪa naa, 'lɔlɔnya -a -mɪa yi?»

⁴¹ -Zezu nɛɛ: «A -ka yaa 'lɔlɔnya nɪ, a 'na 'ka ya gbɔnyuu 'wlu -ka. -Slɛɛn, a nɛɛ: «-A yi la» we 'dɛɛ 'gbu amɪaa gbɔnyuu mɪ aɪn 'wlu.»

10

Bhlabhlɛɛ 'yliyɔzɔnyɔ -zɔnu

¹ «Nu, in nɛɛ aɪn -yla gbuzɔnu saɛ: nyɪmɛ -ɔ 'nɪa 'suoo nɔwɛɛ plali, -ɔ -gblaliɪa 'suoo da -putu, 'wienyɔ -yɔ nyɪmɛ 'nyuu ɔ -mɪa.

² Nu, nyɪmɛ -ɔ plaliɪa 'suoo nɔwɛɛ, mɔ -wa bhlabhlɛɛ 'yliyɔzɔnyɔ. ³ 'In bhlabhlɛɛ 'suoo nɔwɛkɔnyɔ kalia klolo ɔ -yla, 'in bhlabhlɛɛ nɔa we 'yliyɔzɔnyɔ wɛli. Bhlabhlɛɛ -mɔɔ -ka -mɪ, we 'nɪ -yɔ ɔ laliɪa we, 'in ɔ kwaa we bhlabhlɛɛnya 'pipeɛ.

⁴ Ɔ -ka we 'dɛ weɛ wleli, 'in ɔ nɔa we 'yu. Ɔ mɪ -slɛɛn we 'yu, 'in we nɔa ɔ 'bɪ, -we ka gbɔ -wa, we -yi ɔ wɛli.

⁵ We'e nɔ nyɪmɛ -putu 'bɪ. Nu, kwɛɛ we gwaa ɔ, we 'nɪ ɔ wɛli -yii 'gbɔ.» ⁶ Gbɔɔ nine ɔ 'paa da -zugba ɔ mɪ gbada, nyɪma 'nɪ we 'wolanɔ.

⁷ -Bha -Zezu gba 'yaaɛ: «In nɛɛ aɪn -yla gbuzɔnu sa nu, -amɪ -wa bhlabhlɛɛ 'suoo nɔwɛɛ. ⁸ In 'nɪa -slɔ yi, -wa weɛ yia, 'wienya wa -mɪa, 'in wa mɪa nyɪma 'nyii nya. Nu, bhlabhlɛɛ 'nɪ wa wɛli 'nɔ. ⁹ 'In bhlabhlɛɛ 'suoo nɔwɛɛ mɪa, -amɪ -wa. Nu, nyɪmɛ -ɔ -ka na -gbɛ plali, 'in ɔ bhɔa gbɔ 'wɔ. Wee 'suoo nɔwɛɛ ɔ yia plaliɪa, 'in -bha ɔ yia 'laliɪa 'bhie, ɔ 'ka lililu 'yi. ¹⁰ 'Wienyɔ mɪa, ɔ -ka yi nɪ, 'wie klaa, 'bhabhie klaa, we -yɔ lasasie, we 'gbɔ ɔ yia. -Amɪ mɪa, nyɪma 'ka 'yliyɔgagie 'yu 'gbɔ in yia yi. 'In weɛ 'yliyɔgagie mɪa, wa 'ka we 'yi duun.

¹¹ «Nu, -amɪ -wa bhlabhlɛɛ 'yliyɔzɔnyɔ -zɔnu. Bhlabhlɛɛ 'yliyɔzɔnyɔ -zɔnu mɪa, ɔ 'dɛɛ 'yliyɔgagie ɔ saa dli -gɔ ɔ bhlabhlɛɛ 'gbɔ. ¹² Nu, lubhonɔnyɔ -ɔ 'nɪa bhlabhlɛɛ 'yliyɔzɔnyɔ, 'in bhlabhlɛɛ 'nɪa ɔ -nɔ, -fliigwi -ka yida -mɪ, ɔ -ka we -yɔyi, 'in ɔ tia -bha we bhlabhlɛɛ -gwagwie nya. We -ka bhlabhlɛɛ tɔlɔa kpa, 'in we pnu mumnia la. ¹³ -We ka gbɔ -wa, lubhonɔnyɔ -ɔ mɪa 'gwɛzii dataliɪa, ɔ ɔ siali ɔ 'dɛ bhlabhlɛɛ 'gbɔ. ¹⁴ Nu, -amɪ -wa bhlabhlɛɛ 'yliyɔzɔnyɔ -zɔnu. Sa in -yia na bhlabhlɛɛ, 'in na bhlabhlɛɛ -yia 'mɪ nɪ, ¹⁵ 'sa Dide -yia 'mɪ, 'in, in -yia na Dide. 'In

na palia na 'yliyogagie la na bhlabhleε 'gbu. 16 Bhlabhleε tɔlva in kaa, -mumunya mia da suo ni 'wv, we 'ni -slɔ -muv glaa -mi. We mi nu, in gɔgwali we 'wlu. Na weli we yia 'nva, 'in we 'de weee 'ka -zlo -bhlo -we kaa 'yliyɔɔnyɔ -bhlo -zε.

17 «Nu, na Dide -kali na zε. -We ka gbu -wa, in ka na 'yliyogagie lapali. 'In 'wv na yia we 'bhua. 18 Wee na 'yliyogagie mia, nyime yabhlogbɔɔ 'ni mneni ɔ 'ka 'mi we kwεε -sa, na dli da in palia we la. In ka we se in 'ka we lapali, 'in, in ka we se in 'ka 'ya we 'wɔbhu. Tite na Dide tia 'mi -yɔ, mv mia de.»

19 -Zezuu weli ni sisaha Zuifu -yɔ. 20 Wa glaa, nyima duun nεε: «Zuzu 'nyuu mi ɔ 'wv, -sabhe mi ɔ 'bhada, lεε -lu ka 'gbu a pulv ɔ yukwlia?»

21 Tɔlva nεε: «Weli -we ɔ gbaa de ni, Zuzu 'nyuuu 'wɔmnyɔɔ weli 'ni 'sa -mi. 'Lee, zuzu 'nyuu mneni we 'ka 'lɔlɔnyɔɔ 'yli -bloo?»

-Zezu nεε ɔ mi -Lagɔɔ 'Yu nya

22 Nu, -Lagɔbudu 'kaduv -kalyi 'feti ka nyni -Zeluzalemv. -Zvɔ -zv, -sa wa saa we. 'In, ηwɔtloyibhla -wa. 23 -Lagɔbudu 'kadu ηweε, da wa laa Salomɔɔ palv 'kadu, we bhunya -yɔ -Zezu mia -zieda. 24 -Slεen, Zuifu gbelia ɔ, 'in wa nεε: «Lebhla -in 'ka -amiaa dli yali -saa? Nu, -mi, in -ka -Lagɔɔ -Bhasanyɔ, gba we -ain -yla sa 'vayii.»

25 -Zezu nεε wa -ylaε: «In ka we ain -yla gba, 'in a 'ni we dli -gv zv. Nu, gbu na nva le na Didee 'ηni nya, mv -wa na gbodayinya. 26 Nu, a 'ni na bhlabhleε glaa -mi, we 'deε 'gbu a'a zva 'mi dli -gv. 27 Na bhlabhleε mia, na weli we nva. -Ami -yi we, 'in we nɔa 'mi 'bi. 28 'Yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka, 'mv na nyεa we. We 'na 'ka labhv -bhlɔkɔɔ -gba, 'in nyime yabhlogbɔɔ 'na 'ka 'mi we kwεε -sa. 29 Na Dide ɔ 'nyεa 'mi we yoo, ɔ 'yli ɔ -zi -lu weee. 'Bhie, nyime yabhlogbɔɔ 'ni mneni ɔ 'ka we na Dide kwεε -sa.* 30 -Ami -yɔ na Dide 'sɔ, -a -bhlo.»†

31 -Bha, Zuifu 'bhu 'yaa gbɔkv la wa 'ka we ɔ 'wɔbha. 32 We 'deε 'gbu -Zezu nεε wa -ylaε: «Libho -zɔnv -zlo, -we 'bhva na Didee -gbε,

in nva le amiaa 'yibadi, a 'yia -yɔ, we glaa, -muv ka 'gbu a 'ka 'mi 'bha gbɔkv nyaa?»

33 Zuifu nεε ɔ -yla: «We 'ni lubho -zɔnv 'gbu -a 'yibha -a 'ka -mi 'bha gbɔkv nya, nu, -Lagɔ -in vεlia, we gbu -wa. Nu, nyime -in -mia, 'in -na bhua -na 'de 'wv -Lagɔ 'bhisa!»

34 -Zezu nεε: «We mi celida amiaa tite 'wv nu, -Lagɔ nεε:

<-lagɔnya a -mia.>

35-36 -A -yi we 'ji nu, -we mia celida -Lagɔεbhε 'wv, nyime 'ni mneni ɔ 'ka we lasa. -Wa ka -nv nya -Lagɔweli mia celida, ɔ -ka -maa la <-lagɔnya> ni, 'in -ami, -Lagɔ -ka -bha 'mi -sa, 'in ɔ -ka 'mi tie dɔdv -gv ni, 'lee, sa a mneni a 'ka gba nu, in ka -Lagɔ vεlia, nu, in nεε in mi -Lagɔɔ 'Yu nya 'gbuv? 37 Nu, in 'ni na Didee lubho nv ni, a 'na zlv 'mi dli -gv -ni. 38 Nu, in -ka we lεnv ni, 'in a 'ni yaa 'mi dli -gv zva yioo, we libho -zɔnv mia, a zv we dli -gv. 'In a 'ka we 'jiyibheli 'nanv nu, Dide mi 'mi 'wv, 'in in mi ɔ 'wv.» 39 Wee gbu nu 'gbu, wa 'yibha 'ya wa 'ka ɔ kpa, 'in ɔ yia wa kwεε 'tla.

40 -Slεen, -Zezu yia Zudεen nyuu -kakpe yabhlo -gv mni. Da Zaan batizee bhaa nyuma, -bha ɔ -dia la. 41 Nyuma duun yia ɔ -gbε, wa nεε: «Zaan 'ni gwεdigbv yabhlogbɔɔ lεnv, nu, -we weee ɔ gbaa nyime nu daa, we mi gbuzɔnv nya.» 42 -We mia ni -gv, nyuma duun zva ɔ dli -gv.

11

-Lazalu thlthgbv

1-2 Nu, nyime yabhlo wa laa -Lazali, ɔ -zɔɔ -wa Betani. Malii -yɔ Maati 'sɔ mi 'ya Betani, ɔ bhɔlva wa -mia. (Malii ɔ 'kaa Nyumaa -Kanyɔ *-lasiklɔ bhv -yɔ tli, 'in ɔ 'kaa we -yɔε ɔ 'deε 'nyi nya ni, ɔ Malii -wa.) Nu, 'yli yabhlo nya, 'in -Lazali yia gu bhli. 3 We 'deε 'gbu, ɔ bhɔlva yia nyime tie, wa 'ka -Zezu la. ɔ mnia -Zezuu -gbε, 'in ɔ nεε: «Na -Kanyɔ, -na jijli -tale ka gu -yɔ.»

4 Da -Zezu 'nva we, ɔ nεε: «Nu, gu -we yia -Lazali -yɔ, we 'ni ɔ 'bhabhieε 'gbu we yi ɔ -yɔyi, we 'ka -Lagɔɔ 'ηnumnieε 'tite -sloluu gbu -wa. -Bha wa yia -Lagɔɔ 'Yuu 'ηni -mninia.»

* 10:29 'Sebhe tɔlva nεε: «-We na Dide 'nyεa 'mi yoo, we 'yli we -zi -lu weee.» † 10:30 Nu, -Zezu -ka gba nu, ɔ -yɔ -Lagɔ 'sɔ -bhlo, -Lagɔ ɔ vεlia Zuifv 'wlukv, wa titeε sɔlv. We 'deε 'gbu wa 'yibha wa 'ka ɔ 'bha.

5 Nu, -Zezu 'ni Maati klaa, o bholo klaa, we -yo -Lazalu zekali -se. 6 'In o 'nua nu, -Lazali ka gu -yo, wa laa o, o 'ni -mo mni. Da o mia, o li -bha 'yli 'so. 7 'In o nEE o 'binonya -yla: «-A mni Zudee lu.»

8 O 'binonya nEE: «*Wlabi, daylida, Zuifu 'yibha wa 'ka -mi 'bha gbaku nya, 'in -na gbaa -in 'ka -mo lomni yi?»

9 O nEE: «We bhili zligu, jibhe 'ka zo, mu -wa 'yilu zli. Nyume -o nza zli, o'go gozo, -we ka gbu -wa, zlu san mi -bha. 10 Nu, we -ka sabo o no, 'in o gozoa, -we ka gbu -wa, san 'ni -bha -mi.» 11 Welinya nu 'bigu, o nEE: «-Amiaa 'tale -Lazali ka 'yilaa nwa, nu, mnida in mia in 'ka o gan.»

12 O 'binonya nEE o -yla: «-Amiaa -Kanyo, we -ka 'yilaa o nwa, 'pua o yia.» 13 -We -Zezu 'yibhaa o 'ka gba, mu -wa nu, -Lazali ka tli. Nu, o 'binonya nEE 'sa nu, 'yilaa 'debhie o saa 'hni.

14 -Bha -Zezu gbaa wa -yla sa tikluE: «-Lazali ka tli. 15 Nu, o ka tli, 'in in 'ni -mo -mi, we 'dEE 'gbu na lia 'muna amiaa daa. 'In, a 'ka 'mi dli -gu zuu gbu -wa. Nu, -a mni o -gbe.»

16 -We mia ni -gu, Toma wa laa -Zluya nEE -Zezuu 'binonya toba -yla: «-A -yo o 'so mni, 'in -a 'ka dabhlo tli.»

17 Nu, da -Zezu mnia -mo, 'in o yia 'nu nu, wa ka -Lazalu 'kwie gbawla 'wofa, we li 'yli -mnu. * 18 Nu, Betani mi -Zeluzalemu kwesi, we nyidi mnene we 'ka kilometli ta nyini. 19 We 'dEE 'gbu Zuifu duun yia Maati -yo Malii -gbe yi, wa 'ka wa 'yuo 'pa wa bheli tltliee 'gbu.

20 Da Maati 'nua nu, -Zezu mi yida, 'in o yia o yoo -saa mni, -zugba Malii -mo -di -budu zo la. 21 Maati -yo o gbelia 'wu, 'in o nEE o -yla: «Na -Kanyo, nu, -in -ka yaa -seli -mi, na bheli 'na 'ka yaa tli. 22 Nu, in -yi -sleen we 'ji nu, -we -na yia -Lago -zlaha, 'nyea o yia -mi we.»

23 O nEE o -yla: «'Wu amaa bheli yia -saa.»

24 -Mo nEE: «In -yi we 'ji nu, dudubu bhia zli mia, o -yo tltlinya yia 'wusa.»

25 -Zezu nEE o -yla: «Tltlinyaa 'wusolonyo mia, -ami -wa, 'in -o nyea nyima 'yliyogagie, -ami -wa. Nyume -o -ka 'mi dli -gu zu, o 'de yi thoo, 'yliy o yia -gaa. 26 'In nyume -o -gaa

'yliy, 'in -o zua 'mi dli -gu, o 'na 'ka tli. -We in gbaa de, 'lee, a zu we dli -gu?»

27 O nEE: «In, na -Kanyo, in ka we dli -gu zu nu, -in mi -Lago -Bhasanyo nya, 'in -in mi -Lago 'Yu -o 'kaa dudubu -gu yi nya.»

28 Welu ni -gu o mnia o bholo Malii laa, 'in o yia o nwanwenie: «-Amiaa -Slolonyo mi da, o nEE a mni.» 29 Malii 'nua we, -bha o -saa 'wu sa slui, 'in o yia o -gbe mni, 30 -zugba -Zezu 'ni -slo wee -zo pla, da Maati tia o, -bha o mia. 31 Zuifu toba -yo Malii -di -mo -budu zo la, -zugba wa pa o 'yuo. Malii -saa 'wu sa slui, o 'tlaa, wa 'yia o -yo, 'in wa yia yilali, 'in wa nEE wa 'dekpa nyidi nu, gbawla -gu o mnia o 'ka -mo wili, -bha wa mnia o 'bi.

32 Da -Zezu mia, Malii nynie -bha, o 'yia o -yo, 'in o yia o bhv -yo bhili, -bha o gbae: «Na -Kanyo, -in 'ka yaa -seli -mi ni, na bheli 'na 'ka yaa tli.»

33 Da -Zezu 'yia o wida, 'in Zuifonya -wa -laa o yoo, -maa mi 'yaa wida, -bha -gbagbi sloa o 'wu, 'in o dli yia sumani. 34 O nEE: «Da a zu o 'kwiea?»

Wa nEE: «-Amiaa -Kanyo, -in yi -in 'ka -bha 'yl.»

35 -Bha -Zezu wia.

36 'In Zuifu nEE: «A -tali, o 'ni o zekali -se!»

37 Nu, wa glaa nyima toba nEE: «Nyume -o -bloa 'lolonyaa 'yli, lee -lu ka 'gbu o 'ni mnene o 'ka yaa -Lazalu tltlie 'yoo -kuba?»

-Zezu -saba -Lazali 'wu tltlinya glaa

38 'Ya -bhlokpade, -gbagbi sloa -Zezuu kuzo, 'in o yia gbawla -gu mni. Nu, wee gbawla mia, tukpaa gbacizo we mia, 'in tukpa -boklo 'kadu mia we nweE. 39 O nEE: «A -sa -bha wee tukpa.»

'In -o tia, o bholo Maati nEE: «Na -Kanyo, o 'ni -bha nne 'pa -sleen? O tia, we 'yli -mnuanu ni -zEEn.»

40 Nu, -Zezu nEE o -yla: «'Lee, in 'ni ain -yla gba nu, a -ka 'mi dli -gu zu, 'in a yia -Lago 'hnumnie -yo?»

41 -Bha wa -saa -bha tukpa. -Zezu 'bhua 'klu 'wu yali, o nEE: «Dide, -Mi na paa fuo, -we ka gbu -wa, -in ka na weli -yohwuu. 42 Nu, in -yi we 'ji nu, 'wu -na nwanua na weli 'yli wee nya. Gbuzonu mu, nyima duun -wa gbelia da 'mi 'gbu na gbaa we, wa 'ka dli zu nu, -mi tiea 'mi.» 43 O gbaa weli ni, 'in o nEE weli

* 11:17 Nu, Zuifu -gbe, nyume -ka tli, 'in wa faa o 'kwie gbawla 'wu wee 'yli -bhlokpade zli.

'tite nyaε: «-Lazali, 'tla -mɔ!» 44 -Lazali, ɔ tli yaa, ɔ 'tlaa -mɔ, -zugba ɔ bhv -yɔ ɔ sɔnya mɪ gbuanda 'naa kibhe nya. 'Naa mɪ ɔ 'klv -yɔ bibeda.

-Bha -Zezu gbaa nyɪma -yla: «-We weee mia dε ɔ -yɔ, a -blo we, a 'tide ɔ 'yi, ɔ 'ka mni.» (Mt 26.1-5; Mk 14.1-2; Lk 22.1-2)

45 Zuifunya -wa yia Malii -gbε, 'in -we -Zezu nva ε, -wa 'yia we -yɔ, wa glaa, nyɪma duun yia ɔ dli -gv zv. 46 Nu, tɔlva mnia Falizinyɪmaa -gbε, -we -Zezu nva ε, 'in wa yia -maa 'di -sali. 47 -Bha -Lagɔbubɔnyaa -cian -yɔ Falizinyɪmaa laa wa -lima gbɔwɔbhunya wa 'dε weee 'ka 'wlugbeli, 'in wa nεε: «Nyɪmε ni mɪ gwɛdigbu duun lɛnɔda, 'lee, sa -a 'ka ɔ nva? 48 Nu, -a -ka ɔ 'yitide, ɔ -yɔ we lɛnɔve 'ka mniɔda -mɪ, 'in nyɪma weee zva ɔ dli -gv. Wa -ka ɔ dli -gv zv, 'in *Wlɔmv -nyɪmaa 'wlulapɪnya yia, 'in wa saa -amɪaa bɔbɔlɔda -yɔ -amɪaa klu la.»

49 Waa Zuifu glaa, yabhlo mɪ -bha, 'mɔ wa laa Kaifu. *-Lagɔbubɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ ɔ -mia wee -zv ni nya. ɔ nεε: «A'a 'nɔ -lu yabhlogbɔɔ 'wɔla! 50 We 'dεε 'gbv a pɔpali 'wlukɔɔn la 'nanɔv! We nanɪ 'yli amɪaa -nɔ nya nu, nyɪmε -bhlo tli -amɪaa kluu 'gbv. -A -ka 'sa nɔ, -Zuifu weee 'na 'ka labhv.» 51 Nu, wɛli -we Kaifu gbaa, we 'nɪ ɔ 'dεε -gbε 'bhv. Nu, wee -zv ni nya, mɔ -wa -Lagɔbubɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ. -Bha -Lagɔ zva ɔ wɛli ηweε, 'in ɔ nεε nu, -Zezu yia tlia Zuifu weee 'gbv. 52 We 'nɪ Zuifu -bhlogbɔɔ 'gbv ɔ 'ka tli, nu, -Lagɔɔ 'yua weee mia dɔdɔ weee -gv, ɔ 'ka wa 'wluggwɛlali, 'in ɔ 'ka wa nyɪma -bhlo -zɛlu gbv -wa 'ya.

53 Nu, we 'bhv wee 'yli 'wɔ, -bha Zuifvɔ 'yugalnya pɔpala -slɛn gbv nu, wa 'ka -Zezu 'bha. 54 -We mia 'dεε 'gbv, ɔ'ɔ -zie -slɛn Zuifu glaa zli 'klv. Nu, 'gbe -we wa laa Eflaimv, -we mia -mɔ da beblɛε, -mɔ ɔ mnia, 'in ɔ -yɔ ɔ 'bɪnɔnya 'sɔ yia -mɔ ladi.

55 Zuifvɔ *'Wɔzɪtɪylu 'fɛti ka cɪpa. Wee 'fɛti 'nɪ -slɔ nyɪni, 'in nyɪma duun yia da weee 'bhv, 'in wa yia -Zeluzalɛmv yi. Nu, wa 'ka wa 'dε lamnazɪli, 'in wa 'ka -mɔwlv, wa 'ka wee 'fɛti -sa. 56 Wa mɪ -mɔ -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ, -zugba wa talia -Zezuu da, 'in wa gbvɔgbali -ylaε: «'Lee, nyɪmε ni 'nia fɛti 'wɔ yia yi -wa yi? Sa amɪa yi wea?» 57 -Slɛn, -Lagɔbubɔnyaa -cian -yɔ Falizinyɪmaa zva

gbv, 'mɔ wa gbaa nyɪma -yla: «Nu, nyɪmε -ɔ -ka -Zezu da -yi, ɔ yi ɔ 'ka we gba, 'in wa 'ka ɔ kpa.»

12

Malii tlia -lasiklv -Zezuu bhv -yɔ
(Mt 26.6-13; Mk 14.3-9)

1 Nu, we -tv 'wɔ 'yli gbelibhlo, 'in 'Wɔzɪtɪylu 'fɛti 'ka nyɪni. -Bha -Zezu -sɔa 'wɔ, 'in ɔ yia Betani mni. Wee Betani -Lazali mia, nyɪmε -ɔ -Zezu -sɔlva zɪmε tɪtɪnya glaa 'wɔ, mɔ -wa. 2 -Bha wa pia ɔ -yla, 'in Maati mia we dlilida. -Wa -yɔ -Zezu 'sɔ mia lida, ɔɔ -Lazali mɪ wa glaa. 3 Wa mɪ lida ni, Malii bea -Zezu -yɔ, -lasiklv -zɔnɔv lɪtlɪ -kibhe -we ka -valɛ 'tɛa, ɔ 'bhua we 'wɔ, ɔ tlia we -mɔɔ bhv -yɔ, 'in ɔ yia we -yɔsɛ ɔ 'nyi nya. 'In wee -lasiklvɔ ηnɛ yia -budu zɔ ye.

4 Nu, -Zezuu 'bɪnɔnyɔ yabhlo wa laa Zudasɪ Isikalɪɔtv, ɔ 'kaa cɪ ɔ wla, ɔ 'bhua gbv 'wɔ, ɔ nεε: 5 «-Lasiklv nu -valɛ 'tɛ, we -valɛ mneni we 'ka lubhonɔnyɔɔ -zv -bhloo 'pɛnɪgwɛzi nyɪni. Lɛɛ -lu ka 'gbv -a 'nɪ we pelv 'pa -a 'ka we 'gwɛzi bobabhanya 'nyɛa?» 6 -We ɔ gbaa da ni, we 'nɪ nu, bobabhanya daa ɔ ka nyazɪdli, nu, 'wienyɔ ɔ -mia gbv -wa. Nu, 'gwɛzii lazɔnyɔ ɔ -mia, 'yli weee nya -zugba ɔ sa -bha zizewiemɪ.

7 'In -Zezu nεε ɔ -ylaε: «'Bhv ɔ -yɔ! Nu, -we ɔ tlia da 'mɪ -yɔ ni, na ku ɔ mnazɪa la zli wa 'kaa 'mɪ gbawla 'wɔ fa, we 'gbv. 8 Bobabhanya mia ni, -maa -yɔ aɪn 'sɔ mɪ 'yli weee nya. Nu, -amɪ mia ni, in 'na 'ka aɪn glaa -tv 'yli weee nya.»

9 Zuifvɔ -zlo 'nva nu, -Zezu mɪ Betani, 'in wa yia -mɔ mni. -We ka 'gbv wa yia -mɔ mni ni, we 'nɪ ɔ 'debhloo gbv, nu, wa 'yɪbha 'ya wa 'ka -Lazali 'yi, -ɔɔ -sɔlva tɪtɪnya glaa 'wɔ. 10 We 'dεε 'gbv -Lagɔbubɔnyaa -cian yi 'yaa -Lazali 'bhabhie pɔpali. 11 Nu, nyɪmaa -zlo mɪ wa -gbε 'bhuda ɔ 'gbv, -zugba wa zv -Zezu dli -gv.

Nyɪmaa -zlo -saa -Zezuu yoo
(Mt 21.1-11; Mk 11.1-11; Lk 19.28-40)

12 Zli zlia, nyɪmaa -zlo, -wa yia 'fɛti ni -gv, wa 'nva nu, -Zezu mɪ -Zeluzalɛmv yida, 13 wa 'tlaa wee 'gbe 'wɔ, yoo wa mnia ɔ -saa saɔn nya kwɛε. Wa 'kpɪa 'wɔ, wa nεε: «-A -mniɪni -Lagɔɔ 'ηni! -ɔ mia Jejitapɛε 'ηni nya yida,

-Lagɔ ɲwna ɔ 'nyu la.

-Lagɔ ɲwna Izlaɛɪnyɪmaa 'Wlulapɪɪnyɔ 'nyu la.»

14-Zezu 'yia -sokofali -dɔgbu, 'in ɔ yia we -gu -gbɪa, 'sa we mia ɛɛɪda -Lagɔsɛbhɛ 'wɔɛ:

15 «A 'na nɔnɔ nyanɔ -ni, *Siɔn -gbe!

A -tali, amaa 'wlulapɪɪnyɔ mi yida!

ɔ -di -sokofali -dɔgbu -gu la.»

16 We gwɛɪda, -we mia 'plɪda, ɔ 'bɪnɔnya 'ni -slɔ we 'wɔla 'nɔ. Nu, -Zezu -ka -slɛɛn ɔ 'ɲɪyɪlɪlo 'yɪ 'bhie, wa dɪ bhlɪlia -bha nu, -we weee mia dɛ ni, we mi ɛɛɪda -Lagɔsɛbhɛ 'wɔ, 'in ɔ -guɔgbu we gbaa.

17 Nyɪmaa -zlo, -wa -yɔ -Zezu 'sɔ mia gbawla ɲwɛɛ, da ɔ gbaɛ: «-Lazali, 'tla -mɔ», 'in ɔ yia ɔ 'wɔsɔɔɔ tɪtɪɪnya glaa, -we wa 'yia -yɔ, wa mi we 'di -sada. 18 We 'dɛɛ 'gbu nyɪmaa -zlo ka -Zezu yoo -saa yi. Nu, wa ka 'nɔ nu, ɔ ka we gwɛɪdɪgbu lɛnɔ. 19 Tɔɔn, Falizɪnyɪma nɛɛ wa 'dɛkpɔa nyɪɪɛ: «'Lee, a 'ni mnɛni a 'ka -lu yabhlogbɔɔ lɛnɔ? Mɔ mia dɛ, nyɪma weee mi ɔ 'bɪbholuda!»

20 Nu, Glɛkɪ tɔɔa yia -Zeluzalɛmɔ wa 'ka -Lagɔ bɔbɔ 'fɛtɪ bhla. 21 Ma yia Filipɔɔ -gbɛ, -Zezuu 'bɪnɔnyɔ ɔ 'bhɔa Betɪsada, Galilee -dɔdɔ -gu, mɔ -wa. 'In wa nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-Na zukpa -wa, -a 'yɪbha -a 'ka -Zezu 'yɪ.»

22 Filipɔ gbaa we Andlee -yla, 'in -mɔɔ 'bɪɔ, wa 'dɛsɔbhie yia we -Zezu -yla gbaa mnɪ. 23 ɔ nɛɛ: «-Slɛɛn, we bhla ka nyɪni, bhla -we nya -Lagɔ 'kaa *Nyɪmɛɛ 'Yuu 'ɲɪ 'yɪɪmani, we ka nyɪni. 24 Nu, bleya -we bhliɪ dɔdɔ, tɪ we tɪa, we 'ni -mɔɔ, 'in we tɔa 'wɔ -bhlo. We -ka tɪ ni, 'in we wɪaa 'yaa -zlo.

25 In nɛɛ aɪn -yla gbɔzɔnɔ saɛ: nyɪmɛ ɔ -ka ɔ 'yɪyɔgagɪɛ 'yɪbha, kwɛɛ we yia ɔ 'tɪaa. Nu, nyɪmɛ ɔ nyɛa ɔ 'yɪyɔgagɪɛ 'wɔ dɔdɔ ni -gu, 'yɪyɔgagɪɛ -we 'nɪa bhloluda -ka, mɔ yia ɔ -nɔ nya -mia. 26 -ɔ -ka gba ɔ 'ka na lubho nɔ, ɔ nɔ 'mi 'bɪ, 'in da in -ka -mi, na lubhonɔnyɔ mi 'ya -bha. Nyɪmɛ ɔ -ka na lubho nɔ ni, na Dide yia ɔ -bha zɔa.»

27 «-Slɛɛn, na dɪ ka sumani bhabha. 'Lee, sa in 'ka gbaa? 'Sa in 'kaa gba: «Dide, -in -sa 'mi sɪasia bhla ni 'wɔ yɪ?» -Innya! Nu, we 'dɛɛ 'gbu in yia yi. 28 Dide, 'yɪɪmani -na 'dɛɛ 'ɲɪni!»

Wɛɪ yabhlo 'bhɔa yali, we nɛɛ: «In ka we 'yɪɪmani pepe, 'in 'yɪɪmani na yia we lɔ.»

* 12:31 Nu, -Saatan wa saa 'ɲɪni.

29 Nyɪmaa -zlo -wa mia -bha, 'in -wa 'nɔa wee wɛɪ, wa nɛɛ: «Dɛɛ -gangan -jiji -wa!»

Tɔɔa nɛɛ: «'Anzi ka ɔ -yla gba!»

30 -Zezu nɛɛ wa -ylaɛ: «We 'ni na 'dɛɛ 'gbu wɛɪ ni yi gba, nu, amɪaa gbu -wa. 31 Bhla -we nya -Lagɔ 'kaa dɔdɔgbu -nyɪmaa -yɔgbu 'wɔbhɔ, we bhla ka nyɪni. 'In bhla -we nya ɔ 'kaa dɔdɔgbu -nyɪmaa 'yugalɪnyɔ 'nyuu* vu, we bhla ka nyɪni.

32 «'In -ami mia, wa -ka 'mi 'wɔsɔɔɔ dɔdɔ -gu, 'in na gbizea nyɪma weee 'wɔ na gbɛgbɛɪn.» 33 Wee wɛɪnya ɔ gbaa da ni, nu, sa ɔ 'kaa tɪ 'mɔ ɔ mia -sloluda.

34 Nyɪmaa -zlo nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Titee 'sɛbhɛ nɛɛ nu, -Lagɔɔ -Bhasanyɔ mia, 'yɪ weee nya ɔ yia -bha -tɔa, we ni mɔɔ? Nu, sa -in mnɛni -in ka gba nu, Nyɪmɛɛ 'Yu wa yia 'wɔsɔɔɔ? ɔɔ Nyɪmɛɛ 'Yu, nyɔɔ ɔ -maa?»

35 ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Bhla -sɛɛ ni nya, zɪ mi -slɔ aɪn glaa. A nɔ -nya, da zɪ mia -slɔ -bha, nɪkpise yi aɪn -kpali. -We ka gbu -wa, nyɪmɛ ɔ nɔa nɪkpise 'wɔ, mɔ ɔ mnɪa, ɔ 'ni -bha da -yi. 36 Da a kaa da zɪ, a zɔ we dɪ -gu, 'in a 'ka zɪ 'yua -zɛ.» Da ɔ bhɪa gbagbɛ, 'in ɔ yia wa kwɛɛ zizea mnɪ.

Zuifvɔ zɔ -Zezu dɪ -gu

37 -Zezu ka gwɛɪdɪgbu duun lɛnɔ Zuifɔɔ 'yɪbadi, 'in wa'a zɔ ɔ dɪ -gu. 38 Sa -Lagɔgbɔɔ -falpanyɔ Ezaii gbaa, 'sa we 'plɪa, ɔ nɛɛ: «Nu, Jejitape, nyɔɔ zɔ -amɪaa wɛɪ dɪ -gɔa? 'In nyɔɔ Jejitape -slolu ɔ 'tɪtɛ 'klɔa?»

39 We 'gbu Zuifɔ 'ni mnɛni wa 'ka ɔ dɪ -gu zɔ. Sa Ezaii gbaa we da -putu sa -wa:

40 «-Lagɔ ka wa 'lɔɔ.

ɔ ka wa dɪ 'wɔkla,

-mɔɔ yi 'wɔ nu, wa 'yɪ 'yɪ la,

'in wa dɪ 'nɔ gbu 'wɔla.

We 'dɛɛ 'gbu wa'a 'bhɪtia -Lagɔɔ -gbɛ la ɔ 'ka wa pue.»

41 -We ka 'gbu Ezaii yia wee wɛɪ ni gba, mɔ -wa nu, ɔ ka -Zezuu 'ɲɪmnɪɛ -yɔyɪ, 'in ɔ mia ɔ gbu gbada.

42 Nu, -mɔ Zuifɔɔ 'yugalɪnya glaa, nyɪma duun ka -Zezu dɪ -gu zɔ. Nu, wa'a 'wɔ 'klɔla we gbagbɛ nya Falizɪnyɪmaa 'gbu. Wa mi sɔda wa yi wa vu -Lagɔbudu zɔ. 43 Wa 'yɪbha nyɪma kwali wa 'ɲɪ we -zi -Lagɔ 'ka wa 'ɲɪ kwali.

-Zezuu wɛɪ bhɔa ɔ Didee -gbɛ

44-Zezu 'kpi'a 'wɔ, ɔ nɛɛ: «Nyɪmɛ -ɔ -ka 'mɪ dli -gɔ zɔ, we 'nɪ na 'dɛbhlo ɔ zɔ dli -gɔ, nɪ, -ɔ tiea 'mɪ, 'mɔ ɔ zɔ 'yaa dli -gɔ. 45 'In nyɪmɛ -ɔ yɪa 'mɪ -yɔ, -yɔ ɔ yɪa -ɔ tiea 'mɪ. 46 Nɪ, zli in -mɪa, in ka dɔdɔ -gɔ yi, 'in nyɪmɛ -ɔ -ka 'mɪ dli -gɔ zɔ, ɔ 'na 'ka nɪkpɪsɛ 'wɔtɔ. 47 Nɪ, nyɪmɛ -ɔ nɔa na wɛli, 'in ɔ'ɔ zɔa we 'nɔŋwɛ, -amɪ, i'in dɪli ɔ gɔ. Nɪ, we 'nɪ nyɪmaa gbɔdɪlɛɛ 'gbɔ in yi yi, in 'ka wa gbɔ 'wɔsaa 'gbɔ in yia yi. 48 Nɪ, nyɪmɛ -ɔ 'nɪ 'mɪ -yɔŋwɔ, 'in ɔ -ka na wɛli kpɛla 'wɔnɔ, ɔ gbɔwɔbhɔnyɔ mɪ -bha. Dɔdɔ bhɪa zli, wɛli -we in gbaa, mɔ yia ɔ -yɔgbɔ 'wɔbhɪa. 49 Wɛli in gbaa, we 'nɪ na 'dɛɛ -gbɛ 'bhɔ. Nɪ, Dɪdɛ -ɔ tiea 'mɪ, ɔ -gbɛ we 'bhɔa. Gbɔ in 'kaa gba, 'in sa in 'kaa we gba, ɔ 'dɛ ka 'mɪ we -slolu. 50 'In, in -yi we 'ji nɪ, Dɪdɛ tɛ mɪa, 'yɪlɔgagɛ -we 'nɪa bhɪlɔlɔda -ka, 'mɔ we wlaa. Wɛli weɛ na gbaa, sa Dɪdɛ gbaa 'mɪ -yla we, 'sa na gbaa we.»

13

-Zezu -wɔlɔa ɔ 'bɪnɔnyaa bhɔ -yɔ

1 Nɪ, we -tɔ 'wɔ 'yɪ -bhlo, Zuɪfɔ 'Wɔzɪtɪyɪli 'fɛtɪ 'ka nɪni. -Zezu -yi we 'ji nɪ, 'yɪ -we nya ɔ 'kaa dɔdɔ -gɔ 'bhɔ, 'in ɔ 'kaa ɔ Dɪdɛ -gbɛ mɪ, we 'yɪ ka nɪni. ɔ -kalɪ ɔ dɔdɔ -gɔ -bhɛliaa zɛ, 'in -slɛɛn, ɔ -kalɪ wa zɛ ɔ dli weɛ nya. 2 Nɪ, jibhe ka zɔ, 'in -Zezu -yɔ ɔ 'bɪnɔnyaa 'sɔ mɪ lɪda. *'Kuzu ka 'cɪn Zudasi, Simɔ Isɪkaliɔtɔ 'yuu dli zɔ -Zezuu wlawɪɛ zɔ. 3 -Zezu -yi we 'ji nɪ, ɔ Dɪdɛ ka ɔ -lu weɛ kwɛɛ zɔ. 'In ɔ -yi we 'ji nɪ, Dɪdɛ -gbɛ ɔ 'bhɔa, 'in ɔ -gbɛ ɔ yia lɔmɪa. 4 Da wa mɪa lɪda, ɔ -sɔa 'wɔ, ɔ -saa ɔ -bana 'wɔ, ɔ 'bhɪa 'naa 'wɔ, 'in ɔ yia we zɛtɪ -gba. 5 -Mɔ 'bɪgɔ, ɔ slua 'nyu kna 'wɔ, ɔ -wɔlɔa ɔ 'bɪnɔnyaa bhɔ -yɔ, 'naa -we ɔ -gbaa zɛtɪ, 'in ɔ yia we -yɔ sɛ we nya.

6 Tɔn, ɔ nɪnia Simɔ Pɪɛli -gɔ, 'in -mɔɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Aya! Na -Kanyɔ, nanɔ bhɔ -yɔ -mɪ na yia -wɔlɔa yi?»

7 ɔ nɛɛ: «-We in mɪa lɛnɔda, -i'in 'nɔ -slɔ we 'wɔla. Nɪ, cɪcɪ -in 'kaa we 'wɔlanɔ.»

8 Pɪɛli nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-Innya, -in 'na 'ka na bhɔ -yɔwɔlɔ -gba!»

ɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «In 'nɪ -na bhɔ -yɔwɔlɔ, -in 'na 'ka -lu 'yabhɔgɔɔ 'yɪ 'mɪ kwɛɛ.»

9 Simɔ Pɪɛli nɛɛ: «Na -Kanyɔ, we -ka 'sa -mɪ nɪ, -in 'na -wɔlɔ na bhɔ -bhlo -yɔ -nɪ. Nɪ, -in -wɔlɔ 'ya na sɔ -yɔ na 'wlu -yɔ!»

10 ɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Nyɪmɛ -ɔ -ka budo nɪ, ɔ 'nɪ -yɔwɔlɔe gbɔ -ka, we 'bhɔ ɔ bhɔ 'wɔ, ɔ ka -mɔwɔlɔ 'lɪli. We 'dɛɛ 'gbɔ, amɪa, a mɪ -mɔwɔlɔda, 'in, we 'nɪ a 'dɛ weɛ.» 11 Nɪ, -ɔ 'kaa ɔ wla, ɔ -yi ɔ, we 'dɛɛ 'gbɔ ɔ yia gba nɪ: «A 'dɛ weɛ 'nɪ -mɔwɔlɔda -mɪ.»

12 Da -Zezu bhɪa ɔ 'bɪnɔnyaa bhɔ -yɔwɔlɔe, ɔ -plaa ɔ -bana 'wɔ, 'in ɔ yia ladi. ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «'Lee, -we in nɔa da aɪn -yla lɛ, a nɔ we 'wɔlaa? 13 -Amɪ a laa «-Slolunyɔ» we -yɔ «-Kanyɔ», 'in amɪaa gbɔ mɛnɪ, nɪ, 'mɔ in -mɪa. 14 Nɪ, -amɪ -wa amɪaa -Kanyɔ, we -yɔ amɪaa -Slolunyɔ, 'in in ka amɪaa bhɔ -yɔ -wɔlɔ, we 'dɛɛ 'gbɔ a 'dɛkpɔa 'kaa bhɔ -yɔ wɔwɔlɔ. 15 In ka we 'yɪ aɪn -slolu: sa in nɔa aɪn -yla, a nɔ 'sasɔkpa -gbɔ lɛ. 16 In nɛɛ aɪn -yla gbɔzɔnɔ sa nɪ, lubhɔnɔnyɔ 'nɪ 'nɔŋwɛ -ka ɔ 'ka ɔ -kanyɔ -zi, tɪtɪenyɔ 'nɪ 'lɛ -ka -ɔ tiea ɔ, ɔ 'ka -mɔɔ -zi. 17 -Slɛɛn, a -yi we 'dɛ weɛ 'ji. Nɪ, a -ka we lɛnɔ nɪ, 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ mɪ amɪaa -nɔ nya.

18 «Nɪ, in 'nɪ a 'dɛ weɛ 'ŋnɪ sa -nya. -Wa in -saa -bha, in -yi wa. Wɛli -we mɪa cɛlɪda -Lagɔsɛbhɛ 'wɔ, lɛ we yia nɔa. We nɛɛ:

«Nyɪmɛ -ɔ -yɔ 'mɪ 'sɔ lia,
ɔ ka na tɔnyɪmɛ -zɛ.»

19 Da we 'nɪa -slɔ da 'plɪ nɪ, gba na gbaa -slɛɛn we aɪn -yla. Nɪ, we bhla -ka nɪni nɪ, 'in a 'ka dli zɔ nɪ, -amɪ mɪa, «-ɔ in -mɪa, 'mɔ in -mɪa.» 20 In nɛɛ aɪn -yla gbɔzɔnɔ saɛ: nyɪmɛ -ɔ -ka na tɪtɪenyɔ kpa 'nanɔ, -amɪ ɔ kpa 'nanɔ. 'In nyɪmɛ -ɔ -ka 'mɪ kpa 'nanɔ, -ɔ tiea 'mɪ, 'mɔ ɔ kpa 'nanɔ.»

-Zezu nɛɛ ɔ 'bɪnɔnyɔ yabhlo yia ɔ wlaa (Mt 26.20-25; Mk 14.17-21; Lk 22.21-23)

21 -Zezu bhɪa gbɔnyaa nɪ gbagɔ, 'in ɔ dli yia sumanɪ, 'in ɔ nɛɛ wa -yla sa tɪkɪli: «In nɛɛ aɪn -yla gbɔzɔnɔ saɛ: aɪn glaa, nyɪmɛ yabhlo yia 'mɪ wlaa.»

22 Nɪ, -Zezuu 'bɪnɔnyaa yia yɪlali, -ɔ ɔ saa 'ŋnɪ, wa 'nɪ -yi. 23 Da wa mɪa lɪda, ɔ 'bɪnɔnyɔ yabhlo, -ɔ ka zɛ ɔ -kalia, -mɔɔ mɪ ɔ kwesi.

24 Simɔ Pɪɛli yia ɔ -yla 'yɪka 'pa, ɔ 'ka -Zezu layɪbha nɪ, nyɔɔ ɔ sa 'ŋnɪa.

25 -Mɔɔ pɪa -Zezuu gbɛgbɛɪn 'wɔ, 'in ɔ yia ɔ layɪbha 'ŋwɔŋwɛ wɛli 'wɛɛ: «Na -Kanyɔ, nyɔɔ 'ka -mɪ wlaa?»

26 ɔ 'palɪa we 'bɪgɔ, ɔ nɛɛ: «'Floo -kibhe na yia zapɔ lɔ 'ŋwaa, -ɔ in -ka we yoo 'nyɛ, mɔ 'kaa 'mɪ wla.»

Tɔɔn, ɔ 'ŋwaa 'floo -kibhe zapu lb, 'in ɔ yia we Simɔ Isikaliɔtɔɔ 'yu Zudasɔ yoo 'nyɛ. ²⁷ Da -mɔɔ 'bhua wee 'floo -kibhe 'wɔ, -bha -bhlokpade *-Saatan plaa -mɔɔ 'wɔ. -Mɔɔ 'bɪgɔ, -Zezu nɛɛ ɔ -yla: «-We -in 'kaa lɛnɔ, -in nɔ we lɛ slɔ.» ²⁸ -Wa mɪa -bha lida, wa 'nɪ we 'wɔlanɔ. -We ka 'gbɔ -Zezu yia we ɔ -yla gba, wa glaa, nyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ we -yi. ²⁹ -Zezu gbaa wɛlɪ mɪa dɛ nɪ, -zugba nyɪma tɔlva pupalia 'wlukɔɔn laɛ: «'Sa ɔ 'yibhaa ɔ 'ka gba nɪ, ɔ mɪnɪ 'fɛtɪgɔlɪ zɔa yaayɪ, ɔ mɪnɪ bobabhanya 'gwɛzɪ 'nyɛa yɪ?» Zudasɔ mɪ 'gwɛzɪ lazɔnyɔ nyaa 'gbɔ. ³⁰ Zudasɔ 'bhua wee 'floo -kibhe 'wɔ, -bha -bhlokpade ɔ 'tlaa -budu zɔ, -zugba sabɔ ka bɛ.

Tite lolu

³¹ Zudasɔ mɪnɪ 'bhie, -Zezu nɛɛ: «-Slɛɛn, Nyɪmɛɛ 'Yu ka 'ŋnyɪlɪlo 'yɪ. ɔ 'wɔ wa yia -Lagɔɔ 'ŋnyɪlɪlo yibhelia. [³² 'In wa -ka -Lagɔɔ 'ŋnyɪlɪlo yibheli ɔ 'wɔ nɪ,] Nɪ, ɔɔ 'Yu -ka -Lagɔɔ 'ŋnɪ 'ylimanɪ nɪ, 'in -Lagɔɔ 'dɛbhie slɔlua ɔɔ 'Yuu 'ŋnyɪlɪlo ɔ 'dɛ 'wɔ, 'in dayɪ ɔ slɔlua we. ³³ Na 'ylaasɪ, in -yɔ aɪn 'sɔ mɪ -slɔ bhla -sɛlɛɛ -nɔ nya. 'In -mɔɔ 'bɪgɔ, na da a yia -talia. -We ka gbɔ -wa, da na yia mɪnɪ, a 'nɪ mɪnɪ a 'ka -mɔ mɪnɪ. Nɪ, in ka zɪmɛ we Zuɪfɔ -yla gba. 'In, 'mɔ na gbaa -slɛɛn aɪn -yla. ³⁴ Nɪ, tite lolu na palia aɪn -yla, mɔ nɪ: a kɪkɪlɪ zɛ. Cɪn, sa in -kalia amɪaa zɛ, a kɪkɪlɪ 'sa zɛ. ³⁵ We -ka 'sa -mɪ, a -ka zɛkɪkɪlɪ, 'in nyɪma weee yibhelia we 'jɪ nɪ, a mɪ na 'bɪnɔnya nya.»

-Zezu nɛɛ Piɛlɪ yia ɔ gbɔ kpɛlɪa (Mt 26.31-35; Mk 14.27-31; Lk 22.31-34)

³⁶ Simɔ Piɛlɪ nɛɛ -Zezu -yla: «Na -Kanyɔ, mɔ -na mɪnɪ?»
 ɔ 'palia we 'bɪgɔ, ɔ nɛɛ: «'Mɔ na mɪnɪ, -in 'nɪ -slɔ mɪnɪ -in 'ka 'mɪ 'bɪ yɪ, nɪ, cɪcɪ -in 'kaa 'mɪ 'bɪ yɪ.»

³⁷ Piɛlɪ nɛɛ ɔ -yla: «Na -Kanyɔ, in 'nɪ -slɛɛn mɪnɪ in 'ka -mɪ 'bɪ yɪ? 'Lee, lɛɛ -lu ka 'gbɔa? Nɪ, in mɪnɪ in 'ka na 'dɛɛ 'yɪlɪyɔgagɪɛ wla -na 'gbɔ!»

³⁸ ɔ nɛɛ ɔ -yla: «-In mɪnɪ -in 'ka -na 'dɛɛ 'yɪlɪyɔgagɪɛ wla na 'gbɔ 'piɛɪn? In nɛɛ -mɪ -yla gbɔzɔnɔ sa nɪ, -kɔkɔ 'na 'ka gbɔ, 'in -na kpɛlɪa na gbɔ -zakpa ta.»

14

-Zezu -wa 'Yoo -we mɪnɪ Didee -gbɛ

¹ -Zezu nɛɛ ɔ 'bɪnɔnya -ylaɛ: «A 'na lɔlɔ dɪ -nɪ. A zɔ -Lagɔ dɪ -gbɔ, 'in a zɔ 'ya 'mɪ dɪ -gbɔ. ² -Buduu -zlo mɪ na Didee -buduɪwɛɛ. We 'nɪ ya 'sa -mɪ nɪ, in 'na 'ka aɪn -yla gba nɪ, amɪaa ladɪda na mɪnɪ la mɪnɪ, we 'nɪ mɔɔ? ³ 'In, in -ka aɪn -yla ladɪda la mɪnɪ nɪ, lb na yia yia in -yɔ aɪn 'sɔ 'ka mɪnɪ, 'in da in mɪa, a 'ka -bha -mɪ. ⁴ 'In da na mɪnɪ, 'yoo -we mɪnɪ -mɔ, a -yi we.»

⁵ Toma nɛɛ ɔ -yla: «Na -Kanyɔ, da -na mɪnɪ -a 'nɪ -bha da -yi! 'Lee, sa -a mɪnɪ -a 'ka -bhaa 'yoo da -yia?»

⁶ ɔ nɛɛ: «Nɪ, -amɪ -wa yoo, gbɔzɔnɔ we -yɔ 'yɪlɪyɔgagɪɛ. Nyɪmɛ ɔ 'nɪ 'mɪ 'wɔplɪlɪ nɪ, ɔ 'na 'ka Didee -gbɛ mɪnɪ. ⁷ A -ka 'mɪ -yi, -zugba a -yi na Dide. 'In we 'bhɔ -slɛɛn 'wɔ, a -yi ɔ, 'in a ka ɔ 'yɪ.»

⁸ Filipɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Na -Kanyɔ, -na zukpa -wa, -slɔlu -aɪn -na Dide 'klɔ. -In -ka we lɛnɔ, 'in -amɪaa dɪ pɪa la.»

⁹ -Zezu nɛɛ ɔ -yla: «Filipɔ, 'yɪlɪ -zlo in -yɔ aɪn 'sɔ lia da nɪ, 'lee, -in 'nɪ 'mɪ -yɪi? Nyɪmɛ ɔ -ka 'mɪ 'yɪ, ɔ ka na Dide 'yɪ. 'In, -mɪ nɛɛ: «-Slɔlu -aɪn -na Dide 'klɔ!» ¹⁰ Nɪ, in mɪ Dide 'wɔ, 'in Dide mɪ 'mɪ 'wɔ. 'Lee, -in zɔ we dɪ -gbɔ? Wɛlɪnya na gbaa da aɪn -yla, we'e 'bhɔ na 'dɛɛ -gbɛ, nɪ, na Dide -ɔ -dɪlɪa 'mɪ 'wɔla, mɔ nɔa ɔ lubho.

¹¹ «In -ka aɪn -yla gba nɪ, in mɪ Dide 'wɔ, 'in Dide mɪ 'mɪ 'wɔ, a zɔ 'mɪ dɪ -gbɔ. We 'nɪ -mɔɔ nɪ, a zɔ -ylɛɛ dɪ na gwɛdigbɔnyaa 'gbɔ. ¹² In nɛɛ aɪn -yla gbɔzɔnɔ sa nɪ, -ɔ -ka 'mɪ dɪ -gbɔ zɔ nɪ, 'in ɔ nɔa na lɛnɔgbɔnya lɛ. Cɪn, ɔ lɛnɔgbɔnya yia na -nɔ -zia, -we ka gbɔ -wa, Didee -gbɛ na mɪnɪ. ¹³ -Lu weee a -ka na 'ŋnɪ nya -zla, lɛ na yia we nɔa. We -ka 'sa -mɪ nɪ, 'in 'Yu mɪnɪ ɔ Didee 'ŋnɪ. ¹⁴ Nɪ, -lu -mɔɔ a -ka 'mɪ -zɪlɪ na 'ŋnɪ nya, lɛ na yia we nɔa.

-Yɔbɛnyɔ yia yia

¹⁵ «Nɪ, a -ka na zɛkɪlɪ -nya nɪ, 'in a zɔa na titɛnya 'nɔɪwɛ. ¹⁶ 'In in 'ka Dide -yɔbhubhoe ɔ 'ka aɪn -Yɔbɛnyɔ -putu 'nyɛ. Mɔ 'kaa aɪn -yɔbɛ, 'in mɔ -yɔ aɪn 'sɔ 'kaa -tɔ 'yɪ weee nya. ¹⁷ Nɪ, mɔ -wa Zuzu -ɔ 'kaa aɪn -Lagɔɔ gbɔzɔnɔ 'wɔkwa. ɔ Zuzu mɪa nɪ, dɔdɔgbɔ -nyɪma 'nɪ mɪnɪ wa 'ka ɔ -yɔɪwɔnɪ, -we ka gbɔ -wa, wa'a 'yɪ ɔ -yɔ, 'in wa 'nɪ ɔ -yi. Nɪ, amɪa mɪa, a -yi ɔ, ɔ -yɔ aɪn 'sɔ -dɪ dabhlo la, 'in aɪn 'wɔ ɔ yia ladɪla.

18 «In 'na 'ka ain 'wɔtɪ kwiiyua 'bhisa, nu, amiaa -gbɛ na yia yia. 19 'In bhla -sɛɛ -ka 'pli ni, dɔdɔgbɔ -nyuma 'na 'ka 'mɪ 'yɪ. Nu, amia mia ni, 'yia a yia 'mɪ. 'In a yia 'yliyɔgagie, -amɪ ka 'yliyɔgagiee 'gbɔ. 20 Zɪ we 'yɪ -ka nyini ni, 'in a yibhelia we 'ji nu, in mɪ Dide 'wɔ, a mɪ 'mɪ 'wɔ, 'in in mɪ ain 'wɔ.

21 «Nyime -ɔ -ka na titenya -yɔŋwɛnu, 'in ɔ -ka we 'nɔŋwɛ zɔ nu, -zugba -mɔɔ -kali na zɛ. ɔɔ nyime -ɔ -kalia na zɛ, ɔ zɛ na Dide yia -kalia. -Amɪ, ɔ zɛ na yia -kalia, 'in in 'ka ɔ na 'dɛ -slolu.»

22 Zudasɪ (-ɔ 'nia Zudasɪ Isikaliɔtɔ) nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Na -Kanyɔ, 'lee, lɛɛ -lu ka 'gbɔ -in 'ka -ain -na 'dɛ -slolu, 'in, -i'in -slolu -na 'dɛ dɔdɔgbɔ -nyuma weee?»

23 ɔ nɛɛ: «Nyime -ɔ -ka na zɛkali ni, na wɛli ɔ zɔa 'nɔŋwɛ. 'In na Dide kalia ɔ zɛ, 'in -amɪ -yɔ na Dide sɔ yia ɔ 'wɔ la -dɪlia. 24 Nyime -ɔ 'nia na zɛkali, ɔɔ zɔ na wɛli 'nɔŋwɛ. -We na gbaa da ain -yla, we 'ni na 'dɛɛ wɛli, nu, na Dide -ɔ tiea 'mɪ, ɔ -gbɛ we bhɔa.

25 «Wee wɛli na gbaa ain -yla, da in mia -slɔ ain glaa. 26 Nu, in -ka mni ni, 'in na Dide paa ain Zuzu 'Pɔpa yoo na 'ŋni nya, mɔ 'kaa ain 'wɔsa. ɔɔ Zuzu 'kaa ain gbɔ weee -slolu, 'in ɔ ligbea ain gbɔ weee -we in gbaa ain -yla.

'Wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ -zɔnɔ

27 «'Wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ na tia ain -yɔ. Na 'wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ na nyɛa ain. Sa in kaa 'wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ ni, 'sa na nyɛa we ain. 'In wla we dɔdɔgbɔ -nyumaa -luwla sɔlɔ. A palɪ dli la, a 'na nɔnɔ nyanɔ -ni. 28 A ka 'mɪ ŋwɛɛ 'nɔ nu: «Mnia na yia, 'in amiaa -gbɛ na yia lɔ yia.» A -ka yaa na zɛkali ni, -zugba a ka yaa 'mɔna li, nu, na Didee -gbɛ na mnia. -We ka gbɔ -wa, Dide 'yɪ ɔ -zi 'mɪ. 29 Da -we -nya mia dɛ 'nia -slɔ 'pli ni, gba na gbaa we ain -yla 'gamɔ. Nu, we bhla -ka nyini, a 'ka we dli -gɔ zɔ. 30 In -yɔ ain 'sɔ 'na 'ka gba duun, -we ka gbɔ -wa, dɔdɔgbɔ -nyumaa 'yugalɪnyɔ 'nyuu* mɪ yida. ɔ 'ni 'mɪ kwɛyɔmneni. 31 We -ka 'sa -mɪ ni, dɔdɔgbɔ -nyuma 'ka we 'jiyibheli nu, in -kali na Didee zɛ. In -kali ɔ zɛ, we 'dɛɛ 'gbɔ -lu weee ɔ gbaa in nɔ lɛ, 'in na nɔa we lɛ. A -sɔ 'wɔ, -a 'ka mni.»

15

**-Dlɔsuu 'zayli*

* 14:30 Nu, -Saatan wa saa 'ŋni.

1 «Nu, *-dlɔsuu 'zayli, -amɪ -wa. 'In na Dide mia, we kpaapanyɔ ɔ -mia. 2 Na 'kliya -we'e tɔɔa, 'mɔ ɔ dia, 'in 'kliya -we tɔɔa, ɔ mnazia we -yɔ, 'in we 'ka tɔɔ duun. 3 Wɛli -we in gbaa ain -yla, we ka ain -yɔmnazi, 'in we yia ain -mɔwɔlɔ.

4 «A -dɪli 'mɪ 'wɔla, sa in -dɪlia ain 'wɔla 'bhisa. Sa suu 'kliya -we 'nia suu 'gbɔ -yɔ -mɪ, we 'nia mneni we 'ka tɔɔ we 'dɛ -bhlo ni, 'sa -bhlokpade, a 'ni 'mɪ 'wɔladɪli, a 'na 'ka tɔɔ.

5 «Nu, -amɪ -wa -dlɔsu, 'in amia -wa we 'kliya. Nyime -ɔ -ka 'mɪ 'wɔladɪli, sa -amɪ -dɪlia ɔ 'wɔla 'bhisa ni, ɔɔ nyime, tɔɔa ɔ yia duun. -We ka gbɔ -wa, in 'ni ain -yɔbɛ, a 'ni mneni a 'ka -lu yabhlogbɔɔ lɛnɔ. 6 Nyime -ɔ 'ni 'mɪ 'wɔladɪli ni, suu 'kliya 'bhisa wa vitelia ɔ. Wee suu 'kliya -ka yɛ ni, 'mɔ wa bhua la, 'in wa paa we -kosu 'wɔ, 'in we sia. 7 A -ka 'mɪ 'wɔladɪli, 'in na wɛlɪnya -ka amiaa dli 'wɔtɔ ni, -lu weee a -ka 'yibha, a -zlali we Dide, 'in ɔ nyɛa we ain. 8 A -ka tɔɔ duun, mɔ slolua na Didee 'ŋnimnie -yɔ a mɪ na 'bɪnɔnya -zɔnɔ nya.

9 «Nu, sa Dide -kalia na zɛ, 'sa -bhlokpade in -kalia amiaa zɛ. A -tɔ na zɛkalie 'wɔ. 10 In ka na Didee titenya 'nɔŋwɛ zɔ, 'in in yia ɔ zɛkalie 'wɔtɔ. 'Sa -bhlokpade, a -ka na titenya 'nɔŋwɛ zɔ ni, 'in a tɔa na zɛkalie 'wɔ.

11 «-We mia dɛ, 'mɔ in gbaa ain -yla, 'in sa 'mɔna mia 'mɪ dli 'wɔ, we 'ka 'sa ain dli 'wɔ -mɪ. Cɪn, 'in amiaa 'mɔna 'ka -bha -gɔ zi. 12 Na tite ni: sa in -kalia amiaa zɛ, a kɪkali 'sa zɛ. 13 Nu, nyime -ɔ -ka ɔ 'dɛɛ 'yliyɔgagie wla ɔ -limaa 'gbɔ, zɛkalie -we -zia -mɔɔ, we 'ni -mɪ. 14 -We in gbaa a nɔ lɛ, a -ka we 'nɔŋwɛ zɔ, a mɪ na 'talea nya. 15 'In la 'maslɛɛn ain na lubhonɔnya, -we ka gbɔ -wa, lubhonɔnyɔ 'ni ɔ -kanyɔɔ gbɔnya -yɪ. 'In amia mia, na 'talea na laa ain, -we ka gbɔ -wa, gbɔ weee in 'nɔa Didee -gbɛ, in ka we ain -slolu. 16 'Lee, amia -saa -bha 'mɪ yɪ? -Innya, we 'ni -mɔɔ, -amɪ -saa -bha ain. Nu, in ka ain 'yoo 'nyɛ a 'ka tɔɔa mni, 'in we 'ya 'ka -gwɛ. 'In -lu weee a -ka Dide -zla na 'ŋni nya, ɔ 'ka we ain 'nyɛ. 17 Nu, tite in palia ain -yla, mɔ ni: a kɪkali zɛ.

Dɔdɔgbɔ -nyuma nyɛa -Zezu -yɔ ɔ 'bɪnɔnya 'wɔ

18 «Nu, dudugv -nyima -ka ain 'wonye ni, a 'na dlolv -ni nu, wa ka 'mi 'wonye tia. 19 A -yo dudugv -nyima 'so 'ni -mi -bhlo. A -ka yaa -mi -bhlo, 'in wa yibhaa ain, wa 'dεε nyima wa 'yibhaa 'gbv. Nu, in ka -bha ain -sa dudugv -nyima glaa, 'in a -yo wa 'so 'ni -mi -bhlo, we 'dεε 'gbv wa nyεa ain 'wv. 20 A ligbe na weli, nu, lubhononyo 'ni 'yli o 'ka o -kanyo -zi. Dudugv -nyima ka 'mi 'klyie 'wvpa. 'In wa -ka 'mi 'klyie 'wvpa ni, 'klyie 'wv wa yia ain palia. 'In wa -ka na weli 'nonye zv, 'in wa zva amiaa -nv 'nonye. 21 Nu, 'sa wa yia ain kpa na 'gbv. -We ka gbv -wa, -o tiea 'mi, wa 'ni o -yi. 22 In 'ni yaa yi, 'in in 'ka wa -yla gba ni, -zugba wa 'ni yaa gbonyuuu 'gba 'wlu -ka. Nu, -slεen wa 'ni zizeda -ka wa gbonyuu 'yu. 23 Nyime -o -ka 'mi 'wonye, na Dide o nyεa 'wv. 24 Gwedigbunya -we nyime yabhlogbo 'nia -slεen, in ka -mvv lenv wa 'yibadi. We 'ni yaa 'sa -mi, -zugba wa 'na 'ka yaa gbonyuu 'gba 'wlu -ka. Nu, -slεen, gwedigbunya in nva ε, wa ka we -yoyi, 'in wa nyεa in -yo na Dide 'so 'wv. 25 -We mia celida wa tite 'wv, nεε: <Wa ka 'mi 'wonye bhe.> 'Wv wa nyεa -ain, -we mia celida we 'ka lenv 'gbv.

26 «Nu, -Yobenyο yia yia. Mο -wa Zuzu -o 'kaa ain gbuzοnv 'wukwa. Didee -gbε o bhva, yoo na yia o ain 'paa. Nu, o -ka yi ni, mο yia na gbudayinyo -zεa. 27 'In amia yi 'yaa na gbudayinya -zεa, -we ka gbv -wa, we bhlili we gwedida, a -yo 'mi 'so mi.»

16

1 «Nu, a yi 'yoo -zοnv -gv labhvb, we 'gbv in yia ain -yla gbv -muni gba. 2 -Lagobudunya zo wa yia ain vva. 'In we bhla ka cipa, da nyima -wa mnenia wa 'ka ain 'bha, wa yia gbaa wa 'dεε dli 'wv nu, 'sa wa nva -Lagoo lubho. 3 'Sa wa yia nva, -we ka gbv -wa, wa 'ni Dide -yi, 'in wa 'ni 'mi -yi. 4 Da we bhla 'nia -slε nyni, gbunya ni na gbaa ain -yla 'gamv. 'In we bhla -ka nyni ni, a 'ka ligbe nu, in ka we ain -yla gba.

-Yobenyο yia yia

«Nu, in 'ni we ain -yla gba we gwedida, -we ka gbv -wa, in -yo ain 'so mi -slε.

5 «-Slεen, -o tiea 'mi, o -gbε na mnia. 'In ain glaa, nyime yabhlogbo 'o 'yibha 'mi laε: <Mο

-na mnia?> 6 Nu, -slεen in 'tolva da ain ni, we 'dεε 'gbv amiaa -gv yia 'wvto yuo. 7 'In gbuzοnv -nanv in mia ain -yla gbada: In -ka mni ni, -mvv nanv 'yli amiaa 'gbv. -We ka gbv -wa, in 'ni mni, -Yobenyο 'na 'ka ain -yla yi. Nu, in -ka mni ni, 'in na paa o ain yoo. 8 'In, o -ka yi ni, 'in o slolua dudugv -nyima sa wa nva wa 'dε -dawli 'wv wa gbonyuu klaa, -we mia tiklu klaa, we -yo -Lagoo gbvwbhubhuee daa. 9 Nu, dudugv -nyima mi wa 'dε -dawli 'wvnda tiada gbonyuuu daa, wa'a zv 'mi dli -gvv 'gbv. 10 'In, we 'sonv nya, wa mi wa 'dε -dawli 'wvnda, -we mia tiklu daa. -We ka gbv -wa, Didee -gbε na mnia, 'in a 'na 'ka 'mi 'yi. 11 Dudugv -nyima mi wa 'dε -dawli 'wvnda we tanv nya, -Lagoo gbvwbhubhuee daa. -We ka gbv -wa, -Lagoo ka dudugv -nyimaa 'yugalnyo 'nyuuu -yogbv 'wvbu pepe.

12 «Nu, in ka -slε weli duun in 'ka we ain -yla gba. 'In a 'ni -slεen mneni a 'ka we zo 'yigbe. 13 Gbuzοnv -Zuzu -ka yi ni, mο 'kaa ain gbuzοnv 'debhie 'wukwa. -We ka gbv -wa, o 'na 'ka o 'dεε 'ηni nya gba, nu, -we weee o 'nva, 'mv o gbaa, 'in -we 'nia -slε 'pli ni, 'mv o palia ain zli. 14 -We mia na -nv nya, 'mv Zuzu yia 'yia, 'in o palia ain zli. 'Sa o mninia na 'ηni. 15 -We weee na Dide kaa, we mi 'ya na -nv nya. We 'dεε 'gbv, in yia ain -yla gba nu, -we mia na -nv nya, 'mv Zuzu yia 'yia, 'in we zli o yia ain 'palia.

-Zezu nεε nu, mnia o yia

16 «Bhla -sele nya, a 'na 'ka 'mi 'yi, 'bhie, bhla -sele nya, 'in a yia 'mi.»

17 -Zezuu 'binonya glaa, tolva gbvbalia -ylaε: «O nεε -ain -yla: <Bhla -sele nya, a 'na 'ka 'mi 'yi, 'bhie, bhla -sele nya, 'in a yia 'mi.> O nεε 'ya -ain -ylaε: <Na Didee -gbε na mniaa 'gbv,> 'lee, sa we 'ji mia?>

18 'In wa nεε 'yaε: «O -ka gba <Bhla -sele> ni, 'lee, sa -mvv 'ji mia? -We o gbaa, -a'a 'nv we 'wola.»

19 -Zezu -yi we 'ji nu, o 'binonya 'yibha wa 'ka o layibha, tvn, o nεε wa -yla: «In nεε ain -yla: <Bhla -sele nya, a 'na 'ka 'mi 'yi, 'bhie, bhla -sele nya, 'in a yia 'mi.> We 'jii da a mia -talida a 'dekpva nyidi, we 'ni mvv? 20 In nεε ain -yla gbuzοnv sa nu, wia a yia, 'in -gle a yia 'paa. Nu, dudugv -nyima yia 'mona lia, -zugba amiaa dli sumani, 'in amiaa dli

sumanié yia 'muna -zεa. ²¹ 'Njwno -ka luzi -bho, o dli -su, -we ka gbu -wa, o siasia bhla ka nyini. Nu, o -ka gwalu ni, 'in o dloa o siasie 'wu. 'In o lia 'muna, o ka 'yu gwalu 'gbu. ²² 'Sasokpa sa, -slεen amiaa dli -su, nu, in -ka ain 'yi lu ni, 'in a lia 'muna. 'In, nyime yabhlogbɔɔ 'ni mneni o 'ka wee 'muna ain kwεε -sa. ²³ Nu, wee 'yɪ -ka nyini ni, a 'na 'ka 'maslεen 'mi gbu yabhlogbɔɔ layibha. In nεε ain -yla gbuzɔnu saε: -lu weee a -ka Dide -zlali na 'ηni nya, 'nyεa o yia we ain. ²⁴ A 'ni -slɔ -lu na Dide -zlali na 'ηni nya. Nu, a -zla, a -ka -zla ni, 'in a yia we, 'in amiaa 'muna 'ka -bha -gv zi.

-Zezu ka dudu lu

²⁵ «Nu, -we weee mia dε, in ka we ain -yla gba gbuv nine nya. We bhla ka cipa, bhla -we nya in 'na 'kaa gbu gba gbuv nine nya, 'in in 'kaa ain -yla Didee gbu gba sa 'vayɪ. ²⁶ Wee 'yɪ -ka nyini ni, 'in a bhuhhoea na Dide na 'ηni nya. 'In, in 'ni gba ain -yla nu, bhuhhoea na yia o amiaa 'gbu. -Innya, we 'ni -muv. ²⁷ -We ka gbu -wa, Didee 'dεbhie -kali amiaa zε. A -kali na zε, 'in a zva dli nu, Dide -Lagɔɔ -gbε na bhva, we 'gbu o -kalia amiaa zε. ²⁸ Nu, Didee -gbε in 'bhva, 'in in yia dudu -gv yi. -Slεen, dudu -gv na yia 'bhva in 'ka Didee -gbε lumnɪ.»

²⁹ 'In o 'binɔnya nεε o -ylaε: «Mv mia dε, -slεen -i'in gba gbuv nine nya, nu, sa tiklu -na gbaa. ³⁰ -Slεen, -a -yi we 'ji nu, -in -yi gbu weee 'ji. Nu, -a 'ni -slɔ -mi gbu yabhlogbɔɔ layibha, 'in -in -yia -we -a 'kaa -mi layibha. We 'gbu -a zva dli nu, -Lagɔɔ -gbε -na bhva.»

³¹ -Zezu 'palia we 'bigv, o nεε wa -ylaε: «Dli a zv -slεen 'mi -gvv? ³² In nεε, we bhla mi beda, 'in we ka nyini, da a 'kaa lamumni, 'in -o -ka -mi, o 'kaa o da lumnɪ, 'in a 'kaa -bha na 'dε -bhlo ti. Nu, we 'ni na 'dεbhlo mi, Dide -yɔ 'mi 'sɔ mu 'gbu.

³³ «-We mia dε in gbaa ain -yla a 'ka 'wutvɔtε -dlɔɔ 'yɪ 'mi 'wu. Sia a yia dudu -gv. Nu, a 'temani dli: in ka dudu lu.»

17

-Zezu bhuhhoea -Lagɔ

¹ Nu, -Zezu bhia -we weee mia dεε gbagbie, o ylaa yali, 'in o yia -Lagɔ bhuhhoe. O nεε:

«Dide, we bhla ka nyini. -Slolu -na 'Yuu 'ηnyililo, 'in -na 'Yu 'ka -na 'ηnyililo -slolu. ² Nu, -in ka o 'yoo 'nyε nyima weee -gv. 'In waa nyima weee -wa -in 'nyεa o, 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka, o 'ka we -maa 'nyε. ³ Nu, nyima -ka -mi -yi, -mi, -o ka 'dε -bhlo mia -Lagɔɔ 'zayli nya, 'in wa -ka -Zezu Klisi, -o -in tiea -yi ni, mv -wa 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka. ⁴ In ka -na 'ηnimnie -slolu dudu -gv, 'in lubho, -we -in 'nyεa 'mi, in ka we bhia. ⁵ Dide, dudu 'nia -slɔ la -mi, na 'ηni mnɪa 'cin -na -gbε. Nu, 'nyε -slεen 'mi wee 'ηnimnie -bhlokpade -mi kwesi.

⁶ «Nu, nyima -wa -in -saa -bha dudu -nyima glaa, 'in -in yia 'mi wa 'nyε, in ka -maa -na 'ηni -slolu. Wa mi -na -nu nya, 'in -in yia wa 'mi 'nyε, 'in wa yia -na weli 'nɔηwe zv. ⁷ -Slεen, wa -yi we 'ji nu, -we weee -in 'nyεa 'mi, -na -gbε we bhva. ⁸ -We ka gbu -wa, weli -in zva 'mi ηweε, in gbaa we wa -yla, 'in wa yia we -yɔηwnu. 'In wa ka we yibheli sazɔnu sa nu, -na -gbεε na bhva, 'in wa yia dli zv nu, -mi tiea 'mi.

⁹ «Nu, wa 'gbu na bhuhhoea -mi. In 'ni dudu -nyimaa 'gbu -mi bhuhhoeda -mi, nu, -wa -in 'nyεa 'mi, wa 'gbu na bhuhhoea -mi. -We ka gbu -wa, wa mi -na -nu nya. ¹⁰ Nu, -wa weee mia na -nu nya, wa mi -na -nu nya. 'In nyima weee mia -na -nu nya, wa mi na -nu nya, 'in wa mnɪna na 'ηni. ¹¹ Wamia mia, dudu -gv wa yia -slɔ -gwɛa, nu, -ami mia, in 'na 'ka dudu -gv -gwɛ: -na -gbε na yia mnɪa. -Mɔwlv -Dide, zv wa 'yliyɔ -na 'ηnu 'tite nya, 'ηni -we -in 'nyεa 'mi, wa 'ka 'wutv -bhlo, sa -ami -yɔ -mi 'sɔ mia -bhlo 'bhisa. ¹² Bhla -we nya in mia wa glaa, in ka wa 'yliyɔzv -na 'ηnu 'tite nya, 'ηni -we -in 'nyεa 'mi. In ka wa 'yliyɔzv, 'in nyime yabhlogbɔɔ 'ni mnɔ wa glaa, we 'ni -o 'kaa mnɔ 'wubhv. Mɔ 'kaa mnɔ, 'in -we mia celida -Lagɔεbhε 'wu, we 'ka lenv.

¹³ «'In -slεen, in mi -na -gbε mnɪda. Da in mia -slɔ dudu -gv, welynɪ ni na gbaa, wa 'ka na 'muna dli 'wu -ka, 'in we 'ka -bha -gvzi. ¹⁴ In ka wa -na weli 'nyε, 'in dudu -nyima yia wa 'wɔnyε. -Maa -yɔ wa 'sɔ 'ni -mi -bhlo, 'sa -bhlokpade in -yɔ dudu -nyima 'nia -mi -bhlo, we 'dεε 'gbu wa yia

-maa 'wonye. 15 In 'ni -mi bhubhoeda -mi nu, -in 'ka wa dudu -gu -sa. -Innya, nu, bhubhoe na bhubhoea -mi -in 'ka wa 'yliyozu gbonyuuu dide kwεε. 16 Wa -yo dudu -nyuma 'so 'ni -mi -bhlo, -ami 'bhisa. 17 -Sa wa dudu -nyuma kwesi -na 'de -yla gbuzonu nya. Nu, -na weli mi gbuzonu nya. 18 Sa -in tiea 'mi dudu -nyumaa -gbε, 'sa -bhlokpade na tiea na 'binonya dudu -nyumaa -gbε. 19 Na 'de na wlaa -mi -yla wa 'gbu, 'in wa 'ka 'ya -mi -yla -mi 'piεn.

20 «Nu, in 'ni -maa 'debhloo 'gbu bhubhoeda -mi. Bhubhoe na bhubhoe 'yaa nyuma -wa yia -maa weli 'gbu 'mi dli -gu zua, wa 'gbu. 21 Bhubhoeda in mia wa 'de weee 'ka -mi -bhlo, nεε -mi -ami 'wu, 'in -ami -mi 'wu, nu, Dide, wa -yo -ain 'so -mi -bhlo. We -ka 'sa -mi ni, 'in dudu -nyuma zua dli nu, -mi tiea 'mi. 22 'Nnumnie -we -in 'nyea 'mi, in ka we wa 'nye, wa 'ka -mi -bhlo, -ami -yo -mi 'so 'bhisa. 23 -Ami mi wa 'wu, 'in -mi mi -ami 'wu, we -ka 'sa -mi ni, -bhlo wa yia -mia sazou sa. 'In wa -ka -sleen -bhlo -mi, 'in dudu -nyuma yibhelia we 'ji nu, -in ka 'mi tie, 'in sa -in -kalia na ze, 'sa -in -kalia wa ze.

24 «Dide, dudu 'nia -slo la -mi, -in -kali na ze, we 'deε 'gbu -in yia 'mi 'numnie 'nye. -Sleen, in 'yibha nu, -maa -in 'nyea 'mi, wa -yo 'mi 'so -mi 'ya da na mnia, wa 'ka wee 'numnie -yoyi.

25 «Dide tikli, dudu -nyuma 'ni -mi -yi, nu, -ami -yi -mi, 'in na 'binonya -yia we 'ji nu, -mi tiea 'mi. 26 In ka wa -na 'hni -slolu, 'in -sloluda na yia we -tua, 'in sa -in -kalia na ze, wee zekalie 'ka wa 'wu -mi, 'in -ami 'ka wa 'wu -mi.»

18

'Sloja kpa -Zezu

(Mt 26.47-56; Mk 14.43-50; Lk 22.47-53)

1 -Zezu bhia -Lago bhubhoe, o -yo o 'binonya -soa 'wu, 'in wa yia mni. Wa mia mni da, -gbua -we wa laa Sedlon, 'in wa yia we 'wudi. Nu, su -kpa yabhlo mi -mo, -bha -Zezu -yo o 'binonya plaa.

2 Zudas, o mia -Zezu wlada, o -yi -mo da, -we ka gbu -wa, -mo -Zezu -yo o 'binonya gbelia 'wlu zli talbaa zli. 3 Nu, -Lagobudu 'kadu ηwekunya -wa *-Lagobonyaa -cian

-yo Falizinyima tiea, we -yo Wlomu -sloja, Zudas -gali wa 'yu, 'in wa yia wee su -kpa mni. Wa 'kaa -mo nyini ni, wa -yo 'napε -yo ylo yia yi, -zugba 'sloja ka tugugble kwεε.

4 -We weee 'kaa -Zezu yli, o 'de -yi we, we 'deε 'gbu o yia wa gεgbε in mni, 'in o yia wa layibhaε: «'Lee, nyoo ka da a talia?»

5 Wa nεε: «Nazaletiyu -Zezu, o da -a mia -talida.»

O nεε wa -ylaε: «-Ami -wa.» (-Zugba Zudas, o mia o wlada, mi -maa glaa.)

6 Da -Zezu gbaa wa -yla: «-Ami -wa» ni, waa 'sloja yilia gwe tou, 'in wa yia bhli.

7 O yia wa layibha -zakpa 'soε: «Nyoo ka da a talia?»

'In wa nεε: «Nazaletiyu -Zezu, o da -a mia -talida.»

8 'In -Zezu yia we 'bigopal wa -ylaε: «In ka we ain -yla gba pepe, -ami -wa. Nu, we -ka na da a mi -talida, a 'tide -maa mia de 'yi, wa 'ka mni.»

9 -We mia da, 'mu o gbaa, o weli -we o gbaa 'cin we 'ka lenu 'gbu: «Dide, nyuma -wa -in 'nyea 'mi, nyime yabhlogbo 'ni mno wa glaa.»

10 Nu, Simo Piel ka tugugble kwεε. O -saa we we tukpa 'wu, 'in o yia -Lagobonyaa -kanyo 'kadu zolubhonnyo we pa, 'in o yia -mo lilikwe -yukwli -bha -di. (O zolubhonnyo wa laa Malikusi.)

11 Nu, -Zezu nεε o -yla: «Fa -na tugugble we tukpa 'wu. -Mi dli 'wu, siasie 'kadu -we Dide dia 'mi -yla la, in 'nia we zo 'yigbea yi -wa yi?»

(Mt 26.57-58; Mk 14.53-54; Lk 22.54)

12 Waa 'sloja -yo wa 'yugalnyo, we -yo Zuifu -Lagobudu 'kadu ηwekunya kpa -Zezu, 'in wa yia o gban. 13 Nu, Anasi -gbε wa kwaa -o tia. -We ka gbu -wa, Anasi -wa Kaifu ηwnoo dide. Wee -zu nya, Kaifu -wa *-Lagobonyaa -kanyo 'kadu. 14 Nu, Kaifu zua Zuifu 'yugalnyo 'di, o nεε: «We nani 'yili nu, nyime -bhlo ti -amnia nyumaa 'gbu.»

Pielu tia kpεie nu, o 'ni -Zezu -yi

(Mt 26.69-70; Mk 14.66-68; Lk 22.55-57)

15 Simo Piel -yo -Zezu 'binonyo yabhlo yia -Zezu 'bi mni. Nu, -Lagobonyaa -kanyo 'kadu -yi oo -Zezu 'binonyo yabhlo -moni, we 'deε 'gbu -mo -yo -Zezu 'so yia oo -Lagobonyaa -kanyo 'kadu -budu ηweε pla. 16 Nu, Piel yia 'pipee -tu, 'yoo ηweε.

Tɔɔn, ɔɔ -Zezuu 'bɪnɔnyɔ yabhlo, -ɔ -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ -yia, 'in -mɔɔ yia 'tla. ɔ gbaa 'yoo ŋwekɔŋwɔɔ -yla gbu, 'in ɔ yia Pieli -plali. ¹⁷ ɔɔ 'yoo ŋwekɔŋwɔɔ nɛɛ Pieli -ylaɛ: «ɔɔ nyimɛɛ 'bɪnɔnyɔ yabhlo -in -mia, we 'nɪ mɔɔ?»

Pieli yia we 'bɪgɔpali ɔ -ylaɛ: «-Innya, -gba! -gba!»

¹⁸ Nu, ŋwɔtlɔ mɪ yida. We 'dɛɛ 'gbɔ lubhɔnɔnyaa -yɔ -Lagɔbudu 'kadɔɔ ŋwekɔnyaa yia -kosu 'yidi, -zugba wa wɔlɔ. Pieli mɪ 'ya wa glaa 'wɔlɔda -kosu -yɔ.

-Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ yibhaa -Zezu la
(Mt 26.59-66; Mk 14.55-64; Lk 22.66-71)

¹⁹ Nu, -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ mɪ -Zezu layibhada, ɔ 'bɪnɔnyaa -yɔ -we ɔ slolua -gɔ. ²⁰ ɔ 'palia we 'bɪgɔ, ɔ nɛɛ: «In ka nyima weee -yla gba -zejila 'wɔ. Nu, 'yɪ weee nya na slolua -Lagɔbudunya zɔ we -yɔ -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ da Zuifu weee gbelia 'wlu. 'In gba gbu yabhlogbɔɔ 'wiemɪ. ²¹ 'Lee, -amɪ -na yibhaa la yɪ? Nyima -wa in -slolua, wa -yɪ -we in gbaa, 'yibha we wa la.»

²² -Zezu gbaa -we mia dɛ ni, -Lagɔbudu 'kadɔɔ ŋwekɔnyɔ yabhlo mia -bha, ɔ bea ɔ -yɔ, 'in ɔ yia ɔ 'kpa yukwli 'wɔ sɔbha. 'In ɔ nɛɛ -Zezu -ylaɛ: «'Lee, sanɛɛ -na gbaa -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ -yla yɪ?»

²³ ɔ nɛɛ -buduu ŋwekɔnyɔ -ylaɛ: «'Lee, gbu 'nyuu -mɔmɔ in gbaa, -slolu 'mɪ we 'klɔ, 'in we -ka ni, in 'nɪ gbu 'nyuu gba ni, lɛɛ -lu ka 'gbɔ -na pa 'mɪ -lua?» ²⁴ Tɔɔn, 'in Anasɪ yia 'slɔja 'yoo 'nyɛ, wa 'ka -Zezu -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ Kaifuɔ -gbɛ kwa, -zugba ɔ mɪ gbɔanda.

(Mt 26.71-75; Mk 14.69-72; Lk 22.58-62)

²⁵ Nu, Simɔ Pieli mɪ we -budunwɛɛ 'wɔlɔda. Wa nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-Mɪ mia 'dɛ ɔɔ nyimɛɛ 'bɪnɔnyɔ yabhlo -in -mia, we 'nɪ mɔɔ?»

ɔ kpɛha we, ɔ nɛɛ: «-Innya, yɔ -wa yɔ!»

²⁶ -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔɔ gaylo yabhlo mɪ -bha, nyimɛ -ɔ ka yukwli Pieli -dia -bha, ɔ kɔda -nyimɛ yabhlo -wa. ɔɔ lubhɔnɔnyɔ nɛɛ Pieli -yla: «Nu, -mɪ in 'yia da su -kpaa, -in -yɔ -Zezu 'sɔ, we 'nɪ mɔɔ?»

²⁷ Nu, 'in Pieli yia we -zakpa tanɔ kpɛli.

Wee kpɛli mɪ ɔ ŋwɛɛ, 'in -kɔkɔ yia -bha -bhlokpɛdɛ gbogboe bhli.

(Mt 27.1-2, 11-14; Mk 15.1-5; Lk 23.1-5)

²⁸ Nu, we 'bɪgɔ, wa -yɔ -Zezu yia Kaifuɔ -gbɛ 'bhɔ. *Wlɔmɔ -nyimɛ Pilatɪ, -ɔ pilia Zuifuɔ dɔdɔ 'wlu la, -mɔɔ -budunwɛɛ wa kwaa ɔ. Zlɔkpɛ tutu -wa, Zuifuɔ 'yugalɔnyaa 'nɪ we -budu zɔ pla. Wa -ka -mɔ pla, -zugba wa ka pɔin pla wa tite 'yu. 'In wa -ka pɔin -ka ni, wa 'nɪ mneni wa 'ka *'Wɔzɪtyɪlu 'fɛtɪ -gɔ -lu li. ²⁹ We 'dɛɛ 'gbɔ wa yia 'pipee -tɔ, 'in Pilatɪ, -ɔ pilia Zuifuɔ 'wlu la yia 'tla. ɔ nɪnyia wa -yɔ la, 'in ɔ yia wa layibha: «'Lee, gbu -mɔmɔ a dɪli nyimɛ nɪa?»

³⁰ Wa 'palia we 'bɪgɔ, wa nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-A -ka -mɪ nyimɛ mia dɛ -la ni, -zugba gbɔnyumonyɔ -wa.»

³¹ Pilatɪ nɛɛ wa -ylaɛ: «Amɪaa 'dɛ 'bhɔ ɔ 'wɔ, 'in a 'ka ɔ -yɔgbɔ 'wɔbhɔ amɪaa titee sɔlɔ.»

Tɔɔn, 'in wa nɛɛ: «We -ka nyimɛɛ -yɔgbɔ -a 'bhɔ 'wɔ, -a 'nɪ we 'klɔ -ka, -a 'ka ɔ tɪtlɛ -dɪli.»

³² 'Sa -mɔɔ 'plia, -Zezuu wɛli 'ka gbɔzɔnɔ -zɛɛ 'gbɔ. Sa ɔ 'kaa tɪ, we wɛli ka we -slolu.

³³ Pilatɪ plaa -budu zɔ, 'in ɔ yia -Zezu la. -Mɔɔ bea ɔ 'yu, 'in ɔ nɛɛ ɔ -yla: «'Lee, Zuifuɔ 'wlulapɪnyɔ -in -mia yɪ?»

³⁴ -Zezu 'palia we 'bɪgɔ, ɔ nɛɛ: «Lɛɛ -lu ka 'gbɔ -na yibha 'mɪ we laa? 'Lee, -na 'dɛ yibhaa 'mɪ we la yaayɪ, nyima -putu la 'saa 'mɪ yɪ?»

³⁵ Pilatɪ nɛɛ: «'Lee, Zuifuɔ in -mia yɪ? Nu, -na 'dɛɛ Zuifɔbhelia -yɔ -Lagɔbɔbɔnyaa -cian ka -mɪ 'mɪ -la. 'Lee, lɛɛ -lu -in nɔ lɛa?»

³⁶ ɔ nɛɛ: «Na 'wlulapɪheɛ se mia, we 'e 'bhɔ dɔdɔgɔ -nyimaa -gbɛ. We -ka yaa wa -gbɛ we 'bhɔ ni, -zugba na lubhɔnɔnyaa ka yaa jɛlɪgba gɔ, -mɔɔ yɪ 'wɔ ni, Zuifuɔ 'yugalɔnyaa kpa 'mɪ. Nu, -innya, we 'e 'bhɔ dɔdɔgɔ -nyimaa -gbɛ.»

³⁷ Pilatɪ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Nu, nyimaa 'wlu -lapɪnyɔ -in -mia, we 'nɪ mɔɔ?»

ɔ nɛɛ: «'Mɔ -in gbaa dɛ. We 'dɛɛ 'gbɔ wa yia 'mɪ gwali. In 'ka gbɔzɔnɔɔ dayɪnyɔ nya -mɪ 'gbɔ in yia dɔdɔ -gɔ yɪ. -Wa weee mia gbɔzɔnɔɔ -nɔ nya, na wɛli wa pɔlɔ yukwli.»

(Mt 27.15-31; Mk 15.6-20; Lk 23.13-25)

³⁸ Pilatɪ nɛɛ: «Gbɔzɔnɔ, lɛɛ -lu we -mia?» Pilatɪ bhɪa -we mia dɛ gbagbɛ, 'in ɔ yia -budu zɔ 'tla. ɔ mɪnia 'pipee Zuifuɔ -gbɛ, ɔ

nεε wa -ylaε: «Nu, -we ka 'gbu in 'kaa nyime ni gbu dli, i'in 'yi we -yɔ. 39 Amiaa lenugbu 'cin 'yibha nu, in 'tide -kaslonyime yabhlo 'yi 'Wɔzitiylu 'fetu bhla. 'Lee, a 'yibha nu, in 'tide ain -yla Zuifvɔ 'Wlulapilinyɔ 'yii?»

40 Wa 'kɔɔa 'wɔ, wa nεε: «-Innya! -In 'na 'tide -mɔɔ mia dε 'yi -ni. 'Tide -Balabasi 'yi -ain -yla!» -Zugba ɔɔ -Balabasi mia, nyime 'nyuuu 'debbie -wa.

19

1 Tɔɔn, 'in Pilati nεε wa -yla nu, wa 'bhu -Zezu 'wɔ wa 'ka ɔ sɛlia mni. 2 'Sloja maa 'wia -kloo, 'in wa yia we -Zezu 'wluo -pla. 'In wa yi 'yaa ɔ -bana zalɔ 'wɔpla, nyimaa 'wlulapilinyɔ 'bhisa. 3 Wa -ka ɔ -yɔ lanyini -bhlo, -zugba wa nyania ɔ. Wa nεε ɔ -ylaε: «Zuifvɔ 'wlulapilinyɔ, -na fɔvɔ.» 'In wa sɔbhaa ɔ 'kpa yukwli 'wɔ.

4 Pilati 'tlaa lɔ, 'in ɔ nεε wa -ylaε: «A pɔ yukwli -nya, nu, lɔ na laa ɔ ain 'pipee, 'in a 'ka we 'wolanɔ nu, -we ka 'gbu in 'kaa nyime ni gbu dli, i'in 'yi we -yɔ.» 5 Tɔɔn, 'in -Zezu yia 'tla, ɔ ka wee -bana zalɔ 'wɔ, 'in 'wia -kloo mia ɔ 'wluo. 'In Pilati nεε wa -ylaε: «ɔɔ nyime ni!»

6 -Lagɔbɔbɔnyaa -cian -yɔ -Lagɔbudu 'kadɔvɔ nɔwɛkɔnya 'yia -Zezu -yɔ, 'in wa yia 'wɔkpikɔɔie bhli. Wa nεε: «Kɔlvɔ ɔ *su -gɔ la! Kɔlvɔ ɔ su -gɔ la!»

Pilati nεε wa -ylaε: «Amiaa 'dε 'bhu ɔ 'wɔ, 'in a 'ka ɔ su -gɔ lakɔlvɔ. Nu, -we ka 'gbu in 'kaa ɔ gbu dli, i'in 'yi we -yɔ.»

7 Zuifvɔ nεε ɔ -yla: «-A ka tite yabhlo, 'in wee tite nεε nu, wa 'bha ɔ, -we ka gbu -wa, ɔ nεε nu, -Lagɔɔ 'Yu ɔ -mia.»

8 Da Pilati 'nɔa wa wɛli ni, 'in ɔ nyanɔ yia -gɔbhɔ. 9 ɔ plaa -budu zɔ, 'in ɔ yia -Zezu layibha: «Mɔ -na bhɔa?» Nu, -Zezu 'ni we 'yabhlogbɔɔ 'bɔgɔpali. 10 Tɔɔn, 'in Pilati nεε ɔ -ylaε: «-I'in sisali nɔwɛ -gɔ -ami -yila? -Ami, in ka we se in 'ka -mi 'yitide, 'in in ka 'ya we se in 'ka -mi su -gɔ la kɔlvɔ, 'lee, -in 'ni we 'ji -yi -wa yi?»

11 -Zezu nεε ɔ -yla: «-In 'ni -lu yabhlogbɔɔ se -ka 'mi -gɔ, we 'ni -we ka se -Lagɔ 'nyɛa -mi 'wɔbhɔ. We 'dεε 'gbu -mɔmɔ -laa 'mi -mi 'yu, ɔ gbɔnyuu 'yli we 'ka -na -nɔ -zi.»

12 Wee wɛli nu 'bɔgɔ, Pilati 'yibha yaa ɔ 'ka -Zezu 'yitide, 'in Zuifvɔ yia 'wɔkpikɔɔie bhli.

Wa nεε: «-In -ka nyime mia dε 'yitide ni, -zugba -in 'ni Wlɔmɔvɔ 'wlulapilinyɔ 'kadɔvɔ 'tale! Nu, nyime ɔ -ka gba: «Nyimaa 'wlu-lapilinyɔ in -mia» -zugba -mɔɔ mi nyimaa 'wlulapilinyɔ 'kadɔvɔ tɔnyime nya.»

13 Pilati 'nɔa wɛlɔnya ni, 'in ɔ yia -Zezu la ɔ 'ka 'tla. We 'bɔgɔ, 'in Pilati yia gbɔwɔbhukpe -gɔ ladi. -Budunwεεε da -lε wa mnazia la tɔkpa nya, -bha -wa. 'Mɔ wa laa «Gabata» zuifwɛli 'wɔ.

14 Nu, 'yli -we nya wa mnazia wa 'dε la 'Wɔzitiylu 'fetu 'gbu, wee yli -wa. 'Ylɔ nɔnia -glɔnyidi, 'in Pilati nεε Zuifvɔ -yla: «Amiaa 'wlulapilinyɔ ni.»

15 'In wa yia 'wɔkpikɔɔie bhli. Wa nεε: «'Bha ɔ! 'Bha ɔ! Kɔlvɔ ɔ su -gɔ la!»

Pilati nεε wa -ylaε: «'Lee, in kɔlvɔ amiaa 'wlulapilinyɔ su -gɔ laa?»

'In -Lagɔbɔbɔnyaa -cian yia we 'bɔgɔpaliε: «-Amiaa 'wlulapilinyɔ -bhlogbɔɔ, Wlɔmɔvɔ 'wlulapilinyɔ 'kadɔ -wa.»

16 Tɔɔn, 'in ɔ yia wa -Zezu yoo 'nyε, wa 'ka ɔ su -gɔ lakɔlvɔ.

'Sloja kɔlvɔ -Zezu su -gɔ la (Mt 27.32-44; Mk 15.21-32; Lk 23.26-43)

'In wa -yɔ -Zezu 'sɔ yia mni. 17 Wa 'kaa 'gbe 'tla ni, su -we -gɔ wa 'kaa ɔ la kɔlvɔ, ɔ 'dε ka we -bɔlgba. Wa mi mniɔa, 'in wa yia da -we wa laa 'Wluu 'Kɔaa da nyini. (-Bha wa laa «Gɔlvɔgɔta» zuifwɛli 'wɔ.) 18 -Bha 'sloja kɔlvɔ -Zezu su -gɔ la. 'In wa yi 'yaa nyima -putu 'sɔ su -gɔ lakɔlvɔ. 'Yabhlo mi -Zezuu lilisɔlvɔ, 'in 'yabhlo mia ɔ kɔpɛsɔlvɔ.

19 Pilati nɔa su falɔ lε, 'in wa yia we -Zezuu su -gɔ lakɔlvɔ. Wee su falɔ -gɔ ɔ cɛlia:

NAZALETIYU -ZEU ZUIFVU 'WLULAPILINYU

20 Nu, Zuifvɔ duun zɛlia -we mia wee su falɔ -gɔ cɛliɔa. -We ka gbu -wa, da wa zɔa -Zezu su -gɔ, -bha cɔpa 'gbe 'kadɔ -yɔ, 'in wa cɛli we -zakpa ta: tia zuifwɛli 'wɔ, we 'bɔgɔ wlɔmɔwɛli 'wɔ, 'bhie glekiwɛli 'wɔ. 21 *-Lagɔbɔbɔnyaa -cian zɛlia we, -bha wa mniɔa Pilati -gbe, 'in wa nεε ɔ -ylaε: «-Mi cɛlia: «Zuifvɔ 'Wlulapilinyɔ» nu, we 'ni mneni we 'ka 'sa -tɔ! -In cɛli nu: «Nyime ni nεε: -Ami -wa Zuifvɔ 'wlulapilinyɔ.» »

22 Pilati 'palia we 'bɔgɔ, ɔ nεε: «-We in cɛlia, cɛliɔa we tɔa.»

23 Da 'sloja kɔlvɔ -Zezu su -gɔ la, 'in wa yia ɔ 'wɔplali dlili. Wa dlili we 'wɔ la -mniɔa,

'slɔjayu -mɔmɔ -ka -mɪ, -mɔɔ ka -mɔɔ -nu. 'In wa yi 'yaa ɔ -banaa zɔbana -zɔnu 'wɔbhu. Nu, wee -bana mɪ lɔbada 'naa kibhe -bhlo nya, we 'bhɔ -blɪ -yɔ we 'ka bhɔ -yɔ nyɪ. We 'nɪ pɪpɛda -mɪ. ²⁴ Wa nɛɛ wa 'dɛkpɔa nyɪdɪ: «-A 'na ylali wee -bana -zɔnu -nɪ, nu, -a 'pa -nɪgbɪ, 'in ɔ ka -nu -yɔ we -ka -tɔ nɪ, -mɔɔ 'ka we 'wɔbhu.»

Nu, 'sa -we mɪa -Lagɔsɛbhɛ 'wɔ cɛlɪda 'kaa sa 'plɪ. We nɛɛ:

«Wa ka na 'wɔplali dlili wa 'dɛkpɔa nyɪdɪ.

'In wa yia -nɪgbɪ 'pa,
-ɔ yia na -bana 'bhaa,
wa 'ka ɔ yibheli.»

Nu, -we 'slɔja nɔa lɛ, mɔ mɪa dɛ.

²⁵ -Zugba -Zezuu 'nyaa klaa, ɔ 'nyaa bhɔlɔ klaa, Klopasu 'ɲwɔnɔ Malii klaa, we -yɔ Magɪdala -ɲwɔnɔ Malii mɪ -bha wee *su kwesi. ²⁶ Nu, 'in -Zezu yia ɔ 'nyaa -yɔyɪ. ɔ 'bɪnɔnyɔ yabhlo -ɔ ka zɛ ɔ -kalia, -mɔɔ mɪ ɔ 'nyaa kwesi. 'In ɔ nɛɛ: «'Maa, amaa yu nɪ.»

²⁷ We 'bɪgɔ, ɔ nɛɛ 'bɪnɔnyɔ -ylɛ: «-Na 'nyaa nɪ.» Tɔɔn, we 'bhɔ -bha 'wɔ, 'in ɔɔ 'bɪnɔnyɔ yia ɔ, ɔ 'dɛɛ -gbɛ bɛli.

-Zezuu tlɪthe
(Mt 27.45-56; Mk 15.33-41; Lk 23.44-49)

²⁸ We 'bɪgɔ, -Zezu -yi -slɛɛn we 'jɪ nu, -lu weee ka gba. 'In -we mɪa cɛlɪda -Lagɔsɛbhɛ 'wɔ, we 'ka lɛnuɔ 'gbɔ, ɔ nɛɛ: «In 'ka 'ma.»

²⁹ Wee da mɪa, kalɔ nuɔ nyida mɪ -bha. Wa faa -fuu wee kalɔ nuɔ lɔ, wa bɪzɪa we suu* 'yɪliya 'wɔ, 'in wa yia we -Zezuu ɲwe -yɔ bɛli.

³⁰ Nu, ɔ 'maa wee kalɔ nu nɪ, we 'bɪgɔ, ɔ nɛɛ: «We ka bhɪa!» ɔ -laa 'wlu zɔ tɔɔn, 'in ɔ yia tlɪ.

³¹ Nu, 'ylɪ -we nya wa mnazɪa wa 'dɛ la wa Nyapɛylɪ 'gbɔ, wee ylɪ -wa. Wee *Nyapɛylɪ mɪa, 'ylɪ -zɔnuɔ 'dɛbhɛ -wa. We 'dɛɛ 'gbɔ Zuɪfɔ 'nɪ 'yɪbha nu, 'kwie -tɔ su -gɔ wee Nyapɛylɪ nya. We 'gbɔ wa 'yugalɪnya yia Pilatɪ 'yoo -zlalia mɪ, wa 'ka waa nyumaa bhɔ 'kate, 'in wa 'ka wa 'kwie su -gɔ -sa.

³² Tɔɔn, wee da wa kulɔa waa nyɪma su -gɔ la, 'in 'slɔja yia -mɔ mɪ. Wa nyɪa -mɔ nɪ, 'in wa yia waa nyɪma sɔ 'sɔ lɔ mɪa -Zezu kwesi bɛ. Wa 'kate yabhloo bhɔnya, 'bhie, wa yia 'sɔnuɔ -nu 'kate. ³³ Wa nyɪa -Zezu -yɔ la, 'in wa yia we -yɔyɪ nu, ɔ ka tlɪ, we 'dɛɛ 'gbɔ wa 'nɪ ɔ bhɔnya 'kate. ³⁴ Nu, 'in 'slɔjayu yabhlo yia -Zezuu gbacɪ zɔ tɔɔ ɔ 'li

nya. -Bha -bhlokpade 'pɔn -yɔ 'nyu 'tlaa ɔ 'wɔ. ³⁵ Nyɪmɛ -ɔ mɪa -bha we zli, 'in -we 'plɪa, -ɔ 'yɪa we -yɔ, -mɔɔ -wa we dayɪnyɔ. Nu, wee gbɔnya nɪ ɔ gbaa, 'in a 'ka 'ya we dlɪ -gɔ zɔ. ɔ gbɔdayɪwɛli mɪ gbɔzɔnu nya, 'in ɔ -yi we 'jɪ nu, -we ɔ gbaa gbɔzɔnu -wa.

³⁶ -We weee mɪa dɛ 'plɪa, 'in -we mɪa cɛlɪda -Lagɔsɛbhɛ 'wɔ, we 'ka lɛnu. We nɛɛ: «Wa 'na 'ka ɔ 'kɔa yabhlogbɔɔ 'kate.» ³⁷ 'In wee 'sɛbhɛɛ kibhe yabhlo nɛɛ: «'In, ylaa wa yia -ɔ ka gbacɪ -zɔ wa tɔɔa.»

³⁸ Nu, nyɪmɛ yabhlo wa laa *-Zɛzɛfɔ, Alɪmateyu -wa, ɔ mɪ -Zezuu 'bɪnɔnyɔ yabhlo nya zizewiemɪ. -We ka gbɔ -wa, ɔ mɪ Zuɪfɔ 'yugalɪnya sɔda. ɔ nyɪmɛ nɪ mɪa Pilatɪ 'yoo -zlalia ɔ 'ka -Zezuu 'kwie 'wɔbhu. 'In Pilatɪ yia we -yɔɲwɪnu. Tɔɔn, -Zɛzɛfɔ yia lɔ nɪ, 'in ɔ yia -Zezuu 'kwie 'wɔbhu. ³⁹ Nyɪmɛ yabhlo wa laa 'Nikodɛmɔ, -mɔɔ yi 'yaa ɔ 'bɪ mɪ. Nu, nyɪmɛ -ɔ mɪa zɪmɛ -Zezu 'yɪa sabɔ, mɔ -wa. ɔ mɪa mɪda, ɔ -yɔ -lasɪklɔɔ bɔtɔlɔ -nu 'sɔ, 'in wa yia mɪ. 'Mɔ wa laa *mɪli -yɔ aluesɪ. We 'wɔwɔlɔɔ mɛnɛni we 'ka kilo glɔ -bhlo 'ya kugbua nyɪ. ⁴⁰ -Zɛzɛfɔ -yɔ 'Nikodɛmɔ yia -Zezuu 'kwie 'wɔbhu. 'In wa yia ɔ 'naapɪnya -we wa slua wee bɔtɔlɔ -lasɪklɔ -gɔ, -yɔ labibeli. Nu, 'sa Zuɪfɔ mnazɪa 'kwie -yɔ, 'bhie wa faa we gbawla 'wɔ.

⁴¹ Da wa kulɔa -Zezu *su -gɔ la, su -kpaamɪ -bha. Wee su -kpaamɪ, 'bhɔka -lolɔ, -we 'wɔ wa 'nɪa -slɔ 'kwie yabhlogbɔɔ fa, we mɪ -bha.

⁴² Nu, 'ylɪ -we nya Zuɪfɔ mnazɪa wa 'dɛ la wa Nyapɛylɪ 'gbɔ, wee ylɪ -waa 'gbɔ, 'in wee 'bhɔka cɪpa -bhaa 'gbɔ, wa yia -Zezuu 'kwie -mɔ fa.

20

-Zezu 'nɪ gbawla 'wɔ -mɪ
(Mt 28.1-10; Mk 16.1-8; Lk 24.1-12)

¹ Nu, 'ylɪ 'plɪ -bhlo, we 'sɔnuɔ zɪgɔ, dimasu nya, da zli 'nɪa -slɔ ladolu, 'in Magɪdala -ɲwɔnɔ Malii yia gbawla -gɔ mɪ. Nu, wa ka zɪmɛ we kla tɔkpa -boklo 'kadɔ nya, 'in Malii -talia -bha nɪ, ɔ 'nɪ wee tɔkpa -yɔyɪ we ɲwɛɛ. ² Tɔɔn, 'in ɔ -yɔ -gwagwɪɛ yia Simɔ Pielɪ -yɔ 'bɪnɔnyɔ yabhlo, -ɔ ka zɛ -Zezu -kalia, 'dɪ kwa. ɔ nɛɛ wa -ylɛ: «Wa ka -amɪaa -Kanyɔ gbawla 'wɔsa, 'in da wa zɔa ɔ, -a 'nɪ -bha da -yi.»

* 19:29 Wee su mɪa dɛ, *isɔpɔsu -wa.

3 Pielɪ -yɔ ɔɔ -Zezuu 'bɪnɔnyɔ yabhlo nɪ -sɔa 'wɔ, 'ɪn wa yia wee gbawla -gɔ mɪ. 4 -Gwagwɪe nya wa 'dɛsɔbhɪe mɪa -mɔ mɪnɪda. 'ɪn ɔɔ 'bɪnɔnyɔ -mɔnɪ -gwagwɪe -zi Pielɪ. Mɔɔ nɪnyɪa -mɔ tɪa. 5 ɔ kwɪlɪa 'wɔ, 'ɪn ɔ yia 'naapɪnyɪa -yɔyɪ -bha lasluda, nɪ, ɔ 'nɪ -mɔ pla. 6 Simɔ Pielɪ yia ɔ 'bɪ, ɔ nɪnyɪa, ɔ plaa gbawla nɔkplɛ, 'ɪn ɔ yia -mɔ 'naapɪnyɪa -yɔyɪ, -bha lasluda. 7 ɔ ka 'ya 'naa -we wa gbɔanɪa -Zezuu 'wlu -yɔla -yɔyɪ. Nɪ, wee 'naapɪ 'nɪ we -lima glaa -mɪ, we mɪ glɪda we 'dɛɛ saa da -putu. 8 -Mɔɔ 'bɪgɔ, 'bɪnɔnyɔ -ɔ nɪnyɪa tɪa, ɔ yɪ 'yaa gbawla nɔkplɛ pla. ɔ 'yɪa we -yɔ, 'ɪn ɔ yia dɪ zɔ. 9 (Nɪ, -we mɪa -Lagɔsɛbhɛ 'wɔ cɛɪɪda, wa 'nɪ -slɔ we 'wɔlanɔ: nɪ, 'wɔ -Zezuu yia -sɔa tɪɪɪnyɪa glaa.)

*-Zezu 'tlaha Malii 'klɔ
(Mk 16.9-11)*

10 Tɔɔn, 'bɪnɔnyɪa sɔbhɪe yia -budɪnyɛɛ lɔbhɪtɪ. 11 Nɪ, Malii mɪ -bha gbawla kwesi -zugba ɔ wɪ. ɔ mɪ wɪda, 'ɪn ɔ yia 'wɔkwɪlɪ ɔ 'ka gbawla nɔkplɛ 'yɪlɪabhɪ. 12 'ɪn ɔ yia -mɔ 'anzɪ 'sɔ -yɔyɪ lɪdɪda da wa palɪa -Zezuu 'kwɪe la. Yabhlo mɪ ɔ 'wluu 'bɪgɔ, 'ɪn yabhlo mɪa ɔ bhɔnyaa 'bɪgɔ. 'Wɔplalu 'pɔpa mɪa we 'wɔ. 13 Nɪ, 'ɪn wee 'anzɪ yia Malii layɪbha. We nɛɛ: «Bhɔlɔ, lɛɛ -lu wɪlɪ aɪn a?»

ɔ nɛɛ we -yɪa: «Wa ka na -Kanyɔ -bha lasalɪ, 'ɪn da wa zɔa ɔ, 'ɪn 'nɪ -bha da -yɪ.» 14 ɔ mɪ -we mɪa dɛ gbada, ɔ 'bhɪtɪa la, 'ɪn ɔ yia -Zezuu -yɔyɪ, ɔ 'nɪ we 'jɪyɪbhɛɪ nɪ, -Zezuu -wa.

15 'ɪn -Zezuu yia ɔ layɪbha: «Bhɔlɔ, lɛɛ -lu ka 'gbɔ a wɪa? Nyɔɔ a nɔnɔ 'yɪlɪbɪla?»

Maliɪ dɪ 'wɔ nɪ, su -kpaaa lubhɔnyɔ -wa. Tɔɔn, ɔ nɛɛ ɔ -yɪaɛ: «-Na zukpa -wa, we -ka nɪ, -mɪ 'bhɪ ɔ 'kwɪe 'wɔ, gba 'mɪ -yɪa da -ɪn zɔa ɔ, 'ɪn 'ɪn 'ka ɔ 'bɔmɪ.»

16 -Zezuu nɛɛ ɔ -yɪaɛ: «Maliɪ!»

Maliɪ 'bhɪtɪa ɔ gbɛgbɛɪn la, 'ɪn ɔ nɛɛ ɔ -yɪa zuɪfɔwɛɪ 'wɔɛ: «Wɪlabɔnɪ!» We jɪ -wa: «-Slɔlɔnyɔ.»

17 ɔ nɛɛ ɔ -yɪa: «A 'na kpalɪ 'mɪ la -nɪ, 'ɪn 'nɪ -slɔ Dɪdɛɛ -gbɛ mɪnɪ 'gbɔ. Nɪ, a mɪnɪ a 'ka na bhɛɪa -yɪa gbɛɛ: na Dɪdɛ, -ɔ mɪa amɪaa Dɪdɛ nya, na -Lagɔ, -ɔ mɪ 'yaa amɪaa -Lagɔ nya, ɔ -gbɛ na mɪnɪ.»

18 Tɔɔn, 'ɪn Magɪdala -ɪɲwɔ Malii yia -Zezuu 'bɪnɔnyaa -gbɛ mɪnɪ, 'ɪn ɔ nɛɛ wa -yɪaɛ: «'ɪn ka -amɪaa -Kanyɔ 'yɪ!» 'ɪn ɔ yia -we -Zezuu gbɛa ɔ -yɪa, we 'dɪ wa -salɪ.

*-Zezu 'tlaha ɔ 'bɪnɔnyɪa 'klɔ
(Mt 28.16-20; Mk 16.14-18; Lk 24.36-49)*

19 Wee 'yɪ -bhɔkpadɛɛ jɪbheza, 'bɪnɔnyɪa yia 'wɪugbelɪ -budu zɔ. Nɪ, wa ka -buduu klɔlɔ -gbalɪ, wa mɪ Zuɪfɔɔ 'yugalɪnyɪa sɔdaa 'gbɔ. 'ɪn -Zezuu yia wa glaa yɪ. ɔ 'yɪlgɛ wa nyɪdɪ, 'ɪn ɔ nɛɛ wa -yɪaɛ: «-Lagɔ 'nyɛ aɪn 'wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ!» 20 ɔ bhɪa we gbɛgbɛɪ, 'ɪn ɔ yia ɔ -kwɪtɛ wa 'klɔslɔlu, we -yɔ ɔ gbɛɪ zɔ. Wa 'yɪa Nyɪmaa -Kanyɔ -yɔ, 'ɪn wa yia 'mɔna lɪ.

21 ɔ nɛɛ wa -yɪa -zakpa 'sɔnɔ nyɛɛ: «-Lagɔ 'nyɛ aɪn 'wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ! Nɪ, sa Dɪdɛ tɪe 'mɪ, 'sa -bhɔkpadɛ na tɪe aɪn.» 22 Wee wɛɪnyɪa nɪ 'bɪgɔ, ɔ 'paa wa -pɪpɛ -gɔ, 'ɪn ɔ nɛɛ wa -yɪa: «Zuzu 'Pɔpa -mɪ amɪaa -nɔ nya. 23 A -ka nyɪmaa gbɔnyuu 'wɔtɪ nɪ, 'ɪn we 'gba bhɔa wa 'wlu. Nɪ, a 'nɪ nyɪmaa gbɔnyuu 'wɔtɪ nɪ, 'ɪn we tɔa wa 'wlu.»

-Zezuu -yɔ Toma

24 Da -Zezuu yia wee -budu zɔ, -zugba ɔ 'bɪnɔnyɪa kugbua lɛ 'sɔ glaa yabhlo wa laa Toma (-ɔ ka 'ɪnɪ -yɔgbalɪnyɪ -wa -Zɪlɪyɪa), ɔ 'nɪ -bha -mɪ. 25 Tɔɔn, 'bɪnɔnyaa pɪnɪ nɛɛ ɔ -yɪa: «-A ka -amɪaa -Kanyɔ 'yɪ.»

Nɪ, Toma nɛɛ wa -yɪaɛ: «We -ka nɪ, 'ɪn 'nɪ pɔɛndɛɛ 'bɪ 'yɪ ɔ -kwɪtɛ, 'ɪn 'ɪn 'nɪ we 'bɪ 'wɔ na -kwɪtɪyɪa fa, 'ɪn 'ɪn 'nɪ ɔ gbɛɪ zɔ na sɔ fa nɪ, 'ɪn 'na 'ka we dɪ -gɔ zɔ.»

26 Lɔkɔwɪlu 'plɪ -bhɔ, 'ɪn -Zezuu 'bɪnɔnyɪa yɪ 'yaa 'wɪugbelɪ -budu zɔ. Nɪ, Toma mɪ -bha. Wa ka -buduu klɔlɔnyɪa -gbalɪ, 'ɪn -Zezuu yia wa glaa yɪ. ɔ nɛɛ wa -yɪa: «-Lagɔ 'nyɛ aɪn 'wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ!» 27 'ɪn ɔ nɛɛ Toma -yɪaɛ: «Dɪ da -na -kwɪtɪyɪa, 'ɪn yɪa da na -kwɪtɛ: bɛɪɪda -na sɔ, 'ɪn fa we na gbɛɪ zɔ. 'Bhɔ dɪɪɪlɔbɛ 'bɪ, 'ɪn -ɪn 'ka dɪ zɔ!»

28 Toma nɛɛ ɔ -yɪaɛ: «Na -Kanyɔ, na -Lagɔ!»

29 -Zezuu nɛɛ ɔ -yɪa: «-ɪn ka 'mɪ 'yɪ, we 'gbɔ -na zɔa dɪ, we 'nɪ mɔɔ? -Wa 'nɪa 'mɪ 'yɪ, 'ɪn wa zɔa dɪ, 'wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ mɪ -maa -nɔ nya.»

Wee 'sɛbhɛɛ wlu nɪ

30 -Zezuu ka gwɛdɪgbɔnyɪa tɔɔbaa -zɔ lɛnɔ ɔ 'bɪnɔnyaa 'yɪbadɪ, nɪ, -mɔɔ 'nɪ cɛɪɪda -mɪ 'sɛbhɛ nɪ 'wɔ. 31 Nɪ, -we -nyɪa mɪa da cɛɪɪda nɪ, -bha we mɪa a 'ka dɪ zɔ nɪ, -Zezuu -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ -yɔ -Lagɔɔ Yu. 'ɪn, a -ka ɔ dɪ -gɔ zɔ, a 'ka 'yɪɪyɔgbɛɪ 'yɪ ɔ 'ɪnɪ nya.

21

-Zezu 'tlaha o 'binonya 'klv Tibeliadinyu kwesi

¹ -Muu 'bigu, 'in -Zezu yi 'yaa o 'de o 'binonya 'klvslolu Tibeliadinyu kwesi. Sa we 'phia mu ni: ² Simo Pieli klaa, Toma (-o wa laa -Zluya) klaa, Natanaeli (Galileee Kanagbe 'wu yu) klaa, Zebedee 'yua klaa, we -yo -Zezuu 'binonya -putu 'so mi -bha. ³ Simo Pieli nee wa -yla: «'Nyu na mnia -doo.» Wa nee o -yla: «-Amia mi 'ya yida -a -yo -mi 'so 'ka mni.» Wa mnia, 'in wa yia 'glv 'wubho. Nu, sabo weee 'phia ni, wa 'ni zibhi yabhlogbo 'bha.

⁴ Zli bhlia zlizlie, -zugba -Zezu mi -bha wee 'nyuu nwe -yo. Nu, o 'binonya 'ni we 'jiyibheli nu, mo -wa. ⁵ O nee wa -yla: «In! Nyimesia, a 'ni zibhi 'bha -nyaa?»

Wa 'pala we 'bigu, wa nee: «In, -a 'ni zibhi yabhlogbo 'yi!»

⁶ O nee wa -yla: «A viteli 'sowli amiaa 'glv lilisalo, 'yia a yia.» Wa vitelia 'sowli, toun, zibhi -zlo -we wa 'bhaa, we 'wuzuloo 'gbv, wa 'ni 'masleen 'sowli 'nyu lo -sasie mneni.

⁷ 'Binonyo -o ka ze -Zezu -kalia nee Pieli -yla: «-Amiaa -Kanyo -wa!» Simo Pieli 'nua «-Amiaa -Kanyo -wa!» toun, 'in o yia o -banaa -gubana 'wupla, nu, o ka we 'wusaa 'gbv, 'in o yia 'nyu lo -bho. ⁸ 'In 'binonyaa pnu -yo 'glv yia yi, -zugba 'sowli mia yeda zibhi nya, wa gbize we 'wu. Nu, wa 'ni yaa 'nyuu nwe -yo latlolo, sa 'bhisa 'metli glv gbu sisalia wa -yo. ⁹ Wa 'tlaa -gogo -gv, 'in wa yia -bha -kapu 'yi. Zibhi mi 'yli, 'in 'floo mia -bha.

¹⁰ -Zezu nee wa -yla: «Zibhi -we a 'bhaa da ni, a -yo we talva yi.»

¹¹ Simo Pieli -gblaa 'glv 'wu toun, 'in o yia 'sowli 'wugbize dudu. We mi yeda zibhi 'kadu nya, we nwe nyini zibhi glv gbeso 'ya kugbua le ta (153). Nu, wee zibhi -zu 'wu, 'in wee sowli'i yla. ¹² -Zezu nee wa -yla: «A yi a 'ka li!» Waa 'binonya glaa nyime yabhlogbo 'ni nwe -ka o 'ka o layibhae: «Nyoo -in -mia?» Wa -yi we 'ji nu, Nyumaa -Kanyo -wa. ¹³ -Zezu bea wa kwesi, o 'bhua 'floo 'wu, o dlilia we wa 'wola, 'in o yia wa zibhi 'nye. ¹⁴ Nu, -Zezu -soa tltlunya glaa 'wu, o 'de slolue o 'binonya -ytaa -zakpa tanu mia de.

¹⁵ Wa bhua lilie, -Zezu nee Simo Pieli -yla: «Zaaan 'yu 'Simoo, 'lee, -in -kali na ze we -zi waa?»

O nee o -yla: «In, na -Kanyo, -in -yi we 'ji nu, in -kali na ze.»

-Moo nee o -yla: «'Nye na bhlabhleyua.»

¹⁶ O nee o -yla -zakpa 'sonu nya: «Zaaan 'yu 'Simoo, 'lee, -in -kali na ze?»

-Moo nee o -yla: «In, na -Kanyo, -in -yi we 'ji nu, in -kali -na ze.»

-Zezu nee o -yla: «-Ze na bhlabhle 'yliyozonyo.»

¹⁷ 'In o yia o layibha -zakpa tanu nya: «Zaaan 'yu 'Simoo, 'lee, -in -kali na ze?»

Pielu -gv yia 'wu -tu -koun, nu, o ka o layibha -zakpa ta: «'Lee, -mi, -in -kali na ze?» We 'gbv, o nee o -yla: «Na -Kanyo, -in -yi -lu weee 'ji: -in -yi we 'ji nu, in -kali -na ze.»

-Zezu nee o -yla: «'Nye na bhlabhle. ¹⁸ In nee -mi -yla gbuzonu sa nu, da -in mia nyimesloyu nya ni, -na de gbaa -na -cesli, 'in -na mnia mo -in 'yibhaa. Nu, -in -ka go ni, -na so -na yia 'wubhua, 'in nyima -putu yia -na -cesli -gbaa, 'in wa kwaa -mi da -in 'nia 'yibha.» ¹⁹ (-We -Zezu gbaa de ni, sa Pieli 'kaa tli, 'in o 'kaa -Lagoo 'nini -mni o -tltlie 'wu, 'mu o mia -sloluda.) 'Bhie, -Zezu nee Pieli -yla: «Yi 'mi 'bi.»

²⁰ Pieli 'bhita la, 'in o yia wa 'lvo -gbv 'binonyo -o ka ze -Zezu -kalia -yoyi wa 'biyida. (Nyime -o, wa mia zlime lida, -o pila -Zezuu gbv 'wu, 'in o yia o layibha nu, nyoo 'ka o wla ni, mo -wa.) ²¹ Pieli 'yia o 'binonyo -yo, 'in o yia -Zezu layibhae: «'In -moo mia da na?»

²² -Zezu nee o -yla: «In -ka 'yibha nu, o -tu -bha, 'in in 'ka lo yi ni, 'lee, lee -lu -muv 'ka -mi nonua? -Mi, no 'mi 'bi!» ²³ Toun, 'in we 'di yia 'mni 'binonya glaa nu, o 'binonyo -mni 'na 'ka tli. Nu, -Zezu 'ni gbae: «O 'na 'ka tli.» Nu, o nee: «In -ka 'yibha nu, o -tu -bha, 'in in 'ka lo yi ni, 'lee, lee -lu -muv 'ka -mi nonua?»

²⁴ Nu, o 'binonyo -bhlokpade -wa we dayinyo, 'in mo celi we. -A -yi we 'ji nu, -we o gbaa, gbuzonu -wa.

²⁵ -Zezu ka gbv -zloo talva lenu. Nu, sa we 'phia, we -ka 'sa wa celi we -bhlo -bhlo ni, we 'wuzuloo 'gbv, wee 'sebhenya 'na 'ka yaa dudu weee -gv mneni.

-Zezuu tietienyaa lenugbonya

'Sebhe'e 'sənu -we Luki cəlia, mu -wa. Sa tia *-leglizinyaa gbu dia gwe, 'mu we gbaa -ain -yla. Nyima 'səo -gugbu we gbaa -ain -yla tenyi tenyii: Pielɩ -yɔ *Pɔlv. Gbu ta wee 'sebhe ni slolua -ain: -we tia -Lagonyuma zva dli -gu, sa *Zuifu 'nia wee gbu -yɔŋwnu, we -yɔ -we Wlɔmu -nyuma nva -Lagonyuma 'wluo.

-Zezu nɛɛ, ɔ 'ka -Lagɔɔ Zuzu 'Pɔpa yoo 'pa

1 Na bheli Teofilɩ, -na fɔv! Na 'sebhe tianu 'wɔ, -we weee -Zezu nva lɛ, 'in ɔ -slolua, we 'ka we gwedida 'bhv, we 'ka ɔ yalɩnɩbhla yli, in ka we celi. 2 Nyima -wa ɔ -saa -bha ɔ tietienya nya ɔ 'kaa yali mni, -we ɔ gbaa wa -yla Zuzu 'Pɔpaa 'tite nya, mu ni. 3 -Zezu tia, we 'bigv, ɔ yia ɔ 'dɛ ɔ tietienya 'klɔslolu -zakpa duun, wa we slolue nya nu, ɔ 'ni tlɩ, ɔ -ga 'yliyɔ. ɔ li 'ylɩ glv 'sɔ, -zugba ɔ tlali wa 'klv, ɔ gba *-Lagɔɔ nyimaa 'wlulapilɩgbv wa -yla.

4 'Yli yabhlo nya, -Zezu -yɔ ɔ tietienya 'sɔ mi lida, 'in ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «A 'na 'bhɔlv *-Zeluzalɛmɔgbe nukplɛ -ni. -We Dide gbaa ɔ 'ka ain yoo 'pa, -we ka gbu in gbaa zlime ain -yla, a wɔ we. 5 Nu, *Zaan -mɔɔ ka nyuma batizee 'nyu nya, -bha -tv 'wɔ -sɛ, 'in -Lagɔ 'ka ain batizee Zuzu 'Pɔpa nya.»

Da -Zezu mnɩa yali

6 -Mɔv 'bigv, -wa gbelia 'wlu -Zezu kwesi, wa yia ɔ layɩbha, wa nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-Amɩaa -Kanyɔ, wee bhla -mini nya, -na yia *Izlaelinyima wa dɔdɔv 'wlulapilɩe yoo 'nyɛa lv yɩ?»

7 -Zezu yia we 'bigvpaɩ wa -ylaɛ: «We bhla -yɔ we yli mia ni, we 'ni amɩanɔv gbu. Na Dide ka we zɔ. 'In ɔ 'dɛbhlogbɔɔ mnɛnia ɔ 'ka we lenv ɔ 'dɛɛ se nya. 8 Nu, amɩa yia 'tite 'yia, Zuzu 'Pɔpa yia ain -gu lasibhliɩ, 'in a zɛa na gbɔdayɩnya -Zeluzalɛmɔgbe nukplɛ, Zudee -yɔ Samalii -dɔdɔ -gu, 'in we 'ka dɔdɔv bhloluda nyni.»

9 Da ɔ bhɩa wee gbɔnya -mini gbagbie, 'in -Lagɔ yia ɔ 'wɔbhhu yali, -zugba ɔ tietienya mi ɔ 'bi ylada sa tenyii. -Mɔv 'bigv, yalɩpɔpa yia ɔ 'wɔzize. Wa'a 'yɩ 'maslɛɛn ɔ -yɔ. 10 Da

-Zezu mia -mɔ 'yu bɛda, 'in ɔ tietienya mia ɔ 'bitalida yali, -bha -bhlokpade, nukpasia sɔ kaa -bana 'pɔpa 'wɔ, 'tlalia wa 'klv. 11 -Maa nɛɛ wa -ylaɛ: «Galilee -nyima, -bhade a 'yiligbea, -zugba a yla yali yɩ, lɛɛ ka 'gbva? ɔɔ -Zezu, -Lagɔ ka ɔ 'wɔbhhu ain glaa, ɔ ka yali mni. Sa a 'yia da ɔ mnɩda yali, 'sa -bhlokpade ɔ yia lɔyia.»

12 Tɔv, -Zezuu tietienya 'bhva -gɔgɔ wa laa *Olivɔsunyaa -gɔgɔ 'wlu, 'in wa yia -Zeluzalɛmɔ lɔmni. Wee -gɔgɔ mi -Zeluzalɛmɔ kwesi, we 'dɛ 'sɔ nyidi ka sa kilo -bhloo -kpɔa nyni. 13 Wa plaa -Zeluzalɛmɔ ni, 'in wa yia komi yabhlo, -we mia -budu 'wlu zɔ mni. -Mɔ wa dilɩa la -benyi. Pielɩ klaa, *Zaan klaa, *Zake -yɔ Andlee klaa, Filipv -yɔ Toma klaa, Batlemii -yɔ Matie klaa, Alfeee 'yu 'Zake klaa, 'Simɔ *Zelɔtv -yɔ 'Zakee 'yu Zudasɩ klaa, -maa mi 'ya wee -budu zɔ. 14 Wamɩa klaa, 'ŋwɩ klaa, -Zezuu 'nyaa Malii -yɔ -Zezuu bhelia klaa, 'zlabhue zɔ wa 'dɛ weee gbelia 'wlu, 'in wa bhuhhoea -Lagɔ dli -bhlogbɔɔ nya dabɔv.

Matiasɩ wa -saa -bha Zudasu 'bigv

15 'Yli yabhlo nya, -Lagɔbhelia gbelia 'wlu, wa mnɛni wa 'ka nyimaa glv gbelibhlo nyni. Pielɩ -sɔa 'wɔ, ɔ 'yiligbea wa nyidi, 'in ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: 16 «Na bhelia, weli -we Zuzu 'Pɔpa gbaa 'cɩn, 'in wa cəlia *-Lagɔsebhe 'wɔ, we mi nu, we nu lɛ. Zuzu 'Pɔpa ka Zudasu gbu gba nyimaa 'wlulapilɩnyɔ *-Davidu ŋwe nya 'cɩn. Nyima -wa kpaa -Zezu, ɔɔ Zudasɩ -gali wa 'yu.

17 Zudasɩ mi zlime -amɩaa lɔnyime yabhlo nya. Tietie -lubho -a nva, ɔ yia ɔ -nu 'yɩ.» (18 'Gwɛzi wa 'pɛnia ɔ, ɔ gbɔnyuuu 'gbv, 'in ɔ yia we kpaa yabhlo 'wɔzɔlv, 'in ɔ yia ɔ 'dɛ 'bha. ɔ 'sibhliɩ 'wlu, ɔ nukpla yia ŋwanɩ, 'in ɔ 'mɔv weee yia 'pipee 'mni. 19 -Zeluzalɛmɔ -nyima weee yia we 'nu. We 'gbv, wa yia wee kpaaa 'ŋni zɔ wa weli 'wɔ, «Akelidama.» We ji -wa «'Pɩɔn -Kpaa.»)

20 «Nu, we mi Lɔvsebhe 'wɔ cɛlidɛ:

ɔɔ -budu -tv klo nya,
nyime yabhlogbɔɔ 'na -dli we zɔ la -ni.»
'In we mi 'ya cɛlidɛ:
ɔɔ Nyime -putu nu ɔ 'bigv lubho.»

21 We 'gbv, nyime yabhlo -bho -ain glaa, 'in sa Nyimaa -Kanyɔ -Zezu -sɔa 'wɔ tlɩtlɩe lv, -a -yɔ ɔ 'sɔ 'ka we dayɩnya -zɛ. Nyima -wa -yɔ

-ain 'sə nɔa, -zugba -amɪaa -Kanyɔ -Zezu -yɔ -ain 'sə mɪ dɔdɔ weee -gɔ 'plɪda, ɔɔ nyɪmɛ -zɛ wa lɔnyɪmɛ yabhlo, ²² 'yɪ -we nya Zaan batizea -Zezu, we 'bhɔ we -yɔ, 'in we 'ka -Zezuu yalɪ -mɪ bhla yɪ.»

²³ 'In wa yia nyɪma 'sə wla: Matiasɪ -yɔ *-Zɛzɛfɔ wa laa Balisabasɪ, 'in wa la 'yaa Zutusu. ²⁴ 'Bhie, 'in wa 'dɛ weee yia -Lagɔ bhuhhoe dabɔdɔ, wa nɛɛ: «Jejitape, -mɪ -yia nyɪma weee dli, waa nyɪma sɔ nɪ glaa, ɔ -in -saa -bha, -in -slolu ɔ -ain 'klɔ, ²⁵ ɔ 'ka *tietienyɔ -zɛ Zudasu 'bigɔ. 'In lubho -we -mɔɔ 'tidea 'yɪ, ɔ 'ka we nɔ. Nu, 'bɪ -we ka 'klɔ Zudasɪ kaa, 'in ɔ yia -mɔɔ -gɔ mɪ.»

²⁶ -Mɔɔ 'bigɔ, wa yia -nɪgbɪ 'pa, we yia Matiasɪ -gɔ bhlili. 'In ɔ yia -Zezuu tietienya kugbua lɛ -bhlo glaa -bho.

2

-Lagɔ 'paa ɔ Zuzu 'Pɔpa yoo

¹ *Pantikɔtɔv 'yɪ nɪnia nɪ, 'in -Lagɔnyɪma weee yia 'wɪlgbeli da yabhlo. ² Tɔɔn, -jiji yabhlo yia yalɪ gba. We 'wɔ sa -pɪpɛ 'kadɔ -we mɪ 'plɪda, 'in we yia -budu -we ka zɔ wa -dɪa la ye weee. ³ -Bha -bhlokpade, -we wa 'yɪa -yɔ, we 'wɔ sa -kosuu mɪɔnya. We 'bhɔbhɔba -yɔ, 'in we yia wa -gɔ ladɪ -bhlo -bhlo. ⁴ 'In Zuzu 'Pɔpa yia wa ye. Wa yia wɛɪ -putunya gbagbie bhli. Sa Zuzu zɔa we wa ŋwɛɛ, 'sa wa gbaa we.

⁵ Nu, Zuifɔ -wa zɔa -bha -Lagɔ, -wa 'bhɔa dɔdɔ weee -gɔ, -Zeluzalemɔ wa -dɪa la. ⁶ -Jiji -we gbaa yalɪ da wa 'nɔa we, wa -zlo -yɔ -gwagwɛ yia -mɔ 'wɪlgbelia mɪ, -we nɔa lɛ, wa 'ka we 'yɪ. Wa nɪnia -mɔ, we ka wa ŋwɛgaga -sɔbhali. -We ka gbɔ -wa, -Lagɔnyɪma mɪ wa wɛɪ gbada -bhlo -bhlo, -zugba wa nɔ we. ⁷ We ka wa -lɔɛɪ, 'in wa yia -folu. 'In wa nɛɛ: «Aya, -mɔɔ 'nɪ -slɔ gbɔzɔnɔ! Nyɪma -wa mɪa dɛ -amɪaa wɛɪ gbada -nya, wa 'nɪ Galilee -nyɪmaa? ⁸ Sa we nɔ, 'in wa gba -amɪaa wɛɪ -bhlo -bhlo, -zugba -a nɔ wea? ⁹ -Aɪn glaa, nyɪma -tɔba mɪ Paati -nyɪma nya, tɔba mɪa Medi -yɔ Elamu -nyɪma nya. 'In tɔba bhɔa Mezopotami, Zudee -yɔ Kapadɔsɔ -dɔdɔ -gɔ, Pɔɔn -yɔ -Azii -dɔdɔ -gɔ, ¹⁰ Flizii -yɔ Panfilii, Ezipɔtɔ -dɔdɔ -gɔ, we -yɔ Silɛnɪgbe 'wɔ Libii -dɔdɔ -gɔ. Nyɪma -tɔba 'bhɔa *Wlɔmɔ, ¹¹ Zuifɔ -yɔ

nyɪma -wa zɔa Zuifɔv -Lagɔ dli -gɔ. Kletɪ -nyɪma -yɔ Alabɔnya mɪ -bha, 'in -zugba -a nɔ -Lagɔɔ lɛnɔgbɔ 'kadɪ wa ŋwɛɛ -amɪaa 'dɛɛ wɛɪ 'wɔ!» ¹² We ka wa -lɔɛɪ. Sa wa 'kaa 'wlukɔɔn lapɔpali, 'sa 'nɪ -mɪ. 'In wa nɛɛ wa 'dɛkpɔa nyɪdɪɛ: «Sa -mɔɔ 'ji mɪa?»

¹³ 'In nyɪma tɔba yia wa glapaliɛ bhli, 'in wa nɛɛ: «Nɔ wa lɔa 'wɔ, mɔ mɪa wa 'bhada!»

Pielɪ gbaa nyɪmaa -zlo -yla gbɔ

¹⁴ Pielɪ -yɔ tietienya kugbua lɛ -bhlo -sɔa 'wɔ, 'in ɔ yia nyɪmaa -zlo -yla gbɔ -gbagbie bhli wɛɪ 'tɪtɛ nyaɛ: «Amɪa Zuifɔ, 'in amɪa weee dɪa -Zeluzalemɔ la, -we mɪa 'plɪda, a 'nɔ we 'wɔla. 'In -we na yia gbaa, a pɔlɔ we yukwli 'nanɔ. ¹⁵ Sa a pɔpaliɛ dɛ we 'wlukɔɔn la, we 'nɪ 'sa -mɪ. Nɔ 'nɪ nyɪma nɪ 'bhada -mɪ, nɪ, zɔkpɔ -lɛɪ gbomɔnɔnɔ 'wɔ -a mɪa da. ¹⁶ Nu, -we *-Lagɔgbɔv -falɪpanyɔ -Zowɛɪ gbaa, mɔ mɪa -slɛɛn da lɛnɔda. ɔ nɛɛ nɪ, -Lagɔ nɛɛ:

¹⁷ «-We 'kaa lɛnɔ 'wɔbhlolu -ylɪnyaa zɪ mɔ nɪ.

Na Zuzu na yia nyɪma weee -gɔ lamnenia.

Amɪaa nɔkpasiyua -yɔ amɪaa 'ŋwɪnyua yia gbɔv -falɪ 'paa.

Amɪaa nyimesia yia -li -yɔyɪa wa 'yɪ 'wɔ, 'in amɪaa nyɪsɔ 'ka 'ylaanya yla.

¹⁸ Cɪn, wee 'ylɪnya -mɪnɪ nya, na Zuzu na yia na lubhonɔnya -yɔ na lubhonɔŋwɪ -gɔ slua, 'in wa 'ka gbɔv -falɪ 'pa.

¹⁹ Gbɔ 'kadɪ na yia lɛnɔa yalɪ.

'In in 'ka gwɛdɪgbɔ lɛnɔ dɔdɔ -gɔ.

'Pɪɔn klaa, -kosu klaa, gbeylo -ylukpa klaa, mɔ -wa.

²⁰ Nikpise yia 'yɔ 'yɪliya 'wɔ kpaa, 'in 'cɔ 'ka zamanɪ nɛɛ 'pɪɔn.

-Mɔɔ 'bigɔ, 'bhie, Nyɪmaa -Kanyɔɔ yiyiyɪ 'kadɔ ka 'ŋnɪmɪa 'kaa yɪ.

²¹ 'In nyɔɔɔ nyɔɔ -ka Nyɪmaa -Kanyɔɔ 'ŋnɪ la, -Lagɔ 'ka ɔ gbɔ 'wɔsa.» »

²² Pielɪ nɛɛ 'yɛɛ: «Izlaɛɪu nyɪma, -we na yia aɪn -yla gbaa, a pɔlɔ we yukwli: -Lagɔ ka Nazalɛtɪyu -Zezuu 'tɪtɛ aɪn 'klɔslolu. -Zezuu gbeɪgbeɪn -Lagɔ nɔa ninee 'ŋnɪpalɪgbɔv klaa, gbɔ 'kadɪ klaa, we -yɔ gwɛdɪgbɔ lɛ aɪn nyɪdɪ. Amɪaa 'dɛ -yɪ we 'ji. ²³ Wa 'kaa aɪn -Zezu yoo 'nyɛ -Lagɔ -yɪ we 'ji, 'in ɔ dɔmagbɔ -wa, ɔ ka we 'wlukɔɔn lapɔpali 'cɪn. A ka -Zezu 'bha, a ka ɔ gbɔnyuu -lɛnɔnya yoo 'nyɛ, 'in wa yia

ɔ *su -gv lakolu. ²⁴ -Lagɔ ka -Zezu 'wɔbhu tɪtɪe lɔ, 'in ɔ yia ɔ tɪtɪee siasɛe 'llukpe -yɔdɪ, we se 'nɪ -mɪ, ɔ 'ka tɪtɪee 'tɪtɛ zɔ -tɔ. ²⁵ Nyɪmaa 'wlulapɪlɪnyɔ -Davidɪ nɛɛ -Zezu daaɛ:

⟨'Kɔmɔv na yia Nyɪmaa -Kanyɔ -yɔ na 'dɛ 'yu. ɔ mɪ na lilisɔlɔ, in yi bhlii 'gbɔ. ²⁶ We 'gbɔ, na dɪ 'wɔ gumu, 'in na ŋwɛɛ wɛli mɪ yeda 'mɔna nya. 'In na ku -ka tɪ, -zugba nyapɛda we mia: na dɪ 'tɛ 'wɔ -Lagɔ -gv. ²⁷ Nu, na -kanyɔ, -in 'na 'ka 'mɪ tɪtɪe lɔtɪ tɪtɪnyaa dɔdɔ -gv. -In 'na 'ka -na -mɔwɔlɔnyɔ 'yitide ɔ 'ka 'bhɔka 'wɔ zɛnɪ. ²⁸ -In ka 'mɪ 'yliyɔgagie -we 'nɪa bhloluda -kaa 'yoo daslolu. In -ka -mɪ 'yu -mɪ, 'mɔna -na yia 'mɪ yelia.⟩ »

²⁹ Piɛli nɛɛ 'yaaɛ: «Na bhelia, amɪaa zukpa -wa, a 'nyɛ 'mɪ 'yoo, in 'ka -amɪaa dɔkpaɛ -Davidɪ -gɔgbɔ gba kpɛɛn kpɛɛn. ɔ ka tɪ, wa ka ɔ 'bhlu. 'In ɔ gbawla mɪ -zɛɛn yɪ nya -aɪn nyɪdɪ. ³⁰ Bhla -we nya, nyɪmaa 'wlulapɪlɪnyɔ -Davidɪ -gaa 'yliyɔ nɪ, ɔ mɪ -Lagɔgbɔv -falɪpanyɔ nya. 'In ɔ -yi we 'ji, -Lagɔ ka ɔ -yla bi: nu, ɔ 'yuoyu -kpɔ yia ɔ 'ŋɪmɪnɪbɪ 'wɔbhua. ³¹ Nyɪmaa 'wlu-lapɪlɪnyɔ -Davidɪ ka we -yɔyɪ -mɔ 'yugbɛɪn nu, *Klɪsɪ, -Lagɔɔ -Bhasanyɔ yia 'wɔsɔa tɪtɪe lɔ. We 'gbɔ, ɔ nɛɛ nu, -Lagɔ 'nɪa ɔ tɪtɪnyaa dɔdɔ -gv 'wɔbanɪa yi. 'In ɔ ku 'na 'ka zɛn gbawla nɔkplɛ. ³² ɔɔ -Zezu, -ɔ ka gbɔ in mia da gbada, -Lagɔ ka ɔ 'wɔbhu tɪtɪe lɔ, -amɪa -mama mia da, -a 'dɛ weee mɪ we -bhayɪnya nya. ³³ -Lagɔ ka ɔ 'wɔbhu ɔ lilisɔlɔ, 'in ɔ yia Zuzu 'Pɔpa 'yɪ, -ɔ Dide -Lagɔ gbaa zɪmɛ ɔ 'ka yoo 'pa. 'In ɔ yia ɔ Zuzu -aɪn -gv slu, 'mɔ a mia -yɔyɪda, 'in 'mɔ a mia 'nɔda -slɛɛn. ³⁴⁻³⁵ Nu, nyɪmaa 'wlulapɪlɪnyɔ -Davidɪ 'nɪ cɪ yalɪ mɪ, 'in ɔ nɛɛ ɔ 'dɛ nyaaɛ:

⟨Jejitapɛ nɛɛ na -Kanyɔ -ylaɛ: «-In -dɪ na lilisɔlɔ la, 'in in 'ka -na tɔnyɪma -na bhɔ zɔ lapalɪ, -in 'ka wa -gv nɔ.⟩ »

³⁶ «Izlaɛlɪnyɪma weee yibheli we 'ji sazɔnɔ sa: nu, ɔɔ -Zezu a kɔlɔa su -gv la, 'mɔ -Lagɔ nɔa Nyɪmaa -Kanyɔ -yɔ -Bhasanyɔ 'wɔ.⟩

³⁷ Da wa 'nɔa wɛlɪnya -mɪnɪ, 'in we yia wa dɪ kwɛzɪ bhahha. 'In wa nɛɛ Piɛli -yɔ tietienya tɔlɔa -ylaɛ: «Bhelia, sa -a 'ka we nɔa?» ³⁸ Piɛli nɛɛ wa -ylaɛ: «A 'bhiti amɪaa dɪ, 'in wa batizee a 'dɛ weee -bhlo -bhlo -Zezu Klɪsu 'ŋɪnɪ nya. 'In -Lagɔ 'ka amɪaa gbɔnyɪi 'wɔtɪ, 'in ɔ 'ka ɔ Zuzu 'Pɔpa aɪn 'nyɛ, ɔ kwɛlu nya. ³⁹ Nu, -we -Lagɔ gbaa ɔ 'ka wla, we mɪ amɪa -yɔ amɪaa 'yuaa -nɔ nya. We mɪ 'ya nyɪma -wa mia 'pɪpɪ -nɔ nya, we mɪ nyɪma weee -nɔ nya, -wa Jejitapɛ, -amɪaa -Lagɔ 'kaa la.» ⁴⁰ Piɛli ka wa -yla wɛli tɔlɔa gba duun, ɔ 'ka wa lu, 'in ɔ 'ka wa dɪ latɛmanɪ 'gbɔ. ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «A ŋwɪnɪ 'pɔpɔɛɛ gbɔ -yɔ, a vla mɔmɔnɔnyaa gwe.» ⁴¹ Wa glaa nyɪma duun yia Piɛli wɛli -yɔŋwɪnɪ, 'in wa yia wa batizee. Wee 'yɪ nya, nyɪma -wa 'nyɛa wa 'dɛ -Lagɔ yoo, wa yi sa nyɪmaa 'wlu kugbua lɛ gbɔ nɪnɪ (3.000), 'in wa yia -Lagɔnyɪma 'cɪn -gɔbhli.

-Lagɔnyɪmaa gbɔlɛnɔ sɔ
⁴² 'Kɔmɔv, wa pɔlɔa tietienyaa gbɔ -slɔluwɛli yukwli, 'in wa tɔa dɔbɔdɔ, bhelia -yɔ bhɔlɔa 'bhisa. Dɔbɔdɔ wa lia, 'in wa dɪa wa 'floo 'wɔ, 'in wa bhuhhoea -Lagɔ dɔbɔdɔ. ⁴³ -Nyanɪgbɔ ka wa -kpalɪ -bhlo -bhlo, gbɔ 'kadɪ -yɔ gwɛdigbɔ -duunnya tietienya mia lɛnɔdaa 'gbɔ. ⁴⁴ -Wa weee plaa -Lagɔ, we bhla dabhlo wa mia, 'in dɔbɔdɔ wa -lu weee mia. ⁴⁵ Wa -kakali -yɔ wa zɔzɔnɔnyaa wa paa pɛlɔ, 'in wa dlɪlia we 'gwɛzi wa 'dɛkpɔa nyɪdɪ. Sa -mɔmɔ ka -yɔgbɔ -ka -mɪ, 'sa wa nyɛa -mɔɔ.

⁴⁶ 'Yɪ weee nya, *-Lagɔbudu 'kadɔ zɔ wa gbɛlia 'wlu. 'In wa lia ladɪdlɪfloo wa -budunwɛɛ dɔbɔdɔ,* 'in wa lia wa 'sukwe 'mɔna -yɔ dɪ -dlɔɔ nya. ⁴⁷ -Lagɔɔ 'ŋɪnɪ wa mɪnɪnɪa, 'in -zugba nyɪma weee -wa mia wee 'gbe nɔkplɛ, kwali wa 'ŋɪnɪ. 'In 'yɪ weee nya, Jejitapɛ saa nyɪma gbɔ 'wɔ, 'in ɔ palɪa wa -Lagɔnyɪma -gv.

3
'Kukunyɔ yabhlo 'yia 'pɔpɔɛ
¹ 'Yɪ yabhlo nya, -Lagɔ -bhuhhoe bhla bɛa, Piɛli -yɔ Zaan 'sɔ yia dɔbɔdɔ -Lagɔbudu

* 2:46 'Sa -Lagɔnyɪma ligbɛa -Zezuu tɪtɪe, sa ɔ -slɔlua we wa 'wɔbhlolɔ -lɪlɪluu lɪda.

'kadu zo mni, wa 'ka -Lago bhuhoe jib-
 heyluu 'lelu tanu nya. ² -Lagobudu 'kaduu
 plalida wa laa Plalida -Zonu, we kwesi
 nukpasu yabhlo o 'nyaa gwalia, -zugba o mi
 'kuda, -bha o dia la. 'Yli weee nya, o nyuma
 -yo o yia -bha, 'in wa dia -bha o la, o 'ka
 nyuma -wa plaa -Lagobudu 'kadu zo 'gwēzi
 -zlalu 'gbu. ³ O 'yia Pieli -yo Zaan 'so plada
 -Lagobudu 'kadu zo, 'in o yia wa -lu -zlalu.
⁴ Pieli -yo Zaan 'so 'bhitia la, wa ylaa o tenyii,
 'in Pieli nēē: «Yla -ain.» ⁵ 'In o nukpasu yia
 wa ylada -tu. Omō dlu nu, -lu yabhlo wa yia
 o 'nyea.

⁶ 'In Pieli nēē o -ylaē: «In 'ni 'gwēzi -ka, in
 'ni -can -ka. Nu, -we in kaa, 'mu na yia -mi
 'nyea: Nazaletiyu -Zezu Klisi 'ni nya, -so
 'wu, no!» ⁷ 'In o yia o liliso -yo kpali, o yia
 o 'wobhu. -Bha -bhlokpade, o 'kukunyoo
 bhunya -yo we -kwikwianya 'temania la.
⁸ O -blu 'wu -bhlogbo, 'in o yia o bhu 'so -
 gu 'yigbe, o yia nonve bhli. 'In o -yo wa
 'so yia -Lagobudu 'kadu zo pla, nonve nya,
 'woblublue nya, we -yo -Lagoo 'ni -zonu
 mnunie nya. ⁹ 'In nyuma weee mia -bha, 'in
 wa yia o -yoyi noda, -zugba o mnuni -Lagoo
 'ni -zonu. ¹⁰ Wa ka o nukpasu yibheli. Mo
 -dia -benyi -Lagobudu 'kaduu Plalida -Zonu
 la, -zugba o zla -li. 'In nyanu yia wa 'woslo,
 'in we yia wa -lueli, -we yia o nukpasuu
 'gbu.

*Pieli gbaa nyuma -yla gbu -Lagobudu 'kadu
 zo*

¹¹ O nyime 'ni Pieli -yo Zaan 'bi 'bhuda -mi,
 'in nyuma weee nwegaga sobhaa, -maa -yo
 gwagwie yia wa gbegein mni, -Lagobudu
 'kaduu -kapue kaa bhu, wa lalia *Salomoo
 'ni, we zo. ¹² Da Pieli 'yia gbu -muni -yo,
 'in o nēē nyumaa -zlo -ylaē: «Izlaelu nyuma,
 lēē ka 'gbu nyime -mōnu 'pupue subhali ain
 nwegaga? Lēē ka 'gbu a yla -ain nēē -amiaa
 'dēē 'tite -yo -amiaa -Lagoo -yolanenie nya -a
 jipe o nyime -mōnia? ¹³ *Ablaamu, *Izaki -
 yo *Zakobuu -Lago, -amiaa dukpasu -Lago ka
 o lubhononyo -Zezuu 'ni 'ylimani. Amiaa
 'de ka o wla nyumaa 'wlulapunya -yla, 'in a
 yia o kwnēē -sa Pilati 'yu, -zugba -moo 'yibha
 yaa -moo 'ka o 'yitide. ¹⁴ A ka -Mowlonyo
 mia Nyime Tiklu nya kwnēē -sa, 'in a nēē
 Pilati -yla, o 'tide nyimebhanyo 'yi ain -yla.
¹⁵ Sanēē 'sa, a 'bhaa 'yliyogagiee -Kanyo. 'In

-Lago ka o 'wobhu titunya glaa, -a mi we
 dayinya nya. ¹⁶ Nyime a yia de -yo, 'in a -
 yia, -Zezuu 'ni 'tite -yo o dli -guzuzue 'nyea
 o latele. -Zezuu dli 'wuzuzue jipea o nyime
 -mōni kpēēn kpēēn, sa a 'de weee yia de we
 -yo.

¹⁷ «'In -slēēn, na bhelia, in -yi we 'ji zozonu
 sa nu, a -yo amiaa 'yugalunya 'so, gbu -we a
 nua le -Zezuu gbegein, a 'ni we 'wuyii 'gbu,
 a yia we lenu. ¹⁸ 'In gbu -we -Lago gbaa zlime
 o gbuu -falpanya weee nwe nya, o ka 'sa we
 lenu. O nēē zlime nu, sia -Lagoo -Bhasanyo
 yia. ¹⁹ In nēē, a 'bhiti amiaa dli, a yi -Lagoo
 -gbe lu, 'in o 'ka amiaa gbunyii lamumni.
²⁰ 'In Jeitape 'ka ain nyapebhla 'nye, -pape
 'ka ain -yophli. 'In Klisi, -Lago -saa -benyi -
 bha amiaa -nu nya, o 'ka o ain yoo 'pa, mo
 -wa -Zezu. ²¹ We mi nu, yali -Zezu Klisi yia -
 slo -tua, 'in -lu weee lamnazi bhla 'kaa nyi.
 Sa -Lago gbaa we zlime, o gbuu -falpanyaa
 -mowlu nu nwe nya, 'sa.

²² «'In, *Moizi nēē:
 «Jeitape o -wa amiaa -Lago, mo yia ain glaa
 o gbuu -falpanyo yabhlo -bha -saa, -ami
 'bhisa.

Amiaa 'dēē bheli yabhlo o yia -zea.
 -We weee o yia ain -yla gbaa,
 yukwli a yia we pulba.

²³ Nyoo nyoo 'ni o -Lagobuu -falpanyo -
 mōnu
 weli yukwli pulb,
 -Lagoo nyuma glaa wa yia o -saa,
 'in o 'ka labhu.»

²⁴ 'In we 'ka Samueli -gu gwedi, -Lagobuu -
 falpanya -wa gbaa -bhlo -bhlo, wa 'de weee
 ka 'yinya -muni gbu gba. ²⁵ -Lu -we -Lago
 'kaa wla, o gbaa o gbuu -falpanyaa nwe nya,
 we mi amiaa -nu nya. 'In *'wosusloluē -we
 ka weli -Lago -yo amiaa dukpasu bhli, -mu
 mi 'ya amiaa -nu nya. Da o gbaa Ablaamu
 -ylaē:

«Na 'yuoyuaa 'gbu na yia
 dudugu -nyuma weee 'nyulanwnaa.»

²⁶ 'In tia -Lago ka o lubhononyo yoo 'pa
 amiaa 'gbu. O ka o tie, o 'ka ain 'nyulanwna,
 'in o 'ka ain amiaa lenugbu 'nyii 'bisa -bhlo
 -bhlo.»

4

*Pieli -yo Zaan wa kwaa *Zuifoo
 gbowlivodinya 'yu*

1 Da Pieli -yɔ Zaan mia nyɔmaa -zlo - yla gbu gbada, 'in -Lagɔbubɔnya klaa, - Lagɔbudu 'kaduɔ ɲwekɔnyaa -kanyɔ -yɔ *Sadusenyɔmaa yia -bha wa yli. 2 'In wa yia 'cɛ 'pa, da Pieli -yɔ Zaan 'sɔ mia nyɔmaa -zlo -sloluda nu, -Zezu ka tɪtlɪnya glaa 'wɔsɔ, mu slolua we nu, tɪtlɪnya mneni wa 'ka tɪtlɪe lu 'wɔsɔ. 3 Wa kpa wa, jibhe ka zɔɔ 'gbu, wa yia wa -kasɔbudu zɔ -gueli. 4 -Mɔɔ bhla, nyɔmaa -zlo -wa 'nɔa -Lagɔgbu, yia we -yɔɲwɔnu. Wa nyɪni sa nyɔmaa 'wlu gbu -bhlo 'wlu gbu. (5.000)

5 -Mɔɔ zli zlia, Zuifɔɔ 'yugalɪnya klaa, nyɔmaa kpasɪ -yɔ -Lagɔɔ titee gwesanya yia 'wlugbeli -Zeluzalɛmɔ. 6 Nyɔmaa -wa mia -bha wa ɲni nu: *-Lagɔbubɔnyaa -kanyɔ 'kadu Anasɪ, Kaifɔ, Zaan, Alɛzandɪ we -yɔ -Lagɔbubɔnyaa -kanyɔ 'kaduɔ zɔaylɪnyɔmaa weee. 7 'In wa yia Pieli -yɔ Zaan kwa wa 'yu, 'in wa yia wa layibhaɛ: «Se -mɔmɔ nya a jipe ɔɔ 'kukunyɔa? 'In nyɔɔ ka 'ɲni -gɔ a nu we lɛa?»

8 Zuzu 'Pɔpa yea Pieli, ɔ nɛɛ wa -ylae: «'Yu-galɪnya, nyɔmaa kpasɪ, 9 -a ka guzɔnyɔ -mɔni zɔzɔnu -yla lɛnuɔ 'gbu, wa yibhaa -zɛɛn yli nya -ain la, sa -a jipeli ɔɔ nyɔmɛ 'wɔla? 10 A 'dɛ weee yibheli we 'ji, 'in Izlaɛlɪnyɔmaa yibheli we 'jiɛ: Nazaɛɪtyu -Zezu Klisɪ a kulɔa su -gɔ la, 'in -Lagɔ 'bhua 'wɔ tɪtlɪnya glaa, ɔ 'ɲni nya nyɔmɛ -mɔni 'pɔa, 'in ɔ 'yɪligbea da ain 'yu. 11 Nu, we mi ɛɛɪda -Lagɔɛbhɛ 'wɔ -Zezuu daaɛ:

«Tɔkpa -we amia -budusubhanya -saa kwnɛɛ, mu -zɛa -buduu gwɪgwɪyli -tɔkpa -zɔnu.» »

12 Pieli nɛɛ 'yae: «ɔ 'dɛbhlogbɔɔɔ -gbɛ wa yia 'pɔpɔɛ. Nu, dɔdɔ weee -gɔ, nyɔmaa weee glaa, -Lagɔ 'ni nyɔmɛ -putuu 'ɲni wla, ɔ 'ka -ain gbu 'wɔsa.»

13 Da *Zuifɔɔ gbɔwliwɔdɪnya 'yia Pieli -yɔ Zaaan dɪ telɔ -yɔ, 'in ɲwɛgaga yia wa subha. 'In wa yia we -yɔyɪ nu, nyɔmaa -kpɔa -yɔ -wa 'nia 'sɛbhɛ -yi, ma -wa. 'In wa -yi 'ya wa -Zezuu nɔnɔnya 'cɪn nya. 14 'In wa yi 'yaa nyɔmɛ -ɔ wa jipea -yɔyɪ 'yɪligbeda wa kwesi. 'In wa 'ni wɛɪ -ka, wa 'ka we 'bɪgɔpali. 15 'In wa nɛɛ wa -ylae: «A 'tla gbɔwɔbhɔ -budu zɔ!» 'In wa 'dɛkpɔa yia kpɛɪhe bhli. 16 Wa nɛɛ: «Sa -a 'ka waa nyɔmaa -manɪ nɔa? Wa ka gwɛdigbu lɛnu, -Zeluzalɛmɔ -nyɔmaa weee

ka -bha 'yi, 'in -a 'ni mneni -a 'ka we kpɛɪ. 17 Nu, weee gbu -mɪni yi lamneni nyɔmaa -nyidi -tapaa 'gbu, -a 'yɪligbeli wa -glawɛɪ nya! Nyɔɔɔ nyɔɔ -ɔ -ka -mi, wa yi ɔ -yla gbu gba -Zezuu 'ɲni nya.»

18 Wa laa Pieli -yɔ Zaan, 'in wa nɛɛ wa -ylae: «A 'na gbalɪ nyɔmaa -yla gbu -Zezuu 'ɲni nya -ni, 'in a 'na -slolu wa gbu we nya 'mnumnu -ni.» 19 'In Pieli -yɔ Zaan nɛɛ wa -ylae: «A 'yibha -slɔ amiaa 'dɛ la. We nanɪ 'yɪli, -Lagɔ 'yu, -a zɔ amia 'nɔɲwɛ yaayɪ, -a zɔ -Lagɔ 'nɔɲwɛɛ? 20 'A! Gbu -we ka da -a 'yia, 'in -a 'nɔa, -a 'ni mneni, -a 'ka gba -a 'nia we gba.»

21 Gbɔwliwɔdɪnya yia wa 'cɛ -yɔ 'pali 'ya 'sɔ. -Mɔɔ 'bɪgɔ, 'in wa yia wa 'yitide. Gbu -we ka 'gbu wa 'kaa wa 'kɪɪyɛ 'wɔpali, wa 'ni we 'yi. Nyɔmaa weee mi -Lagɔɔ 'ɲni -mɪnɪda, -we nɔa lɛɛ 'gbu. 22 Nyɔmɛ -ɔ 'pɔa gwɛdi sa, ɔ -zɔ mneni we 'ka -zɔɔ gbu 'sɔ -gɔzi.

-Lagɔnyɔmaa bhuhhoea -Lagɔ

23 Da wa 'tidea Pieli -yɔ Zaan 'yi, 'in wa yia wa bheliaa -gbɛ mni. 'In -we *-Lagɔbubɔnyaa -cɪan -yɔ nyɔmaa kpasɪ gbaa wa -yla, wa yia we -sa lɔdi nya. 24 Da waa -Lagɔbhelia 'nɔa gbu -mɪni, 'in -maa yia -Lagɔ bhuhhoe bhli dabɔdɔ. 'In wa nɛɛ: «-Amiaa -Kanyɔ, -mi nɔa yali -yɔ dɔdɔ -yɔ gumunyu lɛ, 'in -we weee mia we -gɔ -yɔ we nɔkplɛ, -mi nɔa we lɛ. 25 -Mi gbaa, Zuzu 'Pɔpa nya, -amiaa dɔkpasa -Davidɪ -ɔ -wa -na lubhonɔnyɔ, ɔ ɲwɛ nyae:

«Lɛɛ ka 'gbu dɔdɔgɔ -nyɔmaa weee di -zɛ la 'dɛɛ 'ylimanɪɛ nya? Lɛɛ ka 'gbu wa pɔpali gbu -kpɔa gba?»

26 Dɔdɔɔ 'wlulapɪɪnya -sɔa 'wɔ tɔ nya, 'in nyɔmaa 'yugalɪnya yia gwe 'pa, Jejitape -yɔ ɔ -Bhasanyɔ -yɔ.»

27 Nu, gbɔzɔnu -wa, -na lubhonɔnyɔ -Zezu -ɔ mia -mɔwɔɔda, -in -saa -bha, 'in -in slua 'kpɪ 'wluo, *Ewɔlɔɔ klaa, Pɔnsɪ Pilatɪ klaa, 'lakpanya -yɔ *Izlaɛlu zɔaylɪnyɔmaa ka ɔ -yɔ gwe 'pali, weee dɔdɔ -gɔ. 28 -We weee -in gbaa -na 'tɪtɛ -yɔ -na dɔmagbu nya pepe, 'mu wa nɔa dɛ lɛ. 29 'In Jejitape, sa wa 'pala -ain 'cɛ -yɔ, -in yla we. 'In -in 'tɛmanɪ -na lubhonɔnyaa dɪ la, wa 'ka -na gbu gba. 30 -In -glo -na sɔ 'wɔ, 'in nyɔmaa jipee -yɔ gwɛdigbu -yɔ gbu 'kadɪ 'kadɪ nu lɛ, -na lubhonɔnyɔ -Zezu mia -mɔwɔɔdaa 'ɲni nya. We -mi 'sa.»

³¹ Bhla -we nya wa bhia -Lagɔ bhuhhoe, da wa -dia la, 'in -bha yia zuklu. 'In Zuzu 'Pɔpa yia wa 'de weee ye, tɔn, wa yia -Lagɔwɛli gbagbie bhli, dli telɔ nya.

-Lagɔnyima suslolua wa zɔzɔnɔvli 'wɔ da yabhlo

³² Nyima weee -wa zɔa -Zezu dli -gɔ, wa dli -yɔ wa 'wlukɔɔn lapɔpalie -bhlo. 'In nyime yabhlogbɔɔ'ɔ gba ni, ɔnɔv zɔzɔnɔnya mia, ɔ 'de -bhloo -nɔ -wa. Ni, wa zɔzɔnɔ weee mia, 'wɔ wa suslolua we da yabhlo.

³³ 'Tite 'kadɔ yabhlo nya, -Zezuu tietienya gbaa Nyimaa -Kanyɔ -Zezuu 'wɔsɔgbɔ tɛtɛnya glaa. 'In -Lagɔɔ 'nanɔ 'kadɔ yia wa 'de weee -gɔ kwilili. ³⁴ Wa glaa bobabhanyɔ 'ni -mi. -Wa weee kaa kpaɔ -yɔ -budunya, pɛlɔ wa paa we, 'in wa -yɔ we -yɔgwɛzi yia.

³⁵ 'In wa -yɔ wee 'gwɛzi yia, -zugba wa nye we -Zezuu tietienya yoo. -Mɔv 'biɔv, 'in -maa dlilia we wa 'wɔla -bhlo -bhlo, sa wa -yɔgbɔ -ka -mi, 'in wa bhia we.

³⁶ Siplɔyɔ **-Zɛzɛfɔ*, -ɔ -wa **Leviii* zɔaylinyime, -ɔ ka 'ɛni -Zezuu tietienya zɔa Banabasɔ, 'sa ɔ mia. (Wee Banabasɔ ji -wa, nyimaa dli latɛmaninyɔ.) ³⁷ Kpaɔ yabhlo ɔ kaa, 'in ɔ yia we pɛlɔ 'pa. ɔ -yɔ we 'gwɛzi yia -Zezuu tietienyaa -gbɛ mni, 'in ɔ yia we wa yoo 'nye.

5

Ananiasɔ -yɔ ɔ 'ɛwnɔ Safilaa gbɔ

¹ Cun, nyime yabhlo -ɔ ka ɛni -wa Ananiasɔ -yɔ ɔ 'ɛwnɔ Safilaa 'paa wa kpaɔ pɛlɔ.

² 'In ɔ -yɔ ɔ 'ɛwnɔ bhlia wɛli -bhlo, ɔ yia we 'gwɛzii kibhe 'wɔti ɔ -nɔ nya, 'in ɔ -yɔ we tɔba yia -Zezuu tietienyaa -gbɛ mni.

³ 'In Pielɔ nɛɛ ɔ -ylɛ: «Ananiasɔ, lɛɛ ka 'gbɔ **-Saatan* yi -na dli yea? -In ka Zuzu 'Pɔpa -yla yotɔbhɔ, 'in -in yia wee kpaɔ 'gwɛzi tɔba 'wɔti -na -nɔ nya. ⁴ Da -in 'nia -slɔ wee kpaɔ pɛlɔ 'pa, we mi -na -nɔ nya. 'In -in 'paa we pɛlɔɔ, we 'gwɛzi mia, -na -nɔ -wa, we 'ni mɔv? Lɛɛ ka 'gbɔ -in yi sanɛɛ -sɔkpa gbɔ pɔpalia? We 'ni nyima -yla -in 'tɔbhɔ yo, -Lagɔ -yla -in 'tɔbhɔa we.»

⁵ Ananiasɔ 'nɔa wee wɛlɔnya -mni, ɔ bhlia, -bha ɔ tɛlia. -Wa weee 'nɔa we, -nyanigbɔ yia wa -kpaɔ. ⁶ Nyimesia yia 'wɔsɔ, 'in wa yia ɔ 'naa -yɔzɔ, wa -yɔ ɔ yia mni, 'in wa yia ɔ lazɔ.

⁷ 'Lɛli ta 'plia, 'in ɔ 'ɛwnɔ Safilaa yia pla, -zugba -we nɔa lɛ, ɔ 'ni we 'ji -yi. ⁸ Pielɔ yia ɔ layibha, ɔ nɛɛ ɔ -ylɛ: «A gba 'mi -yla gbɔzɔnɔ, -valɛ ni nya a 'paa amiaa kpaɔ pɛlɔ yi?»

'In ɔ nɛɛ: «In, we nya -a 'paa we pɛlɔ.»

⁹ Tɔn, Pielɔ nɛɛ ɔ -ylɛ: «Sa we mia, 'in a -yɔ amaa 'lowli yi wɛli -bhlo bhlia, 'in a yi -Lagɔɔ Zuzu laylaa? A -tali, -wa 'bhɔa amaa 'lowli lazɔda, wa 'yɛligbe -budunwɛɛ, ma yi 'yaa ama yoo kwaa.»

¹⁰ -Bha -bhlokpade, ɔ bhlia Pielɔ bhɔ -yɔ, ɔ yia tɛ. Nyimesia 'kaa pla, -zugba ɔ ka tɛ, wa 'bhua ɔ 'wɔ, wa -yɔ ɔ 'sɔ mni, 'in wa yia ɔ lazɔ ɔ 'lowli kwesi. ¹¹ **Leglizɔ* weee -yɔ nyima -tɔba weee, -wa 'nɔa wee gbɔ -mni, -nyanigbɔ yia wa -kpaɔ.

-Zezuu tietienya nɔa gwɛdigbɔ 'kadɔ lɛ

¹² -Zezuu tietienya ka gwɛdigbɔ -yɔ gbɔ 'kadɔ duun lɛnɔ nyima nyidi. -Lagɔbudu 'kadɔv -kapue wa lala Salomɔɔɔ palɔ 'kadɔ, we zɔ -Lagɔnyima gbelia 'wlu, we bhla wa ka dli -bhlo. ¹³ 'In nyime yabhlogbɔɔ'ɔ 'yi dli ɔ 'ka wa lɔbho, 'in -zugba nyima duun mni wa 'ɛni. ¹⁴ 'In nyimaa -zlo, nɔkpasia -yɔ 'ɛwnɔ, -wa 'ɛwnua Nyimaa -Kanyɔ gbɔ -yɔ, 'in -maa yia -Lagɔnyima -gɔbhɔ. ¹⁵ 'In nyima yia guzɔnya 'yloogbɔ wlelie bhli. Wa yia wa -gbato -yɔ -bitanya -gɔ lapɔli. 'In bhla -we nya Pielɔ -ka 'plia yi, ɔ zuzu 'ka -ylɛɛ 'yabhlo -kpaɔ -gɔ 'plili wa glaa. ¹⁶ Nyimaa -zlo yi 'yaa 'gbenya mia -Zeluzalɛmɔ kwesi 'bhɔ, 'in wa -yɔ guzɔnya -yɔ nyima -wa zuzu 'nyii mia 'kɛyɛ 'wɔpalɔda yia yi, 'in wa 'de weee yia 'pɔ.

Wa kpaɔ -Zezuu tietienya

¹⁷ -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ -yɔ -wa mia ɔ kwesi -wa weee -wa **Sadusenyma*, zenyidli yia wa 'wɔbhɔ -Zezuu tietienyaa gbɛgbɛin. 'In -we wa 'kaa lɛnɔ, wa yia we wɛli bhli. ¹⁸ Wa kpaɔ -Zezuu tietienya, 'in wa yia wa -kasɔ 'wɔpa. ¹⁹ Ni, sabɔ, -Jejitapɛɛ 'anzɔ yabhlo yia, 'in we yia -Zezuu tietienya ɛwɛ -kasɔbudu -kali. We wlelia wa, 'in we nɛɛ wa -ylɛ: ²⁰ «A mni -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ. 'In -we weee -wa 'yɛliyɔgagɛ loluu gbɔ, a gba we nyima -yla.» ²¹ -Zezuu tietienya zɔa we wɛli 'nɔwɛ, 'in zɔkpɛ -papa,

wa yia -Lagobudu 'kadu zo mni, 'in wa yia nyima slolue bhli.

-Lagobubonyaa -kanyo 'kadu -yo -wa mia o kwesi, wa yia gbowliwodunya -yo Zuifov nyima kpasɩ la, gbwobhubhue 'kadu -yo. 'Bhie, wa yia nyima tie -kaslobudu zo, wa mni -Zezuu tietienya 'bu. ²² 'In da 'slɔja nyina -kaslobudu zo, -maa 'ni -mo wa yli. 'In -maa yia gbwobubonyaa -gbɛ lobhiti, wa yia lodi -sa. ²³ Wa nɛɛ: «-A ka -kaslobudu klada yli 'nanɔɔ, -zugba we ηwekunya 'yligbe we ηweɛ. Nu, da -a -kalia we, -a 'ni -mo nyime yabhlogboɔ yli.» ²⁴ Da -Lagobudu 'kadu ηwekunya -kanyo -yo -Lagobubonyaa -cian 'nua gbunya -mni, -we wa 'kaa 'wlukoon lapɔpali, wa 'ni we -yi. 'In wa yia wa 'de layibhaɛ: «Lɛɛ -lu yli -Zezuu tietienya?»

²⁵ Tɔɔn, nyime yabhlo 'tlalia -bha, 'in -moɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «A -tali! Nyima -wa a 'paa -kaslobudu 'wu, wa mi -Lagobudu 'kadu zo nyima gbɔ -sloluda.» ²⁶ 'Bhie, -Lagobudu 'kadu ηwekunya -kanyo -yo o 'slɔja yia -Zezuu tietienya 'bumni sa -dlɔɔ, wa 'ni we nu -gla nya, nyima yi wa gbaku 'wobhaa 'gbɔ, nyanɔ mi wa dlu.

Wakwaa-Zezuu tietienya gbowliwodunya yu

²⁷ Da wa -yo wa yia lb, 'in wa yia wa gbowliwodunya 'yu kwa. -Lagobubonyaa -kanyo 'kadu -yo -wa mia o kwesi, yia wa layibhayibhie bhli. ²⁸ O nɛɛ wa -ylaɛ: «-A ka aɩn -yla gba 'klɔ 'ciɩ nya da nu, a 'na -slolu nyima gbɔ nyime -mɔnu 'ηni nya -ni. 'In -mɔmɔ a nu de lɛa? A ka amiaa nyimaa gbɔslolue lamneni -Zeluzalemɔ -gbe -kpahie nokplɛ. 'In a 'yibha a 'ka -aɩn o 'bhabhagbo 'wludi.»

²⁹ Piɛli -yo -Zezuu tietienya tɔba yia we 'bigɔpaliɛ: «-Lagɔ -a 'kaa 'nɔηwe zo, we 'ka nyima -zi. ³⁰ Amia 'bhaa -Zezu, o su -gɔ lakolɔɛ nya. 'In -amiaa dukpasu -Lagɔ yia o 'wobhu titlunya glaa. ³¹ Nu, -Lagɔ ka o 'wobhu o lilisɔɔ, 'in o yia o 'yigbeli nyimaa 'Yugalinyo -yo wa Gbɔwɔsanyo nya. 'In o 'ka *Izlaɛli 'yoo 'nyɛ, wa 'ka wa dli 'bhiti, 'in -Lagɔ 'ka wa gbonyii 'woti. ³² Wee gbunya -mni, -amia mi we dayinya nya, 'in Zuzu 'Pɔpa -o -Lagɔ 'nyɛa -wa zoa o 'nɔηwe, o mi 'ya we dayinyo nya.»

³³ Gbowliwodunya 'nua gbunya -mni, 'in we yia wa 'cɛ dlɔ la. Wa 'yibha wa 'ka -Zezuu tietienya 'bha we 'gbɔ. ³⁴ Wa glaa, *Falizinyimɛ yabhlo wa laa Gamaliɛli, -Lagɔ titee gwesanyo -wa, nu, nyima weee zoa o 'nɔηwe, o -sɔa 'wu gbowliwodunya nyidi, 'in o nɛɛ, wa wleli -slɔ -Zezuu tietienya -sɛ.

³⁵ -Mɔɔ 'biɔ, o nɛɛ waa gbowliwodunya -ylaɛ: «Izlaɛli nyima, gbɔ -we a 'kaa lenɔ waa nyima -manu gbɛgbɛɩn, a zo amiaa 'de 'yliyɔ we 'gbɔ. ³⁶ Nu, nyime yabhlo wa laa Tedaɩ, o 'tlaa, we 'bi 'ni 'wɔgwɛ, o yia o 'de la nyime -zɔnɔ. Sa 'bhisa, nyimaa 'wlu 'sɔ yia o 'bi -bholu. Wa yia o 'bha, 'in -wa weee -bholua o 'bi, -maa yia lamnɔ. 'In gbɔ -we o 'kaa lenɔ, we yia 'wɔtɔ bhe. ³⁷ -Mɔɔ 'biɔ, nyimaa zelibhla, Galileyu Zudaɩ yia 'tla, 'in nyimaa -zlo yia o 'bibholu. 'In wa yi 'yaa -mɔɔ 'bha. 'In -wa weee -bholua o 'bi, -maa yia lamnɔ. ³⁸ -Slɛɛn, in nɛɛ aɩn -ylaɛ: a 'na ylalɩ nyima -manu 'maslɛɛn -ni, a 'tide wa 'yi, wa 'ka mni. We -ka wa 'wlukoon lapɔpaligbo -yo wa lenogbo mia, nyimaa -gbɛ we bhɔ, la we yia 'bhɔa. ³⁹ Nu, we -ka -Lagɔ -gbɛ we bhɔ 'piɛɩn, a 'ni mneni a 'ka we lasa. A zo amiaa 'de 'yliyɔ, a -yo -Lagɔ 'na gɔɔ tɔ -ni!»

'In gbowliwodunya yia Gamaliɛli weli 'wɔηwnu. ⁴⁰ Wa laa -Zezuu tietienya, 'in wa yia wa sɛli, 'in wa nɛɛ wa -yla, wa 'na gbalɩ 'maslɛɛn -Zezuu 'ηni nya gbɔ -ni. 'Bhie, wa yia wa 'yitide. ⁴¹ 'In -Zezuu tietienya -yo 'mɔna yia gbowliwodunya -gbɛ 'bhɔ, -we ka gbɔ -wa, -Lagɔ ka we -yoyɩ nu, wa ka we 'klɔ, wa 'ka wa 'klyiɛ 'wɔpali -Zezuu 'ηni nya. ⁴² 'In sa zli zlia, 'sa wa tɔa -Lagɔweli -sloluda, 'in wa tɔa -Lagɔ -Bhasanyo -Zezuu Gbɔzɔnɔ -gbada -Lagobudu 'kadu -yo wa -budunya zo.

6

Wa -sa -bha nyima gbesɔ, wa 'ka -Zezuu tietienya 'wɔsa

¹ We bhla, 'in -Zezuu *'binɔnya yia -gubho. -Lagonyima -wa gbaa *glekiweli, ma palia -Lagonyima -wa gbaa zuifoweli -yla gbɔ laɛ: «'Yli weee nya, wa -ka lililu dlilia yi, 'in wa dlɔa -amiaa -dugbanɔni 'wu.» ² -Zezuu tietienya kugbua lɛ 'sɔ gbelia -Zezuu 'binɔnya weee 'wlu, 'in wa nɛɛ wa -ylaɛ: «-A -ka -Lagɔweli sloluee 'yitide lililuu dliliee

'gbu, we 'nɪ 'ylinani. ³ We 'dɛɛ 'gbu, bheliaɪn, a -sa -bha -mɔ aɪn glaa nyɪma gbesɔ, -wa ka 'ŋnɪ -zɔnɔ nyɪma gbaa, -wa -Lagɔ Zuzu yea, -wa -yia gbu, 'in -a 'ka wa wee lubho kwɛɛ zɔ. ⁴ 'In -amɪa 'ka -Lagɔ bhuhhoe -yɔ -Lagɔwɛli -sloluda -tɔ.»

⁵ -We wa gbaa, -wa weee mɪa -bha, 'in -maa yia we -yɔŋwnu. 'In Etiɛnɪ ɔ zɔa dli, Zuzu 'Pɔpa mɪa yeda, 'in wa yia -bha ɔ -sa, we -yɔ Filipɔ, Plokɔɔ, Nikanɔɔ, Timɔ, Palɪmenasɪ -yɔ Antɪɔsɔ -yu 'Nikolaa, ɔ zɔ bhaa Moizu tite 'nɔŋwɛ. ⁶ 'Bhie, wa yia wa -Zezuu tietienya 'yu kwa. 'In -maa yia wa sɔ 'wluo lapalɪ, 'in wa yia -Lagɔ bhuhhoe.

⁷ 'In -Lagɔgbu -yɔ lamnenie yia mɪnɪ -tapa. 'In -Zezuu 'bɪnɔnyaa yia -gubho duun -Zeluzalɛmɔ. 'In *-Lagɔbubɔnyaa -zlo yia -Zezuu gbu -yɔŋwnu dli weee nya.

Wa kpaɪ Etiɛnɪ

⁸ Etiɛnɪ, ɔ kaa -Lagɔɔ 'nanɪ -yɔ ɔ 'tite 'wɔ, mɔ nɔa gbu 'kadɪ 'kadɪ -yɔ gwɛdigbu lɛ nyɪma -nyɪdɪ. ⁹ *-Lagɔbudu wa lalɪa «Galɪ wa 'tidea 'yii» 'ŋnɪ nya, we zɔ nyɪma tɔlɔa -sɔlɔa Etiɛnɪ -yɔ 'wɔ. Waa nyɪma -yɔ Etiɛnɪ kpɛlɪa, ma nɪ: Silɛnɪ -yɔ Alɛzandlii gbee Zuɪfɔ, we -yɔ 'ya Silisi -yɔ -Aziii Zuɪfɔ. ¹⁰ Nu, gbuyilo -Lagɔɔ Zuzu 'nyɛa ɔ, we nya ɔ gbaaa 'gbu, wa 'nɪ mneni wa 'ka ɔ lu.

¹¹ 'In wa yia nyɪma 'wɔplalɪ nu, wa gbaɛ: «ɔ mɪ Moizu -yɔ -Lagɔ vɛlɪda, 'in -a yia we 'nɔ.» ¹² 'Sa wa 'bhua sa nyɪmaa -zlo, nyɪma kpasɪ -yɔ -Lagɔɔ titee gwesanyaa dli 'wɔ, 'in -maa yia Etiɛnɪ kwesi bɛ, wa yia ɔ kpa. 'In wa yia ɔ gbɔwliwɔdɪnya 'yu kwa. ¹³ Yɔgbuɔ dayɪnya wa -yɔ wa yi 'yaa, 'in -maa nɛɛ: «ɔɔ nyɪmɛ -mɔ nɪ, -amɪaa -mɔwɔlɔ -Lagɔbudu 'kadɔ -yɔ Moizu titee da ɔ gbaa gbonyuu 'kɔmɔɔ. ¹⁴ -A ka 'nɔ ɔ ŋwɛɛ nu, ɔɔ Nazalɛtiyu -Zezu yia -amɪaa -Lagɔbudu 'kadɔ lamumnia, 'in tite Moizu 'nyɛa -aɪn, ɔ 'ka we 'bhiti.»

¹⁵ Gbɔwliwɔdɪnya weee -wa -dɪa -bha la, wa ylaa Etiɛnɪ tenyii, 'in wa yia ɔ 'klɔ -yɔyɪ nɛɛ -Lagɔɔ 'anzɪ yabhloo klɔ.

7

Etiɛnɪ gbaa -Lagɔgbu

¹ *-Lagɔbubɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ yia Etiɛnɪ layɪbhaɛ: «-We weee wa gbaa da -na daa, gbuzɔnɔ -wa yi?»

² 'In Etiɛnɪ yia we 'bɪgɔpalɛ: «Na bhelia -yɔ na didea, a pɔlɔ 'mɪ yukwli! 'Nɪmɪnɪ -Lagɔ ka -amɪaa dɔkpasa Ablaamɔ 'klɔtlalɪ Mezopotami -dɔdɔ -gbu. We ka lɛnɔ 'bhie, Ablaamɔ yia Alaan -dɔdɔ -gbu mɪnɪ. ³ -Lagɔ nɛɛ ɔ -ylɛɛ:

«-In 'bhɔ -na nyɪmaa -gbɛ,
-na dɔdɔ -gbu,
'in dɔdɔ -we na yia -mɪ 'klɔslolua,
-in mɪnɪ we -gbu.»

⁴ Ablaamɔ 'bhua Kalɪdee -dɔdɔ -gbu, 'in ɔ yia Alaan mɪnɪ.

«ɔ dide tɪa, -mɔɔ 'bɪgɔ, 'in -Lagɔ yia ɔ 'wɔbhɔ Alaan -dɔdɔ -gbu, 'in dɔdɔ -we -gbu a dɪa -zɛɛn da la, 'in ɔ yia -bha ɔ -la. ⁵ -Mɔɔ bhla, -Lagɔ 'nɪ Ablaamɔ -lu yabhlogbɔɔ 'nyɛ. Dɔdɔɔ kibhe 'kienyilɛ -we 'wɔlɔa bhɔɔ 'bɪ, ɔ 'nɪ 'dɛbhie -gbolu we ɔ 'nyɛ. 'In -Lagɔ nɛɛ Ablaamɔ -yla, we dɔdɔ ɔ yia ɔ 'nyɛa, 'in we 'ka ɔ 'yuoyua 'lɔɔ -yuoyuaa -nɔ -zɛ, ɔ 'bɪgɔ. 'In -zugba Ablaamɔ 'nɪ 'yu yabhlogbɔɔ -ka.

⁶ -Lagɔ nɛɛ ɔ -ylɛɛ: «-Na 'yuoyua yia 'lakpa -dɔdɔ -gbu ladɪa. 'In wa 'ka -mɔ galɪ -zɛ, wa 'ka wa 'kɪyɛ 'wɔpalɪ -zɔɔ 'wlu 'sɔ nɔkplɛ.» ⁷ 'In -Lagɔ nɛɛ 'yɛɛ:

«Nyɪma -wa ka galɪ wa yia -zɛa,
-maa -yɔgbu na yia 'wɔbhua.
-Mɔɔ 'bɪgɔ, lɔ wa yia yia,
'in wa 'ka 'mɪ bɔbɔ -seli.»

⁸ 'Bhie, -Lagɔ yia '*wɔsuslɔlue ɔ -yɔ Ablaamɔ nyɪdɪ zɔ. -We -slolua we mɔ -wa '*knɪ 'wɔpapɛ. 'Sa Ablaamɔ gwalia ɔ 'yu Izakɪ, we 'ylɪ gbɛtaa zɪ, 'in ɔ yia ɔ knɪ 'wɔpa, 'in Izakɪ yia -mɔɔ 'yu Zakɔbɔ knɪ 'wɔpa, 'in Zakɔbɔɔ 'yua kugbua lɛ sɔ mɪa -amɪaa dɔkpasɪ nya, 'in ɔ yia wa knɪ 'wɔpa.

⁹ «-Amɪaa dɔkpasɪ nɔa *-Zɛzɛfɔɔ zenyi, 'in wa yia ɔ pɛlɔ 'pa gaylo nya Ezipɔtɔ -dɔdɔ -gbu. 'In -Lagɔ -yɔ -Zɛzɛfɔ 'sɔ mɪ. ¹⁰ -Lagɔ ka -Zɛzɛfɔ sɪasɛ 'wɔsa, 'in ɔ yia ɔ gbuyilo 'nyɛ, ɔ 'ka Ezipɔtɔɔ dɔdɔɔ 'wlu-lapɪlɪnyɔ '*Falaɔn dɔdɔnamanɪ. 'In -mɔɔ yia ɔ Ezipɔtɔɔ zɔzɔnɔ weee -yɔ -mɔɔ 'dɛɛ -buduu 'yliyɔzɔnyɔ 'wɔnɔ.

¹¹ «ŋwɔ 'kadɔ ka Ezipɔtɔ weee -yɔ Kanaa -dɔdɔ -gbu yi. We mɪ sɪasɛ 'kadɔ nya. -Amɪaa dɔkpasɪ 'i 'yɪ lililu wa 'a li. ¹² Da Zakɔbɔ 'nɔa nu, lililu mɪ Ezipɔtɔ -dɔdɔ -gbu, 'in ɔ yia -mɔ -amɪaa dɔkpasɪ tie tɪa -bhlo. ¹³ Da wa -zakpa 'sɔnɔ mɪnɪa, 'in -Zɛzɛfɔ yia ɔ 'dɛ -slolu ɔ bhelia -yla. -Bha Falaɔn yibhelia -Zɛzɛfɔɔ

zwaylinyuma. 14 'In -Zezefu yia nyuma tie, wa mni o dide Zakobu -yo o zwaylinyuma 'bu. Wa nyumaa glv ta 'ya kugbua le gbu. 15 'In Zakobu yia Eziputu mni, -mo o tlilia, 'in -mo -amiaa dukpasu talva tlili 'yaa. 16 'In wa yia wa 'kwie Sisemugbe 'wu kwa, 'in 'bhoka -we Ablaamu zaa 'gwezi nya Amoo 'yua kwee, 'in wa yia we 'wu wa 'bhlulu -mo Sisemu.

17 «Gbu -Lago gbaa zlume Ablaamu -yla, da we lenv bhla nynia, 'in Zuifu yia zumani Eziputu -dudu -gu. 18 Nyumaa 'wlu-lapilinyo -lolu o 'nia -Zezefu yibheli, 'in -moo yia Eziputu -dudu 'wlulapili. 19 'In oo nyumaa 'wlulapilinyo -moni yia -amiaa nyuma -dawli 'wovv. O nee -gla nya, wa 'tide wa 'yuyolua 'yi -maa 'ka tli.

20 «We bhla wa gwalia Moizi. O nani 'yli, 'in o nania -Lago dudu bhabha. Wa 'nyenu o 'cu ta o didee -budu zo. 21 Da o didea palia o la, wa 'bhva o luv, Falaoon 'hwnoyu yia o 'wobhu. 'In o yia o zu o 'dee 'yu 'bhisa. 22 'Sa wa -slolua Moizi gbu weee Eziputu -nyuma -yia. 'In o yia nyume 'tite -ze, o hwee weli -yo o lenogbonya 'wu.

23 «Da o 'yia -zuv glv 'so, 'in o nee, o bhelia Izlaelinyuma o mnia 'yia. 24 Moizi 'yia Eziputu -nyume yabhlo, -zugba o mi Izlaelinyume yabhlo 'klyie 'wopada, 'in o yia -moo lopa, 'in o yia Eziputu -nyume 'bha. 25 Omoo dli, 'wu o bhelia yia we lanva nu, 'mo -Lago yia 'wobhua, 'in o 'ka wa gbu 'wusa. 'In wa 'ni we 'wolanu. 26 -Muv 'bigu, zli zlia, 'in Moizi yia Izlaeli -ylaasi 'so guda yli. 'In o 'yibha o 'ka wa 'wosuslolu, 'in o nee wa -ylae: «Na 'talea, amia mi bhelia nya, lee ka 'gbu a popali 'klyie 'wosa?»

27 «'In o mia o -libheyi 'klyie 'wopalida, 'in -moo yia Moizi 'su, 'in o nee Moizi -ylae: «-In 'bhuv 'mi 'yula!

Nyoo pali -mi la -amiaa 'yugalinyo -yo -amiaa gbuvobhunyo nya?

28 Sa -in 'bhaa Eziputoyu zobha, -in 'yibha -in 'ka 'sa -ami 'bhaa?»

29 Moizi 'nva welnnya -mini, tvn, o yia -flii -bho, 'in o yia Madian -dudu -gu mni. -Mo o gwalia nukpasia 'so.

30 «-Zuv glv 'so 'plia, da beblee *Sinaii -gogo mia -bha -Lago 'anzi yabhlo 'tlalia Moizi 'klv, misa -gu -su teklee mia sida we -kosuu mio 'wu. 31 Da Moizi 'yia we -yo, 'in hwegaga

yia o subha. O mi -bha beda o 'ka we yla, 'in o yia Jejitapee weli 'nu, mu nee o -ylae:

32 «-Ami -wa -na dukpasu -Lago.

-Ami -wa Ablaamu, Izaki -yo Zakobuv -Lago.»

'In Moizi yia telie bhli nyanv nya o 'ni 'masleen 'yibha o 'ka -bha -tali. 33 Jejitapee nee o -ylae:

«-In -sa -na -sakwla bhv 'wu.

Da -in mia de, -mowlv -da -wa.

34 'In ka na nyumaa siasie -yoyi Eziputu -dudu -gu.

'In in yia wa wieweli 'nu,

'in in yia lasibhli,

in 'ka wa gbu 'wosa.

-In yi, in 'ka -mi tie Eziputu -dudu -gu.»

35 «Oo Moizi o Izlaelinyuma -saa zlume kwnee, 'in wa yia o -yla gbae: «Nyoo pali -mi la -amiaa 'yugalinyo -yo -amiaa gbuvobhunyo nya?», 'mo Jejitapee tiea wa 'yugalinyo -yo wa gbuvosanyo nya, -Lago 'anzi o 'tlalia o 'klv misa -gu -su teklee nyidi, o so nya. 36 Moizi -saa Izlaelinyuma Eziputu -dudu -gu. 'In o yia gbu 'kadu -yo gwedigbonya lenv Eziputu -dudu -gu, *gumunyu Zalu -gu, we -yo da beblee zuv glv 'so nukple.

37 «Oo Moizi gba 'yaa Izlaelinyuma -ylae:

«-Lago yia ain o gbuv -falpanyo yabhlo yoo 'paa,

'mi 'bhisa.

Amiaa zwaylinyume yabhlo o yia -mia.»

38 Da Izlaelinyuma gbelia 'wlu da beblee, oo Moizi mi -bha. Mo -zea 'kolv, -Lago 'anzi gbaa o -yla gbu Sinaii -gogo 'wlu -yo -amiaa dukpasu nyidi. Mo -yla -Lago gbaa 'yliyogaweli, 'in o yia we -ain -yla gba.

39 «'In -amiaa dukpasu 'ni 'yibha wa 'ka o 'nuhwe zu. 'In wa yia o kwnee -sa, wa dli 'yibha wa 'ka Eziputu -dudu -gu lobhiti. 40 Wa nee *-Awloon -ylae:

«-In nu -ain -yla -Lagonya le,

we 'ka -ain 'yugali.

Nu, oo Moizi o -saa -ain Eziputu -dudu -gu,

-we ylia o, -a 'ni we -yi.»

41 Tvon, wa yia 'bhliyu bhla, 'in wa yia we bubo. Wa soo lenlu ka wa 'muna 'wulaa 'gbu, 'in wa yia we 'feti -sa. 42 'In -Lago yia wa -bligu pali. O yia wa kwe -yosa, wa 'ka yali bubo. We mi 'sa celida -Lagobuv -falpanyaa 'sebhe 'wve:

«Izlaelinyuma, 'lee -ami a 'nyea 'noolunya

-yɔ -zila bɔbɔluu tɔba,
-zɔɔ glɔ 'sɔ nɔkplɛ da bɛblɛɛ yi?

43 -Innya! A ka amiaa -lagɔ wa laa Molokɔv
'naabudu

-yɔ -lagɔ wa laa Wlefanu zuzu 'wɔbhu.
Nu, -li a nva lɛ, a 'ka we bɔbɔ, mɔ -wa.
We 'gbɔ na yia ain galɔ -zɛlia dɔdɔ -putu -gɔ,
Babilɔnɔgbɛ lɔv 'pɔpɔ. »

44 Etiɛnɔ nɛɛ 'yɛɛ: «-Amiaa dukpasɔ ka
bhaa *'naabudu yabhlo kaa 'wɔlanɔnnɔvɛɛ
'sɛbhɛɛ 'gba zɔ, -mɔ da bɛblɛɛ. Sa -Lagɔ 'paa
we ɲwɛɛ Moizɔ -yla, 'sa wa nva we. Nu, ɔ
nɛɛ Moizɔ -yla, we 'yli -we ɔ 'yia -yɔ, ɔ nu
we lɛ. 45 -Mɔv 'bɔgɔ, 'in -amiaa dukpasu 'yua
yia wee *'naabudu 'wɔbhu -maanɔ nya. *-
Zozue -galɔ wa 'yu, nyɔma -Lagɔ vua wa 'yu,
'in wa yia -maa dɔdɔ -gɔ ladia mɔ. 'In wa
-yɔ wee 'naabudu yia -mɔ mɔ. 'In we yia
-bha -tɔ tikli, 'bhie, nyɔmaa 'wlulapɔlɔnyɔ
-Davidu nɔ bhla yia nyɔ. 46 -Davidu ka -
Lagɔ 'nanɔ 'yi, 'in ɔ yia -Lagɔ 'yoo -zlali ɔ 'ka
Zakɔbɔv -Lagɔ -budu 'sɔbha. 47 'In nyɔmaa
'wlulapɔlɔnyɔ *Salomɔ 'sɔbhaa wee -budu
-Lagɔ -yla.

48 «'In, -zugba, Yali -Lagɔ'ɔ -dɔlɔ nyɔmɛ
'sɔbha 'sɔbha -budu zɔ la. Sa -Lagɔgbɔv -
falɔpanyɔ gbaa we 'sa. 49 Jejitape nɛɛ:

«Yali -wa na 'ɲɔnmɔnikpe,
'in dɔdɔ -gɔ na dia na bhɔ la.
-Budu -mɔmɔ a mɔneni a 'ka 'mɔ -yla 'sɔbha?
'In da in mɔneni in 'ka ladia?

50 'Lee -amɔ 'nɔ we 'dɛ weɛ lalaa?» »
51 Etiɛnɔ nɛɛ 'yɛɛ: «-Glaciaan yuk-
wliɔsulɔnya, amiaa dli -yɔ amiaa yukwli
mɔ 'wɔsuluda -Lagɔ lalawɛli -yla. 'In a
zɔa -gla Zuzu 'Pɔpa -yla 'kɔmɔv. A 'wɔv sa
amiaa dukpasɔ! 52 -Lagɔgbɔv -falɔpanyɔ -
mɔmɔ amiaa dukpasɔ 'nɔ 'kɔlɔyɛ 'wɔpalia?
'In -wa gbaa zɔlɔmɛ Nyɔmɛ Tikli yabhlogbɔvɔv
yiyigbɔ, wa ka -maa 'bha. 'In -slɛɛn, 'mɔ a
wlaa, 'in a yia ɔ 'bha. 53 -Lagɔ ka ɔ tite ain
yoo 'nyɛ -Lagɔ 'anzu sɔ nya. 'In a 'nɔ we
'nɔɲwɛ zɔ.»

Etiɛnɔ tlitɛ

54 Da gbɔwliwɔdɔnya 'nɔa wɛlɔnya -mɔnɔ,
'in 'cɛ yia wa dɔlɔ yi. Wa lia gla 'wɔ, 'in
wa yia Etiɛnɔ 'cɛ -yɔ 'palɔ. 55 Zuzu 'Pɔpa mɔ
Etiɛnɔ yedaa 'gbɔ, ɔ ylaa yali, 'in ɔ yia -Lagɔ
'ɲɔnmɔ 'kadɔ -yɔyɔ, -zugba -Zezu 'yiligbe
-Lagɔ lilisɔlɔ. 56 'In ɔ nɛɛ: «A -talɔ, na yi

yali -yɔ ɲwɛ -kalida, 'in, -zugba, *Nyɔmɛɛ 'Yu
'yiligbe -Lagɔ lilisɔlɔ.»

57 Tɔvɔn, wa yia 'wɔkpɔ 'titɛɛ, 'in wa yia
yukwli 'wɔsulɔ. 'In wa 'dɛ weɛ yia ɔ -
gɔsɔ dɔbɔdɔ. 58 'In wa -yɔ ɔ 'susue yia
'gbe -gnɔma mɔnɔ, -zugba wa bha ɔ gbɔkɔ
'wɔ. 'In -bhayɔnya yia -maa -bananya ny-
imesɔyɔ yabhlo wa laa Sɔlɔ -yɔtɔ, -mɔ 'ka
we 'yliyɔzɔ.

59 Da wa mɔ Etiɛnɔ gbɔkɔ 'wɔbhada, 'in
ɔ yia -Lagɔ bhuhɔe, ɔ nɛɛ: «Na -Kanyɔ -
Zezu, -in 'bhɔ na zuzu 'wɔ.» 60 -Mɔv 'bɔgɔ,
ɔ yia 'kukolɔ 'sibhli, 'in ɔ yia 'wɔkpɔ 'titɛɛ:
«Jejitape, -in 'na dɔlɔ gbɔnyuu -mɔnɔ 'gba wa
'wɔ -nɔ!» ɔ bhɔ 'sa gbagbɛ tɔvɔn, ɔ yia 'yli
'mu.

8

*Sɔlɔ palɔ -Zeluzalɛmɔv *leglizɔ 'kɔlɔyɛ 'wɔ*

1 Sɔlɔ -yɔ -wa 'bha Etiɛnɔ ka dli -bhlo.

Wee 'yɔ -bhloo 'dɛ nya, wa bhli -
Zeluzalɛmɔv leglizɔ 'kɔlɔyɛ 'wɔpalɛ. 'In -
Lagɔnyɔma weɛ yia lamneni Zudee -yɔ
Samalii -dɔdɔ -gɔ. -Zezuu tietienya 'dekpɔa
-tɔa -Zeluzalɛmɔ. 2 'In nyɔma -wa zɔa -bha
-Lagɔ, yia Etiɛnɔ 'kwie -gɔ wili bhabha, 'in
wa yia ɔ 'bhlu.

3 Sɔlɔ 'tɛmanɔ 'kɔa la, ɔ 'ka leglizɔ lasa, -
zugba ɔ mɔnɔ -budunya zɔ -bhlo -bhlo, 'in ɔ
kpa -Lagɔnyɔma, nɔkpasia -yɔ 'ɲwɔnɔ ɔ pa wa
-kasɔ 'wɔ.

Filipɔ gbaa -Lagɔgbɔv Samalii -dɔdɔ -gɔ

4 -Lagɔnyɔma -wa mɔneni la dɔdɔ weɛ -
gɔ, wa mɔnɔ mɔ, wa yi mɔ, -Lagɔgbɔv gbagbɛ
nya. 5 Filipɔ yia Samalii 'gbe 'kadɔ yabhlo
nɔkplɛ mɔnɔ, 'in ɔ yia -mɔ nyɔma -yla -Lagɔ
-Bhasanyɔv gbɔ -gbagbɛ bhli. 6 Nyɔmaa -
zɔlɔ pɔlɔ Filipɔ wɛli yukwli flɔlɔ, -we wa
'nɔa, 'in gwɛdigbɔ ɔ nva lɛ, wa yia -yɔv 'gbɔ.
7 Nu, zuzu 'nyii yia guzɔnyaa -zɔlɔ 'wɔtla
'wɔkpɔkpɔ nya, 'in 'kukunya -yɔ 'tigitiginya
duun yi 'yaa 'pɔ. 8 'In we yia 'mɔna 'kadɔ -zɛ,
wee 'gbe -mɔnɔ nɔkplɛ.

9 We bhla, nyɔmɛ yabhlo mɔ 'cɔn weɛ
'gbe nɔkplɛ, 'mɔ wa laa 'Simɔv. -Dlabhia -
nyakpɔv nɔnyɔ -wa. 'In ɔ sɔbhalia *Samalii
-nyɔma weɛ ɲwɛgaga. 'In ɔ laa ɔ 'dɛ nyɔmɛ
-zɔnɔ. 10 'In we 'ka 'nyɛnyɛyua -yɔbhu, we
'ka nyɔma kpasɔ yɔ, wa 'dɛ weɛ pɔlɔ ɔ
yukwli flɔlɔ. Wa nɛɛ: «ɔv nyɔmɛ -mɔnɔ,

-Lagoo 'tite -wa, -we wa laa 'Tite 'Kadu.»
 11 O ka -dlabha -nyakpo nuda -gwle, -zugba we subhali nyima nwegagaa 'gbu, wa pulba o weli yukwli flilu. 12 'In -Lagoo nyimaa 'wlulapilugbu -yo -Zezu Klisu gbu -zono Filipino gbaa. -Wa weee nwnua we -yo, nukpasia -yo 'nwnu, 'in o yia wa batizee. 13 'Simoo 'de ka we -yonwnu, 'in wa yia o batizee. O yia Filipino kwesi -tu. Gwedigbu -yo gbu 'kadu mia lenuda, -we o yia -yo, 'in we yia o nwegaga -subhali.

14 -Zezuu tietienya mia -Zeluzalemu 'nua nu, Samalii -nyima ka -Lagobu -yonwnu, 'in wa yia wa -gbe Pielu -yo *Zaan tie. 15 Da Pielu -yo Zaan nynia Samalii -dudu -gu, 'in -maa yia -Lago bhuhoe, -wa nwnua -Lagobu -yo, wa 'ka Zuzu 'Pupa 'yu 'gbu. 16 Nu, Zuzu 'Pupa 'nu wa glaa nyime yabhlogboo -gu lasibhli -slu. Nyimaa -Kanyo -Zezuu 'nmi nya -bhlogboo wa batizea wa. 17 'In Pielu -yo Zaan 'so yia wa so 'wluo lapali, 'bhie, wa yia Zuzu 'Pupa 'yu.

18 Da 'Simoo 'yia we -yo nu, -Zezuu tietienya -ka nyima -wa nwnua -Lagobu -yo so 'wluo lapali, 'in wa yia -Lagoo Zuzu nu, 'in o yia Pielu -yo Zaan 'gwezi -la. 19 'In o nee: «A 'nye 'ya -ami wee se -muni, 'in -o in -ka so 'wluo lapali, -moo 'ka Zuzu 'Pupa 'yu!»

20 'In Pielu yia we 'bigupali o -ylae: «-In -yo -na 'gwezi 'bhu la dabudu! -We ka gbu -wa, -mi dlu, -Lagoo wlawlalu mia, wa mneni wa 'ka we zo 'gwezi nya! 21 -Na dlu 'nu 'ylinanu -Lago 'yliya 'wuu 'gbu, -in 'nu -lu yabhlogboo -ka gbu -muni 'wu. 22 -In 'bhiti -na dlu, -in bhuhoe Jejitape, -de o mneni o 'ka -na 'wlukoon lapopale 'nyuu -yogbu 'wutu? 23 Na yi we -yo nu, -in 'te dlu kalu, 'in -in mi gbonyuuu gaylo nya.»

24 'In 'Simoo nee Pielu -yo Zaan -ylae: «Amiaa 'de bhuhoe -Lago na -nu nya. -Delee gbu -we a gbaa da, we yi 'mi ylu.»

25 -Muu 'bigu, wa bhia -we ka da wa 'yia, we -yo -Lagobuu gbagbie, 'in waa -Zezuu tietienya 'so yia luhiti -Zeluzalemu. Wa mi mnida, -zugba wa -yo -Lagobuu gbagbie mna Samalii gbe duun nukple.

Filipu -yo Etiopiyu gbelia

26 Jejitapee 'anzi yabhlo nee Filipino -ylae «'Ylbu 'wosaloda lilisalu, 'yoo -we 'bhua -Zeluzalemu, 'in we yia -Gazaagbe 'wu mn,

-in -so 'wu, -in mn -mo.» -Buse -dudu beblee -gu -wa.

27 -Bha -bhlokpade, Filipino -soa 'wu, 'in o yia mn. 'In o -yo nyime yabhlo yia gbeli, lelulinyo yabhlo -wa. Etiopii -dudu -guu 'wlulapilunwano Kandasu lubho o nua, 'nnumnlii 'yliyonyo 'kadu -wa. -Zeluzalemu o yia, o 'ka -Lago bubu, 28 'in o mia o dudu -gu lumnida. O mi o nimesoon -wotloo 'wu, -zugba o zeli 'sebbe -we -Lagobuu -falpanyo *Ezaii celia. 29 -Lagoo Zuzu nee Filipino -ylae «-In mn, -in nyini -wotloo mia ni -yo.»

30 Filipino -yo -gwagwie yia we -yonyni, o 'nua -Lagobuu -falpanyo Ezaii 'sebbe Etiopiyu mia zelida ni, 'in o yia o layibha. O nee o -ylae: «-We -na zelia de, -na nu we 'wola?»

31 -Moo nee o -ylae: «Nyime 'nu 'mi -yla we gwe -sa, sa in 'ka we 'wolanu?» 'In o nee Filipino -ylae: «-In -gbla -wotloo 'wu, -in -du 'mi kwesi la.» 32 -Lagosebbe 'ya -we o mia zelida mu ni:

«O 'wlu sa bhlabhle -we wa kwa we 'bhalida, o 'nu nwe gba.
 'In o 'wlu sa *bhlabhleyu -we'e gba,
 we nyanu -gudinyo 'yu,
 o 'nu nwe gba.

33 Wa ka o 'wutu 'kienyi,
 o 'nu -gugbugbanyo tiklu 'yu.
 Nyoo 'ka onu 'yuaa 'di -sa?
 Nu, wa ka o lasa dudu -gu.»

34 Etiopiyu nee Filipino -ylae: «-Na zukpa -wa, nyoo ka gbu -Lagobuu -falpanyo gba sa? O 'dee gbu -wa yaayu, nyime -putuu gbu o gbaa yi?» 35 Toun Filipino yia we -gusa. 'In o yia wee -Lagosebbe 'ya kibhe -muni -gu -Zezuu gbu -zoonu gbagbie bhli o -yla.

36 Wa mi sa mnida, 'in wa yia 'yloogblu da yabhlo 'nyu ylu, 'in Etiopiyu nee: «Nyu mia da! Lee -lu ka 'gbu -in 'na 'ka 'mi batizea?» [37 Filipino nee o -yla: «Wa mneni wa 'ka -mi batizee, -zugba -in -ka -Zezu dlu -gu zu dlu wee nya.» Etiopiyu nee: «In zu we dlu -gu nu, -Zezu Klisu mi -Lagoo 'Yu nya.»]

38 Toun, o yia -wotloo 'yigbeli, 'in Filipino -yo o 'so yia 'nyu lu -bho, 'in Filipino yia o batizee. 39 Da wa 'tlaa 'nyu lu ni, 'in -Lagoo Zuzu yia Filipino -bha lasali, Etiopiyu 'ni 'masleen o 'yu. Toun, 'in o yia o 'yloogblu 'wobhu 'muna nya. 40 Filipino mia ni, -moo

mɪ Azɔtu! -Lagɔgbu -zɔnu ɔ gbaa 'gbenya nukplɛ. Danya ɔ plɪha tiklu, ɔ 'ka Sezalee nɪni.

9

Sɔlv 'bhitia dli, 'in ɔ yia ɔ 'dɛ-Zezu yoo 'nye (Lngb 22.6-16, 26.12-18)

¹ We bhla, Sɔlv gbaa 'kɔmɔv ɔ 'ka Nyɪmaa -Kanyɔ 'bɪnɔnya 'bha, 'in ɔ yia *-Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadu 'yia mɪni -Zeluzalɛmɔ. ² 'In ɔ nɛɛ -mɔɔ -yla, -mɔɔ cɛli 'sɛbhɛnya *-Lagɔbudunya 'wɔ -Damasɪgbe nukplɛ. Nyɪma -wa mɪa -Zezuu 'Yloogblɔ -gɔ, ɔ -ka -mɔ wa yli, ɔ kpa wa, we yi nukpasia -zɛɔɔ, we yi 'ɪwɪni -zɛɔɔ, ɔ Sɔlv 'ka wa 'llukpe palɪ, 'in ɔ 'ka wa -Zeluzalɛmɔ kwa.

³ ɔ mɪ sa -Damasɪ mɪnɪda, ɔ 'ka wee 'gbee ɪwɛ -yɔbɛa yi, tɔɔn, san yabhlo yia yali 'bhɔ, 'in we -nyumalɪ yia ɔ gbɛli. ⁴ 'In ɔ yia bhli dɔdɔ, 'in ɔ yia wɛli yabhlo 'nɔ. -Mɔv nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Sɔlv, Sɔlv, lɛɛ ka 'gbu -na palɪ 'mɪ 'kɪyɪɛ 'wɔa?»

⁵ 'In ɔ yia we 'bɪgɔpalɪ: «Na -Kanyɔ, nyɔɔ -in -mɪa?»

«-Amɪ -Zezu, -in mɪa 'kɪyɪɛ 'wɔpalɪda, -amɪ -wa. ⁶ -In -sɔ 'wɔ, -in pla gbe nɪ 'wɔ, 'in -we -in 'kaa lɛnɔ, wa 'ka we -mɪ -yla gba.»

⁷ Nyɪma -wa -yɔ Sɔlv 'sɔ mɪa, wa yia 'yɪgbe, wa'a -sa gɔv -gɔ nyanɔ nya. Wɛli -we gbaa 'nɔ wa nɔ we, 'in wa'a 'yɪ nyɪmɛ yabhlogbɔɔ -yɔ. ⁸ Sɔlv 'kaa dɔdɔ 'wɔsɔ, ɔ 'yɪ mɪ -blɔda, -zugba ɔ 'yɪ -lu yabhlogbɔɔ -yɔ. ɔ sɔ wa kpaa la, 'in wa -yɔ ɔ 'sɔ yia -Damasɪ pla. ⁹ ɔ li 'yɪ ta, ɔ 'yɪ la, 'in ɔ 'li, ɔ 'ma.

¹⁰ -Zugba -Zezuu 'bɪnɔnyɔ yabhlo wa laa Ananiasɪ ɔ mɪ -Damasɪ. Nyɪmaa -Kanyɔ nɛɛ ɔ -yla -mɔ ɔ 'yɪ 'wɔ: «Ananiasɪ!»

'In ɔ yia ɪwɪni, ɔ nɛɛ: «Nyɪmaa -Kanyɔ, -amɪ nɪ.»

¹¹ Nyɪmaa -Kanyɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-In -sɔ 'wɔ dɛslɛn, -gwele wa laa 'Wɔsna -Gwele, -in 'plɪli we -gɔ. -In mɪni Zudasɪ -budu zɔ, Talɪsyu yabhlo wa laa Sɔlv, ɔ mɪ -Lagɔ bhuhhoeda, -in 'yɪbha ɔ -yɔla. ¹² 'In -mɔ ɔ 'yɪ 'wɔ, ɔ ka nukpasu yabhlo wa laa Ananiasɪ -yɔyɪ plada, 'in -mɔɔ yia ɔ sɔnya -gɔ lapalɪ, 'in ɔ 'ka lalolu 'yɪ.»

¹³ Ananiasɪ yia we 'bɪgɔpalɪ: «'A! Na -Kanyɔ, in ka 'nɔ nyɪma duun ɪwɛɛ nɪ, nyɪmɛ nɪ ka -na nyɪma tiklu gbɔnyuu 'wlɔu

nɔ -Zeluzalɛmɔ. ¹⁴ 'In -seli ɔ yia da, -Lagɔbɔbɔnyaa -cian ka we se ɔ 'nye, nɪ, nyɪma weee, -wa gbaa -na 'ɪnɪ, ɔ kpa wa, 'in ɔ 'ka wa 'llukpe palɪ.»

¹⁵ Nyɪmaa -Kanyɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-In mɪni! Nɪ, in ka -bha nyɪmɛ -mɔni -sa na lubhonɔlu yabhlo nya. Nyɪma -wa 'nɪa Zuɪfɔ klaa, wa dɔdɔv 'wlulapɪnya klaa, Izlaɛlɪnyɪma klaa, ɔ 'ka wa na 'ɪnɪ -slolu. ¹⁶ Sa ɔ 'kaa sɪa na 'ɪnɪ 'gbɔ, na dɛ yia -mɔv ɔ -slolu.»

¹⁷ Tɔɔn, Ananiasɪ yia mɪni. ɔ nɪnɪa wee -budu zɔ, 'in ɔ yia Sɔlv sɔnya -gɔ lapalɪ. 'In ɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Sɔlv, na bheli, da -in mɪa yida nɪ, Nyɪmaa -Kanyɔ -Zezu ka -mɪ 'kɔtlalɪ 'yloogblɔ. Mɔ tiea 'mɪ, -in 'ka lalolu 'yɪ, 'in Zuzu 'Pɔpa 'ka -mɪ ye.» ¹⁸ -Bha -bhlokpade, -lu yabhlo 'bhɔa Sɔlv 'yɪya 'wɔ gaza -kwɪkwɪ 'bhisa, we yia bhli, 'in ɔ yia layɪyɛ lolu bhli. ɔ -sɔa 'wɔ, 'in wa yia ɔ batizee. ¹⁹ Tɔɔn, ɔ bhɪa lilie, 'in 'kɔa yia ɔ 'yɪ yɪ.

Sɔlv gbaa -Lagɔgbu -Damasɪ

Sɔlv -yɔ -Zezuu 'bɪnɔnya ka -tɔ 'yɪ sanɪmɛ nya -Damasɪ. ²⁰ ɔ yia -bha -bhlokpade -Zezuu gbɔv gbagbɛ bhli *-Lagɔbudu zɔ. ɔ nɛɛ: «-Zezu mɪ -Lagɔɔ 'Yu nya.» ²¹ Nyɪma -wa 'nɔa ɔ wɛli, ɪwɛgaga yia wa sɔbha, 'in wa nɛɛ: «Nyɪmɛ -ɔ palɪdaa nyɪma -wa gba -Zezuu 'ɪnɪ 'kɪyɪɛ 'wɔ, mɔ 'nɪ dɛ mɪ? 'In gbɔ -gble sa, ɔ 'nɪ dɛ wa kpaa yi, 'in ɔ 'ka wa -Lagɔbɔbɔnyaa -cian kwaa?»

²² 'Yɪ weee nya, Sɔlv gbaa -Zezuu gbɔ 'tɪɛ nya. Da ɔ gbaa -Zezu -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ nɪ, Zuɪfɔnya mɪa -Damasɪ, -we wa 'kaa gba, we 'nɪ -mɪ.

²³ 'Yɪ sanɪmɛ plɪa, 'in Zuɪfɔ yia 'wɔlanɔnɔv, wa 'ka Sɔlv 'bha. ²⁴ 'In Sɔlv yia we 'nɔ. 'Yɪ weee nya, zɪ -yɔ sabɔ, -zugba wa mɪ gbee plalɪdanya ɪwɛgɔda, wa 'ka ɔ 'bhaa 'gbɔ. ²⁵ 'Yɪ yabhlo nya, sabɔ, nyɪma -wa -yɔ Sɔlv 'sɔ mɪa, wa yia ɔ -cɪɛ 'wɔ ladɪ. 'In wa yia ɔ 'suo -we gbɛlia 'gbe, we 'wɔlɔbɪta -lali, 'in wa yia ɔ we lɔv lasibhli.

Sɔlv mɪ -Zeluzalɛmɔ

²⁶ Sɔlv nɪnɪa -Zeluzalɛmɔ nɪ, 'in ɔ yia -Zezuu 'bɪnɔnya lubhobhoe layla. -Maa weee yia ɔ sɔsɔv bhli. Wa 'yabhlo 'nɪ we dli 'wɔdɪ nɪ, Sɔlv mɪ -Zezuu 'bɪnɔnyɔ nya.

²⁷ Banabasɪ yia ɔ 'wɔbhu, 'in ɔ -yɔ ɔ 'sɔ yia tietienyaa -gbɛ mɪni. 'In ɔ yia wa -yla Sɔlv gbɔ gba. Sa Sɔlv -yɔ Nyɪmaa -Kanyɔ 'sɔ

gbelia, 'in ɔ yia ɔ -yla gbu gba klaa, 'in sa Sɔlv gbaa-Lagɔgbu-Zezuu 'ɲni nya-Damasɪ, -zugba nyanɔ 'ni ɔ dlu -mi, Banabasɪ yi 'yaa -mɔv gba wa -yla. ²⁸ -Mɔv bhla, Sɔlv -yɔ tietienya mi. ɔ mni, 'in ɔ yia wa -gbɛ -Zeluzalɛmɔ, -zugba ɔ gba -Lagɔgbu Nyumaa -Kanyɔɔ 'ɲni nya, nyanɔ 'ni ɔ dlu -mi. ²⁹ Zuifo -wa gbaa glɛkiwɛli, ɔ -yɔ wa yia 'wɔgbeli, 'in wa yia wɛli 'wɔsisali. Ni, -maa mi ɔ dideda, wa 'ka ɔ 'bha. ³⁰ -Lagɔnyuma 'nua sa we, 'in wa yia Sɔlv Sezalegbe 'wɔ kwa. 'Bhie, wa yia ɔ yoo 'pa Talisigbe nokplɛ.

³¹ -Mɔv bhla -leglizɪ -yɔ -dlɔɔ, Zudee -yɔ Galilee -yɔ Samalii -dɔdɔ weee -gv. -Zugba wa tɛmanɪ dli, 'in wa zɔ Nyumaa -Kanyɔ 'nɔɲwɛ. 'In Zuzu 'Pɔpa yia wa 'wɔsa, 'in wa yia 'wɔzumanɛ bhli.

Eneee puepuegbv

³² We -ka Piɛli, -mɔɔ mia dɔdɔ weee -gv 'plɪlɪda-Lagɔnyuma 'wɔtalɛ nya. 'Yli yabhlo nya, 'in ɔ yia -Lagɔnyuma -wa mia Lidaagbe nokplɛɛ -gbɛ mni. ³³ 'In ɔ yia -mɔ nyimɛ yabhlo wa laa Enee 'yi, -zugba -mɔɔ pi -mɔɔ -bita -gv la -zɔ gbeta, ɔ 'kukuee 'gbv. ³⁴ Piɛli nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Enee! -Zezu Klisi ka -mi pue. -In -sɔ 'wɔ, -in gli -na -bita -na 'dɛ nya.» -Bha -bhlokpade Enee -sɔa 'wɔ. ³⁵ Lidaa -nyuma weee -yɔ Salɔɔn -dɔdɔ -gv -nyuma weee 'yia ɔ -yɔ nɔda ni, 'in wa yia -Lagɔ pla.

Tabitaa sɔa 'wɔ tlɪtlɪ lv

³⁶ Ni, 'ɲwɔ yabhlo mi -Zopeegbe 'wɔ, -Zezuu 'binɔɲwɔ ɔ mia. 'Mɔ wa laa Tabitaa, we ji -wa «lue»* glɛkiwɛli 'wɔ. 'Yli weee nya, ɔ nua gbɔzɔnɔ gbv lɛ, 'in ɔ bɛa bobabhanya -yɔ. ³⁷ 'Yli yabhlo nya, 'in ɔ yia gu bhli, 'in ɔ yia tlɪ. Wa budoa ɔ 'kwie, wa yia we lapali -budu 'wlu, -mɔ komi yabhlo zɔ. ³⁸ -Zezuu 'binɔnya -wa mia -Zopee, wa ka 'nɔ ni, Piɛli mi Lidaagbe 'wɔ, -we mia -Zopee kwesi. Wa yia nyuma 'sɔ tie, ni, wa mni ɔ laa wɛli ni nya: «-Na zukpa -wa, -in 'na -gwɛli -mɔ -ni. -In yi!»

³⁹ Tɔɔn, Piɛli -sɔa 'wɔ, 'in ɔ -yɔ wa yia mni. Da ɔ nynia -mɔ, 'in wa yia ɔ wee komi -we mia -budu 'wlu zɔ kwa. -Dugbanɲwɪ weee bɛa ɔ kwesi wie nya. Zɔbana -yɔ -bana -we Tabitaa nua lɛ, -zugba ɔ -ga 'yliyɔ, 'mɔ wa

-slolua ɔ 'klɔ. ⁴⁰ Piɛli wlelia nyuma weee -budu zɔ, ɔ kulva 'kukolu 'yli, 'in ɔ yia -Lagɔ bhuhhoe. ɔ 'bhitia 'kwiee gbɛgbɛin, 'in ɔ nɛɛ: «Tabitaa, a -sɔ 'wɔ!» Tabitaa -bloa 'yli, ɔ 'yia Piɛli -yɔ, 'in ɔ yia 'wɔsɔ, ɔ yia ladɪ. ⁴¹ Piɛli kpalia ɔ sɔ -yɔ, 'in ɔ yia ɔ 'wɔbhɪ. ɔ laa -Lagɔnyuma -yɔ -dɔgbanɲwɪ, 'in ɔ yia ɔ wa 'klɔslolu, -zugba ɔ -ga 'yliyɔ. ⁴² -Zopeegbe 'wɔ -nyuma weee yia we 'nɔ. -Bha nyuma duun zɔa Nyumaa -Kanyɔ dli -gv. ⁴³ Piɛli ka 'yli sanimɛ li -mɔ -Zopee, -zelibhanyɔ yabhlo wa laa 'Simɔɔ -gbɛ.

10

Kɔlvnɛu 'ylikakɛ Sezalegbe 'wɔ

¹ -Mɔ Sezalee, nokpasu yabhlo mi -mɔ, 'mɔ wa laa Kɔlvnɛ. Wlɔmɔv 'slɔjaa 'wlu ta lv -slɔja glɔ gbu -zakpa -bhlo wa laa Italiɪ -nyuma, wa 'yugalɪnyɔ ɔ -mia. ² Nokpasu -mɔni, -Lagɔ ɔ zɔa -bha. 'In ɔ -yɔ ɔ -budunɲwɛɛ -nyuma sɔ sɔa -Lagɔ. Zuifɔv bobabhanya duun ɔ saa 'wɔ. 'In ɔ bhuhhoea -Lagɔ 'kɔmɔv. ³ 'Yli yabhlo nya, jibheza, lɛlu tanɔ nya, -Lagɔɔ 'anzɪ yabhlo yia ɔ 'klɔtlalɪ ɔ 'yli 'wɔ. Kɔlvnɛ yia we -yɔyɪ vaa. 'In -mɔv yia ɔ -gbɛ pla. 'In we nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Kɔlvnɛ!»

⁴ ɔ ylaa -Lagɔɔ 'anzɪ tenyii, 'in -nyanɪgbɔ yia ɔ -kpali. ɔ nɛɛ we -ylaɛ: «Na -Kanyɔ, lɛɛ -lu we -ma?»

-Lagɔɔ 'anzɪ yia we 'bɪgɔpalɪ ɔ -ylaɛ: «-Na -Lagɔɔ bhuhhoe wɛli -yɔ zɔzɔnɔnya -in nua bobabhanya -yla lɛ, -Lagɔ ka we gbv -yɔɲwɪ. ɔ 'ni -mi 'wɔdlɔ. ⁵ -In tie dɛslɛɛn nyuma -Zopee, nyimɛ yabhlo mi -bha, 'mɔ wa laa Simɔ Piɛli. Wa -yɔ ɔ 'ka yi. ⁶ -Zelibhanyɔ wa laa 'Simɔɔ, -ɔ ka -budu mia gumunyuu -gɔgɔ -gv ni, ɔ -gbɛ Piɛli mia.» ⁷ Da -Lagɔɔ 'anzɪ -we -laa ɔ wɛli mni, tɔɔn, 'in Kɔlvnɛ yia ɔ zɔlvbhonɔnya 'sɔ -yɔ ɔ 'slɔjayu yabhlo mia ɔ lubho nɔda la. Ni, ɔ 'slɔjayu mia, -Lagɔ -mɔɔ zɔ 'yaa -bha. ⁸ Gbv -we 'plia, ɔ gbaa we 'bɪgɔ wa -yla weee 'bhie, ɔ yia wa tie -Zopee.

Piɛli 'ylikakɛ -Zopeegbe nokplɛ

⁹ We zli zlia, da wa mia -slɔ 'yloogblɔ, 'in wa mi -Zopee -yɔ ɔɪpada, -bha Piɛli -gblaa -budu 'wlu* . Midiii gbɛgbɛin, ɔ -gblaa -mɔ, 'in ɔ 'ka -Lagɔ bhuhhoe. ¹⁰ -Slɛɛn, ɲwɔ

* 9:36 -Dɔkasi. * 10:9 Wee -buduu -ba -bɛdlɛɛ.

'bhaa o, o 'yibha o 'ka li. Da wa mia o -yla lililu pida, -bha -lu yabhlo -Lago 'paa yoo yia o 'yli -gv. ¹¹ O 'yia yali -yo nwe -kalida, -bha -lu yabhlo 'bhua -mo. Wee -lu mia, we 'wlv sa 'naa 'kadu, mu 'bhua yali, nee -lu wa kpa la gwlgwi -mnua 'yli, 'in we yia kwli. ¹² 'In numa weee -we kaa 'lali -mnua klaa, lagbizeli -numa klaa, we -yo zia weee mi we 'wu. ¹³ Welu yabhlo nee o -ylae: «Pielu, -in -so 'wu, -in 'bha, 'in -in 'ka li!»

¹⁴ Nu, Pielu 'palia we 'bigu: «'Ao! -Innya! Na -Kanyo, -we ka gbu -wa, in 'nia -slu puinkanume -yo -na -gba li.»

¹⁵ Wee weli -bhlokpade -zakpa 'sonu yia gba, we nee: «-We -Lago tia 'wu 'wlalaa nu, -mi 'na 'yili we puinkalu 'bhisa -ni.» ¹⁶ We 'plilu 'wu la -zakpa ta, 'in wee -lu yia yali lomu.

¹⁷ Nu, -we o 'yia de o 'yli 'wu, we 'ji Pielu 'yibhaa o 'de la, 'lee sa -muv 'ji 'ka -mia? Wee bhla nu nya, nyuma -wa Kolonei tiea, wa yia 'Simoo -budu -yolayibha. Nu, -sleen wa mi o -buduu klolo nwee. ¹⁸ Wa laa, 'in wa yia layibha: «'Lee -budu nu nwee Simo Pielu mia yi?»

¹⁹ Pielu mi -slu -we o 'yia o 'yli 'wu, we 'ji -gv 'wlukuvn lapopalida, -bha -Lago Zuzu gbaa o -ylae: «-In -tali, nyuma ta mi -na da -talida. ²⁰ -In -so 'wu, -in 'sibhli la. 'In -in 'na kpekeli -ni, -in -yo wa 'so mu, -ami tiea wa.»

²¹ Pielu 'sibhli la, 'in o nee waa nyuma -ylae: «Nyume yabhloo da a mia -talida yi? -Ami -wa. -A 'nu -mo? Lee gbu 'wu a yi -nya?»

²² Wa nee o -ylae: «Kolonei o -wa Wlomu 'slujaa glu gbuu 'yugalinyo nu, mo tiea -ain. Nyume tiklu -wa, 'in o zua -Lago 'nujwe. Zuifuv dudu -gv -nyuma weee saa o zuzonu 'di. 'Yi yabhlo nya, -Lago 'anzi yabhlo yia o 'tulva yi. Nu, o tie -mi nyuma 'wu. Wa la -mi, -in yi o -gbe, 'in welunya -in 'kaa gba, o 'ka we yukwli pulu.» ²³ Toun, Pielu yia wa 'wobhu o 'lakpanya nya, 'in wa yia o -gbe -gv.

Zli zlia, 'in Pielu yia 'woso. 'In o -yo wa 'so yia mu. -Lagobhelia -tulva -wa mia -Zopee, -maa yia wa yoo kwa. ²⁴ We zlu 'sonu zlia nu, 'in wa yia Sezalee nyini. Kolonei ka o -budunwee -nyuma -yo o jijli -talea la. Wa ka 'wlugbeli o -budu zo, -zugba wa wu Pielu. ²⁵ Da Pielu nynia Kolonei -budunwee, o 'ka plaa yi, -bha Kolonei yia o yoo -saa. 'In

o yia 'wukwli tenyii, o 'ka Pielu fusa, -mo 'nujwezube nya. ²⁶ 'In Pielu yia o 'wobhu. O nee o -ylae: «-In -so 'wu, nu, nyume -ami -mi 'ya.» ²⁷ 'Bhie, o yia gbada -tu Kolonei nya. 'In o yia -budu zo pla. Pielu yia nyumaa -zlo -yoyi 'wlugbelida. ²⁸ O nee wa -ylae: «A -yi we 'ji nu, we se 'ni Zuifu -yla -mi, o -yo o 'nia -Lago -yi 'ka ladi. 'In o 'ni we se -ka, o 'ka -mo o -budu zo pla. -Lago ka 'mi we 'kluslolu nu, in 'na yali nyume yabhlogbo puinkanyo -yo titinanyo 'bhisa -ni. ²⁹ We 'dee 'gbu, da a laa 'mi, 'in in yia yi, 'in in 'nia -gla zu. -We ka 'gbu a yia 'mi la, in 'yibha in 'ka we 'nu.»

³⁰ Kolonei yia we 'bigupali: «We 'yli -mnua nu, wee leli -bhlokpade nya, 'ylogbagbu lenu tanu nya, in mi -Lago bhuhhoeda na 'dee -gbe. -Bha -bhlokpade nyume yabhlo kaa libana 'wu tlalia 'mi 'klv. ³¹ 'In o nee 'mi -ylae: «Kolonei, -Lago ka -na -Lago bhuhhoe weli -yowunu. O 'ni zuzonu -we -in nua bobabhanya -yla le 'wudlu. ³² -In tie nyuma -Zopee, Simo Pielu -gbe wa -yo o 'ka yi. -Zelibhanyo wa laa 'Simoo, o ka -budu mia gumunyu -gogo -gv nu, o -gbe Pielu mia.» ³³ -Bha -bhlokpade in tiea nyuma, wa mu -mi 'bu, 'in -in yia yiyigbu -yowunu. -A 'de weee mi -sleen -seli -Lago 'yu, -a 'ka -we Nyumaa -Kanyo zua -mi nwee yukwli pulu.»

Pielu gbaa Kolonei -budunwee

³⁴ Toun, Pielu 'bhua weli 'wu, 'in o nee: «-Sleen, in ka we 'jiyibheli gbuzonu sa nu, -Lago o gbuzi nyuma 'wu. ³⁵ Nu, weli -gv -bhlo -bhlo 'wu, nyume o zua -Lago 'nujwe, 'in o nua gbu tiklu le, mo nania -Lago dudu. ³⁶ -Lago ka o weli Izlaelinyuma yoo 'pa. Nu, weli -zonu -wa. 'In -Zezu Klisu 'gbu, -a 'ka 'wotutue -dlu 'yi -Lago -gbe. O -Zezu -wa nyuma weee -Kanyo. ³⁷ Bhla -we nya 'Zan *-Batisi gbaa nyuma -yla: «A yi, in 'ka ain batizee», we bhla wee weli -mini dia gwe Galilee. 'In, -muv 'bigu, -we nua le Zudee -dudu -gv da weee, amiaa 'de -yi we 'ji. ³⁸ Sa -Lago njwaa Nazaretiyu -Zezu Zuzu 'Pupaa 'tite nya, a -yi we 'ji. Sa -Zezu 'plilia dudu weee -gv gbuzonu lenve nya, 'in sa o jipea nyuma weee -wa '*Kuzu mia 'klyie 'wopalida, a -yi 'ya -muv 'ji. -We ka gbu -wa, -Lago -yo o 'so mi.

³⁹ «-We weee o nua le Zuifuv dudu -gv -yo -Zeluzalem, -amia mi we dayinya nya. Wa

ka 'ya ɔ 'bha ɔ *su -gɔ lakɔlɔe nya. ⁴⁰ 'In 'yɪ 'sɔ we taa zɪ, -Lagɔ yia ɔ 'wɔbhu tɪtɪnya lɔ. 'In ɔ yia we lɛv, ɔ 'ka -amɪa ɔ tɪtɪnya 'klɔtlalɪ. ⁴¹ We 'nɪ nyɪma weee 'yɪ ɔ, -amɪa -Lagɔ -saa -bha 'cɪn ɔ gbɔɔ dayɪnya nya, -amɪa -wa. Da -Lagɔ 'bhua ɔ 'wɔ tɪtɪnya lɔ, -amɪa -yɔ ɔ lia, 'in -a -yɔ ɔ yia 'ma. ⁴² -Zezu nɛɛ -aɪn -yla, -a gba -Lagɔgbɔ nyɪma -yla, 'in -a gba nɪ, 'mɔ -Lagɔ palɪa la, ɔ 'ka tɪtɪnya -yɔ 'yɪlyɔganyaa -yɔgbɔ 'wɔbhu. ⁴³ -Lagɔgbɔ -falɪpanya weee ka ɔ gbɔɔ dayɪgbɔ gba. Wa nɛɛ: <Nyɪmɛ ɔ -ka -Zezu dlɪ -gɔ zɔ, 'in -Lagɔ tia -mɔɔ -yɔgbɔ 'wɔ, -Zezuu 'ɲnɪ 'tɪtɛɛ 'gbɔ.> »

Nyɪma -wa 'nɪa Zuɪfɔ, Zuzu 'Pɔpa ka wa -gɔ lasibhli

⁴⁴ Bhla -we nya Pɪɛɪ mɪa gbada, -wa mɪa ɔ wɛɪ yukwɪ pɔlɔda, 'in Zuzu 'Pɔpa yia wa -gɔ lasibhli. ⁴⁵ Zuɪfɔv -Lagɔnyɪma -wa -yɔ Pɪɛɪ 'sɔ nɔa, -maa 'yɪa we -yɔ nɪ, -Lagɔ ka -wa 'nɪa Zuɪfɔ Zuzu 'Pɔpa -gɔ lamneni, 'in ɲwɛgaga yia wa subha. ⁴⁶ 'In -Lagɔnyɪma yia waa nyɪma ɲwɛɛ wɛɪ -putunya 'nɔ, -zugba wa mnɪnɪ -Lagɔɔ 'ɲnɪ 'kadɔ.

⁴⁷ 'In Pɪɛɪ nɛɛ: «Nyɪma Zuzu 'Pɔpa 'sibhli -gɔ la -aɪn 'bhisa, -a mnɛni -a 'ka gba wa 'na batizeli wa 'nyu nya -nɪ?» ⁴⁸ 'In Pɪɛɪ nɛɛ, wa batizee wa -Zezu Klisu 'ɲnɪ nya. 'In wa 'dɛ weee nɛɛ Pɪɛɪ -yla, ɔ -yɔ wa 'sɔ -tɔ 'yɪ sanɪmɛ nya.

11

**Pɔlv saa 'bɪgv dl -Zeluzalɛmvv leglizɪ -yla*

¹ -Zezuu tɪtɪnya -yɔ -Lagɔbhelia -wa mɪa Zudee -dɔdɔ -gɔ ka 'nɔ nɪ, nyɪma -wa 'nɪa Zuɪfɔ, wa ka -Lagɔgbɔ -yɔɲwɪnɪ. ² Da Pɪɛɪ yia lɔ -Zeluzalɛmɔ, -Lagɔnyɪma -wa mɪa Zuɪfɔ nya, 'in -maa yia ɔ tɔ dlɪ. ³ Wa nɛɛ: «-In ka nyɪma 'nɪa knɪ 'wɔ mu -gbɛ pla* , 'in -in -yɔ wa 'sɔ yia li!»

⁴ -Bha Pɪɛɪ gbaa wa -yla, -we 'plɪ -bhlo -bhlo, we bhliɪ we gwɛɪda, ɔ nɛɛ wa -yla: ⁵ «'Yɪ yabhlo nya, in mɪ -Zopeegbe 'wɔ, da in mɪa -Lagɔ bhuhɔeda, 'in -lu yabhlo -Lagɔ 'paa yoo yia na 'yɪ -gɔ yi. Wee 'yɪ 'wɔ, in 'yɪa -lu yabhlo -yɔ, -zugba we sibhli la na gbɛgbɛɪn. Wee -lu 'wɔ sa 'naa 'kadɔ. We mɪ lakpada we gwɪgwɪ -mnɔa 'yɪ, -zugba we bhɔ yalɪ, 'in we yia 'mɪ kwesi nyɪnɪ. ⁶ In yɪlaa

we nɔkplɛ tenyii, 'in in yia nɪma kaa 'lali -mnɔa klaa, -fliinɪma klaa, lagbizeli -nɪma klaa, 'zɪanya klaa -yɔyɪ. ⁷ Tɔvɪn, 'in in yia wɛɪ yabhlo 'nɔ, we nɛɛ 'mɪ -yla: <Pɪɛɪ, -in -sɔ 'wɔ, -in 'bha, 'in -in 'ka li!»

⁸ «'In in nɛɛ: <'Ao, na -Kanyɔ, -ɪnnya! In -ka bhaa 'wɔ, pɔvɪnkalu -yɔ -na -gba 'nɪ -slɔ na ɲwɛɛ pla.»

⁹ «'In we 'sɔnɔ nya, wee wɛɪ yia yalɪ 'bhɔ, 'in we nɛɛ 'mɪ -yla: <-We -Lagɔ tia 'wɔ 'wlalaa nɪ, -mɪ 'na 'yɪɪ we pɔvɪnkalu 'bhisa -nɪ.> ¹⁰ We nɔ 'sa -zakpa ta. 'Bhie, we 'dɛ weee yia yalɪ lɔmnɪ.

¹¹ «We bhla tɔvɪn, nyɪma ta -wa 'bhɔa Seza-lee, -wa wa tiea 'mɪ 'wɔ, -budu -we ɲwɛɛ in mɪa, 'in wa yia -bha nyɪnɪ. ¹² -Lagɔɔ Zuzu nɛɛ 'mɪ -ylaɛ: <-In 'na gbɪzɪɪ nyɪma 'wɔ -nɪ, -in -yɔ wa 'sɔ mnɪ.> -Amɪaa -Lagɔbhelia gbelibhlo -wa -yɔ 'mɪ 'sɔ yia da -seli nɪ, ma kwaa 'mɪ yoo Sezalee. 'In -a 'dɛ weee yia Kɔlɔnɛɪ -budu zɔ pla. ¹³ -We yɪa Kɔlɔnɛɪ nɪ, ɔ yia we gba -aɪn -yla. Sa ɔ 'yɪa ɔ -budu zɔ -Lagɔɔ 'anzɪ 'yɪlgbeda, 'in -mɔv yia ɔ -yla gba: <-In tie nyɪma -Zopee, nyɪmɛ wa laa Simɔ Pɪɛɪ, wa -yɔ ɔ 'sɔ 'ka yi. ¹⁴ Sa -in 'kaa nɔ, 'in -in -yɔ -na -buduɲwɛɛ -nyɪma 'kaa gbɔ 'wɔbhu, ɔ 'ka -mɪ -yla we gba.»

¹⁵ «Da in bhliɪ wa -yla gbɔ -gbagbɛ, 'in Zuzu 'Pɔpa yia wa -gɔ lasibhli. Sa we 'sibhli -amɪa -gɔ la we gwɛɪdlɪda, 'sa. ¹⁶ Tɔvɪn, Nyɪmaa -Kanyɔɔ wɛɪɔ gbaa zɪmɛ, 'in we yia 'mɪ dlɪ lasibhli: <*Zaan ka batizee 'nyu nya, nɪ, -Lagɔ 'ka aɪn batizee Zuzu 'Pɔpa nya.> ¹⁷ Zɪ -a ɲwɪnɪa Nyɪmaa -Kanyɔ -Zezu Klisu gbɔ -yɔ, 'in -Lagɔ yia ɔ Zuzu 'Pɔpa -aɪn 'nyɛ. 'Sa -Lagɔ 'nyɛ 'yaa wamɪa ɔ Zuzu 'Pɔpa. Nyɔɔ -amɪ mɪa, 'in in 'ka gba -we -Lagɔ 'kaa lɛv, ɔ 'na nɔnɔ we lɛ -nɪa?»

¹⁸ -Lagɔnyɪma 'nɔa wɛɪnya -mɪnɪ, 'in we yia wa dlɪ zɔbɛɪ -dlɔɔ. Wa -mnɪnɪa -Lagɔɔ 'ɲnɪ, 'in wa nɛɛ: «Gbɔzɔnɔ -wa, nyɪma -wa 'nɪa Zuɪfɔ, -Lagɔ ka se wa 'nyɛ, wa 'ka wa dlɪ 'bhiti, 'in wa 'ka 'yɪlyɔgagɛ -zɔnɔ 'yɪ.»

Antiɔsvv -Lagɔnyɪma

¹⁹ Etiɛnɪ tɪtɪɛ 'bɪgv, 'in wa yia -Lagɔnyɪma 'kɪyɛ 'wɔpalɛ bhli. 'In -maa yia lamneni da weee. Tɔlvɔ mnɪ Fenisi, Sɪplɔ -yɔ Antiɔsv. 'In wa -ka -Lagɔgbɔ gbaa

* 11:3 Gɛkɪwɛɪ nɛɛ «knɪplanya».

mnɪ, Zuifɔv 'dɛkpɔa -yla wa gbaa we. ²⁰ -Mɔv bhla, Siplɔ -yɔ Silɛnu -Lagɔnyɪma tɔlɔa ka Antɔsɔv yi, -zugba wa gba Nyɪmaa -Kanyɔ -Zezuu gbɔzɔnɔv gbɔ, nyɪma -wa 'nɪa Zuifɔv -yla. ²¹ -Lagɔɔ 'tɪtɛ -yɔ wa 'sɔ mu 'gbɔ, nyɪma duun yia wa wɛli -gɔ lanɔwnunu. 'In wa yia wa 'dɛ -Lagɔ yoo 'nyɛ.

²² -Zeluzalɛmɔv *leglizɪ 'nɔv gbɔnyɪ -mɪnɪ, tɔɔn, wa yia Banabasɪ tie Antɔsɔv. ²³ Da ɔ nyɪa -mɔ, sa -Lagɔ nɔv -Lagɔnyɪma 'nanɪ 'wɔ, ɔ 'yia we -yɔ, ɔ yia we 'mɔna li. 'In ɔ yia wa 'dɛ weee 'kɔayli 'pa, nu, wa -tɔ -Lagɔ 'wɔ dli weee nya tɪklu. ²⁴ Banabasɪ mɪ nyɪmɛ -zɔnɔv nya, Zuzu 'Pɔpa ka ɔ ye, 'in ɔ kaa dli. 'In we 'gbɔ nyɪmaa -zlo yi 'yaa -maa 'dɛ -Lagɔ yoo 'nyɛ.

²⁵ -Mɔv 'bɪgɔ, Banabasɪ yia Sɔlɔv datalɪa mɪnɪ Talɪsɪ. ²⁶ Da ɔ 'yia ɔ, 'in ɔ -yɔ ɔ 'sɔ yia Antɔsɔv yi. Wa 'dɛ 'sɔ li -bha -zɔ -bhlo waa -Lagɔnyɪmaa -gbɛ, -zugba wa slolu nyɪmaa -zlo dli -zɔ gbɔ. Nu, Antɔsɔgbɛ 'wɔ wa laa -Zezuu 'bɪnɔnyɪa Kletɪɛn tiatia.

²⁷ We bhla, -Lagɔgbɔv -falɪpanya tɔlɔa 'bhɔv -Zeluzalɛmɔ, 'in wa yia Antɔsɔv yi. ²⁸ Wa 'yabhlo wa laa Agabusɪ -sɔa 'wɔ -Lagɔɔ Zuzu nya, ɔ nɛɛ, ɪwɔ 'kadɔ yia dayli yia dɔdɔ weee -gɔ. 'In wee ɪwɔ yia yi bhla -we nya Klodɔ mɪa nyɪmaa 'wlulapɪlɪnyɔ 'kadɔ nya. ²⁹ 'In, -Zezuu 'bɪnɔnyɪa yia gbɔ pɔpala nu, ɔ -ka -mɪ -we ɔ -ka 'yɪ, ɔ wla we, wa 'ka we yoo 'pa, -Lagɔnyɪma mɪa Zudee dɔdɔ -gɔ wa 'wɔsalu nya. ³⁰ 'Sa waa -Zezuu 'bɪnɔnyɪa nɔv we. -We wa 'yia, 'in wa yia we Banabasɪ -yɔ Sɔlɔv yoo 'nyɛ, 'in -maa yia we leglizɪ nyɪma kpasɪ kwa Zudee.

12

*Wa 'bhaa *'Zake, 'in wa yia Piɛli -kaslv 'wɔpa*

¹ We bhla, nyɪmaa 'wlulapɪlɪnyɔ Ewloɔv bhliɪa leglizɪ nyɪma tɔlɔa 'klɪyɪɛ 'wɔpaliɛ. ² 'In ɔ yia Zaaan bheli *'Zake 'bha tɔgɔgbɛ nya. ³ 'In da ɔ 'yia we -yɔ nu, we nanɪ Zuifɔv dɔdɔ, 'in ɔ yi 'yaa Piɛli kpa, *'Floo -we 'nɪa gɔɔ -yɔ -kaa 'fɛtu bhla. ⁴ Ewloɔv kpaɪ Piɛli, 'in ɔ yia ɔ -kaslv 'wɔpa. 'In ɔ nɛɛ 'slɔja -mɔvɔa -zakpa -mɔvɔa -yla, -maa -ku ɔ ɪwɛ. ɔ 'yɪbha ɔ 'ka ɔ -yɔgbɔ 'wɔbhɔ nyɪma 'yu, *'Wɔzɪtɪyɪlu 'fɛtu bhɪa zli. ⁵ 'Slɔja mɪ Piɛli

ɪwɛkɔɔda -kaslvbudu zɔ, 'in leglizɪ yia -Lagɔ bhɔbhɔda -tɔ tɪklu ɔ 'gbɔ.

-Lagɔɔ 'anzɪ -saa Piɛli -kaslvbudu zɔ

⁶ Yli -we nya Ewloɔv 'kaa Piɛli -yɔgbɔ 'wɔbhɔ, we sabɔ, -zugba Piɛli mɪ 'yɪlaa 'wɔ 'slɔja 'sɔ nyɪdɪ. ɔ mɪ nɛtɛllukpe 'sɔ 'wɔ gbɔanda, -zugba -kaslvbuduu ɪwɛkɔnyɪa 'yɪlɪgbɛ -kaslvbudu ɪwɛɛ. ⁷ -Bha -bhlokpade Jejitapeɛ 'anzɪ 'tlalɪa -bha -kaslvbudu zɔ, 'in zli yia -mɔ slo. ɔ zɪa Piɛli beta yabhlo kwɛ, ɔ ganɔa ɔ, 'in ɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-In -sɔ 'wɔ slɔ!» Tɔɔn, nɛtɛllukpenya yia Piɛli sɔ 'wɔbhɔ, 'in we yia laslo.

⁸ 'In -Lagɔɔ 'anzɪ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-In ɪ -na -jɪlaa, -in -pla -na -sakwɪa 'bhɔ 'wɔ, -in -gba we 'llukpe!» Piɛli yia we 'nɔɪwɛ zɔ. 'In -Lagɔɔ 'anzɪ yia we -gɔdɪ ɔ -ylaɛ: «-In -pla -na -bana 'wɔ, 'in -in yi 'mɪ 'bɪ.»

⁹ Piɛli mɪ -Lagɔɔ 'anzɪ 'bɪ, 'in ɔ yia -kaslvbudu zɔ 'tɪa. -We -Lagɔɔ 'anzɪ mɪa lɛnɔɔda, ɔmɔ dli we 'nɪ gbɔzɔnɔv, 'yɪlaa -ylada ɔ mɪa. ¹⁰ Wa zɪa -kaslvbuduu ɪwɛkɔnyɪa tɪanɔv -yɔ 'sɔnɔv -gɔ, 'in nɛtɛ -klolo -we -galɪa 'gbɛ, 'in wa yia we -yɔ nyɪni. Wee klolo -kalia we 'dɛ nya wa 'yu, 'in wa yia 'tɪa. Wa kwaa yoo yabhlo -sɛ, tɔɔn, 'in -Lagɔɔ 'anzɪ yia Piɛli kwesi 'bhɔ.

¹¹ Tɔɔn, -we 'plɪa Piɛli yibhelia we 'jɪ, 'in ɔ nɛɛ ɔ dli zɔɛ: «-Slɛɛn na yɪ we -yɔ nu, gbɔzɔnɔv -wa: Jejitapeɛ ka ɔ 'anzɪ tie, 'in ɔ yia 'mɪ Ewloɔv 'tɪtɛ kwɛɛ -sa. Gbɔnyuu Zuifɔv pɔpala na 'gbɔ, 'in ɔ yi 'yaa 'mɪ -mɔv zɔ -sa.»

¹² Da Piɛli 'nɔv we gbɔ 'wɔla, 'in ɔ yia Zaan wa laa Malɪku 'nyaa Malɪiii -buduɪwɛɛ mɪnɪ. Da -Lagɔnyɪma duun gbɛliɪa 'wlu, -zugba wa bhɔbhɔe -Lagɔ ɔ 'gbɔ. ¹³ Piɛli bhliɪa -buduu klolo, lubhɔnɔɪwɔnɔ wa laa Wloɔv, 'in -mɔɔ yia -bha -talɪa yi. ¹⁴ ɔ yibhelia Piɛli wɛli, ɔ mɪ 'mɔna lidaa 'gbɔ, ɔ 'nɪ -budu -kali. 'In ɔ -yɔ gwagwɪɛ yia gbaa mɪnɪ nyɪma tɔlɔa -ylaɛ: «Piɛli mɪ -buduɪwɛɛ!» ¹⁵ Wa nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-Sabhe bhaa ain yɪ?» 'In ɔ nɛɛ wa -yla: «Gbɔzɔnɔv -wa!» Tɔɔn, 'in wa nɛɛ: «-Zugba ɔ zuzu -wa!»

¹⁶ -Mɔv bhla, -zugba Piɛli bhliɪa klolo -bhloo 'dɛ. Da wa -kalia -bha, wa 'yia ɔ -yɔ, 'in ɪwɛgaga yia wa sɔbha. ¹⁷ 'In Piɛli yia wa -yla sɔ 'pa, a 'mu ɪwɛ. 'In sa Jejitapeɛ wleliɪa ɔ -kaslvbudu zɔ, 'in ɔ yia we 'bɪgɔ gba wa -yla.

'In ɔ nɛɛ 'ya wa -ylaɛ: «A gba we 'Zake -yɔ -Lagɔbhelia tɔlva -yla.» 'Bhie, ɔ 'tlaa, 'in ɔ yia da -putu mni.

¹⁸ Da zli zlia, 'in 'slɔja yia gbugblolu, -zugba wa yibhalia yibhalia laɛ, lɛɛ -lu yli Pielia. ¹⁹ Ewloɔv nɛɛ wa -tali ɔ da. Wa -talia ɔ da, wa 'ni ɔ 'yi. 'In Ewloɔv yia waa -buduu ηweku -slɔja layibha, 'in ɔ nɛɛ wa 'bha wa.

-Muu 'bigu, ɔ 'bhua Zudee, 'in ɔ yia Sezalee ladia mni bhla -sɛlɛɛ -nu nya.

Ewloɔv ka tli

²⁰ Tili -yɔ Sidɔɔn -nyimaa lililu mia, Ewloɔv dudu -gu we bhua. -Muu bhla, Ewloɔv ka wa -yɔ 'cɛ 'pali. Wa bhla weli -bhlo, 'in wa yia ɔ komii ηwekɔnyɔ Blasitusu ɔ 'wɔkulu. 'In wa nɛɛ Ewloɔv -ylaɛ: «'Wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ -tɔ -aun nyidi.»

²¹ 'In Ewloɔv yia wa -yla 'yli zɔ. Wee 'yli nynia, ɔ yia ɔ 'ηnimni -bana 'wɔpla, 'in ɔ yia ɔ gbɔwɔbhukpe 'wɔ ladi. 'Bhie, ɔ yia wa -yla gbɔ lapali -zejila 'wɔ. ²² 'In nyima yia 'wɔkpi: «-Lagɔ yabhlo mia dɛ gbada, -mɔɔ 'ni nyime!» ²³ Wee bhla -bhloo 'dɛ nya, Jejitapeɛ 'anzi yia Ewloɔv bhiti, ɔ 'ni -Lagɔɔ 'ηni -mninu 'gbɔ. 'In -mna yia ɔ li, 'in ɔ yia tli.

²⁴ We bhla, -zugba -Lagɔweli -yɔ -gɔwɔlaylimanie mni, 'in nyima nyɛ wa 'dɛ -Lagɔ yoo.

²⁵ Da Banabasɔ -yɔ Sɔlv bhia wa lubho, 'in wa yia -Zeluzalemɔ lɔbhiti. Wa yia 'Zan Maliki 'wɔbhɔ, 'in wa -yɔ ɔ 'sɔ yia mni.

13

Zuzu 'Pɔpa tiea Banabasɔ -yɔ Sɔlv

¹ Antiasɔv leglizɔ 'wɔ, -Lagɔgbɔv -falpanya -yɔ nyimaa gbɔslolunya mia -bha. Wa ηni ni: Banabasɔ, 'Simeɔɔ wa laa nyime -ylukpa, Silenyu Lusiusɔ, nyimaa 'wlulapilinyɔ Ewloɔv Antipasɔ jijli -tale Manaɛɛ -yɔ Sɔlv. ² 'Yli yabhloo zli, da wa mia -Lagɔ bhuhhoeda, -zugba wa pla 'sun, Zuzu 'Pɔpa nɛɛ wa -ylaɛ: «A -sa -bha Banabasɔ -yɔ Sɔlv wa 'dɛ saa, lubho -we ka 'gbɔ in yia wa la, wa 'ka we nu.» ³ Wa yia 'sun -plada -yɔ -Lagɔ -bhuhhoeda -tɔ. -Muu 'bigu, 'in wa yia Banabasɔ -yɔ Sɔlv sɔ 'wluo lapali, 'bhie, wa yia wa 'yitide, 'in wa yia mni.

⁴ Zuzu 'Pɔpa tiea Banabasɔ -yɔ Sɔlv, 'in wa yia Selusii mni, -bha wa 'bhua 'glo 'wɔ. 'In 'nyunyididudu wa laa Siplɔ, wa

yia -mɔ mni. ⁵ Da wa nynia Salaminɔ, 'in wa yia -Lagɔgbɔv gbagbie bhli Zuifɔv -Lagɔbudunya zɔ. 'Zan Maliki -yɔ wa 'sɔ mi, -zugba ɔ sa wa 'wɔ.

⁶ Wa -dia 'nyunyididudu 'wɔ, 'in wa yia Pafɔsugbe nukple nyni. -Mɔ wa -yɔ -dlabha -lenonyɔ yabhlo wa laa Baali -Zezu gbelia. Zuifɔv, ɔ laa ɔ 'dɛ -Lagɔgbɔv -falpanyɔ, mɔ -wa. ⁷ 'Nyunyididudu 'wlulapilinyɔ Selijiusɔ Pɔlusɔv -gbɛ ɔ -dilia la, 'ylimnanyɔ mɔ. ɔɔ dudu 'wlulapilinyɔ laa Banabasɔ -yɔ Sɔlv, ɔ 'yibha ɔ 'ka -Lagɔweli 'nuv 'gbɔ. ⁸ Ni, -dlabha -lenonyɔ wa laa glekiweli 'wɔ Elimasɔ, -mɔɔ 'ni 'yibha, 'nyunyididudu 'wlulapilinyɔ ηwnu -Lagɔgbɔ -yɔ, we 'gbɔ ɔ yia Banabasɔ -yɔ Sɔlv tɔ dili. ⁹ Zuzu 'Pɔpa yea Sɔlv wa la 'yaa *Pɔlv, ɔ ylaa ɔɔ Elimasɔ 'yliya 'wɔ tenyii, 'in ɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: ¹⁰ «-Dawli bhabha -yɔ 'nyii -kanyɔ, 'Kuzuu 'yu, ɔ -wa gbɔzɔnu weɛ tɔnyime! -In 'nia -Lagɔɔ lenugbɔv da 'wɔlasalie 'yigbelia yii? ¹¹ -Sɛɛn -in pɔ yukwli: Jejitapeɛ yia -mi bhiti, -in 'ka 'lɔ. 'In -in 'na 'ka 'yɔ -yɔyi bhla yabhlo nya.»

-Bha -bhlokpade, Elimasɔ 'laa, 'in ɔ yia nikpise 'wɔ -tɔ, -zugba ɔ bhuhhuli sɔ la, nyime ɔ 'kaa ɔ sɔ lakpaa datale nya. ¹² Da 'nyunyididudu 'wlulapilinyɔ 'yia -we 'plia -yɔ, 'in ɔ yia -Lagɔ -plagbɔ -yɔηwnu. 'In -Lagɔgbɔ wa mia -sloluda, we yia ɔ dli kwezɔ bhabha.

Pɔlv -yɔ Banabasɔ 'sɔ mnua Antiasɔv Pisdii -dudu -gu

¹³ Pafɔsugbe 'wɔ, Pɔlv -yɔ ɔ nɔnɔnya -bhoo 'glo 'wɔ, 'in wa yia Pelizigbe nukple mni, Panfilii -dudu -gu. -Bha 'Zan Maliki 'bhua wa 'bi, 'in ɔ yia -Zeluzalemɔ lɔmni. ¹⁴ -Muu 'bigu, wa 'bhua Pelizɔ, 'in wa yia Antiasɔv mni Pisdii -dudu -gu, bhɔ -gu. Zuifɔv *Nyapeyli nya, 'in wa yia -Lagɔbudu zɔ pla, 'in wa yia ladi. ¹⁵ Da wa bhia tite -yɔ -Lagɔgbɔv -falpanyaa 'sɛbhe zelizelie, 'bhie, -Lagɔbuduu -cian nɛɛ Pɔlv -yɔ Banabasɔ -yla: «Bhelian, we -ka gbɔ a 'ka gba, 'in a 'ka nyimaa dli latemanɔ, a mneni a 'ka we gba!»

¹⁶ Pɔlv -sɔa 'wɔ, ɔ 'paa sɔ, 'in ɔ nɛɛ: «Izlaeli nyima, amia bubɔa -Lagɔ, a pɔlv 'mi yukwli! ¹⁷ Izlaelinyimaa -Lagɔ -sa -bha -amiaa dukpasɔ, 'in ɔ yia wa zumanɔ da laga 'wɔ Ezipɔtɔ -dudu -gu. 'Bhie, ɔ yia wa Ezipɔtɔ -sa ɔ 'tite nya. ¹⁸ 'In ɔ yia wa zɔ dudu bebleɛ

-gb, we mneni we 'ka -zov glv 'so nwee nyini. 19 'In o yia zva gbeso lasa Kanaa -dudu -gb. 'In o yia -maa dudu o nyima 'woladlili, 'in we yia -maanv -ze. 20 -Muv li -zuv glv 'so -zuv glv 'so 'ya kugbua (450).

«'Bhie, o yia -amiaa dukpası gbwobhunya 'nyeda -tv tiklu, 'in we yia -Lagogbv -falipanyo Samuelu bhla yli.

21 «-Muv 'bigv, -amiaa dukpası yia -Lago wa 'wlulapilinyo -zlah. 'In -Lago yia wa Kisı 'yu Saulv 'nye, Bezameee zwaylınıme nya. -Moo pılı wa 'wlu la -zuv glv 'so. 22 -Muv 'bigv, -Lago -saa Solv kwnee, 'in o yia -Davidı o 'bigupalı. 'In -Lago nee -Davidı daae: «In ka -Zeseee 'yu -Davidı 'yi na dlu da -nyime nya. -We weee in 'yibhaa, le o yia we nva.»

23 «-Davidı zwaylınıme yabhlo -wa -Zezu, 'mo -Lago -saa -bha *Izlaelu Gbwosanyo nya. Sa o gbaa zlme we 'sa. 24 -Zezuu yiyie 'yu, Zaan yia Izlaelınıma weee la. O nee wa -yla: «A 'bhiti amiaa dli, 'in wa 'ka ain batizee.» 25 Da Zaan mia o lubhoo 'wlu 'bhada, 'in o nee: «Amia dli, nyoo in -mia? -Lagoo -Bhasanyo, -o a mia wuda we 'ni -amı. A -talı, yia o yia 'mı luv, 'in, in 'ni we 'klv -ka in 'ka o -sakwlaa 'llukpe -blo.»

26 «Na bhelia, amia Ablaamuv zwaylınıma, 'in amia mia -seli -Lago bobvee 'gbv, -a 'de weee -yla -Lago 'paa nyımaa gbwosaweli -mını yoo. 27 Nu, -Zeluzalemv -nyıma -yo wa 'yugalnya 'ni -Zezu yibheli *nyımaa Gbwosanyo nya. 'In -Lagobv -falipanyaa weli -we wa zelia Zuifv Nyapeyli weee nya, wa 'ni -muv 'wolanv. 'In wa yia we lenve gbalı -Zezuu 'bhahie nya. 28 'In weli -we -gbv wa 'kaa o 'bha wa 'ni we 'yi. 'In wa nee Pilatı -yla, -moo 'bha o. 29 -We -Lagosebhe gbaa -Zezuu daa, wa bhıa we lenve, wa -saa o *su -gbv, 'in wa yia o gbawla 'wv ladı. 30 'In -Lago yia o 'wobhu tıtlınya glaa. 31 'In nyıma -wa -yo -Zezu 'so 'bhıa Galilee -dudu -gbv, 'in wa yia -Zeluzalemv mni, o ka o 'de -maa 'klvslolu 'yılı duun nya. -Maa mia -sleen o gbodayınya, -zugba wa -yo o gbv -gbagbie mni Izlaelınıma -yla.

32 «'In gbuzov -we -Lago gbaa zlme -amıaa dukpası -yla, 'mv -a yia ain -yla gbaa. 33 -Amıa, wa 'yuoyua -yla -Lago nva -sleen we le, -Zezuu 'wobhubhue nya tıtlınya glaa. We mı celıda Lvsebheee luv 'sonv 'wve:

«-Mı -wa na yu, 'in we 'bhv -zeen 'wv, -amı -wa -na dide.»

34 -Lago ka zlme we gba. Nu, -Zezu o yia 'wobhua tıtlınya glaa, 'in o 'na 'ka 'masleen tı. 'In o nee wee gbv -mını dae:

«-Mowlulu -zonunya in gbaa in 'ka -Davidı 'nye, 'mv na yia ain 'nye.»

35 We 'gbv, we mı 'ya celıda Lvsebheee da yabhloe:

«-In 'na 'ka -na -mowlonyo 'yıtide o 'ka 'bhıka 'wv zenı.»

36 Da nyımaa 'wlulapilinyo -Davidı -gaa 'yılıyo, sa -Lago 'yibhaa, 'in o yi 'saa o lubho nv. O tha, wa 'bhıa o, o dukpası kwesi, 'in o yia zenı.

37 «-Zezu 'ni glu zenı, -Lago ka o 'wobhu tıtlınya glaa. 38 Amıa, bhelia, -a nee ain -yla: -Zezuu 'gbv -Lago tia nyımaa -yogbv 'wv. 39 Nu, nyoo nyoo -ka -Zezuu gbv -yogwınu, o 'gbv -na gbonyuuu 'gba bhıa -mı 'wlu. Moızı tite 'ni mneni we 'ka we ain 'wlu -sa. 40 A zı amıaa 'de 'yılıyo, gbv -we -Lagobv -falipanya gbaa, we yi ain yli. 41 -Lago nee:

«A -talı gbv 'ylılatlılınya, nwegaga sobha ain, 'in a 'bhı la.

Nu, gwedıgbv na yia lenva amıaa bhla.

Wa -ka we 'dı ain -salı, a 'na 'ka we la gbuzov.» »

42 Da Pılv -yo Banabası mıa -Lagobudu zo 'tlada, 'in wa nee wa -yla: «Amıa -a bhıbhıe, Zuifv Nyapeyli -putu -ka nyini, a yi a 'ka wee gbv -bhıoo 'de gba -ain -yla!»

43 Wa bhıa 'wıugbelıe, Zuifv -zlo -yo nyıma -putu -wa bobıa Zuifv -Lago, 'in wa yia Pılv -yo Banabası yoo kwa. Pılv -yo Banabası mı wa -yla gbv -gbada, -zugba wa temanı wa dlı la nu, wa 'na 'tıdelı -Lagoo 'nanı 'yi -ni.

Pılv -yo Banabası gbaa gbv nyıma -wa 'rıa Zuıfı -yla

44 Zuifv Nyapeyli -putu nyınia, -wa yia -Lagoweli yukwlı pılvıa, we -tv 'wv -se, wa 'ka wee 'gbee nokpla -nyıma nwee nyini. 45 Zuıfı 'yia nyımaa -zlo -manı -yo, 'in zenyıdlı yia wa 'wobho. 'In -we Pılv mıa gbada, wa bhıtia we saputu sa, -zugba wa velı o.

46 Pılv -yo Banabası nee wa -yla dlı 'tıte nyae: «We mı nu, amıa Zuıfı -yla wa 'ka yaa

-Lagɔgbu gba tia. 'In a mi we kwnɛɛ -sada, 'in a nɛɛ amiaa 'dɛ nya nu, 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka, a 'ni we 'yiyie 'klu -kaa 'gbu, nyuma -wa 'nia Zuifu, wa gbegebein -a yia mnia!

47 «-We Jejitape gbaa -ain -yla, mu ni:

«In ka -mi 'yigbeli,

dudugu -nyuma weee zli nya.

'In, -in 'ka nyuma gbɔwɔsa weli gba duduu da weee.»

48 Da nyuma -wa 'nia Zuifu 'nua welynua -mini, 'in wa yia 'mɔna li, wa yia -Lagɔɔ 'ɲni -mɔni ɔ weli -zɔnɔɔ 'gbu. 'In -wa -Lagɔ -saa -bha 'cin, wa 'ka 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka 'yi, 'maa yia -Lagɔ dli -gu zu.

49 'In Nyumaa -Kanyɔɔ weli yia wee dudu weee -gu lamneni. 50 Zuifu 'paa 'ɲnumni -ɲwni -wa zua -Lagɔ -bha -yɔ 'gbee nyuma 'kadu dli yali nu, wa pali Pɔlv -yɔ Banabasɩ 'klyie 'wu. 'In wa yia -maa vu wa dudu -gu. 51 Da Pɔlv -yɔ Banabasɩ 'kaa wee 'gbe nukple 'bhu, 'in -maa yia -maa bhu -yɔ *-bhuhui gbɔtɔ wa 'gbu. 'Bhie, wa yia Ikoniumɔ mni. 52 'In 'mɔna -yɔ Zuzu 'Pɔpa yia -Zezuu 'binɔnya ye -mɔ Antioɔsu -dudu -gu.

14

Pɔlv -yɔ Banabasɩ mi Ikoniumɔ

1 Da Pɔlv -yɔ Banabasɩ nynia Ikoniumɔ, 'in wa yi 'yaa -mɛmɛ Zuifɔɔ -Lagɔbudu zɔ pla. Wa gbaa -mɔ -Lagɔgbu sa kpɛɛn kpɛɛn, Zuifu duun -yɔ -wa 'nia Zuifu, -maa yia -Lagɔ pla. 2 Zuifu -wa 'nia -Lagɔgbu -yɔɲwnu, -maa 'bhua nyuma -tɔlɔ -wa 'nia Zuifɔɔ dli 'wu, 'in wa 'ka -Lagɔbhelia -yla gbɔnyuu lenu. 3 'In Pɔlv -yɔ Banabasɩ yia -mɔɔ bhla Ikoniumɔ -tu -daan, -zugba wa gba -Lagɔgbu, nyanɔ yabhlogbɔɔ 'ni wa 'wu -mi. 'In -Lagɔ yia wa se 'nyɛ, wa 'ka gwɛdigbɔnya -yɔ gbu 'kadu lenu. Wa gbaa ɔ 'nanu -gu gbu, 'in -Lagɔ yia we -slolu nu, wa weli mi gbuzɔnɔ nya.

4 'In wee 'gbee nukpla -nyuma yia 'wɔdɩ 'sɔ: tɔlɔ -zɛa Zuifɔɔ -nu, 'in tɔlɔ yia -Zezuu tietienyaa -nu -zɛ. 5 Zuifu -yɔ -wa 'nia Zuifu, we -yɔ wa 'yugalinya pupalia gbu, wa 'ka Pɔlv -yɔ Banabasɩ 'klyie 'wɔpa, 'in wa 'ka wa gbɔku 'wɔbha. 6 Da waa nyuma 'sɔ 'nua gbu -mini, 'in wa yia -flii -bho. 'In wa yia Likaoni -duduu 'gbenya wa laa Lisitli -yɔ Delibu mni,

we -yɔ we kwesi -gbenya 'wu. 7 'In wa yi 'yaa -mɛmɛ -Lagɔgbu gba.

Pɔlv -yɔ Banabasɩ mi Lisitli

8 Nyumɛ yabhlo mi Lisitli, ladida ɔ tua 'kɔmɔɔ, -we ka gbu -wa, ɔ bhu ka 'ku. 'In wee 'kukue wa gwalɩa ɔ, ɔ tianɔ 'ni -slɔ nɔ. 9 'Yli yabhlo nya, -zugba ɔ pɔlv Pɔlvɔ weli yukwli. 'In Pɔlv yia we -yɔyi nu, ɔ dli mi -Zezu -gɔɔ 'gbu, ɔ mneni ɔ 'ka 'pu. 10 Pɔlv nɛɛ ɔ -yla weli 'tite nyae: «-In sɔ 'wu, -in 'yigbe -na bhu -gu tiklu!» 'In ɔɔ nyumɛ yia 'wɔbhu, ɔ yia nɔnɔve bhli -bha -bhlokpade.

11 Gbɔnya Pɔlv nua lɛ da, nyumaa -zlo 'yia we -yɔ, 'in wa yia 'wɔkpɩ Likaoni -nyumaa weli nya: «-Lagɔnya ka nyuma -zɛ, we ka -amiaa -gbe lasibhli!» 12 Banabasɩ wa laa -Zeusɩ, 'in Pɔlv -wa gbɔgbanyɔɔ 'gbu, wa yia -mɔɔ la Elimesɩ. 13 -Lagɔ wa laa -Zeusɩ, we -budu 'yigbe wee 'gbee ɲwe -yɔ. 'In we bɔbɔnyɔ -yɔ bhligbɔnya yia yi, 'in ɔ yia we -kpeli suu -bɔi nya. ɔ -yɔ ɔ nyumaa -zlo 'yibha wa 'ka Banabasɩ -yɔ Pɔlv -zila -yɔ bɔbɔlv.

14 'In da -Zezuu tietienya Banabasɩ -yɔ Pɔlv 'nua wee gbu -mini, 'in wa yia wa 'wu *-bananya yla. 'In wa -yɔ gwagwie yia nyumaa -zlo glaa mni 'wɔkpikpie nyae: 15 «'Oo! Bhelian, lɛɛ -lu ka 'gbu a nu 'sa? Nu, nyuma -amia -mia 'ya amia 'bhisa. -Lagɔgbu -a yia ain -yla gbaa. Nu, a 'bhu -sini -kpɔanya -mini 'bi, a 'bhiti 'yliyɔga -Lagɔɔ gbegebein! Mɔ nua yali klaa, dudu klaa, gumunyu -yɔ we lv -lu weee lɛ. 16 Bha, bhlasabhla, -Lagɔ ka dudugu -nyuma weee 'yitide, 'in wa yia wa 'dɛɛ nɔɔ 'yoo bhli. 17 'In -mɔɔ bhla, -Lagɔ yia ɔ 'dɛ -slolu ain -yla, ɔ zɔzɔnɔlenɔve nya 'kɔmɔɔ: ɔ lɔali yalinyu, 'in amiaa kpaa -li zua. 'In ɔ nyɛa ain lililu duun, ɔ yelia 'mɔna ain dli zɔ.» 18 Banabasɩ -yɔ Pɔlv ka 'kɩ 'yi, 'in wa yia gbu weee 'bigu 'plɩi waa nyuma -zlo -yla, nu, wa 'na bɔbɔlv wamɩ -ni, 'bhie -maa yia we -yɔɲwnu lɔgada.

19 We bhla Zuifɔnya 'bhua Antioɔsu Pisidii -yɔ Ikoniumɔ -dudu -gu, wa nynia Lisitli, 'in wa yia nyumaa -zlo lubho. 'In wa yia -maa dli 'wɔbhu, 'in wa yia Pɔlv gbɔku 'wɔbha, wa 'ka ɔ 'bhaa 'gbu. 'Bhie, wa yia ɔ 'gbe -gnima kwa, wa mia dli nu, ɔ ka tli. 20 'In da -Lagɔnyuma gbelia Pɔlv, ɔ yia 'wɔsɔ, 'in ɔ yia wee 'gbe nukple lɔmni. -Mɔɔ zli zlia, 'in ɔ -yɔ Banabasɩ 'sɔ yia Delibu mni.

Pɔlv -yɔ Banabasɩ 'bhitia lv Silii -dɔdv -gv

21 Pɔlv -yɔ Banabasɩ gbaa -Lagɔgbu Delibugbe nukplɛ, 'in nyɩma duun yia -mɔ -Lagɔ pla. 'Bhie, wa yia lɔbhiti Listli, Ikoniumɔ, we -yɔ Antiɔsu Pisidii -dɔdv -gv. 22 'In wa tɛmanɩ -Lagɔnyɩmaa dli la, -zugba wa pa wa 'kɔayli, nu, wa zɔ dli gege. 'In wa nɛɛ wa -ylaɛ: «We mi nu, -a 'plili siasie duun lv 'bhie, -a 'ka *-Lagɔɔ nyɩmaa 'wlulapilɛ zɔ pla.» 23 'In Pɔlv -yɔ Banabasɩ yia nyɩma kpasɩ lapalɩ *leglizɩ -bhlo -bhlo zɔ. Wa plaa 'sun, wa bhuhhoea -Lagɔ, 'bhie, wa yia waa -Lagɔnyɩma -wa zɔa -Lagɔ dli -gv, -Lagɔ kwɛɛ zɔ.

24 -Muu 'bigu, wa 'plilia Pisidii -dɔdv -gv, 'in wa yia Panfilii nyini. 25 Wa gbaa -Lagɔgbu Pelizigbe nukplɛ, -mɔ 'bigu, 'in wa yia Atalii mni. 26 -Mɔ wa -gblaa 'glv 'wɔ Atalii, 'in wa yia Antiɔsu lɔbhiti Silii -dɔdv -gv. -Mɔ wa zɔa zɩmɛ wa -Lagɔɔ 'nanɩ kwɛɛ, lubho -we wa bhia da nɔnɔee 'gbu.

27 Da wa nɩnia Antiɔsu, 'in wa yia leglizɩ weee 'wlugbeli. -We weee -Lagɔ nɔa lɛ wa sɔ nya, 'in sa -Lagɔ -kalia -wa 'nɩa Zuifu -yla 'yoo, 'in -maa 'ka 'ya -Lagɔ pla, wa yia we -sa 'bigu dɩ nya. 28 'In Pɔlv -yɔ Banabasɩ yia Antiɔsu -tɔ -daan -Zezuu 'bɩnɔnya nya.

15*Antiɔsvgbee -Lagɔnyɩma kpɛlia Moizu tite -gv*

1 We bhla -bhlokpade nya, nyɩma -tɔlv 'bhɔa Zudee -dɔdv -gv, 'in wa yia Antiɔsu mni. Da wa nɩnia -mɔ, wa yia -Lagɔbhelia gbu -mni slolue bhli, wa nɛɛ: «Sa Moizu tite gbaa, wa 'pa nyɩma knɩ 'wɔ, a 'nɩ 'sa knɩ pla, a 'nɩ mneni a 'ka gbu 'wɔbhɩ!» 2 Pɔlv -yɔ Banabasɩ 'nɩ wa wɛli -yɔɩwnu -gbaa, 'in wa -yɔ wa 'sɔ yia wee gbu -mni -gv kpɛli bhabha. We 'gbu, wa yia Pɔlv, Banabasɩ -yɔ Antiɔsu -nyɩma tɔlv tie -Zeluzalemɔ, 'in wa -yɔ -Zezuu tietienya -yɔ nyɩma kpasɩ 'ka wee gbu -mni gba.

3 We 'gbu, wa mi mni mni -gv, 'in leglizɩ yia wa -yɔbɛ, 'in wa yia wa yoo kwa. 'In wa yia Fenisi -yɔ Samalii -dɔdv -gv 'plili, sa nyɩma -wa 'nɩa Zuifu plaa -Lagɔ, -zugba wa -yɔ we gbagbɛ mni. 'In wee 'dizɔnu -mni yia -Lagɔbhelia weee 'mɔna 'kadu 'wɔla.

4 Da wa nɩnia -Zeluzalemɔ, 'in leglizɩ klaa, -Zezuu tietienya klaa, we -yɔ nyɩma

kpasɩ yia wa 'lakpasu kpa. 'In -we -Lagɔ nɔa lɛ wa sɔ nya, wa yia we -sa 'bigu dɩ nya -maa -yla.

5 Zuifu -zakpa -bhlo wa laa Falizinyɩma wa glaa -nyɩma tɔlv, -wa zɔa -Zezu dli -gv -sɔa 'wɔ, 'in wa nɛɛ: «-Lagɔnyɩma -wa 'nɩa Zuifu, wa 'pa wa knɩ 'wɔ, 'in wa gba wa -yla, wa zɔ Moizu tite 'nɔɩwe!»

-Lagɔnyɩmaa 'wlugbeli -Zeluzalemɔ

6 'In -Zezuu tietienya -yɔ nyɩma kpasɩ yia 'wlugbeli, wa 'ka wee gbu -mni 'wɔsisali. 7 Wa kpɛlia kpokpo, Pielɩ -sɔa 'wɔ, 'in ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Na bhelia, amɩaa 'dɛ -yi we 'ji nu, -Lagɔ ka -bha 'mi -sa aɩn glaa, we 'bi ka 'wɔgwɛ, 'in -wa 'nɩa Zuifu, 'in 'ka wa -yla -Lagɔgbu gba, wa -ka we 'nɔ, wa 'ka -Zezu dli -gv zɔ. 8 -Lagɔ -ɔ -yia nyɩmaa dli, ɔ ka we -slolu nu, -wa 'nɩa Zuifu, ɔ ka wa gbu -yɔɩwnu, 'in ɔ yi 'yaa wamɩa Zuzu 'Pɔpa 'nye, -amɩa 'bhisa. 9 -Lagɔ 'nɩ nyɩmɛ 'wɔgbɩzi, -a -yɔ wa 'sɔ nyɩdi. -We ka gbu -wa, ɔ ka wa dli -yɔwɔlv, wa ka -Zezu dli -gv zɔ 'gbu. 10 'In -slɛn, lɛɛ -lu ka 'gbu a yla -Lagɔ la? 'In 'gba 'kadu -amɩaa dɔkpasɩ -yɔ -amɩaa 'dɛ 'nɩa mneni -a 'ka 'wɔbhɩ, 'in a dɩ we -Zezuu 'bɩnɔnya 'wɩa? 11 -Innya! -A dɩ we dli 'wɔ nu, Nyɩmaa -Kanyɔ -Zezuu 'nanu 'gbu, -a yia 'pɔ, wamɩa 'bhisa!»

12 Tɔɔn, nyɩma weee yia ɩwe 'mu, -zugba wa pɔlv Banabasɩ -yɔ Pɔlv 'sɔ yukwli. Gwɛdigbu -yɔ gbu 'kadu -Lagɔ nɔa lɛ wa sɔ nya -wa 'nɩa Zuifu nyɩdi, -zugba wa gba we waa nyɩma -yla.

**Zake gbaa nyɩma -yla gbu*

13 Da wa bhia gbagbɛ, 'in *Zake yia wɛli 'wɔbhɩ, ɔ nɛɛ: «Na bhelia, a pɔlv 'mi yukwli. 14 Sa -Lagɔ ylaa tiatia nyɩma 'nɩa Zuifu, 'in ɔ yia -bha nyɩmaa -zakpa -bhlo -sa wa glaa, -maa 'ka ɔ -nɔ -zɛ, we gbu 'Simɔɔ gbaa -aɩn -yla. 15 'In wee wɛli -mni -yɔ -Lagɔgbu -falɩpanyaa wɛli yia bhli -bhlo. Nu, we mi celida -Lagɔsbhe 'wɔɛ:

16 Jejitapɛ nɛɛ:

«-Muu 'bigu,

lv na yia yia ci,

'in -Davidu -budu bhli,

'in 'ka we 'subha lv.

In 'ka we 'subha lv we 'ku -gv,

'in in 'ka we 'yigbeli.

17 'In nyumaa pnu weee yia Jejitapeε 'yoo datahia.

Cun, nyuma -wa 'nia Zuifu in laa wa 'ka na -nu -ze, ma -wa.»

18 -We Jejitapeε gbaa mu mia de.

Ɔ ka wee gbunya -mini -slolu 'cin, -muu 'bi ka 'wugwle,

'in 'sa ɔ mia we lenoda.» »

19 'Zake yia we -gɔdie: «We 'gbu, -we na yia -yɔ, nyuma -wa 'nia Zuifu, -wa plaa -Lagɔ, -a 'na stali wa -ni. 20 Nu, -a celi wa 'wɔe: wa 'na lili -zila -bubɔnume -ni, we ka puin. 'In wa 'na nuu motnigbu le -ni. Nime -we 'pɔn 'nia 'wɔtla, we -yɔ nimeε 'pɔn -tukpa, wa 'na lili we -ni. 21 -We ka gbu -wa, bha bhlasabhla, nyuma slolua Moizu tite 'gbe -bhlo -bhlo 'wu, -zugba wa zeli we -Lagɔbudunya zɔ, *Nyapeyli weee nya.»

'Sebhe wa 'paa -Lagonyima 'nia Zuifu yoo

22 Tɔun, -Zezuu tietienya -yɔ nyuma kpasɩ -yɔ leglizɩ weee yia weli -bhlo bhli nu, wa -sa -bha nyuma wa glaa, 'in wa 'ka wa -yɔ Pɔlv -yɔ Banabasɩ tie Antiɔsu. 'In wa yia -bha Zudasɩ wa laa Balisabasɩ -yɔ Silasɩ -sa. Wamia nyuma 'sɔ -manɩ, -bha -Lagɔbhelia zua wa. 23 'Sebhe wa celi wa zua wa kwεε we nukpla -weli ni:

Amia, -amiaa bhelia -Lagonyima 'nia Zuifu, -wa mia Antiɔsugbe nukple, Silii -yɔ Silisi -dɔdɔ -gu, -amia -Zezuu tietienya -yɔ nyuma kpasɩ saa ain fu.

24 -A ka 'nu nu, nyuma ka -amiaa -gbe 'bhv, 'in wa yia amiaa dli sumania mni wa ηweε weliɩnya nya. -Amia 'ni wa tie -muu 'wu. 25 We 'gbu, -a yia weli -bhlo bhli, 'in -a yia -bha nyuma -sa, -a 'ka wa tie. 'In wa 'ka -amiaa jijli -talea Banabasɩ -yɔ Pɔlv yoo kwa amiaa -gbe. 26 Waa nyuma 'sɔ ka wa 'pɔpɔe dli -sa, -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisu lubhoo nuuɩweε 'gbu. 27 We 'gbu, -a yia Zudasɩ -yɔ Silasɩ tie amiaa -gbe. 'In -we -a celi ain 'wu da, wa 'ka we 'wɔsɩsali ain -yla. 28 Nu, Zuzu 'Pɔpa -yɔ -ain 'sɔ 'ni 'yibha wa dli 'gba 'kadu ain 'wlu. Nu, titenya mia da, a zu we 'nuηwe, -gla -wa: 29 a 'na lili -zila -bubɔnume -ni, we ka puin. Nimeε 'pɔn -tukpa -yɔ nime -we 'pɔn 'nia 'wɔtla, a 'na lili we -ni. 'In a 'na nuu motnigbu le -ni. A -ka we 'nuηwe zɔ, -zugba gbuzɔnu a nua le.

-A -sa ain fu.

-Zezuu tietienya nynia Antiɔsugbe 'wu

30 Wa 'tidea waa nyuma -mnuu -manɩ 'yi, 'in -maa yia Antiɔsu mni. Wa yia -Lagonyima weee 'wlugbeli, 'in wa yia wee 'sebhe -maa yoo 'nye. 31 Wa zelia wee 'sebhe, we yia wa 'muna 'wola, we nukplaweli ka wa 'kuayli 'paa 'gbu. 32 Zudasɩ -yɔ Silasɩ -wa ka de mia -Lagɔgbuu -falipanya nya, wa zua -Lagɔbhelia 'di kpokpo, 'in wa yia wa 'kuayli 'pa, 'in wa yia wa dli latemanɩ. 33 'Yli sanime 'plia, 'in -Lagɔbhelia yia wa 'yoo 'nye -dlɔɔ. Wa yia -wa tiea zlime wa -gbe lubbhiti. [34 Nu, we nanɩ Silasɩ dɔdɔ ɔ 'ka wa -gbe -tu, 'in ɔ yia -bha -tu.] 35 We bhla, Pɔlv -yɔ Banabasɩ ka Antiɔsu -tu. Wa -yɔ nyumaa -zlo 'sɔ, -zugba wa slolu nyuma, 'in wa gba -Lagɔgbu.

Pɔlv -yɔ Banabasɩ 'bhvhhva -yɔ

36 'Yli sanime 'plia, 'in Pɔlv neε Banabasɩ -ylaε: «'Gbe weee -we nukple -a -yɔ -Lagɔgbuu gbagbie 'plia -a 'bhiti -mɔ lv. -A 'ka -amiaa bhelia 'yi, -de sa wa mi -mɔɔ.» 37 Da wa mia mnida, *Zaan wa laa Maliki, Banabasɩ 'yibha wa -yɔ ɔ 'sɔ 'ka mni. 38 'In Pɔlv 'ni we -yɔηwu, -we ka gbu -wa, Maliki ka zlime wa 'bibhu Panfilii -dɔdɔ -gu, 'in ɔ 'ni wa kwali, wa -Lagɔlubho 'wu. 39 Kpele 'kadu yia Pɔlv -yɔ Banabasɩ nyidi -bho, 'in wa yia -yɔbhvhhv. Banabasɩ yia Maliki 'wɔbhv, 'in wa yia 'glv 'wɔbhv, 'in 'nyunyidiɔdɔdɔ wa laa Siplv, wa yia we -gu mni. 40 'In, Pɔlv -mɔɔ yia -bha Silasɩ -sa. 'In -Lagonyima yia -Lagɔ bhvhhv wa 'de 'sɔɔ -nu nya, nu, Nyumaa -Kanyɔ nu wa 'nanɩ 'wu, 'bhie, wa yia mni. 41 'In wa yia Silii -yɔ Silisi -dɔdɔ -gu 'plli, -zugba wa -yɔ leglizɩnyaa 'kuaylipapie mni.

16

Pɔlv 'bhua Timotee 'wu

1 Pɔlv nynia Delbu -yɔ Lisitli -gbenya nukple, -Zezuu 'binonyɔ yabhlo wa laa Timotee, -zugba ɔ mi -mɔ. Zuifɔηwɔɔ -ɔ zua -Zezu dli -gu, ɔ yu -wa, 'in ɔ dide mia *Glekiyu nya. 2 -Lagonyima mia Lisitli -yɔ Ikoniumu -gbenya nukple, ma gbaa Timotee gbuzɔnu gbu. 3 Pɔlv 'yibha ɔ -yɔ ɔ 'sɔ 'ka mni. Ɔ 'bhua ɔ 'wu, 'in ɔ yia ɔ *kni 'wɔpa, Zuifu -wa mia wee dɔdɔ -guu 'gbu. -We ka gbu -wa, -maa weee -yi ɔ dide Glekiyu nya. 4 Da wa mia 'gbenya -gu 'plida -bhlo -bhlo,

gbunya -Zezuu tietienya -yɔ -Zeluzalemuu -Lagɔnyima kpasɪ pupalia, -zugba wa -yɔ we gbagbie mnɪ -Lagɔnyima -yla nu, wa zu we 'nɔŋwe. 5 'In leglizinya yia latemanɪ dliɔɔɔve 'wɔ. 'In sa zli zlia, -zugba wa bho -gɔ.

Masedvanɪ -nyimɛ 'tɪlaha Pɔlv 'klɔ

6 Da Zuzu 'Pɔpa gbaa wa 'na gbalɪ -Lagɔgbɔ -Azii -dɔdɔ -gɔ -nɪ, 'in wa yia Flizii -yɔ -Galasii -dɔdɔ -gɔ 'plɪ. 7 Da wa nynia Mizii -yɔ Bitinii 'wɔgbelida, wa ka Bitinii dɔdɔ -gɔ -mnmnɛ layla. 'In -Zezuu Zuzu 'nɪ we ŋwnu wa -yla. 8 We 'gbɔ, wa 'plɪa Mizii -dɔdɔ -gɔ, 'in wa yia Tloasɪgbe nɔkplɛ mnɪ. 9 Sabɔ, Pɔlv yia Masedvanɪ -nyimɛ yabhlo -yɔyɪ 'yɪligbeda ɔ 'yɪ 'wɔ. 'In -mɔɔ nɛɛ ɔ -yla: «-Na zukpa -wa, -in 'plɪ Masedvanɪ -dɔdɔ -gɔ, -in 'ka -aɪn 'wɔsa.» 10 Wee gbɔ -mɪnɪ 'bhɔa Pɔlv 'yɪ -gɔ, -bha -bhlokpade -a gbaa -a 'ka Masedvanɪ mnɪ. -We ka gbɔ -wa, -a ka we -yɔyɪ nu, -Lagɔ ka -aɪn la, -a 'ka -mɔ -nyima -yla -Lagɔgbɔ gba.

Lidii ŋwnua -Lagɔgbɔ -yɔ Filipɔgbe 'wɔ

11 -A -gblaa 'glɔ 'wɔ Tloasɪ, 'in -a yia 'nyunyɪdɪdɔdɔ wa laa Samotlasɪ -gɔ mnɪ tɪklɪ. -Mɔɔ 'bɪgɔ zli zlia, 'in -a yia Neapoli nyni. 12 -Mɔ -a 'bhɔa, 'in Masedvanɪ -dɔdɔ -gɔ 'gbe 'kadɔ wa laa Filipɔ, -we Wlɔmɔ -nyima pɪa 'wlu la, 'in -a yia -mɔ mnɪ. -A ka 'yɪ duun li wee 'gbe nɔkplɛ.

13 Nyapɛyɪ nynia, 'in -a yia 'gbe nɔkplɛ 'tɪla, -a yia -gbɔa ŋwe -yɔ mnɪ. Da -a zua we dli -gɔ nu, -mɔ Zuifɔ bhuhhoelia 'cɪn -Lagɔ. 'Nwnɪ -wa gbelia -bha 'wlu, -a -dia la, 'in -a yia wa -yla gbɔ gba. 14 Waa 'ŋwnɪ glaa 'yabhlo wa laa Lidii, Tiatilgbe 'wɔ wa gwalɪa ɔ, 'naa -zalɔ ka -vale 'tɛa, 'mɔ ɔ paa pɛlv, 'in ɔ bubɔa -Lagɔ. ɔ mɪ -aɪn yukwli pɔlvda, 'in Nyimaa -Kanyɔ yia ɔ dli 'wɔkalɪ, -zugba -we Pɔlv mɪa gbada ɔ nu we. 15 Da -a batizea ɔ -yɔ ɔ nyima 'sɔ, 'in ɔ nɛɛ -aɪn -ylaɛ: «We -ka aɪn dli -mɪ, nu, in ka -Lagɔgbɔ -yɔŋwnu 'pɪɛn, a yi na -gbɛ ladɪa.» 'In ɔ nɛɛ -a ŋwnu we -yɔ -kpɔ.

Filipɔgbe nɔkplɛ, wa 'paa Pɔlv -yɔ Silasɪ -kaslv 'wɔ

16 'Yɪ yabhlo nya, da wa bhuhhoelia -Lagɔ, -a mɪ -mɔ mnɪda, 'in gaylonɔwɔ yabhlo yia -aɪn yoo yi. ɔ ka -zatɪbɛ -zuzu -gɔ, mɔ nya ɔ bhɪa kwɛ la. Wee

ɔ kwɛ labhlɪɛ -yɔ ɔ yia 'gwɛzi duun ɔ -cɪan -yla. 17 'In ɔ yia -a -yɔ Pɔlv 'sɔ 'bɪ -bholu, 'wɔkpɪkpɪ nya: «Waa nyima mɪa da, Yalɪ -Lagɔɔ lubhonɔnya -wa. Sa -Lagɔ 'kaa aɪn gbɔ 'wɔsa, we 'yoo wa mɪa da aɪn dasloluda.» 18 'Sa ɔɔ 'ŋwnɔ nɔa 'kɔmɔ. We bhɪalɪda, 'cɛ yia Pɔlv dɔlv, ɔ 'bhɪtia, 'in ɔ nɛɛ wee zuzu -ylaɛ: «-Zezu Klisu 'ŋnɪ nya, in nɛɛ -mɪ -ylaɛ, -in 'tɪla ɔ 'wɔ!» -Bha -bhlokpade, 'in wee zuzu yia ɔ 'wɔtɪla.

19 ɔɔ gaylonɔwɔ -cɪan yia we -yɔyɪ nu, ɔ 'nɪ 'maslɛn mneni, ɔ 'ka wa -yla 'gwɛzi 'yɪ. 'In wa yia Pɔlv -yɔ Silasɪ kpa, 'in wa yia wa -zejila 'wɔ kwa nyimaa 'yugalɪnyaa -gbɛ, -gla nya. 20 Wa kwaa wa Wlɔmɔ gbɔwɔbhunya 'yu, wa nɛɛ -maa -ylaɛ: «Nyima mɪa da, wa ka -amɪa 'gbe gbugblolu. Zuifɔnya -wa, 21 'in wa zuayli -gbɔ, -amɪa Wlɔmɔ -nyimaa tite gbaa -a 'na ŋwnunu -yɔ -nɪ, 'in -a 'na nɔnɔ lɛ nɪ, 'mɔ wa slolua.» 22 'In nyimaa -zlo yi 'yaa wa 'cɛ -yɔ 'palɪ.

Wlɔmɔ -nyimaa gbɔwɔbhunya nɛɛ wa -sa Pɔlv -yɔ Silasɪ -bana 'wɔ, 'in wa 'ka wa selɪ. 23 Wa selɪ wa bhabha, 'bhɛ, wa yia wa -kaslv 'wɔpa. 'In wa nɛɛ -kaslvbuduu ŋwɛkɔnyɔ -yla, ɔ zu wa 'yɪyɔ 'nanɔ. 24 Wa gbaa sa wɛli -mɪnɪ ɔɔ -kaslvbuduu ŋwɛkɔnyɔ -yla, 'in -mɔɔ yia wa -kaslvbuduu nyɪdɪ -komi zɔ 'pa. 'In ɔ yia wa gbloko bhɔ 'wɔ palɪ.

25 -Mɔ zli -nyɪdɪ, Pɔlv -yɔ Silasɪ 'sɔ mɪ -Lagɔ bhuhhoeda, wa mnɪnɪ -Lagɔɔ 'ŋnɪ lɔv nya, -zugba -kaslvnyima tɔlv pɔlv wa yukwli. 26 -Bha -bhlokpade, dɔdɔ yia zuklu 'tɪtɛɛ, 'in -kaslvbuduu -klu yia lazuklu. Tɔɔn, 'in we klolo weee yia -kalɪ, 'in -kaslvnyima weee gbloko yia ladɪdli. 27 Da ɔɔ -kaslvbuduu ŋwɛkɔnyɔ ganɔa, 'in ɔ yia klolonya -yɔyɪ -kalɪda. ɔmɔ dli nu, waa -kaslvnyima ka -gwa. 'In ɔ yia -mɔ ɔ tɔvgble -sa, ɔ 'ka ɔ 'dɛ 'bha. 28 'In Pɔlv yia 'wɔkpɪ 'tɪtɛɛ, ɔ nɛɛ: «-In 'na nɔnɔ -na 'dɛ gbonyuu -yla lɛ -nɪ, -a 'dɛ weee mɪ -bha!»

29 Tɔɔn, -kaslvbuduu ŋwɛkɔnyɔ yia 'napɛ -yɔlayɪbha, 'in ɔ yia gwagwɛ -yɔ tɛltɛlɛ nya -buduu komi zɔ pla, 'in ɔ yia Pɔlv -yɔ Silasɪ 'sɔ 'yɪ 'kukolu 'sɪbhli. 30 -Mɔɔ 'bɪgɔ, ɔ wlelia wa, 'in ɔ yia wa layɪbha: «Na -cɪan, sa in 'ka nu, 'in in 'ka gbɔ 'wɔbhɔa?»

31 'In Pɔlv -yɔ Silasɪ yia we 'bɪgɔpalɪ ɔ -ylaɛ: «-In zu Nyimaa -Kanyɔ -Zezuu dli -

gu, 'in -in -yo -na zwaylinyima 'so 'ka gbu 'wobhu.» ³² 'In wa yia o -yo o zwaylinyima weee-yla-Lagogbu gba. ³³ Sabo, bhla -bhloo 'de nya, 'in o -kaslobuduu nwekonyo -yo Pobo -yo Silasi 'so yia o 'deε -gbe mni. 'In o yia wa 'gbia gb, 'in -maa yia -bha -bhlokpade o -yo o zwaylinyima weee batizee. ³⁴ O -yo Pobo -yo Silasi mnia o -budunweε, 'in o yia wa lililu 'nye. 'In o nyime -yo o zwaylinyima yia 'muna li, -Lagoo dli -gubzuvoo 'gbu.

Pobo -yo Silasi wa -saa -kaslo 'wu

³⁵ Da zli zlia, Wlomv -nyimaa gbuwobhunya yia 'sloja tie -kaslobuduu nwekanyoo -gbe nu, wa 'tide waa nyima -manu 'yi. ³⁶ 'In -kaslobuduu nwekonyo yia we weli Pobo kwa, 'in o neε: «Gbuwobhunya ka nyima tie, wa neε, in 'tide ain 'yi. We 'gbu, a mnenu a 'ka 'tla, 'in a 'ka mni -dlao.»

³⁷ 'In Pobo neε waa 'sloja -ylaε: «-Amia -wa Wlomv -nyima, wa 'ni -amias -yogbu 'wobhu sazono sa, 'in wa yia -ain bhitu -zejila 'wu, 'bhie, 'in wa yia -ain -kaslo 'wupa. 'In -sleεn wa 'yibha wa 'ka -ain -kaslo 'wu -sa 'wiemu? -Innya, we 'na 'ka lenu. Wa yi, wa 'ka -ain weli wa 'de nya!»

³⁸ 'In 'sloja yia we 'di Wlomv -nyimaa gbuwobhunya -gbe kwa. -Maa 'nua nu, Pobo -yo Silasi mi Wlomv -nyima nya, 'in we yia -maa nyano dli 'woslu. ³⁹ 'In wa yia wa bhuhoea yi, 'bhie, wa yia wa -kaslo 'wu -sa. 'In wa neε: «Amia zukpa -wa, a 'tla 'gbe nukple!» ⁴⁰ Da Pobo -yo Silasi 'tlaa -kaslo 'wu, 'in wa yia Lidiii -budunweε mni. Wa 'yia -Lagobhelia, 'in wa yia wa 'kwayli 'pa, 'bhie, wa yia mni.

17

Pobo -yo Silasi so gbaa -Lagogbu Tesalonikigbe nukple

¹ Pobo -yo Silasi 'so 'plia Anfipolisi -yo Apoloni -gbenya nukple, 'in wa yia Tesaloniki nyini. -Mo Zuifov *-Lagobudu mia. ² 'In Pobo yia -mo pla sa o nua 'cin 'sa. 'In Zuifov Nyapeyli ta nya, 'in o -yo wa yia -Lagosebhe -gu kpeli. ³ 'In o yia we 'ji gba, 'bhie, o yia we wa 'kluslolu nu, wee 'sebhe neε, we mi nu, -Lagoo -Bhasanyo sia, o 'ka tli, 'in o 'ka 'woso tilitnya glaa. O neε nu: «Oo -Zezu -o ka gbu na gbaa da ain -yla, mo -wa -Lagoo -Bhasanyo.» ⁴ Wee weli zia wa lu Zuifo

talob dli kwe, wa yia we -yohnu, 'in wa yia Pobo -yo Silasi 'bubholu. 'Sa -bhlokpade, *Gleki -duun -wa buboo Zuifov -Lago nua, we -yo 'nnumni zwaylinwnu -zlo.

⁵ 'In Zuifov yia we zenyni nu, wa yia gbokpua -nyima labhu 'yloogbu, 'in wa yia -zle ladu 'gbe nukple. 'In wa yia Pobo -yo Silasi da mni, Zasoon -budunweε, wa 'ka wa -zejila 'yu kwa. ⁶ 'In wa 'ni Pobo -yo Silasi 'yu 'gbu, wa yia Zasoon -yo -Lagobhelia talva 'gbee 'wlulapinya 'yu kwa. 'In wa yia 'wokpikpie bhli: «Nyima -manu ka dudu weee gbugblolu, 'in wa yi 'yaa -sleεn -seli yi! ⁷ Zasoon ka wa 'bi 'nye o 'deε -gbe! Waa nyima wee'e zo nyimaa 'wlulapinyo 'kadu *Sezaaa titenya 'nuwe, 'in wa neε, nyimaa 'wlulapinyo -putu mi, 'mo wa laa -Zezu.» ⁸ 'In wee weli nya -mni yia nyimaa -zlo -yo gbee 'wlulapinyaa dli 'wobhu, ⁹ 'in wa neε Zasoon -yo -Lagobhelia talva -yla, wa plub 'gwezi 'kadu yabhlo. Wa wlaa we, 'bhie, wa yia wa 'yitide.

Pobo -yo Silasi gbaa -Lagogbu Belegbe nukple

¹⁰ Da sabo bea, 'in -Lagonyima yia -bha -bhlokpade Pobo -yo Silasi yoo kwa Belee. Da wa nynia -mo, 'in wa yia Zuifov -Lagobudu zo mni. ¹¹ Belee -Zuifov dli nanu 'yli, we 'ka Tesaloniki -Zuifov 'wuzi. Wa ka -Lagogbu yukwli pulu, 'in wa yia we -yohnu gwagwie nya slvi 'muna nya. 'Yi weee nya, wa kpa -Lagosebhe, 'in wa 'ka we -yoyi nu, -de -we Pobo gbaa gbuzono. ¹² 'In waa Zuifov glaa -nyima duun yia -Lagogbu -yohnu. 'In Gleki glaa 'nnumni zwaylinwnu -yo nukpasia duun yi 'yaa -Lagogbu -yohnu.

¹³ Da Tesaloniki -Zuifov 'nua nu, Pobo mi Belee -nyima -yla -Lagogbu gbada 'ya, ton, 'in wa yia wee gbee nukpla -nyimaa dli yali 'paa mni, 'in -maa yia gbugblolu. ¹⁴ 'In -bha -bhlokpade -Lagobhelia yia Pobo yoo kwa gumunyu -yo -gbein. 'In Silasi -yo Timotee yia Belee -tu. ¹⁵ -Wa kwaa Pobo yoo, wa -yo o 'so yia Atenigbe nukple nyini. Wa 'bhitia lu la, 'in Pobo yia wa weli zu, nu, Silasi -yo Timotee yli -mo o slvi.

Pobo gbaa -Lagogbu Atenigbe nukple

16 Da Pòlv mìa Silasì -yò Timotee wuda Atenu, ò 'yia we -yò nu, wee 'gbee nukpla -nyuma, yoyolagò wa bubòa duun, 'in ò dli yia 'wòsò. 17 'In Zuifu -yò -wa 'nìa Zuifu, -wa bubòa -Lagò, 'ma ò -yò wa kpèlia -Lagògbu -gù -Lagòbudu zò. 'In sa zli zlia -bhlo, 'sa ò gbaa -Lagògbu 'pliplinya -yla -gblògblo 'wò. 18 'Sebhe -yilonya 'kadì wa laa Epikulu 'bunyima -yò Sitoisinyuma, -maa -yò ò bhlia kpèlikpèlie 'ya. Tòlva nèè: «Zlesanyò mìa nì nèè -bha saa?» Tòlva nèè: «We 'wlv sa 'lakpa -Lagònyaa gbù ò mì gbada.» Nu, -Zezuu gbù -yò tìtlinya glaa 'wòsògbù Pòlv mìa gbada, 'mù wa 'nva. 19 Da wa kpa Pòlv, 'in wa -yò ò yia wa gbùwòbhunya 'yu mni, -gògò wa laa Aleopazì 'wlu. 'In wa yia ò layibhaè: «Gbù -lolu -in mìa dè -sloluda, -in mneni -in 'ka we 'ji gba -ain -yia? 20 -We ka gbù -wa, -nanagbunya -na gbaa dè -ain -yia, -a 'yibha -a 'ka we 'ji 'wòlanu.»

21 Nu, Atenu -nyuma weee -yò wa 'lakpanya tva -bha bhla duun nya, 'wòbhlolugbonyaa kpèlie -yò we yukwli pulve nya.

22 -Mò Aleopazì 'wlu Pòlv -sòa 'wò, 'in ò nèè: «Atenu -nyuma, na yì we -yò nu, amiaa bubòli nanì ain dudu bhabha. 23 Da in mìa amiaa 'gbe nukplè -zieda, in ka amiaa bubòlii *-bada 'yì. Amiaa -zilagòbubòlulu yabhlo in 'yia -bha wa cèliaè: -LAGÒ -Ò NYÌMA 'NÌA -YÌ. 'In -we a 'nìa -yì, a bubòa, we gbù in yia da ain -yia gbaa. 24 'In -Lagò -ò nva dudu -yò we -gù -lu weee lè, mò -wa yalì -yò dudu -Kanyò. Ò'ò -dìlì nyumaa 'sòbha 'sòbha zilabòbò -budu zò la. 25 -Lagò 'nì 'yibha nyuma 'nyè ò -lu yabhlogbòò, nu, mò nyèa nyuma 'yliyògagie, nyapeli, we -yò -lu weee. 26 Nyimè yabhlogbòò ò -laa la, 'in weli weee yia layi -mòò 'gbù, 'in wa yia dudu weee -gù ladi. 'In ò yia -zùv 'wòsìsalida lènu wa -yia, 'in ò yia dudu wa 'kaa -gù ladi bòlv palì. 27 Nyuma 'ka -Lagòò datalì 'gbù, ò yì 'saa nu. Wa -ka siada -mì, ò datalie nya, 'in wa 'ka ò 'yì. 'In -zugba -Lagò 'nì -ain -yòbhuda -mì 'pupì. 28 Ò'ò 'gbù -a -gaa 'yliyò, -a nòa, 'in -a mìa la.» Amiaa gbalinyaa tòlva ka we gba: «-Amia mì 'ya ò 'yua nya.»

29 «-A mì -Lagòò 'yua nyaa 'gbù, -a 'na palilì -can, 'gwezi -yò tukpa -we nyuma telia wa

'ylimnee nya -Lagò 'wò -nì. 30 Da nyuma 'nìa gbù yabhlogbòò -yì, 'sa wa nva, 'in -Lagòò gbù 'nì -mòvunya 'wòlapilì. Nu, -slèen, dudu -nyuma weee ò laa, da wa -ka -mì, wa 'ka wa dli 'bhiti. 31 Ò'ò ka 'yì yabhlo zò, ò 'ka nyimè yabhlo ò -saa -bha, ò 'ka ò -gù 'plilì, 'in ò 'ka dudu -nyumaa -yògbù 'wòbhhu tiklu. Ò'ò ka we nyuma weee 'klòslolu, zò nyimèè 'wòbhuhue nya tìtlinya glaa.»

32 Da wa 'nva tìtlie luv 'wòsò gbù, Pòlv ñwèè, 'in -zakpa -bhlo yia ò gla palì, 'in tòlva nèè: «'Yì -putu nya, 'bhie, -a 'ka -mì yukwli pulv, wee gbù -mìnu 'gbù.» 33 'In Pòlv yia wa glaa 'bhù. 34 Nyuma -tòlva -wa ñwnua -Lagògbù -yò, 'in -maa yia Pòlv 'bì mni. Wa glaa Atenu gbùwòbhunyaa lonyimè yabhlo wa laa Denisì klaa, 'ñwnò yabhlo wa laa Damalisì, we -yò nyuma tòlva, ma -wa.

18

Pòlv mì Kolentìgbe nukplè

1 -Mùv 'bìgù, Pòlv 'bhva Atenu, 'in ò yia Kolentì mni. 2 Zuifu yabhlo wa laa Akilasi, wa gwalia Pòòn -dudu -gù, 'in ò yia -mò ò yì, -zugba ò -yò ò 'ñwnò Plisilì ka Italii -dudu -gù 'bhù 'lulolu. -We ka gbù -wa, nyumaa 'wlulapilinyò 'kadù Klodù nèè, Zuifu 'bhù Wlòmugbe nukplè. 'In Pòlv yia wa -gbè mni. 3 Nu, wa nòvù -lubhoo 'yì -bhlo, *'naabuduu 'naa wa lva, we 'gbù, ò yia wa -gbè ladilia mni, -zugba wa nva lubho dabudu. 4 Sa *Nyapèyì nynia -bhlo, 'sa Pòlv bhua weli 'wò -Lagòbudu zò, 'in ò gbaa, ò yia 'klì, ò 'ka Zuifu -yò Glèkì lu.

5 Da Silasì -yò Timotee 'bhva Masedvanì, Pòlv yia bhla weee nya -Lagògbù gbada -tò, -zugba ò gba Zuifunya -yia, nu, -Zezu -wa -Lagòò -Bhasanyò. 6 'In Zuifu yia Pòlv -yòwòsòlv, -zugba wa velì ò. 'In ò yia ò -bana 'wòvu wa -gù*, ò nèè wa -yiaè: «A -ka mni, amiaa 'dèè 'bìgù -wa, we 'nì na gbù. Nu, we 'bhù -zèen 'wò, -wa 'nìa Zuifu, wa -gbè na yia mni.»

7 Pòlv 'tlaa -Lagòbudu zò, 'in nyimè yabhlo wa laa Titiusì Zutusì -ò bubòa -Lagò, 'in -ò ka -budu mìa -Lagòbudu kwesi, 'in ò yia -mòò -gbè mni. 8 -Lagòbuduu 'yugalinyò Klisipusì zva Nyumaa -Kanyò dli -gù, we -yò ò zòaylinyuma. Kolentì -nyumaa -zlo -wa pulva

* 18:6 Mù slolua nu, ò ka -mò ò sò -sa.

Pɔlv wɛlɪ yukwli, 'in -maa yi 'yaa -Lagɔ dli -gɔ zv, 'in wa yia wa batizee.

9 Sabɔ yabhlo nya, Nyɪmaa -Kanyɔ 'tlalia Pɔlv 'klɔ ɔ 'yli 'wɔ, 'in ɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-In 'na nɔnɔ nyanɔ -ni, -in -tv gbada. -In 'na 'munu ŋwɛ -ni. 10 Nu, in -yɔ -mɪ 'sɔ mɪ. Nyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'na 'ka -mɪ kwɛzɪ, 'in ɔ 'na 'ka -mɪ -yla gbɔnyuu lɛnɔ. -We ka gbɔ -wa, gbe ni nɔkplɛ, -wa mɪa na -nɔ nya wa -zu 'wɔ.» 11 Pɔlv li Kolɛntɪ -zv -bhlo 'cɔ gbelibhlo, -zugba ɔ slolu -mɔ nyɪma -Lagɔwɛli.

12 Bhla -we nya Wlɔmɔ -nyɪmɛ Galioɔn pɪlia Akai 'wlu la, 'in Zuifɔnya yia Pɔlv -yɔ gwe 'pa, 'in wa -yɔ ɔ yia gbɔwɔbhhu -zejila 'yu mɪ. 13 'In wa nɛɛ: «ɔɔ nyɪmɛ -mɔni, sa -amɪaa tite 'nɪa gba, 'sa ɔ gbaa nyɪma bɔbɔ -Lagɔ.»

14 Pɔlv 'ka ŋwɛ gbaa yi, 'in Galioɔn nɛɛ Zuifɔ -ylaɛ: «We -ka nu, ɔɔ nyɪmɛ ka tite mɪnɔ, 'in ɔ yi gbɔ 'kadɔ -nyumɔ, -zugba in ka yaa dli lapali, 'in in ka amɪa Zuifɔ yukwli pɔlv. 15 -We ka gbɔ -wa, wɛli klaa, 'ŋmɪ klaa, we -yɔ amɪaa 'dɛɛ tite -gɔ a mɪa kpɛlɪlɪdaa 'gbɔ, amɪaa 'dɛɛ gbɔ mɔ. In 'nɪ 'yɪbha in 'ka sanɛɛ -sukpa gbɔwɔbhunyɔ -zɛ!» 16 'In Galioɔn yia wa vu gbɔwɔbhhu -zejila 'yu. 17 Tɔɔn, Zuifɔ weee kpa -Lagɔbuduu 'yugalɪnyɔ Sɔsitɛnɪ, 'in wa yia ɔ bhɪtɪ -bha gbɔwɔbhhu -zejila 'yu.

'In Galioɔn 'nɪ we 'yabhlogbɔɔ -gɔsa.

Pɔlv bhitia Antiɔsv lv

18 Pɔlv ka 'ya Kolɛntɪ -gwɛ kplokplɔ. 'Bhie, ɔ yia -Lagɔbhelia wɛli 'pa, 'in ɔ yia 'glɔ 'wɔ -gblaa, ɔ yia Silii -dɔdɔ -gɔ mɪ, ɔ -yɔ Plisilɪ -yɔ Akilasɪ 'sɔ. Da wa 'kaa 'glɔ 'wɔ -gbla, 'in ɔ yia ɔ 'nyi kpla Sankleegbe nɔkplɛ. -We ka gbɔ -wa, ɔ ka -Lagɔ -yla bi. 19 Wa nɪnia Efɛzɪ, -bha Pɔlv tɪa Plisilɪ -yɔ Akilasɪ. 'In ɔ yia -Lagɔbudu zɔ mɪ, 'in ɔ -yɔ Zuifɔ yia kpɛli. 20 'In -maa nɛɛ ɔ -yla, ɔ -tv wa -gbɛ -slɔ, ɔ 'nɪ we -yɔŋwɪnu. 21 ɔ 'paa wa wɛli, 'in ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «-Lagɔ -ka ŋwɪnu, 'in na yia amɪaa -gbɛ lv.» 'In ɔ yia 'glɔ 'wɔ -gbla Efɛzɪ, ɔ yia mɪ. 22 -Mɔv 'bɪgɔ, ɔ nɪnia Sezalee, 'in ɔ yia -Lagɔnyɪma fɔsaa mɪ -Zeluzalɛmɔ.

'Bhie, ɔ yia Antiɔsv mɪ. 23 ɔ lia -bha 'yɪ sanɪmɛ Antiɔsv, 'bhie, ɔ yia lɔmɪ. ɔ 'plɪlia -Galasii -yɔ Flizii -dɔdɔ -gɔ -bhlo -bhlo, -zugba ɔ pa -Zezuu 'bɪnɔnya weee 'kɔayli.

Apolɔsv

24 Zuifɔ -ɔ wa gwalia Alezandli, wa laa Apolɔsv, yia Efɛzɪ yi. Gbagbanyɔ -zɔnɔ -wa, 'in ɔ -yia -Lagɔsɛbhɛ 'nanɔv. 25 Nyɪmaa -Kanyɔ 'Yloogblɔ wa -slolua zlɪmɛ ɔ, -slɛɛn dli weee nya ɔ gbaa, 'in ɔ slolua -Zezuu gbɔ kpɛɛn kpɛɛn. 'In Zaaan nyɪmaa batizee -gbɔ -bhlo ɔ -yia. 26 'In Apolɔsv yia -Lagɔgbɔv gbagbɪɛ bhli dli tɛlɔ nya, Zuifɔv -Lagɔbudu zɔ. Da Plisilɪ -yɔ Akilasɪ pɔlv ɔ yukwli, wa yia ɔ 'wɔbhhu, wa -yɔ ɔ 'sɔ yia wa 'dɛɛ -gbɛ mɪ. 'In wa yia ɔ -Lagɔv 'Yloogblɔ -slolu kpɛɛn kpɛɛn.

27 -Mɔv 'bɪgɔ, Apolɔsv 'yɪbha ɔ 'ka Akai mɪ. 'In -Lagɔbhelia yia ɔ 'kɔayli 'pa, 'in -maa yia wee dɔdɔ -mɔv -gɔ -Lagɔnyɪma 'sɛbhɛ yoo 'pa nu, wa kpa ɔ 'nanɔv wa 'lakpa yu nya. Da ɔ nɪnia -mɔ, -wa plaa -Lagɔ, -Lagɔv 'nanɪ nya, 'in ɔ yia wa 'wɔsa bhabha. 28 ɔ ka -Lagɔsɛbhɛ zɛli Zuifɔ -yla, 'in ɔ yia wa -slolu tiklu nu, -Zezu mɪ -Lagɔv -Bhasanyɔ nya, 'in ɔ 'nɪ Zuifɔv wɛli -yɔŋwɪnu, ɔ yia wa lu -zejila 'wɔ.

19

Pɔlv -zakpa 'sɔnɔ mɪa Efɛzɪ

1 Bhla -we nya Apolɔsv mɪa Kolɛntɪ, 'in Pɔlv yia -Aziii* -gɔgɔ -ka -dɔdɔv yali -gbɛin 'plɪli, 'in ɔ yia Efɛzɪ nɪni. 'In ɔ yia -mɔ -Zezuu 'bɪnɔnya tɔlv yli. 2 'In ɔ yia wa layɪbhaɛ: «Da a zva dli -Zezu -gɔ, Zuzu 'Pɔpa ka aɪn -gɔ kwɪlɪli?»

'In wa yia we 'bɪgɔpali ɔ -ylaɛ: «-A 'nɪ -slɔ 'nɔ nu, Zuzu 'Pɔpa mɪ.»

3 'In Pɔlv yia wa layɪbhaɛ: «-Zugba, sa wa batizee aian?»

'In wa yia we 'bɪgɔpali: «Zaaan nyɪmɛɛ batizee batizee sɔlv wa batizea -aɪn.»

4 Pɔlv nɛɛ wa -ylaɛ: «Nyɪma -wa ŋwɪnu wa dli 'bhɪtigbɔ, 'ma *Zaan batizea. 'In ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Nyɪmɛ -ɔ yia 'mɪ lɔv yia, a zv ɔ dli -gɔ, mɔ -wa -Zezu.» » 5 Da waa Efɛzɪ -nyɪma 'nɔv wɛli -mɪni, 'in wa yia wa 'dɛ wla, wa batizee wa Nyɪmaa -Kanyɔ -Zezuu 'ŋmɪ nya. 6 Pɔlv palɪa wa sɔ -gɔ la, 'in Zuzu 'Pɔpa yia wa -gɔ kwɪli. 'In wa yia wɛli -putunyaa gbagbɪɛ bhli, -zugba wa paa -Lagɔgbɔv -fali.

7 Wa 'dɛ weee mneni wa 'ka sa nyɪma kugbua lɛ 'sɔ ŋwɛɛ nɪni.

* 19:1 'Mɔ wa laa -zɛɛn «Asie Mineure» -tuauwɛli 'wɔ.

8 -Muu 'bigu, Pɔlv plaa -Lagɔbudu zɔ, 'in ɔ yia -Lagɔgbu gbada -tu 'cu ta nukple dli telɔ nya, -zugba ɔ gba -Lagɔɔ nyimaa 'wlu-lapilɔgbu, 'in ɔ yi 'kli, -wa mia ɔ yukwli pɔlvda ɔ 'ka wa lu. 9 'In duun yia yukwli -yɔsumani, -maa 'ni -Lagɔgbu -yɔɲwnu, 'in wa yia -Zezuu 'Yloogblu gla pali -zejila 'wu. 'In Pɔlv yia wa -yɔ 'bhv, ɔ -yɔ -Zezuu 'binɔnya yia mni, -zugba ɔ slolu wa -Lagɔgbu 'kɔmɔv, Tilanusu lakɔni -budu zɔ. 10 'Sa ɔ -tua nɔda -zɔ 'sɔ nukple. 'In Zuifu -yɔ Gleki sɔ mia -Azii -dɔvɔ -gv, -maa yia Nyimaa -Kanyɔɔ gbu 'nu.

Sevaaa nvkpasuyua

11 'In -Lagɔ yia gwɛdigbu 'kadɪ 'kadɪ lɛv, Pɔlv sɔ nya. 12 'In 'klɔɔ -seli -mislo -yɔ 'naa -kibhenya bhli ɔ ku ɲwe, 'mɔ wa kwaa guzunya. 'In -maa gu yia -maa -yɔ 'bhv, zuzu 'nyii -we -dila wa 'wɔ la, 'in we yia wa 'wɔ 'tla.

13 Zuifu tɔlv -wa jɪlia 'gbe, zuzu 'nyii vu-vue nya guzunya 'wɔ, -maa yi 'yaa Nyimaa -Kanyɔ -Zezuu 'ɲni laylali, we vuvue nya. 'In wa nɛɛ zuzu 'nyii -yla: «-Zezu ka gbu Pɔlv gbaa da, -a nɛɛ, ɔ 'ɲni nya a 'tla wa 'wɔ!» 14 Zuifu -Lagɔbɔɔnyaa -kanyɔ mɪ -bha, 'mɔ wa laa Sevaa. ɔ ka nukpasuyua gbesɔ, ma nu 'saa.

15 'In zuzu 'nyuu yia we 'bigupali wa -yla: «In -yi -Zezu, 'in ɔ Pɔlv -mia, in -yi -mɔɔ. 'In amia naa, nyɔɔ amia -mia?»

16 Nyimɛ kaa zuzu 'nyuu 'wɔ, -mɔɔ yia wa -gɔbho. 'In ɔ yia we -slolu nu, ɔ 'tela, ɔ -zi wa. ɔ nɔa wa lɛ, 'in ɔ yia wa -bana yla, 'in wa -yɔ gwagwie yia ɔ -budu zɔ 'tla kpanu nya.

17 Zuifu -yɔ Gleki mia Efezi 'nɔa gbu -mni, 'in nyanɔ yia wa 'wɔslo. 'In wa yia Nyimaa -Kanyɔ -Zezuu 'ɲni 'ylimani. 18 Nyima -duun -wa ɲwnua -Lagɔgbu -yɔ, 'in wa yia wa gbonyuu gbaa yi 'titeɛ nyima -zejila 'wu. 19 -Dlabhia -lɛnɔnya duun -yɔ wa 'sɛbhɛɛ -zlo yia yi, 'in wa yia we -sie nyima weee 'yu. Wa zɛlia we -valɛ we nyini 'gwɛzii 'wlu glu ta 'wlu kugbua lɛ gbu†. 20 'Sa -Lagɔgbu mne-nia la, 'in we yia -gɔwɔlaylimani, Jejitapeɛ 'tite slolue nya.

-Zlɛ 'kadɔ mɪ Efezi

21 Gbɔnya -mni 'bigu, Pɔlv nɛɛ Masedvani -yɔ Akai ɔ plɪia ɔ 'ka -Zeluzalem mni. ɔ nɛɛ:

«-Muu 'bigu, in -ka -mɔ nyini, we mɪ nu, in mni 'ya *Wlɔmɔ 'yia.» 22 Timotee -yɔ Elasi -wa -wa ɔ 'wɔsanya, 'in ɔ yia -maa sɔbhie tie Masedvani, 'in ɔ 'dɛ yia -Azii -tu 'yli yasɔle nya.

23 -Muu bhla, 'in gbu 'kadɔ yia bhli -Zezuu 'Yloogblu 'gbu. 24 Nyimɛ yabhlo wa laa Demetliusu, 'gwɛzi nya ɔ bhlaa -lu yua -sɛsɛ. Nyimaa -lagɔ wa laa Atemisi† we -buduu 'wɔwɔ -yua -sɛsɛ ɔ bhlaa. Mu -yɔ, ɔ -yɔ ɔ lubhonɔnya yia 'gwɛzi duun. 25 'Yli yabhlo nya, Demetliusu gbelia ɔ lubhonɔnya -yɔ -wa -yɔ ɔ kaa lubhoo 'yli -bhlo 'wlu, 'in ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «'Talean, amiaa 'dɛ -yi we 'ji nu, 'mɔ lubho ni -yɔ -a yilia -amianu 'gwɛzi. 26 -We mia 'plida, a yi we -yɔ, 'in a nu we. ɔ Pɔlv nɛɛ nu, -lagɔ -we nyima tela, we 'ni -lagɔ -zɔnɔnya. ɔ ka nyima duun 'wlu -nyumɔ. We 'ni -seli Efezi -bhlo, we -tu 'wɔ -sɛ, we 'ka -Azii -dɔvɔ weee -gv lamneni. 27 -Muu mneni we 'ka -amiaa lubho -nyumɔ, 'in we 'ka Atemisi 'kadɔ -budu -yɔ we 'ɲni lasa. 'In nyima 'na 'ka -slɛɛn we 'ylimani. 'In 'mɔ wa bubɔa -Azii -yɔ -dɔvɔ weee -gv.»

28 Da nyima 'nɔa wee gbu -mni, wa 'paa 'cɛ, 'in wa yia 'wɔkpɪkɪ bhli: «Efezi -nyimaa Atemisi 'yilia!» 29 'In 'gbe -kpabhie yia gbugblolu. 'In Masedvani -nyima 'sɔ wa laa Gayusi -yɔ Alisitaki, -wa -wa Pɔlv nɔnɔnya, 'in wa yia -maa kpa, 'in wa -yɔ wa 'sɔ yia -gblɔgbu 'wɔ mni gwagwie nya.

30 Pɔlv 'yibha ɔ 'ka wa nyidi 'tla -zejila 'wu, 'in -Zezuu 'binɔnya nɛɛ ɔ -yla, ɔ 'na nu we lɛ -ni. 31 -Aziii lubhonɔnya 'kadɪ -tɔlv -wa mia Pɔlv 'talea nya, -maa yi 'yaa wee weli -bhlokpade ɔ yoo 'pa, nu, ɔ 'na 'sibhli wee -zejila 'wɔ la -ni.

32 -Muu bhla, nyima yiyli -gv, -zugba gbu bidi -bidi bidi wa nɔa lɛ. Nyima tɔlv kpi 'wɔ weli yabhlo nya, 'in tɔlv kpi 'wɔ 'ya weli -putu nya. 'In -we ka 'gbu wa yia 'wlugbeli, wa glaa -nyima duun 'ni we -yi. 33 We bhla Zuifu yabhlo wa laa Alɛzandɪ mɪ -bha. 'In nyima tɔlv yia we 'ji gba ɔ -yla, -zugba Zuifu tɔlv sua ɔ, ɔ 'ka gba. 'In Alɛzandɪ yia sɔ 'wɔbhu, ɔ 'yibha ɔ 'ka waa nyimaa -zlo -yla gbu gba. 34 Wa yibhelia ɔ Zuifu nya, 'in wa 'dɛ weee yia 'wɔkpɪda -tu weli -bhlogbɔɔ

† 19:19 'Yli glu 'sɔ 'yli kugbuaa lubhoo 'penɪgwɛzi -wa. ‡ 19:24 'Nɲnɔlagɔ -wa.

nya 'lɛli 'sɔ nukplɛɛ: «Efɛzɪ -nyɪmaa Atemisɪ 'yɪlia! Atemisɪ 'yɪlia!»

³⁵ 'In wee 'gbee fɛngblɛ yia nyɪma weee ŋwɛ 'munu. 'In ɔ nɛɛ: «Efɛzɪ -nyɪma, nyɪma weee -yi we 'ji nu, Efɛzɪ -gbe -wa Atemisɪ bubɔ -budu 'kadu -yɔ we tɛlɛtɛlɛ -tokpa, -we 'bhva yalu ŋwekɔnyɔ. ³⁶ Nyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ mneni ɔ 'ka gbɔ -mɪnɪ kpɛli. We 'gbɔ, a 'mu ŋwɛ, a 'na slolu gbɔ lɔ -nɪ. ³⁷ 'In nyɪma -wa a -laa -seli, wa 'nɪ we -budu zɔ -lu yabhlogbɔɔ yɪli, 'in wa 'nɪ -amɪaa -Lagɔ vɛli. ³⁸ We -ka Demetliusu -yɔ ɔ lub-honɔnya 'yɪbha wa 'ka nyɪmɛ 'klamanɪ, wa mɪnɪ gbɔwɔbhunya 'yu, gbɔwɔbhɔ yɪli nya. Mɔ wa 'kaa nyɪmɛ 'klamanɪ -mɔ mɪa dɛ. ³⁹ We -ka nu, a ka 'ya gbɔ yabhlo, a 'ka we layɪbha, -a mneni -a 'ka -mɔɔ gba -a 'dɛ weee 'wɪugbeliyɪli nya. ⁴⁰ -A fɛli -amɪaa 'dɛ gbɔ 'nyɛa, 'in wa 'ka -aɪn gbɔ 'wludɪ, nu, -amɪa sɔlva -amɪaa 'wlulapɪlɪnya -yɔ 'wɔ, gbɔ -we 'plɪa -zɛɛn daa 'gbɔ. Wee 'wɪugbeliɛ -mɪnɪ 'nɪ 'ji tiklu -ka, 'in gbɔ -we -a 'kaa gba, -mɔɔ 'nɪ -mɪ.»

⁴¹ Da ɔɔ fɛngblɛ gba 'saa, 'in ɔ nɛɛ nyɪma -yɪla, wa mɪnɪ wa -buduŋwɛɛ.

20

*Pɔlv mɪa Masedvanɪ -yɔ *Glɛsɪ -dɔdɔ -gɔ*

¹ Da -zɛ bhɪa, -mɔɔ 'bɪgɔ, Pɔlv yia -Zezuu 'bɪnɔnya 'wɪugbeli. ɔ zɔa wa 'dɪ, 'bhie, ɔ yia wɛli 'pa, 'in ɔ yia Masedvanɪ mɪnɪ. ² ɔ 'plɪa wee dɔdɔ -mɪnɪ -gɔ, 'in ɔ yia -Lagɔnyɪma 'dɪ duun zɔ. -Mɔɔ 'bɪgɔ, ɔ yia *Glɛsɪ nyɪni, ³ 'in ɔ li -mɔ Glɛsɪ -dɔdɔ -gɔ 'cɔ ta. Da ɔ mɪa 'glɔ 'wɔ -gblada, ɔ 'ka Silii mɪnɪ, 'in ɔ yia 'nɔ nu, Zuifɔ mɪ ɔ -yɔgbɔ zɔda, wa 'ka ɔ 'bha. Tɔɔn, ɔ yia ɔ 'dɛɛ dɪ zɔ lapɔpali nu, ɔ 'ka Masedvanɪ -dɔdɔ -gɔ lɔbhiti. ⁴ -Wa -yɔ Pɔlv mɪa, wa ŋnɪ nɪ: Belee -nyɪmɛ Pilusu 'yu Sopatɛɛ, Tɛsalonikɪ -nyɪma Alisɪtaki -yɔ Sekɔndusɪ, Delibɔ -nyɪmɛ Gayusɪ, 'in Timotee, we -yɔ 'ya -Azii -dɔdɔ -gɔ -nyɪma Tisikɪ -yɔ Tlofimu. ⁵ Nyɪma -manɪ -galɪa -aɪn 'yu, 'in wa yia -aɪn wɔ Tloasɪgbe nukplɛ. ⁶ *'Floo -we 'nɪa gɔɔ -yɔ -ka, we 'fɛtɪ 'plɪa, 'in -amɪa yia Filipɔgbe nukplɛ 'glɔ 'wɔ -gbla. -A li 'nyu 'klɔɔ 'yɪli gbu, 'in -a yia wa -gbɛ nyɪni Tloasɪ, -a li -mɔ lɔkɔwlu -bhlo.

Pɔlv mɪ Tloasɪ

⁷ Samidii jibheza, -a gbelia 'wlu, -a 'ka 'floo ladɪdɪ dabɔdɔ, 'in Pɔlv yia gbɔ -gɔgbɔɛ bhli -Lagɔnyɪma -yɪla. 'In zɪli -ka zɪli mɪa ɔ yɪaa 'gbɔ, 'in ɔ yia gbada -tɔ tiklu, 'in zɪli -gɔ yia bɛ. ⁸ -Buduu yu mɪa yali, -we zɔ -a gbelia 'wlu, 'napɛɛ -zlo mɪ -mɔ -nyumada. ⁹ Nyimeslɔyu wa laa Etikɪ -dɪa finɛtɪli ŋwɛ -gɔ la. Pɔlv ka gɔgbɔɛ latɪmanu 'gbɔ, Etikɪ yia 'yɪlaa ŋwɔ. ɔ zilia 'yɪlaa 'wɔ, 'in ɔ yia 'tazɪ tanɔɔ finɛtɪli 'yɪli 'bhɔ, 'in ɔ yia bhli. Wa 'ka ɔ 'wɔbhɔ, -zugba ɔ ka tɪ. ¹⁰ Pɔlv 'sibhɪlia la, ɔ kwɪlia ɔ -gɔ 'wɔ, 'in ɔ yia ɔ 'wɔbhɔ, ɔ nɛɛ: «Amɪaa dɪ 'na sumanɪ -nɪ, ɔ -ga 'yɪliyɔ!» ¹¹ -Mɔɔ 'bɪgɔ, Pɔlv -gblaa 'tazɪ 'wlu, ɔ dɪdɪlia 'floo la, 'in ɔ yia we li. ɔ gba 'yaa kplokplɔ, zɪ dolua 'wɔla, 'in ɔ yia mɪnɪ. ¹² 'In wa -yɔ ɔɔ nyimeslɔyu yia mɪnɪ, -zugba ɔ -ga 'yɪliyɔ, we yia wa 'dɛ weee dɪ lapali.

Pɔlv 'bhva Tloasɪ, 'in ɔ yia Milee mɪnɪ

¹³ -A -gaa 'yu, -a yia 'glɔ 'wɔ -gbla, 'in -a yia Asɔsɔ mɪnɪ. -Mɔ -a 'kaa Pɔlv 'wɔbhɔ, -we ka gbɔ -wa, ɔ nɛɛ ɔ 'ka -mɔ mɪnɪ bhɔ -gɔ. ¹⁴ Pɔlv yɪlia -aɪn Asɔsɔ, 'in -a yia ɔ 'wɔbhɔ 'glɔ 'wɔ, 'in -a -yɔ ɔ 'sɔ yia Mitilɛnɪ mɪnɪ. ¹⁵ -Bha -a -gblaa 'glɔ 'wɔ, 'in -a yia lɔbhiti gumunyu -gɔ. -Mɔɔ zɪ zɪa, 'in -a yia Kio 'klɔ nyɪni. -Mɔɔ 'bɪgɔ zɪ zɪa, 'in -a yia Samɔsɔ nyɪni, -mɔɔ 'bɪgɔ zɪ zɪa, 'in -a yia Milee nyɪni. ¹⁶ Nu, Pɔlv nɛɛ, Efɛzɪ ɔ plɪa, ɔ 'nɪa -bha 'yɪligbea yi, ɔ yi bhla lanyumɔnɔ -Azii -dɔdɔ -gɔ. ɔ 'yɪbha ɔ 'ka *Pantikɔtɔɔ 'yɪli nya -Zeluzalɛmɔ -mɪ, saɔ sa we -ka -mɪ. We 'gbɔ, ɔ yia kwɛlapulo.

Pɔlv 'paa Efɛzɪ leglizu nyɪma kpasɪ wɛli

¹⁷ Pɔlv mɪ Milee, 'in ɔ yia nyɪma Efɛzɪ tie nu, wa 'ka *leglizu nyɪma kpasɪ laa mɪnɪ. ¹⁸ Da wa nyɪnia Pɔlv kwesi, ɔ nɛɛ wa -yɪlɛɛ: «Na tianɔ nyɪnia -Azii -dɔdɔ -gɔ, sa in -yɔ aɪn 'sɔ -dɪa la, amɪaa 'dɛ -yi we. ¹⁹ In ka Nyɪmaa -Kanyɔɔ lubho nu na 'dɛɛ 'wɔtɪtɪɛ nya 'kienyi, sɪasɪɛ -yɔ 'mɪa nya 'yɪliya 'wɔ, na -yɔgbɔ Zuifɔ zɔaa 'gbɔ. ²⁰ Amɪaa 'dɛ -yi we 'ji nu, in 'nɪ gbɔ yabhlogbɔɔ aɪn -yɔ zizeli. -We weee 'kaa aɪn 'wɔsa, in ka we aɪn -yɪla gba, 'in in ka we aɪn -slolu -zejila 'wɔ we -yɔ amɪaa -budu zɔ. ²¹ In ka Zuifɔ -yɔ -wa 'nɪa Zuifɔ la, wa 'ka wa dɪ 'bhiti -Lagɔ 'yu, 'in wa 'ka -amɪaa -Kanyɔ -Zezu dɪ -gɔ zɔ.

²² «'In -slɛɛn, -Zeluzalɛmɔ na mɪnɪ. -Lagɔɔ Zuzu gbaa, in nu 'sa -gla nya. -We 'kaa -mɔ

14 Nu, o 'ni -amīaa weli 'wɔŋwnuda -mu 'gbu, -a yia o bhuhhoe 'yitide. 'In -a nɛɛ: «Nyīmaa -Kanyoo dɔmagbu nu lɛ!»

15 -A lia 'yli sanime wee da, 'in -a yia -amīaa 'gbanya -mɔzɔ, -a yia -Zeluzalemɔ mni. 16 -Zezuu 'bɪnɔnya tɔba mia Sezalee, -maa yia -ain yoo kwa. 'In wa yia -ain Siplo -nyime yabhlo, -o 'kaa -ain -gɔda 'nye, -o wa laa Mnasɔɔn -budunwee kwa. -Zezuu 'bɪnɔnyo -wa, we 'bi ka 'wɔgwɛ.

Pɔlv -yo -Lagɔnyima kpasɪ gbelia 'wlu -Zeluzalemɔ

17 Da -a nynia -Zeluzalemɔ, -Lagɔbhelia yia -amīaa 'lakpasu kpa 'mɔna nya. 18 -Mɔɔ 'bigu zli zlia, Pɔlv -yo -ain 'sɔ yia *'Zakee -gbɛ mni. -Mɔ leglizuu nyima kpasɪ weee gbelia 'wlu. 19 Pɔlv -saa wa fu, 'bhie, -we weee -Lagɔ nɔa lɛ nyima 'nia Zuifɔv -gbɛ, 'in o yia we 'di -sa wa -yla kpɛɛn kpɛɛn.

20 Da wa 'dɛ weee 'nɔa weli -mni, 'in wa yia -Lagɔɔ 'ɲni -mni. 'In wa nɛɛ Pɔlv -ylaɛ: «Bheli -in -tali, Zuifɔv 'wlu sanime ka -Zezu dli -gu zɔ, 'in wa mia Moizuu tite -yɔlanɛda. 21 -We wa mia gbada wa -yla -na daa mu ni: Zuifɔv -wa mia 'lakpanya glaa, -in nɛɛ wa -yla wa palɪ Moizuu tite -bɪgu, wa 'na 'palɪ wa 'yua knɪ 'wɔ -ni, 'in wa 'bhv -Zuifɔv lɛnugbu 'cɪn 'bi. 22 Sa -a 'ka we nɔa? 'Nɔa wa yia we -kpɔ, nu, -in ka yi. 23 We 'gbv, -we -a yia da -mi -yla gbaa, -in nu we lɛ. Nɔkpasia -mni -wa bia -Lagɔ -yla mi -ain glaa -seli. 24 -In -yo wa mni, -in -yo wa 'ka wa -yɔwɔlgbu lɛnu, -in plɔlv wa 'wlu, 'in wa 'ka wa 'nyi -sa. -In -ka 'sa nu, 'in nyima weee yibhelia we 'ji nu, -we wa gbaa -na daa, we 'ni gbuzɔnu. 'In wa 'ka we -yɔyi, nu, Moizuu tite -mi -na zɔ 'ya 'nɔŋwɛ. 25 We -ka nyima -wa 'nia Zuifɔv, -wa zɔa -Zezu dli -gu, gbv -we ka weli -a bhli, -a ka we celi, 'in -a yia we wa yoo 'pa: «A 'na lili -zila -bubɔnumɛ -ni, we ka pɔɪn. Nimeɛ 'pɪɔn -tɔkpa -yo nime -we 'pɪɔn 'nia 'wɔtla, a 'na lili we -ni. 'In a 'na nɔnu mɔtnɪgbv lɛ -ni.» »

26 -Mɔɔ zli zlia, tɔun, Pɔlv -yo waa nyima -mni yia mni. 'In o -yo wa yia -yɔwɔlgbu lɛnu dabɔv. -Mɔɔ 'bigu, 'in o mni -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ, 'in 'yli -we nya wee -yɔwɔlgbu 'kaa bhia, o yia we gba. We ji -wa nu, bhla -we nya wa 'kaa wa -zila bubɔ -bhlo -bhlo.

Pɔlv wa kpa -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ

27 Wee -yɔwɔlv yli gbesɔ 'ka bhia mni, 'in -Azii -dɔvɔ -guu Zuifɔv yia Pɔlv -yɔyi -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ. Tɔun, wa 'paa nyima -zloo dli yali, 'in wa yia o kpa, 'wɔkpɪkpiɛ nyaɛ: 28 «Izlaɛlu nyima, a bɛ -ain -yo! Nyime -o mia da, da weee -yo nyima weee o slolua gbv -we -wa Izlaɛlunyima klaa, we -yo Moizuu tite -yo -Lagɔbudu 'kadɔv -yo -tu. 'In -slɛɛn, nyima -wa 'nia Zuifɔv, o ka wa -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ -la, sanɛɛ 'sa o plalia wee -mɔwlv da pɔɪn -lɛlɛ!»

29 -We ka 'gbv, wa yia 'sa nu, wa ka Efɛziyu Tlofimɔ 'yi Pɔlv nya -Zeluzalemɔgbɛ nɔkplɛ. Nu, wamia dli, Pɔlv -yo o 'sɔ ka -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ pla.

30 'In wee 'gbee nɔkpla -nyima weee gbugblolua, 'in wa -yo -gwagwɛ yia da weee 'bhv. 'In wa yia Pɔlv kpa, wa -yo o lagbizelie yia -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ 'tla, 'in wa yia -bha kla, -bha -bhlokpɛɛ. 31 Zuifɔv mi 'kli 'yida, wa 'ka Pɔlv 'bha, 'in nyima yia weli Wɔmɔv 'slɔjaa -zloo -kanyo 'kadɔ kwa, nu, -Zeluzalemɔ -nyima weee ka gbugblolu. 32 -Bha -bhlokpɛɛ, o 'bhua 'slɔja -yo 'slɔjaa glv gbuv 'yugalnya 'wɔ, 'in o -yo -gwagwɛ yia nyimaa -zloo gbɛgbɛɪn mni. Da wa 'yia o -yo 'slɔja 'sɔ -yo, 'in wa yia Pɔlv bhitiɛ 'yitide. 33 O 'slɔjaa -kanyo 'kadɔ bɛa Pɔlv -yo, o kpa o, 'in o nɛɛ, wa gbuan o nɛtɛllukpe 'sɔ nya. 'Bhie, o yia wa layɪbhɛɛ: «Nyoo nyime -mni -mia? Lɛɛ -lu o nu lɛa?» 34 'In nyimaa -zloo glaa, -zakpa -bhlo kpɪ 'wɔ -maa 'dɛɛ sa, 'in tɔba kpia 'wɔ, weli -putu nya. Nu, 'slɔjaa -kanyo 'kadɔ 'ni mneni o 'ka weli yabhlogbɔ 'wolanɔ, wee -zɛ duun glaa. 'In o nɛɛ, wa -yo Pɔlv 'sɔ mni 'slɔjaa -budu 'kadɔ zɔ. 35 Da Pɔlv -yo wa nynia wee -buduu sikalie kwesi, 'in 'slɔja yia o 'wɔbhv nyima 'wlu yali, nyimaa -zlo glaa, 'cɛ 'kadɔ wa mia 'padaa 'gbv. 36 Nu, nyima weee mi o 'bi, 'wɔkpɪkpiɛ nya: «A 'bha o!»

Pɔlv gbaa o 'dɛɛ -gvgbv

37 Bhla -we nya wa -yo Pɔlv 'kaa 'slɔjaa -budu 'kadɔ zɔ pla, o nɛɛ 'slɔjaa -kanyo 'kadɔ -ylaɛ: «In mneni in 'ka -mi -yla weli yabhlo gbaa?»

'In -moo yia we 'bigupali o -ylaɛ: «l'in, aya! Gɛkɪweli -na gbaa? 38 Ezipɔtyu -o 'bhua nyimaa dli 'wɔ, nyimaa 'wlulapɪnyo -yo, we 'bi 'ni -slɔ 'wɔgwɛ, 'in o -yo 'bɪnɔnya 'wlu

gbv -bhlo (4.000) yia da beblee ladilia mni, we 'ni -mu?»

³⁹ Pɔlv yia we 'biɔpaliɛ: «Zuifv in -mia, Talisigbe nokple, Silisi -dɔdɔ -gv. Gbe ka 'ɲni mia mɔda, we nokpla -nyime in -mia. -Mi na bhuhhoea, -in 'nye 'mi 'yoo, in 'ka nyima -yla gbv gba.»

⁴⁰ 'Sɔlvjaa -kanyɔ 'kadɔ yia ɔ 'yoo 'nye. Pɔlv 'yiligbea sikalie 'wlu, 'in ɔ yia sɔ 'pa nyima -yla, nu, wa 'mu ɲwe. Da wa 'de weee 'mua ɲwe blenyii, 'in Pɔlv yia wa -yla gbv gba zuifweli 'wv:

22

¹ «Na bhelia -yɔ na didea, a pɔ yukwli, na 'dɛɛ gbv 'wɔsaweli na yia -slɛɛn da an -yla gbaa.»

² Da Pɔlv mia gbada wa -yla, wa 'nva we zuifweli 'wv, 'in wa yia ɲwe 'mu blenyii.

Tɔvn, 'in Pɔlv nɛɛ: ³ «Zuifv in -mia, Talisigbe 'wv wa gwalia 'mi, Silisi -dɔdɔ -gv. 'In -seli wa zva 'mi -Zeluzalemv. Gamalieli -wa na -slolunyɔ, mɔ -slolua 'mi -amiaa dukpasu tite kpɛɛn kpɛɛn. -Lagɔ gbv mi 'ya -ami dlu 'kadɔv, a 'de weee 'bhisa -zɛɛn.

⁴ Nyima -wa mia -Zezuu 'Yloogblv -gv, in ka wa 'klyie 'wɔpali, in ka wa 'bha. 'In in yia wa 'llukpe pali, we yi nokpasia -zɛɔɔ, we yi 'ɲwɔ -zɛɔɔ, -zugba na pa wa -kaslv 'wv.

⁵ *Lagɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ -yɔ Zuifv nyima kpasu weee mneni wa 'ka gba, nu, gbuzɔnv na gbaa. Wa ka 'mi 'sebhenya yoo 'nye, na bhelia Zuifv mia -Damasigbe nokpleɛ 'gbv. 'In in yia wee 'gbe nokple mni, waa -Lagɔnyima mia -mɔ, in 'ka wa 'llukpe 'pali, in 'ka wa -mɔ -Zeluzalemv kwa, 'in wa 'ka wa -kaslv 'wɔpa.

Pɔlv gbaa ɔ -Lagɔplagbv (Lngb 9.1-19, 26.12-18)

⁶ «'In, in mi 'yloogblv, in 'ka -Damasigbe -yɔ cipaa yi, 'ylobagbv ylv nya tɔvn, san 'kadɔ yabhlo 'bhva yali, 'in we yia 'mi gbeli.

⁷ In bhelia dɔdɔ, 'in in yia weli yabhlo 'nv, we nɛɛ 'mi -ylaɛ: «Sɔlv, Sɔlv, lɛɛ ka 'gbv -na pali 'mi 'klyie 'wɔa?»

⁸ «'In in yia layibhaɛ: «Na -Kanyɔ, nyɔɔ -in -mia?»

«'In wee weli yia we 'biɔpaliɛ: «Ami Nazaletiyu -Zezu, -in mia 'klyie 'wɔpaliɛ, -ami -wa.» ⁹ Na nɔnɔnya ka wee san -yɔyi,

'in ɔ mia 'mi -yla gbv gbada, wa'a 'nv -mɔɔ weli.

¹⁰ «Tɔvn, in yia layibhaɛ: «Na -Kanyɔ, sa in 'ka nva?»

«'In Nyimaa -Kanyɔ nɛɛ 'mi -ylaɛ: «-In -sɔ 'wv, -in mni -Damasigbe nokple, 'in -we weee -Lagɔ gbaa, -in nv lɛ, -mɔ wa yia -mi -yla we gbaa.» ¹¹ In ka 'lv wee saan 'tite -mɔnv 'gbv, na nɔnɔnya kpaa na sɔ la, 'in wa yia 'mi -Damasu kwa.

¹² «-Mɔ -Damasu, nyime yabhlo mi -bha, 'mɔ wa laa Aniasu. Nyime ɔ zva -bha -Lagɔ, 'mɔ ɔ -mia, 'in ɔ zva Moizu tite 'nɔɲwe. -Damasigbee Zuifv weee gbaa gbuzɔnv gbv ɔ daa. ¹³ Aniasu yia na -gbɛ, ɔ 'yiligbea 'mi kwesi, 'in ɔ nɛɛ 'mi -ylaɛ: «Sɔlv, na bheli, -na 'yli -blo!» -Bha -bhlokpade, na 'yli -bloa, 'in in yia ɔ -yɔyi vaa.

¹⁴ «'In ɔ yia we -gɔdi 'mi -ylaɛ: «-Amiaa dukpasu -Lagɔ ka -bha -mi -sa 'cɔn, -in 'ka ɔ dumagbv yibheli, 'in ɔ -wa Nyime Tiklu, -in 'ka ɔ -yɔyi, -in 'ka ɔ 'dɛɛ weli 'nv. ¹⁵ Nu, ɔ gbudayinyɔ -na yia -zɛa. 'In -we -in 'yia -yɔ, 'in -in 'nva, -in 'ka we gba dɔdɔgv -nyima weee -yla. ¹⁶ 'In -slɛɛn, lɛɛ ka 'gbv -na wɔa? -In -sɔ 'wv, -in yi, -in la Nyimaa -Kanyɔ 'ɲni, wa 'ka -mi batizee, -Lagɔ 'ka -mi -yɔwɔlv, -na gbonyii 'ka -mi kweyli 'bhv.»

Pɔlv gbaa sa -Lagɔ tiea ɔ, nyima 'nia Zuifv, wa -gbɛɛ gbv

¹⁷ «-Mɔv 'biɔv, in yia lɔbhiti -Zeluzalemv. 'Yli yabhlo nya, in mi -Lagɔ bhuhhoeda -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ, 'in Nyimaa -Kanyɔ yia 'mi 'klɔtali na 'yli 'wv. ¹⁸ 'In, in 'yia Nyimaa -Kanyɔ -yɔ, 'in ɔ nɛɛ 'mi -ylaɛ: «-In 'pulo kwe la, -in 'bhv -Zeluzalemv slv! Nu, na gbv -na yia gbaa, -mɔ -nyima 'na 'ka we -yɔɲwɔv.»

¹⁹ «'In yia we 'biɔpaliɛ: «Nyimaa -Kanyɔ, wa 'de -yi we 'ji nu, in ka -Lagɔbudunya zɔ 'plil, 'in nyima -wa ɲwɔv -na gbv -yɔ, -zugba na pa wa -kaslv 'wv, 'in na seli wa.

²⁰ 'In da wa 'kaa -na gbudayinyɔ Etienu 'bha, -ami mi 'ya -bha. -Wa mia ɔ 'bhada, in ka wa ɲwɔv, 'in in yia wa -bananya 'yliyɔzv.»

²¹ «'In Nyimaa -Kanyɔ nɛɛ 'mi -ylaɛ: «-In mni, nu, tiea na yia -mi 'pɔpi, nyima -wa 'nia Zuifv gbegbein!» »

Pɔlv nɛɛ Wlɔmv 'sɔlvjaa -kanyɔ -yla nu, Wlɔmv -dɔdɔwɔlɔkpɛ ɔ -mia.

22 Nyɔmaa -zlo pɔlɔ Pɔlɔ yukwli tikli, tɔɔn, ɔ yia welinya -mɪnu gbagbɛ bhia. 'In wa yia 'wɔkpɪkɪɛ bhliɛ: «A -sa nyɔmɛ nɪ la! A 'bha ɔ! ɔ 'nɪ we 'kɪ -ka, ɔ 'ka 'yliyɔgada -tɔ, dɔdɔ nɪ -gɔ!» 23 Wa 'kpɪa 'wɔ 'tɪtɛɛ, wa vitelia wa -bananya, 'in wa yia bla yalɪ 'mni. 24 Wlɔmɔɔ 'slɔjaa -kanyɔ 'kadɔ nɛɛ, wa 'pa Pɔlɔ 'slɔjaa -budu 'kadɔ zɔ. Wa 'ka ɔ selɪ, 'in gɔ -we ka 'gbɔ nyɔmaa -zlo mɪa sa ɔ 'wluo 'kpɪlɪda, ɔ 'ka we gba, 'in -mɔɔ 'ka we 'nɔ. 25 'In da wa gbɔan Pɔlɔ wa 'ka ɔ selɪa yi, tɔɔn, 'slɔjaa glɔ gbɔu 'yugalɪnyɔ mɪa -bha, Pɔlɔ yia ɔ layɪbha 'lee: «We se mɪ aɪn -yla, a 'ka *Wlɔmɔ -dɔdɔwɪakpɛ selɪ, -zugba a 'nɪ -slɔ ɔ -yɔgbɔ 'wɔbhɔu?»

26 Da ɔɔ 'slɔjayu 'nɔa wɛɪ -mɪnu, 'in ɔ yia 'slɔjaa -kanyɔ 'kadɔ wɛɪ kwa, ɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Lɛɛ -lu -na yi yaa dɛ lɛnɔa? ɔɔ nyɔmɛ -mɔnɪ, Wlɔmɔ -dɔdɔwɪakpɛ -wa!»

27 'Slɔjaa -kanyɔ 'kadɔ yia Pɔlɔ 'yɪa, ɔ bɛa ɔ -yɔ. ɔ yia ɔ layɪbhaɛ: «Gba gbɔzɔnɔ, Wlɔmɔ -dɔdɔwɪakpɛ -in -mɪa 'piɛɪn yi?»

Pɔlɔ yia we 'bɪgɔpali: «In, 'mɔ in -mɪa.»

28 'In 'slɔjaa -kanyɔ 'kadɔ nɛɛ: «'Gwɛzi 'kadɔ in pɔlɔa 'bhie, in yia Wlɔmɔ -dɔdɔwɪakpɛ -zɛ.»

'In Pɔlɔ yia we 'bɪgɔpali: «-Amɪ mɪa, gwali wa gwaliɪa 'mɪ we.»

29 -Bha -bhlokpade, -wa 'ka yaa Pɔlɔ selɪ, 'in ɔ 'ka gba, -maa yia ɔ gwɛvɪa. Da 'slɔjaa -kanyɔ 'kadɔ yɪbhelia we 'ji nɪ, Pɔlɔ -ɔ ɔ gbɔan, -mɔɔ mɪ Wlɔmɔ -dɔdɔwɪakpɛ nya, 'in ɔ 'dɛ yia nyano nɔ.

Pɔlɔ mɪ gbɔwɪiwɔdɪnya 'yu

30 Gɔ -we Zuifɔ dɪa Pɔlɔ 'wlu, 'slɔjaa -kanyɔ 'kadɔ 'yɪbha ɔ 'ka we 'wolanɔ kpɛɛn kpɛɛn. We 'gbɔ, zɪ zɪa, 'in ɔ yia ɔ gbɔan -llukpe 'wɔsa. 'In ɔ yia -Lagɔbɔbɔnyaa -cian -yɔ gbɔwɪiwɔdɪnya 'wɪugbeli. 'Bhie, ɔ -yɔ Pɔlɔ yia wa 'yu yi.

23

1 Pɔlɔ yɪaa gbɔwɪiwɔdɪnya filɪ, ɔ nɛɛ: «Bheliaɪn, in ka -Lagɔ 'yu nɔ 'nanɔɔ, na dɪ 'nɪ 'mɪ gbɔ 'nyɛ, 'in we yia -zɛɛn yɪ -mɪnu yɪ.»

2 'In -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ Ananiasɪ nɛɛ -wa mɪa Pɔlɔ kwesi -ylaɛ: «A 'pa ɔ nɔwɛ -gɔ -lu!»

3 Tɔɔn, Pɔlɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Wɛɪ 'sɔ -nyɔmɛ, -mɪ -Lagɔ yia bhɪtia! -Bha -in -dɪa la, -zugba

-na bhɪ na -yɔgbɔ 'wɔ titee sɔlɔ, 'in -in nɛɛ, wa bhɪtɪ 'mɪ. Tite 'nɪ 'sa gba.»

4 -Wa mɪa Pɔlɔ kwesi, -maa nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ -na vɛɪa yi?»

5 Pɔlɔ yia we 'bɪgɔpaliɛ: «Na bhelia, in 'nɪ we 'ji -yi nɪ, -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ ɔ -mɪa. Nɪ, we mɪ cɛɪda -Lagɔsɛbhɛ 'wɔɛ:

«-In 'na gbalɪ gbɔnyuu -na nyɔmaa 'yugalɪnyɔ -yla -nɪ!» »

6 Pɔlɔ -yi we 'ji nɪ, nyɔmaa -zakpa sɔ -wa gbɔwɪiwɔdɪnya. -Zakpa -bhlo -wa *Sadusenyɪma, 'in -zakpa 'sɔnɔ -wa Falizɪnyɪma. We 'dɛɛ 'gbɔ ɔ yia 'wɔkpɪ 'tɪtɛɛ wa 'yuɛ: «Bhelia, Falizɪnyɪmɛ in -mɪa, 'in Falizɪnyɪmɛɛ 'yu in -mɪa. Tɪtɪɪnyaa 'wɔsɔsɔɛ in dɪa dɪ 'wɔɔ 'gbɔ, wa mɪa da na -yɔgbɔ 'wɔbhɔda.»

7 Da Pɔlɔ gba 'saa, Falizɪnyɪma -yɔ Sadusenyɪma yia kpɛɪɛ bhli, 'in wa yia 'wɔdɔ 'sɔ. 8 Nɪ, Sadusenyɪma nɛɛ, tɪtɪɪnyaa 'wɔsɔsɔɛ 'nɪ -mɪ, 'anzɪnya -yɔ zuzu 'nɪ la -mɪ, 'in -zugba Falizɪnyɪma yɪbhelia we nɪ, we 'dɛ weɛɛ mɪ la. 9 'In nyɔmaa -zlo mɪ 'wɔkpɪda 'tɪtɛɛ, 'in Falizɪnyɪmaa tɔɔba -wa -wa -Lagɔɔ titee gwesanya, -maa yia Pɔlɔ lɔpa 'kɔa 'tɪtɛ nya. Wa nɛɛ: «-A yi we -yɔ nɪ, nyɔmɛ -mɔnɪ 'nɪ gbɔnyuu yabhlogbɔɔ lɛnɔ. -De zuzu yabhloo, -de 'anzi yabhlo gba ɔ -yla gbɔɔ, nyɔɔ -yi we 'jia?»

10 Wee -zɛ kpɔkpɔɪa 'wɔ, wa yi Pɔlɔ 'ylɪsɪsalɪ 'gbɔ, nyanɔ yia 'slɔjaa -kanyɔ 'kadɔ dɪu slɔ. 'In ɔ nɛɛ ɔ 'slɔja -ylaɛ, -maa -sa Pɔlɔ wa nyɪdɪ, wa kwa ɔ 'slɔjaa -budu 'kadɔ zɔ lɔ.

11 -Mɔɔ 'bɪgɔɔ sabɔ bɛa, Nyɔmaa -Kanyɔ yia Pɔlɔ 'klɔtlɪ, 'in ɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-In 'tɛmanɪ dɪ! -In ka na gbɔ gba -selɪ -Zeluzalɛmɔ, we mɪ nɪ, -in gba 'ya we Wlɔmɔgbɛ nɔkpɪɛ.»

Zuifɔ zɔa Pɔlɔ 'bhabhagbɔ

12 -Mɔɔ zɪ zɪa zɪkɔpɛ, Zuifɔɔ -zakpa -bhlo yia wɛɪ -bhlo bhli, 'in wa yia bi -Lagɔ 'yu nɪ, wa 'nɪ -slɔ Pɔlɔ 'bha, wa 'na 'ka li 'in wa 'na 'ka 'ma. 13 Nyɔma -wa bhli wɛɪ -mɪnu, wa ka nyɔmaa glɔ 'sɔ -gɔzi. 14 'In wa yia -Lagɔbɔbɔnyaa -cian -yɔ nyɔma kpasɪ -gbɛ mni. 'In wa nɛɛ -maa -ylaɛ: «-A ka bi -Lagɔ 'yu, nɪ, -a 'nɪ -slɔ Pɔlɔ 'bha, -a 'na 'ka -lu yabhlogbɔɔ li. 15 'In -slɛɛn, amɪa -yɔ gbɔwɪiwɔdɪnya bhli wɛɪ -bhlo, 'in a 'ka 'slɔjaa -kanyɔ 'kadɔ -yla gba nɪ, ɔ -la aɪn Pɔlɔ -dawli nya, a 'yɪbha a 'ka ɔ -yɔgbɔ 'wɔsɪsalɪ

tiklu. We -ka -amia, -a ka -amiaa 'de lam-nazi -a 'ka o 'bha, 'bhie, o 'ka -seli nyini.»

16 'In weli wa bhlia Pɔlv daa, o bhɔlɔɔ 'yu 'nua we, 'in o yia 'slɔjaa -budu 'kadu zo Pɔlv 'di -salia mni. 17 Tɔɔn, Pɔlv laa 'slɔjaa glv gbuu 'yugalinyo yabhlo, 'in o nɛɛ o -ylae: «-In kwa nyimesloyu ni 'slɔjaa -kanyo 'kadu -gbe, nu, o ka gbu yabhlo o 'ka we gba o -yla.»

18 Oo 'slɔja -yo oo nyimesloyu yia 'slɔjaa -kanyo 'kadu -gbe mni, 'in o nɛɛ o -ylae: «-Kaslonymɛ Pɔlv laa 'mi, o nɛɛ: in -la -mi nyimesloyu ni. -Moo ka gbu yabhlo o 'ka -mi -yla we gba.»

19 'Slɔjaa -kanyo 'kadu kpa nyimesloyu so la, o -yo o vlaa gwe -se, 'in o yia o layibhae: «Lɛɛ -gbu -in 'yibha -in 'ka 'mi -yla gbaa?»

20 'In nyimesloyu yia we 'bigupalie: «Zuifu ka weli -bhlo bhli nu, -in kwa cizɪ Pɔlv gbowlwodinya 'yu. Gbaa wa yia -dawli nya nu, gbowlwodinya 'yibha wa 'ka o -yogbu 'wɔsɪsali tiklu. 21 'In -in 'na 'nonu wa weli -ni! Nu, -wa zizea o 'bhabhee 'gbu, wa mnene nyimaa glv 'so -guzi. Wa ka bi -Lago 'yu, wa nɛɛ, wa 'ni -slɔ Pɔlv 'bha, wa 'na 'ka li, 'in wa 'na 'ka 'ma. Nu, -sleen, wa ka lamnazi, -na weli wa mia wuda.»

22 Da oo 'slɔjaa -kanyo 'kadu gbaa nyimesloyu -yla nu: «-We -in gbaa da 'mi -yla, -in 'na gbalɪ we nyime yabhlogbo -yla -ni.» 'Bhie, o yia -moo 'yitide, 'in -moo yia mni.

'Slɔjaa -kanyo 'kadu kwaa Pɔlv Felisu -gbe

23 -Moo 'bigu, 'slɔjaa -kanyo 'kadu laa o 'slɔjaa glv gbuu 'yugalinya 'so, 'in o nɛɛ wa -ylae: «'Slɔjaa 'wlu -bhlo (200) klaa, nimesoon -gɔɔ 'slɔjaa glv ta 'ya kugbua (70) -yo 'slɔjaa 'wlu -bhlo kaa 'li kwɛɛ, a gbeli da wa 'wlu. 'In a 'de weee mnazi la, jibheza lelu gbomnuanu nya, a 'ka Sezalegbe nokple mni. 24 A mnazi numasoon -yo, 'in a 'ka Pɔlv 'wobhu we -gu, 'in a 'ka o dudu 'wlulapilinyo Felisu -gbe kwa -dlɔɔ.»

25 'In o yia 'sebhɛ celie:

26 Dudu 'wlulapilinyo Felisu 'kadu, -amɪ Klodu Liziasɪ saa -mi fu.

27 Nyime o in 'paa de -mi yoo, Zuifu ka o kpa, wa 'ka o 'bha. 'In da in 'nua nu, Wɔmɔ -duduwlakpe -wa, 'in in -yo na 'slɔja yia mni, in yia o wa kwɛɛ -sa. 28 In 'yibha gbu -we Zuifu dia o 'wlu, in 'ka we 'ji 'nu. We 'gbu, in yia o wa gbowlwodinya 'yu kwa. 29 In ka we -yoyɪ nu, wa 'dɛɛ titee

'gbu, wa dia o gbu 'wlu. 'In wa 'ni mnene wa 'ka o gbu yabhlogbo -yla lapali, -we ka 'gbu wa 'kaa o 'bha, 'in wa 'kaa o -kaslu 'wɔpa, we 'ni 'yie. 30 'Bhie, wa yia 'mi weli kwɛɛ, Zuifu ka o -yogbu zu. -Bha -bhlokpade, in 'paa o yoo -na -gbe. 'In in nɛɛ o gbowludinya -ylae, wa 'kla o -na -gbe.

31 -We 'slɔjaa -kanyo 'kadu gbaa, o 'slɔja ka we lenu. Wa 'bhua Pɔlv 'wɔ sabo, 'in wa -yo o yia Antipatlisigbe nokple mni. 32 -Moo zli zlia, 'in 'slɔja mia bhv -gu nɔda, -maa yia 'slɔjaa -budu 'kadu zo lɔbhiti. 'In wa yia 'slɔja mia numasoon -gu 'yitide, -maa -yo Pɔlv yia 'yoo 'yliyozu. 33 'Slɔja mia numasoon -gu nynia Sezalee, 'in wa yia dudu 'wlu -lapilinyo 'sebhɛ yoo 'nye, 'bhie, wa yia o Pɔlv 'klɔslolu. 34 Dudu 'wlulapilinyo zelia wee 'sebhɛ, 'in o yia Pɔlv layibha: «Dudu -mumu ka nyime -in -mia?» 'In Pɔlv yia we 'bigupalie: «Silisi -nyime in -mia.» 35 'In o nɛɛ o -ylae: «-Wa dia -mi gbu 'wlu, wa -ka yi, 'in na yibhaa -mi la.» 'In o nɛɛ, wa kwa Pɔlv Ewlodu gbowlwobhubudu 'kadu zo.

24

Zuifu dia Pɔlv gbu 'wlu Felisu 'yu

1 'Yi gbu 'pha, -Lagobobonyaa -kanyo 'kadu Ananiasɪ yia Sezalee nyini. O -yo nyima kpasɪ tɔba -yo *lɔpanyo yabhlo wa laa Telituli. 'In wa yia Pɔlv 'klaa yi dudu 'wlulapilinyo Felisu 'yu.

2 Wa laa o, 'in Telituli yia o gbu 'wlu dide bhli dudu 'wlulapilinyo Felisu 'yu: «Felisu 'kadu! -Na 'gbu -a kaa da 'wututve -dlɔɔ weee. 'In gbunya -in 'bhitia gbuyilo nya, mu saa -amiaa nyima 'wɔ. 3 -Lu -zɔnu weee -a yia, da weee, 'yi weee nya, we 'gbu -a paa -mi fuo dli weee nya. 4 'In in 'ni 'yibha, in 'ka -na 'bi 'wɔgweli, we 'dɛɛ 'gbu, -mi na bhuhoe, -in 'nye -ain bhla -sele, -na dli -zɔnu nya, -in 'ka -ain yukwli pɔlv.

5 «-A ka we -yoyɪ nu, nyime -mɔni, nyime 'nyuuu 'degbolu -wa. Nyimaa -zakpa -bhlo wa laa Nazaletɪ -nyima, wa 'yugalinyo -wa. Zuifu weee o pupalia 'wɔ dudu weee -gu. 6 'In o ka we layla 'debhie nu, o 'ka -amiaa -mɔwlv -Lagobudu 'kadu 'ɲni -nyumɔ, 'in -a yia o kpa. [-A 'yibha -a 'ka o -yogbu 'wobhu -amiaa titee sɔlv. 7 'In 'slɔjaa -kanyo 'kadu

Liziası yia yi, 'in ɔ yia ɔ -aun kwεε -sa -gla nya. ⁸ 'Bhie, Liziası nεε Pɔlv gbowludunya -yla, wa yi -mı 'yu.] We -ka -na dε 'yibha ɔ la, 'in -in 'kaa we 'jiyibheli nu, gbv -we -a dia ɔ 'wlu, gbuzɔnv -wa.»

⁹ 'In Zuifv -maa yi 'yaa Tεεtulusı weli -gv 'yigbe, 'in wa nεε: «Cun, -we ɔ gbaa dε, gbuzɔnv -wa.»

Pɔlv gbaa ɔ 'dεε -gvgbv

¹⁰ 'In dɔdɔv 'wlulapılınyɔ yia Pɔlv -yla sɔ 'pa, nu, ɔ gba. 'In Pɔlv nεε:

«In -yi we 'ji, -in ka -zv duun li, -zugba -na bhv -amıaa nyımaa -yɔgbv 'wv. We 'gbv, na dlı 'tε 'wv, in 'ka na 'dεε -gvgbv gba.

¹¹ «-In mneni -in 'ka we 'wvısalı -na 'dε nya, nu, -amı nınia -Zeluzalemv, in 'ka -Lagɔ bubɔ, we 'ylı kugbua lε 'sɔ 'nı -slɔ 'plı.

¹² Nyıme yabhlogbɔɔ 'nı 'mı 'ylı, -zugba na -yɔ nyıme kpeli -Lagɔbudu 'kadv zɔ. 'In nyıme yabhlogbɔɔ 'nı 'mı 'wvıtlalı, -zugba na bhv nyımaa -zloo dlı 'wv -Lagɔbudunya zɔ

-yɔ daputu, 'gbe nukplε. ¹³ 'In -slεen, gbv -we nyıma -manı dia da 'mı 'wlu, wa 'nı mneni wa 'ka we 'wvılelı -mı -yla. ¹⁴ -Mvı bhla, -we in ηwnua -yɔ -mı 'yu, mv nı: -amıaa dɔkpası -Lagɔ na bubɔa, 'Yloogblv -lolu -we

ka gbv wa'a laa gbuzɔnv, we -gv -nɔnvε nya. 'In -we weee mıa celıda Moızı tıtee 'sεbhε -yɔ -Lagɔgbvı -falpanyaa 'sεbhε 'wv, 'in na zva we dlı -gv. ¹⁵ Sa wamıa dia -Lagɔ dlı 'wv,

'sa -amı na dia -Lagɔ dlı 'wv. Nu, nyıma tiklu -yɔ nyıma 'nyıı 'sɔ, 'wv wa yia -sɔa tıtlınya glaa. ¹⁶ We 'gbv na gva la 'ylı weee nya, 'in na dlı yi 'mı gbv 'nyε -Lagɔ 'yılıya 'wv, 'in 'ya nyıma 'yılıya 'wv.

¹⁷ «Da in lia -zv duun daputu, 'in in yia -Zeluzalemv lıyi 'gwezi nya, na nyıma 'wvıasıe -yɔ 'slaka -lıı wlawlıe -Lagɔ -yılā 'gbv. ¹⁸ Da in mıa -Lagɔbudu 'kadv zɔ, 'in -Azııı Zuıfv yia -mɔ 'mı ylı, -we in mıa lenɔda mv nı, in mı -mɔwlvgbv lenɔda. Nyımaa -zlo

'nı 'mı 'bı -mı, 'in -zle 'nı 'mı kwesi -mı. ¹⁹ 'In we -ka yaa nu, -Azııı Zuıfv -talva mıa zlıme -bha, -maa ka yaa na gbεgbεın gbv dlı, ma 'kaa 'mı 'kla -na -gbε. ²⁰ Da wa kwaa 'mı gbowlıwɔdunya 'yu, gbonyuu in nva lε wa 'yılā -yɔ, nyıma -wa 'yılıgbea dε, wa gba we -mı -yılā. ²¹ 'In 'yılıgbea gbowlıwɔdunya 'yu, 'in in nεε wa -yılā weli 'tıte nyāe: <Tıtlınya yia

'wvısɔa tıtlıe lv! We nya wa -laa 'mı aın 'yu, a 'ka na -yɔgbv 'wvıbhv. > -De mvı.»

²² Dɔdɔv 'wlulapılınyɔ Felıı -yılā -Zezuu 'Yloogblvı -gvgbv 'ji kpεen kpεen, 'in ɔ yia we 'wvılanv, -mɔɔ yılā wee gbvıwvıbhv ylı lıbelı. 'In ɔ nεε wa -yılāe: «'Slıjaa -kanyɔ 'kadv Liziası -ka yi 'bhıe, in 'ka amıaa gbv 'wvıbhv.» ²³ ɔ nεε 'slıjaa glv gbuvı 'yugalınyɔ -yılāe: «-In dı Pɔlv la -kaslvbudu zɔ. -In 'tıde ɔ 'yılı, ɔ 'ka ɔ 'dε -yılā -tv. -In 'nyε ɔ 'talea 'yoo, wa 'ka ɔ -yılā -lı lenv.»

Wa ka Pɔlv Felıı -yɔ Dlusılı 'yu kwa

²⁴ 'Ylı sanıme 'plıa, Felıı -yɔ ɔ 'ηwnɔ Dlusılı yılā yi, Zuıfvηwnɔ -wa. ɔ nεε wa -yɔ Pɔlv yi, 'in ɔ 'ka ɔ -Zezu Klıı dlı -gvzv weli yukwlı pılv. ²⁵ 'In da Pɔlv bhlıa nyıme nɔnɔbhv tıklı klaa, 'dεε dlı lakpakpıe -yɔ -Lagɔ nyımaa -yɔgbv 'wvıbhvıhıee gbv gbagbıe, 'in Felıı yılā nyanɔ nv. 'In ɔ nεε Pɔlv -yılāe: «-In mneni, -in 'ka -slεen mı. 'In da in -ka bhıa, in 'ka -mı la lv.» ²⁶ Dɔdɔv 'wlulapılınyɔ Felıı dı yaa we dlı 'wv nu, 'gwezi Pɔlv yi yaa ɔ 'nyεa. We 'gbv, ɔ laa Pɔlv bhla weee nya, ɔ -yɔ ɔ 'ka 'dı -sa.

²⁷ -Zv 'sɔ 'plıa, Pɔsıısv Fεsıtısv yılā Fe-lııı 'bıgvplıı. 'In Felıı 'yıbha ɔ 'ka Zuıfv dɔdɔvınamanı 'gbv, ɔ yılā Pɔlv -kaslv 'wv tı.

25

Wa ka Pɔlv nyımaa 'wlulapılınyɔ 'kadv Fεsıtısv 'yu kwa

¹ Da ɔ nınia wee dɔdɔv -gv, we 'ylı ta 'plıa, Fεsıtısv 'bhıa Sezalee, 'in ɔ yılā -Zeluzalemv mı. ² -Lagɔbubɔnyāa -cıan -yɔ Zuıfvı nyıma kpası yılā Pɔlv 'kla ɔ -gbε. ³ Wa nεε Fεsıtısv -yılā, ɔ nv wa 'nanı 'wv, 'in wa yılā we ηwe -yɔkpalı nu, ɔ -la Pɔlv -Zeluzalemv lv. Nu, wa ka Pɔlvı -yɔgbv zv, wa 'yıbha wa 'ka ɔ 'bha 'yılōogblv. ⁴ 'In Fεsıtısv yılā we 'bıgvpalı wa -yılāe: «Pɔlv mı -kaslv 'wv Sezalee, 'in daylı na 'dεgbolu bhıta -mɔ lv.»

⁵ 'In ɔ yılā we -gvdıe: «Amıaa -cıan kwa 'mı yoo, we -ka nu, nyıme -mɔnı ka gbonyuu lenv, wa 'ka -mɔ we gba.»

⁶ Fεsıtısv lı wa -gbε sa 'bhısa 'ylı gbomıva. 'Bhie, ɔ yılā Sezalee lıbhıta. -Mvı zlı zlıa, 'in ɔ yılā gbvıwvıbhvı -zejıla 'yılādı, 'in ɔ nεε wa -yɔ Pɔlv yi. ⁷ Da Pɔlv yılā, Zuıfvı -wa 'bhıa -Zeluzalemv, -maa yılā ɔ gbıe. 'In wa yılā ɔ gbonyııı 'kadı -zlo 'wlıdı, 'in wa 'dε 'nı

mneni wa 'ka we 'wɔsɔsalɪ tɪklɪ. ⁸ Pɔlv mia ɔ 'dɛɛ -gʊgbʊ gbada, ɔ nɛɛ: «In 'nɪ gbɔnyuu yabhlogbɔɔ lɛnv, Zuifvʊ tite -yɔ -Lagɔbudu 'kadʊ -yɔ nyɪmaa 'wlulapɪlɪnyɔ 'kadʊ *Sezaa gbɛgbɛɪn.»

⁹ Fɛsɪtʊsv 'yɪbha ɔ 'ka Zuifv dʊdʊ namanu 'gbʊ, 'in ɔ nɛɛ Pɔlv -ylɛɛ: «-In 'yɪbha -in 'ka -Zeluzalɛmv mnu? Wa 'ka -mɔ -na -yɔgbʊ 'wɔbhʊ 'mɪ 'yuu?»

¹⁰ Pɔlv yia we 'bɪgʊpaliɛ: «Sezaa gbʊwɔbhʊ -zejila 'yu in 'yɪlgbea da, 'in -bha wa 'kaa na -yɔgbʊ 'wɔbhʊ. In 'nɪ Zuifv -yla gbɔnyuu yabhlogbɔɔ lɛnv, 'in -na 'dɛ -yi we 'jɪ zʊzɔnv sa. ¹¹ We -ka na -yɔgbʊ, 'in gbʊ -we ka 'gbʊ wa 'kaa nyɪmɛ 'bha, in -ka we lɛnv, in 'na 'ka tɪtɪhɛɛ daa gba <-innya>. 'In we -ka nu, gbʊ nyɪma -manɪ mia da 'mɪ 'wludɪda, we 'nɪ gbʊzɔnv, nyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ mneni ɔ 'ka 'mɪ wa yoo 'nyɛ. In ka na gbʊ Sezaa 'yu kwa.»

¹² Nu, Fɛsɪtʊsv -yɔ ɔ gbʊwɪwɔdɪnya bhɪa gbaggɪɛ, 'in ɔ nɛɛ Pɔlv -ylɛɛ: «-In ka -na gbʊ Sezaa 'yu kwa, we 'gbʊ, Sezaa 'yu -na yia mna!»

Wa ka Pɔlv Aglipa 'yu kwa

¹³ 'Yɪ sanɪmɛ 'plɪa, nyɪmaa 'wlulapɪlɪnyɔ Aglipa -yɔ ɔ bhɔlɔ Belenɪsɪ yia Fɛsɪtʊsv fʊsaa yi Sezalee. ¹⁴ Wa mɪ -bha 'yɪ duun lida, 'in Fɛsɪtʊsv yia nyɪmaa 'wlulapɪlɪnyɔ Aglipa -yla Pɔlv gbʊ gba. ɔ nɛɛ ɔ -ylɛɛ: «Nyɪmɛ yabhlo Felɪsɪ tɪa -kaslv 'wʊ, ɔ mɪ da. ¹⁵ Da in mna -Zeluzalɛmv, *-Lagɔbʊbɔnyaa -cɪan -yɔ Zuifvʊ nyɪma kpasɪ yia ɔ 'kla nu, in 'pa ɔ -kaslv 'wʊ.

¹⁶ «'In in yia we 'bɪgʊpali wa -ylɛɛ: <-Amɪa, Wlɔmv -nyɪma 'nɪ we bɪlabhʊ, -a 'ka nyɪmɛ ɔ gbʊwludɪnya yoo 'nyɛ, -zugba ɔ 'nɪ ɔ 'dɛɛ -gʊgbʊ gba gbʊwɔbhʊnyɔ 'yu.> ¹⁷ 'In waa nyɪma -yɔ 'mɪ 'sɔ yia -seli yi dabʊdʊ. 'In in 'nɪ kpeke, -mʊv zɪ zɪa, in -dɪa gbʊwɔbhʊ -zejila 'wʊ la, 'in in nɛɛ na 'slɔja -yla, wa -yɔ ɔ nyɪmɛ yi. ¹⁸ ɔ gbʊwludɪnya yia yi. 'In gbɔnyii in pɔpali yaa 'wlukʊvɔvɔ la, nu, 'mʊ wa yi ɔ 'wlu dɪa, wa 'nɪ -mʊv ɔ 'wlu dɪ. ¹⁹ Nu, wa 'dɛɛ -Lagɔbʊbʊvɛ -yɔ nyɪmɛ yabhlo wa laa -Zezuu gbʊ -gv wa -yɔ ɔ 'sɔ kpɛlɪa. ɔ nyɪmɛ ka tɪ, 'in Pɔlv nɛɛ, ɔ 'nɪ tɪ, ɔ -ga 'yɪlɪyɔ. ²⁰ Sa in 'kaa gba gbʊ -mɪnɪ 'wʊ, in 'nɪ we -yi. Tɔvɔvɔ, 'in in nɛɛ Pɔlv -yla, ɔ -ka 'yɪbha ɔ 'ka -Zeluzalɛmv mna, 'in wa 'ka -mɔ ɔ -yɔgbʊ

'wɔbhʊ, gbʊ -mɪnɪ -gv. ²¹ 'In Pɔlv yia ɔ gbʊ nyɪmaa 'wlulapɪlɪnyɔ 'kadʊ Sezaa 'yu kwa. ɔ 'yɪbha nu, -mɔ ɔ 'bhu ɔ -yɔgbʊ 'wʊ. 'In in nɛɛ, wa tɪ ɔ -kaslvɔbudu zɔ bhla -sɛɛ nya. -Mʊv 'bɪgʊ, in 'ka ɔ Sezaa 'yu kwa.»

²² Aglipa nɛɛ Fɛsɪtʊsv -ylɛɛ: «Na 'dɛ 'yɪbha in 'ka ɔ nyɪmɛ -mɔnu wɛɪ 'nu.»

Fɛsɪtʊsv yia we 'bɪgʊpaliɛ: «Cɪzɪ -na nʊa ɔ nyɪmɛ -mɔnu wɛɪ.»

²³ -Mʊv zɪ zɪa, Aglipa -yɔ Belenɪsɪ -yɔ nyɪmaa -dɔlv yia -budu 'kadʊ zɔ pla, we -yɔ 'slɔjaa -cɪan -yɔ wee 'gbee nyɪma kpasɪ. 'In Fɛsɪtʊsv wɛɪ -gv, wa -yɔ Pɔlv yia yi. ²⁴ 'In Fɛsɪtʊsv nɛɛ: «Nyɪmaa 'wlulapɪlɪnyɔ Aglipa, 'in amɪa weɛ -yɔ -aɪn mia da, a yla 'mɔ nyɪmɛ nɪ. Zuifv weɛ ka ɔ 'klaa yi na -gbɛ -Zeluzalɛmv, 'in wa yi 'yaa -seli 'mɪ 'bɪ yi, -zugba wa kpɪ 'wʊ, wa 'bha ɔ. ²⁵ -Amɪ ka we -yɔyɪ nu, ɔ 'nɪ gbɔnyuu yabhlogbɔɔ lɛnv, 'in wa 'ka -mʊv 'gbʊ ɔ 'bha. 'In ɔ 'dɛ yia ɔ gbʊ Sezaa 'yu kwa. We 'gbʊ, in nɛɛ wa kwa ɔ -mɔv -gbɛ. ²⁶ 'In -we in 'kaa cɛɪ -kpɔ na -kanyɔ 'wʊ ɔ 'gbʊ, we 'nɪ -mɪ. We 'gbʊ, in -yɔ ɔ yia aɪn 'yu yi, we -yɔ -mɪ nyɪmaa 'wlulapɪlɪnyɔ Aglipaa 'dɛbhɪɛ 'yu. -In 'yɪbha ɔ la, 'in -we ɔ -ka gba, in 'ka we cɛɪ. ²⁷ Nu, we 'nɪ 'yɪlinanɪ -amɪ 'yɪlɪya 'wʊ, in 'ka -kaslvnyɪmɛ Wlɔmv kwa, -zugba gbʊ -we ɔ nʊa lɛ, wa dɪa ɔ 'wlu, in 'nɪ mneni in 'ka we gba tɪklɪ.»

26

Pɔlv gbaa ɔ 'dɛɛ -gʊgbʊ nyɪmaa 'wlulapɪlɪnyɔ Aglipa 'yu

¹ Aglipa nɛɛ Pɔlv -ylɛɛ: «-A ka -mɪ 'yoo 'nyɛ, -in 'ka -na 'dɛɛ -gʊgbʊ gba.»

Tɔvɔvɔ, Pɔlv 'paa sɔ, 'in ɔ yia ɔ 'dɛɛ -gʊgbʊ gba, ɔ nɛɛ: ² «Nyɪmaa 'wlulapɪlɪnyɔ Aglipa, na dɪ mɛnɪ -zɛɛn bhabha. Nu, gbʊ weɛ Zuifv dɪa 'mɪ 'wlu, in 'ka we na 'dɛ 'wlu -sa -mɪ 'yu. ³ -We ka gbʊ -wa, -in -yi Zuifvʊ lɛnvgbʊ 'cɪn 'nanʊv, we -yɔ gbʊ -we -gv wa kpɛlɪa. We 'gbʊ, -mɪ na bhuhhoea, -in pʊlv 'mɪ yukwɪ dɪtɪɛ nya.

⁴ «Sa in mɪmna 'wɔla na nyɪma weɛ nyɪdɪ, we -yɔ -Zeluzalɛmv, 'in we 'ka gwɛdɪ na nyɪmeslɔ bhla na lɛnvgbʊ mia, Zuifv weɛ -yi we. ⁵ Wa -yi 'mɪ -mʊv 'bɪ ka 'wɔgwɛ, wa mneni wa 'ka we gba, -zugba wa -ka we 'yɪbha. Falɪzɪnyɪma ka kwɛɛ -amɪaa -Lagɔv gbʊ -sua 'wʊ, wa lʊnyɪmɛ

yabhlo in -mia. ⁶ 'In -lu -Lagɔ gbaa ɔ 'ka -amɪaa dukpasɪ 'nye, in dia dli 'wɔɔ 'gbu, wa mia na -yɔgbu 'wɔbhuda -slɛɛn. ⁷ -Amɪaa nyɪmaa *zɔa kugbua lɛ 'sɔɔ dli mi we -gu, wa 'ka wɛli nu lɛnɔda 'yi. 'In wa bhuhhoea -Lagɔ 'kva 'tɪtɛ nya, zɔkpe jibheza. Nyɪmaa 'wlulapɪnyɔ Aglipa, wee wɛli -mɪni in dia dli 'wɔɔ 'gbu, Zuifu yia 'mi gbu 'wludi! ⁸ Lɛɛ ka 'gbu, we mi amɪa Zuifu dli nu, -Lagɔ 'ni mneni ɔ 'ka tɪtɪnya 'wɔbhɪ tɪtɪ lɔa?

⁹ «Na 'dɛgbolu ka 'wlukɔɔn lapɔpali nu, in mneni in 'ka Nazalɛtiyu -Zezuu 'ɲɪ lasa sɔ weee lɔ. ¹⁰ 'Mɔ in nɔa lɛ -Zeluzalɛmɔ. -Lagɔbɔbɔnyaa -cian ka 'mi 'yoo 'nye, 'in in 'ka -Lagɔnyɪmaa -zlo -kasɔ 'wɔpa. 'In -wa gbaa wa 'ka wa 'bha, 'in na -yɔ -maa paa gwe. ¹¹ Zli tɔlɔa zli, 'in na plɪɪa -Lagɔbudu zɔ. 'In na palɪa wa 'kɪyɛ 'wɔ, 'in na gbaa -gla nya, wa vɛli -Zezu. 'Cɛ na palɪ bhaa wa -yɔ 'nyumɛɛ 'gbu mɔ nɔa lɛ, 'in na mɪa wa 'kɪyɛ 'wɔpalɪa laga -gu.

Pɔlv gbaa sa Nyɪmaa -Kanyɔ laa ɔ, we gbu (Lngb 9.1-19, 22.6-16)

¹² «-Mɔɔ 'gbu, 'yɪ yabhloo zli, 'in in yia -Damasɪ mɪ. -Lagɔbɔbɔnyaa -cian 'nyɛa 'mi we se, 'in wa yia 'mi tie nu, in kpa -Lagɔnyɪma. ¹³ Nyɪmaa 'wlulapɪnyɔ Aglipa, 'yɔgbagbu in mi 'yloogblɔ, 'in in yia san bhua yali -yɔyi. We -nyumali -zi 'yɔ, 'in we -nyumali yia 'mi gbeli, we -yɔ na nɔnɔnya. ¹⁴ -A 'dɛ weee ka bhli dɔdɔ, 'in in yia wɛli yabhlo 'nɔ, -mɔɔ nɛɛ 'mi -yla zuifɔwɛli 'wɔɛ: «Sɔlɔ, Sɔlɔ, lɛɛ -lu ka 'gbu -na palɪ 'mi 'kɪyɛ 'wɔa? Lɛɛ -lu ka 'gbu -na zɔ -gla bhea, nɛɛ bhli zɔ -gla we -kanyɔɔ 'pa 'pa -pɪ zɔa?»

¹⁵ «'In in yia laybhaɛ: «Na -Kanyɔ, nyɔɔ -in -mia?»

«'In Nyɪmaa -Kanyɔ yia we 'bɪgɔpali 'mi -yɪaɛ: «-Amɪ -Zezu, -in mia 'kɪyɛ 'wɔpalɪda, -amɪ -wa. ¹⁶ -In -sɔ 'wɔ, -in 'yɪgbe -bhade! -We ka 'gbu in yia na 'dɛ -mi 'klɔslɔlu, mɔ nu: in ka -bha -mi -sa, -in 'ka na lubhonɔnyɔ -zɛ. 'In -in 'ka 'ya na gbɔdayɪnyɔ -zɛ. 'In -we -in 'yɪa -zɛɛn -yɔ klaa, we -yɔ -we na yia cɪ -mi 'klɔslɔlua klaa, -in 'ka we gba. ¹⁷ Zuifu -yɔ -wa 'nɪa Zuifu -wa ka -gbɛ in tiea -mi, na 'dɛ yia -mi 'yɪyɔzɔa wa gbɛgbɛin. ¹⁸ Wa -gbɛ na tiea -mi, -in 'ka wa 'yɪ -blo, -in 'ka wa nɪkɪpɛ 'wɔsa, -in 'ka wa zli 'klɔ -la. -In 'ka

wa -Saataan 'tɪtɛ zɔ -sa, 'in -in 'ka wa -Lagɔɔ -gbɛ -la. 'In wa -ka 'mi dli -gu zɔ, -Lagɔ 'ka wa gbɔnyuu 'wɔti, 'in wa 'ka 'bɪ 'yɪ -Lagɔɔ -mɔwɔlɔ -nyɪma glaa.»

Pɔlv gbaa lubho -we ɔ mia nɔdaa gbu

¹⁹ «We 'gbu, nyɪmaa 'wlulapɪnyɔ Aglipa, 'yɪkakiɛ -we 'bhua -Lagɔɔ -gbɛ, in 'nɪ we 'nɔɲwɛ -sa. ²⁰ 'In -Damasɪ -nyɪma -yɔ -Zeluzalɛmɔ -nyɪma -yla in gbaa -Lagɔgbu tɪa. 'Bhie, in yia Zudee -dɔdɔ weee -gu -nyɪma -yɔ nyɪma -wa 'nɪa Zuifu we -yla gba. In nɛɛ wa -yla, wa 'bhiti wa dli, wa yi -Lagɔɔ -gbɛ, 'in wa lɛnɔgbu -slɔlu wa 'bhiti bhiti sazɔnɔ sa. ²¹ -We ka 'gbu Zuifu yia 'mi kpa, -zugba in mi -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ, 'in wa yia 'kɪ 'yɪ, wa 'ka 'mi 'bha, mɔ nu. ²² 'In -Lagɔ zɔa 'mi 'yɪyɔ, 'in we yia -zɛɛn yɪ. In mi -slɔ -bha, in 'ka ɔ gbɔdayɪnyɔ -zɛ nyɪma weee 'yu, nyɪma -kpɔa -yɔ nyɪma 'kadɪ. Gbu -we -Lagɔgbu -falɔpanya -yɔ Moizɪ gbaa nu, lɛ we yia nɔa, mɔ -bhloo 'dɛ -amɪ na gbaa. ²³ In nɛɛ sa bheɛ, sɪa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ yia. Mɔ yia tɪtɪnya glaa 'wɔsɔa tɪa, 'in mɔ yia -Lagɔɔ zli gbu gbaa Zuifu -yɔ -wa 'nɪa Zuifu -yla.»

Pɔlv nɛɛ nyɪmaa 'wlulapɪnyɔ Aglipa -yla, ɔ pla -Lagɔ

²⁴ Pɔlv mi sa ɔ 'dɛɛ -gɔgbu gbada, 'in dɔdɔɔ 'wlulapɪnyɔ Fɛsɪtɔsɔ yia 'wɔkpɪ: «Pɔlv, -sabhe bhaa -mi! -In ka 'sɛbhɛ 'kpɪa duun, we ka -mi -sabhe 'wlu palɪ!»

²⁵ Pɔlv yia we 'bɪgɔpali ɔ -yɪaɛ: «Fɛsɪtɔsɔ 'kadɔ, -sabhe 'nɪ 'mi 'wlu -mi. Wɛlɪnya in mia da gbada, gbuzɔnɔ -yɔ gbɔyɪlo -wɛli -wa. ²⁶ Nyɪmaa 'wlulapɪnyɔ Aglipa -yi we 'dɛ weee 'ji. 'In we 'gbu, in mneni in 'ka ɔ -yla weee gbu gba dli tɛlɔ nya. Na dli mi we -gu nu, ɔ -yi weee gbu weee 'ji, -we ka gbu -wa, we 'nɪ lɛnɔ da yabhlo zizewiemɪ. ²⁷ Nyɪmaa 'wlulapɪnyɔ Aglipa, gbu -Lagɔgbu -falɔpanya gbaa, -na zɔ we dli -guɔ? Dli -na zɔ we -gu, in -yi we 'ji!»

²⁸ Aglipa yia we 'bɪgɔpali Pɔlv -yɪaɛ: «-Mɪ dli nu, -Lagɔ 'wɔ -na yia 'mi 'paa bhla -sɛ nɪ nya yɪ?»

²⁹ 'In Pɔlv yia we 'bɪgɔpaliɛ: «We yɪ dɛslɛɛn -zɛɔɔ, we yɪ cɪ -zɛɔɔ, -Lagɔ na bhuhhoea, we 'nɪ -na 'dɛ -bhloo gbu, 'in 'ya amɪa weee -wa mia da 'mi yukwli pɔlɔda -zɛɛn, sa in mia

da, amia 'ka 'sa -mi, we 'bhu 'llukpenya -mni 'wu. Nu, in 'ni 'yibha wa gbu an -ami 'bhisa!»

30 Nyimaa 'wlulapilinyo klaa, dudubu 'wlu-lapilinyo klaa, Belenisi -yo -wa weee -yo wa dia -bha la, 'in wa yia 'woso. 31 Wa 'tlaa, 'in wa nee wa 'dekpua nyidi: «Nyime -mni 'ni gbu yabhlogbo mn, 'in wa 'ka -mub 'gbu o -kasu 'wopa, 'in wa 'ka o 'bha.»

32 'In Aglipa nee Fesitusu -yia: «Nyime -mni 'ni yaa o gbu nyimaa 'wlulapilinyo 'kadu Sezaaa -gbe kwa, -zugba -in ka o 'yitide.»

27

Wa kwaa Pɔlv Wlɔmv

1 Da wa gbaa, 'glu 'kadu 'wu -a yia -gblaa -a 'ka Italii -dudu -gu mni, 'in Wlɔmvu 'slojaa glu gbuu 'yugalinyo yabhlo wa laa Zulusu*, 'mo wa 'nyea Pɔlv -yo -kasunyuma tɔba yoo.

2 Adlamitu 'glu 'kadu yabhlo 'kaa -Azii -dudu -guu 'glu 'yigbedanya 'plili, -a -gblaa we 'wu, 'in -a yia mni. Tesalonikiyu Alisitaki 'bhua Masedvani, o -yo -ain 'so mi.

3 -Mub zli zlia, 'in -a yia Sidɔngbe nukple nyini. Zulusu -o mia Pɔlv kpada 'nanuu, -mo yia Pɔlv 'yoo 'nye, o 'ka o 'talea 'yia mni, 'in -we Pɔlv -ka 'yibha, wa 'ka we o 'nye. 4 Da -a 'bhua -bha de, -a nyinia 'nyunyidudu wa laa Siplu kwesi, 'in -a yia we kakpe yabhlo -gu 'plili, -pɛpe mi -ain yoo yidaa 'gbu.

5 'Bhie, -a -dia Silisi -dudu -yo Panfilii -dudu gumunyu 'wu, 'in a yia Milaa nyini, Lisii -dudu -gu. 6 -Bha Wlɔmvu 'slojaa glu gbuu 'yugalinyo yia Alezandlii gbee 'glu 'kadu mia Italii mni, 'in o yia -mo -ain 'pa.

7 'Yli duun nya, -a -tva 'nyu -gu nɔda ylele 'glu nya, 'in -a yia sia bhabha, 'bhie, -a yia 'gbe wa laa Sinidi 'klv nyini. -Pɛpe 'ni nwnu, -a 'ka -mo -gbein mnu 'gbu, -a yia Salimonee 'plili, 'in -a yia 'nyunyidudu wa laa Kletu zɔgbein mni. 8 Siase duun nya -a nɔnva wee 'nyuu kakpe, 'in da wa laa «'Gluu 'yigbelida -zɔnyaa», -a yia -bha de nyini, Lazegbe kwesi.

9 -Amiaa bhla duun ka lanyumnu, 'in 'glu 'wu -nɔnve yia 'ylinyumanu -ain -yia, -we ka gbu -wa, Zuifvu 'sun -pla bhla ka

'pliphe bhia, pepe† . We 'gbu, Pɔlv yia glu nukplee -lubhonnya tɔba -yia gbu lapali:

10 «Na 'talea, in ka we -yoyi nu, -amiaa nɔnve yia -ylinyumania, nu, 'glu -yo we nukplee 'gbanya yia -nyumaa. 'In -a 'ni nu 'nanuu, -amiaa 'debhie -gbolu yia -bha tithie.» 11 'In Wlɔmvu 'slojaa 'yugalinyo yia 'glu 'kadu 'papanyo -yo 'glu -kanyo weh dli 'wodi, we 'ka Pɔlv weh 'wuzi. 12 Nu, wee 'glu 'yigbelidaa ladilie 'ni 'ylinanu nɔwɔlyibhla. We 'gbu, nyima duun nee, wa 'bhu -bhade. Wa 'yi 'klu, wa 'ka 'glu 'yigbelida Fenisi mni, -mo 'nyunyidudu wa laa Kletu -gu. Wee dudubu 'klv mi 'ylov bhilididaa so 'so lv. -Mo wa yia ladia nɔwɔlyibhla.

-Pɛpe 'kadu 'plia gumunyu -gu

13 'Ylov bhilidida kɔpesɔlv, -pɛpe yia 'pliphe bhli -dlɔ. -Wa mia 'glu 'kadu 'wu, we mi wa dlu nu, -we wa pupalia, le we yia nva. Wa 'bhua 'glu 'yigbelinete 'wu yali, wa mnia, 'in wa yia 'nyunyidudu wa laa Kletu -gu 'plili. 14 'In 'bi 'ni 'wɔgwle, tɔn, -pɛpe 'kadu yabhlo wa laa Elakilɔn, we yia 'nyunyidudu -gɔgo 'wlu 'bhu. 15 -Pɛpe yia 'glu kwa, 'in nyime 'ni mneni o 'ka we layligbeli tikluu 'gbu, -a yia -amiaa 'de 'yitide, 'in -pɛpe yia -ain kwa. 16 -A 'plia 'nyunyidudu 'kienyi wa laa Kodaa zɔgbein, 'ylov bhilidida kɔpesɔlv, 'in -a nyinia -bha, we yia -ain 'wopa -se. 'In -a 'yia sa 'klu -zlo, 'in -a yia gbuwosaglu -yule yabhlo biza 'glu 'kadu 'wlu 'wobhu. 17 'In 'glu 'kadu nukplee lubhonnya yia we -gblali. 'In wa yia 'glu 'kadu gbuu nyimaa -yɔbe -llukpe nya. Wa mi sɔda, wa yi Libii -dudu -guu -buse -kakpe -gu bhlii 'gbu, 'in wa yia 'glu 'kadu 'naa 'wɔyɔglɔlv, 'in wa yia 'sa wa 'de 'yitide, -pɛpe yia wa kwa.

18 -Mub zli zlia, -pɛpe 'kadu mi -ain lazukluda 'titee -bhloo 'de, 'glu nukpla -nyuma yia gbanyaa vitelivitelie bhli, gumunyu lv. 19 We 'yli tanuu zli, wa yia 'glu 'kadu 'de -yɔlunyaa vitelie bhli gumunyu lv, wa 'de sɔ nya. 20 'Yli duun nya, -a 'yi 'ylo -yo -zeli -yo, -zugba wee -pɛpe 'kadu pli 'saa 'titee. 'In -a yia -amiaa 'de tithie dli -sa.

21 'Bi ka 'wɔgwle, 'in -wa mia 'glu 'kadu nukplee, wa 'ni -lu yabhlogbo li. Tɔn,

* 27:1 Zulusu 'sloja wa laa «nyimaa 'wlulapilinyo 'kadu 'sloja». † 27:9 Wee 'yli -mnu 'bigu, glu 'papie yia 'ylinyumanu bhlaa 'ylinyuno 'gbu.

Pɔlv 'yiligbea wa nyidi, 'in ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Na 'talea, in nɛɛ yaa, -a 'na 'bhɔlv Klɛti -ni. A -ka yaa na wɛli 'wɔŋwɔnu, -zugba -li 'na 'ka yaa sa -nyumɔ. 22 'In -slɛɛn, 'kɔa na paa ain 'yli, a 'tɛmanɪ dli. Nu, amiaa lɔnyumɛ yabhlogbɔɔ 'na 'ka tli, 'glv 'kadɔv 'dɛbhlogbɔɔ yia -nyumɔa. 23 -We ka gbv -wa, -Lagɔ-ɔ ka -nɔv in -mia, 'in -ɔ ka lubho na nɔa, ɔ 'anzɪ ka 'mɪ 'klɔtlali -zɛɛn sabɔ. 24 'In we nɛɛ 'mɪ -ylaɛ: «Pɔlv, -in 'na nɔnɔ nyano -ni! Nu, we mɪ nu, -in 'tla *Sezaa 'yu, wa 'ka -na -yɔgbv 'wɔbhu. 'In -Lagɔ ka -mɪ 'nanɪ 'wɔnɔ, -na 'gbv, -wa weee -in -yɔ wa mia 'glv 'kadɔv 'wɔ, -Lagɔ yia wa puea.» 25 We 'gbv, na 'talea, a 'tɛmanɪ dli! Nu, na dli mɪ -Lagɔ -gv. Gbv -we -Lagɔ gbaa 'mɪ -yla, lɛ we yia nɔa. 26 Nu, bhli -a yia, 'nyunyididɔv yabhloo -gɔgɔ -gv.»

'Glvv-wlɔwlaɛ 'nyu -gv

27 'Yli kugbua lɛ -mnɔanɔv sabɔ, -zugba -pɪpɛ 'kadɔv mɪ -ain kwada -bhlokpade Adliatiki -gumunyu -gv. -Mɔ zli -nyidi, 'in we yia 'glv nɔkplɛɛ lubhonɔnya dli lasibhli nu, -a ka dɔv -yɔcipa. 28 'In wa vitelia 'nyuu yibhɔlv -llukpe 'nyu glu, we -tɔ 'wɔ 'mɛtli glv -bhlo 'ya kugbua lɛ gbesɔ. Wa bɛa 'yugbɛin -sɛ, wa viteli 'yaa we, we -tɔ 'wɔ 'mɛtli glv -bhlo 'ya gbeta. 29 'In wa mɪ nyano nɔda nu, -amiaa 'glv 'kadɔv yi tɔkpa -gɔgɔ 'kadɔv 'wlu bhuv 'gbv, wa yia 'glv 'yiligbelinɛɛ -mnɔa 'nyu lv viteli 'glv lɔgbɛin, 'in wa yia zli zlizhe wɔda -tɔ dli sulo nya. 30 'In -mɔv bhla, 'glv nɔkplɛɛ lubhonɔnya 'yibha wa 'ka -flii -bho. 'In wa yia gbvwɔsaglv -yulɛ kwilili 'nyu lv. 'In wa nɛɛ -dawli nya, 'glv 'kadɔv 'yiligbelinɛɛ wa vitelia we 'yugbɛin. 31 'In Pɔlv nɛɛ Wlɔmɔv 'slɔjaa glv gbuu 'yugalɔnyɔ -yɔ 'slɔja -ylaɛ: «Nyima -manɪ 'nɪ 'glv 'kadɔv nɔkplɛ -tɔ, a 'na 'ka 'pɔ.»

32 Tɔn, 'slɔja yia 'glv -yulɛ 'llukpenya -yɔdi, 'in wa yia we 'yitide, we 'ka gumunyu -gv mni.

33 Zli zlizhe 'yu, Pɔlv laa wa 'dɛ weee lililu -yɔ, 'in ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Amiaa 'yli kugbua lɛ -mnɔa nɪ -zɛɛn, dli sulo nya, -zugba a'a 'bhu lililu yabhlogbɔɔ 'wɔ, a'a li we. 34 We 'gbv na laa ain, a 'ka li. Nu, we nanɪ 'yli a 'ka li, 'bhie, a 'ka 'pɔ. Amiaa lɔnyumɛ yabhlogbɔɔ

'nyii gɔ yabhlo 'nɪa mnɔa yi!» 35 Welinya -mɪnu 'bigv, Pɔlv 'bhua 'floo 'wɔ, 'in ɔ yia -Lagɔ fuo 'pa wa 'dɛ weee 'yibadi. 'Bhie, ɔ -dia we 'wɔ, 'in ɔ yia lilie bhli. 36 Tɔn, wa 'dɛ weee 'tɛmanɪ dli, 'in wamɪa yi 'yaa li. 37 -Amia mia wee 'glv 'kadɔv nɔkplɛ, -a 'dɛ weee nyni nyimaa 'wlu -bhlo glv ta 'ya kugbua lɛ gbelibhlo. 38 Da wa lɔa, 'in wa yia bleyanya 'nyu lv viteli 'glv 'ka 'wɔv fefee 'gbv.

39 Da zli zlia, 'glv nɔkplɛɛ lubhonɔnya 'nɪ dɔv yibheli, 'in wa yia gumunyu sɔ yabhlo -yɔ -bɔsɛ -gɔgɔ -yɔyi. 'In wa nɛɛ wa 'ka -mɔ 'glv 'yiligbelia mni, -de wa yi we mnenii. 40 Wa -bloa 'glv 'yiligbelinɛɛnya, 'in wa yia we 'yitide gumunyu lv. 'In 'payli -we nya wa paa 'glv, wa yia we 'llukpe -blo. 'Bhie, wa yia 'naa wee 'glv 'yugbɛin zɔ, -pɪpɛ 'ka we kwaa 'gbv, 'in wa yia -bɔsɛ -gɔgɔ -gv -gbɛin mni. 41 'In wa nɪnia gumunyu sɔ 'sɔv nyidi -bɔsɛɛ -zlo -gv, 'in 'glv yia -bha zɪ. 'In wee 'glv 'yugbɛin yia -bɔsɛ 'wɔ pla, we 'nɪ mneni we 'ka nɔ, -zugba gumunyu -gbv 'tɛ wla we lɔgbɛin.

42 'In 'slɔja 'yibha wa 'ka -kaslɔnyima 'bha, -maa 'yabhlogbɔɔ yi -flii -bho lɔlloɛ nyaa 'gbv. 43 'In wa 'yugalɔnyɔ 'yibha ɔ 'ka Pɔlv gbv 'wɔsaa 'gbv, gbv 'slɔja pɔpɔla, ɔ nɛɛ wa 'na nɔnɔ we lɛ -ni. 'In -wa -yia lɔ sa, ɔ nɛɛ -maa -yla, -maa -bho 'nyu lv tia, 'in wa 'ka -gɔgɔ -gv mni, 44 'in tɔlv mni wa 'bɪ, sufalɔnya -yɔ 'glv falv -yɔlanɛɛ nya. Sanɛɛ 'sa, wa 'dɛ weee 'tlaa -gɔgɔ -gv -dlɔv, 'in wa yia 'pɔ.

28

Pɔlv mɪ Malɪ

1 Da -a 'pɔa, 'in -a yia 'nɔ nu, wee 'nyunyididɔv wa laa Malɪ. 2 Wee 'gbee nɔkpla -nyima ka -amiaa 'lakpasu kpa 'nanɔv. 'Nyuu mɪ lɔada, 'in ŋwɔtlɔ mɪ 'gbv, wa -dia -kosu 'kadɔv 'yi, 'in wa yia -a 'dɛ weee 'bɪ 'nyɛ, we kwesi.

3 Pɔlv 'bhua -gbalɪ pipi 'wɔ, ɔ yia we -kosu 'wɔ 'pa. 'In 'mɔnɪmɛ yia -kosuu sloo 'gbv -gbalɪ pipi 'wɔ 'tla! We yia Pɔlv sɔ mu, 'in we yia we -yɔlanɛ! 4 Da 'nyunyididɔv -gv -nyima 'yia wee 'mɔnɪmɛ -yɔ bɪzɪda Pɔlv sɔ -yɔ, 'in wa nɛɛ wa 'dɛkpɔa nyidiɛ: «ɔv nyimɛ -mɔnɪ, nyimɛbhanyɔ -wa 'piɛn. ɔ ka gumunyu kwɛɛ -di, 'in -Lagɔ 'nɪ ɔ 'pɔpɔgbv -yɔŋwɔnu.»

5 Toun, Pòlv vua sò 'wv, 'in wee tìbhε yia -kosu 'wv -bho, ò ku 'nì glopo. 6 Tòlva dlu nu, 'yìlì Pòlv yia, 'in bhlià ò yia -bha -bhlokpade, ò 'ka tli. 'In wa yia we -yoyi nu, 'bì mì 'wv gwèda, gbv yabhlogbò ò 'nì Pòlv yìda -mì. Toun, wa yia weli 'bhiti, 'in wa nεε: «-Lagò yabhlo -wa.»

7 'Nyunyìdìdòdò -mìnu 'wlulapìlìnyò wa laa Publiusu, ò dòdò mì wee da -mìni kwesi. Mò kpaa -amìaa 'lakpasu 'yìlì ta, 'in ò yia -ain ò -budu zò -gueli, ò 'talea 'bhisa. 8 Publiusu dide mì lapìda, ò ku -su, 'in ò kaa kakpa -yò. Pòlv mnià ò 'yia, 'in ò yia ò sò ò 'wluo lapali, ò yia ò 'gbv -Lagò bhuhhoe, 'in ò yia ò jipe. 9 -Muu 'bìgv, wee 'nyunyìdìdòdò -gbv guzunya tòlva yia yì, 'in Pòlv yia wa jipe. 10 Wa ka -ain 'yìlìmanì sò weee lv. 'In -amìaa mnià bhla bea, -a -gblaa 'glv 'wv, -we weee -a 'nià -ka, 'in wa yia we -ain 'nyε.

Pòlv mnià Wlòmv

11 'Cv ta 'plia, 'in -a yia Alεzandlii 'glv yabhlo wa laa «-Zluya -Lagò» 'wv -gbla. 'Nyunyìdìdòdò 'glv 'yìlìgbelida yabhlo wee 'glv -tva 'yìlìgbeda ñwòtlòyìbhla. 12 -A nynia Silakuzìgbe 'wv, 'in -a yia -bhade -tv 'yìlì ta. 13 -A 'bhva -bhade, -a mì 'nyu -gògò nònvda, 'in -a yia Wleziogbe nòkplè nyni. -Muu 'bìgv, zli zli, 'yìlv bhliàlìda kòpèsòlv -pìpè yia 'plìplìe bhlii 'gbv, -a li 'yìlì 'sò 'yìlìgbv, 'bhie, -a yia Puzòlgbe nòkplè nyni. 14 Wee 'gbe nòkplè -a yìlì -Lagònyuma, 'in -maa nεε, -a li wa -gbe lòkòwlu -bhlo. Sanεε 'sa, -a mnià Wlòmv. 15 Wlòmv -Lagònyuma 'nva nu, -a mì -mò yida, 'in wa yia -ain yoo -saa yì tìklu Apiusu lòkò 'wv, we -yò wee 'gbee da wa laa 'Lakpanyaa Zògbudu Ta. Da Pòlv 'yia wa -yò, ò 'paa -Lagò fuo, 'in we yia ò 'kòayli 'pa. 16 Da -a nynia Wlòmv, wa yia Pòlv 'yoo 'nyε nu, ò -yò 'slòjayu mìa ò ñwèkòda -dìlì -budu yabhlo zò la wa 'dεε sa.

Pòlv gbaa -Lagògbv Wlòmv

17 'Yìlì ta 'plia, 'in Pòlv yia Zuifo mìa Wlòmv, wa 'yugalnya la. Da wa gbelia 'wlu, 'in ò nεε wa -ylae: «Na bhelian, 'in 'nì gbv yabhlogbò lεv, -amìaa nyima -yò -amìaa dòkpasu lεv gbv 'cunnya gbegein, 'in wa yia 'mì kpa -Zeluzalem, 'in wa yia 'mì Wlòmv -nyuma yoo 'nyε. 18 Da -maa 'yìbhaa

'mì la, -maa 'yìbha yaa -maa 'ka 'mì 'yitide. -We ka gbv -wa, gbv -we 'in nva lε, -we ka 'gbv wa 'kaa 'mì -kaslv 'wvpa, 'in wa 'ka 'mì 'bha, we 'nì -mì. 19 Da -maa gbaa -maa 'ka 'mì 'yitide, Zuifv yia we -yòwòsòlv 'gbv, m'v 'sua 'mì, 'in 'in yia na gbv -nyimaa 'wlulapìlìnyò 'kadu 'yu kwa. 'In -zugba, 'in 'nì 'yìbha 'in 'ka na nyima gbv 'wlu ladìlì. 20 -We ka 'gbv, 'in yia ain la, 'in 'in 'ka ain -yla gbv gba, m'v nu. Nu, nyimε -ò Izlaelìnyuma mìa wòda, ò 'gbv 'in mìa da gbvan -llukpe -mìni 'wv.»

21 'In Zuifv nεε ò -ylae: «-Na -yòsèbhε yabhlogbò 'nì -slò Zudee -dòdò -gv 'bhv, 'in we 'ka -amìaa -gbe yì. 'In -amìaa bheli yabhlogbò 'nì -slò mò 'bhv, ò 'ka -na gbonyuu gbaa yì -ain -yla. 22 -Muu bhla, -a 'yìbha gbunya -na pupalià 'wlukòon la, -in gba we, -a 'ka we 'nv. -A -yì we 'jì nu, da weee, nyima sòlva -na zva -yò 'wv.»

23 Wa -yò Pòlv yia 'yìlì yabhlo zò, 'in wee 'yìlì nynia, da ò -gva, 'in wa -zlo yia -bha yì. We 'ka zlvkpe -yòbhv, we 'ka jìbhe yìlì, Pòlv yia -Lagò nyimaa 'wlulapìlìgbv gba wa -yla, 'in ò yia wa -yla we 'jì gba. Ò 'yìbha ò 'ka wa lu -Zezuu gbv nyaa 'gbv, ò yia Moizu tite -yò -Lagògbv -falìpanyaa 'sèbhε zeli wa -yla. 24 Gbv ò mìa gbada, we ka -zakpa -bhlo lu, 'in tòlva nεε -maa 'nià we -yòñwv. 25 'In wa mì kpelìda, -zugba wa mni. Pòlv nεε wa -yla bhεε: «Zuzu 'Pòpa ka zlvme zukpa, da ò gbaa amìaa dòkpasì -yla gbv -Lagògbv -falìpanyò Ezaiii ñwε nya! Ò nεε nu:

26 «-In mni, -in gba nyima nì -ylae:
«Gbunya a yia 'nva sa 'nanv,
'in a 'na 'ka we 'jì 'wolanv.
-Li a yia ylaa sa 'nanv,
'in a 'na 'ka we -yoyi.»
27 Cùn, waa nyima -manì ka wa dlì 'tèmanì,
wa ka wa yukwli 'wòsulu,
'in wa yia wa 'yìlì 'mu.
Wa yì layì wa 'yìlì nya,
wa yì 'nv wa yukwli nya,
'in wa yì gbv 'wolanv wa dlì nya.
Wa 'nì 'yìbha wa 'ka na -gbe lòbhiti,
'in 'ka wa pue.» »

28 'In Pòlv yì 'yaa we -gòdìε: «A yìbheli we 'jì nu, nyima -wa 'nià Zuifv, -Lagò ka wa nyimaa gbòwòsaweli yoo 'pa. 'Nva -maa yia we.» [29 Da Pòlv gbaa weli nya -mìni,

Zuifv -yɔ kpɛlikpɛlie 'tɛtɛ yia mɛnɛ wa 'dɛkpɔa nyɛdi.]

³⁰-Budɔ -we Pɔlv 'pɛnɛ, ɔ li we zɔ zɔ 'sɔ, 'ɛn -wa weee yia ɔ 'yia wee -budɔ zɔ, sɔ 'sɔ nya ɔ kpaa wa. ³¹-Lagɔɔ nyɛmaa 'wlɛlapɛlɛgbɔ Pɔlv gbaa, 'ɛn ɔ slɔlua Nyɛmaa -Kanyɔ -Zezu Klisɛ gbu, dli -tɛlv weee nya, sa -dlɔɔ.

'Sεbhε Pɔlv 'paa Wlomu -nyimā yoo

Nu, -Lagɔnyuma mia Wlomuɔgbe 'wv, 'ma *Pɔlv 'paa 'sεbhε ni yoo. ɔ nεε wa -yla wee 'sεbhε 'wv nu, nyuma 'ni mneni wa 'ka -Lagɔ -yɔlanyni wa 'dεε lagɔgbe nya. Nu, nyuma -ka -Zezu *Klisi dli -gv zv, 'in -Lagɔ tia wa gbonyii 'wv, 'in ɔ nyεa wa 'yliyɔgagie lolu.

Fvsaweli

1 -Ami, -Zezu Klisi lubhononyo, *Pɔlv, -ami celia ain 'wv. -Lagɔ laa 'mi, in 'ka ɔ *tietienyo -zε, mɔɔ -saa -bha 'mi ɔ gbuv gbada.

2 Wee -Lagɔgbv mia dε ni, -Lagɔ ka bha we gba ɔ gbuv -falipanyaa gbεgbεin, 'in wa yia we celi *-Lagɔsεbhε 'wv. 3 ɔ 'Yuu -gvgbv we gbaa. Nu, 'mɔ wa gwalia ɔ dukpasa, nyumaa 'wlulapilinyo *-Davidu zɔayli, nyimε -kpua 'bhisa. 4 Zuzu 'Pɔpa -slolua 'tite nya nu, mɔ -wa -Lagɔ Yu, ɔ ka titlinya glaa 'wvɔɔ 'gbv. 5 ɔ -amīaa -Kanyo -Zezu Klisi mia ni, ɔ gbεgbεin -Lagɔ nva -ain 'nani 'wv, 'in -a yia ɔ tietienya -zε ɔ 'ηni 'gbv -a 'ka dɔdɔgv -nyuma weee ɔ 'tite -slolu, 'in wa 'ka ɔ weli 'nɔɔwe zv dliɔzɔve nya. 6 -Wa ɔ -saa -bha wa 'ka ɔ weli 'nɔɔwe zv, a mi wa glaa, -we ka gbv -wa, ɔ ka 'ya amīa la -Zezu Klisi -nv nya.

7 Amīa weee, -mɔ *Wlomu, amīa -wa ka zε -Lagɔ -kali, 'in amīa -wa ɔ laa a 'ka -mi tiklu, nu, -amīaa Dide -Lagɔ -yɔ -amīaa -Kanyo -Zezu Klisi ηwna ain 'nyu la, 'in wa 'nyε ain 'wvɔtɔve -dlɔɔ.

Pɔlv 'yibha ɔ 'ka Wlomu -nyuma 'yi

8 Tiatia mia, -Lagɔ na paa fuo -Zezu Klisi 'ηni nya, a 'dε weee 'gbv. -We ka gbv -wa, dli a zva, we 'di ka 'gbe weee -gulammeni. 9 -Lagɔ, ɔ ka lubho in mia nɔda na dli weee nya -Lagɔgbuv gbagbie nya, ɔ -yi we 'ji nu, -we na gbaa gbvɔzv -wa. We 'gbv, in -ka -Lagɔ bhuhhoeda -mi, amīaa 'ηni' bɔ -mɔ. 10 Zlabhuezo, na bhuhhoea ɔ, ɔ 'ka 'mi 'yoo 'nyε, in 'ka amīaa -gbε mni. 11 Nu, amīaa 'yiyiee 'tv mi 'mi 'bhada. In -ka amīaa -gbε yi, -Lagɔ Zuzuu wlawlalu a yia 'yia na gbεgbεin, 'in a 'ka dli 'temani. 12 Nu, in 'yibha in -mi ain glaa, 'in -a 'ka 'kvayli

'pɔpali nanuv dliɔzɔve -yɔ amīaa -nv 'sɔɔ gbεgbεin.

13 Bhelian, -we in 'yibhaa a yibheli 'ji, mv -wa nu, amīaa -gbε na yi yaa yia -zakpa duun, 'in in 'ni -slɔ we 'yoo 'yi. In -ka -mɔ nyni ni, in 'yibha nu, na lubho mia, sa we 'yia -tnuv laga -dɔdɔ -putu -gv, we nv 'ya 'sa amianuv -gbε. 14 -We in 'kaa lenv, mv -wa nu, in mni dɔdɔ weee -gv, -wa ka 'yili -bloa klaa, -wa ka 'yili 'nia -blo klaa, -wa -yia 'sεbhε we -yɔ -wa 'nia we -yi, wa -gbε. 15 We mi 'saa 'gbv ni, na dli mi amīaa -gbε nynida -mɔ Wlomu, in 'ka ain -yla -Lagɔgbv gba.

-Lagɔgbv, mv ni

16 Nu, in -ka -Lagɔgbv gbada -mi, we'e 'bhali 'mi zv. -Lagɔ 'tite -wa, 'in -wa zva ɔ dli -gv, 'ma ɔ saa gbv 'wv: *Zuifu ɔ saa gbv 'wv tia, 'bhie ɔ saa nyumaa pnu gbv 'wv.

17 -We wee -Lagɔgbv slolua, mv ni: nyuma -wa zva ɔ dli -gv, nyuma tiklu nya ɔ bhua wa 'wv. Dliɔzɔve -bhlogbɔɔ nya nyimε bhva gbv 'wv. We mi celida -Lagɔsεbhε 'wv: «- ɔ -Lagɔ yibhelia nyimε tiklu nya dliɔzɔvee 'gbv, 'yliyɔgagie -mɔɔ yia 'yia.»

Nyuma weee ka gbonyuuu 'gba 'wlu -Lagɔ 'yu

18 Nu, -Lagɔ mi ɔ 'cε -we bhva yali -sloluda, -we ka gbv -wa, dɔdɔgv -nyuma mi gbonyuu lenvda, 'in -we wa nva lε, we 'ni tiklu -mi. 'In wa lenvgbv 'nyii nya wa tuntnuu -Lagɔ gbvɔzv. 19 Nu, -we -yɔ wa mnenia wa 'ka -Lagɔ gbv yibheli, we mi wa 'yu: -Lagɔ ka we wa 'kluslolu 'nanuv.

20 -Lagɔ 'tite, we'e bhia, 'in wa'a 'yi we -yɔ, 'in sa -Lagɔ mia, wa 'ni mneni wa 'ka 'sa ɔ -yɔyi. Nu, da -Lagɔ -laa dɔdɔ la, wa mneni wa 'ka wee gbv yibheli. -A -ka -Lagɔ lalalu yla, -amīaa 'wlukvɔn mneni we 'ka -Lagɔ -yɔ ɔ 'tite -yɔyi. We 'gbv nyuma 'ni zizelida -ka. 21 Wa yibhelia -Lagɔ, wa 'ni ɔ 'ηni -mnini, 'in wa 'ni ɔ fuo 'pa. 'In, 'mv nyimε 'ka yaa -Lagɔ -yla lenv. -Slεεn, wa 'wlukvɔn lapɔpaliε bhe, wa 'ni gbuyilo dli -ka, we mi nikpise 'wv. 22 Wamīa nεε, wa -yi gbv, 'in -zugba wa nv -sabhebhagbv lε. 23 -Lagɔ, -ɔ'ɔ tia, ɔ ka 'ηni wa 'kaa -mnini, wa ti -bha -mɔɔ, 'in wa bɔbɔa telitelili -we 'wlvā nyuma -wa titlie mnenia -yɔ blublunuma klaa, 'lal-imvnanuma klaa, we -yɔ dliɔzvɔnɔnɔma.

24 -We mia dεε 'gbu, -Lago yia wa kwebisa wa dliwonynili 'bi, 'in wa plalia wa 'de puin, zvbhaligbuu lenve nya. 25 Wa ka -Lago gbuzonu -bligupali, 'in wa yia yonya -yogwnu. 'In -Lago -o ka 'nmi nyuma 'kaa 'ylimani sazonu sa 'yli weee nya, wa yia -bha -moo 'de ti, -zugba wa bobo o lalali o 'bigu.

26 We 'dεε 'gbu -Lago yia wa kwebisa wa zvbhali gbuu 'tu 'bi. Nu, wa 'nwni -yo wa 'lowlia'a -di -sleen -budu 'wu, 'nwni -putu wa -yo wa dia -budu 'wu. 'Sasokpa gbuu lenve mia, we 'ni 'ylinani dudv -gu. 27 'Sa -bhlokpade nukpasia -yo wa 'nwni' -dia -budu 'wu. Nukpasiaa tu bhaa wa. Wa -lima wa -yo wa dia -budu 'wu, zu we kaa. -We mia dεε 'gbu, -lu -we ka 'klu wa lenugbu 'nyuu kaa, 'mu wa yia.

28 Nu, wa 'ni nwnu wa 'ka -Lago yibhe-
lii 'gbu, o yia wa kwebisa wa 'ka wa 'dεε
'wukanoo gbv lenv. 'In -we nyume 'na 'kaa
lenv, 'in wa nva we le. 29 'Ylinyunogbuu 'yli
-bhlo -bhlo yea wa: nyuma 'nyii wa -mia, wa
-limaa kwelu wa dli nynia 'wu, wa nukple
-nyu 'yli. Zenyi yea wa dli zo, 'in nyuma -
bhabhie nania wa dudv. Wa ka -zle, wa -
lima wa nva -dawli 'wu, gbukpua -gbu wa
nva le. Nyuma wa saa 'nmi, 30 gbonyuu wa
gbaa wa -limaa gbegein, -Lago tonyuma
wa -mia, wa -lima wa vela, wa 'de wa
ylimania, wa 'de wa ylia, naci weee da
wa talia wa 'ka gbonyuu lenv. Wa'a zu wa
dide -yo wa 'nyaa 'nwnwe. 31 Wa 'ni 'wlukoon
-ka, wa'a no wa 'dεε gbagbaweli -gu, wa
'te, wa 'ni nyazidli -ka. 32 Wa -yi -Lago
gbuwobhubhue 'ji: -wa nva we 'sasokpa -
gbu ni le, tilitie -wa wa -nv. We mi 'sa 'bhie,
-zugba wa nu we le, 'in 'debhie, talva -ka we
lenvda -mi, 'in wa nwnunu 'yaa -maa.

2

-Lago nyumaa -yogbu 'wobhubhue

1 We 'dεε 'gbu, -mi bhua de -na nyumaa
-yogbu 'wu, nyoo nyoo -in -ka -mi, -in 'ni
zizelida -ka. Nyumaa -yogbu -na bhua 'wu,
'in -we wa nva le, mu -bhlokpade -na nva
le. Nu, -in -ka wa -yogbu 'wobhu, -na 'de
-in -luelia gbv. 2 'In -a -yi we 'ji nu, -wa
nva 'sasokpa gbv le, -Lago bhua wa -yogbu
'wu sazonu sa. 3 -Mi, -mi bhua -wa nva we

'sasokpa gbv leε -yogbu 'wu, 'in -we wa nva
le, 'mu -na nva le. Nu, -mi dli 'wu nu, -Lago
gbuwobhubhue yia -mi -guzia yi? 4 -Lago
ka 'nani bhabha, o dli tie, o yi wosa. 'Lee,
nyani -na nyania o yi? 'Lee, -in 'ni we 'ji
-yi nu, -Lago -ka sa 'nani -ka -na daa, nu,
-in 'ka -na dli 'bhiti gbv -waa? 5 -In -su
yukwli -yo, -in 'ni 'yibha -in 'ka -na dli 'bhiti.
We 'dεε 'gbu -na zumania -Lago 'ce 'wu -na
'de -yo. Wee ce mia, -Lago nyumaa -yogbu
'wobhu -zli, -na yia we. Nu, we zli -Lago yia
nyumaa -yogbu 'wobhubhue -slolua sazonu
sa. 6 -We nyume -ka lenv, we -tnuv o yia 'yia
-Lago kwεε. 7 Nu, nyuma talva -wa temania
dli gbuzonu lenve 'bi, -wa talia 'nnumie
klaa, 'nukwale klaa, we -yo 'yliyogagiee da
-Lago kwεε, 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -
ka, 'mu -Lago yia wa 'nyea. 8 'In, nyuma -putu
-wa solva -Lago -yo 'wu, -wa'a zva o gbuzonu
'nwnwe, 'in wa zva 'ylinyunogbu 'nwnwe, ma
-yo -Lago yia o 'ce 'kadu 'paa. 9 Siatie 'kadu -
yo dli sulo yia nyuma weee -wa nva gbonyuu
le bhiti. Zuifu -gu we yia gwedlia, 'bhie we
'ka -wa 'nia Zuifu -gu nyini. 10 'In -wa nva
gbuzonu le, wa 'nmi -Lago yia -mnua, 'in o
'ka wa 'nmi kwali, 'bhie o 'ka wa 'wututve -
dlao 'nyε. Zuifu -gu we yia gwedlia, 'bhie we
'ka -wa 'nia Zuifu -gu nyini. 11 Nu, -Lago mia,
o o gbuzi nyuma 'wu.

12 -Wa 'nia *Moizu tite -yi, 'in wa nva
gbonyuu le ni, wa 'ni we -yioo, tia -maa yi
'yaa. 'In -wa weee -yia wee tite, 'in wa nva
gbonyuu le, wee titee gbegein -Lago yia wa
-yogbu 'wobhua. 13 Nu, -wa mia tiklu -Lago
'yu, ma -wa nyuma -wa zva tite 'nwnwe, we
'ni nu, -wa pulva we yukwli, 'in wa'a nva we
-gugbu le. 14 'In, -wa 'nia Zuifu, wa 'ni tite -yi.
We mi 'sa 'bhie, -we wee tite gbaa, talva noa
we -gu. Waa nyuma mia, wa 'ni tite -ka. Wa
'de -wa wa 'dεε tite. 15 Wa nonobhu slolua
nu, lenugbu -we tite 'yibhaa, we mi celida -
mo wa dli zo. Wa 'wlukoon mi we dayinyo
nya. Mu nya wa 'dεε 'wlukoon lapupale
bhua wa -yogbu 'wu, nu, wa ka gbonyuu
lenv, nu, wa ka gbuzonu lenv. 16 Gbuwobhu
zli, wa yia we -yoya. Nu, -Lago gbv in mia da
gbada, we neε nu, we zli, -we weee nyuma
zizea, -Lago yia we gbv 'wobhua -Zezu Klisu
gbegein.

Zuifu -yo tite

17 Nu, -mi, -mi laa -na 'de Zuifu, 'in -na dia tite dli 'wu, 'in -na bhua -na 'de 'wu 'kaduu, -na -Lagoo 'gbu. 18 -In -yi -Lagoo dumagbu, 'in tite ka -mi -slolu nu, -we mia 'nanuu -in yibheli we. 19 'In -na bhua -na 'de 'wu 'lolonyaa 'yoo da -slolunyoo nya, we -yoo -wa mia nikpise 'wu wa zli nya. 20 -In nee nu, -wa 'nia 'sebhe -yi, -mi -wa wa -slolunyoo, 'in -in mia 'nyenyeyuaa 'yliyozonyoo nya, -we ka gbu -wa, -in mi we -gu nu, tite slolua -mi gbuzoonu -yoo -luyilo sa tiklu. 21 Nu, -mi slolua nyuma. Lee -lu ka 'gbu, -i'in -slolu -na 'dea? -In nee wa -ylae: «A 'na yili 'wie -ni», 'in -zugba -mi, -na 'de -na yili 'wiee? 22 -In nee: «-In -yoo 'hwnoo -putu 'na -dili -budu 'wu -ni* », 'in -mi -na nua we le yi? Yoyolagoo -na nyaa 'wu, 'in -na ylia -we mia wa yoyolagoo -budu zoo yi? 23 -Na 'de -na bhua 'wu titee yilonyoo nya, 'in -i'in zoo we 'nuhwe. -In -ka 'sa nuda -mi ni, -Lagoo 'hni -na belia zoo. 24 Nu, we mi celida -Lagosebhe 'wue: «Amiaa 'gbu, -wa 'nia Zuifu, 'in wa gbaa -Lagoo 'hni 'nyuu.»

Kni 'wopapiee 'zayli

25 Kni 'wopapiee mia, -in -ka Moizu tite 'nuhwe zoo, we ka 'ji. 'In -in 'ni wee tite 'nuhwe zoo, we 'wlo sa wa 'ni yaa -mi *kni 'wopa. 26 Sa 'bhisa, wa 'ni nyime yabhlo kni 'wopa, 'in -zugba o zoo -we tite yibhalia nyime 'nuhwe, 'lee, -Lagoo 'na 'ka o 'wobhu nyime wa 'paa kni 'wu 'bhisaa? 27 Nyime, -oo wa 'nia kni 'wopa ku -yoo, 'in o zaa tite 'nuhwe sazoonu sa, -mi'i zaa da tite 'nuhwe, mo yia -na -yoo 'wobhua. 'In -zugba wa ka -mi kni 'wopa, 'ya tite -we mia celida, we mi -mi kwee. 28 Nu, -oo mia Zuifoo 'zayli nya, we 'ni nyime -oo wa yibheli ku -yoo, 'in wa 'pa kni 'wu ku -yoo, mo. 29 Zuifoo 'zayli mia ni, -mo o 'wu wa yibhelia we. -We -wa *kni 'wopapiee 'zayli ni, mu -wa dlu -nu, -Lagoo Zuzuu -gbe we bhua, nu, we'e 'bhv tite -we mia celidaa -gbe. Oo nyime mia ni, we 'ni nyuma kwali o 'hni, -Lagoo kwalia o 'hni.

3

Zuifu -yoo -wa 'nia Zuifu, wa mi gbonyuu -lenwya nya

1 'Lee, Zuifu mia, lee -lu -zoonu o ka, -we -zi -oo 'nia Zuifua? 'Lee, kni 'wopapiee ka 'jii?

2 Cun, we nanu 'yli da weee. Tiada mia, Zuifu -yla -Lagoo wlaa o weli. 3 Zuifu talva 'ni yaa -Lagoo weli -gu no, 'lee, -a yi yaa gba nu, -Lagoo 'na 'ka o weli -gu -tuu? 4 -Innya, we 'ni sa -mi. -A yibheli we 'ji nu, -Lagoo mia, gbuzoonu -gbanyoo -wa, -zugba nyuma weee ka yo. -Lagosebhe ka we -gugbu gba -Lagoo dae: «Wa yibheli -mi tiklu -na gbagbaweli 'wu, 'in wa -ka -mi gbuwobhuda kwa, 'in -na galia wa -gu.»

5 Gbonyuu -we -a nua le, mu slolua nu, -Lagoo tiklu. We -ka 'sa -mi, -Lagoo -ka -ain 'ce -yopal ni, 'lee, -a mneni -a 'ka gba nu, -Lagoo 'ni tiklu -mi? (In -ka 'sa gba, duduugu -nyima 'bhisa in gbaa we.) 6 -Innya, we 'ni 'sa -mi. -Lagoo 'ni yaa tiklu -mi, sa o 'ka nyimaa -yoo 'wobhua? 7 'In na yotobhwe -ka -slolu nu, -Lagoo gbaa gbuzoonu, 'in nyuma -ka o 'hni -mnini we 'gbu, lee -lu ka 'gbu o dili 'mi gbu, gbonyuu -lenonyoo 'bhisaa? 8 'Sa talva velia -ain, 'in wa gbaa nu, -amia nee: «-A nu gbonyuu le, 'in zoonu -nu 'ka -bha 'tlali!» Nu, -maa -cian mia de, -kaslo 'wopapiee mi wa -nu nya.

9 Saa nya? 'Lee, -amia Zuifu 'yilia, -amia -zia nyuma talva yi? -Innya, we 'ni 'sa -mi. In ka 'cin we -slolu nu, Zuifu -yoo nyuma -putu, gbonyuu ka 'tite wa 'de weee -gu. 10 Nu, we mi celida -Lagosebhe 'wue:

«Nyime -oo mia tiklu, o 'ni -mi.
Nyime yabhlogboo 'ni tiklu -mi.

11 Nyime yabhlogboo 'ni gbuyilonyoo nya -mi.
Nyime yabhlogboo o -tali -Lagoo da.

12 Nyuma weee ka 'yoo -zoonu -gulabhulu, wa ka -nyumo.

Nyime -oo 'kaa gbuzoonu lenu, o 'ni -mi.

13 -We tlaa wa hwee we 'wlo, gbawla -kali hwe.

Wa mio nya wa nua wa -lima -dawli 'wu.

-We tlaa wa hwee, 'munimee -dle -wa.

14 Melatiweli 'nyuu yea wa hwee.

'In wa weli nua nyime le.

15 -Gwagwie nya wa mnua nyime 'bhaa.

16 Da wa -ka 'plili, -lu wa saa la, 'in wa tia -bha siasie.

17 Wa 'ni 'wototue -dlawoo 'yoo -yi.

18 -Lagoo soosue 'ni wa dli zoo -mi.»

* 2:22 Glekaweli 'wu, we ji -wa nu, -wa kokwalia, wa -yoo nyuma -putu 'na -dili -budu 'wu -ni.

19 -A -yi we 'ji nu, -we weee tite gbaa, -wa -yia tite, wa -nu nya we mia. We -ka 'sa -mi ni, nyime yabhlogbɔɔ 'ni zizelida -ka. Nu, nyima weee ka gbonyuuu 'gba 'wlu -Lagɔ 'yu. 20 We 'dɛɛ 'gbu, -Lagɔ 'na 'ka nyime yabhlogbɔɔ 'yi nyime tiklu nya titee 'nɔɲwɛzɔvɛe 'yilibilanɔnɔve nya. -We tite nva ɛ, mɔ slolua nu, gbonyuu -lenɔnya nyima -mia.

Sanɛɛ -Lagɔ zɛlia nyima nyima tiklu

21 'In -slɛɛn mia, sa -Lagɔ 'kaa -ain nyima tiklu -zɛli, ɔ ka we -ain 'klɔslolu. ɔ -ka -ain nyima tiklu -zɛlia yi, ɔ'ɔ yla -amiaa titee 'nɔɲwɛzɔvɛe 'yilibilanɔnɔve. Nu, tite -yɔ * -Lagɔgbu -falɔpanya mi we gbodayinya nya, wa ka bha we gba: 22 -Zezu Klisu dlɔgɔzɔvɛe gbɛgbɛin -Lagɔ nva nyime tiklu. -Wa weee zva Klisi dli -gu, 'ma ɔ nu 'saa. -We ka gbu -wa, 'wɔgbɔzɛ 'ni wa nyidi -mi: 23 nu, nyima weee ka gbonyuu lenɔ. Nyime yabhlogbɔɔ 'ni -Lagɔɔ 'ɲnumɛ -yɔɔɔpa. 24 Nu, -Lagɔ mia, ɔ zɔzɔnɔ nya, ɔ nva nyime tiklu sa bhe, -Zezu Klisu gbɛgbɛin. Mɔ saa nyima gbonyuuu gaylo 'wɔ.

25-26 -Lagɔ 'yibha nu, -Zezu slu ɔ 'pɔɔn la 'slaka 'bhisa. 'In ɔ 'slaka nya, -Zezu yia nyimaa gbonyuu lamumni, 'in -wa zva ɔ dli -gu, wa 'ka tiklumɛ 'yi. Sanɛɛ -Lagɔ 'yibhaa ɔ 'ka -slolu nu, ɔ mi tiklu. Nu, ɔ ka dlitie lenɔ bha, 'in ɔ 'ni we bhla nyima -kasɔ 'wɔpa wa gbonyuu lenɔvee 'gbu. 'In -slɛɛn mia, -Lagɔ slolua nyima nu, ɔ mi tiklu, 'in ɔ 'ka nyima, -wa zva -Zezu dli -gu, tiklu nu.

27 'In -amia ka -bha wɛli yabhlo -a 'ka -amiaa 'dɛ 'ylimanu? -Innya, we 'ni 'sa -mi. Lɛɛ -lu ka 'gbua? -We ka gbu -wa, -we nania 'yli, we 'ni titee 'nɔɲwɛzɔvɛe 'yilibilanɔnɔve -amiaa 'dɛɛ lagɔvɛ nya, nu, -Zezu dlɔgɔzɔvɛe -wa. 28 -We -gu -a papalia 'wlukɔɔn la, mɔ ni: nyima mi tiklu -Lagɔ 'yu, -we ka gbu -wa, wa ka -Zezu dli -gu zɔ. We 'ni titee 'nɔɲwɛzɔvɛe 'gbu -Lagɔ yi wa 'yi nyima tiklu nya ɔ 'dɛ 'yu. 29 Nu, -Lagɔ mia, Zuifu -bhlogbɔɔ -nu ɔ -mia yaayu 'lakpanyaa -Lagɔ ɔ -mi 'yaa yi? 'Lakpanyaa -Lagɔ ɔ -mi 'yaa: 30 nu, -Lagɔ mi -bhlogbɔɔ 'gbu ni, mɔ yia Zuifu nyima tiklu -zɛlia wa dlɔzɔvɛe 'gbu, 'in mɔ -bhlokpade yia 'lakpanya nyima tiklu -zɛlia wa dlɔzɔvɛe 'gbu. 31 'Lee, we -ka 'sa -mi ni,

dlɔzɔvɛe -gu, tite mi bhee? -Innya, we 'ni 'sa -mi, mɔ nva we ɛ, 'in tite kaa 'nɔɲwɛ.

4

**Ablaamɔ zva -Lagɔ dli -gu*

1 We -ka 'sa -mi, sa -a 'ka -amiaa dukpasa *Ablaamɔ daa gbaa? Lɛɛ -lu ɔ 'yi ɔ lenɔgbu 'wɔa? 2 Nu, -Lagɔ -ka yaa Ablaamɔ yibheli nyime tiklu nya ɔ lenɔgbu 'wɔ, ɔ mneni ɔ 'ka ɔ 'dɛ 'ylimanu. 'Bhie, we 'ni -Lagɔ yu. 3 Nu, -Lagɔwɛli nɛɛ: «Ablaamɔ ka -Lagɔ dli -gu zɔ. ɔ dlɔzɔvɛe 'gbu -Lagɔ yia ɔ yibheli nyime tiklu nya.» 4 Nu, nyime -ka lubho nu ni, 'peni wa penia ɔ, 'in -we ɔ 'yia, we 'ni bhe ɔ 'yi we, ɔ ka we 'klɔ. 5 Nu, nyime -ɔ'ɔ dia ɔ lenɔ -lubho dli 'wɔ, -Lagɔ, -ɔ zɛlia gbonyuu -lenɔnya nyima tiklu, 'in ɔ zva dli -gu ni, ɔ nyime mia, -Lagɔ yibhelia ɔ nyime tiklu nya ɔ dlɔzɔvɛe 'gbu. 6 'Sa -bhlokpade, -Davidi gbaa ɔ 'wɔtɔvɛe -dlɔɔ -nyimee gbu, 'mɔ -Lagɔ yia nyime tiklu nya, we 'ni ɔ lenɔgbu gbu. ɔ nɛɛ:

7 «'Wɔtɔvɛe -dlɔɔ -nyima, ma ni: -wa ka -yɔgbu -Lagɔ tia 'wɔ, 'in ɔ yia wa gbonyuu lamumni, ma -wa.

8 'Wɔtɔvɛe -dlɔɔ -nyime mia, mɔ ni: Jejitape'ɛ yla -slɛɛn ɔ gbonyuu.»

9 Wee 'wɔtɔvɛe -dlɔɔ mia ni, 'lee, Zuifu -bhlogbɔɔ -nu -wa yi? -Innya, -wa 'nia Zuifu wa -nu -wa 'ya* . -A nɛɛ nu: «Ablaamɔ ka -Lagɔ dli -gu zɔ, 'in -Lagɔ yia ɔ yibheli nyime tiklu nya.» 10 Lɛɛ -bhla -Lagɔ gba nu, Ablaamɔ mi nyime tiklu nyaa? Da wa 'nia -slɔ ɔ *kni 'wɔpa -wa yaayu da wa 'paa ɔ kni wɔ -wa yu? We 'ni nu, da wa 'paa ɔ kni wɔ. Da wa 'nia -slɔ ɔ kni 'wɔpa, we bhla -wa.

11 Nu, da wa 'nia -slɔ ɔ kni 'wɔpa ni, Ablaamɔ mi nyime tiklu nya -Lagɔ 'yu, ɔ ka -Lagɔ dli -gu zɔvɛe 'gbu. -Mɔvɛ 'bɔgbu, 'in ɔ yia kni 'wɔpape 'yi -luu -slolulu nya. Wee kni bi -slolua nu, -Lagɔ ka ɔ 'yi nyime tiklu nya. Nyima weee -wa zva -Lagɔ dli -gu, -bha Ablaamɔ -zɛa wa dide: wa 'dɛ 'ni kni 'wɔ -miɔɔ, ɔ mi wa dide nya. 12 ɔ yi 'yaa nyima -wa wa 'paa kni 'wɔvɛe dide -zɛ. We 'ni nu, -wa wa 'paa kni 'wɔ ku -yɔ -bhlogbɔɔ, nu, -wa zva -Lagɔ dli -gu Ablaamɔ 'bhisa -zugba wa 'ni -slɔ wa kni 'wɔpa, ma -wa. ɔmɔ, ɔ ka -Lagɔ dli -gu zɔ, 'bhie wa yia ɔ kni 'wɔpa.

* 4:9 Nu, gɛkɛwɛli 'wɔ -wa mia kni 'wɔ -yɔ -wa 'nia kni 'wɔ -mi gbu we gbaa.

13 -Lagɔ nɛɛ Ablaamu -yɔ ɔ 'yua -yla nu, 'ma ɔ yia dɔdɔ 'nyɛa. -We -Lagɔ gbaa dɛ ni, we 'ni nu, Ablaamu zua tite 'nɔɲwɛɛ 'gbu, nu, -we ka gbu -wa, ɔ dɪzɔzɔvee 'gbu ɔ yia ɔ 'yi nyɪmɛ tiklu nya. 14 We -ka yaa nu, zɔzɔnu -Lagɔ gbaa ɔ 'ka wla, titee 'nɔɲwɛzɔzɔvee 'gbu -amia -bhlogbɔɔ yi we ni, -zugba, dɪzɔzɔvee mia, bhe -wa, 'in -we -Lagɔ gbaa ɔ 'ka nyɪmɛ 'nyɛ, we 'ni 'ji -ka. 15 Tite laa -Lagɔɔ 'cɛ la, nu, tite 'ni -mi ni, we 'nɔɲwɛzɔzɔvee 'ni -mi.

16 We 'gbu dɪzɔzɔvee nya -a yia -lu -we -Lagɔ gbaa ɔ 'ka -ain 'nyɛ. Nu, wla ɔ wlaa we bhe. -Wa weee mia Ablaamu 'yua nya, ma yia we. 'In -wa mia Ablaamu 'yua nya, we 'ni nu, -wa zua tite 'nɔɲwɛ -bhlogbɔɔ, nu, -wa zua dli Ablaamu 'bhisa, ma -wa. Nu, Ablaamu mi -a 'dɛ weee dide nya. 17 'Sa we mia cɛlida -Lagɔɛbhe 'wɔɛ: «Nu, -mi mia, -mi in -zɛlia laga -nyɪmaa -zloo dide.» Sanɛɛ Ablaamu mia -amiaa dide nya, -Lagɔ ɔ ɔ zua dli -gu, -mɔɔ 'yu. -Lagɔ ɔ nyɛa tɪtɪnya 'yliyɔgagie, 'in -we 'nia lamɪ, 'in ɔ laa we la, mɔ. 18 Ablaamu dli 'tɛ -Lagɔ -gu 'wɔ, da wa 'nia mneni wa 'ka -lu yabhlogbɔɔ wɔ, 'in ɔ yia wɔ. ɔ mia wɔda, ɔ dli mi -Lagɔ -gu. We 'dɛɛ 'gbu ɔ yia laga -nyɪmaa -zloo dide -zɛ. Nu, -Lagɔwɛli nɛɛ: «-Wa -na yia gwalia ni, wa -zu 'wɔ.» 19 Ablaamu ka -Lagɔ dli -gu zɔ, 'in ɔ yia dli 'tɛmanɪ. Nu, ɔ -zɔ glɔ gbu, 'in ɔ zɛlia ɔ ku tɪtɪli glaa, 'in ɔ 'ɲwɔɔ *Sala mi -gblotɔ ɲwɔɔ nya. 20 We mi 'sa 'bhie, ɔ 'ni dli -Lagɔɔ gbagbawɛli -gɔsa. Nu, ɔ dɪzɔzɔvee 'tɛmanɪa ɔ la, 'in ɔ yia -Lagɔɔ 'ɲni 'ylimanɪ. 21 ɔ mi we -gu nu, -Lagɔ ka 'tɛ, 'in -we ɔ gbaa, ɔ mneni ɔ 'ka we lɛnu. 22 -We mia dɛɛ 'gbu -Lagɔ yia Ablaamu 'yi nyɪmɛ tiklu nya. 23 -Lagɔwɛli nɛɛ: «-Lagɔ ka ɔ 'yi nyɪmɛ tiklu nya», 'ya we 'ni ɔ 'dɛbhlogbɔɔɔ 'gbu we mi cɛlida. 24 -Amia ka dɪzɔzɔvee -gu, -Lagɔ ɔ -sɔlɔ -amiaa -Kanyɔ -Zezu 'wɔ tɪtɪnya glaa yia -ain yibhelia nyɪma tiklu nya, 'sa -bhlokpade we mia -amia weee -nu nya. 25 -Amiaa gbɔnyuuu 'gbu wa yia ɔ 'bha, 'in -Lagɔ 'ka -ain 'yi nyɪma tiklu nyaa 'gbu ɔ yia ɔ tɪtɪnya glaa 'wɔsɔlɔ.

5

-Lagɔ ka -a -yɔ ɔ 'sɔ 'wɔsuslolu -Zezuu gbɛgbɛɪn

1 We 'dɛɛ 'gbu -Lagɔ yia -ain 'yi nyɪma tiklu nya -amiaa dɪzɔzɔvee 'gbu. -Slɛɛn, -a -yɔ ɔ 'sɔ mi 'wɔtɔtɔve -dlɔɔ 'wɔ, -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisu gbɛgbɛɪn. 2 -A -ka -Lagɔ dli -gu zɔ, -Zezuu gbɛgbɛɪn -a mneni -a 'ka 'nanɪdli -ka -Lagɔ -yɔlanyni. 'In -slɛɛn, -a mi ɔ 'nanɪdli 'wɔ. -A mi 'mɔna lida, -we ka gbu -wa, -amiaa dli mi we -gu nu, -Lagɔɔ 'ɲɲimɲie -a yia 'yia ɔ kwɛɛ. 3 We bhli -mɔɔ -gu, -amiaa 'dɛ yi siada -miɔɔ, -a mi 'mɔna 'wɔ. -We ka gbu -wa, -a -yi we 'ji nu, -a -ka siada -mi, 'bhie -a zɛa dɪtie -cian. 4 -A -ka dɪtie -ka, 'bhie -a tɛmanɪa la 'yiyigbu 'wɔ. -A -ka latɛmanɪ 'yiyigbu 'wɔ, -we -a wɔa, mu -wa -we -Lagɔ yia -ain -yla lɛnu. 5 -A -ka -Lagɔɔ kwɛlu wɔda -mi, we 'na 'ka -ain -dawli 'wɔɔ, -we ka gbu -wa, -Lagɔ ka -ain ɔ Zuzu 'Pɔpa 'nyɛ, 'in mu 'kaa ɔ zɛkalie -amiaa dli zɔ yeli.

6 Cɪn, bhla -we nya -a 'nia 'tɛ yabhlogbɔɔ -ka, 'in Klisu yia tɪ gbɔnyuu -lɛnɔnyaa 'gbu, wee bhla mia, -Lagɔ 'paa we ɲwɛɛ. 7 Wa 'ka nyɪmɛ tiklu 'gbu tɪtie -yɔɲwɔ we -kali -yɔ. Nyɪmɛ yabhlo ɔ nɔa 'nanɪ, wa mneni yaa wa 'ka tɪ ɔ 'gbu. 8 Nu, Klisu yia tɪ -amiaa 'gbu, da -a mi bhla gbɔnyuu lɛnu, mu -slɔlɔ -ain sa -Lagɔ -kalia -amiaa zɛ. 9 -Slɛɛn, ɔ 'pɔɔɔ 'gbu -Lagɔ yia -ain nyɪma tiklu nya. We -ka 'sa -mi ni, -a mi we -gu nu, mɔ yia -ain -Lagɔɔ 'cɛ 'wɔsaa. 10 Nu, da -a mi bhla -Lagɔɔ tɔnyɪma nya, 'in ɔ yia -a -yɔ ɔ 'sɔ 'wɔsuslolu ɔ 'Yuu tɪtie nya. ɔ -ka -a -yɔ ɔ 'sɔ 'wɔsuslolu sanɛɛ, sa we -ka -mi, mɔ yi 'yaa -ain gbu 'wɔsaa ɔ 'Yuu 'yliyɔgagie -gu. 11 We 'ni 'sa -tu. -A mi 'mɔna lida -Lagɔ 'wɔ, -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisu gbɛgbɛɪn, -we ka gbu -wa, mɔɔ suslolu -a -yɔ -Lagɔ 'sɔ 'wɔ.

*-Zezu Klisu lɛnɔgbu 'yli we -zi *-Adaan -nu*

12 Gbɔnyuu yia la dɔdɔ -gu nyɪmɛ yabhlogbɔɔɔ 'gbu, mɔ -wa *-Adan. 'In wee gbɔnyuu yia tɪtie lala, tɔɔn, 'in tɪtie yia lamneni nyɪma weee -gu, -we ka gbu -wa, dɔdɔgu -nyɪma weee ka gbɔnyuu lɛnu. 13 Da -Lagɔ 'nia -slɔ Moizɪ tite 'nyɛ, wemu gbɔnyuu mi la dɔdɔ -gu see. Nu, tite 'ni bha -slɔ lamɪ 'gbu, -Lagɔ 'ni gbɔnyuuu 'gba nyɪmɛ 'wlu dɪ. 14 'In tɪtie -nanɔ yia nyɪma 'wlulapɪ, we 'bhɔ -Adan -gu we 'ka Moizɪ yɪ. -Adan ɔ 'nia -Lagɔɔ wɛli 'nɔɲwɛ zɔ, -mama 'nia ɔ -bho -gbɔnyuu lɛnu, 'in tɪtie yia -maa 'bha.

Nu, -Adan -wa -o 'kaa yii nu 'wowlu. ¹⁵ 'In, -Lagoo wlawlalu bhe -yo -Aadan gbonyuu mi -yobhobhloda tenyi tenyii. Nyumaa -zlo yia tli nyime -bhlogbodo gbonyuuu 'gbu, gbuzonu -wa. Nu, -Lagoo wlawlalu bhe kaa 'hni tenyi tenyii, -Lago wlaa we nyime -bhlogbodo gbegebein, mo -wa -Zezu Klisi. 'Sa -Lago bubania o zuzonu lenve la sa bhe, nyumaa -zlo glaa. ¹⁶ -Lagoo wlawlalu, we -yo o nyime -bhlogbodo gbonyuu, we 'ni -tnuu -bhlo -ka. O nyimee gbonyuuu -tnuu -wa nyumaa -kasu 'wopapie -Lagoo gbuwobhuhuee gbegebein. Nu, o wlawlalu bhee -tnuu -wa -Lago yia nyuma nyuma tiklu nya. ¹⁷ Gbuzonu sa, nyime -bhlogbodo 'gbu, nyime -bhlogbodo 'wlu -gbonyuuu 'gbu, 'in tilitie yia dudu weee bhiti. Nu, o -Zezu Klisi 'debhloo gbegebein nyuma yia -lu duun -Lago kwee. Mo nyaa wa zuzonu sa duun, 'in o gbaa nu, wa mi nyuma tiklu nya. 'Yliyogagie wa yia 'yia -Zezu Klisi 'gbu, 'in wa -yo o 'so 'ka -lu weee 'wlulapili.

¹⁸ Nu, nyime -bhlogbodo gbonyuu 'paa nyuma weee -kasu 'wu. 'Sa -bhlokpade, -bhlogbodo lenugbu tiklu tia nyuma weee 'wu tiklu, 'in we yia wa 'yliyogagie 'nye. ¹⁹ Bha -benyi, nyime -bhlogbodo 'nia -Lago 'nonye zu, -bha nyumaa -zlo -zea gbonyuu -lenunya. 'Sa -bhlokpade, nyime -bhlogbodo zua o 'nonye, 'in -Lago yia nyuma duun 'yi nyuma tiklu nya.

²⁰ Tite ka yi, 'in gbonyuu yia 'wuzumanu tenyii. 'In gbonyuu -ka 'wuzumanu tenyii ni, -Lagoo 'nanidli ka -gowlaylimanu, 'in we yia we nyelazili. ²¹ Nu, gbonyuu ka tilitie la, 'in we yia nyuma 'wlulapili. 'Sa -bhlokpade, -Lagoo zuzonu pulia nyuma 'wlu la, 'in we yia wa nyuma tiklu -zeli. 'Sa -a yia 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka -amua -Kanyo -Zezu Klisi gbegebein.

6

Gbonyuu 'ni -sleen se -ka -ain -gv

¹ Wee gbu mia, sa -a 'ka we daa gba? 'Lee, -a zu gbonyuu lenve 'yliyoo, 'bhie -Lagoo 'nanidli 'ka -gowlaylimanu? ² -Innya, we 'ni 'sa -mi. Tilitie yabhlo -we 'wu -a 'plilia, we ka -a -yo gbonyuu 'so -yosali. We -ka 'sa -mi, -a 'ni mnene -a 'ka gbonyuu lenoda -tu. ³ Amua 'de -yi we 'ji nu, da wa batizea -ain,

-a -yo -Zezu Klisi ka 'wutu -bhlo, 'in -a -yo o 'so mi -bhlo o tilitie 'wu. ⁴ Da wa batizea -ain, we 'wlu sa nu, wa ka -a -yo o 'so gbawla 'wofa. 'In Didee 'tite 'kadu yia o Klisi ganoo -mo tilitie 'wu. 'Sa -bhlokpade, -amua 'ya, -a 'ka 'yliyogagie lolu 'yu 'gbu, o yi 'saa nu.

⁵ We -ka nu, -a -yo o 'so mi -bhlo bhla -we nya -a -yo o tia, 'wu -a -yo o yia -tua -bhlo o 'yliyogagie 'wolali bhla. ⁶ -A yibheli we 'ji nu, -amua -mumiso 'cin -yo Klisi mi *su -gu lakuloda. -Sleen, gbonyuuu -kpabhee 'tite ka labhu, -a yi 'masleen gbonyuuu gali nya -mi. ⁷ Nu, nyime -ka tli, gbonyuu 'ni 'masleen 'tite -ka o -gv.

⁸ Cin, -a -yo Klisi -ka tli ni, -amua dli mi we -gu nu, 'yliyogada -a -yo o 'so yi 'yaa -mia. ⁹ Nu, -a -yi we 'ji nu, -Zezu Klisi ka tilitinya glaa 'wuso, 'in o 'na 'ka 'masleen tli, we ji -wa nu, tilitie 'ni 'masleen 'tite -ka o -gv. ¹⁰ Cin, o ka tli, 'in we tilitie yia o -yo gbonyuu -yosali -zakpa -bhlogbodo 'kuteyi. -Sleen, o -ga 'yliyoo, 'in o 'yliyogagie weee mi -Lagoo -nu nya. ¹¹ 'Sa -bhlokpade, amua 'ya, a yla amua 'de tilitinya 'bhisa. We ji -wa nu, a -yo gbonyuu ka -yobhobhlo, 'in a -ga 'yliyoo -Lagoo -nu nya, -Zezu Klisi 'wu.

¹² We 'dee 'gbu, amua ku -we 'kaa tli, gbonyuu 'na pilu we 'wlu la -ni, a yi 'masleen we dlwonyngbu leno. ¹³ A 'na tili 'masleen amua ku gbonyuuu lenve 'wu -ni, we yi gbonyuu leno. Nu, -we a 'kaa leno, mo ni: a 'nye amua 'de -Lago yoo, nee nyuma -wa 'bhu tilitie lu, 'in wa yi 'yliyogagie 'woplili. A bhu amua 'lali 'wu a 'ka gbuzonu leno. ¹⁴ Nu, gbonyuu 'na -kali ain -ni. -We ka gbu -wa, a 'ni tite zo -mi, nu, -Lagoo 'nanidli zo a mia.

-Lagoo gali a -mia

¹⁵ Nu, -we zo -a mia ni, we 'ni -sleen tite, nu, -Lagoo 'nanidli zo -a mia. 'Lee, we -ka 'sa -mi, -a mnene -a 'ka -amua 'de gbonyuu lenve tili? -Innya, we 'ni 'sa -mi. ¹⁶ -We a 'kaa 'jiyibheli, mo ni: a -ka amua 'de wla nyime yabhlo -yla o 'ka amua -kanyo -ze, o nyime a mia 'nonye -zoda, -moo gali a -zea. We 'dee 'gbu, a mnene a 'ka gbonyuuu gali -ze. We 'ni -moo, a mnene a 'ka -Lagoo gali -ze. Gbonyuu mia, mo kwaa ain tilitie 'wu. Nu, a -ka -Lago 'nonye zu, 'in o yia ain nyuma tiklu nya. ¹⁷ -A 'pa -Lago fuo. Tiada mia, a mi gbonyuuu gali nya, 'in, -sleen mia, a ka

gbuzonu wa -slolua ain 'nonye zo, dli weee nya. ¹⁸ Nu, -Lagoo ka ain gbonyuuu 'tite kwee -sa, 'in, -we mia tiklu, a yia we gali -ze. ¹⁹ -We ka 'gbu na gbaa sa we, amiaa 'nonve -kali -yo. Sa a wla bhaa amiaa ku pvinplagbu -yo gbonyuuu 'yli -bhlo -bhloo lenve -yla, gali 'bhisa, 'in gbonyii weee yia ain 'wlulapulu ni, 'sa -bhlokpade, a wla -sleen amiaa 'de gali nya, -we mia tiklu -yla. Nu, mu wlvba -mo ain -Lagoo 'yilya 'wu.

²⁰ Da a mia gbonyuuu gali nya, gbu tikluu lenvee 'tu'v 'bha ain. ²¹ -We a nua le, lee -lu we 'nye ain -nya? -Sleen mia, zu bhaa ain, wee gbu ni kwaa nyime tithie 'wuu 'gbu. ²² Nu, -sleen mia, a mi amiaa 'de -yla, 'in, gbonyuu 'ni ain -ka. A ka -Lagoo gali -ze, 'in we -tnuu -wa nu, -a mi -mowlvee 'yoo -gu. Mu kwaa ain -Lagoo 'yilyogagie -we 'nia bhloluda -ka 'wu. ²³ Gbuzonu -wa: gbonyuu lenve mia, we -tnuu -wa tithie. 'In -we -Lagoo wlaa sa bhe, mu -wa 'yilyogagie -we 'nia bhloluda -ka -amiaa -Kanyo -Zezu Klisi 'wu.

7

¹ Na bhelia, in -yi we 'ji nu, -we na yia gbaa, a ka we 'wolanonve bhia, -we ka gbu -wa, a -yi tite. Tite mia, nyime -ka 'yilyoga ni, we puli o 'wlu la. ² We 'wlv sa ylkwonwono -yo o 'lowlii gbegein gbu. O -ka o 'lowlii -gbe -mi, -moo -ka 'yilyoga ni, tite -gali o -gu. 'In -moo -ka tli, tite 'ni -sleen oo 'hwno -gu -mi. ³ Da oo 'hwnoo 'lowli -gaa -sl' 'yilyo, o -ka nukpasu -putu kwa, -zugba gbonyuu o nua le. 'In o 'lowli -ka tli ni, tite 'ni -sleen oo 'hwno -gu -mi. O mneni o 'ka nyime -putuu 'hwno -ze, -moo 'ni -sleen gbonyuu. ⁴ Na bhelia, 'sa -bhlokpade we mia amiaa -nu nya. A -yo Klisi mi -bhlo. Mo tlia -amiaa 'gbu. We 'dee 'gbu a -yo tite ka -yobhubhu. -Sleen mia, o -saa tithinya glaa 'wu, o -nu a -mia. We 'dee 'gbu, -a mneni -a 'ka -Lagoo lubho nu. ⁵ -Benyi mia, da -a nua -amiaa 'dee dumagbu le, -Lagoo tite saa -amiaa dhwonynili 'nyii gwlu. Mvu nua -amiaa ku zo lubho, 'in we kwaa -ain tithiee 'yloogbu. ⁶ Nu, -sleen mia, -a 'ni 'masleen titee gali nya -mi. -We kwee -a mia -kaslv 'wu -benyi, -a ka tli -moo solv. -A mneni -a 'ka -Lagoo lubho nu lubhonso lolu lu, o Zuzu 'nonyezove nya. Sa -a nua -benyi o lubho, tite -we mia celida we gali -mimie nya, -a 'ni 'masleen -moo -gu -mi.

-Mvu tite nu lea?

⁷ Sa -a 'ka -sleen gbaa? 'Lee, tite -yo gbonyuu 'so, -lu -bhlo -wa yi? -Innya, we 'ni -lu -bhlo. Nu, -we gbonyuu -mia -slolu, tite ka 'mi we -slolu. We 'ni ya nu, tite nee nu, -na -limaa -luu 'tu 'na 'bhalu -mi -ni, nyima -putuu -luu tu mia, in 'na 'ka yaa we yibheli. ⁸ Nu, da tite yia, -bha gbonyuu 'yia -jolv, 'in we yia na dli zo dhwonyniluu 'yli -bhlo -bhlo fa. -We ka gbu -wa, tite 'ni -mi ni, gbonyuu ka tli. ⁹ Bha, da tite 'nia lamu, in -ga 'yilyo. -Sleen, tite ka yi, 'in gbonyuu yia ganoo, ¹⁰ -bha -bhlokpade, 'in in yia tli. -Sleen, tite -mumu 'ka yaa 'yilyogagie la, we 'ni we lenv, tithie we laa. ¹¹ Gbonyuu 'yia -jolv, 'in we yia tite 'woplili we 'ka 'mi -dawli 'wono. Gbonyuu ka 'mi 'bha titee solv.

¹² Nu, -Lagoo tite mi -mowluda, 'in o titenya mi -mowluda, we tiklu, 'in we nani 'yli. ¹³ 'Lee, -lu -zonu mneni we 'ka 'mi tithie -laa? -Innya, we 'ni 'sa -mi: gbonyuu nua we le. We ka -lu -zonu 'woplili, we 'ka 'mi 'bha. Nu, tite slolua -ain nu, gbonyuu -nyu 'yli.

-Golv mi gvda nyime 'wu

¹⁴ Cui, gbuzonu -wa: -a -yi we 'ji nu, tite mia, -Lagoo Zuzuu -gbe we 'bhva. 'In -ami mia, nyime -o wa paa pelv gaylo 'bhisa gbonyuu kwee, 'mo in -mia. ¹⁵ Yee! -We na nua le, 'in 'nu we 'wola. Nu, -we in 'yibhaa in 'ka lenv, 'in nu -moo le, 'in -we na nyaa 'wu, -moo na nua le. ¹⁶ -We na nua le, we -ka nu, in 'ni we 'yibha, mu slolua nu, in ka hwnu nu, tite nani 'yli. ¹⁷ We -ka 'sa -mi, we 'ni na de nu we le, gbonyuu, -we mia 'mi 'wu, mu nua we le. ¹⁸⁻¹⁹ Cui, in -yi we 'ji, zozonu 'ni 'mi 'wu -mi. -Ami, -o mia nyime nya, nu, zozonu -nonve mi na dli zo, 'in in 'ni mneni in 'ka we lenv: zozonu -we in 'yibhaa in 'ka lenv, 'in nu we le, gbonyuu -we in 'nia 'yibha, 'in na nua -moo le. ²⁰ -Sleen mia, -we in 'nia 'yibha, in -ka we lenv ni, we 'ni nu, na de nu we le, nu, gbonyuu -we -dilia 'mi 'wola, mu nua we le.

²¹ Sanee na tlaha sa tite ni -gu: in -ka gba in 'ka zozonu lenv, gbonyuu lenve -bhlogboo in mnenia. ²² -Mo na dli zo, -Lagoo tite nani 'mi dudu. ²³ Nu, -mo na ku zo mia, tite -putu mia -mo. Wee tite mia, mu -yo tite, -we na 'wlukoon hwnunua so gva, 'in mu zelia 'mi tite 'nyuu, -we mia 'mi 'wuu -kaslvnyime. ²⁴ -Ami mia -sleen da nyazinyo nya. Nyoo

mneni ɔ 'ka 'mɪ na ku -we kwaa 'mɪ tɪtɪe 'wɔ kwɛɛ -saa? ²⁵ -A 'pa -Lagɔ fuo -amɪaa -Kanyɔ-Zezu Klisi 'ŋnɪ nya. Na 'ylimnee nya na ŋwnua -Lagɔɔ tite -yɔ, 'in na zɔa gbɔnyuu 'nɔŋwe na -mɪmɪsɔ 'wɔ.

8

-Lagɔɔ Zuzu saa -ain gaylo -fii

¹ -Slɛɛn mɪa, -wa -yɔ -Zezu 'sɔ mɪa 'wɔsusloluda nyɪmɛ -bhlo nya, gbɔdilɛ 'nɪ wa -nɔ nya -mɪ. ² Nɪ, -Lagɔɔ Zuzuu tite, -we nyɛa nyɪmɛ 'yliyɔgagɪe -Zezu Klisi 'wɔ, -mɔɔ ka 'mɪ gbɔnyuuu tite -yɔ tɪtɪe kwɛɛ -sa. ³ Nyɪmaa 'wɔyɔlbee 'gbɔ Moizu tite mɪa, we 'nɪ mneni we 'ka wa gbɔ 'wɔsa. Nɪ, -Lagɔ ka we lɛnɔ: ɔ 'ka nyɪmaa gbɔnyuuu -yɔgbɔ 'wɔbhɪu 'gbɔ, ɔ 'dɛɛ 'Yu ɔ 'paa yoo dɔdɔ -gɔ, 'in -mɔɔ yia yi nyɪmɛ 'bhisa, -mɔɔ ku 'ka gbɔnyuu -lɛnɔnyɔɔ ku nya 'wɔwɔ. 'Sa -Lagɔ 'bhua gbɔnyuuu -yɔgbɔ 'wɔɔ 'Yuu gbɛgbɛɪn. ⁴ -We ka 'gbɔ ɔ yi 'saa nɔ, mɔ -wa nɪ: -we tite palɪa gbɔ tɪklɪ nya -ain 'wɔ, we 'ka gba. Nɪ, -slɛɛn mɪa, -a mɪ -Lagɔɔ Zuzuu sɔɔ nɔda, -a'a nɔ 'maslɛɛn -amɪaa dɪwɔnyɪnɪli 'bɪ. ⁵ -Wa nɔa nyɪmaa dɪwɔnyɪnɪli 'bɪ, wa dɪ tɔa we -gɔ, 'in -wa nɔa -Lagɔɔ Zuzuu sɔɔ, wa dɪ tɔa we -gɔ. ⁶ Nyɪma -wa ka dɪ tɔa wa dɪwɔnyɪnɪli 'bɪ, tɪtɪe 'yoo -gɔ wa mɪa. Nyɪma -wa ka dɪ tɔa -Lagɔɔ Zuzu -gɔ, 'yliyɔgagɪe -yɔ 'wɔtɔtɔe -dlɔɔɔ 'yoo -gɔ wa mɪa. ⁷ Cɪn, nyɪma -wa ka dɪ tɔa wa dɪwɔnyɪnɪli 'bɪ, -Lagɔɔ tɔnyɪma wa -mɪa: wa'a zɔ -Lagɔɔ tite 'nɔŋwe, nɪ, wa 'nɪ we mneni. ⁸ Nɪ, -wa nɔa wa 'dɛɛ dɪwɔnyɪnɪli 'bɪ, wa 'nɪ mneni wa 'ka -Lagɔ dɔdɔ namanɪ.

⁹ 'In amɪa, a'a nɔ amɪaa dɪwɔnyɪnɪli sɔɔ, nɪ, -Lagɔɔ Zuzuu sɔɔ a nɔa, -we ka gbɔ -wa, ɔ mɪ ain 'wɔ. Nyɪmɛ ɔ 'nɪ Klisi Zuzu 'wɔ -ka, ɔ 'nɪ Klisi -nɔ nya -mɪ. ¹⁰ Nɪ, Klisi -ka ain 'wɔ -mɪ, amɪaa kuu 'dɛ yi tɪtɪe -nɔ nya -mɪ gbɔnyuuu 'gbɔ, -slɛɛn -Lagɔɔ Zuzu yia ain 'yliyɔgagɪe 'nyɛa, -we ka gbɔ -wa, -Lagɔ nɛɛ nɪ, a mɪ nyɪma tɪklɪ nya. ¹¹ We -ka nɪ, -Lagɔɔ Zuzu mɪ ain 'wɔ, -Lagɔ ɔ -sɔɔba -Zezu Klisi 'wɔ tɪtɪnya glaa, amɪaa ku -we tɪa, mɔ yia we 'yliyɔgagɪe 'nyɛa ɔ Zuzu ɔ mɪa ain 'wɔɔ gbɛgbɛɪn.

¹² Bheliain, wee mɪa dɛɛ 'gbɔ, kpagbɔ yabhlo mɪ -ain 'wɪ. Wee kpagbɔ mɪa, we

'nɪ -amɪaa dɪwɔnyɪnɪli gbɛgbɛɪn, 'bhie -a 'ka we sɔɔ nɔ. ¹³ A -ka amɪaa dɪwɔnyɪnɪli sɔɔ nɔ nɪ, tɪa a yia. 'In a -ka we 'bha -Lagɔɔ Zuzuu 'tɪtɛ nya nɪ, 'in a yia 'yliyɔgagɪe. ¹⁴ -Wa mɪa -Lagɔɔ Zuzuu sɔɔ nɔda, ma -wa -Lagɔɔ yua. ¹⁵ -Lagɔ ka ain ɔ Zuzu 'nyɛ, 'in ɔ Zuzu'u -zɛɪ ain galɪ, ɔ'ɔ 'nyɛ ain nyanɔdɪ. Nɪ, -Lagɔɔ 'yua ɔ zɛɪa ain. ɔ Zuzuu 'gbɔ, -a kpɪa 'wɔ -Lagɔɔ gbɛgbɛɪn gbagbɛ nya: «Aba! * Dide!» ¹⁶ -Lagɔɔ Zuzu bhɪa -amɪaa 'dɛɛ zuzu -gɔ, 'in ɔ ŋwnunua -ain nɪ, -a mɪ -Lagɔɔ 'yua nya. ¹⁷ 'In -a -ka -Lagɔɔ 'yua nya -mɪ, -lu -zɔnɔ -we -Lagɔ zɔa la ɔ nyɪmaa -nɔ nya, 'yia -a yia we. Cɪn, -a -yɔ Klisi sɔ yia we dlɪɪa. Nɪ, -a -yɔ ɔ 'sɔ -ka sɪada -mɪ, -a -yɔ ɔ 'sɔ, 'in -amɪaa 'ŋnɪ mɪ 'yaa.

-Lagɔ yia -ain ɔ 'ŋnɪ 'kadɔ 'nyɛa

¹⁸ -Amɪaa -zɛɛn -sɪasɪe -yɔ -Lagɔɔ 'ŋnɪmɪe -we ɔ yia -ain 'klɔslɔlua, -a -ka we 'dɛsɔbhie yɪbhɔɔ, in mɪ we -gɔ nɪ, -amɪaa sɪasɪe 'kienyi. ¹⁹ Cɪn, -lu weee -Lagɔ -laa la, bhla -we nya -Lagɔ 'kaa ɔ 'yuaa 'ŋnɪ 'kadɔ -slɔlu, we mɪ we wɔda, 'in we 'tɔ mɪ we 'bhada. ²⁰ Nɪ, 'tɪtɛ -we nɔa lɛ, 'in lalalu kamanɪa -yɔ, we kwɛɛ dɔdɔ -tɔa. We 'nɪ lalalu 'yɪbha we, -Lagɔɔ dɛ -wa. We mɪ 'sa 'bhie, -lu -zɔnɔ dɔdɔ mɪa wɔda. ²¹ Wee 'tɪtɛ -we nɔa lɛ, 'in lalalu mɪa -nyumoda, 'in -we nɔa dɔdɔ gaylo 'wɔ, la we yia 'bhɔa. Gaylo 'wɔ dɔdɔ yia 'bhɔa, 'in 'yia we yia 'ŋnɪ 'kadɔ -we -Lagɔɔ 'yua 'kaa 'yɪ. ²² -A -yi we 'ji nɪ, -lu weee -Lagɔ -laa la, we mɪ -zɛɛn -bhlokpade kluda sɪasɪe kwɛɛ, 'ŋwnɔ ɔ mɪ 'wɪusada 'bhisa. ²³ Nɪ, we 'nɪ lalalu 'dɛbhlogbɔɔ: -amɪa mɪ 'ya kluda -amɪaa dɪ zɔ. -Lagɔɔ 'yuaa -zɛzɪe 'tɔ mɪ -ain 'bhada, ɔ 'ka -amɪaa ku gaylo 'wɔsa. We mɪ 'sa 'bhie, -a ka -Lagɔɔ wɪawɪaluu tɪanɔ 'yɪ, mɔ -wa ɔ Zuzu. ²⁴ -A ka gbɔ 'wɔbhɔ, nɪ, -a 'nɪ -slɔ we 'dɛ weee 'yɪ: -a mɪ we wɔda. -We -a dɪa dɪ 'wɔ, -a -ka we -yɔyɪ nɪ, wa'a la -slɛɛn we dɪwɔdɪdɪe. -We -a yia -yɔ, we 'nɪ dɪwɔdɪdɪe gbɔ -ka. ²⁵ -We -a'a 'yia -yɔ, -a -ka we dɪ 'wɔdɪ nɪ, 'in -a wɔa we dɪtɪe nya.

²⁶ We bhɪ mɔɔ -gɔ, -amɪa 'nɪa da 'wɔtɛ nɪ, -Lagɔɔ Zuzu yia, 'in ɔ bɛa -ain -yɔ. Sa -a 'kaa -Lagɔ bhɪbhɔe sazɔnɔ sa, -a 'nɪ we sa -yi. Tɔn, 'in Zuzu bhɪbhɔea -Lagɔ -amɪaa -nɔ nya, klukluwɛɪ -we ŋwe 'nɪa mneni we 'ka gba nya. ²⁷ Nɪ, -Lagɔ mɪa, -mɔ nyɪmɛɛ dibhe

* 8:15 Aba: we ji -wa «Dide» zuifɔwɛɪ 'wɔ.

'wɔ ɔ yia la, 'in ɔ -yi -we Zuzu yibhalia ɔ, -we ka gbu -wa, sa ɔ 'yibhaa, 'sa Zuzu bhuhhoea, -wa mia ɔ -nu nya, wa 'gbu.

²⁸ -A -yi we 'ji nu, nyuma -wa -kalia -Lagɔ zɛ, -wa ɔ laa ɔ dumagbuu 'gbu, gbuo gbu -we ylia wa, -Lagɔ bhaa we 'wlu -maa nu zuzɔnu nya. ²⁹ -Wa -Lagɔ -saa -bha we gwedida, ɔ ka dli -sa 'cin ɔ 'ka wa ɔ 'Yuu 'wɔwɔ -zɛli. 'In ɔ 'Yu 'ka kpasaa -zɛ bhelia duun glaa. ³⁰ -Wa -Lagɔ -saa -bha tiatia, ɔ 'ka 'ya wa la. -Wa ɔ laa, ɔ ka wa nyuma tiklu -zɛli, 'in -wa ɔ -zɛlia nyuma tiklu, ɔ ka 'ya wa ɔ 'ɲni 'kadu 'nyɛ.

Gbu yabhlogbɔɔ 'ni mnɛni we 'ka -ain -Lagɔ zɛkalie -yɔsa

³¹ Nu, lɛɛ -lu -a 'ka gbunya -mɛnu 'bigupalia? -Lagɔ -yɔ -ain -ka -mi, nyɔ mnɛni -ain a? -Mɔɔ -kanyɔ 'ni -mi. ³² ɔ 'Yuu 'debbie, -Lagɔ 'ni ɔ siasie gwevlali. Nu, -a 'dɛ weee 'gbu ɔ yia ɔ wla wa 'ka ɔ 'bha. ɔ -ka ɔ 'Yu wla ni, -lu weee ɔ yia wlaa sa bhe.

³³ -Wa -Lagɔ -saa -bha, nyumɛ yabhlogbɔɔ 'ni mnɛni ɔ 'ka wa gbu 'wluladli. -We ka gbu -wa, -Lagɔ nɛɛ wa mi nyuma tiklu nya.

³⁴ Nyumɛ yabhlogbɔɔ 'ni mnɛni ɔ 'ka wa gbu -lueli. Nu, -Zezu Klisi ka tli, we 'ni 'sa -tu, 'in ɔ yia tilitinya glaa 'wɔsɔ. ɔ -di -Lagɔɔ lilisɔlo la, -zugba ɔ bhuhhoe -mɔɔ -amɛaa -nu nya.

³⁵ Nyɔɔ 'ka -ain Klisi zɛkalie -yɔsaa? 'Lee, siasie -wa yi? Dilibɛ -wa yi? 'Kliyiɛ 'wɔpaliɛ -wa yi? 'Nwɔ -yɔ boba -wa yi? -Nanagbu -we ylia nyumɛ -wa yi? We -yɔ -amɛaa 'bhabhie -wa yi? ³⁶ 'Sa we mia celida -Lagɔsɛbhe 'wɔɛ: «-Na 'gbu -a plia tilitiɛɛ ɲwɛɛ 'yɛli weee nya. Bhlabhɛnyaa -we wa 'kaa 'bha ni,

sa wa nɔa we, 'sa wa nɔa -ain.»

³⁷ Nu, -we weee ylia -ain, 'in -a lua we sa kpɛɛn kpɛɛn, ɔ -kalia -amɛaa zɛ, ɔ 'ɲni nya.

³⁸⁻³⁹ 'In in mi we -gu nu, gbu yabhlogbɔɔ 'ni mnɛni we 'ka -ain -Lagɔɔ zɛkalie -yɔsa. We 'dɛ yi tilitiɛ -zɛoo, we yi 'yliyɔgagie -zɛoo, we yi 'anzunya -zɛoo, we yi zuzunya -zɛoo, we -yɔ -lu -we mia -slɛɛn -bha -zɛoo, 'in -lu -we mia yida -zɛoo, we 'ni we mnɛni. We yi -lu weee -we kaa 'tite -we mia yali -zɛoo, -we mia dudu -zɛoo, we -yɔ -li weee mia lalali nya -zɛoo, we 'yabhlogbɔɔ 'ni mnɛni we 'ka -ain -Lagɔɔ zɛkalie -we ɔ -slolua -amɛaa -Kanyɔ -Zezu Klisi 'wɔ, -yɔsa.

* 9:9 Nu, Izaku gwaligbu we gbaa dɛ.

9

*-Lagɔ -saa -bha *Izlaɛlnyuma*

¹ Nu, gbuzɔnu na gbaa, -we ka gbu -wa, in mi Klisi 'wɔ, 'in 'tubhu yo. Na dli, -we Zuzu 'Pɔpa slolua 'yoo da, mu gbaa 'mi -yla nu, gbuzɔnu na gbaa. ² -Mɔ na nukplɛ, plɛɛ sulo 'nyuu -yɔ siasie -we 'nia bhloluda -ka mi -mɔ. ³ -We mia na bhelia Zuifɔ -nu nya, -wa in -yɔ wa 'sɔ mia nyuma -bhlo nya yɛɛ 'wɔ, in 'yibha yaa -Lagɔ -sa 'mi kwɛɛ, 'in in 'ka Klisi -yɔbhu wa zuzɔnuu 'gbu. ⁴ *Izlaɛlnyuma wa -mia. -Lagɔ ka wa ɔ 'yua -zɛli, ɔ ka wa ɔ 'ɲni 'kadu 'klɔslolu, ɔ -yɔ wa 'sɔ ka 'wɔsuslolu, ɔ ka wa -yla ɔ tite pali, ɔ yia wa ɔ bubɛ -slolu, 'in -li 'kadu ɔ 'kaa wa 'nyɛ, ɔ yia we wa -yla gba. ⁵ ɔ ka wa dukpasu 'kadu 'nyɛ, 'in wa yia Klisi gwalɛ nyumɛ 'bhisa wa zɔayli, Klisi ɔ mia -Lagɔ nya nyuma weee 'wlu, -a 'ylimanu ɔ 'yɛli weee nya. *-Amɛni.

-Lagɔɔ 'yuaa 'zayli

⁶ We 'ni nu, -we -Lagɔ gbaa ɔ 'ka wa 'nyɛ, we 'na 'ka nyini, nu, -wa wa gwalia Izlaɛlnyuma nya, wa 'dɛ weee 'ni 'sa Izlaɛlnyuma 'zayli. ⁷ 'In -wa wa gwalia Ablaamu zɔayli, wa 'dɛ weee 'ni 'sa ɔ 'yuaa 'zayli. -Lagɔ nɛɛ Ablaamu -ylaɛ: «'Yua in gbaa nu, 'yia -na yia wa, *Izaku zɔaa gbɛgbɛin -na yia wa 'yia.» ⁸ Wee wɛli 'ji -wa nu, -wa mia -Lagɔɔ 'yuaa 'zayli nya, we 'ni 'yua -wa wa gwali nyumaa sɔlo -bhlogbɔɔ, ma: 'yua -wa -Lagɔ gbaa ɔ 'yua wa yia -zɛa, ma -wa. ⁹ Nu, -we -Lagɔ gbaa ɔ 'ka lɛnu, mu -wa nu: «-Zɔ -bhlo 'ka 'pli ni, yia na yia, wee bhla -bhlokpade nya, -zugba *Sala ka 'yu gwali.»*

¹⁰ Nu, we 'ni we bhialida, *Wlebeka mi 'ya -bha. ɔ 'yi 'yua 'sɔ nukpla -bhlo 'wɔ -amɛaa dukpasa Izaku nya. ¹¹⁻¹² 'In -Lagɔ -yi ɔ nyuma -bhasa sa ɔ dumagbu nya, we 'ni wa lɛnugbuu gbu, nu, la ɔ laa wa. *Wlebeka 'nia -slɔ ɔ 'yua 'sɔ gwali ni, -zugba wa 'ni gbuzɔnu -yɔ gbonyuu lɛnu, 'in -Lagɔ nɛɛ ɔ -yla: «Kpasa yia ɔ 'bisɔayu zɔ lubho nɔa.» ¹³ Nu, we mi celida -Lagɔsɛbhe 'wɔɛ:

«*Zakɔbuu zɛ in -kalia, in 'ni *Ezauu zɛkali.»

14 Sa muu 'ji mia? 'Lee, -Lago 'ni tiklu -mi -wa yi? -Innya, we 'ni 'sa -mi. 15 'Ya, o nee Moizu -yla:

«-O in 'kaa nyazi 'yili, nyazi na yila o.

'In -momo in 'kaa zuzonu 'wluo nu, zuzonu na nua o 'wluo.»

16 We -ka 'sa -mi ni, -Lago zuzonu -lenve mia, we'e 'bhu nyimaa dumagbuu -gbe, 'in we'e 'bhu wa lagugbee -gbe, nyazidli -ka -Lago -bhlogbodo -gbe we bhua. 17 Nu, -mo -Lagosebhe 'wu, -Lago nee -o pila Ezipotu 'wlu la -ylae: «Nyimaa 'Wlulapilinyo in nua da -mi 'wu ni, in 'ka na 'tite -slolu -mi 'wuu gbu -wa, 'in -in 'ka we lenu, wa 'ka 'mi yibheli dudu weee -gu.» 18 -Bha wa yia we -yoya nu, -o -Lago 'yibhaa o 'ka nyazi 'yili, 'mo o yila nyazi, 'in -o ka dli o 'yibhaa o 'ka 'wokla, o dli o klaa 'wu.

-Lago -saa o nyima -bha o dumagbu nya

19 Gbaa wa yia 'mi -ylae: «We -ka 'sa -mi ni, sa -Lago 'ka gba nu, nyime ka gbonyuu lenva? Nyoo 'ka -Lago dumagbu 'kluyiligbea?» 20 'In -mi, nyime, nyoo -in -mi, 'in -na kpeli -Lagoa? 'Lee, nyida mnenei we 'ka we manyo -yla gbae: «Lee -lu ka 'gbu -in yi sa 'mi ma?» 21 Nyidamanyo mnenei o 'ka o mame nya -we o 'yibhaa ma. We 'ni muu? Wee mame -pue -bhlokpade nya o mnenei o 'ka nyida -zono ma, 'in o mnenei o 'ka nyida -kpu ma.

22 Nu, -Lago 'yibha ya o 'ka o 'ce -yo o 'tite -slolu, we 'dae 'gbu nyima -wa -gu o 'ce mi yaa, 'in o 'kaa lasa, o ka wa 'gba 'wubhu dltie nya. 23 Nu, -Lago 'yibha sa o 'hni mnia, o 'ka we -slolu, we 'dae 'gbu, -wa o 'yila nyazi, 'ma o mnazia la o 'hni mnenei -nu nya. 24 Waa nyima o laa, -amia -wa. We 'ni nu, Zuifu -bhlogbodo nyidi o -sa -ain, 'in o yi -ain la, nu, -wa 'nia Zuifu wa glaa -wa 'ya. 25 'Sa we mia celida Ozeee 'sebhe 'wu nu, -Lago nee:

«Nyima -wa 'nia na nyima glaa -mi, laa na yia wa na nyima.

'In -wa 'nia na dliwonyinnya, 'ma na yia laa na dliwonyinnya.»

26 O nee 'yae:

«Da -muu wa gbaa zlime wa -ylae: <A 'ni na nyima -ni>,

'ma wa yia -sleen laa 'yliyoga -Lago 'yua.»

27 *Ezaii 'kpia 'wu, -moo nee Izlaelinyimaa dae: «Izlaelinyima yi 'wuzuman gumunyu u hweyo -buse 'bhisao, wa falu yabhlogbodo yia 'gbu 'wubhua. 28 Nu, -we Jejitape gbaa o 'ka dudu -gu lenu, slui o yia we lenva, 'in we 'ka we bhloluda nyini.» 29 'In Ezaii ka 'ya we gba tiada:

«'Tite -ka -Lago ka -ain 'yua -yoti.

O 'ni yaa we lenu ni,

sa *Sodomu -nyuma -yo *-Gomolu -nyima mia,

'sa -a yia -mia.»

30 Sa -muu 'ji mia? Nyima -wa 'nia Zuifu, -wa 'nia tiklumimee datalida -mi, -Lago nee wa mi nyima tiklu nya, wa ka -Lago dli -gu zuu 'gbu. We bhla, wa 'ni tiklumimee datalida -mi. 31 We 'ni 'sa -mi Izlaelinyimaa -nu nya, titee gbegbein wa talia tiklumimee da, 'in -we tite 'yibhaa wa 'ni we yli. 32 -We ka 'gbu wa 'nia we kweyomnemi ni, wa lenugbuu gbegbein wa talia we da, wa 'ni -Lago dli -gu zu. We nya wa gozoa «tukpa -we bhla nyima la.» 33 Wee tukpa mia, we mi celida -Lagosebhe 'wu we dae:

«Nu, *Siogbe 'wu, na dia tukpa 'kadu yabhlo

-we nyima gozoa la,

-we bhla nyima la.

-O -ka o dli -gu zu ni,

-moo 'na ka dli lu.»

10

Zuifu -yo -wa 'nia Zuifu, wa -Kanyo -bhlo

1 Bhelian, in 'yibha na dli weee nya nu, -Lago -sa Zuifu gbu 'wu, 'in in mi we 'gbu -Lago bhuhoda. 2 Nu, in mnenei in 'ka gba, wa -gu mi ladoluda wa 'ka -Lago lubho nu, 'in sa wa 'kaa we nu, wa 'ni we -yi. 3 Sa -Lago nua, 'in nyima mia tiklu o 'de 'yu, wa 'ni we 'wolanu, 'in wa 'yibhaa wa 'ka wa 'dae nu saa we nu. Wa -ka 'sa nuda -mi, -zugba sa -Lago zelia nyima nyima tiklu, wa 'ni we zolapili. 4 Nu, Klisi -wa Moizu titee 'wlubhalida. -Sleen mia, -wa weee zua -Zezu Klisi dli -gu, 'ma -Lago zelia nyima tiklu.*

5 Moizu -ka tiklumime -we bhua titee gbegbein gbu gbada -mi ni, o nee: «-Wa zua

* 10:4 A zeli -Galasi -nyuma 3.25-27

'In we 'ka 'bhoka yabhlo -ze,
wa 'ka -mɔ bhili,
'in we 'ka -kasɔ -ze wa -yla.

10 Wa -ze 'lɔlɔnya,
wa 'na 'yili -lu yabhlogbɔɔ -yɔ -ni.

Kwlanɪ wa kaɔn 'wɔ 'kɔmɔɔ.»

11 -We mia dɛɛ 'gbɔ, in yia layɪbhæ: 'lee,
Zuifɔ mia ni, bhli wa bhli dɛ weee yi?
-Innya, we 'ni 'sa -mi, ni, wa gbonyuuu
'gbɔ, 'lakpanya yia gbɔ 'wɔbhɔ. 'In we 'ka
Izlaelnyuma zenyi pali. 12 Zuifɔ gbonyuu
nɔa we lɛ, 'in zɔzɔnɔ 'kadɔ yia dɔdɔ -gɔ lɛnɔ.
'In wa bhlibhlie yia nyuma -wa 'nia Zuifɔ
zɔzɔnɔ 'kadɔ 'nyɛ. Ni, da Zuifɔ weee -ka
'wɔsɔ, zɔzɔnɔ 'kadɔ yi 'yaa -gɔwɔlaylimani.

-Wa 'nia Zuifɔ, sa -Lagɔ -saa wa gbɔ 'wɔ

13 Amia 'nia Zuifɔ, amia na salia da 'di
-slɛɛn. -Wa 'nia Zuifɔ, wa -gbɛ -Lagɔ tiea
'mi. 'In wee lubho -mɪni mi na 'mɔna nya.

14 In 'yibha wee na lubho 'nyɛ na bhelia
Zuifɔ zenyidli, 'in wa tɔlɔ 'ka gbɔ 'wɔbhɔ.

15 Ni, da -Lagɔ palia wa sɔlɔ la, 'in ɔ -yɔ
dɔdɔgɔ -nyuma yia 'wɔsuslolu. ɔ -ka Zuifɔ
kpa 'nanɔɔ ni, 'lee, lɛɛ -lu we 'ka lɛnɔa? -Wa
tia ma yia 'yiliɔgagie 'yia.

-Fliisu -yɔ fafasu

16 Ni, 'floo kibhee tianɔ -ka -Lagɔɔ -nɔ nya
-mi, we -kpabhie mi 'ya ɔ -nɔ nya. 'In suu
somi -ka -Lagɔɔ -nɔ nya -mi, we 'klyanya
mi 'ya ɔ -nɔ nya. 17 Izlaelnyuma 'wɔlɔ fafasu
-we ka 'klyia tɔlɔ wa -di. -Mi, -in 'wɔlɔ sa -
fliisu yabhloo 'klyia -we wa -di, 'in wa yi we
fafasuu 'klyaa 'bɪgɔ lagbɔani. -Slɛɛn mia, -
mi, -fliisuu 'klyia, fafasu somii 'nyu -na -
yɔ we 'klyanya dlilia. 18 -In 'na 'ylimani -na
'dɛ fafasuu 'klyanya -yɔ -ni. -In mi -fliisuu
'klyia nya, 'in we 'ni -mi nyɛ somi 'nyu, ni,
somi nyɛa -mi 'nyu. We 'dɛɛ 'gbɔ, -in 'ni
mneni -in 'ka -na 'dɛ 'ylimani.

19 'In -mi, gbaa -na yia 'mi -ylaɛ: «Ni, wa
ka wee fafasuu 'klyia tɔlɔ -di, wa 'ka 'mi we
'bi 'wɔlagbɔani.» 20 Gbɔzɔnɔ -wa, wa 'ni dli
zɔɔ 'gbɔ wa yia wa -di. 'In -mi, -na dliɔzɔvee
'gbɔ wa yia -mi we 'bi 'wɔ lagbɔani. -In 'na
'ylimani -na 'dɛ -ni, -in sɔ -Lagɔ. 21 Ni, -Lagɔ
-ka fafasuu 'klyia 'wɔdi ni, ɔ mneni ɔ 'ka 'sa
-mi nɔ. 22 -In -talɪ, -Lagɔɔ dli nanɪ 'yli, 'in ɔ -
sunɔwe. -Wa bhli, ɔ -sunɔwe wa -nɔ nya, ni, ɔ
dli nanɪ 'yli -na gbɛgbɛin. -Tɔ ɔ dli 'ylinanɔ
zɔ. We 'ni 'sa -mi, sa ɔ -dia dɛ fafasuu 'klyia,

'sa ɔ di 'yaa -mi. 23 Ni, 'yli yabhlo nya, Zuifɔ
-ka dliɔzɔvee gbɔ -yɔɔwɔni ni, -Lagɔ ka 'tite ɔ
'ka wa wa 'bɪgɔ lagbɔani lɔ. 24 Ni, -mi, -in mi
zliɛ -fliisuu 'klyia nya, wa ka -mi -di, 'in wa
yia -mi fafasu -yɔlagbɔani, we 'ni 'sa -in 'wɔlɔ.
We -ka 'sa -mi, Zuifɔ -wa mia, wee fafasuu
'klyia nya, -Lagɔ mneni ɔ 'ka -maa wee suu
da ɔ -dia wa lagbɔani lɔ.

Izlaelnyuma weee yia gbɔ 'wɔbhɔ

25 Na bhelian, -Lagɔɔ zizelu yabhlo mia,
in 'yibha a yibheli we, a yi amiaa 'dɛ
'wɔbhɔ gbɔyilonya 'bhisa. Izlaelnyumaa
falɔ yabhlo ka dli 'wɔkla bhla -selɛɛ -nɔ nya
-Lagɔ -yla. 'Sa we yia -mia, we 'ka 'lakpanya
-wa 'kaa gbɔ 'wɔbhɔɔ nɔwe -gbali bhla yli.
26 We bhla mia, Izlaelnyuma weee yia gbɔ
'wɔbhɔ. 'Sa we mia celida -Lagɔsɛbhɛ 'wɔ
ni:

«Gbɔwɔsanyɔ yia *Siɔn 'bhɔa.

Mɔ yia *Zakɔbɔɔ -gɪgɔ 'yli -nyumaa
'ylinyunogbɔ wa -gɔsaa.

27 A yla! In -ka -bha wa gbonyuu -sa,
'in na nɔa wee *'wɔsusloluɛ ni lɛ wa
nya.»

28 Wa 'ni -Lagɔgbɔ -yɔɔwɔni, we 'dɛɛ 'gbɔ
wa yia -Lagɔɔ tɔnyuma -ze. 'In -mɔɔ yia aɪn
'wɔsa. Ni, wa dɔkpasu 'gbɔ -Lagɔ -kali wa
ze, 'in ɔ yia -bha wa -sa wa 'ka ɔ nyuma -ze.

29 'In -we -Lagɔ 'nyɛa nyuma, ɔ 'bhu we 'wɔ
lɔ: -wa ɔ laa, ɔ 'tide wa 'yi. 30 Tiada, a 'ni
-Lagɔ 'nɔɔwe zɔ. Ni, -slɛɛn mia, -Lagɔ ka aɪn
nyazi 'yli Zuifɔ 'ni ɔ 'nɔɔwe zɔɔ 'bɪgɔ. 31 'Sa
-bhlokpade, wanɔɔ -Lagɔ wa 'nia 'nɔɔwe zɔ,
we -ka amianɔɔ ɔ nyazidli 'yɪyɛ -ze ni, ɔ 'ka
wa nyazi 'yli 'yaa gbɔ -wa. 32 Ni, sa nyuma
'na 'kaa -Lagɔ 'nɔɔwe zɔ, ɔ ka we wa kwɛɛ ti,
'in ɔ 'ka wa 'dɛ weee ɔ nyazidli -slolu.

-A 'ylimani -Lagɔɔ 'ɲni

33 -Lagɔɔ 'nanɪdli 'yli -gɔwɔla. ɔ gbɔyilo
-yɔ ɔ 'wlukɔɔn -tɔ 'wɔ. Nyumɛ 'ni mneni ɔ
'ka -we mia ɔ dli 'wɔ 'wɔlanɔ. Sa ɔ nɔa gbɔ
lɛ, nyumɛ 'ni mneni ɔ 'ka we 'wɔlanɔ. 34 -
Lagɔwɛli nɛɛ:

«Nyɔɔ -yi Jejitapɛɛ 'wlukɔɔn lapɔpali gbɔa?
Nyɔɔ 'ka ɔ 'dɪzɔa?»

35 Nyɔɔ 'nyɛ -Lagɔ -lu tiada,
'in ɔ yi we 'bɪgɔpalia?»

36 Cɪn, -lu weee mia, ɔ -gbɛ we bhɔa. Mɔ -laa
-lu weee la, 'in we mia ɔ -nɔ nya. -Lagɔɔ 'ɲni
'ylimani 'yli weee nya. -Amɛni.

12

¹ Na bhelian, -Lago mi yeda 'nanu nya - amiaa -nu nya. We 'dεε 'gbu, -we in 'yibha a nu le, mu -wa nu, a wla amiaa ku 'yliyaga -slaka nya. Mu -wa -mawlv -slaka -we nania -Lago dudu. -We mia da, mu -wa amiaa -Lagobobve tiklu. ² A 'na mnini dudugu gbu 'bi -ni, nu, a 'tide -Lago 'yi, o 'ka amiaa 'wlukoon lapopalie 'bhiti. O -ka we 'bhiti ni, 'in a yibhelia -we o 'yibhaa 'ji: mu nania 'yli, mu nania o dudu, mu'v baa -lu yabhlogboo 'wu.

³ -Lago ka 'mi o zuzonu 'nye sa bhe. We 'dεε 'gbu in nee ain -yla -bhlo -bhloe: a 'na 'bhulu amiaa 'de 'wu 'kaduu -ni, nu, -mamo -ka -mi, dluzuve -we o 'yia -Lago kwεε, o 'bhu 'sa o 'de 'wu. ⁴ Nyime mia, o ka 'lali duun, 'in wee 'lali wee'e nu lubho -bhlo. ⁵ 'Sa we mia -amiaa -nu nya. -A -zu 'wu, 'in -a mia nyime -bhlogboo nya, -we ka gbu -wa, -a -yo Klisi 'so -bhlo. -A 'de weee mi 'wusuloluda, 'in, -o -ka -mi, o ka o 'bi, kuu 'lali 'bhisa. ⁶ -Lago ka -ain lubho 'nye 'nanidli nya. -Lubho -we o 'nyeα -ain we 'yli -bhlo -bhlo. 'In -o o -ka -Lagobbu gbagba -lubho 'nye, o nu we le -Lagoo dluzuve nya. ⁷ -O -ka nyimaa 'wusa dli -ka ni, o -sa wa 'wu. -O -ka nyimaa -slolu -lubho -ka ni, o -slolu wa. ⁸ -O -ka nyimaa 'kwayli -papiee 'tite -ka, o 'pa wa 'kwayli. -O -ka nyimaa -lu -nye dli -ka, o 'na zeli we -ni, o nu we le. -O -ka nyimaa 'yugalinyo nya -mi, o nu we le -guladolue nya. -O -ka bobabhanyaa 'wusa dli -ka ni, o nu we le 'muna nya.

⁹ Zekalie mia, we -mi sa tiklu, we'e nonu -dawli le -ni. A nye gbonyuu 'wu, a ne 'nanu -nonve -yola. ¹⁰ A 'yibhali -yibhali, dli weee nya nee -Lagobhelia. A 'yi 'kli a 'dekpa 'ka -bhazvzv. ¹¹ A nu -amiaa -Kanyoo lubho -guladolue -yo dli weee nya, nu, a 'na 'yamanu -ni. ¹² A li 'muna, -we ka gbu -wa, a mi -Kanyo woda. A -ka siasie 'wu -mi, a nu dlitie, a bhuhoe -Lago 'zlabhue zo. ¹³ Amia -Lagonyuma sisali 'wu, 'in -wa -ka amiaa -gbe yi ni, a kpa wa sa 'nanuu.

¹⁴ -Wa -ka ain 'klyie 'wopalida -mi, a bhuhoe -Lago o 'ka wa 'nyulanjwna. A njwna wa 'nyu la, a 'na bhili wa gwεze -ni. ¹⁵ -Wa mia 'muna lida, a -yo wa 'so li 'muna. -Wa mia wida, a -yo wa 'so wi. ¹⁶ A -ka weli -bhlo a 'dekpa nyidi. A 'na 'bhulu amiaa 'de 'wu 'kaduu -ni, a njwnu lubho -ylaasu nonve

-yo. A 'na 'bhulu amiaa 'de 'wu gbuyilonya 'bhisa -ni.

¹⁷ Nyime -o -ka ain gbonyuu -yla leno, a 'na nonu we 'leeji le -ni. Nu, a 'yi 'kli a 'ka gbuzonu gbu leno nyuma weee 'yliya 'wu.

¹⁸ We -ka yaa amiaa -gbe we bhu ni, sa a mnenia a -yo nyuma weee 'ka 'wutu -dloo, a nu 'sa. ¹⁹ Na 'talea, a 'na -sali amiaa 'dεε kpa -ni, nu, a 'tide -Lagoo 'ce 'yi, we 'ka amiaa kpa. -We ka gbu -wa, we mi celida -Lagosebhe 'wue, Jejitape nee: «Kpasasie mia, na -nu -wa. -We ka 'klu nyime kaa, -ami wlaa we.» ²⁰ 'In -Lago nee 'yae:

«ŋwo -ka -na tonyme 'bhada -mi,
-in 'nye o lililu,
'nyumatv -ka o 'bhada -mi,
-in 'nye o 'nyu o 'ka 'ma.
-In -ka 'sa nu ni,
we 'wlv -kapv -in slu o 'wluo.»

²¹ Gbonyuu 'na pili -mi 'wlu la -ni, nu, -in pili gbonyuu 'wlu la zuzonu nya.

13

A zu nyimaa 'yugalinya 'nnywe

¹ -Wa pilia 'gbe 'wlu la, nyuma weee pili wa zola, -we ka gbu -wa, 'gbee 'wlulapilinyo -o -Lago 'nia lapali, o 'ni -mi, 'in -wa o palia la, 'in o yia we 'yoo wa 'nye. ² Nu, o -ka wa we 'yoo 'nye ni, nyime -o -ka wa -yowoslv, -zugba -Lago -yo o -solva 'wu. 'In -mama -ka 'sasvka gbu leno, -kaslv 'wu wa paa -maa. ³ -O -ka 'nanunonyo nya -mi, o 'na 'ka 'gbee 'wlulapilinya kwεε nyanoo nu. Nu, we -ka gbonyuu nyime nu le, 'in o nua wa kwεε nyanoo. We 'dεε 'gbu, -we -in 'kaa leno, mu -wa 'nanu -nonve, 'in wa 'ka -mi 'njikwali. ⁴ 'Gbee 'wlulapilinya mia ni, -Lagolubho, -we nania 'yli -na -nu nya, 'mu wa mia nuda. 'In -in -ka gbonyuu leno, -in so wa, -we ka gbu -wa, wa ka 'tite, wa 'ka -mi -kaslv 'wupa. -Lagoo lubhononya wa -mia, 'in wa slolu -Lagoo 'ce -wa nua gbonyuu le -yla. ⁵ We 'dεε 'gbu, -in pili wa zola, we 'ni -Lagoo 'ce -bhlogbooo gbu, nu, -mo -na 'dεε 'wlukoon, 'yoo -zonu -wa 'yaa 'gbu.

⁶ We 'dεε 'gbu a 'peni 'ya *nisun -gwεzi. -Wa saa we, -Lago 'nyeα wee lubho wa, 'in we 'ka -mi tiklu. ⁷ -We a kaa kwεε nyuma -putuu -nu nya, a 'nye we wa yoo. We -ka nisun -gwεzi, a 'peni we. We -ka -sasa -lu

ni, a 'peni we. -Wa a 'kaa 'nɔŋwe zɔ, a zɔ wa 'nɔŋwe. Nyume -ɔ mia -bhazonyɔ nya, a -zɔ -bha ɔ.

A kɪkali zɛ

⁸ Ni, nyume yabhlogbɔɔɔ kpagbu 'na -mɪ -nɪ aɪn 'wlu -nɪ. Kpagbu -we 'kaa aɪn 'wlu -mɪ, we -zɛ zɛkalɪdlɪ -bhlogbɔɔ: mɔ 'kaa aɪn nyɪdlɪ -mɪ. Ni, -ɔ -kalia ɔ -libheyii zɛ, -Lagɔɔ tite ɔ zɔa dɛ 'nɔŋwe sa 'cɛ. ⁹ Amiaa 'dɛ -yi *titenya: -ɪn -yɔ 'ŋwɔɔ -putu 'na -dɪlɪ -budu 'wɔ -nɪ. * -ɪn 'na 'bhali nyume -nɪ, -ɪn 'na ylɪlɪ 'wie -nɪ, -lu -we 'nia -na -nɔ, -na dlɪ 'na nynini we 'wɔ -nɪ. Wee titenya mia dɛ ni, we -yɔ we pɪnɪ weee 'sɔ mɪ wɛlɪ nɪ 'wɔ, mɔ -wɛɛ: -ɪn -kali -na -libheyii zɛ -na 'dɛ 'bhisa. ¹⁰ -ɪn -ka -na -libheyii zɛkalɪ, -ɪn 'nɪ mneni -ɪn 'ka gbɔnyuu ɔ -yla lɛnɔ. We -ka 'sa -mɪ, mɔ -wa -Lagɔɔ titee 'nɔŋwezɔzɔe sa 'cɛ.

A 'bhv nɪkpise 'wɔ -gbɔnya 'bɪ

¹¹ Amiaa 'dɛ -yi bhla -we -a mia dɛ 'wɔ. A ganɔ, a 'na ŋwɔnɔ 'yɪlaa -nɪ. Ni, da -a dia dlɪzɔzɔee gwe, -amiaa gbɔwɔbhɔylɪ tlɔlɔ -aɪn -yɔla, ni, we ka -slɛɛn cɪpa. ¹² Sabɔ ka -mɔ 'yu bɛ, zɪ ka cɪpa. We 'dɛɛ 'gbɔ, -a 'bhv nɪkpise 'wɔ -gbɔnya 'bɪ, -a 'tide we 'yi. -A mnazi -amiaa 'dɛ la, -a 'ka zɪ tɔ gɔ. ¹³ -A zɔ -amiaa 'dɛɛ 'yɪlɪyɔ sa 'nanɔɔ, zɪ 'wɔ -nɔnɔe 'bhisa. Nɔ 'na 'bhali -aɪn -nɪ. -A -yɔ nyuma weee 'na -dɪlɪ -budu 'wɔ -nɪ. -A bhv mɔtɪnɪ -nɔnɔe 'bɪ. -We weee nania -aɪn dɔdɔ, -a 'na nɔnɔ 'sa we lɛ -nɪ. -A 'bhv -zɪ -yɔ zenyi 'bɪ. ¹⁴ A nɔ -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisu nɔnɔbhv. Amiaa 'wlukɔɔn 'na -tɔlɔ amiaa dlɪwɔnyɪlɪlɪ lɛnɔe 'bɪ -nɪ.

14

A 'na 'bhulu amiaa bheliaa -yɔgbɔ 'wɔ -nɪ

¹ Ni, -ɔ ka dlɪ 'nɪ 'wɔtɛ -Lagɔ -gɔ, a ŋwɪnɔ ɔ gbɔ -yɔ. Sa ɔ yia gbɔ -yɔ, a -yɔ ɔ 'na -salɪ -zɪ we -gɔ -nɪ. ² Sa 'bhisa, -ɔ ka dlɪ 'tɛa 'wɔ, ɔ mneni ɔ 'ka -lu weee li, 'ɪn -ɔ ka dlɪ 'nɪa 'wɔtɛ, ɔ 'nɪ mneni ɔ 'ka nɪmɛ li. ³ -ɔ lia -lu weee, ɔ 'na nyɛnɪ -ɔ ɔ lia nɪmɛ 'wɔ -nɪ. -ɔ ɔ lia nɪmɛ, ɔ 'na 'bhulu -ɔ lia -lu weee -yɔgbɔ 'wɔ 'nyumɛɛ -nɪ, ni, -Lagɔ ka ɔ gbɔ -yɔŋwɪnɔ. ⁴ Nyɔɔ -ɪn -mɪ, 'ɪn -na bhv nyume -putuu lubhononyɔɔ -yɔgbɔ 'wɔa? ɔ 'ka bhlioo, ɔ 'ka 'yɪlɪgbɛda -tɔɔɔ, ɔ -kanyɔɔ gbɔ -wa. Ni, 'yɪlɪgbɛda ɔ yia -tɔa, -we ka gbɔ -wa, -Kanyɔ kaa ɔ la.

⁵ Ni, nyuma -tɔlɔa pupalia 'wlukɔɔn la ni, 'yɪlɪ tɔlɔa mɪ 'nanɔɔ we -zi we tɔlɔa. 'ɪn nyumaa -zakpa -bhlo -ka 'wlukɔɔn lapɔpali, -maa nɛɛ, 'yɪlɪ weee -bhlo. -ɔ -ka -mɪ, -we -gɔ ɔ pupalia 'wlukɔɔn la, ɔ -mɪ we -gɔ ni, gbɔzɔnɔ -wa. ⁶ -ɔ sɪsalia wee 'yɪlɪnya -yɔ, -Kanyɔ -yla ɔ nɔa we lɛ. -ɔ lia -lu weee, -Kanyɔ -yla ɔ nɔa we lɛ, 'ɪn ɔ paa -Lagɔ fuo. -ɔ ɔ lia nɪmɛ ni, -Kanyɔ -yla ɔ nɔa we lɛ, 'ɪn ɔ pa 'yaa -Lagɔ fuo. ⁷ We 'dɛɛ 'gbɔ, -amiaa -gaa da 'yɪlɪyɔ, -Kanyɔɔ 'ŋnɪ nya -wa: we 'nɪ -amiaa 'dɛ tɛɪn gbɔ. Nyume yabhlogbɔɔɔ tɪ ɔ 'dɛɛ 'ŋnɪ nya. ⁸ -A -ka 'yɪlɪyɔga, -Kanyɔɔ 'gbɔ -a gaa 'yɪlɪyɔ, 'ɪn -a -ka tɪ ni, -Kanyɔɔ 'gbɔ -a tɪa. -A yi tɪoo, -a yi 'yɪlɪyɔgaaɔ, -Kanyɔɔ -nɔ -a -mia. ⁹ Ni, Klisi ka tɪ, 'ɪn ɔ yia ganɔ lɔ, ɔ 'ka tɪtlɪnya -yɔ 'yɪlɪyɔganyaa -Kanyɔ -zɛ. ¹⁰ -Mɪ, lɛɛ -lu ka 'gbɔ -na bhv -na bheli -yɔgbɔ 'wɔa? 'ɪn -mɪ 'ya, lɛɛ -lu ka 'gbɔ -na nyɛ -na bheli 'wɔa? Ni, -a 'dɛ weee yia -Lagɔ 'yu 'yɪlɪgbɛa ɔ 'ka -amiaa -yɔgbɔ 'wɔbhv. ¹¹ We mɪ cɛɪda -Lagɔɛbhɛ 'wɔɛ:

«-Amɪ, Jejitapɛ,
'yɪlɪyɔga -Lagɔ,
ɪn nɛɛ aɪn -yla ni,
nyuma weee yia 'mɪ 'yu 'kukolu 'sibhli,
'ɪn wa bhli na 'ŋnɪ.»

¹² -Bha -a yia -amiaa lɛnɔgbɔ gbaa -Lagɔ 'yu.

-ɪn 'na bhli -na bheli la -nɪ

¹³ -We mia dɛɛ 'gbɔ, -a 'bhv -amiaa -limaa -yɔgbɔ 'wɔbhɔbhue 'bɪ. -We a 'kaa lɛnɔ, mɔ -wa ni, -we 'kaa -amiaa bhelia labhli, -we 'kaa wa gbɔnyuu 'yloogblɔ kwa, a 'na nɔnɔ we wa -yla lɛ -nɪ. ¹⁴ ɪn -yɔ -Kanyɔ -Zezu 'sɔ mɪ -bhloo 'gbɔ, ɪn -yi we 'ji, 'ɪn ɪn mɪ we -gɔ ni, -lu yabhlogbɔɔ 'nɪ pɔɪn -ka we 'dɛ 'wɔ. 'ɪn nyume -ka 'wlukɔɔn lapɔpali ni, -lu yabhlo ka pɔɪn, 'ɪn we zɛa pɔɪn -ka -lu ɔ -yla. ¹⁵ -We -na lia, -ɪn -ka we 'gbɔ -na bheli gbɔyɔkpali, -ɪn 'nɪ -slɛɛn zɛkalɪdlɪ 'wɔ -ka. Klisi ka -na bheli 'gbɔ tɪ, we 'dɛɛ 'gbɔ -ɪn 'na salɪ ɔ la lilɪluu 'gbɔ -nɪ. ¹⁶ -We nania 'yɪlɪ amiaa -nɔ nya, we 'na -zɛlɪ nyuma tɔlɔaa 'yɪliya 'wɔ amiaa 'ŋnɪsagbɔ -nɪ. ¹⁷ Ni, we 'nɪ lilie -yɔ nɔ -mamɛɛ 'gbɔ -Lagɔ pɪlɪ nyuma 'wlu la. Tɪklɪmɪɪ klɛa, 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ klɛa, we -yɔ 'mɔna -we Zuzu 'Pɔpa wlaa, we 'gbɔ -Lagɔ pɪli nyuma 'wlu la. ¹⁸ -ɔ -ka 'sa Klisu lubho

* **13:9** Glɛkɪwɛlɪ 'wɔ, we ji -wa ni, -wa kɔkwalia, wa -yɔ nyuma -putu 'na -dɪlɪ -budu 'wɔ -nɪ.

nu ni, o nani -Lago dudv, 'in nyuma kwalia o 'hni.

19 We 'dεε 'gbv, -we nyεa nyuma 'wutvte -dlw -yε 'dekpvaa dli latεmanie, -a -tali we da. 20 Lililuu 'gbv, -in 'na -sali -Lago lubho la -ni. Nu, nyime mneni o 'ka lililu weee li. We mi 'sa 'bhie, -in -ka lililu yabhlo li, 'in we -ka nyime yabhlo gbonyuu 'wokwa, we 'ni 'ylinani. 21 -We nania 'yli, mv -wa nu: -in 'na lili nime -ni, -in 'na 'mani nu -ni, we -ka nu, mvv 'ka o labhli. Gbv weee -we 'kaa -na bheli labhli, -in 'na nvnv we ε -ni. 22 -We mia dε -gv, -we -in zva dli -gv -na 'dεε -nv nya, we -tv -in -yε -Lago 'so nyidi. Nyime -o nua gbv ε, 'in o'v dlia o 'dε gbv, 'wutvte -dlw mi o -nv nya. 23 Nu, nyime -o -ka li dli lvve nya, we 'b'gv, -Lago dlia o gbv, -we ka gbv -wa, o 'ni li dli zvve nya. 'In lenvgbv weee -we'e 'bhva -Lago dli gvzvve -gv, gbonyuu -wa.

15

Sa Klisi nva, -a nv 'sa

1 Nu, -amia 'tea da 'wv ni, -wa 'nia 'wvte, -a -sa wa 'wv wa 'wvylve 'wv. -A 'na nvnv -we nania -ain dvdvv 'dekpv ε -ni. 2 -O -ka -mi, o nv o -limaa dvdvnano gbv ε -mε nv zvzvnv 'gbv. -A -ka 'sa nv, 'in we temania wa dli la. 3 Klisi 'debhie mia, o 'ni o 'dεε dvdvnano gbvv datali. Nu, we mi celida -Lago sebhe 'wvε:

«Veli wa velia dε -mi ni,
-ami wa sa 'yaa 'hni.»

4 -We weee mia celida -Lago sebhe 'wv bha, we 'ka -ain gbv -sloluu gbv -wa. We -ka 'sa -mi, mv nyεa -ain dltie, mv paa -ain 'kvayli, 'in -we -Lago gbaa o 'ka -ain 'nyε, 'in -a 'ka we wv.

5 -Lago, -o nyεa nyuma dltie -yε 'kvayli -papie, 'mε na bhuhoea o 'ka ain 'tite 'nyε, a 'ka weli -bhlo -ka, 'in sa -Zezu Klisi nva, a 'ka 'sa nv. 6 'In dli -bhlo -yε weli -bhlo nya, a 'ka -amiaa -Kanyε -Zezu Klisi Dide -Lago 'hni bhli.

7 Nu, sa Klisi hwnua amiaa gbv -yε 'nanvv, a kpokpal 'sa, we 'ka -Lago 'hni 'ylimani.

8 In nεε, -Lago mia, o'v 'bhulv o weli -gv la. We 'dεε 'gbv Klisi ka Zuifv -lubhonvnyε -zε, 'in -we -Lago gbaa o 'ka wa dvkpas 'nyε, we yia gvzvvnv -zε. 9 'In, -maa 'nia Zuifv, -maa 'ka -Lago bhuhoe -mε nyazidl hweε. 'Sa we mia celida -Lago sebhe 'wv:

«-We mia dεε 'gbv na yia -mi fuo paa 'lakpanya weee glaa.

'In -na 'hni na yia 'ylimania lvv 'wv.»

10 We nεε 'yae:

«'Lakpanya, nyuma -wa -Lago -saa -bha, a -yε wa 'so li 'muna.»

11 We nεε 'yae:

«'Lakpanya, a 'dε weee -mnini -Lago 'hni. Dvdvgv -nyuma weee, a -mnini o 'hni.»

12 -Lago gbv -falpanyε Ezaii nεε 'yae:

«*-Zeseee zvayli -nyime yabhlo yia yia.

'Wv o yia -sεa o 'ka 'lakpanya 'wlulapli, 'in wa 'ka o dli 'wvdi.»

13 -Lago, -o nyuma dia dli 'wv, yeli ain 'muna, 'in o 'nyε ain 'wutvte -dlw, a ka o dli -gv zvv 'gbv. We -ka 'sa -mi, amiaa o dli wvdiε 'ka -gvvlaylimanida -tv Zuzu 'Pvpa 'tite nya.

Pvsv lubho, -wa 'nia Zuifv -gbε

14 Na bheliain, in mi we -gv nu, a mi yeda 'nani nya. Amiaa 'dε -yi gbv duun, 'in sa a 'kaa 'dizvzv, a -yi we. 15-16 'Bhie, 'sebhe nu datvba, in 'kaa amiaa dli gwlu -sa, in 'ni na 'dε nyeni. -We ka 'gbv na nva we ε, mv nu: -Lago -zεlia 'mi -Zezu Klisi lubhonvnyε o 'nani nya -wa 'nia Zuifv -yla. Mε -saa -bha 'mi in 'ka wa -yla -Lago gbv gba, 'in -wa 'nia Zuifv, wa 'ka wlawlalu -we nania -Lago dudv -zε. Nu, Zuzu 'Pvpa wlvba -mε we. 17 We 'dεε 'gbv, lubho -we -Lago 'nyεa 'mi, we mi na 'muna nya, -Zezu Klisi 'wv.

18 Nu, in -ka dli 'temani in 'ka gbv yabhlo gba ni, mv -wa -we Klisi nva na gbεgbεin ε, we 'ni gbv -putu. Na gbεgbεin Klisi nva lubho, 'in -wa 'nia Zuifv, 'in -maa yia -Lago 'nvjwe zv. -Li -we nya o nva we ε, mv nu: weli klaa, lenvgbv klaa, 19 gwεdigbv klaa, we -yε -we svbhahia nyime hwegaga, -Lago Zuvu 'tite nya. Sanεε in 'bhva *-Zeluzalemv, -zugba na gba da weee -Lago gbv -we gbaa Klisi -gvv, 'in in yia Ilili nyini. 20 Na dli 'wv -gbv -wa nu, 'gbenya we 'wv nyuma 'nia -slε Klisi gbv 'nv, in 'ka -mε -Lago gbv gbaa mni, -mvv yi 'wlv nu, da nyime -putu 'paa -buduu gwe glu, in 'svbha -bha -budu. 21 Sa we mia celida -Lago sebhe 'wv, 'sa in nva lubho:

«Nyuma -wa -yla wa 'nia o gbv gba,
'yia wa yia o.
-Wa 'nia o gbv 'nv,
'wv wa yia we lanva.»

22 Mv nyenia 'm1 -zakpa duun, we 'gbv in 'nia amiaa -gbε nyini.

*Pɔlv 'yibha ɔ 'ka *Wlomo mni*

23 -Slεen, lubho in mia wee 'gbenya 'wu nuda, we ka bhia. In 'yibha in 'ka amiaa -gbε mni, -muv -zv duun ka 'plu 'gbv, 24 zli in -ka Esipanyi mnida -mi, 'in na plia amiaa -gbε. Cun, in -ka -mɔ mnida -mi na dli m1 amiaa 'yiyε -gv. Nu, 'yli 'sɔlε na -yɔ ain yia lia, 'in na dli m1 ain -gv a 'ka 'm1 'wɔsa na Esipanyi -mnida. 25 Nu, -Zeluzalem na mnia -slɔ, in 'ka -Lagonyima -wa mia -mɔ 'wɔsa. 26 Nu, -Zeluzalemuv -Lagonyima, -wa boba mia 'bhada, Masedvan1 -yɔ Akaii -Lagonyima 'yibha wa 'ka wa 'wɔsa 'gwεzi nya. 27 Wa 'yibha wa 'ka wa 'wɔsa, wa -ka yaa we lεnv ni, kpagbv wa -saa. Nu, Zuifuv -Lagonyima dlilia -Lagɔɔ 'nyulanɔwɔnɔwɔnɔ 'lakpanya nya. 'Sa -bhlokpade -maa ka we 'klv -maa 'ka -maa 'ɔnmniε dlili Zuifv nya. 28 Nu, in -ka wee gbv ni bhia, in -ka -Lagonyima, -wa mia -Zeluzalem 'gwεzi 'nyε, Esipanyi na yia mnia, 'in na plia amiaa -gbε. 29 'In, in -yi we 'ji nu, in -ka amiaa -gbε mni, Klisu 'wɔtɔtɔε -dlɔɔ 'dεbhe nya na yia -mɔ nyinia.

30 Na bhelian, -we na yibhalia ain mv ni: a -yɔ 'm1 'sɔ, -a 'y1 'kl1 -a 'ka -Lagɔ bhuhoe na 'gbv. -Amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisu 'ɔni -yɔ zεkalidli -we -Lagɔɔ Zuzu 'nyεa -ain, we 'gbv na yibhalia we ain.

31 A bhuhoe -Lagɔ, in yi Zudee -nyuma, -wa'a zva Klis1 dli -gv, kwεε bhili. A bhuhoe -Lagɔ 'in -Zeluzalemuv -Lagonyima 'ka 'wɔsasiε -we in -yɔ we mia mnida -yɔɔwɔnu dli -zɔnv nya. 32 We -ka 'sa -mi, in mneni in 'ka amiaa -gbε mni 'mɔna nya, 'in -Lagɔ -ka ɔwɔnu, in mneni in 'ka amiaa -gbε nyape 'yli ya 'sɔlε nya. 33 Nu, -Lagɔ, -ɔ nyεa nyuma 'wɔtɔtɔε -dlɔɔ, ɔ -yɔ a 'dε weεε 'sɔ -mi. -Amen1.

16

Fvsaweli

1 Amia na nyεa -amiaa bhɔlv Febεe yoo. Nu, -Lagɔɔ lubho ɔ nva, -mɔ Sankleεε *legliz1 'wɔ. 2 Sa -Lagonyima 'kaa nyuma kpa, a kpa 'sa ɔ -amiaa -Kanyɔɔ 'ɔni nya. Gbv weεε -we 'wɔɔ -ka ain la, a -sa ɔ 'wɔ. Nu, ɔ 'dε ka nyuma duun 'wɔsa, we -yɔ na 'dε.

3 Plisil1 -yɔ Akilas1, -wa -yɔ 'm1 'sɔ nva -Zezu Klisu lubho, a -sa wa fv. 4 Wa ka wa 'dεε nv 'yliyɔgagie pεlv 'pa, wa 'ka 'm1 gbv 'wɔsa. We 'ni na 'dεbhlogbɔɔ 'ka wa 'nan1 yibheli: nu, 'lakpanyaa legliz1 weεε, -maa klaa. 5 -Lagonyima -wa gbelia 'wlv -mɔ wa -budu zɔ, a -sa wa fv.

Epainεti, -ɔ mia na jijli -tale nya, a -sa ɔ fv. ɔmɔ mia, -wa ɔwɔnua Klisu gbv -yɔ, mɔ -wa wa tiatia -nyimε -mɔ -Aziii kibhe lv.

6 Malii -ɔ nva amiaa lubho sa duun, a -sa ɔ fv.

7 A -sa Andlonikus1 -yɔ Zunias1 fv. Wa m1 na zɔayli -nyuma nya, 'in in -yɔ wa 'sɔ yia -kaslv pla. Nu, ma plaa Klis1 'm1 'yu, 'in wa -yia wa nyuma 'kad1 nya ɔ tietienya glaa.

8 A -sa Ampliatu1 fv. Na jijli -tale -wa -mɔ -Kanyɔ 'wɔ.

9 A -sa Ulɔben fv, mɔ -yɔ -ain 'sɔ nva Klisu lubho. ɔmɔ -yɔ na jijli -tale Sitakis1 'sɔ.

10 A -sa Apeles1 fv. Mɔ -slɔlua ɔ 'dε -Lagonyimε tiklv nya. A -sa Alistobulu -buduɔwεε -nyuma fv.

11 A -sa Ewlodion fv, nu, na -buduɔwεε -nyimε -wa. Nal1sisu -buduɔwεε -nyuma -wa zva -Kanyɔ dli -gv, a -sa wa fv.

12 A -sa Tlifεni -yɔ Tlifozv fv. Ma nva -Kanyɔɔ lubho. A -sa na jijli -tale Pelisid1 fv. Mɔ nva -Kanyɔ lubho duun.

13 A -sa Wlufus1 fv. Nu, -Kanyɔ -saa -bha ɔ. ɔ 'nyaa -ɔ m1 'yaa nanv nya, a -sa -mɔɔ fv.

14 Asenkli1 klaa, Flegɔn klaa, Elimεs1 klaa, Patlobas1 klaa, Elimas1 klaa, we -yɔ bhelia -yɔ bhɔlv -wa -yɔ wa 'sɔ mia, a -sa wa fv.

15 Filolɔgv -yɔ Zuli klaa, Nele -yɔ ɔ bhɔlv klaa, Olεnpas1 klaa we -yɔ -Lagonyima weεε -yɔ wa 'sɔ mia, a -sa wa fv.

16 A sisal1 fv 'wɔgb1gb1ε nya, -Lagonyima 'bhisa. Klisu legliz1 weεε nεε wa -sa ain fv.

'Dizweli

17 Bhelian, -we na yibhalia ain, mv ni: -wa sisalia nyuma -yɔ, a kpa amiaa 'dε 'nanuv wa gbεgbεin. -Sloluweli a 'yia, wa -ka we gbεgbεin mnunida -mi, a 'ni nv 'nanuv, 'in wa bhlia nyuma la. A -yɔ wa 'sɔ 'na nɔnv -ni. 18 We ka gbv -wa, 'sasɔkpa -nyuma mia, wa'a nv -amiaa -Kanyɔ Klisu lubho. Wa 'dεε nɔkplaa lubho wa nva. Weli mεnɔ -nv -yɔ

gbu duun wa gbaa nyuma -yla. We nya wa nua nyuma -kpua -dawli 'wu.

¹⁹ 'In amia mia, sa a zua -Lago 'nuhwe, we 'di ka da weee lamneni. We 'deε 'gbu, in mi 'muna 'wu amiaa 'gbu. Nu, in 'yibha a yibheli gbu a 'ka 'nanu 'dekpua nu, 'in a zu amiaa 'de 'yliyɔ a yi gbonyuu lenu.

²⁰ -Lago -ɔ wlaa 'wututue -dlɔɔ, mɔ yia dayli *-Saatan lawɔwlaia amiaa bhv zɔ.

Nu, -amiaa -Kanyɔ -Zezu ηwna ain 'nyu la.

²¹ Timotee, -ɔ -yɔ 'mi 'sɔ nua lubho, neε ɔ -sa ain fu. Lusiusu klaa, Zasɔɔn klaa, we -yɔ Sosipateh -wa mia na -budunweε -nyuma nya, sa 'yaa ain fu.

²² -Ami, Telitusi -ɔ celia 'sebhe ni, in -sa ain fu -amiaa -Kanyɔ -ɔ nua -ain nyime -bhlo nyaa 'ηni nya.

²³ Gayusi neε ɔ -sa ain fu. ɔ -gbε in -dia la, -mɔɔ -budu zɔ -Lagonyuma weee gbelia 'wlu.

'Gbee 'gwεzilazonyɔ Elasiu -yɔ -amiaa bheli Kalitusi neε wa -sa ain fu. [²⁴ -Amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisi ηwna a 'de weee 'nyu la.]

-A 'ylimanu -Lagɔɔ 'ηni

²⁵ -A 'ylimanu -Lagɔɔ 'ηni! We ka gbu -wa, -Lagɔgbu na gbaa -Zezu Klisi daa, mɔ mnenia ɔ 'ka ain latemanu dlizɔzɔe 'wu we -gu. -Lagɔɔ zizelu, -we ka bi -gwlea 'wu, we gbεgbεin we 'wɔba bhlee. ²⁶ Nu, -slεen mia, we mi zli 'klɔ. Nyuma weee -wa 'nia Zuifu, wa mneni wa 'ka we yibheli -we mia celida, we gbεgbεin. Wee 'sebhenya mia, -Lagɔgbu -falpanya celi bhaa we. -Lago -ɔ mia 'yli weee nya, -ɔ 'nia bhlilida -ka, mɔ gbaa nu, wee weli 'wɔ zli 'klɔ, 'in 'lakpanya weee 'ka ɔ dli -gu zɔ, 'in wa 'ka ɔ 'nuhwe zɔ.

²⁷ -Lago -ɔ ka 'debhlogbɔɔ -yi gbu, ɔ 'ηni 'ylimanu -Zezu Klisi gbεgbεin 'yli weee nya. -Amen.

Tia -sebhε Pɔlv 'paa Kolenti -nyuma yoo

-Lagɔnyuma -wa mia Kolentigbe 'wɔ, 'ma *Pɔlv 'paa 'sebhε -mɪni yoo. ɔ 'nva nu, -mɔɔ -Lagɔnyuma 'ni -Lagɔ -yloogblv -gv nɔda -mɪ 'nanvɔ, 'in wa 'ni zekikali, -bha ɔ cɛlia wa 'wɔ, sa -Lagɔnyuma 'kaa nɔ, ɔ 'ka we wa -slolu.

Fvsawɛli

1 -Amɪ *Pɔlv -Lagɔ laa ɔ dɔmagbv nya, in 'ka -Zezu *Klisu *tietienyɔ -zε, in -yɔ -amɪaa bheli Sɔsitɛni cɛlia da ain 'sebhε ni 'wɔ. 2 Amɪa -Lagɔnyuma mia *leglizɪ 'wɔ Kolentigbe nɔkplε, -wa -Lagɔ -wɔlvɔ -yɔ -Zezu Klisi 'wɔ, amɪa na cɛlia da 'wɔ. -Lagɔ ka ain la, a 'ka ɔ -nv -zε. -Wa gbaa -amɪaa -Kanyɔ -Zezu Klisu 'ɲni da weee, we mi 'ya -maa -nv nya. -Zezu Klisi mi wa -Kanyɔ nya, 'in ɔ mia -amɪaa -Kanyɔ nya.

3 Nu, -amɪaa Dide -Lagɔ -yɔ Nyɪmaa -Kanyɔ -Zezu Klisi ɲwna ain 'nyu la, 'in wa 'nyε ain 'wɔtɔtɔε -dlɔɔ.

Pɔlv paa -Lagɔ fuo, -li -Lagɔ 'nyεa Kolenti -nyɪmaa 'gbv

4 -Lagɔ 'plɪlia -Zezu Klisi 'wɔ, 'in ɔ yia ain 'nanɪ 'wɔvɔ. We 'gbv, na paa ɔ fuo 'kɔmvɔ amɪaa 'gbv. 5 Nu, Klisi 'wɔ, -Lagɔ ka ain 'ɲnimni -li weee 'nyε, gbagbɛ -yɔ -luyilo ɔ 'nyεa ain bhabha. 6 -We ka gbv -wa, Klisu gbɔdayɪ -gbv wa gbaa, a ka we -yɔɲwnu, 'in amɪaa -gbε we svan la.

7 Nu, -slɛn amɪa mia -amɪaa -Kanyɔ -Zezu Klisu yiyie wɔda, -Lagɔɔ wlawlalu yabhlogbɔɔ 'na 'ka ain 'wɔvɔ. 8 Nu, mɔ yi 'yaa ain latɛmanɪa, 'in a 'ka we 'wlulapalɪda nyɪni. 'In wa 'na 'ka ain gbv yabhlogbɔɔ 'wlu dɪ, 'in -amɪaa -Kanyɔ -Zezuu yiyiyɪ 'kaa nyɪni. 9 -Lagɔ ɔ laa ain, ɔ 'ka a -yɔ ɔ 'Yu -Zezu Klisi ɔ -wa -amɪaa -Kanyɔ 'wɔsuslolu, ɔ'ɔ 'bhɔlv ɔ wɛli -gv la.

Kolentu -Lagɔnyɪmaa -yɔbhvbhlvε

10 Bheliain, amɪa na bhuhhoea -amɪaa -Kanyɔ -Zezu Klisu 'ɲni nya: a 'dε weee -ka wɛli -bhlo. -Yɔbhvbhlvε 'na -mɪni ain nyɪdɪ -ni, 'in a -ka dli -bhlo -yɔ 'wlukɔvɔn lapɔpalɛ

-bhlo. 11 Nu, na bheliain, Kloeε zɔaylɪnyɪma gbaa 'mɪ -ylɛε, -zɛ mɪ ain nyɪdɪ. 12 -We in 'kaa gba, mv ni: ain nyɪdɪ, -ɔ -ka -mɪ, -mɔɔ wɛli mɪ -mɔɔ 'dεε sa. -Bhlo nεε: «-Amɪ mi Pɔlv -nv nya», 'in 'yabhlo nεε: «-Amɪ mi Apolɔsvɔ -nv nya». 'In -gvɔv nεε 'yɛε: «-Amɪ mi Sefasu * -nv nya», 'in 'yabhlo nεε: «Klisu -nv -amɪ -mɪa».

13 Amɪa dli, Klisi mi 'wɔdodaa? 'Lee Pɔlv wa kɔlvɔ *su -gv la amɪaa 'gbv yi? 'In Pɔlv 'ɲni nya wa batizea ain yi?

14 -Lagɔ na paa fuo, in 'ni ain glaa nyɪmε yabhlogbɔɔ batizee, 'mv we 'ni Klisɪpusɪ -yɔ Gayusɪ 'wɔvɔ. 15 Nu, nyɪmε yabhlogbɔɔ 'ni mneni ɔ 'ka gba, na 'ɲni -gv wa batizea ain.

16 Cɪn, gbɔzɔnv -wa, in ka 'ya Sɪtefanasu zɔaylɪnyɪma batizee. 'In we 'bhv -maa 'wɔ, na 'wlukɔvɔn lapɔpalɛ 'ni we -gv -mɪ nu, in ka nyɪmε yabhlogbɔɔ batizee. 17 Nu, we 'ni nyɪmaa batizee batizee 'gbv Klisi yi 'mɪ tie. -Lagɔgbv gbagbɛε 'gbv ɔ yia 'mɪ tie. In 'na 'ka we gba nyɪmaa gbɔyiloo sɔlv. Nu, Klisu su -gv tɪlɛ yi gbɔkpɔa gbv -zε.

Klisi mi -Lagɔɔ 'tɪε -yɔ ɔ gbɔyilo nya

18 Nu, nyɪma -wa mia mɔmɔnɔ -yloogblv, Klisu su -gv lakɔlv -gbv mia, gbɔkpɔa nya wa yia we. 'In -amɪa -mama -Lagɔ mia pueda, -Lagɔɔ 'tɪε nya -amɪa bhua we 'wɔ, -amɪaa -nv nya. 19 Nu, -we mia *-Lagɔsebhε 'wɔ cɛlɪda mv ni:

«Gbɔyilonyaa gbɔyilo na yia lasaa, 'ylimnanyaa 'ylimnee na yia gbv -kpɔa -zɛlia».

20 Nu, da gbɔyilonyɔ mia? Da titeε gwesanyɔ mia? 'In da dɔvɔ -mɪnu -gvv kpɛlɪkpɛlɪnyɔ mia? Wa nεε lɛa? -Lagɔ ka we -slolue, dɔvɔ nu -gvv gbɔyilo mia, -sabhe -wa.

21 Nu, dɔvɔgv -nyɪmaa gbɔyilo nya, wa 'ni -Lagɔ yibheli ɔ gbɔyilo 'wɔ. 'In -Lagɔ nεε, -Lagɔgbv -a mia da gbada, -we wa yia -yɔ -sabhe -bha gbv 'bhisa, -wa ɲwnua we gbv -yɔ, 'ma ɔ yia gbv 'wɔsaa. 22 Nu, *Zuifv 'yibha wa nv gwɛdigbv lε, 'in *Glɛkɪ talɪa gbɔyiloo da. 23 Nu, we -ka -amɪa, wa ka Klisi su -gv lakɔlv, -mɔɔ gbv -amɪa gbaa. We mi -nanagbv nya Zuifv -nv nya, 'in -wa 'nɪa Zuifv, -maa laa we -sabhe -bha gbv. 24 Nu, -wa -Lagɔ laa, wa yi Zuifv -zεoo, wa 'ni Zuifvoo, wanv -gbε Klisi mi -Lagɔɔ 'tɪε -yɔ ɔ

* 1:12 Sefasu ji -wa Pielε (-Zezuu *'bunɔnyɔ -wa).

gbuyilo nya. ²⁵ Nu, -we wa laa -Lagoo -sabhe -bha gbu, -moo -zi nyumaa gbuyilo 'wu. 'In -we wa laa -Lagoo 'wuyolue, we -zi nyumaa latele.

²⁶ Bheliaan, sa a mia, 'in -Lagoo yia ain la, a yla we. Doodugoo gbuyilonya 'ni ain glaa -zu, 'titee nyuma 'ni ain glaa -zu, 'in 'nimmni zwaylinyuma 'ni ain glaa -zu. ²⁷ Nu, gbu doodugoo -nyuma yia -yoo -sabhe -bha gbu nya, 'mu -Lagoo -saa -bha o 'ka gbuyilonya zubbali. 'In -we doodugoo -nyuma yia -yoo 'wuyolo -li nya, 'mu -Lagoo -saa -bha, o 'ka 'titee nyuma zubbali. ²⁸ Nu, -lu -we doodugoo -nyuma bhua 'wu 'kienyi, -we 'nia -lu yabhlogboo nya -mi, 'in wa tilia 'ylila, 'mu -Lagoo -saa -bha, 'in -lu -we nyuma bhua 'wu -lu 'kadu nya, o 'ka we lasa. ²⁹ Sanee we miaa 'gbu, nyime yabhlogboo 'ni mneni o 'ka o 'de 'ylimani -Lagoo 'yu. ³⁰ Nu, -Lagoo ka ain 'wosuslolu -Zezu Klisi 'wu, 'in Klisi -zea -amiaa gbuyilo bhua -Lagoo -gbe. Klisi 'gbu -a yia nyuma tikli -ze -Lagoo 'yu. O 'gbu -a mia -mawlo da, 'in -Lagoo yia -ain 'wuziti gbonyuu kwee. ³¹ Sa we mia -Lagoo -bhe 'wu celida mu ni:

«-O -ka gba o 'ka o 'de 'ylimani,
o 'ylimani o 'de -we Nyumaa -Kanyo nua
lee 'gbu.»

2

*-Zezu Klisi -o wa kolva *su -gv la, o gbu Poo gbaa*

¹ Nu, bheliaan, da -ami mnia amiaa -gbe, in 'ni mni in 'ka ain -yla -Lagoo zizegbu gba weli 'nanu -yoo nyumaa gbuyilo nya. ² Nu, in 'ni 'yibha in 'ka gbu -putuu 'jiyibheli, da in mia ain nyidi, 'mu we 'ni -Zezu Klisi 'wobhu, -Zezu -o wa kolva *su -gv la, mo. ³ We 'dee 'gbu, da -ami 'kaa ain 'yu 'yigbe, in ka 'wuyomanu, in ka nyanoo nu, -zugba na telia. ⁴ Nu, na gbu -slolu weli -yoo na -Lagoo gbu gba so'o 'bhu nyumaa gbuyilo -weli 'nanoo -gbe. Nu, Zuzu 'Pupaa 'tite zua 'mi we nyee. ⁵ Saa 'de amiaa dlozove 'na 'kaa nyumaa gbuyilo -gv ladi, nu, we -di -Lagoo 'tite -gv la.

-Lagoo gbuyilo

⁶ 'In -zugba -Lagonyuma dolua 'yigwela, 'ma -amia slolua gbuyilo. Nu, wee gbuyilo -muni 'ni bhla -muni gbuyilo, 'in bhla -muni 'wlulapunya 'kadu -wa 'kaa labhu, we 'ni 'ya -maa gbuyilo. ⁷ -Lagoo gbuyilo mia zizada,

'in -we mia zizada -bhlokpade nyuma kwee, 'mu -a slolua. -Lagoo ka -bha we -sa pepe, -amiaa 'nii 'ylimanee 'gbu, 'bhie, o yia doo lala.

⁸ Doo nu 'wlulapunya 'kadu 'yabhlogboo 'ni wee gbuyilo -muni yibheli. We -ka nu, wa ka yaa we yibheli, wa 'na 'ka 'nimmnee -Kanyo 'kadu su -gv lakolo. ⁹ Nu, -we mia -Lagoo -bhe 'wu celida mu ni:

«-We 'yli 'nia -slo -yoyi,
-we yukwli 'nia -slo 'nu,
-we nyime yabhlogboo 'nia -slo
'wlukoon lapopal,
'mu -Lagoo mnazia la -wa 'yibhaa o,
wa -nu nya.»

¹⁰ Nu, -Lagoo gbu mia zizada, -amia o -slolua we 'klo o Zuzu nya. -Lagoo Zuzu -yi gbu weee, 'debhie -Lagoo zizegbu -we -taa 'wu, o -yi we. ¹¹ Nu, nyime -gbe, o dli -bhlogboo -yia o 'wlukoon lapopal gbu, we 'ni moo? 'Sa -bhloo 'de -Lagoo Zuzu -bhlogboo -yia -Lagoo 'wlukoon lapopal gbu. ¹² Nu, we -ka -amia, -amia 'ni doodugoo -nyumaa zuzu 'yi, nu, Zuzu bhua -Lagoo -gbe, 'mu -a 'yia. 'In wlawlalu -we -Lagoo 'nyea -ain bhe, -a 'ka we yibheli.

¹³ 'In -a -ka we gbu -gbada -mi, -a'a gba we doodugoo -nyumaa gbuyiloo gboslolu solo. Nu, -Lagoo Zuzu gboslolu solo -a gbaa we. Sanee 'sa -a gbaa -Lagoo gbuzoo gbonyaa 'ji -wa kaa -Lagoo Zuzu 'wu -yla. ¹⁴ Nu, nyime o 'nia -Lagoo Zuzu 'wu -ka, o 'ni mneni o 'ka gbuzoo -gbunya bhua o Zuzu -gbe gbu -yoo nyuu. -Sabhe -bha -gbu we -mia ooo -gbe. O 'ni mneni o 'ka we 'wolanu, nu, Zuzu 'Pupaa 'debhlogboo nya wa mnenia wa 'ka wee -li 'wosali. ¹⁵ Nu, nyime -o kaa -Lagoo Zuzu 'wu, mo sisalia -lu weee 'wu. 'In o de mia, nyime yabhlogboo 'ni mneni o 'ka o gbu 'wludi. ¹⁶ We mi celida -Lagoo -bhe 'wue:

«Nyoo -yi Jejitapee 'wlukoon lapopal gbaa?

Nyoo 'ka o gbu -slolua?»

'In -amia mia, -a -yoo Klisi 'soo 'wlukoon lapopal gbu -bhlo.

3

-We -Lagoo lubhonnya 'kaa lenu

¹ Nanoo -gbe, bheliaan, in 'ni zime mneni in 'ka ain -yla gbu gba, nee nyuma ka -Lagoo Zuzu 'wu, ma -yla na gba gbu. Nu, doodugoo -nyumaa gbu -yla -gba solo in gbaa we ain -yla. 'In in 'kaa we ain -yla gba -wa mia

'nyenyeyua nya dli -zoda Klisi 'wu, 'ma in -tolva ain. ² Nu, we 'gbu, in yia ain nyitinyu 'nye, 'in in 'nia ain lililu 'tite 'nye. A 'ni mneni a 'ka we li, 'in -zeen -bhlokpade a 'ni we lilie mneni. ³ -We ka gbu -wa, a mi -slo yice 'wu. Da zenyi -yo -yomumnie mia da ain nyidi, mu'v -slolu nu, yice 'wu a miaa? 'In dudugu -nyuma 'bhisa a mia noda? ⁴ Nu, amiaa 'yabhlo -ka gbae: «Polu -nu in -mia», 'in -gudu -ka gba: «Apolosu -nu in -mia», -zugba dudugu -nyumaa lenugbu a 'ni -bhadε lenoda -mu?

⁵ Nu, nyoo Apolosu -mia? 'In nyoo Polu -mia? -Lagoo lubhononya -kpua, -wa ka 'gbu a yia -Lagobu dli -gu zu, 'ma -a -mia. Da -ain glaa -o -ka -mi, lubho Nyumaa -Kanyo 'nye a o, 'mu o nua. ⁶ -Ami faa su, Apolosu slua we 'nyu -yo, 'in -Lagoo minia we. ⁷ Nu, -o faa su, 'in -o slua we 'nyu -yo, -maa 'ni -lu yabhlogboo nya -mi. -Lagoo, -o minia we, mo -zia -bha 'wu. ⁸ -o faa su, 'in -o slua we 'nyu -yo, wa 'de 'so mneni 'wu. -o -ka -mi, -moo 'deε lubhonu solu -Lagoo yia -moo 'penia. ⁹ Nu, -a -yo -Lagoo so nua lubho dabudu.

Amia mi -Lagoo kpaa nya, 'in a mi 'yaa o -budu o mia 'sobhada nya. ¹⁰ Nu, lubho -Lagoo 'nye a 'mi, o 'nanu nya, we solu in 'paa da -buduu gwe glu, -budusobhanyo -yia gbu 'bhisa. -Sleen, nyime -putu dia we -gu la. 'In -o -ka -mi, o zu o 'de 'yliyoo, sa o dia we -gu laa 'gbu. ¹¹ Nu, -buduu gwe mi glu 'cin, mu -wa -Zezu Klisi. 'In nyime yabhlogboo 'ni mneni o 'ka we gwe -putu glu pali.

¹² Nu, nyoo nyoo -ka wee -budu -gu ladi -can nya, 'gwezi nya, tukpa -zonu nya, su nya, yeye -petu -yo 'bue nya ni, ¹³ nu, -o -ka -mi -moo nunu -lubho yia zli 'klv 'tlaa, -Lagoo nyumaa -yogbu 'wobhu zli. Nu, wee yli yia we 'de -slolua -kosu 'bhisa, -o -ka -mi we 'ka -moo lubho layla, 'in -we -ka -mi, we 'ka we -slolu. ¹⁴ 'In nyoo -ka -buduu gwe -gu -budu 'sobha we 'ni 'soko -kosu 'yu, we 'penigwezi o yia. ¹⁵ Nyime -o ka lubho -ka si, o 'ni 'penie -ka. o 'de mia, gbu 'wu o yia 'bhua, neε nyime -o -di -kosu 'kadu kwεε.

¹⁶ A 'ni we 'ji -yi nu, -Lagoo -budu a -miaa? 'In -Lagoo Zuzu -dli ain 'wu laa? ¹⁷ Nu, nyoo -ka -Lagoo -budu lasa, -Lagoo saa o la. Nu, -Lagoo -budu mi -mowloda, 'in 'mu a -mia.

¹⁸ Nu, nyime yabhlogboo 'na nunu o 'de -dawli 'wu -ni. Ain glaa nyoo -ka gba o -yi gbu

dudu -mini -gu, o -ze tutujenyoo, 'bhie, o 'ka gbuyilonyo tiklu -ze. ¹⁹ Nu, dudugu -nyumaa gbuyilo mia, -sabhe -wa -Lagoo 'yliya 'wu. Nu, we mi celida -Lagosebhe 'wue:

«Lagoo kpaa gbuyilonya wa 'deε -dawli weli -yo.»

²⁰ -Lagosebhe neε 'yae:

«Jitape -yi gbuyilonyaa 'wlukoon lapopaligbu.

o -yi we 'ji nu, we 'ni -lu 'woku.»

²¹ We 'gbu, nyime yabhlogboo 'na 'ylimani o 'de nyime 'wu -ni. Nu, -lu weε mi amiaa -nu nya: ²² -de Polu, -de Apolosu, -de *Sefasu, -de dudugu, -de 'yliyogagiee, -de thithee, we -ka desleenoo, we -ka cicoo, we 'de weε mi amiaa -nu nya, ²³ 'in amia, amia mi Klisi -nu nya, 'in Klisi mia -Lagoo -nu nya.

4

Klisu tietienya -a -mia

¹ Nu, a 'bhu -ain 'wu Klisu lubhononya nya, 'in a 'bhu -ain 'wu -Lagoo zizelii 'yliyozunya nya. ² -We weε wa 'yibhaa -lii 'yliyozunya daa, mu -wa nu, wa yli wa lubhononya tiklu nya. ³ We -ka nu, a 'ka na -yogbu 'wobhuoo, 'in dudugu gbuwobhunya 'ka na -yogbu 'wobhuoo, nanuu -gbe -moo 'ni gbu, 'in na 'deε 'bhu na 'deε -yogbu 'wu. ⁴ Nu, na dli 'di 'mi gbu yabhlogboo 'wlu, 'in -moo'v gba nu, in mi tiklu. -o 'kaa na -yogbu 'wobhu, mo -wa Nyumaa -Kanyo. ⁵ We 'gbu, a 'na 'bhulu nyimeε -yogbu 'wu -ni, -zugba we bhla 'ni -slo nyini. A wu Nyumaa -Kanyo 'ka yi. -Lu -we -ka zizada -mi nikpise 'wu, mo yia we zli 'klv wlelia. Mo yia nyimeε dliozogbu mia zizada 'bhlesaa. 'In -o -ka -mi, -Lagoo kwalia -moo 'ηni -moo lenugbu solu.

⁶ Bhelian, in -ka gbu -mini gba Apolosu -yo na 'deε da ni, in 'ka ain gbu -sloluu gbu -wa. In 'yibha a -ka we 'wlukoon lapopalida -mi ni, a yibheli gbuzonu -gbu -mini 'ji: «'In a 'na zili -we mia -Lagosebhe 'wu celida -gu -ni.» A 'na 'ylimani amiaa 'de we 'wu -ni. 'In a 'na fali nyime o -libheyi ηweε la -ni. ⁷ Nu, -mi, nyoo -zili -mi -na -lima 'wua? -We weε -in kaa, -Lagoo 'ni -mi we 'nyeε? 'In we -ka 'sa -mi, leε -lu ka 'gbu -na ylimani -na 'de, -lu -we -in kaaa 'gbu, neε o 'ni -mi we 'nyeε?

⁸ Nu, -we weε a 'yibhaa, a ka 'cin we! A mi 'cin 'ηnumida! A ka nyumaa 'wlu -lapunya -ze, 'in -amia 'ni we nya -mi! -Aa!

In 'yibha a -ze nyumaa 'wlulapilunya 'piɛn, 'in -amɪa -yɔ aɪn 'sɔ 'ka 'ya nyuma 'wlulapɪlɪ. ⁹ Nu, we 'wlv sa 'mɪ dli, -amɪa -Zezuu ti-etienya, -Lagɔ ka -aɪn lɔganya 'wɔnɔ: -a 'wlv sa nyuma -wa wa 'ka 'bha -zejila 'wv. ɔ ka -aɪn wla ylaylalu nya dɔdɔ -kpabhie -yla, we -yɔ 'anzɪ -yɔ nyuma -yla.

¹⁰ Nu, -amɪa mɪ -sabhɛbhanya nya Klisɪ 'gbv, 'in amɪa mɪa gbɔyilonya nya Klisɪ 'wv! -Amɪa yɔlv 'wv, 'in amɪa 'tɛla, amɪa wa zɔa 'nɔŋwe bhabha, 'in wa tɪlɪa -amɪa 'ylɪla!

¹¹ Nu, dɛslɛɛn -bhlokpade, -a mɪ sɪada ŋwɔ -yɔ 'nyumatɔ kwɛɛ, -a 'nɪ 'wɔplanaa -ka, bhɪtɪ wa bhɪtɪa -aɪn, 'in -a 'nɪ ladɪda -kli -ka, -a mɪ mɔ -a yi mɔ. ¹² Nu, -amɪaa 'dɛɛ sɔ nya -a nɔa lubho 'tɪtɛ. Wa -ka -aɪn vɛlɪ, 'nyu -a ŋwɪnaa wa la, wa -ka -aɪn 'kɪyɪɛ 'wɔpalɪda -mɪ, 'wlv -a dɪa we zɔ la. ¹³ Nu, wa -ka -aɪn -nyumɔda -mɪoo, wɛlɪ -zɔnɔ nya -a paha we 'bɪgɔ. Da bhla -mɪnɪ nya -bhloo 'dɛ, dɔdɔ -gɔv kalɪkɔ 'bhisa wa yɪa -aɪn, pɔɪnkalu -we nyuma saa kwnɛɛ 'bhisa wa yɪa -aɪn.

¹⁴ We 'nɪ amɪa zɔbhalɛɛ 'gbv na cɛlɪ da aɪn 'sɛbhɛ nɪ 'wv. Nu, 'dɪ na zɔa aɪn na dli da yua 'bhisa. ¹⁵ Nu, amɪaa 'dɛ yi -sloluslolunya 'wlv glɔ 'sɔ 'wlv kugbua 'yɪ Klisɪ 'wɔoo, amɪaa dɪdɛ -bhlogbɔɔ. Nu, -amɪ gwaha aɪn -Zezu Klisɪ 'wv, amɪaa -Lagɔgbv -yla gbagbɛ nya.

¹⁶ Nu, amɪa na bhuhhoea, a 'tideli 'mɪ. ¹⁷ Nu, we 'gbv, na tiea amɪaa -gbɛ Timotee, -ɔ -wa na dɔma -yu -Lagɔ 'wv, 'in -ɔ kpaɪ -Lagɔgbv -kli. Sa na nɔa -Zezu Klisɪ 'wv, 'in na slolua we da weɛ leglɪzɪ weɛ 'wv, ɔ 'ka aɪn ligbe we nya.

¹⁸ Nu, aɪn glaa nyuma tɔlvɪa ka we dli zɔ lapɔpali nu, in 'nɪa amɪaa -gbɛ luyɪa yi, we 'gbv, wa yɪa wa 'dɛ 'ylɪmanɪ. ¹⁹ Nu, Jejitape -ka ŋwɪnɪ, daylɪ na mɪnɪa amɪaa -gbɛ. We 'nɪ 'dɛɛ 'ylɪmanɪ nyaa ŋwɛɛ wɛlɪ 'dɛkpɔaa 'nɔnɔvɛɛ gbv, nu, -we wa mnenɪa lɛnɔvɛ, in 'ka we 'tɪtɛ -yɔyɪ gbv -wa. ²⁰ Nu, *-Lagɔɔ nyumaa 'wlulapɪlɛ mɪa, we 'nɪ ŋwɛɛ wɛlɪ wv, 'tɪtɛ 'wv we mɪa. ²¹ Lɛɛ -lu a 'yibha? In -yɔ -pnɪ yi amɪaa -gbɛ yaayɪ, in -yɔ zɛkalɪdlɪ -yɔ dli -dlɔɔ yɪi?

5

Gbonyuu lɛnve leglɪzɪ 'wv

¹ -We wa gbaa amɪaa daa, da weɛ -a nɔa we, mɔ -wa nu, mɔtnɪgbv mɪ aɪn nyɪdɪ. We 'sasɔkpa -mɔtnɪgbv -mɪnɪ 'dɛgbolu 'nɪ nyuma 'nɪa -Lagɔ -yi nyɪdɪ -mɪ. Wa nɛɛ nu, aɪn glaa 'yabhlo -yɔ ɔ dɪdɛɛ 'ŋwɪnɔ dɪa -budu 'wv. ² In a mɪ 'ya -bhlokpade amɪaa 'dɛ 'ylɪmanɪda, 'in a'a nɔ nɛɛ gu 'wlv aɪn 'wv. 'In -ɔ nɔa 'sasɔkpa gbv lɛ a mnenɪa 'ka yaa ɔ vu amɪaa 'dɛ glaa. ³ We -ka -amɪ, na 'dɛbhɛ -gbolu 'nɪa dɛ aɪn glaa -mɪ nɪ, na zuzu -yɔ aɪn 'sɔ mɪ. 'In in ka nyɪmɛ -ɔ nɔa 'sasɔkpa -gbvnyuu lɛɛ -yɔgbv 'wɔbhɪ pepe, Nyumaa -Kanyɔ -Zezuu 'ŋnɪ nya, nɛɛ glaa in mɪ aɪn. ⁴ Nu, da a -ka 'wlvbelɪ, na zuzu -yɔ aɪn -ka -mɪ, 'in -amɪaa -Kanyɔ -Zezuu 'tɪtɛ -ka -aɪn nyɪdɪ lasɪbhɪ, ⁵ 'sasɔkpa -nyɪmɛ mɪa, a -salɪ ɔ *-Saatan suwɔla, 'in ɔ gbvnyuuu lɛnɔvɛ ku 'ka labhɔ. 'In Nyumaa -Kanyɔɔ yɪyɪzɪ ɔ 'dɛ 'ka gbv 'wɔbhɔ.

⁶ Nu, -we -yɔ a 'kaa amɪaa 'dɛ 'ylɪmanɪ, we 'nɪ -mɪ! Amɪaa 'dɛ -yi we 'jɪ nu, «*Gɔɔ -sɛɛ ylɪlɪa 'flooɔ 'pue weɛɛ». ⁷ Nu, a -wɔlv amɪaa 'dɛ -yɔ, 'in a -sa gɔɔ 'cɪn amɪaa 'dɛ nyɪdɪ, 'in 'flooɔ 'pue lolu 'nɪa gɔɔ -yɔ -ka, a 'ka we -zɛ. A mɪ 'cɪn we nya gbvzɔnɔvɛ sa, nu, Klisɪ ka ɔ 'dɛ wla -amɪaa *'Wɔzɪtɪylɪ 'fɛtɪ -gɔ -bhlabhɛ nya, 'in wa yɪa ɔ 'bha.

⁸ Nu, -a -sa -amɪaa 'fɛtɪ, -a 'na -salɪ we 'floo kaa gɔɔ 'cɪn -yɔ nya -nɪ, gbvnyuu -yɔ nɔkplɛɛ 'ylɪnyunoo gɔɔ -nɪ. Nu, we -zɛ 'floo 'nɪa gɔɔ -yɔ -ka, -we -wa -mɔwlvwlvɛ -yɔ gbvzɔnɔvɛ 'floo.

⁹ Nu, 'sɛbhɛ -we ka 'bɪgɔ -sɛbhɛ na paa da aɪn yoo, in nɛɛ aɪn -yla we 'wvɛ, nyuma -wa nɔa mɔtnɪgbv lɛ, a 'na nynɪnɪ wa 'wɔla -nɪ. ¹⁰ Nu, in 'nɪ aɪn -yla gba, dɔdɔgbv -nyuma weɛ -wa -wa mɔtnɪgbv lɛnɔvɛ, lɛklɪcɪan, 'wɪenya -yɔ yoyolagɔɔ bɔbɔnya, a 'na nynɪnɪ wa -yɔla -nɪ. We -ka nu, a 'na 'ka wa -yɔlanɪnɪ, -zugba dɔdɔgbv a yɪa 'bhɔa! ¹¹ In 'yibha in 'ka aɪn -yla gbaɛ, nyɪmɛ -ɔ laa ɔ 'dɛ -Lagɔnyɪmɛ, 'in ɔ nɔa mɔtnɪgbv lɛ, ɔ kaa lɛklɪ, ɔ bɔbɔa yoyolagɔ, ɔ vɛlɪa nyuma, ɔ bhala ɔ 'dɛ nɔ, 'in ɔ yɪa 'wie, a -yɔ -mɔɔ 'sasɔkpa -nyɪmɛ 'na lɪlɪ 'sukwe -bhlo -nɪ.

¹²⁻¹³ 'Lee -wa 'nɪa -Lagɔnyɪma nya -mɪ, -amɪ 'kaa wa -yɔgbv 'wɔbhɪ yɪ? -Lagɔ yɪa wa -yɔgbv 'wɔbhɪa. 'In amɪa, amɪa 'nɪ mnenɪa 'ka -Lagɔnyumaa -yɔgbv 'wɔbhɪu? Nu, -Lagɔsɛbhɛ gbaɛ:

«A vu nokplεε 'ylinyunonya amiaa 'de nyidi.»

6

-Lagonyimaa -yogbu 'wobhubhue wa 'dekpva nyidi

1 'In lεε ka 'gbu amiaa 'yabhlo -yo o -Lagobheli yabhlo -ka gbu 'yi, 'in o kwa we gbuwobhunya 'nia tiklu -mi -Lago 'yu -maa -gbea? 'In o kwa we -Lagonyimaa -gbea?

2 A 'ni we 'ji -yi nu, -Lagonyima yia dudugv -nyumaa -yogbu 'wobhuua? 'In we -ka nu, amia yi dudugv -nyumaa -yogbu 'wobhua, a 'ni mneni a 'ka gbu yua -se -se 'wobhuu?

3 A 'ni we 'ji -yi nu, -amia yia 'anzinyaa -yogbu 'wobhuua? Sa we mi, 'in a 'ni mneni a 'ka dudv -minu -gv gbu 'wobhua? 4 'In amia -ka sanεε -sokpa gbu nyidi -ka, a bhua we 'wu, 'in a kwaa we dudugv -nyumaa gbuwobhunya 'yu, -wa legliziti laa nyima!

5 'In, -we na gbaa da, amiaa 'dεε zv -wa. Gbuylonyo yabhloo -kpva 'ni ain nyidi -mi, 'in -moo 'ka amiaa -yogbu 'wobhuu? 6 Nu, sa bhelia -bhelia kiklali dudugv -nyima 'nia -Lago -yii gbuwobhunya 'yua?

7 Gbuozov -wa, a 'dekpva -ka 'kiklalida -mi, mv slolua nu, a ka bhli too too. Lεε -lu ka 'gbu a'a 'tide amiaa 'de 'yi, wa'a di ain gbu 'wlu, 'in wa'a li ain 'wlu? 8 Nu, amia dia nyima gbu 'wlu, 'in amia lia nyima 'wlu, 'in amiaa -Lagobhelia -yla a nua we le!

9 A 'ni we 'ji -yi nu, -wa nua gbuonyuu le, wa 'na 'ka 'bi 'yi -Lagoo nyumaa 'wlulapilie zoo? A 'na nonv amiaa 'de -dawli gbunya -minu 'wu -ni: motni -lenunya, yoyolagoo bobonya, nyima -putuu -budu 'wodinya, nokpasia -wa -yo nokpasia di -budu 'wu, 10 'wienya, leklician, -wa bhalia wa 'de nu, -wa velia nyima, -wa bhua nyumaa -lu 'wu -gla nya, -maa 'na 'ka 'bi 'yi -Lagoo nyumaa 'wlulapilie zo. 11 Nu, sanεε amiaa lv -nyima tolva mia zime. 'In -Lago ka ain -yowolv, o ka -bha ain -sa o -nv nya, 'in o yia ain nyima tiklu -zeli, Nyumaa -Kanyo -Zezu Klisu 'hni nya, -amiaa -Lagoo Zuzuu solv.

A 'ylimani -Lagoo 'hni amiaa -gv ku nya

12 Ain nyidi, tolva nεε: «-Lu weee lenv se mi 'mi -yla.» Cun, 'in -lu weee lenv 'ni 'sa 'ylinani. 'In in mneni in 'ka gbaε: «-Lu weee lenv se mi 'mi -yla», 'in in 'ni mneni in 'ka

na 'de 'yitide, 'in in 'ka -lu -gudbv gaylo -ze. 13 A nεε 'yae: «Lililu mi nokplaa -nv nya, 'in nokpla mia lililu -nv nya.» Gbuozov -wa, 'in -zugba la -Lago yia we -saa -bhlo -bhlo. Nu, wa 'ni nyimeε ku lenv motnu 'gbu: we mi Jejitapeε -nv nya, 'in Jejitapeε mia kuu -nv nya.

14 -Lago 'bhua Nyumaa -Kanyo 'wu titlie lv, 'in mo yi 'yaa -amia 'wobhua titlie lv o 'tite nya.

15 A 'ni we 'ji -yi nu, amiaa ku -kpabhie mi Klisu kuu 'lali nyaa? 'In in mneni in 'ka Klisu kuu kibhe 'wobhu, 'in in 'ka we 'naabizihwnoo kuu kibhe 'wonv? -Innya!

16 Nu, -o -yo 'naabizihwnoo -ka -mi, ku -bhlogboo wa 'de 'so zεa, a 'ni we 'ji -yii? Nu, -Lagosebhe nεε:

«Nyime -bhlogboo wa 'desobhie yia -zεa.»

17 'In -o -yo Jejitapeε -ka 'wosuslo dli zo, nyime yabhlo o -yo o zεa.

18 Nu, a -gwa motnigbu kwεε! Gbuonyuu -putu weee nyime nua le, we'e pla o ku zo. Nu, nyime -o nua motnigbu le, o 'dεε ku -yla o nua gbuonyuu le. 19 Zuzu 'Pupa -Lago 'nyea ain, -we mia ain 'wu, a 'ni we 'ji -yi nu, amiaa ku mi we -budu nyaa? 'In a 'ni amiaa 'dεε -nv nya -mu? 20 Nu, -Lago ka ain 'woziti -vale 'kadv nya. We 'gbu, a 'ylimani o 'hni amiaa ku zo.

7

Kwobkwahie gbu

1 Gbu, -we a 'yibhaa 'mi la 'sebhe 'wu, we 'bigv na palia -sleen da.

Nu, nyime 'ni 'hwno kwa we nani 'yli. 2 Nu, motnigbv lenvee 'gbu, nokpasu -ka o 'dεε 'hwno, 'in 'hwno -ka o 'dεε 'lowli.

3 -We nokpasu nua le 'hwno -yla, 'hwnoo 'lowli nv we o 'hwno -yla le. 'In -we 'hwno nua le nokpasu -yla, 'hwno nv we le o 'lowli -yla.

4 Nu, -we 'hwno 'yibhaa, o 'ni mneni o 'ka we o 'dεε ku -yla lenv, o ku mia, o 'lowlii -nv -wa. 'Sa -bhloo 'de, -we nokpasu 'yibhaa, o 'ni mneni o 'ka we o 'dεε ku -yla lenv, o ku mia, o 'hwnoo -nv -wa. 5 Nu, 'yabhlo 'na -mueni o 'de o -libheyi -ni. We -ka -Lago a 'ka bhuhoe bhla yabhlo nya a bhli weli -bhlo, 'bhie, a 'ka 'sa nv. 'In -muv 'bigv, a yiyli -yo lv -buduu 'wodida. We 'ni -muvv, a 'ni mneni a 'ka amiaa 'de kpa sayibheli, 'in a bhilia -Saataan laylagbu lv.

6 Nu, -we in gbaa da ain -yla, amiaa 'yoo 'nyenyiee 'gbu in yia we gba, we 'ni tite in palu ain -yla. 7 In 'yibha nyuma weee -mi nyifi nya na 'de 'bhisa. 'In -o -ka -mi, o ka onuu -Lagoo wlawlalu -we -Lago 'nyea o. Nu, 'yabhloo -nu mi we 'dee sa, 'in -guduu -nu mia we 'dee sa.

8 -Wa 'nia -slo 'hwno kwa, -wa 'nia -slo ylikwu, we -yo -dugbanwui, in nee ain -yla: a -ka yaa 'mi 'bhisa -tu we nani 'yli. 9 'In we -ka a 'ni mneni a 'ka amiaa 'dee dli lakpa, -zugba we nani 'yli, a kwa 'hwno, a -kwu yli, a yi tli nukpasu -yo 'hwnoo 'tu nya.

10 Nyuma -wa kwaa 'hwni, 'in -wa -kwu yli, in nee wa -yla, (we 'ni -ami gba we, Nyumaa -Kanyo gbaa we): 'hwno 'na 'bhulu o 'lowli -glo -ni. 11 We -ka nu, 'hwno ka o 'lowli -globhu, o 'na -kwu yli -putu -ni, 'in we 'ni -muu, o -yo o 'lowli suslolu 'wu lu. 'In nukpasu, -moo 'na -sali o 'hwno kwnee 'titi -ni.

12 -We na gbaa nyuma -toba -wa kaa 'hwni -yla mu nu, (na 'de gbaa we, we 'ni Nyumaa -Kanyo gbaa we): nu, -Lagobheli -o -ka 'hwno -o 'nia -Lago 'wu -mi -ka, 'in o 'hwno -ka 'yibha o -yo o 'ka -yotutlu ni, o 'na -sali o kwnee -ni.

13 'Sa -bhlokpade, -Lagohwno -o -ka nukpasu -o 'nia -Lago 'wu -mi -ka, 'in o nukpasu -ka 'yibha o -yo o 'ka -yotutlu, o 'na 'bhulu o -glo 'titi -ni. 14 Nu, nukpasu 'nia -Lago 'wu -mi, o cipa -Lago -yo, -Lagohwno o kwaaa 'gbu. 'Sa -bhloo 'de, 'hwno 'nia -Lago 'wu -mi, o cipa -Lago -yo, -Lagobheli o kwaaa 'gbu. We 'ni -muu, amiaa 'yua mi nyuma 'nia -Lago 'wu -mi 'yua 'bhisa. 'In -zugba amiaa 'yua cipa -sleen -Lago -yo.

15 Nu, -o 'ni -Lago 'wu -mi, -de o -Lagolowlii, -de o -Lagohwnoo, o -ka gba o 'ka -moo -yobhu, a 'tide o 'yi o 'ka we lenu. -Muu daa mia, we yi -Lagolowli -zeeo, we yi -Lagohwno -zeeo, o 'ni o -yolaneda -mi. Nu, 'wotutue -dlloo 'gbu -Lago yia ain la. 16 Nu, ama -Lagohwno, sa a -yi we 'ji, a mneni a 'ka amaa 'lowli gbu 'wusaa? -Mi -Lagolowli, sa -in -yi we 'ji, -in mneni -in 'ka -na 'hwno gbu 'wusaa?

Sa a mia, 'in -Lago yia ain la, a -tu 'sa

17 We 'bhu -mini -bhlogboo 'wu, -kwikwi Jejitape 'nyea -mi, -in no we solu, 'in sa -in mia, 'in -Lago yia -mi la, -in -tu 'sa. Tite -we na slolua leglizi weee da weee, mu mia de.

18 Nu, -in -ka kni 'wu -mi 'bhie -Lago -ka -mi la, -in -tu -moo solu, 'in -in 'ni kni 'wu -mi, -Lago -ka -mi la, -in 'na plali kni -ni. 19 -In 'ka kni plaoo, -in 'ni kni plaoo, -moo 'ni gbu yabhlogboo. Nu, -we nania 'yli, mu -wa nu, -in zu -Lagoo titee 'nwhwe. 20 We -mi nu, -o -ka -mi, sa o mia 'bhie -Lago yia o la, o -tu we solu. 21 -Lago 'kaa -mi la -in mi gaylo nyaa? -In 'na sumani dli -moo 'gbu -ni. We -ka nu, -in mneni -in 'ka gaylo -flii 'tla, -in nu we le. 22 Nu, gaylo -o Nyumaa -Kanyo laa, o mi nyime -o Nyumaa -Kanyo zitia 'wu nya. 'Sa -bhloo 'de nyime -o mia o 'de -yla Nyumaa -Kanyo laa, -moo mia Klisu gaylo nya. 23 Nu, -vale 'kadu nya -Lago zitia ain 'wu. A 'na -zeli nyumaa gali -ni. 24 Bheliain, -o -ka -mi sa o mia, 'in -Lago yia o la, o -tu we solu -Lago 'yu.

-Wa 'nia 'hwni -yo 'lowlia -kaa gbu

25 Nu, -wa 'nia -slo 'hwni -yo 'lowlia -ka, Nyumaa -Kanyo 'ni 'mi -yla gbu yabhlogboo gba -maa daa. Nu, na 'dee 'wlukoon -gbu na gbaa da, Nyumaa -Kanyo ka 'mi o nyazidli nya nyime wa dia dli 'wu -zeli. 26 Nu, desleen bhlaa -yokaliee 'gbu, -we na pupalia 'wlukoon la mu nu: nyime -o -ka -mi, sa o mia o -tu 'sa, mu nania 'yli. 27 'Lee -in ka 'hwnoo? -In 'na -sali o kwnee -ni. -In 'ni 'hwno -ka, -in 'na kwali 'hwno -ni. 28 'In -in -ka 'hwno kwa, -in 'ni gbonyuu lenu, 'in 'yieslohwno -ka ylikwu, o 'ni gbonyuu lenu. -Wa kwokwalia, siasie wa ya wa 'pipee 'wu, we 'gbu in 'yibha yaa in 'ka we ain gwevlali.

29 Bheliain, -we in 'yibhaa in 'ka gba mu ni: nu, bhla -tu 'wu -se. We 'bhu -zeeen 'wu, nyuma -wa kaa 'hwni, wa nu nee wa 'ni 'hwni -ka. 30 Nu, -wa mia wida, wa nu nee wa 'ni wida -mi, -wa mia 'mona lida, wa nu nee wa 'ni 'mona 'wu -mi. 'In -wa zaa -li, wa nu nee -we wa zaa, we 'ni wa -nu. 31 Nu, -wa mia zuzonu 'yida duuu -mini -gu, wa nu nee wa 'ni zuzonu 'yida -mi. Nu, wee duuu -mini, sa we mia de, 'phia we yia.

32 Nu, in 'ni 'yibha amiaa dli sumani. -O 'ni 'hwno kwa, mo kpaa Nyumaa -Kanyo gbu -kli, 'in sa o 'kaa nu o 'ka Nyumaa -Kanyo dudunamani, 'in o talia we yoo da. 33-34 Nu, -o -ka 'hwno -ka, duuu -guu gbu -moo kpaa -kli. 'In sa o 'kaa nu o 'ka o 'hwno dudunamani, 'in o talia we 'yoo da. Sanee 'sa o mia dlilida wee gbu 'so nyidi.

'Sa -bhloo 'de ḡwno 'nia yli -mī -yo 'yieslḡwno 'nia yli -mī kpaā Nyūmaa -Kanyoo gbu -kli. Nu, o 'yibha o 'ka Nyūmaa -Kanyoo -nu nya -tu, o kuu lenḡgbu -yo o 'wluksun lapḡpali weee 'wu. 'In ḡwno -o -ka yli -mī, dudu -gḡbu gbu -moo kpaā -kli, 'in sa o 'kaa nu, o 'ka o 'lowli duduḡnamani, 'in o tala we 'yoo da. ³⁵ Nu, -we na gbaa da aīn -yla, amīaa 'de zḡzḡnu gbu -wa, we 'nī amīaa 'yoo -kḡbe. In 'yibha nu, -we mīa tiklu a nu we le Nyūmaa -Kanyoo 'debhlogḡoo -yolanenīe nya.

³⁶ -A yla -slḡ gbu 'so -mīnī. We tianu nī: nu, bhoyi so gbaa wa 'ka kwḡkwali wa mīa woda, 'in nyimeslḡyuu dli 'wḡnyī gbu -ka o ḡwela -zili tenyī nī, o dli -ka gba nu, o nu o bhoyi -yla gbḡnyuu le, -zugba wa kwḡkwali, sa o 'yibha. Nu, we nanī 'yī, o 'nī gbḡnyuu lenḡ. ³⁷ 'In we -ka nyimeslḡyuu de gba o 'nia -slḡ ḡwno kwa, we 'nī -gla nya, 'in o -ka mnenī o 'ka o dli lakpa, o -ka o 'de nya gba 'pien nu, o -yo o bhoyi 'nia -budu 'wudi, gbḡzḡnu o nva le. ³⁸ We -ka 'sa -mī, -o -ka o bhoyi kwa, gbḡzḡnu o nva le. 'In -o 'nī ḡwno kwa, gbḡzḡnu -moo nu 'yaa le bhabha.

-Dugbanwū gbu

³⁹ Da ḡwnoo 'lowli -gaa -slḡ 'yīyḡ, o -tu o -yo 'kḡmḡ. 'In we -ka nu, o 'lowli ka tli, -o o ḡwno -ka 'yibha o kwa o. Nu, we -ze -Lagḡnyīme. ⁴⁰ Nu, nanḡ dli zḡ, sa o mīa, o -ka we sḡḡ -tu, 'mḡna 'wu o yīa -tḡa. 'In -amī 'ya, in dī we dli 'wu nu, -Lagḡo Zuzu mī 'mī 'wu.

8

-Zila -bḡbḡnīme -gḡ gbu

¹ Nu, -a yla -slēn -zila -bḡbḡnīme -gḡ gbu. -We a gbaa, gbḡzḡnu -wa: «Nu, -a 'de weee -yī -lu.» 'In weee -luyilo mīa, 'de 'ylimanīe we pala nyīme. 'In zekikalīe mīa, mḡ yli-manīa dli zḡze -gḡwola. ² Nu, nyīme -o -ka o 'de 'wluksun -dī, o -yī -lu yabhlo, sa o mnenīa o 'ka yaa we yibheli, o 'nī -slḡ 'sa we -yī. ³ Nu, -o -ka -Lagḡo zekali, -Lagḡo -yī -moo.

⁴ 'Lee -a mnenī -a 'ka -zila -bḡbḡnīme lii? -A -yī we 'jī nu, yoyolagḡnya 'nī -lu yabhlogḡoo nya -mī duduḡ, 'in -Lagḡo -bhlogḡoo.

⁵ Nu, gbḡzḡnu -wa, nyīma tḡba nē -lagḡnya mī yali -yo -seli dudu -gḡ. 'In wa

dī we dli 'wu nu, -lagḡo -zu 'wu, 'in nyīmaa -cīan -zu 'wu. ⁶ Nu, we -ka -amīaa -nu, -Lagḡo -bhlogḡoo, mḡ -wa Dide, mḡ -laa -lu weee la, mḡ -yla -a mīa. 'In Nyūmaa -Kanyoo -bhlogḡoo: mḡ -wa -Zezu Klisī. O 'gbu -lu weee mīa la, 'in o 'gbu -amīa mī 'yaa la.

⁷ 'In nyīma weee 'nī gbḡzḡnu -mīnī -yī. Nu, tḡba ka weee yoyolagḡo -yḡlayibheli bhabha 'gbu, -slēn 'ya, 'in wa lia weee -zila -bḡbḡnīme, nē yoyolagḡo bḡbḡnīme. Wa dli 'nī late, 'in wa gbaa wa 'de daa nu, we nīme ka wa pḡn -plali. ⁸ 'In we 'nī nu, lililu 'ka -aīn -Lagḡo -yḡlanynenī: -a 'nī we li -a 'na 'ka -lu yabhlogḡoo 'wḡbḡ, 'in -a -ka we lioo, we 'na 'ka -aīn -lu yabhlogḡoo 'nye.

⁹ Nu, a zḡ amīaa 'de 'yīyḡ, amīaa 'de -yla -tḡtḡee lenḡgbu yī -wa ka dli 'nia 'wḡte labhli.

¹⁰ Nu, -mī -yīa gbḡzḡnu, we -ka nu, nyīme ka dli 'nia 'wḡte, o -ka -mī 'yī lida yoyolagḡo bḡbḡbudu zḡ, 'lee, o 'nia dli 'temanīa yī, 'in o 'ka weee yoyolagḡo bḡbḡnīme lii? ¹¹ Nu, -na gbḡzḡnu yīloo 'gbu, -Lagḡbheli -o ka dli 'nia 'wḡte, -o ka 'gbu Klisī yīa tli, sanē 'sa o yīa o 'de mḡnḡ! ¹² 'In a -ka 'sa -Lagḡbhelia gbḡnyuu 'wluo nu, a -ka wa dli 'nia 'wḡte lenḡ, -zugba Klisī 'debhīe -gbolu -yla a nva gbḡnyuu le.

¹³ We 'de 'gbu, weee lililu -mīnī 'ka na -Lagḡbheli mḡnḡ nu, -zugba in 'nia 'maslēn -zila -bḡbḡnīme lia yī, in yī na bheli mḡnḡ.

9

*-We ka 'klb -Zezuu *tietienyḡ kaa, we -yo -we o 'kaa lenḡ*

¹ 'Lee, in 'nī na 'de -yla -mī? In 'nī -Zezuu tietienyḡ? In 'nī -amīaa -Kanyoo -Zezu 'yū? 'In Nyūmaa -Kanyoo lubho in nva, a 'nī we yaa? ² We -ka nu, nyīma tḡbaa -gḡe, in 'nī -Zezuu tietienyḡ nya -mī, amīaa -gḡe, in mī we nya -kpḡ. Nu, a mī Nyūmaa -Kanyoo 'wḡḡ 'gbu, amīaa de slolua nu, in mī Nyūmaa -Kanyoo tietienyḡ nya.

³ Nu, wa -ka 'mī gbu 'wlu, sa na saa na 'de gbu 'wlu, mḡ nī: ⁴ 'lee, -a 'nī we 'klb -ka, -a 'ka li, 'in -a 'ka 'ma -amīaa lubhoo 'gḡḡ? ⁵ Sa -Zezuu tietienya tḡba, Nyūmaa -Kanyoo bhelia -yo *Sefasī 'bhua -Lagḡḡwno 'wu, -amīa 'nī we 'klb -ka, -a 'ka -Lagḡḡwno 'wḡbhu, -a -yo o 'ka mḡnī? ⁶ Yaayī, -amī -yo Banabasī -bhlo 'kaa lubho nu 'bhīe, -a 'ka

-amianov 'pipee 'yi yi? ⁷ Lee, a ka -slv 'nu nu, nyime ka 'slvja pla, 'in o yia o 'de 'peni yi? Nyime faa *-dlōsu, o'o li we 'bhuee? 'In 'nooluu zva yabhlo 'yliyozonyo'o 'ma 'nooluu nyitinyuu?

⁸ Lee, nyimaa lenvgbv solv -bhloo 'de na gbaa gbu yi? *Moizu tite 'ni wee gbu -bhloo 'de gbada -mu? ⁹ Nu, we mi wee tite 'wo celidaε:

«'Bhli -ka 'mnō 'titlida -mi, a 'na gbuan -ni we ηwe -ni.»

'Lee, 'bhlinyaa 'gbv -Lagō bhaliya yi? ¹⁰ Lee, -amīaa 'gbv o yia sa weli -mini gba yi? Cun, -amīaa 'gbv wee weli mia celida. Nu, -o -ka 'mnō 'pa, o di we dli 'wo nu, o -no o yia 'yia. 'In -o -ka 'mnō -dida -mi, o di we dli 'wo nu, o -no o yia 'yia, we 'ni muv? ¹¹ -A ka ain 'wo Zuzu 'Pupaa zozonunya glv. 'Lee, -a -ka ain kwεε amīaa dudvgbv zozonunya 'yi, gbu 'kadu mu yi? ¹² We -ka nu, nyima tōlva ka we 'yiyi klv ain -gv, -amīaa nu we 'yiyi -klv 'ni -maa -no 'wuzii?

-Amīa 'ni -muv -yōlayibha. Nu, gbu weee -a slvba 'wlu zō la, -muv yi 'wlv Klisu gbuzōno gbuv 'yoo -a kīklali. ¹³ A 'ni we 'ji -yi nu, -wa nva lubho *-Lagōbudu 'kadu zō, -Lagōbudu 'kadu zō wa yia wanuv lililuu? 'In -wa nva -Lagō bubōlōda lubho, -Lagō bubōlōda wa'a 'yi wanuv lililuu? ¹⁴ Nu, 'sa -bhloo 'de Nyimaa -Kanyō palia tite, nu, -wa gbaa -Lagōgbv, wa 'yi wanuv lililu -Lagōgbuv gbagbie -yō.

¹⁵ Nu, -ami, -li ka 'yiyi klv in kaa, in 'ni we 'yabhlogbōō -yōlayibha. 'In in 'nia -li ka 'yiyi klv in kaaa 'gbv we celī. We nanī 'yī in 'ka tli! -Muv -zi nyime 'ka 'mi 'ηni 'kadu -mini -gv -sa. ¹⁶ Nu, in 'nia na 'de 'ylimani -Lagōgbuv gbagbie 'wv. -Gla -wa in 'ka we gba. 'In we -ka nu, in 'ni wee -Lagōgbv gba, gbonyuu mi na -no nya! ¹⁷ We -ka na de -saa -bha wee lubho -mini, -zugba in mneni in 'ka we 'penie 'yi. Nu, -gla nya -Lagō dia 'mi wee lubho 'wluu 'gbv, bhe na nva we. ¹⁸ Nu, lεε -lu -wa na 'penia? -Lagōgbuv gbagbie bhe -wa, 'in -li ka 'yiyi klv in kaa, in 'kaa 'yi -Lagōgbuv gbagbie -yō, 'in 'yibha we -yōla.

¹⁹ In mi na 'de -yla, in 'ni nyime yabhlogbōōō gaylo. 'In in yia na 'de nyima weee gaylo 'wuv, in 'ka nyima duun 'yi Klisu -no nya. ²⁰ Nu, in -ka Zuifv nyidi -mi, 'in na nva na 'de Zuifv 'bhisa, 'in, in 'ka wa 'yi

Klisu -no nya. Na 'de'ε zv Moizu tite 'noηwe -gla nya, 'in in -ka -wa zva we 'noηwe nyidi -mi, 'in na nva na 'de wee titee 'noηwezonyo 'bhisa, 'in in 'ka wa 'yi Klisu -no nya. ²¹ 'Sa -bhloo 'de, -wa 'nia Moizu tite -yi, in -ka wa nyidi -mi, 'in na nva na 'de -maa 'bhisa, 'in, in 'ka wa 'yi Klisu -no nya. 'In -zugba, in -yi -Lagō tite, -we ka gbu -wa, Klisu tite na zv 'noηwe. ²² Nu, -wa ka dli 'nia 'wote, in -ka wa nyidi -mi, 'in na nva na 'de -o ka dli 'nia 'wote 'bhisa, 'in in 'ka -maa 'yi. Na 'de na nva -lu weee 'wv, wa 'de weee -yla. 'In, in 'ka tōlva gbu 'wusa sō weee lv. ²³ -Lagōgbuv 'gbv na nva gbu weee -mini lε, 'in in 'ka we zozōno 'yi.

²⁴ A -yi we 'ji nu, -gwagwanya weee -ka -gwaa mni, -gwa wa 'de weee gwaa, 'in nyime -bhlogbōō bhua we 'kupv 'wv. Nu, amīa -gwa 'ya 'sa, 'in a 'ka we 'kupv 'wobhu. ²⁵ -Gwagwanya -ka -gwagwie 'kpiāa yi -luu tōlva wa tia. We 'penie -we yia labhua wa 'ka we 'yu 'gbv, wa nva we lε. 'In 'penie we'e 'bhua la, -amīa 'ka we 'yu 'gbv -a nva we lε. ²⁶ We -ka -ami, we 'gbv na zva -gwagwie 'yliyō, 'in in 'ka we 'wlulapalida nyini. 'In, in 'wlv -kwligōnyo, 'in 'pa -kwli 'sa -mō bhe. ²⁷ Nu, na ku na palia 'klyie 'wv, 'in in mi we -kanyō nya. -Muv yi 'wlv nyima tōlva -yla in gba -Lagōgbv 'bhie, -Lagō yi 'mi kwnεε -sa.

10

**Izlaēlnyima mia da beblεε wa gbuv 'wopaligbv*

¹ Bhelian, in 'yibha a ligbe gbu -we ylia -amīaa dukpasī -wa -yō Moizi nōa zlīmε. Yalipūpaa kpō yabhlo zva wa 'de weee 'yliyō, 'in wa 'de weee yia *gumunyu Zalv 'wvdi. ² Wa -yō Moizi 'sō -bhlo, 'in wa yia wa 'de weee batizee yalipūpa -yō gumunyu lv. ³ Lililu -Lagō wlaa, mv -bhlo wa 'de weee lia. ⁴ 'In 'nyu -Lagō wlaa, wa 'de weee 'maa we. Nu, -Lagō -bazlε mia wa yoo kwada, nyu bhua we 'wv, 'mv wa maa. Wee -bazlε mia, Klisi -wa. ⁵ 'In wa nyidi nyimaa dumadu 'ni -Lagō dudōnanō gbu lεnv, we 'gbv, wa yia tli da beblεε.

⁶ Nu, wee gbunya -mini, gbuv 'wopaligbv we -mia -amīaa -no nya, -amīaa dli yi gbonyii 'wōnyini wamīa 'bhisaa 'gbv. ⁷ A

'na -zeli yoyolagoo bubunya -ni, wa nyidi -nyumaa talba 'bhisa -ni. 'In we mi celida -Lagosebhe 'wue:

«*Izlaelinyuma -dia la, wa lia, 'in wa yia 'ma.

'Bhie, wa saa 'wu, 'in wa yia 'mona li kpokplalie nya.»

8 -A 'na tili -amiaa 'de motnigbu -ni. Sa wa nyidi nyuma talba nua, 'in nyumaa 'wlu gbu gbuu -zakpa glu -bhlo 'ya ta (23.000) yia tli 'yli -bhlogboo nya. 9 -A 'ni mneni -a 'ka Klisi layla, sa wa nyidi -nyuma talba ylaa Klisi la, 'in tibhenya yia wa mu, wa yia tli. 10 A 'na 'hwunweni zo -ni. Sa wa nyidi -nyuma talba nua, 'in tlithee 'anzi yia wa 'bha.

11 Gbonyii -muni ylia wa, we 'ka gbuu 'wupaligbu -ze talbaa -nu nya gbu -wa. We mi celida, -amia -wa -gaa 'yliyoo, 'in duduu bhiahla yia cipa, we 'ka -amia 'dizu.

12 We 'gbu, -o -ka we 'wlukoon lapopali nu, o mi 'yligbeda gege, o zo o 'de 'yliyoo, o yi bhli.

13 Nu, laylagbu -we ylia ain, we ka nyuma yli 'cin. -Lagoo 'bhulu o weli -gu la, 'in o 'na 'ka ain 'yitide laylagbu -zilia ain hwe la, we 'ka ain yli. 'In da laylagbu -ka ain ylia yi, 'in o nyea ain 'tite a 'ka we zo 'yligbe, 'in o nyea ain se a 'ka we kwee 'tla.

A zo amiaa 'de 'yliyoo yoyolagoo bubue gbegen

14 We 'gbu, na 'talea -zonu, a vla yoyolagoo bubue gwe!

15 Nu, gbuyilonya na talba ain, 'in na gbaa da ain -yla gbu. -We na gbaa da ain -yla, amiaa 'de sisali we 'wu. 16 -Lagoo nyumaa 'nyulanwana -kopuu 'gbu -a paa -Lagoo fuo. -A -ka we nukpla nu 'mada -mi, we'e suslolu -a -yoo Klisi 'pion 'wuu? 'In 'floo -a didlia la, -a -ka we lida -mi, we'e suslolu -a -yoo Klisi ku 'wuu? 17 'Floo -bhlogboo, 'in -amia -Lagonyuma -zu 'wu, 'in -a mia ku -bhlogboo nya. -We ka gbu -wa, 'floo -bhlogboo -a 'de weee lia.

18 A yla Izlaelinyuma, -wa lia -Lagoo buboludaa nime, wa -yoo -Lagoo mi 'wosusloluda. 19 'Lee, 'sa in 'yibhaa in 'ka gba nu, -zila -bubonime mi -lu -zonu yabhlo nya yi? Yaayu, yoyolagoo mi -lu -zonu yabhlo nya yi? 20 -Innya! In nee ain -yla nu, -zila -we -wa 'nia -Lagoo 'wu -mi bubaa, zuzu 'nyii -yla wa bubaa we, we 'ni -Lagoo -yla. 'In in

'ni 'yibha a -yoo zuzu 'nyii -mi 'wosusloluda.

21 Nu, a 'ni mneni a 'ka Nyumaa -Kanyoo 'kopu 'wu 'manida -mi, 'in a 'ka zuzu 'nyiii 'kopu 'wu 'mania mni. A 'ni mneni a 'ka Nyumaa -Kanyoo lililu lida -mi, 'in a 'ka zuzu 'nyiii lililu lia mni. 22 'Lee, -a 'yibha -a 'ka Nyumaa -Kanyoo zenyidli 'wosoluu? Amia dlu nu, -amiaa lateoo -zi oo?

A nu -lu weee le -Lagoo 'hnumniee 'gbu

23 Nyuma talba nee: «We se mi, -a 'ka -lu weee leuu». Cin, -lu weee leuu 'ni 'sa 'ylinani. «We se mi, -a 'ka -lu weee leuu», gbuzonu -wa, nu, -lu weee leuu'e 'temani -Lagonyumaa dli la. 24 Nu, nyime 'na -tali o 'dee zozonu -bhloo da -ni. O -tali nyuma -putuu -nu da.

25 Nime weee wa paa pelu loko 'wu, a -ka we zo, a li we, amiaa dli 'na dli ain gbu 'wlu -ni. 26 Nu, we mi celida -Lagosebhe 'wue: «Jelitape kaa duduu -yoo we -gu -lu weee.»

27 Nyime -o 'nia -Lagoo 'wu -mi, o -ka ain la lililu -yoo, a -ka we -yohwuu, -we weee o -ka ain 'nye, a li we. Amiaa dli 'na dli ain gbu 'wlu -ni. 28 'In nyime yabhlo -ka ain -yla gba, yoyolagoo bubonime -wa ni, -o gbaa we ain -yla, -moo klaa, dli klaa, wa 'gbu, a 'na lili we -ni. 29 -We na gbaa da we 'ni amiaa dlu gbu, nu, nyime -putuu dlu gbu -wa.

'In in mi na 'de -yla, -we na nua le, lee -lu ka 'gbu nyime -putuu dli bhui we -yoo gbu 'wua? 30 In -ka -Lagoo fuo 'pa lililu -we in mia lidaa 'gbu, lee -lu ka 'gbu wa 'ka 'mi 'hniisa wee lililu -we ka 'gbu in yia -Lagoo fuo 'paa 'gbua?

31 We 'gbu, a 'ka lioo, a 'ka 'maoo, a 'ka leo lee leuuoo, a nu we 'de weee le -Lagoo 'hnumniee 'gbu. 32 Nu, -wa -wa Zuifu, -wa 'nia Zuifu -yoo -Lagonyuma, amiaa leuu gbu 'na mnonu wa 'yabhlogboo -ni. 33 A nu 'mi 'bhisa: la na gba, gbu weee na nua le 'wu, 'in in 'ka nyuma weee dudunamani. 'In -tali na 'dee zozonu -bhloo da. Nyuma duun zozonu da na talia, 'in wa 'ka gbu 'wobhu.

11

Sa -Lagoo 'yibhaa wa -mi leglizi 'wu

1 A 'tideli 'mi, sa na 'de tidelia Klisi. 2 Nu, -lu weee 'wu, a'a dlu 'mi 'wu, 'in -we weee in -slolua ain, -gu a noa we, we 'gbu na kwalia ain 'hni.

³ 'In in 'yibha a 'nu gbu -muni 'wu la: Klisi -wa nukpasuu -Kanyo, nukpasu -wa 'ηwno -kanyo, 'in -Lago -wa Klisi -Kanyo. ⁴ Nu, nukpasu -o -ka -Lago bhuhhoeda -mi, 'in -o -ka -Lagobbu -falipada -mi, -zugba o 'wlu mi 'wuwelida, o -Kanyo Klisi o 'bhaha zu. ⁵ Nu, 'ηwno -o -ka -Lago bhuhhoeda -mi, 'in -o -ka -Lagobbu -falipada -mi, -zugba o 'wlu 'ni 'wuwelida -mi, nukpasu -o -wa o -kanyo, 'mo o 'bhaha zu. O 'wlu sa 'ηwno -o ka 'nyi wa kpla. ⁶ We -ka nu, 'ηwno yabhlo'o weli 'wlu 'wu, o kpla o 'nyi! 'In 'nyi -godidie -yo 'nyi kplakplie -ka o zu 'bhal, -zugba o weli 'wlu 'wu. ⁷ Nukpasu'u weli 'wlu 'wu, o mi -Lago 'wuwlu nya, 'in mo 'wu wa yia -Lago 'ηnumnie -yo. 'In 'ηwno 'wu wa yia nukpasuu 'ηnumnie -yo. ⁸⁻⁹ (Nu, -Lago 'kaa nyima lala: nukpasu 'ni 'ηwno 'wutla, 'ηwno 'tlaa nukpasu 'wu. 'In -Lago 'ni nukpasu lala 'ηwno 'gbu, 'ηwno o -laa la nukpasuu 'gbu.) ¹⁰ We 'dεε 'gbu, 'ηwno weli o 'wlu 'wu, 'anzinyaa 'gbu. Mu slolu 'yaa we nu, o ka -kanyo.

¹¹ 'Sa we mia, 'bhie, Nyimaa -Kanyo 'yu 'ηwno gbalia nukpasu, 'in nukpasu gbalia 'ηwno. ¹² Nu, sa 'ηwno 'tlaa nukpasu 'wu, 'sa -bhloo 'dε 'ηwno gwalia nukpasu, 'in -Lago -gbε we 'dε weee bhua. ¹³ A sisali -slo we 'wu amiaa 'dε nya: 'ηwno -ka -Lago bhuhhoeda -mi, o 'ni 'wlu 'wuweli, 'lee we nanu 'ylii? ¹⁴ Nu, dudu -gυ -lii 'dεbhie slolua we nu, nukpasu -ka tlolo nyi 'wlu -ka, zu -wa, we 'ni mu? ¹⁵ Nu, 'ηwno -ka tlolo nyi 'wlu -ka, o 'ηnikwalilu -wa. 'In -Lago ka 'ηwno tlolo nyi 'nye o 'wluu 'wuwelilu nya.

¹⁶ 'In nyime -o -ka 'yibha o 'ka 'ya gbu tɔba -bha pali ni, nu, -amia 'ni -mυ bhlabhu, 'in -Lago leglizinya 'ni 'ya -mυ bhlabhu.

Nyimaa -Kanyo 'sukwee gbu

¹⁷ Nu, gbonya in 'yia -yo, na yia da ain -yla lapalaa 'gbu, in 'ni mneni in 'ka ain 'ηnikwali. Nu, amiaa 'wlugbelie mia, we'e nu ain zuzono -yla le, gbonyuu we nua ain -yla le bhabha.

¹⁸ Tiada, wa nεε 'mi -ylaε, a -ka 'wlugbeli, 'wudodoe mi ain nyidi, 'in we mi 'mi dlu nu, wee gbu -minu -zakpa -bhlo mi gbuzono nya. ¹⁹ (We mi nu, 'wudodoe -mi ain nyidi,

'in -wa kpa -Lagobbu -kli, wa 'ka -maa yibheli.) ²⁰ 'In a -ka 'wlugbeli, we 'ni Nyimaa -Kanyo 'sukwee liliee gbu.

(Mt 26.26-29; Mk 14.22-25; Lk 22.14-20)

²¹ 'In a -ka 'wlugbeli 'sukwe gwe, -o -ka -mi kwe o puloa la, 'in o bhua o 'dεε 'sukwe 'wu, 'in o lia we. 'ηwo mi tɔba 'bhada, -zugba tɔba bhali -maa 'dε nu. ²² 'Lee, a 'ni amiaa 'dεε -budunya -ka a 'ka we zo lilii, 'in a 'ka we zo nu 'manu? Yaayu, -Lago leglizia tɔlia 'ylila yi? 'In amiaa -Lagobhelia 'nia -lu -ka, 'ma a 'yibhaa a 'ka zu 'bhali yi? Sa a 'yibha in gba ain -yla? In kwali ain 'ηnu? -Cunya, in 'ni ci mneni in 'ka ain 'ηnikwali gbu -muni 'wu.

²³ Nu, -we Nyimaa -Kanyo -slolua 'mi, 'in in -slolua ain mu ni: sabo, da wa 'kaa Nyimaa -Kanyo -Zezu kpa, o 'bhua 'floo 'wu, ²⁴ o 'paa -Lago fuo, o yia wee 'floo ladidi, 'in o nεε: «-We mia da, na ku -wa, 'mu in wlaa amiaa 'gbu. A li wee 'floo -muni, 'in a 'ka 'mi ligbeda -tu bhla weee nya.» ²⁵ Wa bhia lilie, -Zezu yi 'yaa wa nu -kɔpu yoo 'nye. 'In o nεε: «Wee 'kɔpu -muni -wa -Lago -yo nyima 'soo *'wuslolu -lolu, -we ka 'gbu na 'pɔn yia jite. Bhla weee nya a -ka we nukpla nu 'mada -mi, a -tu 'mi ligbeda.» ²⁶ Nu, sa a lia 'floo -muni -bhlo, 'in sa a maa 'kɔpu -muni nukpla nu -bhlo, -zugba Nyimaa -Kanyo titligbu a mia gbada tiklu, 'in o 'ka 'saa yi.

²⁷ We 'gbu, nyime -o -ka Nyimaa -Kanyo 'floo li, 'in -o -ka o 'kɔpu -muni nukpla nu 'ma sa 'nyuu sa, -zugba o 'dε o dia Nyimaa -Kanyo -ku -yo o 'pɔn gbu 'wlu. ²⁸ Nu, -o -ka -mi, o bhli o 'dε nɔnɔbh 'yliyɔ la 'nanu, 'bhie, o 'ka 'floo -muni li, 'in o 'ka 'kɔpu -muni nukpla nu 'ma. ²⁹ Nu, nyoo -ka 'floo -muni li, 'in -o -ka 'kɔpu -muni nukpla nu 'ma, -zugba o 'ni Nyimaa -Kanyo kuu gbu 'wusisali sayi, o 'dε o dia gbu 'wlu. ³⁰ We 'gbu, guzonya -yo 'kukunya -zua ain glaa, 'in nyima duun yia ti ain nyidi. ³¹ -A -ka -amiaa 'dε nɔnɔbh 'yliyɔlabhli 'nanu, -a 'ni mneni -a 'ka -Lago nyimaa -yɔgbu 'wobhuhue 'ηwe -bho. ³² Nu, Nyimaa -Kanyo -ka -amiaa -yɔgbu 'wobhuda -mi, 'in o -ka -ain gbuslolu -mi ni, wa yi -ain -kaslu 'wɔpa dudu -nyima nyaa gbu -wa.

³³ We 'gbu, na bheliau, da a -ka 'wlugbeli a 'ka Nyimaa -Kanyo 'sukwe li, a wuwlu. ³⁴ Nu, 'ηwo -ka nyime -mɔmɔ 'bhada

-mı, ɔ li ɔ 'dɛɛ -buduŋwɛɛ, 'in a -ka 'wlug-beli a yi amıaa 'dɛ -Lagɔɔ nyımaa -yɔgbu 'wɔbhubhue -gɔ -lali.

Da in -ka -mɔ amıaa -gbɛ nyini, 'bhie, in 'ka gbu pnınya -mını gba.

12

Zuzu 'Pɔpaa wlawlali

¹ -Slɛɛn, bhelian, -li Zuzu 'Pɔpa wlaa, in 'yibha a yibheli we sazɔnɔ sa. ² A -yi we 'ji nu, da a 'nia -slɔ -Lagɔ 'wɔ -mı, amıaa 'dɛ a tidea 'yi, yoyolagɔnya'a gbaa, we 'bilanɔnɔɛ nya. ³ We 'gbu, in nɛɛ aın -ylaɛ: nyıme ɔ -ka -Lagɔɔ Zuzu 'wɔ -ka, ɔ 'nı mneni ɔ 'ka gbaɛ: «Mɛ kpa -Zezu», 'in nyıme yabhlogbɔɔ 'nı mneni ɔ 'ka gbaɛ: «-Zezu mı Nyımaa -Kanyɔ nya!» 'mɔ ɔ 'nı Zuzu 'Pɔpa 'wɔ -ka.

⁴ -Lagɔɔ Zuzuu wlawlali -zu 'wɔ, 'in -Lagɔɔ Zuzu -bhlogbɔɔ wlaa we 'dɛ weee. ⁵ Nu, -Lagɔɔ libhoo 'yli -zu 'wɔ, 'in Jejitape -bhlogbɔɔ, mɔ -yla -a nva we 'dɛ weee. ⁶ Nu, -Lagɔɔ libho -zu 'wɔ, 'in ɔɔ -Lagɔɔ 'dɛbhlogbɔɔ nva we 'dɛ weee lɛ nyıma weee 'wɔ.

⁷ -ɔ -ka -mı -Lagɔ ka ɔ wlawlalu -mɔɔ 'nye, -mɔɔ 'ka -Lagɔɔ Zuzuu 'tite -slolu. 'In -mɔɔ mı nyıma weee zɔzɔnɔɔ 'yiyıdu nya. ⁸ Nu, -Lagɔɔ Zuzu nyɛa nyıme yabhlo gbagbie gbuyiloo sɔlv, 'in ɔɔ Zuzu -bhloo dɛ nyɛa -gɔɔv gbagbie, nyıma 'ka -Lagɔ yibheli. ⁹ 'In ɔɔ Zuzu -bhloo dɛ nyɛa nyıme yabhlo dıɔzɔvɛ, mɔ -bhloo dɛ nyɛa -gɔɔv guzɔnyaa jipejıpee se. ¹⁰ Nu, ɔɔ Zuzu nyɛa 'yabhlo gwɛdigbɔɔ lɛnɔ se, mɔ nyɛa 'yabhlo -Lagɔgbɔɔ -falıpapıee se, mɔ nyɛ 'yaa 'yabhlo yoyozuzu -yɔ Zuzu 'Pɔpaa 'wɔsısalı se. 'In mɔ nyɛa 'yabhlo wɛlı -putunyaa gbagba se, 'in mɔ nyɛa -gɔɔv wee wɛlı -mını 'jıgbagbie se. ¹¹ Nu, ɔɔ Zuzu -bhloo dɛ nva we 'dɛ weee lɛ. 'In sa ɔ 'yibhaa, 'sa ɔ nyɛa nyıma -bhlo -bhlo -Lagɔɔ wlawlalu -bhlo -bhlo -bhlo.

Ku -bhlogbɔɔ 'lali duun

¹² Nu, nyımeɛ ku -bhlogbɔɔ, 'in we 'lali duun. Wee 'lalinya -zu 'wɔ, 'in we nva ku -bhlogbɔɔ lɛ. 'Sa -bhloo 'dɛ Klisı mıa. ¹³ Nu, Zuıfı -yɔ -wa 'nia Zuıfıoo, galı -yɔ nyıma -zɔnɔoo, wa ka -a 'dɛ weee batizee Zuzu -bhlogbɔɔ nya, 'in -a 'ka ku -bhlogbɔɔ -zɛ. -Lagɔ ka ɔɔ Zuzu -a 'dɛ weee yeli.

¹⁴ 'In we 'nı 'lali -bhlogbɔɔ ku ka, nu, we 'lali -zu 'wɔ. ¹⁵ Bhı -ka yaa gba: «Nu, in 'nı sɔ, we 'gbu, in 'nı kuu -nɔ nya -mı», -mɔɔ 'gbu we 'nia kuu 'lali yi? ¹⁶ 'In yukwli -ka yaa gba: «Nu, in 'nı 'yiliya, we 'gbu, in 'nı kuu -nɔ nya -mı», -mɔɔ 'gbu we 'nia kuu 'lali yi? ¹⁷ Ku -kpabhie -ka yaa 'yiliyaa 'dɛkpɔa nya -mı, sa we 'ka 'nva? 'In we -ka yaa yukwlii 'dɛkpɔa nya -mı, sa we 'ka ɲɛɛ 'nva? ¹⁸ 'In sa -Lagɔ 'yibhaa, 'sa ɔ zva kuu 'lali we -yɔ -bhlo -bhlo. ¹⁹ We -ka yaa nu, we 'dɛ weee mı 'lali yabhlogbɔɔ nya, -zugba da kuu -kpabhie mıa? ²⁰ Nu, kuu 'lali -zu 'wɔ, 'in ku -bhlogbɔɔ.

²¹ Nu, 'yiliya 'nı mneni we 'ka gba sɔ -ylaɛ: «In 'nı -na gbu -ka!» 'In 'wlu 'nı mneni we 'ka gba bhɔnya -ylaɛ: «In 'nı amıaa gbu -ka!» ²² Kuu 'lalinya -a yia -yɔ nu, we yɔlv 'wɔ, we gbu -sua 'wɔ bhabha kuu -nɔ nya. ²³ 'In kuu 'lalinya -a yia -yɔ nu, we 'nı 'nɔŋwe -zɔ sa -mı, 'mɔ -amıa zva 'nɔŋwe bhabha. 'In kuu danya wa'a 'yia -yɔ, -mɔɔ -amıa zva sazɔnɔ sa. ²⁴ Nu, kuu 'lalinya wa yia -yɔ, -mɔɔ sazɔnɔ saa zɔzɔvɛ 'nı gbu 'wɔ -ka. Nu, -Lagɔ ka ku lɛnɔ 'lalinyaa 'ylijijhe nya, 'in we 'lalinya 'nia 'nɔŋwe -zɔ sa -mı, ɔ yia we 'nɔŋwezɔzɔvɛ 'kadɔ 'nye. ²⁵ Nu, we -ka 'sa -mı, 'wɔdodoe 'nı kuu 'lalinya nyıdı -mı. 'In zɔzlv wee 'lali zɔzlvɔa 'nanɔv. ²⁶ Nu, kuu 'lali yabhlo -ka sıada -mı, we 'dɛ weee sıa dabɔv, 'in wa -ka 'lali yabhlo 'ɲıkwalı, we 'dɛ weee -yɔ we lia 'mɔna dabɔv.

²⁷ Nu, amıa, Klisı ku a -mıa. 'In wee kuu 'lali a -mıa -bhlo -bhlo. ²⁸ Nu, leglızı 'wɔ sanɛɛ 'sa -Lagɔ palıa nyıma la: tiada, -Zezuu tietienya ɔ palıa la, we 'sɔnɔ nya ɔ palıa *-Lagɔgbɔɔ -falıpanya la, we tanɔ nya ɔ palıa -Lagɔgbɔɔ -slolunya la. -Mɔɔ 'bıgv gwɛdigbɔɔ lɛnɔnya, 'bhie guzɔnya jipenya -yɔ nyımaa 'wɔsanya, we -yɔ nyımaa 'yugalinya. 'In nyıma -wa gbaa wɛlı -putunya wa 'nia -yi, ɔ yi 'yaa -maa lapalı. ²⁹ Nu, wa 'dɛ weee 'nı -Zezuu tietienya, wa 'dɛ weee 'nı -Lagɔgbɔɔ -falıpanya, wa 'dɛ weee 'nı -Lagɔgbɔɔ -slolunya, wa 'dɛ weee 'nı gwɛdigbɔɔ lɛnɔnya! ³⁰ Wa 'dɛ weee 'nı guzɔnyaa jipenya, wa 'dɛ weee 'nı wɛlı -putunya wa 'nia -yii gbagbanya, 'in wa 'dɛ weee 'nı wee wɛlınya -mını 'jıgbanya!

³¹ 'In, -Lagɔɔ wlawlali 'yilia -we -zia -bha

'wɔ, amiaa dli nyini we 'wɔ.

Nu, -slɛɛn, 'yloogblɔ nanɪa 'yli -we -zia -bha 'wɔ, 'mɔ na yia aɪn 'klɔslɔlua.

13

Zekalɪdlɪ

¹ In, in -ka mneni in 'ka nyɪmaa wɛli gba, 'in 'dɛbhie in 'ka 'anzɪnyaa wɛli gba, in 'nɪ nyɪmaa zekalɪ nɪ, -zugba in 'wɔ sa nɛtɛ wa mɪa bhlɪda 'tɪtɛɛ, we wɛli -yɔ -lɪli gbɔɔn wɛli.

² In, in mneni in 'ka -Lagɔgbɔɔ -falɪ 'pa, in mneni in 'ka zizɛlu weɛ yibheli, 'in, in 'ka we 'dɛ weɛ 'wɔlanɔ, in mneni in 'ka dli 'kadɔ zɔ, -we 'kaa -gɔgɔ 'kadɪ dawɔlasalɪ, 'in, in 'nɪ nyɪmaa zekalɪ, -zugba in 'nɪ -lu yabhlogbɔɔ nya -mɪ. ³ In -ka mneni in 'ka na zɔzɔnɔ weɛ ɲwɔbhanya 'wɔladlɪli, 'in in 'ka na ku wla wa 'ka we sɛoo, in 'nɪ nyɪmaa zekalɪ, -zugba in 'na 'ka -lu yabhlogbɔɔ we 'wɔ 'yɪ.

⁴ -ɔ -ka zekalɪdlɪ -ka, ɔ dliɛ, zɔzɔnɔ ɔ nua lɛ, ɔ dli nyini nyɪmaa -lu 'wɔ zenyi sa, ɔ'ɔ -slɔlu ɔ 'dɛ, 'in ɔ'ɔ 'ylimanɪ ɔ 'dɛ. ⁵ -ɔ -ka zekalɪdlɪ -ka, ɔ'ɔ nɔ zɔbhali gbɔ lɛ, ɔ'ɔ -talɪ ɔ 'dɛbhlogbɔɔ zɔzɔnɔ da, ɔ'ɔ 'pa 'cɛ, ɔ'ɔ dli nyɪmɛ gbɛgbɛɪn gbɔ dli la. ⁶ -ɔ -ka zekalɪdlɪ -ka, -we 'nɪa -mɪ tikli, ɔ'ɔ li we 'mɔna, nɪ, gbɔzɔnɔ gbɔɔ 'mɔna ɔ lia. ⁷ -ɔ -ka zekalɪdlɪ -ka, nyɪmaa -yɔgbɔ ɔ tia 'wɔ, gbɔ weɛ ɔ zɔa dli -gɔ, gbɔ weɛ ɔ dia dli 'wɔ, 'in ɔ slɔlɔa gbɔ weɛ 'wɔlɔ zɔ la.

⁸ Zekalɪdlɪ 'na 'ka cɪ labhɪa, -Lagɔgbɔɔ -falɪpapɛ yia labhɔa, wɛli -putunyaa gbagbɛ yia 'yɪlɪgbea, 'in -luyɪlo 'ka labhɔ. ⁹ Nu, -amiaa -luyɪlo 'nɪ gbada -mɪ, 'in -amiaa -Lagɔgbɔɔ -falɪpapɛ 'nɪ gbada -mɪ. ¹⁰ Nu, 'yli -we ka zɪ -we mɪa gbada -ka yi, -we 'nɪa gbada -mɪ, 'in -mɔɔ bhɔa la.

¹¹ Nu, da in mɪa zɪmɛ 'yɪslɔkpɪlɛ nya, 'yɪslɔkpɪlɛ 'bhɪsa na gbɔa, 'yɪslɔkpɪlɛ 'bhɪsa na pɔpɔlɪa 'wlukɔɔn la, 'yɪslɔkpɪlɛ 'bhɪsa na sɪsalɪa gbɔ 'wɔ. 'In da in -zɛa 'yɪlɪgwɛladolunɔ, in yia 'yɪslɔkpɪlɛ lɛnɔgbɔ 'bɪbhɔ.

¹² Nu, -zɛɛn, -li -a 'yɪa -yɔ 'wluluu, we 'wɔ sa 'yɪlɪgɔlabhɔ -vlɪgnɪ 'wɔ -a yɪ we -yɔ. 'In -yɔ -a yɪa 'yɪyɪlɪa kpɛɛn kpɛɛn weɛ 'yli nya. Nu, -zɛɛn, na -luyɪlo 'nɪ gbada -mɪ, 'in weɛ 'yli nya -Lagɔ na yia yibhɛlɪa kpɛɛn kpɛɛn, sa ɔ 'dɛ -yɪa 'mɪ, 'sa.

¹³ -Slɛɛn, weɛ -li ta -mɪnɪ mɪ la: dli zɔzɔvɛ, dli wɔdidɪɛ, zekalɪdlɪ. 'In weɛ -li weɛ -mɪnɪ glaa, -we 'yɪlɪa, mɔ -wa zekalɪdlɪ.

14

Zuzu 'Pɔpɔa wlawlɪli

¹ A -talɪ nyɪmaa zekalɪdlɪ da tia. Amiaa dli nyini 'ya Zuzu 'Pɔpɔa wlawlɪli 'wɔ. 'In -we amiaa dli 'kaa 'wɔnyini bhabha mɔ -wa -Lagɔgbɔɔ -falɪpapɛ. ² Nu, wɛli -putu wa 'nɪa -yi, nyɪmɛ -ɔ -ka we gba, ɔ 'nɪa nyɪma -yɪa gbɔ gba, -Lagɔ -yɪa ɔ gbɔa gbɔ. -We ka gbɔ -wa, nyɪmɛ yabhlogbɔɔ'ɔ 'nɔ we 'wɔla. -Lagɔ Zuzuu 'tɪtɛ nya ɔ gbɔa gbɔzɔnɔnya mɪa zizɛda.

³ Nu, -ɔ paa -Lagɔgbɔɔ -falɪ, nyɪma -yɪa ɔ paa we, 'in ɔ 'ka wa dli zɔzɔvɛ -gɔpɔlɪ, ɔ 'ka wa 'kɔaylɪpa, ɔ 'ka wa dli -bɛlɔ -yɔpɔlɪ. ⁴ -ɔ gbɔa wɛli -putunya, ɔ 'dɛɛ dli zɔzɔvɛ ɔ palɪa -gɔ, 'in -ɔ paa -Lagɔgbɔɔ -falɪ, leglɪzɪ weɛ dli zɔzɔvɛ -mɔɔ palɪa -gɔ.

⁵ In 'yɪbha nu, a 'dɛ weɛ gba wɛli -putunya, 'in -we in 'yɪbhaa 'ya bhabha mɔ -wa nu, a 'pa -Lagɔgbɔɔ -falɪ. Nu, -ɔ paa -Lagɔgbɔɔ -falɪ, ɔ 'yli ɔ -zi -ɔ gbɔa wɛli -putunya. 'Mɔ nyɪmɛ yabhlo -ka mneni ɔ 'ka wɛli -putunya ɔ gbɔaa 'jɪ gba, -mɔɔ 'kaa leglɪzɪ weɛ dli zɔzɔvɛ -gɔpɔlɪ. ⁶ 'In -slɛɛn bhɛlɪaɪn, in -ka yaa amiaa -gbɛ yi, 'in in 'ka aɪn -yɪa wɛli -putunya gba, 'in -lu -Lagɔ -slɔlɔa 'mɪ 'klɔ, we yi -luyɪlɔoo, -Lagɔgbɔɔ -falɪpapɛoo, we -yɔ -Lagɔgbɔɔ slɔlɔeoo, in 'nɪ aɪn -yɪa we gba, zɔzɔnɔ -mɔmɔ in nɔ aɪn -yɪa lɛa? ⁷ -A 'pa -slɔ lɔɔbhɪlɪli dli -gɔ, sa leglɛ -yɔ -petɛ 'bhɪsa: we -ka we wɛli 'nɪ -yɔbhɔbhɔlɔda -mɪ -bhlo -bhlo, we -ka bhlɪda -mɪ, sa wa 'ka we bhlɪbhɪlɪwɛli 'wɔsɪsalɪda 'yɪa? ⁸ We -ka nu, tɔɔ leglɛ 'nɪ gba 'nanɔ, nyɔɔ 'ka lamnazi, 'in ɔ 'ka tɔ gɔa mɪa? ⁹ Nu, 'sa -bhlokpɔdɛ we mɪa amiaa -nɔ nya! A -ka wɛli -putunya gbada -mɪ, a 'nɪ we 'wɔyɛlɪ 'nanɔ wa 'ka we 'wɔlanɔ, -zugba amiaa wɛlɪnya a mɪa kwnɛɛ 'pada. ¹⁰ Nu, wɛli 'yli -bhlo -bhlo -zu dɔdɔgɔ, 'in we 'yabhlogbɔɔ nyɪmɛ'ɛ 'nɔa 'wɔla, we 'nɪ -mɪ. ¹¹ Nu, wɛli -we 'in 'nɔa 'wɔla, nyɪmɛ -ɔ -ka we 'mɪ -yɪa gba, in mɪ lakpayu nya -mɔɔ -gbɛ, 'in -mɔɔ mɪa lakpayu nya na -gbɛ. ¹² 'Sa -bhlokpɔdɛ we mɪa amiaa -nɔ nya, amɪa -wa 'yɪbhaa -Lagɔ

Zuzuu wlawlali, -we 'kaa legliziu dliuzove -gopali ni, a -tali we da bhabha, 'in a 'ka we 'yi duun.

¹³ We 'gbu, nyime -o gbaa weli -putu, o bhuhoe -Lago, 'in o 'ka wee weli 'bhiti, weli -we wa nua 'wula, we 'wu. ¹⁴ Nu, in -ka -Lago bhuhoe da -mi weli -putu 'wu, -zugba na dli mia -Lago bhuhoe da, 'in na 'ylimnee 'ni lubho yabhlogbo nuda -mi. ¹⁵ 'In sa in 'ka nua? 'In -Lago na yia bhuhoe na dli nya, 'in in 'ka 'ya o bhuhoe na 'ylimnee nya. -Lago na yia bhuhoe na dli nya, 'in in 'ka 'ya we bhli na 'ylimnee nya. ¹⁶ -In -ka -Lago fuo 'pa na dli -bhlogbo nya, nyime -kpua -o -dia -Lagonyima nyidi la, o 'ni -na -Lago fuo -pa weli 'wulanu, 'lee, sa o 'ka gba «*-Amenu!» wee fuo -pa -weli -minu daa? ¹⁷ Gbuzonu -wa, -Lago -na pa fuo 'nanu, nu, we'e pali -na -libheyii dliuzove -gu.

¹⁸ -Lago na paa fuo, nu, weli -putunya na gbaa, in -zi a 'de weee 'wu. ¹⁹ Nu, -Lagonyima -ka 'wlugbeli, in 'yibha in 'ka weli go gbu gba weli wa nua 'wula, we 'wu, 'in in 'ka 'ya nyima -putu gbu -slolu, -muv nanu 'yli -muv -zi gbu go 'wlu glu 'so 'wlu kugbua (10.000) gbagbie, weli -putunya 'wu.

²⁰ Nu, bheliain, a 'na -zeli 'yislakpile amiaa lenugbonya 'wu -ni. We -ka gbonyuuu lenu da, a -ze 'nyenyeyua. 'In amiaa lenugbonya 'wu, a -ze 'yiligweladolunya. ²¹ We mi celida titee 'sebhe 'wue: «Jelitape nee:

«Nyima -wa gbaa weli -putunya,
wa gbagbie in na yia 'plia,
'in in 'ka Izraelnyima -yla gbu gba.

'Lakpanyaa nye nya na yia wa -yla gbu gbaa.

'In 'debbie wa 'nia 'mi yukwli polva yi.» »

²² Nu, weli -putunya gbagbie mia, gbu 'yislolue -wa, nyima -wa 'nia -Lago 'wu -mi -yla. We 'ni -lu yabhlogbo nya -mi -Lagonyima 'yliya 'wu. 'In -Lago -falipapie mia, gbu 'yislolue -wa, -Lagonyima -yla. We 'ni -lu yabhlogbo nya -mi nyima -wa 'nia -Lago 'wu -mi 'yliya 'wu.

²³ Sabhisa, leglizii weee gbelia 'wlu, wa yia weli -putunya gbagbie bhli, -de nyima -kpuaa, -de nyima 'nia -Lago 'wu -mi ma pla ain luu, wa 'nia gbaa yi nu, -sabhe mi

ain 'wluu? ²⁴ We -ka nu, a 'de weee mi -Lagobuu -falipada, -de nyime 'nia -Lago 'wu -mi maa, -de nyime kpuaa, ma pla ain luu, -we weee o 'nua, we 'gbu o yibhelia o gbonyuu. 'In -we weee o 'nua, mu yia o -yagbu 'wobhua. ²⁵ 'In -we weee mia o dli zo zizeda, zli 'klw we yia 'tlaa, 'in o 'ka 'wlu lagbli, o 'ka -Lago buu, 'in o 'ka gbae: «Cun, -Lago mi ain nyidi gbuzonu sa.»

Leglizii lenus

²⁶ Nu, bheliain, sa -a 'ka we nua? Da a -ka 'wlugbeli, a -ka leglizii lenuda -mi, amiaa 'yabhlo mneni o 'ka -Lago bhli, 'in -gudu 'ka nyima -slolu, -li mia zizeda -gudu 'ka we 'bhlesa, 'yabhlo 'ka weli -putunya gba, 'in -gudu 'ka we 'ji gba, nu, -muv weee yia -Lagonyima -yabea, 'in wa dliuzove 'ka -gubho. ²⁷ 'In nyime -ka weli -putunya gbagbie bhli, nu, nyima 'so, nyima ta nu 'sa -bhlo -bhlo, 'in weli nya wa gbaa nyime yabhlo 'ka we 'ji gba. ²⁸ Nu, -we wa gbaa, nyime yabhlogbo 'ni -mi o 'ka we 'ji gba, -zugba wa 'mu nye leglizii -zejila 'wu. -o -ka -mi, o gba o 'de dli zo, o 'de -yla, we -yo -Lago -yla. ²⁹ We -ka -Lagobuu -falipanya, -de nyima soo, -de nyima taa, -maa gba, 'in -we wa gbaa, nyima talva sisali we 'wu. ³⁰ 'In nyime yabhlo -ka -bha -mi, -Lago -ka o gbu yabhlo 'klwslolu o -ka we gbada -mi, -o mia gbada tia -maa 'mu nye. ³¹ A 'de weee mneni a 'ka -Lagobuu -fali 'pa 'bila -bhlo -bhlo, 'in we 'ka nyima weee -slolu, 'in we 'ka wa dli -belu -yopali. ³² Nu, -wa paa -Lagobuu -fali, wa -yi gbu -falipapie kpa sa. ³³ Nu, -Lago 'ni gbu bidi -bidi bidii lenu -Lago, 'wututue -dluu -Lago -wa.

We 'gbu, sa wa nua we leglizii weee 'wu -Lagonyima weee nyidi, we -mi 'sa. ³⁴ Nu, leglizii -ka 'wlugbeli 'nyu 'mu nye, wa 'ni wa gbagbiee 'yoo 'nye. 'Sa Moizu tite gbaa, wa zu nukpasia 'nyu. ³⁵ 'In wa -ka 'yibha wa 'ka gbu yabhlo 'wulanu, wa 'yibha wa 'lowlia we la -budunye. 'Nyuu 'ka leglizii -zejila 'wu weli 'wobhu o 'ka gba, we 'ni 'ylinani.

³⁶ 'Lee, amia dli, amiaa -gbe -Lagoweli dlia gwe yi? Yaayu, amiaa 'de -bhlogbo -gbe we nyina yi? ³⁷ We -ka, nyime yabhlo ka we 'wluuu lapopali nu, -Lagobuu -falipanyo o -mia ni, 'in Zuzu

'Popaa wlawlalu nya ɔ nua gbunya ɛ ni, ɔ yibheli we 'ji nu, -we na celia da ain 'wu, Jejitapεε tite yabhlo -wa. ³⁸ 'In nyime -mɔmɔ 'ni we 'wɔyibheli, -Lagɔ 'ni ci -mɔɔ -yi: wa 'na pɔlv -mɔɔ yukwli -ni.

³⁹ We 'gbv, na bhelia, amiaa dli nyini -Lagɔgbv -falipapie 'wv bhabha. 'In a 'na -klolu nyima -tɔlvaa weli -putunyaa gbagbie -ni. ⁴⁰ Nu, a nu we 'dε weee ɛ sazɔnv sa, 'in we -mi 'cε 'cε.

15

Klisi tltlnya lvv 'wɔsɔsvɛ

¹ Bhelian, -Lagɔgbv in gbaa ain -yla, a ηwnua -yɔ, 'in a mi 'yaa -slɛn da -yɔlanɛda, we 'gbv na saa amiaa dli glu. ² Sa in gbaa wee -Lagɔgbv -mɔni ain -yla a -ka 'sa we -gv nɔ, 'in we puea ain, 'mɔ we 'ni -mɔvɔv, -zugba amiaa dliɔzɔvɛ mia, bhe -wa.

³ Gbv -we wa -slolua na 'dε, 'mɔ in -slolua ain tia, mɔ -wa nu: Klisi ka tli -amiaa gbonyuu 'gbv, sa -Lagɔsbhe gbaa zlmɛ we, 'sa. ⁴ 'In wa faa ɔ gbawla 'wv, we 'yl tanv zli ɔ yia tltlnya glaa 'wɔsɔ, sa -Lagɔsbhe gbaa zlmɛ we, 'sa. ⁵ ɔ -slolua ɔ 'dε *Sefasi 'klv, 'bhie, ɔ yia ɔ 'dε ɔ tietienya kugbua ɛ 'sɔ 'klvslolu. ⁶ -Mv 'bɪgv, -Lagɔbhelia -wa zia nyumaa 'wlv 'sɔ glv gbu -gv, ɔ yia wa 'klv 'tlali dabv. Nu, wa duun -ga 'yliyɔ -slɔ, 'yabhlo -bhlo tia. ⁷ -Mv 'bɪgv, ɔ yia *'Zake 'klvtlali, 'bhie, ɔ yi 'yaa tietienya weee 'klvtlali. ⁸ We bhialida, wa 'dε weee nv 'bɪgv, ɔ yi 'yaa -ami 'klvtlali, -ami 'wlv 'yu -ɔ ka gwahie 'tlali ɔ 'nyaa.

⁹ Nu, -Zezuu tietienya glaa -ami -wa wa 'kienyile, in 'ni 'dεbhie -gbolu we 'klv -ka wa 'ka 'mi la -Zezuu *tietienyɔ, -we ka gbv -wa, in ka leglizɪ 'klyie 'wɔpali. ¹⁰ 'In, sa in mia -zɛn da, -Lagɔɔ 'nanɪ nya in mi 'saa. 'In wee ɔ 'nanɪ ɔ nua 'mi 'wv, we 'ni 'wɔtv bhe: -we ka gbv -wa, lubho in nua, we -zi -Zezuu tietienya weee. We 'ni -ami nv wee lubho, -Lagɔɔ 'nanɪ sua 'mi, 'in na nua we. ¹¹ Nu, we 'ka -ami -zεo, we 'ka wamia -zεo, -Lagɔgbv -a mia gbada, 'in a ηwnua -yɔ, mɔ mia dε.

-Lagɔyi 'yaa -amia 'wɔbhua tltlnya glaa

¹² Nu, -Lagɔgbv -a gbaa da ain -yla, -a nɛɛ ain -yla Klisi ka 'wɔsɔ tltlnya glaa. 'In sa amiaa lv -nyuma -bhlo -bhlo 'ka gba tltlnya

'ni mneni wa 'ka tltlie lv 'wɔsɔ? ¹³ We -ka nu, tltlnya'a -sɔ 'wv tltlie lv, -zugba Klisi 'ni tltlie lv 'wɔsɔ. ¹⁴ We -ka nu, Klisi 'ni tltlie lv 'wɔsɔ, -zugba -Lagɔgbv -a gbaa da ain -yla, gbv -kpv -wa. 'In amiaa dliɔzɔvɛ mi 'yaa gbv -kpv nya. ¹⁵ We -ka nu, tltlnya'a -sɔ 'wv tltlie lv 'piɛn ni, -zugba -Lagɔ -a zɔlvɔ yo -yɔ. -We ka gbv -wa, -a ka gba nu, -Lagɔ ka Klisi 'wɔbhv tltlie lv. 'In -zugba ɔ 'ni we lɛnv. ¹⁶ We -ka nu, tltlnya'a -sɔ 'wv tltlie lv, -zugba Klisi 'ni tltlie lv 'wɔsɔ. ¹⁷ We -ka nu, Klisi 'ni 'wɔsɔ tltlie lv, amiaa dliɔzɔvɛ mi klo nya, -zugba a mi -slɔ mɔnda amiaa gbonyii lv. ¹⁸ We -ka 'sa -mi, -wa weee tia, -zugba wa mi Klisi 'wv, -maa ka mɔ. ¹⁹ We -ka nu, dɔdv -mɔni -gv 'pipee -bhlogbɔɔ 'gbv, -a dɪ Klisi dli 'wv, -zugba nyazinya -a -mia bhabha nyuma weee nyidi.

²⁰ Nu, Klisi ka 'wɔsɔ tltlnya lv, gbvɔzɔv -wa. Klisi -sɔa 'wv tia tltlnya glaa 'bhie, tltlnya tɔlvɔ 'kaa 'wɔsɔ tltlie lv. ²¹ Nu, sa tltlie yia la nyime yabhloo gbɛgbɛin, 'sa -bhloo 'dε tltlnyaa 'wɔsɔsvɛ tltlie lv yia la nyime yabhloo gbɛgbɛin. ²² Sa nyuma weee -wa nɛa *-Adan -yɔ la, wa tia, 'sa -bhloo 'dε nyuma weee -wa nɛa Klisi -yɔ la, -maa yia 'yliyɔgagie 'yia. ²³ Nu, -ɔ -ka -mi ɔ ka ɔnv -galɔda, Klisi -galɔ nyuma weee 'yu, Klisi -sɔa 'wv tia tltlie lv. -Mv 'bɪgv, -wa -wa Klisi -nv, zli ɔ yia yia, -maa yia tltlie lv 'wɔsɔa ɔ 'bɪ tɛn. ²⁴ -Mv 'bɪgv, dɔdv yia labhva: zuzu 'nyuu nyumaa -gvgalie klaa, we se klaa, we -yɔ we 'tite, Klisi yia we 'dε weee lasaa, 'in nyumaa 'wlulapɪɛ ɔ yia Dide -Lagɔ yoo 'nyea. ²⁵ We mi nu, Klisi pɪɪ nyuma 'wlv la tiklu, 'in -Lagɔ 'ka ɔ tonyuma lu, 'in ɔ 'ka wa ɔ bhv zɔ laslv. ²⁶ Nu, tonyimɛɛ 'wɔbhlolunv -ɔ -Lagɔ 'kaa lasa, mɔ -wa tltlie. ²⁷ Nu, we mi celida -Lagɔsbhe 'wvɛ:

«-Lagɔ ka ɔ bhv zɔ -lu weee laslv.»

'In -we mia tiklu, mɔ -wa nu, -Lagɔ -ɔ slvɔ Klisi bhv zɔ wee -lu weee la, -mɔɔ 'ni wee «-lu weee» glaa -mi. ²⁸ Nu, -Lagɔ -ka Klisi zɔ -lu weee laslv, 'in -Lagɔɔ 'Yu -ɔ -Lagɔ slvɔ -lu weee zɔ la, 'in -mɔɔ slvɔ -mɔɔ 'dε -Lagɔ zɔ la. Sanɛɛ 'sa -Lagɔ yia -lu weee 'wlulapɪɛ kpɛn kpɛn.

²⁹ Nu, nyuma -tɔlvɔ gbaa wa batizee wa tltlnyaa 'bɪ 'wv, lɛɛ -lu wa 'ka we 'wv 'yia? We -ka nu, tltlnya'a -sɔ 'wv tltlie lv gbvɔzɔv

sa, leε -lu ka 'gbu waa nyuma -manu gba wa batizee wa tltlɩnyaa 'bi 'wɔa?

³⁰ 'In -amɩa, leε -lu ka 'gbu -a palɩ -amɩaa 'dε 'yɩb nyɩmε -bha -lu 'yu bhla weee nya?

³¹ Bheliain, in mɩ tltɩe 'yu 'yɩ weee zɩ. Na 'dε na yɩmanɩa amɩaa 'gbu -amɩaa -Kanyɔ -Zezu Klisi 'wɔ: we 'dεε 'gbu na gba 'saa.

³² We -ka dɔdɔ -gɔɔ -lii 'yɩyɩee 'gbu, in yi tu gɔ -fliinɩma nya Efεzɩgbe nukplε, leε -lu in 'ka we 'wɔ 'yɩa? We -ka nɩ, tltɩnyaa 'a -sɔ 'wɔ tltɩe lɔ, 'in -a gbaa nyuma tɔlɔa 'bhisaε:

«-A li, -a 'ma, nɩ,
cɩzɩ tɩa -a yɩa.»

³³ A zɔ amɩaa 'dε 'yɩyɩ, nɩ, «'talea 'nyii kwaa nyɩmε gbɔnyuu lenɔe lɔ.» ³⁴ A yili amɩaa 'dε 'wɔ lɔ, sa we naniya 'yɩ, 'sa. 'In a 'na nɔnɔ gbɔnyuu ε -nɩ. Nɩ, aɩn glaa nyuma tɔlɔa 'nɩ -Lagɔ -yɩ. -We na gbaa da, amɩaa zɔbhaliɔgbu -wa.

Ku -saa 'wɔ tltɩe lɔ, sa we mia?

³⁵ 'In nyɩmε yabhlo yia layɩbhaaε: sa tltɩnyaa 'ka 'wɔsɔ tltɩe lɔa? 'In ku -mɔmɔ wa 'ka -ka? ³⁶ -Gɔwɔtɔnyɔ, -in pɔpalɩ -sɔ 'wlukɔɔn la, -in 'nɩ we 'ji -yɩ nɩ, -lu -na glɔa, we ka tɩ 'bhie, we mia. ³⁷ -Luu 'ya -kɔɔa -na glɔa, -de 'mnɔyaa, -de glɔglɔ -luu 'ya -putuu, mɔ -wa, we 'nɩ -we mia 'cɩn, 'mɔ -na glɔ.

³⁸ -Mɔɔ 'bɩgɔ, ku -we naniya -Lagɔ dɔdɔ, 'mɔ ɔ nyεa glɔglɔ -lu. 'In -luu 'ya -we -ka -mɩ -mɔɔ ka -mɔɔ 'dεε ku. ³⁹ 'Yɩyɩgalu weee 'nɩ yɩcε -bhlo -ka: nyuma ka -maa nɔɔ yɩcεε sa, 'in nɩma kaa -mɔɔ nɔɔ yɩcεε sa, 'zianya ka -mɔɔ nɔɔ yɩcεε sa, 'in zibhinya kaa -mɔɔ nɔɔ yɩcεε sa. ⁴⁰ Yalɩ -lii ku mɩ 'ya, 'in dɔdɔ -gɔ -lii ku mia. Yalɩ -lii 'yɩlinanɔ ka we 'dεε sa, 'in dɔdɔ -gɔ -lii 'yɩlinanɔ ka -mɔɔ 'dεε sa. ⁴¹ 'Yɩɔɔ 'pɔpɔe mɩ we 'dεε sa, 'cɔɔ lɩe mɩ we 'dεε sa, -zɛɩ lɩe mɩ we 'dεε sa, 'in 'dεbhie wee -zɛɩ glaa we lɩe zizli 'wɔ.

⁴² 'Sa -bhlokpadeε we mia tltɩnyaa tltɩe lɔɔ 'wɔsɔ gbu nya. Nyɩmε -ka tɩ wa -ka ɔ 'bhlu, zεn ɔ zεan, da ɔ -ka 'wɔsɔ tltɩe lɔ, ɔ ku lolu 'nɩa 'maslεεn tɩa yɩ. ⁴³ Wa -ka ɔ 'bhlu, ɔ 'nɩ -lu yabhlogbɔɔ. 'In da ɔ -ka 'wɔsɔ tltɩe lɔ, 'ɣnimɩe 'kadɔ nya ɔ sɔa 'wɔ. Wa -ka ɔ 'bhlu, ɔ 'nɩ 'tɩe yabhlogbɔɔ 'wɔ -ka. 'In da ɔ -ka 'wɔsɔ tltɩe lɔ, 'tɩe yea ɔ. ⁴⁴ Wa -ka ɔ 'bhlu, -zugba dɔdɔgɔ -nyɩmεε ku wa 'bhlu, 'in ɔ -ka 'wɔsɔ tltɩe lɔ, Zuzu 'Pɔpa nyεa ɔ 'yɩyɩgagie. Dɔdɔgɔ -nyɩmεε ku mɩ, 'in ku -we Zuzu 'Pɔpa

nyεa 'yɩyɩgagie, -mɔɔ mɩ 'yaa. ⁴⁵ Nɩ, we mɩ cɛɩda -Lagɔεbhε 'wɔε:

«Tɩa -nyɩmε -Adan -zεa dɔdɔgɔɔ 'yɩyɩganyɔ.» 'In -Adaan 'wɔbhɩlɔlɔnɔ -zεa zuzu -we wɩaa 'yɩyɩgagie. ⁴⁶ Nɩ, we 'nɩ ku -we Zuzu

'Pɔpa 'nyεa 'yɩyɩgagie -mɔɔ yɩ tɩa, dɔdɔgɔɔ 'yɩyɩganyɔ yia tɩa, -mɔɔ 'bɩgɔ ku -we Zuzu 'Pɔpa 'nyεa 'yɩyɩgagie yia lɔgada. ⁴⁷ Nɩ, bla nya -Lagɔ nɩa tɩa -nyɩmε ε, 'in nyɩmεε 'sɔnɔ mia, yalɩ -mɔɔ 'bhɩa. ⁴⁸ Dɔdɔgɔ -nyuma 'wɩb nyɩmε -Lagɔ nɩa ε bla nya mɔ, 'in yalɩnyuma 'wɩb nyɩmε ɔ 'bhɩa yalɩ mɔ. ⁴⁹ Sa -a -yɔ dɔdɔgɔ -nyɩmε ɔ -Lagɔ nɩa ε bla nya 'wɔwɩa, 'sa -bhloo 'dε -a -yɔ nyɩmε ɔ 'bhɩa yalɩ yɩ 'yaa 'wɔwɩa.

⁵⁰ Bheliain, -we na gbaa mɔ nɩ: nyɩmεε dɔdɔgɔ -ku kaa yɩcε -yɔ 'pɩɔn 'wɔ, we 'nɩ mneni we 'ka -Lagɔɔ nyɩmaa 'wlulapɩe zɔ pla. 'In -we 'kaa tɩ, we 'nɩ mneni we 'ka -we'e tɩaa 'bɩ li.

⁵¹ -Slεεn, zizelu yabhlo na yia aɩn -yɩa 'bhlesaa: -a 'dε weee 'nɩa tɩa yɩ, nɩ, -a 'dε weee ku wa yia 'bhɩa. ⁵² Nɩ, ε we yia nɩa sa slɔ, 'yɩ kapiε 'bhisa, 'wɔbhɩlɔ -lεglεε gba zɩ. Nɩ, wee lεglε -ka gba, 'in tltɩnyaa sɔa 'wɔ tltɩe lɔ, -maa -putu'u tɩ 'maslεεn, 'in -amɩa, -amɩaa ku bhɩa. ⁵³ We mɩ nɩ, ku -we 'kaa zεn, we -zε ku -we 'na 'kaa zεn, 'in ku -we 'kaa tɩ, we -zε ku -we 'na 'kaa tɩ. ⁵⁴ Nɩ, ku -we 'kaa zεn, we -ka ku -we 'na 'kaa zεn -zε, 'in ku -we 'kaa tɩ, we -ka ku -we 'na 'kaa tɩ -zε, -zugba -we -Lagɔεbhε gbaa we ka gba:

«Tɩe ka labhɔ,
'in -Lagɔ ka tltɩe lu kpεεn kpεεn!»

⁵⁵ «'Oo tltɩe, da -na tɔɔ lulue mɩnɩa?
'Oo tltɩe, da -na tɔ -gɔ kpεε mɩnɩa?»

⁵⁶ Nɩ, tltɩee nɔ tɔ -gɔ kpεε mia, gbɔnyuu -wa, 'in Moizɩ tite mia, mɔ -wa gbɔnyuuu 'tɩe.

⁵⁷ Nɩ, -a 'pa -Lagɔ fuo, ɔ 'gbu -a yia tɔ lu, -amɩaa -Kanyɔ -Zezu Klisi 'wɔ.

⁵⁸ We 'gbu, na bhelia -zɔnɔ, a 'tεmanɩ 'wɔ, 'in a 'yɩgbe gege, a 'ka Nyɩmaa -Kanyɔɔ lubho nɔ 'yɩ weee nya, -gɔladɔlue nya. 'In a -yɩ we 'ji nɩ, Jejitapεε lubho -we a mia nɩda, we 'nɩa 'wɔtɔa yɩ bhe.

16

*'Gwezi wa -saa wa 'ka *-Zeluzalemɔv -Lagɔnyuma 'nyε*

¹ 'Gwεzi wa -saa wa 'kaa *-Zeluzalemov -Lagonyima 'nyε, we gbv na yia -sleen da gbaa. Sa in gbaa we -Galasiii leglizinya -yla, amia nu 'ya 'sa we. ² Mb -wa nu, dimasi weee nya, -o -ka -mi o zv o 'dεε -gbε 'gwεzi la, sa o yia. Nu, wa 'na wolv 'mi in -ka nyini 'bhie, wa 'ka we -sa -ni. ³ Da in -ka amiaa -gbε nyini, nyima a -saa -bha, 'ma na yia tiea 'sebhe nya kwεε amiaa wlawlalu nya -Zeluzalemov. ⁴ We -ka -mi nu, na 'dε -yo wa mni 'ya -mo ni, 'in na -yo wa mnia.

-Li Pɔlv 'kaa lenv we gbv

⁵ In -ka Masedvani -dɔdv 'wɔdi 'bhie, na yia amiaa -gbε. (Nu, Masedvani -dɔdv -gv na yia 'plila.) ⁶ In mneni in 'ka amiaa -gbε -tu 'yli sanime, -de na yi amiaa -gbε tuv 'debhie, 'in ηwɔtlɔyibhla 'ka 'plu. 'Bhie, mo in mia mnida, a 'ka -mo 'mi yoo kwa. ⁷ Nu, in 'ni 'yibha, in -ka 'plida -mi, in 'ka ain 'yi bhe, in 'yibha in 'ka amiaa -gbε ladli 'yli sanime nya, -zugba -Lagɔ -ka we -yɔηwnu.

⁸ We mi 'sa 'bhie, in 'yibha in 'ka -slo Efezigbe nukple -tu tiklu, 'in *Pantikɔtuv 'yli 'ka nyini. ⁹ Nu, 'yoo ka 'mi -yla -kali so weee lv, in 'ka lubho 'kadv nu. 'In na tonyima -zu 'wv.

¹⁰ Timotee -ka amiaa -gbε nyini, a kpa o 'nanuv, 'in o 'ka we 'jiyibheli ain nyidi nu, a ka o 'lakpasu kpa. Nu, Nyimaa -Kanyɔ libho o nva -ami 'bhisa. ¹¹ Nu, nyime yabhlogbɔɔ 'na tlili o 'ylila -ni. A -sa o 'wv, a 'ka o yoo kwa -dlɔɔ, 'in o 'ka na -gbε nyini, nu, in mi o wvda, o -yo bhelia.

¹² Nu, we -ka -amiaa bheli Apolɔsv, in ka o 'dɔzv duun o 'ka amiaa -gbε mni bhelia tɔlv nya, 'in o 'ni we -yɔηwnu 'mnumnu, o 'ka bhla -mɔni nya amiaa -gbε mni. Nu, da o -ka bhla 'yi, -mo o yia mnia.

'Dɔzvwehli -yo fɔsawelu 'wvbhlolunv

¹³ A zv amiaa 'dε 'yliyɔ, a zv dli gege, a -ze dlitelɔnya, a 'temani la.

¹⁴ A nu gbv weee lε zekalɔli nya.

¹⁵ Bheliaɔn, gbv yabhlo na yibhali 'yaa ain. Amiaa 'dε -yi we 'ji nu, Sitefanasi -yo o -buduηweε -nyima plaa -Lagɔ tia Akai -dɔdv -gv, 'in wa yia wa 'dε nya -Lagɔlubhoo nɔnɔe bhli, -Lagonyimaa zuzɔnɔv 'gbv. ¹⁶ We 'gbv,

nyima mia wa 'bhisa, a zv wa 'nɔηwe, 'in -wa -yo wa nva lubho -bhlo, a zv 'ya -maa 'nɔηwe.

¹⁷ Da Sitefanasi klaa, Fɔtunatusi klaa we -yo Akaikusɔ yia na -gbε, -mɔv ka 'mi 'mɔna 'wɔla, da a 'nia -bha -mi, -we in 'nia -ka, 'in wa yia 'mi we 'nyε amiaa 'bigv. ¹⁸ Nu, wa ka na dli lapali, sa wa palia amiaa 'dεε dli la, 'sa. A yibheli 'sasokpa -nyima 'ηnikwali saε.

¹⁹ Leglizinya mia -Azii -dɔdv -gv, wa nεε, wa -sa ain fv. Akilasɔ klaa, Plisili klaa, we -yo leglizɔ -we gbelia 'wlu wa -budu zv, wa nεε, wa -sa ain fv bhabha Nyimaa -Kanyɔɔ 'ηni nya. ²⁰ -Lagɔbhelia weee mia -seli, wa nεε, wa -sa ain fv. A sisali fv, 'in a gbɔgbleli bhelia -yo bhɔlv 'bhisa.

²¹ Amiaa fɔsaweli -ami Pɔlv celia na 'dεε so nya.

²² Nu, nyime -o Nyimaa -Kanyɔ 'ni dɔdv nani, mε mi o -nv nya. Malanata!*

²³ Nu, Nyimaa -Kanyɔ -Zezu ηwna ain 'nyu la. ²⁴ In -kali a 'dε weee zε -Zezu Klisi 'wv.

* 16:22 Malanataa ji -wa «-Amaa -Kanyɔ, -in yi!», alamweli 'wv.

'Sεbhεε 'sɔnu Pɔlv 'paa Kolenti -nyuma yoo

-Lagɔnyɪma -wa mɪa Kolentɪgbe 'wɔ, 'sεbhεε 'sɔnu -we *Pɔlv 'paa wa yoo, mu -wa. Pɔlv tɪa -sεbhε yɪa Kolentɪ -Lagɔnyɪma, tɔlv yɪa 'cε 'pa, 'in tɔlv yɪa -maa dlɪ 'bhɪtɪ, 'in -maa yɪa -maa 'dε -Lagɔ yoo 'nyε 'nanv. Wee 'sεbhεε 'sɔnu ɔ 'paa yoo, ɔ nεε -mɔv nɔkplε nɪ, ɔ dlɪ mɛnɪ -we ka gbɔ -wa, tɔlv yɪbha wa 'ka nɔ tɪklɪ. 'In ɔ yɪ 'yaa cɛɪ -wa 'paa 'cεε gbεgbεɪn, ɔ 'ka ɔ 'dε gbɔ 'wlu -sa.

Fvsawɛɪ

1-Amɪ *Pɔlv, -ɔ -wa -Zezu *Klɪsɪ *tɪetɪenyɔ -Lagɔɔ dɔmagbɔ nya, -amɪ -yɔ -amɪaa bhɛɪ Timotee 'sɔ, -amɪa cɛɪa -Lagɔɔ *leglɪzɪ mɪa Kolentɪgbe nɔkplε 'sεbhε 'wɔ, we -yɔ 'ya -Lagɔnyɪma weεε -wa mɪa Akai -dɔdɔ -kpabhɛ -gɔ. 2 Nɪ, -amɪaa Dɪdε -Lagɔ -yɔ Nyɪmaa -Kanyɔ -Zezu Klɪsɪ ɪwna aɪn 'nyu la, 'in wa 'nyε aɪn 'wɔtɔtɔε -dlɔɔ.

Pɔlv paa -Lagɔ fuo

3 -Lagɔ -ɔ -wa -amɪaa -Kanyɔ -Zezu Klɪsɪ Dɪdε, -ɔ -wa nyazɪdlɪ -ka -Lagɔ -yɔ -bɛlv -pa -Lagɔ, -a -mnɪnɪ ɔ 'ɪnɪ! 4 -Amɪaa dlɪ ɔ palɪa -bɛlv -yɔ, -amɪaa sɪasɪε weεε 'wɔ, 'in -wa mɪa sɪasɪε weεε lv 'plɪɪda, -a 'ka -maa dlɪ -bɛlv -yɔpalɪε kwεyɔmnɛnɪɪ 'gbɔ. Sa -Lagɔ palɪa -amɪaa 'dεε dlɪ -bɛlv -yɔ, 'sa. 5 Nɪ, sa -a sɪa duun Klɪsɪ 'gbɔ, 'sa -bhlokpade Klɪsɪ palɪa -amɪaa dlɪ -bɛlv -yɔ bhabha. 6 Nɪ, -a -ka sɪada -mɪ, amɪaa dlɪ -bɛlv -yɔpalɪε -yɔ amɪaa gbɔwɔbhɔbhɔweεε gbɔ -wa. 'In -Lagɔ -ka -amɪaa dlɪ -bɛlv -yɔpalɪ, amɪaa dlɪ 'ka wɔtɔɔ gbɔ -wa, 'in sɪasɪε -we 'wɔ -a mɪa, a 'ka we 'wlu zɔ ladɪ dlɪtɪε nyaa gbɔ -wa. 7 -A dlɪ aɪn dlɪ 'wɔ gege, -we ka gbɔ -wa, -a -yɪ we 'jɪ nɪ, a mɪ -aɪn nya sɪada, 'in 'sa -bhlokpade -Lagɔ yɪa -a -yɔ aɪn 'sɔɔ dlɪ -bɛlv -yɔpalɪa.

8 Bhɛɪaɪn, sɪasɪε 'kadɔ -we lv -a 'plɪa -Azɪɪ -dɔdɔ -gɔ, -a 'yɪbha nɪ, a yɪbhɛɪ we 'jɪ: we 'gba wɔlv 'wɔ, we -zɪɪ -aɪn ɪwε la, 'in -a yɪa -amɪaa 'pɔpɔε dlɪ -sa. 9 We mɪ -aɪn dlɪ nɪ, tɪa -a yɪa, 'in -amɪaa gbɔslɔlueε gbɔ -wa. -Delee -a yɪ 'maslεεn -amɪaa 'dε dlɪ 'wɔdɪ, nɪ, -Lagɔ -ɔ bhua tɪɪɪnyɪa 'wɔ tɪɪɪε lv, -a 'ka ɔ

'dεbhlogbɔɔ dlɪ 'wɔdɪ 'gbɔ. 10 Nɪ, -Lagɔ -saa -aɪn sanεε -sɔkpa -tɪɪɪε kwεε, 'in mɔ yɪ 'yaa -aɪn weεε tɪɪɪε kwεε -saa. Cɪn, 'mɔ -a dlɪ dlɪ 'wɔ nɪ, mɔ yɪ 'yaa -aɪn weεε kwεε -saa. 11 'In amɪa 'ya, -yɔ a yɪa -aɪn bεa -Lagɔbhɔbhɔε nya, -amɪaa 'gbɔ. Nɪ, nyɪma duun -Lagɔbhɔbhɔε wɛɪu 'gbɔ, -Lagɔ yɪa -aɪn 'nanɪ 'wɔnɔa yɪa, 'in nyɪma -duun yɪ 'yaa -Lagɔ fuo 'paa -amɪaa 'gbɔ.

Pɔlv mɪ ɔ 'dε 'wɔgvda

12 Gbɔ -we 'wɔ -a 'kaa -amɪaa 'dε 'ylɪmanɪ mu nɪ, -amɪaa dlɪ mɪ we dayɪlu nya nɪ, -amɪaa nɔnɔbhɔ mɪ -mɔwɪɔda, 'in we 'snaa 'wɔ dɔdɔgbɔ -nyɪma weεε gbεgbεɪn, 'in we mɪ 'ya 'sa 'dεbhɛ amɪaa gbεgbεɪn, sa -Lagɔ 'yɪbhaa. Nɪ, we 'nɪ nyɪmεε gbɔyɪlɔɔ sɔlv, -Lagɔɔ 'nanɪ sɔlv -wa. 13 Nɪ, 'sεbhε -a cɛɪa da aɪn 'wɔ, we 'nɪ -putu -ka, -we a zɛɪa dε, 'in a nɔa dε 'wɔla, mu -wa. 'In in dlɪ we dlɪ 'wɔ nɪ, -we mɪa da, 'wɔ a yɪa we lanɔa kpεεn kpεεn. 14 A -yɪ -slεεn we 'jɪ -sɛɪε nɪ, -amɪa mɪ amɪaa 'ɪnɪ -yɔmnɪnɪ nya nya. 'In 'sa -bhloɔ 'dε amɪa yɪ 'yaa -amɪaa -nɔ nya -mɪa, -amɪaa -Kanyɔ -Zezuu yɪyɪzɪ.

15 -We ka gbɔ -wa, in dlɪ weεε gbɔ -mɪnɪ dlɪ 'wɔ tɛun 'gbɔ, in 'yɪbha yaa in 'ka amɪaa -gbε mɪnɪ tɪa, 'in -Lagɔ 'ka aɪn 'nanɪ -zakpa 'sɔ 'wɔnɔ. 16 In 'yɪbha yaa in 'ka amɪaa -gbε 'plɪɪ, 'in in 'ka Masedɔanɪ -dɔdɔ -gɔ mɪnɪ, in -ka Masedɔanɪ 'bhɔ, in 'ka amɪaa -gbε lɔyɪ, 'bhɛ a 'ka 'mɪ yoo kwa, in 'ka Zudee -dɔdɔ -gɔ mɪnɪ. 17 Nɪ, gbɔ -we in pɔpalɪa in 'ka lɛnɔ, 'lee in 'nɪ we -gɔ 'wlukɔɔn lapɔpalɪ? 'In, in -ka gba gbɔ -mɪnɪ na nɔa lɛ, na 'dεε dɔmagbɔ nya na nɔa we lɛ 'cε yɪ? 'In in 'ka gba -gba -bhlo 'wɔ «un», 'in «-ɪnnya» yɪ? 18 Nɪ, gbɔ -a gbaa da aɪn -yɪa, -Lagɔɔ 'dε -yɪ we 'jɪ sazɔnɔ sa nɪ, we 'nɪ «un» -yɔ «-ɪnnya» -a gba -gba -bhlo 'wɔ. 19 Nɪ, -amɪ klaa, Silɪvɛn* -yɔ Timotee klaa, -Lagɔɔ 'Yu -Zezu Klɪsɪ -ɔ ka gbɔ -a gbaa aɪn -yɪa, ɔ 'nɪ «un» -yɔ «-ɪnnya». «un» ɔ -mɪa 'kɔmɔv! 20 Nɪ, -lɪ weεε -Lagɔ gbaa ɔ 'ka nyɪma 'nyε, -Zezu Klɪsɪ -wa we «un», 'in ɔɔ -Zezu Klɪsɪ 'ɪnɪ nya, gbaa -a yɪa «*-Amɛnɪ!», -zugba -a mɪnɪ -Lagɔɔ 'ɪnɪ. 21 Nɪ, -Lagɔɔ dε suslɔlɔa -a -yɔ aɪn 'wɔ tenyɪ tenyɪ Klɪsɪ 'wɔ. 'In mɔ ɪwnaa -aɪn, -a 'ka ɔ lubhɔ nɔ. 22 -Lagɔ zɔa -amɪaa yɪbhɛɪda ɔ 'ɪnɪ nya, 'in ɔ yɪa -amɪaa dlɪ zɔ Zuzu 'Pɔpa

* 1:19 Silasi.

zv -amīaa pui pale 'bhisa. 'In -li o zva la, o 'ka we -ain 'nyε, o Zuzu -wa we tianu.

²³ -Lagɔ in 'bhua 'wu na gbɔdayinyɔ nya, in -ka yotɔbhɔ o 'bha 'mi. In 'ni 'yibha in 'ka ain sialu 'gbɔ, in 'nia Kolenti lɔbhiti. ²⁴ -We a 'kaa dli -gɔ zv, -a 'ni -gba a nu we ε -gla nya. Nu, amīaa dli zɔzɔve 'te 'wu, 'in -a 'yibha -a 'ka ain -yɔbe amīaa 'mɔna 'ka -gɔwɔlaylimani.

2

¹ In nεε na 'dε nyaε, in 'nia amīaa -gbe lɔbhiti, in yi amīaa dli sumani lɔ. ² Nu, -ami -ka amīaa dli sumani, nyɔɔ mnɛni o 'ka na dli namanīa? -Wa -bhloo dε ka dli in sumani ma -wa! ³ 'Sεbhε in cεlia da ain 'wu, we ji -wa nu, in 'ni 'yibha in -ka amīaa -gbe nyini, nyuma -wa 'ka yaa na dli namanī, 'in -maa 'ka na dli sumani. In di we dli 'wu nu, na 'mɔna mi a 'dε weεe 'mɔna nya. ⁴ Cɔn, dli sulo -yɔ dli lɔbe, we -yɔ 'miɔ nya 'yiliya 'wu in cεlia zli mε 'sεbhε -mini ain 'wu. We 'ni amīaa dli sumanīee gbɔ, nu, sa in -kalia amīaa zε a 'ka we 'jiyibhelii gbɔ -wa.

A ti gbɔnyuu -lɛnɔnyɔɔ -yɔgbɔ 'wu

⁵ Nu, nyimε yabhlo -ka dli -sumani gbɔ lɛnu, we 'ni na 'dεbhloo dli o sumani, nu, a 'dε weεe dli o sumani. -A 'na pali gbɔ -gɔ -ni, amīaa lɔnyima tɔlvaa dli o sumani. ⁶ Gbɔ -we amīaa lɔnyima duun -slolua o sanεε -sɔkpa -nyimε -mɔni, -mɔv nanī sa 'yili, we -tu sa. ⁷ We 'gbɔ, -slɛn, a ti o -yɔbhɔ 'wu, 'in a 'pa o 'kɔayli, -delee o dli yi sumani bhabha, 'kɔa yi o 'yililawla tɔɔtɔ. ⁸ We 'gbɔ, in nεε ain -ylaε, a -slolu we o 'klɔ nu, a -kali o zε. ⁹ -We ka 'gbɔ in yia ain 'wɔcɛli mɔ ni: la in ylaa ain, in 'ka we -yɔyi, -de gbɔ weεe in mia ain -sloluda, a ka lamnazi, 'in a 'ka we 'nɔɔwε zɔv. ¹⁰ Nu, a -ka nyimε yabhloo -yɔgbɔ 'wɔti, 'in -ami na ti 'yaa -mɔɔ -yɔgbɔ 'wu. 'In, we -ka gbɔzɔnu -sa in ti -lu yabhloo -yɔgbɔ 'wɔo, amīaa 'gbɔ in yia we 'wɔti Klisi 'yu, ¹¹ -a yi *-Saatan 'yitide we yi -ain -gɔgali. Nu, -amīaa 'dε -yi we dli 'wɔnyini -gbɔnya.

Pɔlv mi Tloasi

¹² Da in nynia Tloasi gbe nɔkplε, in 'ka Klisi gbɔzɔnu gbɔ gba, Jejitapε yia 'mi 'yoo 'nyε in 'ka -mɔ lubho nu. ¹³ Nu, in 'ni -bha na bheli Titī yli 'gbɔ, na dli ka sumani, we

'gbɔ in yia Tloasi -nyuma weli 'pa, 'in in yia Masedvani -dɔdɔ -gɔ mni.

-Zezu Klisi nyεa -ain tvɔ lulue

¹⁴ 'In -a 'pa -Lagɔ fuo, nu, mɔ kwaa -ain 'yli weεe nya Klisi tv -lulueε dugba -lilie 'wu. 'In o bhua -ain 'wu -a 'ka Klisi -slolu da weεe, nεε 'wli ηnε -we mnɛni la da weεe. ¹⁵ Nu, -a 'wlv sa wli kaa ηnε -zɔnu, -we Klisi nyε -Lagɔ. -A mi we nya, -wa -Lagɔ 'nyεa 'pɔpɔε glaa, 'in -a mi 'ya we nya, -wa mnɔa glaa. ¹⁶ Nu, -wa mia mnɔda, tɔtɔlee ηnε -we nyεa nyimε tɔtɔ, 'mɔ we -mia -maa -nu nya, 'in -wa -Lagɔ 'nyεa 'yliyɔgagie, 'yliyɔgagieε ηnε we -mia -maa -nu nya. Nyɔɔ ka gbɔ -mini lɛnu klɔa? ¹⁷ Nu, nyima -duun -tɔlv -wa paa -Lagɔweli pelɔ, -amīa 'ni wa 'bhisa -mi. -We ka gbɔ -wa, -Lagɔ tiea -ain, 'in -a gbaa o weli gbɔzɔnu sa, Klisi lubhonɔnya 'bhisa o 'dε 'yu.

3

**Wɔsuslolue loluu lubhonɔnya*

¹ Weεe weli -mini ji -wa nu, -amīaa 'dεε 'yilimanie gwe -a di 'yaa yi? Yaayu -amīaa 'dεε 'yilimanieε 'sεbhε -a -slolua ain 'klɔ nyima tɔlv 'bhisa yi? Yaayu 'mɔ -a -zɔlv ain yi? ² Amīaa dε -wa -amīaa 'sεbhε, -we mia cεlida -amīaa dibhe 'wu, -we nyima weεe mnɛni wa 'ka yibheli, 'in wa 'ka zeli. ³ Cɔn, gbɔzɔnu -wa, a mi Klisi cεlɛcεlɛsεbhε -amīa 'paa yoo nya. Nu, we 'ni cεlida -mi 'sεbhεcεlɛnyu nya, nu, 'yliyɔga -Lagɔ Zuzu nya wa cεlia we. We 'ni cεlida -mi tɔkpa -boklo -falɔnya -gɔ, nyimaa dibhe 'wu we mia cεlida.

⁴ Sanεε 'sa -a gbaa, nu, -we ka gbɔ -wa, -Lagɔ -a dia dli 'wu, Klisi 'gbɔ. ⁵ Nu, -a 'a pɔpali 'wlukɔv la nu, -a mnɛni -lii lɛnve -amīaa 'dε nya. -We weεe ka lɛnve -a mnɛni kwεyɔ, -Lagɔ -gbe we bhua. ⁶ Nu, mɔ -zεlia -ain *wɔsuslolue loluu lubhonɔnya -zɔnu. We 'nia titeε 'sεbhεε -gbe 'bhɔ, nu, -Lagɔ Zuzu -gbe we bhua. Titeε 'sεbhε mia, 'bha we bhua, 'in -Lagɔ Zuzu wlaa 'yliyɔgagie.

⁷⁻⁸ Wa ka tite celi tɔkpa -boklo -falɔnya -gɔ, 'in -Lagɔ ηnimnīee san yia 'mni, weεe bhla -bhlokpadeε nya. 'In *Moizu 'klɔ mi lida weεe ηnimnīee san -mini nyaa 'gbɔ, *Izlaɛlɛnyima 'ni mnɛni wa 'ka o yla. 'In -zugba, weεe san -mini 'pla we yia. 'In tite -we ka lubho -wa nyimaa tɔtɔ lɔ kwakwie,

-muv-ka 'tla 'ηnumniee san nya, 'in sa -Lagoo Zuzuu lubhoo 'ηnumniee san 'ka -mia? ⁹ Nu, tite -we ka lubho -wa nyimaa gbu 'wludidie, -muv mi yeda 'ηnumniee 'kaduv san nya. Zuzu 'Pupa -o ka lubho -wa nyimaa nonve tiklu -Lago 'yu, -muv 'ηnumniee 'kaduv san yia -bha 'wuzia. ¹⁰ -A mneni -a 'ka gba nu, 'ηnumniee ka san lia zime, we 'ni 'masleen -lu yabhlogbo nya -mi desleeeen 'ηnumniee 'yu, -muv 'ylilo -zi we 'wuv 'gbu. ¹¹ We -ka nu, -lu -we 'kaa 'pli, we ka 'ηnumniee 'kadu 'yi, -zugba -lu -we mia la 'yli weee nya 'ηnumniee 'kadu 'yli, we -zi we.

¹² Nu, -a di sa -sukpa gbu dli 'wuv 'gbu, -amiaa dli 'te 'wv gege. ¹³ Moizi, -o zizea o 'klv 'wv 'naa nya, 'ηnumniee 'kadu -we -wa 'plipli -lu, Izlaelinyuma yi we labhobhue -yoyi o 'klvoo 'gbu, -amia 'ni -moo 'bhisa -mi. ¹⁴ Nu, wa 'ylimnee 'e 'nv gbu 'wv la. 'In we 'ka -zeen yi, wa -ka *'wv suslolu e svaa 'sebhe zelida -mi, wa 'ylimnee mi 'wv weliida wee 'naa -bhloo 'de nya. Nyime -o -ka o 'de Klisi yoo 'nye, 'in wee 'naa bhva la. ¹⁵ Nu, -zeen 'ya, wa -ka Moizu 'sebhenya zelida -mi -bhloo 'de, wee 'naa weli wa dli 'wv. ¹⁶ Nu, nyime -o -ka Nyimaa -Kanyoo gbegbein 'bhiti, wee 'naa ka -bha 'bhv. ¹⁷ Nu, «Nyimaa -Kanyoo» wa gbaa da, we ji -wa -selie, «-Lagoo Zuzu», 'in da -Lagoo Zuzu -ka -mi, 'de -yla -mumie mi -bha. ¹⁸ Nu, 'naa 'ni 'masleen -a 'de weee 'klv 'wv weliida -mi, Nyimaa -Kanyoo 'ηnumniee -a mia -sloluda -vligni 'wv 'bhisa. Nu, Nyimaa -Kanyoo -o -wa Zuzu, o ka -ain 'bhiti, 'in -a 'ka o 'wv wlv -ze, 'in -a 'ka 'ηnumniee yabhlo 'wv plli 'bhie, -a 'ka 'ηnumniee 'kadu 'wv pla 'ya. Nu, lubho -we Nyimaa -Kanyoo nva, mv mia de.

4

Mame -nyidanyaa vnkplee 'ηnumnu

¹ Nyazidli nya -Lago 'nye -ain lubho -muni, we 'gbu 'kva 'ni -ain 'ylilawlada -mi we noda. ² Nu, 'wiemigbunya -yo zobhaligbunya mia, -amia ka -muvnya kwnee -sa. -A'a nv -dawligbu le, 'in -a'a 'bhiti -Lagoweli saputu sa. Nu, -Lagobu -a gbaa sazov sa, 'in -a gva la, we 'ka nyima weee dli dudvnamani -Lago 'yu. ³ -Lagobu -a gbaa, we -ka nu, we mi zizada nyima tlvla -yla, -zugba, -wa mia mnammoo -yloogbu,

ma -yla we mia zizada. ⁴ Wa'a ηwvu -Lagoo gbu -yo, -we ka gbu -wa, dudv -muni -gub -lago 'nyuu ka wa 'ylimnee 'lv. Klisi -o -wa -Lagoo 'debhiee 'wv wlv, o 'ηnumniee san -Lagobu mnenia la, 'mv wee -lago -muni kulva 'yoo, wa yi we -yoyu 'gbu. ⁵ Nu, -a -ka -Lagobu gbada -mi, -a'a gba -amiaa 'de gbu, Nyimaa -Kanyoo -Zezu Klisi gbu -a gbaa. 'In we -ka -amia, -a mi amiaa lubhonnya nya -Zezuu 'gbu. ⁶ -Lago -o gbaa: «Nu, zli li nikpise nyidi!» mo lli 'yaa o zli -amiaa dli zo, 'in o 'ka -ain o 'ηnumniee san yibhelie 'nye. Wee san lia Klisi 'klv.

⁷ -Amia mia mame -nyidanya 'bhisa, wee 'ηnumnu ka -ain 'wv ladli. 'In wa 'ka we -yoyi nu, wee 'tite 'kadu -muni -Lagoo -gbe we bhva, we 'nia -amianuv -gbe 'bhv. ⁸ Wa ka -ain 'tuntu -amiaa siatie nya so weee lv, 'in wa 'ni -ain lawlali. -Amiaa dli -su, 'in 'kva 'ni -ain 'ylilawla. ⁹ 'Klyie 'wv wa paa -ain, 'in -Lago 'ni -ain solv lapali. Wa ka -ain dudv labhli, 'in wa 'ni -ain lasa. ¹⁰ Nu, 'yli weee nya -a bhva -Zezuu tltie 'wv -amiaa ku zo, 'in o 'yliyogagie 'ka 'ya we 'de -slolu -amiaa ku zo 'gbu. ¹¹ Nu, -a -ga 'yliyoo, 'in -a mia 'yli weee nya tltie ηwee -Zezuu 'gbu, 'in o 'yliyogagie 'ka 'ya we 'de -slolu -amiaa tltli ku 'wv. ¹² Sanee 'sa tltie nva -amia 'wv lubho, 'in 'yliyogagie 'ka lubho nv amia 'wv.

¹³ Dli zov -we ka daa *-Lagosebhe gbaa: «In ka dli zv, we 'gbu in yia gba.» 'In -amia 'ya, wee dli zov -bhlokpade nya, -amia ka dli zv, 'in we 'gbu -a gbaa. ¹⁴ Nu, -a -yi we 'jie, -Lago -o 'bhva Nyimaa -Kanyoo -Zezu 'wv tltinya lv, mo yi 'yaa -amia 'wv bhva tltie lv -Zezu nya, 'in o 'ka -amia -yo amia 'so o 'de 'klv weli. ¹⁵ Nu, gbu weee -muni -ka -ain ylida -mi, amiaa zovov gbu -wa, 'in -Lagoo 'nani 'ka nyima duun 'wv lamneni. A 'ka 'yli weee nya 'wv zumanu o fuopapie nya, 'in we 'ka -Lagoo 'ηni -muni.

-A no dli zov 'wv

¹⁶ We 'de gbu, 'kva'a wla ci -amia 'ylila. -Amiaa dudv -gv ku -ka labhuda -mi -se -seoo, -zugba, sa zli zlia, -amiaa -Lagoo su ze 'lululu. ¹⁷ Cui, -amiaa desleeeen siatie 'ni 'wv wlv, 'in we'e -gwle. Nu, -Lagoo 'ηnumniee 'kadu 'nia bhiloluda -ka, 'mv we mnazia la -ain -yla. 'In wee 'ηnumniee -muni 'yli bhabha we -zi -amiaa siatie 'wv. ¹⁸ Nu, -amia'a yla -lu -we

nyuma yia -yɔ. -We wa'a 'yia -yɔ, 'mɔ -amia ylaa. -We wa yia -yɔ, we'e-gwɛ, 'in-we wa'a 'yia -yɔ, -mɔɔ -gwɛgwɛ 'ni bhloluda -ka.

5

1 -A -yi we 'ji nu, -amiaa ku mi *'naabudu 'bhisa dɔdɔ -gɔ. We -ka labhu, -Lagɔ ka -ain -budu cɛli yali, wee -budu 'na 'ka labhu, 'in nyuma 'ni we lenɔ wa sɔ nya. 2 'In -slɛɛn, -a mi kluda -a 'ka -amiaa dɔdɔ -gɔ -ku -mini 'wɔ 'tla, nu, -a 'yibha -kpɔ -a 'ka yali -budu zɔ pla. 3 Nu, wee yali -budu -mini -ka -ain -gɔ -mi, -Lagɔ 'na 'ka -ain kpanɔ nya yli. 4 Cuɛn, -a -ka dɔdɔ -gɔ -ku -mini 'wɔgwɛda -mi, klu -a klua nɛɛ 'gba 'kadɔ zɔ -a mi. We 'ni nu, 'yibha -a 'yibha -a 'ka -amiaa dɔdɔ -gɔ -ku -mini 'wɔ 'tla. Nu, -a 'yibha -a 'ka yali ku 'wɔpla -bana 'bhisa, 'in 'yliyɔgagie 'ka tɪtɪe mna. 5 Nu, -Lagɔɔ 'dɛgbolu -saa -bha -ain, -a 'ka sa 'bhiti. 'In mɔ 'nyɛa -ain ɔ Zuzu, zɔzɔnɔnya ɔ 'kaa -ain 'nyɛ we tianɔ nya.

6 Nu, -amiaa dli 'tɛ 'wɔ bhabha 'kɔmɔɔ, 'in -a -yi we 'ji nu, -a -ka dɔdɔ -gɔ -ku -mini 'wɔ -mi, -zugba -a -tɪlɔ Nyumaa -Kanyɔ -yɔla. 7 Nu, dli zɔzɔee sɔlɔ -a nɔa, -a'a nɔ -lu -a yia -yɔɔ sɔlɔ. 8 Nu, -amiaa dli 'tɛ 'wɔ bhabha, 'in -a 'yibha sazɔnɔ sa nu, -a 'ka dɔdɔ -gɔ -ku -mini 'wɔ 'tla, 'in -a 'ka Nyumaa -Kanyɔ kwesi ladɪɪa mnɪ. 9 We 'gbɔ, -a 'ka ku -mini 'wɔ 'tlaoo, -a 'ka we 'wɔ -tɔoo, -a 'yibha -a 'ka Nyumaa -Kanyɔ dɔdɔnamanɪ tɪa. 10 Nu, -a 'dɛ weee yia Klisi 'yu 'tlaa ɔ 'ka -amiaa -yɔgbɔ 'wɔbhu. 'In -ɔ -ka -mi, da -mɔɔ -gaa 'yliyɔ dɔdɔ -gɔ, -we -mɔɔ nɔa lɛ, -de we zɔzɔnɔɔ, -de we 'nyuuu, -mɔɔ 'ka 'pɛnɪe 'yi -mɔɔ sɔlɔ.

-Lagɔ ka ɔ -yɔ -ain 'wɔsuslolu Klisi -gɔ

11 Nu, -we -wa Nyumaa -Kanyɔɔ sɔsɔe, -a -yi we 'ji, 'in -a yia 'kli -a 'ka nyuma lu. -Lagɔ -yi -ain kpɛɛn kpɛɛn, 'in in dɪ we dli 'wɔ 'ya nu, amia -yi 'mi kpɛɛn kpɛɛn. 12 -A 'ni -amiaa 'dɛɛ gbɔ lolu gbaa yi ain -yla. Nu, -a 'yibha -a 'ka ain 'yoo 'nyɛ, 'in a 'ka amiaa 'dɛ 'ylimanɪ -amiaa 'gbɔ. 'In -wa 'ylimanɪa wa 'dɛ gbɔnya wa yia -yɔ 'wɔ, -we 'ni a dli zɔgbɔ nya -mi, a 'ka we 'bɪgɔpalɪ sayibheli wa -yla. 13 We -ka nu, -a mi -gɔwɔtɔnya nya, -Lagɔ -yla -wa, 'in -a -ka 'wɪlɔgɔɪan nya -mi, -zugba amia -yla -wa. 14 Nu, Klisi -amiaa zɛkalɪe ka -ain nɔwɛlazili, -amia -yi we 'ji nu, nyime -bhlogbɔɔ ka tɪ nyima weee 'gbɔ. We 'gbɔ

nyima weee ka tɪ. 15 Nu, ɔ ka tɪ nyima weee 'gbɔ, 'in -wa -gaa 'yliyɔ, -maa 'ni 'masɛɛn 'yliyɔga -maa 'dɛ -yla, nu, Klisi -ɔ tɪa, 'in ɔ yia 'wɔsɔ tɪtɪnya lɔ wa 'gbɔ, mɔ -yla wa -gaa 'yliyɔ.

16 We 'gbɔ -a'a 'bhu 'masɛɛn nyime yabhlogbɔɔ 'wɔ dɔdɔgɔ -nyimaa sɔlɔ. 'In zɪmɛ -a ka Klisi 'wɔbhu dɔdɔgɔ -nyimaa sɔlɔ, -slɛɛn -a 'na 'ka ɔ 'wɔbhu -mɔɔ sɔlɔ.

17 Nyime -ka Klisi 'wɔ -mi, ɔ ka nyime lolu -zɛ. Gbɔ 'cinnya ka 'pli, gbɔ weee ka gbɔ lolu -zɛ. 18 -Lagɔ -ɔ suslolua -a -yɔ ɔ 'dɛ 'wɔ Klisi -gɔ, ɔ -gbɛ gbɔnya -mini bhua. 'In mɔ 'nyɛa -ain ɔ 'dɛ -yɔ nyima 'sɔɔ 'wɔsuslolu -lubho. 19 Nu, Klisi 'wɔ -Lagɔ 'plɪa, 'in ɔ mɪa ɔ 'dɛ -yɔ dɔdɔgɔ -nyima 'sɔ 'wɔsusloluda. ɔ 'ni wa gbɔnyuu yla. 'In ɔ yia -ain ɔ 'dɛ -yɔ nyima 'sɔɔ 'wɔsuslolue wɛlu gbanya 'wɔnɔ.

20 Nu, Klisi 'nɪ nyia -a bhua wɛli 'wɔ, nɛɛ -Lagɔɔ dɛ mi ain lada -amiaa nɔwɛ nya: amia -a bhuhoea Klisi 'nɪ nyia, a nɔwnu a -yɔ -Lagɔ 'sɔɔ 'wɔsuslolue gbɔ -yɔ. 21 Klisi 'ni gbɔnyuu yabhlogbɔɔ lenɔ, 'in -Lagɔ yia -amiaa gbɔnyuuu 'gba ɔ 'wɪlu dɪ, 'in -a 'ka ɔ 'wɔ nyima tɪklu -zɛ -Lagɔ 'yu.

6

1 -Amia -yɔ -Lagɔ sɔ nɔa lubho dabɔdɔɔ 'gbɔ, -a zɔa ain 'dɪ nu, 'nanɪ a 'yia -Lagɔ kwɛɛ, a 'na -nyumonu we la -ni. 2 Nu, -Lagɔ nɛɛ:

«Bhla -we nya in mɪa 'nanɪ nɔda,
in ka -mi yukwli pɔlɔ.
Gbɔwɔbhu bhla,
in ka -na -wawɔyi.»

Nu, -Lagɔɔ 'nanɪ -yɔnɔwnu bhla nɪ -slɛɛn. 'In 'yɪ -we nya nyime 'kaa gbɔ 'wɔbhu, mɔ nu.

3 -A 'ni 'yibha -a 'ka nyime yabhlogbɔɔɔ mnɔmnɔgbɔ lenɔ gbɔ yabhlogbɔɔ 'wɔ, wa yi -Lagɔɔ lubho -a mɪa nɔdaa da gbɔnyuu gba.

4 'In gbɔ weee 'wɔ, -a slolua we nu, -a mi -Lagɔɔ lubhonɔnyaa 'dɛgbolu nya. Sanɛɛ 'sa -a dɪɪa laylagbɔ -duun nɪ 'wɪlu zɔ la dɪtɪe nya: sɪasɪe klaa, gbɔnyuu -amiaa yɪɪɪe -yɔ -amiaa lawɪalɪgbɔnya klaa, 5 -amiaa bhɪtɪe klaa, -amiaa -kasɪ 'wɔpapɪe klaa, nyimaa -zɪlɔ yia -ain -yɔwɔsɔlɔ, -a yia libho 'tɪtɪe nɔ, 'in wa yia -ain 'ylaakple -gueli, wa yia -ain nɔwɔ 'bhali. 6 -Slolu -a slolua we nu, -a mi -Lagɔɔ lubhonɔnya nya, -amiaa -mɔwɪwɪlɔwe klaa, -amiaa -Lagɔgbɔ yilo klaa, -amiaa dɪtɪe klaa, -amiaa zɔzɔnɔɔ lenɔwe klaa sɔlɔ.

'In Zuzu 'Pupaa lenogbu -yɔ -amɪaa nyimɛ zɛkalɪdlɪ tɪklɪ klaa, ⁷gbuzɔnɔv gbagbie -yɔ -Lagɔɔ 'titɛɛ sɔlv. Nu, -we mia tɪklɪ -Lagɔ 'yɪiya 'wɔ, 'mɔ -a bhua 'wɔ -amɪaa tɔgv -li -yɔ -amɪaa -goladolɪ -li nya. ⁸Wa -ka -ain 'ɲɪkwalɪda -mɪ, 'in wa bhali 'yaa -ain zv. Wa -ka -amɪaa daa gbɔnyuu gbada -mɪ, -zugba wa gba 'yaa -amɪaa daa gbuzɔnɔ, wa yɪ -ain yocian 'bhisa, 'in -zugba gbuzɔnɔ -a mia gbada. ⁹'Wɔ wa bhua -ain nɛɛ wa 'nɪ -ain -yi, 'in -zugba wa 'dɛ weee -yi -ain kpɛɛn kpɛɛn. 'Wɔ wa bhua -ain nɛɛ nyɪma mɪ tɪɪda, 'in -zugba -a -ga 'yɪiyɔ sazɔnɔ sa. -Kasɪ 'wɔ wa paa -ain, 'in wa'a 'bha -ain. ¹⁰-Amɪaa dɪ wa sumanɪ, -zugba -amɪaa dɪ mɪ 'mɔna 'wɔ 'yɪ weee nya. Wamɪa dɪ, bobabhanya -a -mia, -zugba -a pa nyɪma duun 'ɲɪnmɪɛ -gv. Wamɪa dɪ, -a 'nɪ -lu yabhlogbɔɔ -ka, -zugba -a ka -lu weee gbuzɔnɔ sa.

¹¹-Amɪaa 'talea Kolenti -nyɪma, -a ka ain -yla gbuzɔnɔ gba, 'in -a yia dɪ 'wɔkalɪ 'kadɔv ain -yla. ¹²-A 'nɪ -amɪaa dɪ 'wɔkla ain -yla, amɪa klaa amɪaa dɪ 'wɔ -amɪaa gbɛgbɛɪn. ¹³Nu, gbɔ na gbaa ain -yla nɛɛ na 'yua a -mɪ, a nɔ -amɪa 'bhisa, a -kalɪ amɪaa dɪ 'wɔ 'kadɔv -ain -yla!

A vla gbɔnyuu gwe

¹⁴Nyɪma -wa'a 'ɲwnua -Lagɔɔ gbɔ -yɔ, a -yɔ wa 'na suslolu 'wɔ, 'in a 'ka wa nya lubho nɔ dabɔdɔ -nɪ. 'Lee, -we mia tɪklɪ mnɛni we -yɔ -we -nyuayli 'ka 'wɔsusloluu? 'In sa zɪ mnɛni we -yɔ nɪkpise 'ka 'wɔsuslolua? ¹⁵Sa Klɪsɪ mnɛni ɔ 'ka *'Kuzu*' nya wɛɪ -bhlo -ka? 'In sa -Lagɔnyimɛ mnɛni ɔ -yɔ -ɔ'ɔ 'ɲwnua -Lagɔɔ gbɔ -yɔ 'ka -lu 'wɔgbɔlv? ¹⁶Lɛɛ -lu -gv -Lagɔɔ -budu -yɔ yoyolagɔ 'ka wɛɪ -bhlo -ka? Nu, 'yɪiyɔga -Lagɔɔ -budu -a -mia, -Lagɔɔ 'dɛ nɛɛ sɛɛ:

«La na -yɔ wa yia -ɪa,
'in nɔa na -yɔ wa yia,
wa -Lagɔ na yia -zɛa,
'in wa 'ka na nyɪma -zɛ.»

¹⁷We 'gbɔ, Jɛɪɪtɛpɛ nɛɛ:

«A 'bhɔ waa nyɪma nɪ nyɪɪɪ,
'in a vla wa gwe 'pɪpɪ.

A 'na zɪɪ pɔnkalu kwɛ -nɪ,
'in amɪaa 'lakpasu -amɪ na yia kpaa.»

¹⁸-Lagɔsɛbhɛ nɛɛ 'yɛɛ:

«'Titɛ weee -Kanyɔ nɛɛ:

«Amɪaa Dide na yia -zɛa,

'in amɪa 'ka na nukpasuyua -yɔ na
'ɲwnuyua -zɛ.» »

7

¹Nu, -we weee -Lagɔ gbaa ɔ 'ka wɪa, na jɪɪɪ -talea, we nanɪ 'yɪ -amɪaa -nɔ nya. We 'gbɔ, -we plalɪa ku -yɔ dɪ pɔvɪn, -a 'bhɔ we 'bɪ, 'in -a gv la, -a 'ka -mɔwɪv 'wlalaa, -Lagɔɔ 'nɔɲwɛzvɔvɛ nya.

Pɔlv 'mɔna

²Nu, a 'nyɛ -ain 'bɪ amɪaa dɪ zɔ, -a 'nɪ nyimɛ yabhlogbɔɔ -yla gbɔnyuu lɛnɔ, -a 'nɪ nyimɛ yabhlogbɔɔ 'wɪu -nyumɔ, 'in -a 'nɪ nyimɛ yabhlogbɔɔ 'wɪlɪ. ³We 'nɪ amɪaa gbɔv 'wɪɪɪɪɪɛ 'gbɔ na gba 'sa. Nu, in ka we gba pepe, we yɪ tɪtɪɛ -zɛɔɔ, we yɪ 'yɪiyɔgagɛ -zɛɔɔ, amɪaa gbɔ -su 'wɔ -amɪaa dɪ zɔ. ⁴In dɪ ain dɪ 'wɔ bhabha, amɪaa 'gbɔ na ylɪmanɪ na 'dɛ. Nu, -amɪaa laylagbɔ weee 'wɔ, in ka 'kvayli gege, 'in 'mɔna mia 'mɪ yɛda.

⁵Nu, da -a nɪnɪa Masedvanɪ, -a 'nɪ nyapɛ -bhla yabhlogbɔɔ 'yɪ. -A ka sɪasɪɛ 'wɪubhu sɔ weee lv, nyɪma dɪ -ain -gɔlv, 'in nyanɔ mia -amɪaa dɪ zɔ. ⁶Nu, -wa 'kva wɪaa 'ylɪla, -Lagɔ -ɔ paa wa 'kvayli, ɔ ka -amɪa 'kvayli 'pa, Titu yiyɛ nya. ⁷We 'nɪ Titu yiyɛɛ 'dɛkpɔa 'pa -ain 'kvayli, nu, sa a 'paa ɔ 'dɛ 'kvayli, ɔ ka -mɔv lɔdɪ -ain -salɪ. 'In sa a 'yɪbhaa a 'ka 'mɪ 'yɪ lv klaa, amɪaa dɪ sulo klaa, 'in sa a mia lamnazɪda a 'ka 'mɪ lvpa, ɔ ka we gba -ain -yla. We 'gbɔ, na 'mɔna yia -gvwɔlaylɪmanɪ.

⁸Nu, 'dɛbhɛ, 'sɛbhɛ in cɛɪa ain 'wɔ, we nɔkpɪa gbɔ ka amɪaa dɪ sumanɪ, in 'nɪ -mɔv 'gbɔ dɪɪɪɪda -mɪ -slɛɛn. Da in 'yɪa we -yɔ nu, wee 'sɛbhɛ -mɪnu nɔkpɪa gbɔ ka amɪaa dɪ sumanɪ bhla yabhlo nya, -bha in lɔa dɪ. ⁹Nu, -slɛɛn, in mɪ 'mɔna 'wɔ, we 'nɪ amɪaa dɪ in sumanɪ gbɔ, -we ka gbɔ -wa, amɪaa dɪsulo -mɪnɪ ka amɪaa dɪ 'bhɪtɪ. Nu, -Lagɔɔ dɛ 'yɪbhaa amɪaa dɪsulo -mɪnɪ, -amɪa 'nɪ ain gbɔnyuu yabhlogbɔɔ -yla lɛnɔ. ¹⁰Nu, dɪsulo -we bhɔa -Lagɔɔ sɔlv, nyimɛɛ dɪ we bhɪtɪa, 'in we kwaa nyimɛ 'pɔpɔv lv, nyimɛ'ɛ lv dɪ -mɔv 'gbɔ. 'In dɪsulo -we -wa dɔdɔ -gv dɪsulo, nyimɛ -mɔv kwaa tɪtɪɛ lv. ¹¹Amɪaa dɪsulo -we -wa -Lagɔɔ dɔmagbɔ, a yla -slɛɛn we lɛnɔgbɔ: 'saa amɪaa kwɛlapulɔɛ, gbɔlɛnɔvɛ

* 6:15 Glɛkɪwɛɪ nɛɛ: Belɪalɪ.

'wɔ! 'Saa amiaa zukpa -wlawhie! 'Saa amiaa dlube! 'Saa amiaa gbonyuu lenvee kwεε nyanɔnɔnɔe! 'Saa na 'yiyie 'tɔ aɪn -yɔ! 'Saa amiaa -guladolue! 'Saa amiaa sulo gbonyuu -lenɔnyɔɔ -kasɔ 'wɔpapie nya! A ka we -slolu sɔ weee lɔ nu, a 'nɪ gbɔ -mɪnu 'ji -yi.

¹² Nu, 'sebhe in cɛlia da aɪn 'wɔ, -ɔ nɔa gbonyuu lɛ, in 'nɪ ɔ 'gbɔ we cɛli, 'in -ɔ -yla wa nɔa gbonyuu lɛ, in 'nɪ -mɔɔ 'gbɔ we cɛli. In 'yɪbha in 'ka we aɪn 'kɪslolu -Lagɔ 'yu nu, amiaa dlɪ mɪ -aɪn -gɔ gege. ¹³ We 'dɛɛ 'gbɔ, amiaa gbɔɔ lenve ka -amiaa dlɪ lapali.

Wee dlɪ lapalie -mɪnu -gɔ, -a ka 'ya 'mɔna 'kadɔ li, da -a 'yɪa Titu 'mɔna -lilie -yɔ, a 'dɛ weee ɔ nyanɔɔ dlɪ -sasiee 'gbɔ. ¹⁴ Nu, in ka na 'dɛ 'ylimanɪ amiaa 'gbɔ Titu 'yu, 'in a 'nɪ 'mɪ zɔbhali. Sa -bhloo 'dɛ -a gbaa gbɔzɔnɔ aɪn -yla, 'sa -bhloo 'dɛ amiaa 'ɲɪ -zɔnɔ -a gbaa Titu 'yu, we yia gbɔzɔnɔ -zɛ. ¹⁵ Nu, sa a 'dɛ weee zɔa Titu 'nɔɲwe, 'in a yia ɔ 'lakpasu kpa, nyanɔ -yɔ -yɔtɪtie nya, we ka amiaa zɛkalie -gɔwɔlaylimanɪ ɔ dlɪ zɔ. ¹⁶ Nu, in mneni in 'ka aɪn dlɪ 'wɔdɪ gbɔ weee 'wɔɔ 'gbɔ, 'mɔna mɪ na dlɪ zɔ!

8

*'Gwɛzi wa -saa bhabha wa 'ka *-Zeluzalemɔv leglizɪnya 'nye*

¹ Bhelian, 'nanɪ -we -Lagɔ nɔa Masedɔanɪ leglizɪnya 'wɔ, -a 'yɪbha -a 'ka we 'dɪ aɪn -sali. ² Siasie duun ka -mɔɔ -Lagɔnyɪma yli. 'In wa 'mɔna 'yiligɔwɔlaa 'gbɔ, wa yia nyɪma -li 'nye bhabha, -zugba boba zalɔ mɪ wa 'bhada. ³ Nu, sa waa -Lagɔnyɪma mnenia wa 'ka wla, wa ka 'sa wla, 'in wa yia we -gɔzi, wa 'dɛɛ dlɪ da. 'In in mɪ we dayɪnyɔ nya. ⁴ Nu, wa ka -amiaa zukpapalie ɲwe -yɔkpali, 'in -a 'ka wa 'yoo 'nye, -li -Lagɔnyɪma mɪa *-Zeluzalemɔv -Lagɔnyɪma 'nyɛda 'nanɪ nya, wa 'ka wa -nɔ we lɔpali. ⁵ Sa we mɪ yaa -amiaa dlɪ nu, 'sa wa yi wlaa, wa ka -mɔɔ -gɔzi. Tɪa wa ka wa 'dɛ Jejitape yoo 'nye, 'in -mɔɔ 'bɪgɔ, wa yi 'yaa wa 'dɛ -amiaa yoo 'nye -Lagɔɔ dlɪ da. ⁶ We 'gbɔ, -a yia Titu 'kɔayli 'pa nu, lubho -zɔnɔ ka gwe ɔ dia amiaa -gbɛ, ɔ mɪ ɔ 'ka we 'wɪubha 'nanɔv. ⁷ Nu, a mɪ 'ɲɪmɪnɪnya nya sɔ weee lɔ: dlɪzɔzɔe 'wɔ, gbada, -Lagɔɔ -lii yilo 'wɔ, -guladolue 'nɪa bhɪlɔluda -ka -Lagɔyloogblɔ, we -yɔ -amiaa zɛkalɪdlɪ a kaa

'wɔ. We 'gbɔ, wee -li -mɪnu glaa, a -slolu amiaa 'dɛ 'nanɪan nya 'ya bhabha.

⁸ Nu, we 'nɪ tite yabhlo in palɪ aɪn -yla: in -ka aɪn -yla -Lagɔnyɪma tɔlvaa -guladolɔ gbɔ gbada -mɪ -Lagɔyloogblɔ, in 'yɪbha amiaa zɛkalɪdlɪ mɪa, a wleli -mɔ we gbɔzɔnɔ sa. ⁹ Nu, a -yi -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisu 'nanɪ. Mɔ -wa zɪmɛ 'ɲɪmɪnɪnyɔ, ɔ ka ɔ 'dɛ bob-abhanyɔ 'wɔnɔ amiaa 'gbɔ, 'in ɔ 'ka aɪn 'ɲɪmɪnɪnya -zɛli ɔ boba 'wɔ.

¹⁰ Nu, 'dɪ na zɔa aɪn gbɔ -mɪnu 'wɔ, we nanɪ 'yɪli amiaa -nɔ nya, -we ka gwe a dia tɪa -zɔ 'wɔ, a -yɔ we lenve mɪnu. 'In amia -gaa 'yu -Zeluzalemɔv -Lagɔnyɪmaa 'wɔsasie nya, 'in we 'nɪ -mɔv -bhlogbɔɔ -tɔlvɔ, 'in amia 'yɪbhaa a 'ka wa 'wɔsa tɪa. ¹¹ We 'gbɔ, -slɛɛn, dlɪ -zɔnɔ -we nya a dia we gwe, a 'bha 'sa we 'wɪu, amiaa 'yɪyɪluu sɔlvɔ. ¹² Nu, nyɪmɛ -ka -Lagɔ -lu 'nyɛ dlɪ -zɔnɔ nya, we gbɔ -Lagɔ ɲwɪnua -yɔ, -we nyɪmɛ kaa we gbɔ -Lagɔ kaa, -we nyɪmɛ 'nɪa -ka -Lagɔ 'nɪ -mɔv gbɔ -ka.

¹³ In 'nɪ -gba nu, a tɪ amiaa 'dɛ boba 'wɔ, nyɪma tɔlvɔ -yɔbɛbie nya. -Innya, in nɛɛ: a mneni 'wɔ -lu -yɪda. ¹⁴ Da a kaa da -lu kwɛɛ duun, -wa 'nɪa -lu -ka, a bɛ wa -yɔ. 'Bhie, zɪ amia 'nɪ -lu -ka, wamɪa -ka -lu duun -ka, wa mneni wa 'ka aɪn -yɔbɛ. Sanɛɛ 'sa a 'kaa 'wɔmneni 'yɪyɪlu 'wɔ. ¹⁵ We mɪ 'sa cɛlɪda -Lagɔsebhe 'wɔɛ:

«Nyɪmɛ ɔ 'bhua -lu la duun,
we 'nɪ ɔ ɲwɛlazili,
'in -ɔ 'bhua -lu la -sɛ,
we'e bɔ -mɔɔ kwɛɛ.»

Titu -yɔ -Lagɔnyɪma tɔlvɔ mɪnɪa Kolenti

¹⁶ -Lagɔ na paa fuo! In 'yɪbha in 'ka aɪn 'wɔsa bhabha, 'in mɔ -bhlokpade -Lagɔ zɔa Titu dlɪ zɔ. ¹⁷ Nu, amiaa -gbɛ -mɪmɪnɪe -a 'yɪbhali Titu ɔ ka we -yɔɲwɪnu. 'In -yɔtɪtie nya 'ya, ɔ 'dɛ 'yɪbha ɔ 'ka amiaa -gbɛ mɪnu. ¹⁸ Nu, Titu -yɔ -amiaa -Lagɔbheli yabhlo, -ɔ leglizɪ weee kwaliɪ 'ɲɪnɔ -Lagɔgbɔv gbagbie -yɔ, 'ma -a tiea. ¹⁹ Nu, we 'nɪ bhɪa, 'mɔ leglizɪnya -saa -bha, -a -yɔ ɔ 'ka nɔ wee lubho -zɔnɔ -mɪnu nuda. 'In wee lubho -a nɔa Nyɪmaa -Kanyɔɔ 'ɲɪmɪnɪe -yɔ -amiaa dlɪ -zɔnɔv slɔluɛe 'gbɔ.

²⁰ Nu, 'gwɛzi 'kadɔ wa 'nyɛa -aɪn yoo, 'klɪ -a yɪa, 'in -a kpaa we 'nanɔv, -delee wa yi -aɪn 'ɲɪnɪsa we 'gbɔ. ²¹ Nu, 'klɪ -a yɪa, 'in gbɔ nanɪa

'yli Nyımaa -Kanyo 'yu, we -yo 'ya nyıma 'yu, -a 'ka we lenu.

22 Nu, -a ka wa -yo -amıaa bheli tie. -A ka o layla gbu duun 'wu, 'in 'kamuu o slolua we nu, o -gu mi ladoluda. Nu, -sleen o -gu mi 'ya ladoluda bhabha, -we ka gbu -wa, o ka ain dli 'wudi 'kaduu. 23 We -ka Titi, na nononyo -wa, 'in dabudu o -yo 'mi 'so nua lubho amıaa -gbe. We -ka bhelia -toba -wa -yo o nua, leglizınya tiea -maa. Klisu 'hnumnıngbu wa nua le. 24 A -slolu we leglizınya 'klu nu, a -kali nyıma -manu ze sazou sa. Leglizınya 'ka we 'jiyibheli nu, -a ka zukpa -a 'ka -amıaa 'de 'ylimanı amıaa 'gbu.

9

-O wlaa 'muna nya, -Lago -kali o ze

1 Nu, -Zeluzalemoo -Lagonyımaa -yobegwezi wa -saa, wa 'ka we wa kwa, in 'ka ain 'woceli -moo 'gbu, we mi gbokpua nya. 2 In -yi amıaa dli -zou, wee gbu -minu 'wu. 'In in yia na 'de 'ylimanı amıaa 'gbu, Masedvanı -nyıma 'yu. In nee wa -ylaε: «Akai -dudu -guo -Lagonyıma ka lamnazi, wa 'ka wee -yobegwezi wla tia -zu 'wu.» 'In amıaa kwelapuloε ka wa lonyıma duun 'kwayli 'pa. 3 Bhelia -manı na tiea amıaa -gbe, -delee, 'hni -a kwalıa ain gbu -minu 'wu, we yi yo -ze. In 'yibha sa in gbaa we, a mnazi 'sa amıaa 'de la sazou sa. 4 We -ka nu, Masedvanı -nyıma -yo 'mi ka amıaa -gbe mni, 'in wa 'ni ain lamnazıda yli, -amıa -wa dia ain dli 'wu, -amıaa zu -wa. In 'nia amıanoo zuo gbu gba. 5 In ka we -yoyı nu, we nanı 'yli, in 'ka bhelia ni -yobhubhoe, 'in wa 'ka 'mi 'yugalı amıaa -gbe. 'In 'nanılu a -saa, -we ka weli a wlaa, wa 'ka we 'wlugwıwıli. 'In bhla in 'ka amıaa -gbe nyıni, -zugba we mi lamnazıda. 'In wa 'ka we -yoyı nu, dli -zou nya a wlaa, we 'ni dli sulo nya.

6 A yibheli we 'ji nu: o -ka glv 'kienyi, 'kienyi o dia, 'in o -ka glv duun, duun o dia. 7 -O -ka -mi, sa o popalıa dli zo la, o wla 'sa. We 'na -zeli dlube -yo -gla -ni. Nu, o wlaa 'muna nya, -Lago -kali o ze. 8 Nu, -Lago ka we se o 'ka ain zuzouoo 'yli -bhlo -bhlo duun 'nye. 'In -we a 'yibhaa -Lagoo dumagbu nya, a 'ka we 'yi bhla weee nya, a -ka amıaa 'deε -yogbu -bhıa, 'in -we -ka latu ain kwεε, a 'ka

-moo nya gbuzou -gbu weee lenu. 9 We mi 'sa celıda -Lagoεbhε 'wue:

«-Lagoo 'nanı 'yiguwıla bhabha, 'in o nyεa bobabhanya -li. O tiklımıme mi la -zu weee nya.»

10 -Lago o nyεa -luglonyo -luu 'ya, 'in o nyεa o 'floo o 'kaa li, mo yia ain -luu 'ya a 'yibhaa 'nyεa. Nu, o -ka we 'wuzumanı, 'in o 'ka we mini. Sanεε 'sa amıaa tiklımımee lenugbu yia -gıwılaylımanıa. 11 Nu, 'hnumnınya o yia ain -zela so weee lu, bhla weee nya, 'in a 'ka amıaa 'de -slolu 'nanııaan 'degbolu nya. 'In -li a wlaa, -a yia wa yoo 'nyεa, we 'gbu, nyıma duun yia -Lago fuo 'paa.

12 Nu, 'nanı a nua da, we 'ni -Lagonyımaa -yogbuo 'dekpua we yi -bhıa. Nu, wee 'nanı yibhelie -yo nyıma duun yi 'yaa -Lago fuo 'paa. 13 -Slolu a slolua we nu, a mi Klisu gbuzou gbu 'nuhwe zıda. 'Nanıdli nya a -yo -Zeluzalemoo -Lagonyıma -yo nyıma toba suslolua amıaa zuzouli 'wu. Nu, -moo weee 'gbu, wa yia -Lagolubho -minu 'nuhwe -kakiε yibhelıa, 'in wa yia -Lagoo 'hni 'ylimanıa. 14 -Lago wa yia bhıbhıoea amıaa ze wa -kalıaa 'gbu. Nu, -Lago ka ain 'nanı 'kadı duun 'wouo. 15 -A 'pa -Lago fuo, 'nanı -we 'nıa 'wıpalı -nanı -ka, o nua -ain 'wouo 'gbu!

10

Polv gbaa o 'deε -gıgbu -wa -soba o -yowu, wa 'yu

1 Nu, -amı Polv ka daa wa gbaa, in -ka ain glaa -mi, 'in na tia na 'de 'wu 'kienyi, 'in in -ka ain -yobhıda -mi 'pıpi, 'in na soba ain -yowu, -amı laa ain Klisu dli -dluo -yo o zuzouo nya. 2 Amıa na bhıbhıoea, da in -ka amıaa -gbe mni, a 'na 'sulu 'mi, 'in in 'ka ain -yla gbu gba 'klu 'cıci nya -ni! 'In nyıma toba popalıa we 'wlukouo la nu, nyımaa lenugbuo sobo -a nua gbu le. Cıun, -maa -yla na yi 'yaa gbu gbaa 'klu 'cıci nya. 3 Nu, gbuzouo -wa, -a mi -glonyıma nya, 'in -a 'nıa -gılv gu -glonyımaa gıgv sobo. 4 Nu, tugv -lunya -a gulva tu, we 'ni dudu -minu -gu -nyımaa tugv -lunya: nu, -Lagoo -gbe we 'tıte bhıa, 'in -we weee soba -Lago -yowu, la we saa -moo. 'In -a saa yoyowlukouo lapıpalıe la. 5 Nu, weli weee, -we 'deε 'ylimanınya yia gbaa -Lagoo yıloo gbegeın, -bhıa -a salıa we la. -A 'yibha -a 'ka nyımaa 'wlukouo

lapopale weee -kaslv sa kpa, 'in we 'ka Klisi 'nɔŋwe zɔ. ⁶ 'In -a mi lamnazida, -a 'ka nyimaa 'nɔŋwesanya -kaslv 'wɔpa, -zugba a -ka nyimaa 'nɔŋwezɔnya tiklu nya -mi.

⁷ -Luu ku -yɔ a ylaa! We -ka nu, nyime yabhlo di we dli 'wɔ nu, ɔ 'debhlo mi Klisi -nɔ nya ni, ɔ di 'ya we dli 'wɔ nu, -amia mi 'ya Klisi -nɔ nya. ⁸ Nu, se -we Nyimaa -Kanyɔ 'nyea -ain, in -ka na 'de 'ylimani we 'gbu, we -ka -bha -guzi -se ni, amiaa dliɔzɔvee -gɔwɔlaylimanie gbu -wa, we 'ni amiaa lasasiee gbu. 'In, in 'na 'ka zɔ nu we 'gbu. ⁹ Nyime yabhlogbɔɔ 'ɔ gbalɔ -ni nu, in 'yibha in 'ka ain nyanɔ dlu slu 'sebhenya -we na paa ain yoo nya -ni. ¹⁰ Nu, -we wa gbaa mu ni, wa nee: «Pɔlv 'sebhenyaa nukpla -welnya wɔlv 'wɔ, 'in we tea. 'In ɔ -ka -ain glaa -mi ɔ tɔɔ tɔɔ ɔ lenɔgbu 'wɔ, 'in ɔ weli mia gbukpa nya.» ¹¹ Nu, -ɔ -ka 'sa gba, -mɔɔ yibheli we 'jie: -a -ka -mi 'pɪpɪ sa -amiaa weli 'tea 'wɔ 'sebhe 'wɔ, -a -ka amiaa -gbe mni, 'sa -amiaa lenɔgbu yia 'wɔtemania!

¹² Nu, nyima -tɔlv kwalia wa 'de 'ɲni bhabha, -a'a popali we 'wlukɔɔn la nu, -a 'ka wa nya 'wɔmneni, 'in -a 'ka 'ya -amiaa 'de wa yibhɔlv, we 'ni muɔ?! Wa 'de wa 'bhua 'wɔ wa yibhɔlv -lu nya, wa 'ka wa 'de yibhɔlv, 'in wa palia wa 'de, wa 'de 'wɔ. Nu, wa 'ni 'ylimna. ¹³ Nu, we -ka -amia, -a'a 'ylimani -amiaa 'de we'e zi -bha -gɔ. Lubho -we -a 'kaa nu, da -Lagɔ palia we -bɔlv -bha -a -yɔ we nɔnɔe bhlolua, 'in ɔ yia -ain 'yoo 'nye -a 'ka amiaa -gbe mni. ¹⁴ Da -a mnia amiaa -gbe, -a 'ni wee -bɔlvnya -guzi. Nu, -amia mnia amiaa -gbe tia, 'in -Lagɔgbu -we gbaa Klisi gbuzɔnu gbu, 'in -a yia ain -yla we gba. ¹⁵ -A'a zi -bɔlv -gɔ -amiaa 'de'e 'ylimanie nya, nyima -putuu lubhoo 'gbu. -A di we dli 'wɔ nu, amiaa dliɔzɔve yia -gɔwɔlaylimania, 'in -a 'ka mneni -a 'ka -amiaa lubho -nɔnɔe -gɔwɔlaylimani bhabha ain nyidi. 'In -bɔlv -we -Lagɔ palia -ain -yla, -a'a zi we -gɔ. ¹⁶ -Muɔ 'biɔ, -Lagɔgbu -a yia gbaa, -mɔ amiaa logbein -dɔdɔnya -gɔ. 'In -a 'ni mneni -a 'ka -amiaa 'de 'ylimani lubho -we nyima -putu nva wa 'de'e nu lubhonɔdaa 'gbu.

¹⁷ Nu, we mi celida -Lagɔsebhe 'wɔve: «Nyime -ɔ -ka gba ɔ 'ka ɔ 'de 'ylimani, -mɔɔ 'ylimani -mɔɔ 'de lubho -we Nyimaa -Kanyɔ nva lee 'gbu.»

¹⁸ Nu, we 'ni nyime -ɔ kwali ɔ 'de 'ɲni, 'mɔ wa sa -bha, nu, nyime -ɔ Nyimaa -Kanyɔ kwalia 'ɲni, 'mɔ wa saa -bha.

11

Pɔlv -yɔ yocian -wa laa wa 'de -Zezuu tietienya

¹ 'Aa! A -ka mneni a 'ka na -sabhe 'wlu zɔ laslv -se ni, we nani 'yli! Cun, a -tu na 'gba zɔ. ² In -kali amiaa ze zenyidli nya, 'in wee zenyidli nyaa zekalie -mɪni mia, -Lagɔ -gbe we bhva. Nu, in ka amiaa sɔ kpa nukpasu -bhlogbɔɔ -nɔ nya: mɔ -wa Klisi. Cun, mɔ 'yu na kpa a ain, nee 'ɲwɔyɔ -ɔ -yɔ nukpasu 'ni -slɔ -budu 'wɔdi mɔ. ³ Nu, nyanɔ na nva, sa *tibhe nva *Eɔv -dawli 'wɔ, 'in we yia ɔ mnɔnɔ ni, wa yi 'sa amia 'wlukɔɔn lapopale 'nyuu 'nye, a yi Klisi -yɔlanenie sazɔnɔ sa gwevla 'pɪpɪ. ⁴ Zɔ a yligbea we gege nu, -Zezu ka gbu -amia gbaa ain -yla, nyime yabhlo yi -Zezu -putuu gbu gba ain -yla. 'In a mi 'ya lamnazida, a 'ka zuzu -yɔ -Lagɔgbu -putu -we ka gbu -amia 'nia ain -yla gba, a 'ka -muɔ gbu -yɔɲwɔ.

⁵ In di we dli 'wɔ nu, in 'ni -mi 'kienyi -lu yabhlogbɔɔ 'wɔ amiaa -Zezuu tietienya 'kadɪ -mani -yɔ. ⁶ Cun, in 'ni gba sa -yi, gbuzɔnɔ -wa, nu, we -ka -Lagɔ yilo, -muɔ mi -muɔ 'de'e sa! -A ka we ain 'klɔslolu 'yli weee nya, -amiaa lenɔgbu weee 'wɔ.

⁷ Da in gbaa ain -yla -Lagɔ gbuzɔnɔ gbu, bhe in gbaa we. 'In in yia na 'de 'wɔti 'kienyi, in 'ka ain 'ylimani 'gbu. 'Lee, gbonyuu in nva le yi? ⁸ Da in mia ain glaa lubho nuda, leglizɪ -putunya penia 'mi, 'in na bhua wa 'gwezinya 'wɔ, -zugba na sa ain 'wɔ we nya. ⁹ Nu, da in mia amiaa -gbe, in 'ni nyime yabhlogbɔɔ 'wlugba nya -mi, -lu bɔa 'mi 'wɔv 'gbu. Nu, bhelia -wa 'bhva Masedvanɪ, -lu -we ka gbu mia 'mi -yɔ, -maa 'nyea 'mi we. In ka na 'de'e dli lakpa nu, in 'na -zeli amiaa 'wlugba -ni. 'In 'sa na yia na 'de'e dli lakpa 'kɔmuɔ. ¹⁰ Nu, Klisi gbuzɔnɔ -weli mia 'mi 'wɔv 'gbu, in nee, Akai -dɔdɔ weee -mɪni -gɔ, nyime yabhlogbɔɔ 'na 'ka 'mi 'de'e 'ylimani -gbu -mɪni ɲwee labhalɪ. ¹¹ Lee -lu ka 'gbu na gba 'sa? In 'ni amiaa zekalu gbu -wa yi? Sa in -kalia amiaa ze, -Lagɔ -yi we 'ji.

¹² Nu, -we in mia da lenɔda, 'mu na yia lenva 'kɔmuɔ. 'In -wa mia yoyo -welnyaa

datalida, wa 'ka wa 'de 'ylimani, nu, -amiaa nonolubho -yo wa nonolubho -bhlo, in 'ka wa 'ji gba. ¹³ Nu, waa nyuma -mani, tietienyaa nuu yoyo -nu wa -mia. Yo wa tubhva wa nonolubho 'wu, 'in wa nua wa 'de Klisu tietienya 'wu. ¹⁴ Nwegaga -sobhalgbu yabhlogbwo 'ni we 'wu -mi. 'Lee, -Saataan 'de 'bhiliti we 'de zlu 'anzi 'wulaa? ¹⁵ Nu, -Saataan lubhononya 'ka wa 'de -Lago -o mia tikluu lubhononya 'wunu, -muu 'ni -yokali. Nu, sa wa lenugbunya mia, 'sa wa yia wa dudu -guu bhialida 'yia.

Pɔlv siasie

¹⁶ Nu, 'mu na gbaa da: nyime yabhlogbwo 'na 'bhulu 'mi 'wu -sabhɛbhanyo 'bhisa -ni. 'In we -ka nu, a ka 'sa we 'wlukoon gbuzonusa ni, a nwnu we -yo nu, in mi -sabhɛbhanyo nya, 'in -ami 'ka 'ya mneni, in 'ka na 'de 'ylimani -sele. ¹⁷ Cun, gbuzonu -wa, in -ka na 'de 'ylimani, -we na gbaa da, in 'nia we gba Jejitapee solu, -zugba -sabhɛbhanyo 'bhisa na gbaa. ¹⁸ Nu, nyuma -duun ylimania wa 'de dudugu -gbonyaa 'gbu. Nu, nanu 'de na yi 'yaa 'ylimania. ¹⁹ Amia -wa laa amiaa 'de gbuyilonya, amia nwnunua -sabhɛbhanya, 'de 'yibadi, we 'ni muu? ²⁰ Wa 'ka ain 'wobhu gali 'bhisa, wa 'ka ain 'wluli, wa 'ka ain 'wie 'woyli, wa 'ka ain 'ylilatili, wa 'ka ain 'kpayukwli 'wu sobha, 'wlu a dilia -muu weee zo la. ²¹ Zu mi 'mi 'bhada, we 'ni muu? In 'ni 'wlu 'temani, we 'ni muu? A ka zukpa, gbonyuu in nua!

We -ka nyime yabhlo mneni o 'ka o 'de 'ylimani -lu yabhlo 'wu, -ami mneni in 'ka 'ya 'sa nu. Gba na gbaa -sabhɛbhanyo 'bhisa. ²² Eblee* wa -mia yi? -Ami mi 'ya we nya! Izlaelnyima wa -mia yi? -Ami mi 'ya we nya! *Ablaamu 'yuoyua wa -mia yi? -Ami mi 'ya we nya! ²³ Klisu lubhononya wa -mia yi? In mi we nya, in -zi wa. In -ka 'sa gba: -sabhɛbhanyo 'bhisa in gbaa! In ka lubho nu, in -zi wa, in ka -kaslu pla, in -zi wa! Wa ka 'mi seli duun bhabha, in -zi wa! 'In in ka titlie nwe -yo 'plili bhla weee nya, in -zi wa. ²⁴ Nu, -pnu glu 'so -we *Zuifu paa nyima, 'in -bhlo bhva we nwee, in 'plili we zo -zakpa gbu. ²⁵ *Womvu -nyima ka 'mi seli 'nyumu -zakpa ta. Wa li 'mi -bho 'wu -zakpa -bhlo.

'Glu 'kadu -yo 'mi mni 'nyuglu -zakpa ta, 'in in yia 'yli -bhlo li 'nyu -gu -zakpa -bhlo.

²⁶ Na nonu duun 'wu, in ka titlie nwe -yo -di, yeye nyu kwee, 'wienyaa nyuma -bhanya kwee, na bhelia Zuifu kwee, -wa 'nia Zuifu kwee, in ka titlie nwe -yo -di, 'gbe 'kadu nukple, da beblɛnya, gumunyu -gu -yo yoyobhelia kwee. ²⁷ In ka siasia -libho duun nu, in ka 'yiaakple -gu bhla tolva nya. Nwo -yo 'nyumatu ka 'mi 'bha, 'in bhla tolva nya, 'in 'yi lilili, nwatlo ka 'mi 'bha, 'in in 'ni 'woplanaa -ka. ²⁸ 'In in 'ni gbu tolva gba. Nu, leglizi weee -we -gu na lolva dli, mu -wa na 'wlukoon lapopalie 'yilo 'yli. ²⁹ Nyoo yomanu 'wu, 'in we 'ni 'ya -ami 'wu -bhoo, nyoo bhili gbonyuu lu, 'in we 'ni 'mi -yokpa?

³⁰ We -ka nu, in 'ka na 'de 'ylimani, -zugba na 'woyomanie 'wu na yia na 'de 'ylimania. ³¹ -Lago -o -wa Nyimaa -Kanyo -Zezuu Dide, -o ka 'nmi wa mnua -zu weee nya, 'in we 'nia bhloluda -ka, o -yi we 'ji nu, in 'ni yo 'tubhuda -mi. ³² Da in mia -Damas, dudu 'wlulapilnyo -o mia nyimaa 'wlulapilnyo Aletasu lubho nuda, o yia 'sloja wee gbee plalida 'yilgbeli, wa 'ka 'mi kpa 'gbu. ³³ Nu, wee gbee lu 'suoo finetli 'yli wa wlelia 'mi -ciɛ 'kadu nukple, sanee 'sa in -dia o kwee.

12

Pɔlv ylikakie -yo -we -Lago -slova o 'klv

¹ 'Lee, in 'ylimani na 'de? -Mu 'ni -lu 'wu -ka. Nu, 'ylikakienya -yo gbonyaa 'klusloluwe -Lago wlaa, we gbu na yia -sleen da gbaa. ² Nu, nyime yabhlo mia Klisi 'wu in -yi o. We -zu kugbua le -mnu ni, wa 'bhua o 'wu, 'in wa yia o yalu tanu* -gu kwa. (-De o ka o ku nukple -tuu, -de o ka o ku nukple 'tlaa, in 'ni -muu 'ji -yi, -Lago 'debhlogbwo -yia we 'ji.) ³ In -yi we 'ji nu, -Lago ka nyime -mnu 'wobhu, 'in o yia o yali kwa. 'Pien, -de o ka o ku nukple -tuu, 'in -de o ka o ku nukple 'tlaa, in 'ni -muu 'ji -yi, -Lago 'debhlogbwo -yia we 'ji. ⁴ 'In welinya dudugu -nyime 'nia mneni o 'ka gba, 'in -we ka se wa 'a 'nyea o, o ka we lusa, -mo o 'nua we. ⁵ Nu, nyime -mnu 'gbu na yia na 'de 'ylimania, 'in in 'na 'ka na 'de 'ylimani na 'de 'gbu, -we slova na 'woyomanie, we 'wu na ylimania na 'de.

* **11:22** Zuifonya. * **12:2** Yalu tanu: Zuifu duun dlu nu, yalu -zakpa ta. Pɔlv nɛɛ, o ka yalu tanu -gu pla, mo -Lago 'de dilia la.

6 In -ka yaa 'yibha in 'ka na 'de 'ylimani, in 'na 'ka yaa -sabhɛbhanyɔ -zɛ, nu, gbuzɔnɔv 'dɛkpɔa na gba yaa. 'In in 'ni 'yibha in 'ka na 'de 'ylimani. -We ka gbv -wa, -we na nva lɛ, wa yia -yɔ, 'in -we na gbaa, wa nva, in 'ni 'yibha nyime yabhlogbɔɔɔ 'wlukɔvɔv lapɔpalie 'ylimani we -zi we 'wɔ.

7 'In 'yiwɔgbɔnya -Lagɔ -slolua 'mɪ 'klɔ, in yi na 'de 'ylimani we 'wɔv 'gbv, siasie 'tite yia na ku zɔ pla, -Saataan tietienyɔ 'bhisa, -zugba we bhiti 'mɪ, 'in we kulba 'mɪ 'yoo in yi na 'de 'ylimani 'gbv. 8 -Zakpa ta in bhuhhoea Jejitape nu, ɔ -sa 'mɪ siasie -mɪni 'wɔ. 9 'In ɔ yia we 'bigɔpalɪ 'mɪ -ylae: «Na 'nani ka -na -nv nyini. Nu, -na 'wɔyɔmanie 'wɔ na 'tite slolua we 'de tenyi tenyii.» In 'yibha in 'ka na 'de 'ylimani na tɔtɔɔ -mɪmie 'wɔ, 'in Klisu 'tite 'ka 'mɪ -gɔ yi, 'in we 'ka 'mɪ 'wɔpa. 10 We 'dɛɛ 'gbv, na 'wɔyɔmanienya klaa, na velie klaa, na gbv sloo 'yiyie klaa, na 'klyie 'wɔpalie klaa, we -yɔ na dlivenya mia, -we lv na plia Klisu 'gbv, 'mɔna nya na yia we. Nu, in -ka 'wɔyɔmani, -bha in 'tea la tenyii.

Kolentu leglizu dlive mɪ Pɔlv -yɔ

11 Gba na gbaa -sabhɛbhanyɔ 'bhisa, 'in amiaa de nva 'mɪ we 'wɔ -gla nya. Amia 'ka yaa na -gɔgbv gba. Nu, in 'ni -lu yabhlogbɔɔ nya -mɪoo, amiaa tietienya 'kadɪ 'ni 'mɪ 'wɔzi -lu yabhlogbɔɔ 'wɔ. 12 Na lenɔgbɔnya -we slolua we nu, -Zezuu *tietienyɔ in -mia sazɔnv sa ni, we ka lenv dltie nya kpɛen kpɛen aɪn nyidi. We ka lenv -lu: -we -wa gwɛdigbɔnya -yɔ gbv 'kadɪ -yɔ ninee 'ɲɪpalɪgbɔnya. 13 Nu, in 'ni amiaa 'wlugba -zɛ, we 'ni -mɔv 'wɔbhv, lɛɛ -lu in nv leglizɪ -putunya -yla lɛa, 'in in 'ni -mɔv aɪn -yla lenva? A -ka we -yɔyɪ gbonyuu nya ni, -zugba a ti na -yɔgbv 'wɔ!

14 A -talɪ, in mɪ lamnazɪda in 'ka amiaa -gbɛ mɪni -zakpa tanv nya, 'in in 'na 'ka amiaa 'wlugba -zɛ. Nu, amiaa da na talia, in 'nia amiaa 'gwɛzii dataɪ. We 'ni nu, yua 'ka 'gwɛzi lazv wa dideaa -nv nya, 'yuaa didea zɔa 'gwɛzi la wa 'yuaa -nv nya. 15 We -ka -amɪ, na -lu weee in kaa, 'nyɛ na nyɛa we aɪn, 'in na wlaa na 'dɛɛ -kpabhie amiaa 'wɔsasiee 'gbv. 'Lee, amiaa zɛ in -kalia bhahaa 'gbv, amiaa na zɛkalie mia zɔbɛda yi?

16 -Yɔ a yia we ɲwnua nu, in 'ni amiaa 'wlugba -zɛ. 'In nyuma -tɔlv yia gbaa nu, in ka -dawli, 'in -dawli nya in kpa aɪn.

17 'Lee, nyuma -wa in tiea amiaa -gbɛ, in ka wa 'yabhlo -gɔ 'plɪɪ, 'in in yia aɪn 'wluli yi?

18 In ka Titɪ bhuhhoe ɔ mɪ amiaa -gbɛ, 'in in yia bheli yabhlo a -yia, ɔ 'bɪ 'palɪ. 'Lee, Titɪ ka aɪn 'wlulii? ɔ -yɔ 'mɪ 'sɔ, dlɪ -bhlo nya -a 'ni nɔɔ, 'in 'yoo -bhlo -a 'ni bhlii?

19 We 'bɪ ka 'wɔgwɛ, -zugba a pɔpalɪ we 'wlukɔvɔv la nu, -a mɪ -amiaa 'dɛɛ -mɪmie tiklu 'yiliblanɔnvda aɪn 'yliya 'wɔ. -Innya! Sa Klisɪ 'yibhaa, 'sa -a gbaa -Lagɔ 'yu. Na jɪli -talea, amiaa dlɪzɔvɛe -gɔwɔlaylimaniee 'gbv, -a gbaa gbv weee -mɪni. 20 Nu, in mɪ nyanɔ nvda nu, da in -ka amiaa -gbɛ nyini, sa in 'yibhaa in 'na 'ka 'sa aɪn yɪ, 'in sa amia 'yibhaa, a 'na 'ka 'sa 'mɪ 'yɪ. In mɪ nyanɔ nvda nu, in 'ka aɪn nyidi gbɔnya -mɪni yɪ: -zɛ -yɔ zenyi, 'cɛ -yɔ -yɔmɪnnie, veli weli -yɔ nyuma tɔlvɔ yo -gɔlazɔlvɛ, 'dɛɛ 'ylimaniee -yɔ gbv bidi -bidi bidii lenve. 21 In mɪ nyanɔ nvda nu, da na -putu -ka amiaa -gbɛ mɪni lv, na -Lagɔ 'bhali 'mɪ zɔ aɪn 'yu. In mɪ 'ya nyanɔ nvda nu, nyuma duun -wa mia gbonyuu lenva bha 'bhisa, 'in wa 'nia -slɔ pɔvɪnplagbɔnya klaa, mɔtnɪgbɔv lenve -yɔ wa nime -bhogbɔv lenve 'bɪbhv, 'in in 'ka wa -gɔ wili.

13

'Wɔbhlo lu gbv lapalie -yɔ fɔsawɛli

1 Nu, na -zakpa tanv yia da amiaa -gbɛ mɪni. Sanɛɛ 'sa we mia celɪda -Lagɔsɛbhɛ 'wɔɛ:

«Gbɔv dayɪnya 'sɔ,

gbɔv dayɪnya taa weli -gɔ,
wa dia gbɔv wli 'wɔ.»

2 Nu, -wa weee nva 'cɪn gbonyuu lɛ, we -yɔ nyuma -tɔlvɔ weee -yla na palɪ gbv la. In ka we gba pepe da na 'sɔnv mɪni amiaa -gbɛ, 'in 'mɔ na gba 'yaa -zɛɛn da, da in 'nia aɪn glaa -mɪ. Da na -putu -ka aɪn 'yia mɪni, in 'na 'ka nyime yabhlogbɔɔ nyazɪ 'yɪ. 3 -We -slolua nu, -amɪ 'wɔ Klisɪ plɪa 'in ɔ gbaa, a 'yibha a 'ka we 'yɪ, 'in 'yia a yia we. Klisɪ 'ni 'wɔyɔlv amiaa gbɛgbɛɪn, ɔ 'tite ɔ slolua aɪn glaa. 4 Nu, gbuzɔnv -wa, ɔ 'wɔyɔlvɛ 'wɔ wa yia ɔ *su -gɔ lakɔlv, 'in -slɛɛn -Lagɔɔ 'tite nya ɔ -gaa 'yliyɔ. 'In -a mɪ ɔ 'wɔv 'gbv, -amia

yɔɔ 'yaa 'wɔ. Gbunyaa lenue nya amiaa gbɛgbɛɪn, 'klɔ -a yia we aɪn -slɔlua nɪ, -Lagɔɔ 'tɪtɛ nya -a -yɔɔ -gaa 'yɪɪyɔ.

⁵ A 'yɪbha amiaa 'dɛ la, 'ɪn a yla amiaa 'dɛ, -de a mɪ -Lagɔnyuma nya 'pɪɛɪn. Amiaa 'dɛ -yi we 'jɪ nɪ, -Zezu Klisɪ mɪ aɪn 'wɔ, we 'nɪ mɔɔ? Yaayu, a 'nɪ mneni a 'ka amiaa dlɪzɔzɔee lenɔgbɔ -slɔluu? ⁶ ɪn dɪ we dlɪ 'wɔ nɪ, 'jɪ a yia we yɪbhelia nɪ, we 'nɪ 'sa -mɪ -amiaa -nɔ nya, nɪ, -amia ka dlɪzɔzɔee lenɔgbɔ -Zezu Klisɪ 'wɔ. ⁷ -Lagɔ -a bhuhhoea nɪ, a 'na nɔnɔ gbonyuu yabhlogbɔɔ ɛ -nɪ. We 'nɪ nɪ, -a 'ka we aɪn 'klɔslɔlu nɪ, -a ka zukpa we gbɔ. -ɪnnya, -a 'yɪbha nɪ, a nɔ gbɔzɔnɔɔ 'dɛbhlogbɔɔ ɛ. -Amia 'nɪ zukpa -kaɔɔ, -mɔɔ 'nɪ gbɔ yabhlogbɔɔ. ⁸ Nɪ, -a 'nɪ mneni -a 'ka -Lagɔɔ gbɔzɔnɔwɛɪ -yɔwɔsɔɔ, we lubho -a 'kaa nɔ -bhlogbɔɔ. ⁹ Cɪn, -a -ka 'wɔyɔɔ, 'ɪn amia -ka late, 'mɔna -wa -amiaa -nɔ nya. -A -ka 'ya -Lagɔ bhuhhoea -mɪ, -we -a yɪbhelia ɔ, mɔ -wa nɪ, a -zɛ -Lagɔnyuma tiklɪ. ¹⁰ We 'dɛɛ 'gbɔ, da ɪn -tlɔɔ -slɔ da aɪn -yɔ la, 'ɪn na cɛɪa gbɔ weee -mɪnɪ aɪn 'wɔ. Nɪ, zɪ ɪn -ka aɪn glaa -mɪ, ɪn yɪ aɪn kpa 'nyumɪ, se -we Nyɪmaa -Kanyɔ 'nyɛa 'mɪ sɔɔ. Wee se Nyɪmaa -Kanyɔ 'nyɛa 'mɪ, amiaa dlɪ -gɔwɔlaylimanɪee gbɔ -wa, we 'nɪ amiaa lasasɪee gbɔ.

¹¹ -Slɛɛn, ɪn ka we 'wɪubha, bheliaɪn -a gbɛɪɛ. A -talɪ amiaa -mɪmɪɛ tiklɪ da, a 'pɔpɔɪ 'kɔayɪ, amiaa dlɪ -mɪ -bhlo, a -dɪ la -dlɔɔ, 'ɪn zɛkalɪdlɪ -yɔ 'wɔtɔtɔe -dlɔɔɔ -Lagɔ -yɔ aɪn 'sɔ 'ka -mɪ.

¹² A sɪsalɪ fɔ gbɪgbɛɪɪɪɪ nya, -Lagɔbhelia 'bhisa. -Lagɔnyuma weee nɛɛ wa -sa aɪn fɔ.

¹³ Nɪ, Nyɪmaa -Kanyɔ -Zezu Klisɪ ɪwɪna aɪn 'nyu la, -Lagɔɔ zɛkalɪdlɪ -yɔ Zuzu 'Pɔpa -ɔ suslɔlua -aɪn 'wɔ, -yɔ a 'dɛ weee 'sɔ -tɔ.

'Sεbhε Pɔlv 'paa -Galasii -nyuma yoo

-Lagɔnyuma mia -Galasii -dɔdv -gv, 'ma *Pɔlv 'paa 'sεbhε yoo. Nyuma tɔva nεε -Galasii -Lagɔnyuma -yla nu, wa 'nɪ Zuifv lεnvgbv tɔva -gv nɔ, wa 'na 'ka gbu 'wɔbhv. We 'dεε 'gbv Pɔlv yia wa 'wɔcɛli, 'in ɔ nεε wa -yla nu, ɔ -ka -Zezu *Klɪsɪ dlɪ -gv zɔ, 'in -mɔɔ bhva gbu 'wv. Nu, -amɪaa lεnvgbvnya 'nɪ mneni we 'ka -aɪn gbu 'wɔsa.

Fvsawɛli

1-2 -Amɪ -Zezu Klɪsɪ *tɪtɪenyɔ *Pɔlv -yɔ -Lagɔbhelia weee mia -seli, -amɪa cɛlia da -Galasii *leglizɪnya 'sεbhε nɪ 'wv. Nyuma 'nɪ 'mɪ lapali, 'in nyɪmε yabhlogbɔɔ 'nɪ we 'kɔlv nya -mɪ. -Zezu Klɪsɪ -yɔ Dide -Lagɔ ɔ 'bhua ɔ 'wv tlɪtlɪnya glaa, ma palɪa 'mɪ la. 3 -Amɪaa Dide -Lagɔ -yɔ -amɪaa -Kanyɔ -Zezu Klɪsɪ ŋwana aɪn 'nyu la, 'in wa 'nyε aɪn 'wɔtɔtɔvε -dlɔɔ. 4 Klɪsɪ ka ɔ 'dε wla -amɪaa gbvnyuuu 'gbv, ɔ 'ka -aɪn pue, 'in ɔ 'ka -aɪn bhla 'nyii -mɪnɪ kwεε -sa, -amɪaa Dide -Lagɔɔ dɔmagbv nya. 5 -Lagɔɔ 'ŋmɪ 'ylimanɪ 'kɔmɔv! *-Amɛnɪ!

-Lagɔgbv -putu 'nɪ -mɪ

6 Amɪa -Lagɔ laa [Klɪsɪ] 'nanɪ nya, a 'ka ɔ 'bɪbhv sa slɔv, 'in a 'ka gbvslɔlɔv ɔ -putu 'bɪbholu -Lagɔgbv 'bhisa, -mɔv ka 'mɪ ŋwεgaga -svbhali. 7 Nu, -Lagɔgbv -putu 'nɪ -mɪ. Nyuma tɔva mɪ -bha, -wa 'yɪbhaa wa 'ka Klɪsɪ -Lagɔgbv 'bhiti saputu sa, ma nva amɪaa dlɪ zɔ bidi -bidi bidi. 8 'In, we yi -amɪaa 'dεgbolu -zε, we yi yalɪ 'anzɪ yabhlo -zε, -Lagɔgbv -a gbaa da aɪn -yla, ɔ -ka we 'bhiti saputu sa, 'kplε kpa ɔ! 9 -A ka we gba aɪn -yla pepe, 'in 'mɔ na gba 'yaa da aɪn -yla -slεɛn: -Lagɔgbv a 'nva tia, ɔ -ka we 'bhiti saputu sa, 'kplε kpa ɔ!

10 'Lee, nyuma 'ka 'mɪ 'ŋmɪ kwalɪ da in mia -talɪda, yaayɪ, -Lagɔɔ -nv -wa yɪ? -Innya, -Lagɔɔ -nv in 'yɪbhaa. 'Lee, in 'ka nyumaa dɔvdɔnamanɪ da in mia -talɪda yɪ? In -ka yaa nyumaa dɔvdɔnamanɪee datalɪda -mɪ, in 'na 'ka yaa Klɪsɪ lubhonvnyɔ -zε.

-Lagɔ ka -bha Pɔlv -sa -Zezuu *tɪtɪenyɔ nya

11 Nu, na bhelia, in nεε aɪn -ylaε: -Lagɔgbv na gbaa da, we'e 'bhv nyɪmεε -gbε. 12 Nu, we -ka -amɪ, nyɪmε 'nɪ 'mɪ we 'nyε, 'in nyɪmε yabhlogbɔɔ 'nɪ 'mɪ we -slɔlu, -Zezu Klɪsɪ -slɔlua 'mɪ we 'klv.

13 In mɪ bhaa *Zuifv -Lagɔbvɔ -yloogbv, sa na nɔa a ka we 'nv. Sa na palɪa -Lagɔɔ *leglizɪnya 'klɪyε 'wv 'kva 'tɪtɪ nya, in 'ka wa lasaa 'gbv, a -yi we 'ji. 14 In mɪ bhaa Zuifv -Lagɔbvɔ -yloogbv, in -zi na -lima 'wv Zuifv glaa, 'in in dolu -gɔla bhabha, in -zi wa, -amɪaa dɔkpasɪ lεnvgbv 'wv.

15-16 'In, -mɔv weee 'yu, -Lagɔ ka -bha 'mɪ -sa pepe, -zugba in mɪ -slɔ na 'nyaaa nɔkplε, 'in ɔ yia 'mɪ la ɔ 'nanɪ nya, in 'ka ɔ lubho nv. Da we namanɪa -Lagɔ dɔdv ɔ 'ka 'mɪ 'wv ɔ 'Yu -slɔlu, 'in in 'ka -mɔɔ gbu gba nyuma -wa 'nɪa Zuifv -yla, -bha -bhlokpade in 'nɪ nyɪmε yabhlogbɔɔ 'dɪzɔwɛli layɪbha. 17 'In -wa -zεa 'mɪ 'yu -Zezuu tɪtɪenya, in 'nɪ -maa -gbε mɪ * -Zeluzalɛmɔ, nu, -bhagɪgalɪda in mɪnɪ Alabii -dɔdv -gv, 'bhie, in yia lubhiti -Damasɪgbe nɔkplε.

18 -Zv ta 'plɪa, 'in in yia -Zeluzalɛmɔ mɪ, Pɪɛli yibheliee 'gbv. 'In in li ɔ -gbε 'ylɪ kugbua lε gbu. 19 Nu, we 'nɪ Pɪɛli -yɔ Nyumaa -Kanyɔɔ bheli *Zake 'wɔbhv, in 'nɪ -Zezuu tɪtɪenyɔ -putu 'yɪ 'yli nya.

20 -We na cɛlia da aɪn 'wv, gbvzɔnv -wa, 'in -Lagɔɔ 'dε -yi we 'ji nu, in 'nɪa yɔtvbhv. 21 -Mɔv 'bɪgv, 'in in yia Silii -yɔ Silisi -dɔdv -gv mɪ. 22 Nu, Klɪsɪ leglizɪnya mia Zudee -dɔdv -gv 'nɪ -slɔ 'mɪ 'yɪ 'yli nya. 23 -We wa gbaa waa leglizɪnya 'nva zlɪmε -bhlogbɔɔ, mɔ -wa nu: nyɪmε ɔ palɪ bhaa wa 'klɪyε 'wv, 'in -Lagɔgbv -we ka 'gbv ɔ gva la, ɔ 'ka we lasa, ɔ mɪ -slεɛn we gbada. 24 'In wa yia -Lagɔɔ 'ŋmɪ -mɪnɪda -tv na 'gbv.

2

Wa ka Pɔlv yibheli -Zezuu tɪtɪenyɔ nya

1 -Zv kugbua lε -mɪnva 'plɪa, 'in in -yɔ Banabasɪ 'sɔ yia -Zeluzalɛmɔ lɔmɪ, 'in in yia Titɪ 'wɔbhv, in -yɔ -mɔɔ yi 'yaa mɪ. 2 'In -Lagɔ -slɔlua 'mɪ we 'klv 'gbv, in yia -mɔ mɪ. In -yɔ nyumaa 'yugalɪnya 'kadɪ 'dεkpva gbɛlia 'wlu, -Lagɔgbv na gbaa -wa 'nɪa Zuifv -yla, in ka we 'ji gba wa -yla. In 'nɪ 'yɪbha lubho in nva, 'in in mia nɔda, we tv 'wv bhe. 3 'In 'dεbhie, na nɔnɔnyɔ Titɪ mia *Glεkɪ

nya, wa 'nɪ ɔ *knɪ 'wɔpa -gla nya. ⁴ -Mɔv bhla, yoyobhelia -tɔlvɔ -wa -bhɔa zlmɛ -ain lɔ 'wiemɪ, -maa 'yɪbha yaa ɔ *knɪ 'wɔpapiɛ. Waa nyɪma nɪ ka -ain lɔbhɔ, wa 'ka -amɪaa 'dɛ -yla -tɔtvɛ -Zezu Klisɪ nyɛa -ain -yɔlatitalɪ, 'in wa 'ka -ain titee galɪ 'wɔnɔ lɔ. ⁵ Nu, waa nyɪma -manɪ, -a 'nɪ wa 'wlu zɔ laslɔlv 'kienyii -kpɔa, 'in -Lagɔgbɔ 'ka ain nyɪdɪ -tɔ gbɔzɔnɔ nya.

⁶ 'In -wa mɪa leglizɪnyaa 'yugalɪnya 'kadɪ nya nɪ, -we wa -mɪa, we 'nɪ 'mɪ 'yɪliya 'wɔ -lu yabhlogbɔɔ nya -mɪ, -we ka gbɔ -wa, -Lagɔ'ɔ yla nyɪmaa ku -yɔ, in nɛɛ, waa nyɪma -manɪ 'nɪ 'mɪ -yla gba -gla nya nɪ, in nɔ gbɔ -putu yabhlo ɛ lɔ. ⁷ 'In, wa ka we yibheli nɪ, sa -Lagɔ dia we 'gba Piɛlɪ 'wlu, 'in ɔ gbaa Zuifɔ -yla -Lagɔgbɔ, 'sa ɔ dia 'mɪ we 'gba 'wlu, 'in na gbaa nyɪma -wa 'nɪa Zuifɔ -yla -Lagɔgbɔ. ⁸ Nu, -Lagɔ -ɔ nɔa lubhɔ, 'in ɔ yia Piɛlɪ ɔ tietienyɔ -zɛlɪ Zuifɔ nyɪdɪ, mɔ -bhlokpɔdɛ nɔa lubhɔ, 'in ɔ yi 'yaa -amɪ ɔ tietienyɔ -zɛlɪ, nyɪma -wa 'nɪa Zuifɔ nyɪdɪ. ⁹ Nu, nyɪma -yi *'Zake, Sefasɪ* we -yɔ *Zaan, leglizɪnyaa 'yugalɪnya 'kadɪ nya, 'in 'nanɪ -Lagɔ nɔa 'mɪ 'wɔ, -maa ka we yibheli. 'In wa yia in -yɔ Banabasɪ kwɛɛ kpa. Sanɛɛ 'sa -a bhliɪ wɛlɪ -bhlo, -amɪa 'ka nyɪma -wa 'nɪa Zuifɔ nyɪdɪ lubhɔ nɔ, 'in wamɪa 'ka Zuifɔ nyɪdɪ lubhɔ nɔ. ¹⁰ Gbɔ yabhlogbɔɔ wa yɪbhaliɪ -ain: wa nɛɛ -a 'na dlɔlv leglizɪnyaa bobabhanya 'wɔ -nɪ, 'mɔ -amɪ nɔa ɛ dlɪ weɛ nya.

Pɔlv palɪa Piɛlɪ -yla gbɔ la Antiɔsvgbɛ nɔkplɛ

¹¹ 'In da Piɛlɪ nɪnia Antiɔsv, gbɔnyuu ɔ nɔa ɛ, in yia we ɔ 'klɔsvbha. ¹² Nu, da nyɪma 'Zake tiea, -maa 'nɪa -slɔ nɪni, -zugba Piɛlɪ -yɔ -Lagɔnyɪma -wa 'nɪa Zuifɔ lia dabɔdɔ. 'In da -maa nɪnia, ɔ yia wa nya lilie 'yɪlɪgbeli, ɔ yia wa gwevɪa. -We ka gbɔ -wa, Zuifɔv -Lagɔnyɪma gɔa nyɪmaa knɪ 'wɔpapiɛ 'wɔ, 'ma ɔ sɔa. ¹³ 'In -amɪaa -Lagɔbhelia Zuifɔ yia Piɛlɪ dlɪ 'sɔ -bhogbɔ lɛnɔ, 'in Banabasɪ 'dɛgbolɔ yi 'yaa we lubhɔ.

¹⁴ Da in 'yia we -yɔ nɪ, wa'a kpa wa 'dɛ tiklɪ -Lagɔgbɔv gbɔzɔnɔv sɔlv, 'in in nɛɛ Piɛlɪ -yla nyɪmaa -zejila 'wɔvɛ: «-Mɪ mɪ Zuifɔ nya, 'in -in yia -wa 'nɪa Zuifɔ, -maa lɛnɔgbɔ lɛnɔ, -in 'nɪ we Zuifɔv titee sɔlv lɛnɔ. 'In sa -in

mneni -in 'ka gba nyɪma 'nɪa Zuifɔ, wa nɔ -gla nya Zuifɔv lɛnɔgbɔ lɛa?»

Zuifɔ -yɔ -wa 'nɪa Zuifɔ ka nyɪma tiklɪ -zɛ dlɔzvɔvɛ 'gbɔ

¹⁵ -Amɪa mɪa, Zuifɔv 'zayli -a -mɪa, -a 'nɪ gbɔnyuu -lɛnɔnyɪ, -wa'a zɔa -Lagɔv tite 'nɔŋwɛ, wa nyɪdɪ. ¹⁶ -Mɔv bhla, -a -yi we 'ji nɪ, -Lagɔ'ɔ yibheli nyɪmɛ, nyɪmɛ tiklɪ nya *Moizɪ titee 'nɔŋwɛzvɔvɛ 'gbɔ, nɪ, dlɔzvɔvɛ -bhlogbɔɔ -Zezu Klisɪ -gɔv gbɔ -wa. We 'gbɔ, -amɪa yi 'yaa -Zezu Klisɪ gbɔ -yɔŋwɪnɪ, 'in -Lagɔ 'ka -ain yibheli nyɪma tiklɪ nya, -amɪaa dlɔzvɔvɛ Klisɪ 'wɔv 'gbɔ. Nu, we 'nɪ titee 'nɔŋwɛzvɔvɛ gbɔ. Nu, -Lagɔ 'na 'ka nyɪmɛ yabhlogbɔv yibheli nyɪmɛ tiklɪ nya, titee 'nɔŋwɛzvɔvɛ 'gbɔ.

¹⁷ 'In, we -ka nɪ, tiklɪmɪmɛ -Lagɔ 'yɪliya 'wɔv da -a mɪ -talɪda Klisɪ 'gbɔ, 'in -a -ka 'ya gbɔnyuu -lɛnɔnyɪ nya -mɪ, -wa 'nɪa Zuifɔ 'bhisa, 'lee, Klisɪ paa nyɪma 'kɔayli wa nɔ gbɔnyuu ɛ yɪ? -Innya! ¹⁸ 'In 'yɪbha zlmɛ in 'ka -mɪ tiklɪ -Lagɔ 'yu, titee 'nɔŋwɛzvɔvɛ 'gbɔ, 'in in yia we bɪbhɔ. In -ka we lɔ lɔbhiti, -zugba na 'dɛ in 'nɪa titee 'nɔŋwɛzvɔvɛ 'wɔnɔ. ¹⁹ Nu, we -ka tite -bhlo, mɔ -laa 'mɪ tɪtɪɛ, 'in we -ka -amɪ, in ka tɪ titee gbɛgbɛɪn, 'in in 'ka 'yɪliyɔgada -tɔ -Lagɔv gbɛgbɛɪn. 'In in yia *su -gɔ tɪlɪ Klisɪ nya. ²⁰ 'In, in -ka 'yɪliyɔgada -mɪ, we 'nɪ na dɛ -ga 'maslɛn 'yɪliyɔ, nɪ, Klisɪ -gaa 'yɪliyɔ 'mɪ 'wɔ. Nu, -Lagɔv 'Yu ka na zɛkalɛ -slɔlu, 'in ɔ yia ɔ 'dɛ wɪa na 'gbɔ, ɔ dlɔzvɔvɛ nya na ku -gaa -slɛn da 'yɪliyɔ. ²¹ Nu, in 'na 'ka -Lagɔv 'nanɪ daa gba -innya. We -ka nɪ, tite nɔ nyɪmɛ tiklɪ -Lagɔ 'yu, -zugba bhe Klisɪ tɪa.

3

-Lagɔ yibhelia nyɪma, nyɪma tiklɪ nya Klisɪ dlɔzvɔvɛ 'gbɔ

¹ Oo -Galasii -nyɪma, -gɔwɔtɔnyɪ, nyɔɔ -salɪ ain a? Wa 'nɪ da ain -Zezu Klisɪ *su -gɔ lakɔlvɛ 'klɔslɔlu vaa? ² Nu, gbɔv gɔ -bhlo mɪa da, a 'palɪ we 'bɪgɔ. Zuzu 'Pɔpa a 'yia, tite 'nɔŋwɛzvɔvɛ 'gbɔ a yia ɔ 'yɪ yaayɪ, -Lagɔgbɔ a 'nɔa, a zɔa dlɪ -gɔv gbɔ -wa yɪ? ³ Sa amɪaa -gɔ 'ka 'ya sa 'wɔtɔa? A ka -Lagɔgbɔv gwɛdɪ -Lagɔv Zuzu nya, 'in a 'yɪbha a 'ka -slɛn we 'wlubha amɪaa 'dɛɛ 'tɪɛ nyaa? ⁴ -We weɛ 'wɔ a 'plɪa, bhe -wa yɪ? -Innya,

* 2:9 Piɛlɪ.

we 'nɪ mneni we 'ka bhe -zε. ⁵ 'In -Lagɔ -ka ɔ Zuzu ain 'nye, -zugba ɔ nu gwɛdigbu lɛ ain nyidi, amiaa titee 'nɔŋwɛzɔvɛe gbv -wa yaayu, -Lagɔgbv a 'nva 'in a zva dli -gɔv 'gbv, ɔ nva we lɛ yi?

*-Lagɔɔ dliɔvɔvnyɔ *Ablaamv*

⁶ Nu, *-Lagɔsɛbhɛ nɛɛ *Ablaamv daae: «ɔ ka -Lagɔ dli -gɔ vɔ. ɔ dliɔvɔvɛe 'gbv, -Lagɔ yia ɔ yibheli nyime tiklu nya.»

⁷ We 'gbv, a yibheli we 'ji nu, -wa zva -Lagɔ dli -gɔ, ma -wa Ablaamv 'yuoyuaa 'debhie. ⁸ -Lagɔsɛbhɛ ka we gba, nu, nyima -wa 'nia Zuifu, wa dliɔvɔvɛe 'gbv -Lagɔ yia wa yibhelia nyima tiklu nya, ɔ 'de 'yu. We 'gbv, -Lagɔ yia Ablaamv -yla wee gbvɔvɔvɔ -mɪni gba pepe nu:

«'Nyu wa yia dɔvɔgɔ -nyuma weee lanɔwnaa -na 'gbv.»

⁹ Ablaamv ka -Lagɔɔ gbv -yɔŋwnu, 'in -Lagɔ yia ɔ 'nyulanɔwna. 'Sa -bhloo 'de -wa weee ŋwnua -Lagɔɔ gbv -yɔ, -Lagɔ ŋwnaa wa 'nyula.

¹⁰ Nu, -wa weee zva titee 'nɔŋwɛzɔvɛe dli -gɔ, mɛ yia wa kpa. Nu, -Lagɔsɛbhɛ nɛɛ: «-We weee mia celɪda -Lagɔɔ titee 'sɛbhɛ 'wɔ, -ɔ'ɔ zva we 'nɔŋwɛ 'kɔmɔv, mɛ yia ɔ kpa.»

¹¹ We mɪ 'ya gbvɔvɔvɔ nya, nu, nyime yabhlogbɔɔ 'nɪ mneni ɔ 'ka -mɪ tiklu -Lagɔ 'yu titee 'nɔŋwɛzɔvɛe 'gbv. Nu, -Lagɔsɛbhɛ nɛɛ:

«-ɔ -Lagɔ yibhelia nyime tiklu nya dliɔvɔvɛe 'gbv, 'yliyɔgagɪe -mɔɔ yia 'yia.»

¹² 'In titee 'bhv dliɔvɔvɛe -gbɛ. Nu, we mɪ 'ya celɪdaɛ:

«-ɔ zva titee lɛnɔgbv weee 'nɔŋwɛ, ɔ -tv we lɛnɔda 'kɔmɔv, 'in ɔ 'ka 'yliyɔgagɪe 'yi.»

¹³ Klisi ka ɔ 'de mɛyɔlatɪnyɔ -zɛli -amiaa 'bɪgɔ, sanɛɛ 'sa ɔ zɪtɪa -ain 'wɔ titee mɛ kwɛɛ. Nu, we mɪ celɪda -Lagɔsɛbhɛ 'wɔɛ: «Nyɔɔ nyɔɔ wa -ka bɪzɪ su 'wlu, mɛ mɪ ɔ -nv nya.»

¹⁴ Nu, sanɛɛ 'sa we nva, 'in 'nyulanɔwna -wɛli -Lagɔ gbaa Ablaamv -yla, nyima -wa 'nia Zuifu, wa 'ka we 'yi -Zezu Klisi 'gbv. 'In Zuzu -Lagɔ gbaa ɔ 'ka wla, -a 'ka we 'yi dliɔvɔvɛe 'gbv.

Tite -yɔ -lu -we -Lagɔ gbaa ɔ 'ka wla

¹⁵ Na bhelia, dɔvɔ -gɔv gbv yabhlo na yia da palia: we -ka nu, wɛli nyime 'kaa tɪ, ɔ -ka we tɪ sazɔv sa, nyime yabhlogbɔɔ 'nɪ mneni ɔ 'ka -bha we lasali, 'in ɔ 'na 'ka we -gɔ -lu yabhlogbɔɔ palɪ. ¹⁶ Cun, -li -we -Lagɔ 'kaa wla, ɔ ka we gba Ablaamv -yɔ ɔ 'yuoyu -yla. 'In -Lagɔsɛbhɛ 'nɪ -gbaɛ: «Ablaamv -yɔ ɔ 'yuoyua,» 'in -mɔv 'ka 'wlv nɛɛ nyima duuun gbv wa gba, nu, -Lagɔsɛbhɛ nɛɛ saɛ: «-In -yɔ -na 'yuoyu,»

nyime yabhlogbɔɔ we saa 'ŋni, mɔ -wa Klisi.

¹⁷ -We in 'yɪbhaa in 'ka gba mɔ nu: -Lagɔ ka wɛli tɪ Ablaamv -yla, 'in ɔ nɛɛ, -gɔ ɔ yia we 'yiligbea -kli. -Zɔv 'wlu 'sɔ -zɔ glv -bhlo 'ya kugbua (430) 'plia, 'bhie, Moizu tite yia yi. -Mɔv 'nɪ mneni -mɔv 'ka wɛli -Lagɔ tɪa -bhalasali, 'in -lu -Lagɔ gbaa ɔ 'ka wla, we 'nɪ mneni we 'ka we lasa. ¹⁸ 'In we -ka nu, 'bɪ -we -Lagɔ wlaa, titee sɔlv wa yi we, -zugba we 'nɪ -lu -Lagɔ gbaa ɔ 'ka wlaa sɔlv 'bhv, 'in, -lu -we -Lagɔ gbaa ɔ 'ka wla, mɔ -yɔ ɔ -slolua ɔ 'nanɪ Ablaamv -yla.

-We ka 'gbv -Lagɔ yia tite palɪ

¹⁹ 'In lɛɛ -lu ka 'gbv -Lagɔ yi tite palɪ nyima -yiaa? Palɪ ɔ palia we, 'in da nyima -saa ɔ dɔmagbɔ 'nɔŋwɛ ɔ 'ka we -slolu. 'In we 'ka 'sa lɛnɔda -tv tiklu, 'in Ablaamv 'yuoyu -ɔ ka 'gbv -Lagɔ gbaa ɔ 'ka Ablaamv -lu 'nye, 'in -mɔɔ yiyibhla 'ka nɪni. -Lagɔ zva wee tite 'anzɪnya ŋwɛɛ, 'in 'anzɪnya yia Moizu 'wɔbhv 'kɔlv nya, -Lagɔ -yɔ nyima nyidi.

²⁰ Nu, kɔlv mia, nyima 'sɔ nyidi ɔ mia. 'In, -Lagɔɔ 'debhlogbɔɔ: ɔ 'nɪ kɔlv -ka.

²¹ -Mɔv gbaa nu, -li -we -Lagɔ gbaa ɔ 'ka wla, tite mɪ we -yɔv nya yi? -Innya! We -ka nu, -Lagɔ ka tite yabhlo palɪ, we mneni we 'ka nyima 'yliyɔgagɪe 'nye, -zugba nyime mneni yaa ɔ 'ka nyime tiklu -zɛ -Lagɔ 'yliya 'wɔ, titee 'nɔŋwɛzɔvɛe sɔlv. ²² We 'nɪ 'sa -mɪ, nu, -Lagɔsɛbhɛ nɛɛ, dɔvɔgɔli weee mɪ gbvnyuuu 'tite zɔ. 'In -lu -we -Lagɔ gbaa ɔ 'ka wla, nyima -wa ŋwnua -Zezu gbv -yɔ, -maa 'ka we 'yi, wa dliɔvɔvɛe -Zezu Klisi -gɔv 'gbv.

²³ Da -Zezu Klisi dliɔvɔvɛe bhla 'nia -slɔ nɪni, -zugba -a mɪ -kaslɔcian nya tite kwɛɛ, wee dliɔvɔvɛe -Lagɔ 'kaa -ain 'klɔslolu we wɔwɔv nya. ²⁴ Sanɛɛ 'sa, tite -zɛa -amiaa 'yliyɔvɔvɔvɔ tiklu, 'bhie, Klisi yia yi, 'in -a 'ka nyima tiklu -zɛ -Lagɔ 'yliya 'wɔ, ɔ

dliguzuzvee 'gbu. 25 -Slɛɛn, -Zezu Klisu dliguzu bhla ka nynii 'gbu, -a 'nɪ 'maslɛɛn ɔɔ 'yliyɔzɔnyɔ -mɔni kwɛɛ -mɪ.

26 Nu, a 'dɛ weee mɪ -Lagɔɔ 'yua nya -Zezu Klisu dliguzuzvee 'gbu. 27 Nu, amia weee -wa wa batizea Klisu 'wɔ, a ka Klisu 'wɔwɔlɔ -zɛ. 28 We 'gbu, -Lagɔɔ 'yliya 'wɔ, 'wɔsɪsalɪda 'nɪ Zuifu -yɔ -wa 'nɪa Zuifu nyɪdɪ -mɪ, we 'nɪ galɪ -yɔ nyɪma -zɔnɔ nyɪdɪ -mɪ, 'in we 'nɪ nɔkpasi -yɔ 'ɲwɪ nyɪdɪ -mɪ. Nu, a 'dɛ weee -bhlo -Zezu Klisu 'wɔ. 29 A mɪ Klisu -nɔ nyaa 'gbu, a mɪ Ablaamɔɔ 'yuoyua nya. 'Bɪ -Lagɔɔ gbaa ɔ 'ka wla, 'yia a yia we.

4

Nu, -a 'nɪ 'maslɛɛn galɪ, -Lagɔɔ 'yua -a -mɪa

1 -We in 'yɪbhaa in 'ka gba mɔ nɪ: 'bilinyɔ -ka -slɔ 'yɪslɔkpɪlɛ nya -mɪ, 'wɔsɪsalɪda 'nɪ ɔ -yɔ gaylo nyɪdɪ -mɪ, 'in -zugba mɔ -wa wee 'bɪ weee -kanyɔ. 2 Nu, nyɪma -wa zɔa ɔ, 'in -wa zɔa ɔ -li 'yliyɔ, ɔ mɪ wa kwɛɛ tɪklɪ, 'in bhla -we ɔ dɪdɛ 'paa ɲwɛɛ, 'in we nynia. 3 Nu, 'sa -bhloo 'dɛ we mɪa -amɪaa -nɔ nya. Da -a mɪa zɪmɛ 'yɪslɔkpɪlɛ 'bhisa, -a mɪ dɔdɔgɔɔ 'tɪtenyaa galɪ nya. 4 'In, bhla -we -Lagɔɔ zɔa, da we nynia 'cɛ, ɔ yia ɔ 'Yu yoo 'pa. ɲwɔnɔ gwalia ɔ, 'in ɔ yia Zuifu titee zɔnyɪmɛ -zɛ. 5 'In -wa mɪa tite zɔ, ɔ 'ka wa 'wɔzɪtɪ. Sanɛɛ 'sa ɔ 'kaa -aɪn -Lagɔɔ 'yua -zɛlɪ.

6 -Lagɔɔ 'ka we -slolu a mɪ ɔ 'yua nyaa 'gbu, ɔ yia ɔ 'Yuu Zuzu yoo 'pa -amɪaa dibhe 'wɔ, Zuzu ɔ kpɪa 'wɔ: «Aba* , 'oo Dide!» 7 We 'gbu, -in 'nɪ 'maslɛɛn gaylo, nu, -Lagɔɔ 'yu -in -mɪa. 'In -in mɪ ɔ 'yu nyaa 'gbu nɪ, -in mɪ 'ya 'bilinyɔ nya -Lagɔɔ 'nanu sɔlɔ.

Pɔlɔ lɔa dli -Galasii -nyɪmaa 'gbu

8 Zɪmɛ a -yɔ -Lagɔɔ 'nɪ wɛlɪ -ka, -zugba a mɪ bɔbɔlɪi galɪ nya, 'in -mɔɔnyaa 'nɪ -Lagɔɔ -zɔnɔ nya -mɪ. 9 'In -slɛɛn a -yi -Lagɔɔ, -we in 'kaa gba mɔ -wa nu, -Lagɔɔ -yi aɪn. Dɔdɔgɔɔ 'tɪtenya, -we 'nɪa 'tɪtɛ 'wɔ -ka, 'in -we 'na 'kaa aɪn -lu yabhlogbɔɔ -yla lɛnɔ, sa a bhiti 'ya lɔ -mɔɔ zɔa? Sa a 'yɪbha a 'ka 'ya -mɔɔ galɪ -zɛa? 10 'Ylɪ klaa, 'cɔ klaa, bhla klaa, we -yɔ -zɔ tɔlɔaa 'nɔɲwɛzɔzɔve -wa amɪaa -yɔkpagbu. 11 Amɪaa 'gbu na nɔa nyanɔ: lubho weee in nɔa amɪaa 'gbu, bhe we yia 'wɔtɔa yɪ?

12 Na bhelia, amia na bhuhhoe, a -mɪ 'mɪ 'bhisa, -we ka gbu -wa, -amɪ ka na 'dɛ nɔ amia 'bhisa titee gbɛgbɛɪn. 'In a 'nɪ 'mɪ gbɔnyuu yabhlogbɔɔ -yla lɛnɔ, da in mɪa amɪaa -gbɛ. 13 'In -we nɔa lɛ, 'in in yia zɪmɛ amɪaa -gbɛ -tɔ, 'in in yia aɪn -yla -Lagɔɔgbu gba, a -yi we. Gu in kaa -yɔɔ gbu -wa. 14 Na guzɔ -nɔ mɪ laylagbu nya amɪaa -nɔ nya, 'in a 'nɪ 'mɪ 'wɔnyɛ, 'in a 'nɪ 'mɪ kwɛɛ -sa. Nu, -Lagɔɔ 'anzɪ yabhlo 'bhisa a kpaa 'mɪ, -Zezu Klisu 'dɛgbolu 'bhisa. 15 Da amɪaa zɪmɛɛ 'mɔna -tɔlɔa? -We in 'kaa gba amɪaa daa mɔ -wa nu, we -ka yaa 'yli wa sa -mɔ, -zugba a ka -mɔ amɪaa 'yli -sa, a ka 'mɪ we yoo 'nyɛ! 16 'Lee, gbɔzɔnɔgbu na gbaa da aɪn -yla, we 'gbu in yia amɪaa tɔnyɪmɛ -zɛ -slɛɛn yɪ?

17 Waa nyɪma -wa nynia aɪn -yɔla, wa 'nɪ amɪaa zɛkalɪ sazɔnɔ sa. Wa 'yɪbha wa 'ka aɪn 'mɪ 'bɪ -sa, 'in a 'ka wa 'bɪbholu we gbu -wa. 18 Cɪn, gbɔzɔnɔ -wa, nyɪmaa zɛkalɪɛ -ka aɪn ye sazɔnɔ sa, mɔ nanɪa 'yli. We -zɛ dlɪ -zɔnɔ nya. A nɔ we lɛ bhla weee nya, we 'na -zɛlɪ na 'yɪbadɪ -bhlogbɔɔ -nɪ. 19 Na 'yua, amɪaa 'gbu in mɪ 'yaa da sɪada lɔ, nɛɛ ɲwɔnɔ -bho luzi, mɔ. 'In in mɪ 'sa sɪada tɪklɪ, 'in Klisu 'ka aɪn 'wɔladɪlɪ, 'in a 'ka Klisu 'wɔwɔlɔ -zɛ kpɛɛn kpɛɛn. 20 Nu, in 'yɪbha in 'ka bhla -mɪnɪ nya aɪn kwesi -mɪ, in 'ka aɪn -yla gba sɔ -putu lɔ. -We in 'kaa lɛnɔ -slɛɛn, in 'nɪ we -yi. Amɪaa 'gbu dlɪlɔe mɪa da 'mɪ -yɔ.

**Agaa -yɔ *Salaa gbɔɔ 'wɔpalɪgbu*

21 A gba -slɔ we 'mɪ -yla, amia -wa 'yɪbhaa a 'ka Moizu tite 'nɔɲwɛ zɔ, -we wee tite -mɪnɪ 'sɛbhɛ gbaa, a'a 'nɔ wee? 22 Nu, we mɪ cɛlɪda we 'wɔɛ, Ablaamɔ 'yɪ nɔkpasuyua 'sɔ. 'Yabhlo ɔ -yɔ gaylɔɲwɔnɔ *Agaa gwalia, 'in -gɔdɔ ɔ -yɔ nyɪmɛzɔnɔɲwɔnɔ *Sala gwalia. 23 Nu, 'yu ɔ -yɔ gaylɔɲwɔnɔ Agaa gwalia, nyɪmaa dɔmagbɔɔ sɔlɔ wa gwalia -mɔɔ. 'In ɔ ɔ -yɔ nyɪmɛzɔnɔɲwɔnɔ gwalia, wɛlɪ -Lagɔɔ wlaa, we sɔlɔ wa gwalia -mɔɔ. 24 Wee gbɔɔ 'wɔpalɪgbu -mɪnɪ 'jɪ -tɔ 'wɔ, waa 'ɲwɪ 'sɔ -manɪ 'wɔsuslɔluee gbu 'sɔ wa slɔlua. We tɪanɔ mɪa, *'wɔsuslɔluee -we -Lagɔɔ -yɔ Ablaamɔ -yɔ *Izlaɛlɪnyɪma nɔa lɛ -gɔgɔ wa laa *Sinaii 'wlu, we yli -wa Agaa, wee 'wɔsuslɔluee tite nɔa nyɪma galɪ 'wɔ. 25 Nu, Agaa mɪa, mɔ -wa Sinaii -gɔgɔ Alabii -dɔdɔ -gɔ. Mɔ -wa dɔdɔ -mɪnɪ -gɔɔ -Zeluzalɛmɔgbɛ,

* 4:6 Zuifɔwɛlɪ -wa. We jɪ -wa: «-Baba».

-we ka gbu -wa, we -yɔ we 'yua weee m galɪ nya. ²⁶ Nu, yalu -Zeluzalemɔ mia, mɔ -wa -Zeluzalemɔ -we 'nia gaylo nya -mɪ, 'in mɔ -wa -amɪaa 'nyaa. ²⁷ Nu, we mɪ cɛlɪda -Lagɔsɛbhɛ 'wɔɛ:

«Gblotɔŋwɔɔ, a li 'mɔna!
Ama 'nia 'yugwalɛɛ kuu 'cɔnɔɛɛ 'ji -yi,
a 'kpi 'wɔ 'mɔna nya!

Nu, 'wɔnyɛŋwɔɔ yua yia 'wɔzumanɪa,
wa 'ka 'wɔyɪbhanŋwɔɔ 'yua 'wɔzi.»

²⁸ 'In amɪa, na bhelia, wɛli -Lagɔ wlaa amɪa mia we -gɔɔ 'yua nya, *Izakɪ 'bhisa. ²⁹ Zlɪmɛ, 'yu wa gwalia nyɪmaa dɔmagbɔɔ sɔɔ, mɔ palɪa -ɔ wa gwalia -Lagɔɔ Zuzuu sɔɔ 'kɪyɪɛ 'wɔ. 'In 'sa -bhloo 'dɛ we mia dɛslɛɛn nɔda. ³⁰ 'In -Lagɔsɛbhɛ nɛɛ lɛa? We nɛɛ:

«-In vu gaylonŋwɔɔ -yɔ ɔ 'yu.
Nu, gaylonŋwɔɔ 'yu -yɔ nyɪmɛzɔnɔŋwɔɔ 'yu
'nɪ mneni wa 'ka wa didee 'bɪ dlili.»

³¹ We 'gbu, na bhelia, -amɪa 'nɪ gaylonŋwɔɔ yua, nyɪmɛzɔnɔŋwɔɔ 'yua -a -mia.

5

-Zezu Klisi ka -ain gaylo -flii -sa

¹ Klisi ka -ain gaylo -flii -sa, 'in -a 'ka -amɪaa 'dɛ -yla -mɪ sazɔnɔ sa. A -tɔ -mɔɔ sɔɔ gege, 'in a zɔ amɪaa 'dɛ 'yliyɔ, a yi 'ya galɪ -zɛ lb.

² A yla, -amɪ Pɔɔɔ nɛɛ ain -ylaɛ: wa -ka ain *knɪ 'wɔpa, a 'ka -mɪ tiklu -Lagɔ 'yu nɪ, -zugba Klisi 'nɪ -lu yabhlogbɔɔ nya -mɪ amɪaa -nɔ nya. ³ In nɛɛ 'ya ain -yla -tapɛɛ, nyɔɔɔ nyɔɔ -ka knɪ pla, ɔ zɔ tite weee 'nɔŋwe -gla nya. ⁴ Amɪa -wa 'yɪbhaa -Lagɔ yibheli ain nyɪma tiklu nya titee sɔɔ, a -yɔ Klisi ka 'wɔdɔ. 'In -Lagɔɔ 'nanɪ ka ain 'wɔbɔ. ⁵ Nu, we -ka -amɪa, -Lagɔ -a dia dli 'wɔ, mɔ yia -ain yibhelia nyɪma tiklu nya ɔ 'dɛ 'yu, 'in 'mɔ -a mia wɔda, -Lagɔɔ Zuzuu 'tite -we nɔa -amɪaa dlizɔzɔɛ 'wɔ lubho, we nya. ⁶ Nu, -Zezu Klisi 'wɔ, -in 'ka knɪ 'wɔ -mɪɔɔ, -in 'nɪ knɪ 'wɔ -mɪɔɔ, -mɔɔ 'nɪ gbu yabhlogbɔɔ. Nu, -we nanɪa 'yli, mɔ -wa dlizɔzɔɛ -we nɔa gbu lɛ nyɪmɛɛ zɛkalɪɛ nya.

A 'na 'bhitili gaylo 'wɔ lb -nɪ

⁷ A ka -gwagwɛ gwɛdɪ 'nanɔɔ, nyɔɔ yɔmanɪ amɪaa bhɔ 'wɔ, nu, a 'na zɔɔ gbuzɔnɔ 'nɔŋwe -nia? ⁸ -We wa gbaa ain -yla, 'in wa yia ain lu, -Lagɔ -ɔ laa ain, we 'nia ɔ -gbɛ 'bhɔ. ⁹ Lee, wa'a gba da «*Gɔɔ -sɛɛ wa

palɪa 'flooɔ 'pue weee -yɔ, mɔ yliɪa wee»? ¹⁰ -Amɪ mia, Nyɪmaa -Kanyɔ 'wɔ, na dli mɪ ain -gɔ nu, amɪa 'na 'ka 'wlukɔɔn lapɔpalɛ -putu 'yi. 'In nyɪmɛ -ɔ -ka amɪaa 'wlu -nyumɔ, -Lagɔ yia ɔ -kasɔ 'wɔpaa.

¹¹ We -ka -amɪ, na bhelia, we -ka knɪplagbɔ in mɪ yaa gbada gbuzɔnɔ sa, lɛɛ ka 'gbu wa pa 'mɪ 'kɪyɪɛ 'wɔa? We -ka yaa 'sa -mɪ, -zugba, Klisi su -gɔ tɪlɪgbɔ in mia gbada, we 'na 'ka nyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'cɛdlɔ -la. ¹² Nu, -wa nɔa amɪaa dli zɔ bidi -bidi bidi, wa lɛli 'ya wa 'dɛ!

¹³ Na bhelia, amɪaa 'dɛ -yla -tɔtɔɛɛ 'gbu -Lagɔ yia ain la. A 'na 'yɪlɪgbeli we -gɔ, 'in a 'ka amɪaa yɪcɛɛ lɛnɔgbɔ lɛnɔ -nɪ. Nu, a nɔnɔɔ lubho -yla zɛkalɪdli nya. ¹⁴ Nu, wɛli gɔ -bhlo nɪ nɔkplɛ tite weee 'bhaa 'wlu:

«-In -kali -na -libheyii zɛ -na 'dɛ 'bhisa.»

¹⁵ Nu, -fliinɪma 'bhisa, a -ka mɪmnɔda -mɪ, a -ka lɛnɔnɔda -mɪ, a zɔ amɪaa 'dɛ 'yliyɔ, a yi amɪaa 'dɛɛ klu lasa.

Zuzu 'Pɔpa -galɪ ain 'yu

¹⁶ In nɛɛ ain -ylaɛ: a nɔ -Lagɔɔ Zuzuu sɔɔ, a yi 'maslɛɛn amɪaa yɪcɛɛ dliwɔnɪnɪgbɔ lɛnɔ. ¹⁷ Nu, -amɪaa yɪcɛɛ dliwɔnɪnɪgbɔ -yɔ -Lagɔɔ Zuzu 'nɪ wɛli -bhlo -ka, 'in -Lagɔɔ Zuzu -yɔ -amɪaa yɪcɛɛ dliwɔnɪnɪgbɔ 'nɪ wɛli -bhlo -ka. Nu, -yɔ we mɪmnɪa, 'in -we a 'yɪbhaa a 'ka lɛnɔ, a yi we lɛnɔɛ kwɛyɔmneni. ¹⁸ We -ka nu, -Lagɔɔ Zuzu -galɪ ain 'yu, -zugba a 'nɪ 'maslɛɛn tite zɔ -mɪ, 'in we 'nɪ 'maslɛɛn ain ŋwɛzi.

¹⁹ 'In -a -yi -amɪaa 'dɛɛ yɪcɛɛ lɛnɔgbɔ, -we -wa: mɔtɪnɪ klaa, pɔɪnplagbɔ klaa, we -yɔ gbɔnyuu weee lɛnɔɛ, ²⁰ yoyolagɔ weee bɔbɔɛ, -dlabhiiaa lɛnɔɛ, nyɪma 'wɔnyɪnyɛnɪɛ, -zɛsasiɛ, zenɪnɔnɔɛ, 'cɛpapɪɛ, -yɔmɪmnɪɛ, zɔa 'wɔdɪɪɛ, gwɛpapɪɛ -pue ŋwɛɛ, ²¹ nyɪmɛ -putuu -luu dli 'wɔnyɪnyɛ, nɔ nyɪmɛɛ 'bhabhiɛ, nyɔgbalɪliɛ, 'in we -yɔ we 'wɔwɔɔ -gbɔ tɔɔɔɔ lɛnɔɛ. In ka we gbu ain -yla gba tia, 'in 'mɔ na gbaa -slɛɛn da ain -yla: nyɪma -wa nɔ 'saa, -maa 'na 'ka *-Lagɔɔ nyɪmaa 'wlulapɪɛ 'wɔ 'bɪ 'yi.

²² Nu, zɔzɔnɔgbɔ bhɔa -Lagɔɔ Zuzuu -gbɛ, mɔ nɪ: zɛkalɪdli, 'mɔnadli, 'wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ, dliɪɛ, gbu -zɔnɔɔ lɛnɔɛ, dli -zɔnɔ -kakiɛ -yɔ wɛli -gutɔtɔɛ, ²³ dli -dlɔɔ -kakiɛ, we -yɔ 'dɛɛ dli lakpakpiɛ 'sɔ. Tite -e -sɔɔ -mɔɔ weee -yɔ

'wɔ. 24 -Wa mia [-Zezu] Klisu -nu nya, wa yiceε -yɔkpagbu -yɔ we dliwɔnyigbu, wa ka we lakulɔ *su -gɔ. 25 -Lagɔɔ Zuzu ka -ain 'yliyɔgagie 'nyεε 'gbɔ, -a nɔ 'ya ɔɔ Zuzuu sɔɔ. 26 -A 'na 'ylimani -amɔaa 'dε -ni, -a 'na lilali 'cɛdlɔ -ni, -a 'na nonnu zenyi -gbε -ni.

6

A sɔsalɔ 'wɔ amɔaa -yɔgbɔɔ 'gba nya

1 Na bhelia, we -ka nu, nyime yabhlo ka gbɔnyuu lɔbhilili, amɔ -wa nɔa -Lagɔɔ Zuzuu sɔɔ, a 'slamani ɔ 'wɔ -Lagɔɔ 'yloogblɔ. 'In a nu we lε dli -dlɔɔ nya. A zu amɔaa 'dε 'yliyɔ, amɔ yi 'ya laylagbu lɔbhilili. 2 A sɔsalɔ 'wɔ amɔaa -yɔgbɔɔ 'gba nya. A -ka 'sa nu, -zugba Klisu tite a bhelia 'yli. 3 We -ka nu, nyime yabhlo pɔpali 'wlukɔɔn la nu, ɔ mi nyime 'kadɔ nya, 'in -zugba ɔ 'ni -lu yabhlogbɔɔ nya -mi ni, ɔ 'dεgbolu ɔ nɔa -dawli 'wɔ. 4 Nu, nyime -ɔ -ka -mi, ɔ bhli ɔ 'dεε lenɔgbɔ 'yliyɔ la, 'in -we ɔ nɔa lε, we -ka 'ylinani ni, ɔ -ka ɔ 'dε 'ylimania yi we 'wɔ, we -zε ɔ 'dεbhlogbɔɔ -yla, ɔ 'na pali ɔ 'dε nyime -putu 'wɔ -ni. 5 'In nyime -ɔ -ka -mi, mɔ 'kaa ɔ 'dεε 'gba 'wɔbhɔ.

6 Nyime -ɔ wa slolua -Lagɔweli, ɔ zɔzɔnɔnya mia, ɔ 'nyε we tɔba nyime -ɔ slolua we ɔ.

7 A 'na nonnu amɔaa 'dε -dawli 'wɔ -ni: nyime'ε pali -Lagɔ gla. -We ka gbɔ -wa, -we nyime gla, we 'ya ɔ yia 'kwaa. 8 -We nania nyimeε yice dɔdɔ, ɔ -ka we glɔ, tɔtɔie 'nia bhloluda -ka, 'mɔ ɔ yia 'kwaa. 'In, we -ka nu, -we nania -Lagɔɔ Zuzu dɔdɔ, 'mɔ ɔ glɔ, 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka, 'mɔ ɔ yia 'kwaa. 9 -A 'na sialɔ gbɔzɔnɔ lenve 'wɔ -ni. We -ka nu, 'kɔa 'ni -ain 'ylilawla, bhla -zɔnɔ yia yia, 'in -lu -a gla, -a 'ka we 'ya 'kwa. 10 We -ka 'sa -mi, da -a kaa bhla, -a nu nyima weε -yla gbɔzɔnɔ lε. -Amɔaa bhelia -wa zɔa -Zezu Klisi dli -gɔ, ma -yla -a 'kaa we lenɔ tia.

'Dɔzɔweli 'wɔbhlolunɔ -yɔ fɔsaweli

11 A yla 'sɛbhεε 'ya 'kadɔ -mɔni, na 'dεε sɔ nya in cɛlia da we ain 'wɔ.

12 Nyima -wa 'yibhaa a pla kni -gla nya, -wa 'yibhaa wa 'yi wa -yɔ gbɔ weε lenɔda, ma -wa. Nu, wa 'yibha tɛin wa 'na 'pali wa 'kɔiyε 'wɔ, Klisu suu 'gbɔ -ni. 13 Nu, waa nyima -wa dia kni la, wa 'dεgbolu'u zu tite

'nonwe. 'In wa 'yibha a pla kni, wa 'ka wa 'dε 'ylimani nu, wa ka ain 'bi ku -yɔti. 14 We -ka -ami, -amɔaa -Kanyɔ -Zezu Klisu sugɔtɔie -bhlogbɔɔ 'gbɔ na ylimania na 'dε. Nu, weε suu 'gbɔ dɔdɔgɔli yia tɔ na gbεgbεin. 'In -ami yia tɔ dɔdɔgɔlii gbεgbεin. 15 Nyime 'ka kni 'wɔ -mɔɔ, nyime 'ni kni 'wɔ -mɔɔ, -mɔɔ 'ni gbɔ. Nu, -we nania 'yli, mɔ -wa, nyime -zε nyime lolu. 16 -Wa weε nɔa na gbɔsloluweli -mɔni -gɔ, -Lagɔɔ 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ -yɔ ɔ nyazɔdli -mi wa -gɔ, 'in we -mi 'ya -Lagɔɔ Izlaɛlnyima weε* -nu nya.

17 Bhla -we yia yia, nyime yabhlogbɔɔ 'na sialɔ 'maslεεn 'mi -ni. -We ka gbɔ -wa, 'kpakɔnnya mia da na ku -yɔ, mɔ slolua nu, -Zezuu -nu in -mia.

18 Na bhelia, -amɔaa -Kanyɔ -Zezu Klisi ŋwana ain 'nyu la. -Amenɔ!

* 6:16 We ji -wa: -Lagɔnyima tikli.

'Sɛbhɛ Pɔlv 'paa Efɛzi -nyuma yoo

-Lagɔnyuma mia Efɛzigbe nukplɛ, 'ma *Pɔlv 'paa 'sɛbhɛ ni yoo. ɔ mi -kaslv 'wv *Wlɔmv, 'bhie ɔ yia wee 'sɛbhɛ ni cɛli. ɔ nɛɛ we 'wv nu, -Lagɔnyuma weee -bhlo, we 'dɛɛ 'gbv wa kikalɔ zɛ.

Fvsawɛli

¹ Amia -Lagɔnyuma mia Efɛzigbe nukplɛ, -wa zva -Zezu *Klisi dli -gv, -ami Pɔlv -zɛa -Lagɔv dɔmagbv nya -Zezu Klisu *tietienyɔ, -ami cɛli da ain 'wv.

² Nu, -amiaa Dide -Lagɔ -yɔ Nyumaa -Kanyɔ -Zezu Klisi ɲwna ain 'nyu la, 'in wa 'nyɛ ain 'wɔtɔtɔv -dlɔv.

-Lagɔ ka -ain zɔzɔnv 'nyɛ -Zezu Klisi 'wv

³ -A -mnini -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisu Dide -Lagɔv ɲni! ɔ ka -ain 'nyulanɲwna Zuzu 'Pɔpaa 'nyulanɲwɛ weee nya, -mɔ yali 'pɪpɪ Klisi 'wv. ⁴ Nu, dɔdɔv lalalɛ 'yu -Lagɔ ka -bha -ain -sa, -a 'ka ɔ -nv -zɛ Klisi 'wv. 'In -a 'ka -mɔwlvɔda -tv, -zugba gbɔnyuu yabhlogbɔv 'ni -ain kwɛyli -mi ɔ 'yiliya 'wv.

-Lagɔ -kali -amiaa zɛɛ 'gbv, ⁵ ɔ yia 'cin gba nu, ɔ 'ka ɔ 'yua -ain 'wɔnv -Zezu Klisi 'wv. Nu, ɔ zɔzɔnv 'wv, -we ɔ 'yibhaa, mv mia dɛ. ⁶ We 'gbv -a -mnini -Lagɔv ɲni bhabha, ɔ 'nanɪ 'kadɔv 'gbv. Dli weee nya ɔ nyɛa -ain we, ɔ duma yuu ɲni nya. ⁷ Nu, -Zezuu 'pɪɲ zɪtia -ain 'wv, 'in -Lagɔ yia -amiaa -yɔgbv 'wɔti. Sanɛɛ 'sa -Lagɔ -slɔlua ɔ 'nanɪ 'ylilo, ⁸ wee 'nanɪ -we ɔ nva -ain 'wv bhabha, mv -wa nu, ɔ ka -ain gbɔyilo -yɔ 'ylimnee weee 'nyɛ. ⁹ ɔ dlu da -gbv mia zizeda, ɔ ka we -ain 'kɔslɔlu. 'In ɔ ka 'cin gba nu, ɔ 'yibha ɔ 'ka we gbalɪ Klisi 'wv. ¹⁰ Wee gbv -Lagɔv gbaa, ɔ 'ka we lɛnvɛ gbalɪ, bhlanya -mini bhialɪda, mv -wa nu, ɔ 'ka yali -lu weee -yɔ dɔdɔ -gv -lu weee 'wlvugwlvɪ. 'In Klisu 'dɛbhlogbɔv 'ka we 'wlvulapɪnyɔ -zɛ.

¹¹ -A -yɔ Klisu 'wɔsuslɔluɛ 'gbv, 'pɔpɔvɛ ka gbv -Lagɔv gbaa, -a ka -amiaa -nv 'yi. Nu, -Lagɔ ka 'cin -bha -ain -sa, gbv ɔ 'kaa lɛnv, we sɔlv. Cɪn, gbv -we ɔ gbaa 'in -we ɔ 'yibhaa, ɔ ka -lu weee lɛnv, we sɔlv. ¹² Nu, -amia dia Klisi dli 'wv tia, -a 'ylimani -Lagɔv ɲni! We 'gbv -Lagɔv yia -bha -ain -sa.

¹³ Amia 'ya, gbɔzɔnv -wɛli -we amia pɔlvɔ yukwli, -Lagɔgbv -we 'nyɛa ain 'pɔpɔvɛ, we 'gbv a ka Klisi dli -gv zɔ. 'In -Lagɔv yia amiaa yibhelida zɔ, Zuzu 'Pɔpɔ ka gbv ɔ gbaa nya, 'in ɔ yia we ain 'nyɛ. ¹⁴ Zɔzɔnvɔnya -Lagɔv dia la ɔ nyumaa -nv nya, Zuzu 'Pɔpɔ -wa we tianv, 'in mv tɛmanɪ -amiaa dli la nu, -amiaa 'wɔzɪtɪ -ka gba, 'in -a yia wee -li -mini. Nu, -a -mini -Lagɔv ɲni 'kadɔv we 'gbv!

Pɔlv bhuhhoea -Lagɔ Efɛzi -Lagɔnyumaa 'gbv

¹⁵ We 'dɛ weee 'gbv, sa a zva Nyumaa -Kanyɔ -Zezu dli -gv, 'in a -kalia -Lagɔnyuma weee zɛ, -ami ka 'ya -mvv 'nvv 'gbv, ¹⁶ na paa -Lagɔv fuo 'kɔmvv, amiaa ɲni nya. 'In in -ka -Lagɔv bhuhhoea -mi, 'in na paa ain dli -gv. ¹⁷ 'In -we na yibhalɪ -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisu ɲnimni -Dide -Lagɔv mv ni: nu, ɔ 'nyɛ ain gbɔyilo -Zuzu, we 'ka -Lagɔv ain 'kɔslɔlu, 'in a 'ka ɔ yibheli sazɔnv sa. ¹⁸ ɔ -kali amiaa dli 'wv ɔ zli 'ka -mɔ slɔ. 'In -we a dia dli 'wv, -we ka 'gbv ɔ yia ain la, a 'ka we 'wɔlanv. 'In zɔzɔnvɔnya ɔ nyɛa ɔ -mɔwlvɔnya, a 'ka we 'ylilo 'kadɔv yibheli. ¹⁹ -Lagɔv na bhuhhoea, 'in -amia zva Klisi dli -gv, -gblɔv -yɔtɪtɪ 'kadɔv -Lagɔv dia la -amia -Lagɔnyumaa -nv nya, a 'ka we yibheli. 'In wee 'tɪtɪ ɔv -Lagɔv -slɔlua 'kva 'tɪtɪ weee nya, ²⁰ da ɔ 'bhua Klisi 'wv tɪtɪtɪ lv, 'in ɔ yia ɔ ladi ɔ lilisɔlv -mɔ yali 'pɪpɪ. ²¹ Nu, yali 'tɪtɪ weee -gv, se weee -gv, ɲwɛzɪlo weee -gv, nyumaa 'wlvulapɪtɪ weee -gv, we -yɔ ɲniɔ ɲni wa 'kaa la da, dɔdɔ -mini -yɔ dɔdɔ 'ka 'yaa yi -gv, Klisi pɪtɪ we 'dɛ weee 'wlv la. ²² -Lagɔv ka -lu weee Klisu bhv zɔ lapali. 'In ɔ yia ɔ 'yiligbeli *Leglizɪ 'yugalnyɔ 'kadɔv nya. Leglizɪ -kpabhɛɛ 'wlv Klisi -mia, ²³ *Leglizɪ -wa Klisu ku -kpabhɛ. 'Mv ɔ yea kɛkɛ, 'in, -Lagɔv lala -li weee ɔv Klisi ye 'yaa.

2

-A ka tɪtɪtɪ lv 'wɔsv, 'in -a yia 'yliyɔgagɪ 'yi

¹ Zlɪmɛ a ka 'yliyɔga -tɪtɪtɪ tɪ, amiaa gbv -mnɔmnɔvɛ -yɔ amiaa gbɔnyiii 'gbv. ² Wee dɔdɔ -mini -gvv lɛnvgbv 'nyii a nva lɛ zlɪmɛ. 'Tɪtɪ 'nyii -kanyɔv mia yali -yɔ dɔdɔ 'sɔ nyɪdɪ, 'mɔ a zva 'nɔɲwɛ. Nyuma -wa'a zva -Lagɔv 'nɔɲwɛ, wee zuzu mi 'yaa -slɛɛn da wa 'wv lubhɔvɔda. ³ -Amia weee mi 'ya

zlime nyuma -manu 'bhisa. -Amiaa yicee dliwonyigbu 'cinnya -a nua le. 'In -a nua -amiaa yicee -yo -amiaa 'wlukusun lapopalie 'nyiii dumagbu le. 'Sa -bhloo 'de -amia miaa 'gbu, -a yi 'yaa -Lagoo 'ce zo 'philia nyuma tolba 'bhisa.

⁴ 'In, -Lagoo nyazidli 'yli, 'in o -kali -amiaa ze bhabha. ⁵ We 'de 'gbu, da -a tlia 'yliyoga tltlie gbonyaa mnomnoe lu, 'in -Lagoo yia -ain 'yliyogagie 'nye Klisi nya. Cun, -Lagoo 'nanu 'gbu a yia 'pu. ⁶ -A mi -Zezu Klisi 'wuu 'gbu, -Lagoo yia -a -yo o 'so 'wobhu tltlie lu. 'In o yia o -yo -ain 'so -mo yali 'pipi ladi. ⁷ Zozonu -we -Lagoo nua -ain -yla le -Zezu Klisi 'wu, -we ka 'gbu o yi 'saa nu, mu -wa nu: o 'nanu 'kadu ka 'njumnie 'nia bhloluda -ka, o 'yibha o 'ka we 'yli -slolu -zu weee yia yiaa -nu nya. ⁸ Nu, -Lagoo 'nanu 'gbu a yia 'pu, amiaa dliuzue -yo. Wee 'pupue'e 'bhu amiaa -gbe, -Lagoo wlawlalu -wa. ⁹ Wee 'pupue'e 'bhu amiaa 'de le nuggbu -gbe. We 'gbu, nyime yabhlogboo 'na 'ylimanu o 'de -ni. ¹⁰ Nu, -Lagoo nua -ain le, 'in mo -laa -ain la -Zezu Klisi 'wu, gbuzonu -gbonyaa lenvee 'gbu. 'In wee gbuzonu -gbunya mia, -Lagoo ka we lamnazi pepe, -a 'ka we lennu 'gbu.

-A mi nyuma -bhlo nya Klisi 'wu

¹¹ Nu, amiaa -mumi -kwikwi cin mia, a ligbe we! A 'ni *Zuifu tein nya -mi. 'In Zuifu laa ain «nyuma -wa 'ni kni 'wu -mi». 'In wa laa wa 'de «kni 'wu -nyuma», nyimee so ka wa kni 'wu 'paa 'gbu. ¹² We bhla a 'ni Klisi -yi, a mi 'lakpanya nya, 'in -Lagoo nyuma o -saa -bha, a 'ni wa glaa -mi. Welnya -we -Lagoo -yo o nyuma bhla, -lu o 'kaa wa 'nye -gu, amiaa -nu 'ni we lu -mi. A 'ni dli 'wudi -lu -ka, 'in a 'ni -Lagoo -yi dudugu. ¹³ 'In -sleen, -Zezu Klisi 'wu -mumiee 'gbu, amia -tlolba zlime -Lagoo -yo la, -Zezuu 'pion ka ain o -yo bel.

¹⁴ Nu, Klisi de -wa -amiaa 'wototue -dlao. Zuifu -yo -wa 'nia Zuifu, 'ma o -zela nyime -bhlo. O wlaa o ku tltlie -yla, 'suo -we sisalia wa -yo, 'in we nua wa tonyuma 'wu, o yia we -wb, ¹⁵ 'in o yia Zuifuv tite -yo we -gba -yo we lenu so lamumni. 'In o yia wa 'de 'so nyime lolu -bhlo -zeli o 'de 'wu. Sanee 'sa o zua 'wototue -dlao wa nyidi. ¹⁶ Klisi *su -gu tltlie nya o -zela waa nyumaa -zakpa 'so nyime -bhlogboo, 'in o yia wa -yo -Lagoo 'wosuslolu, o yia 'wonyinyenie lasa. ¹⁷ Amia

-wa 'nia Zuifu, -wa -tlolba zlime -Lagoo -yo la, 'in -wa -wa -Zuifu, -wa cipaa -Lagoo -yo, sanee 'sa Klisi yia, 'in o yia ain -yla 'wototue -dlao weli -zonu gba. ¹⁸ Nu, o Klisi 'gbu, -a 'de weee, Zuifu -yo -wa 'nia Zuifu, -a mneni -a 'ka Dide -Lagoo 'yu 'yigbe, -Lagoo Zuzu -bhlogboo nya.

¹⁹ We 'gbu, amia 'nia Zuifu, a 'ni -sleen 'lakpanya, a 'ni 'pliplinya, nu, -Lagoo -mawlonyumaa bhelia a -mia -sleen, 'in a mia -Lagoo zwayli -nyuma nya. ²⁰ -Budu -we ka gwe mia -Zezuu tietienya -yo *-Lagoo -falipanya nya, 'mu a -mia. 'In -Zezu Klisi 'de mia we gwigwi 'yli -tukpa -zonu nya. ²¹ Wee -budu wa mia 'subhada, mo temania we da weee la, mo nua we le, 'in we -klu tlomania, 'in we zea -mawlu -budu 'kadu, Jejitape 'wu. ²² A -yo Klisi 'wosuslolu 'wu, amia mi 'ya -budu wa subhaa lu. Wee -budu -we zo -Lagoo dila la o Zuzu nya, 'in a -yo amiaa bhelia -tolba weee 'ka we -ze.

3

Lubho -we Pobo 'kaa nu -wa 'nia Zuifu nyidi

¹ We 'gbu, -ami *Pobo -wa -Zezu Klisi -kaslonyime amia -wa 'nia Zuifuv 'gbu, -ami na bhuhoea da -Lagoo.

² -Lagoo 'nanu nya, lubho o gbaa in nu amiaa 'gbu, a ka we 'di 'nu gbuzonu sa. ³ -Lagoo ka na 'yli -blo 'ylikakie 'wu, o gbu mia zizada, o 'ka 'mi we 'kluslolu. (In ka 'cin weli ya 'sole celi we 'gbu. ⁴ 'In a -ka we zehda -mi, a 'ka we 'jiyibheli nu, Klisi gbu mia zizada -de 'wu na nu we laa, -de 'in 'nu we 'wola!) ⁵ -Lagoo 'ni zlime zizegbu -muni -amiaa dukpasu 'kluslolu. Nu, o ka -sleen we -Zezuu tietienyaa -mawlonu -yo -Lagoo -falipanya 'kluslolu o Zuzu nya. ⁶ Wee zizegbu nu: -Lagoo 'gbu, -wa 'nia Zuifu, wa -yo Zuifu 'so ka ku -bhlo -ze. 'In -lu -Lagoo zua la, 'yia wa -yo Zuifu yia we dabudu. 'In -lu -we -Lagoo gbaa o 'ka wa 'nye -Zezu Klisi 'wu, 'yia wamia yi 'yaa we.

⁷ -Lagoo ka 'mi o 'nanu 'wunu, 'in o yi 'saa 'mi -Lagoo -lubhononyo 'wunu o 'tite nya. ⁸ Nu, -ami -wa -Lagonyuma weee 'kienyile. 'In -Lagoo yia 'mi 'nanu nu 'wunu, nu, in gba Klisi 'njumnie -we -toa 'wuu gbu, -wa 'nia

Zuifv -yla. ⁹ Sa -Lagɔ nva ɔ zizegbv le, -amɪ yia we nyɪma weee 'klɔslɔlua vaa. -Lagɔ -laa -lu weee la, 'in ɔ yia gbv -mɪnɪ zizeda tɪ ɔ 'dɛ 'wɔ pepe -zv duun nya. ¹⁰ 'In -slɛɛn, *Leglizɪ gbɛgbɛɪn, se -yɔ 'tɪtɛɛ -ɔɪan mɪa yalɪ, -maa 'kaa -Lagɔɔ gbɔyɪlo yibheli. Wee gbɔyɪlo mɪa, sɔ weee lɔ -Lagɔ slɔlua we. ¹¹ Nu, gbv -Lagɔ gbaa ɔ 'ka lɛnɔ, -we ka gbagbɛ ɔ -ka bhaa bhli, we 'dɛ weee lɛnɔɛ ka gba -amɪaa -Kanyɔ -Zezu Klisɪ 'wɔ. ¹² -A mɪ Klisɪ 'wɔ, 'in -a zva ɔ dlɪ -gɔɔ 'gbv, -a mneni -a 'ka -Lagɔ -yɔlanyni -amɪaa 'dɛ nya, ɔ dlɪwɔdɪdɪe weee nya. ¹³ We 'gbv, in nɛɛ aɪn -ylaɛ: siasɛ -we lɔ in mɪa da 'plɪɪda amɪaa 'gbv, we 'na wlalɪ aɪn 'kɔaylɪla -nɪ: amɪaa 'ɪnɪ -yɔmɪnɪ -gbv -wa.

-Zezuu nyɪmaa zɛkalɪ gbv

¹⁴ We 'dɛ weee 'gbv, na sibhli'a 'kukolu Dide -Lagɔ 'yu. ¹⁵ Mɔ zva yalɪ -yɔ dɔdɔ -gɔɔ zva weee 'ɪnɪ. ¹⁶ -We na zlalɪ ɔ, mɔ -wa nu, ɔ 'tɛmanɪ amɪaa dlɪ la, ɔ 'ɪnɪmɪnɪɛ 'kadɔɔ sɔlɔ, ɔ Zuzuu 'tɪtɛ nya. ¹⁷ 'In amɪaa dlɪzɔzɔɛ gbɛgbɛɪn, Klisɪ -dlɪ amɪaa dibhe 'wɔ la. 'In -Lagɔ na bhuhhoe 'yaa nu, a fa somi gege nyɪmɛɛ zɛkalɪdlɪ 'wɔ. ¹⁸ 'In, sa Klisɪ nyɪmaa zɛkalɪdlɪ 'yliagɔwɔla, we -tlɔlɔ la, we 'paa 'wɔ, 'in we -tɔa 'wɔ, 'in a -yɔ -Lagɔnyɪma weee 'ka we 'wɔlanɔnɔɛ kwɛyɔmɪnɪ. ¹⁹ 'In, Klisɪ nyɪmɛɛ zɛkalɪɛ -we -zia -lu weee wa -yɪa 'wɔ, a 'ka we yibheli 'ya. Nu, -Lagɔ yeli aɪn ɔ lɛnɔ -lu weee -nya, 'in a 'ka ɔ 'wɔwɔlɔ -zɛ -kpɔ.

²⁰ -Lagɔɔ 'ɪnɪ ylimanɪ! ɔ 'tɪtɛ nva -aɪn 'wɔ lubho. 'In da -a -ka ɔ -lu -zlalɪ, ɔ mneni ɔ 'ka we lɛnɔ, 'in ɔ -luu lɛnɔ se -zi -amɪaa -zlazla -li weee -yɔ -amɪaa 'wlukɔɔn lapɔpalɪ -gbv weee 'wɔ. ²¹ ɔ 'ɪnɪ 'ylimanɪ *Leglizɪ 'wɔ, 'in we 'ylimanɪ -Zezu Klisɪ 'wɔ, bhla weee -yɔ -zv weee nya! *-Amɛnɪ!

4

A -ka dlɪ -bhlo Klisɪ 'wɔ

¹ Nu, -amɪ mɪa -kaslɔ 'wɔ Nyɪmaa -Kanyɔɔ lubhonɔnɔɛ 'gbv, -amɪ bhuhhoea da aɪn. -Lagɔ ka aɪn la, amɪaa nɔnɔbhv -ka we 'klɔ. ² A tɪ amɪaa 'dɛ 'wɔ 'kienyi, a -ka dlɪ -dlɔɔ -yɔ dlɪtɪe 'kɔmɔɔ. A bibɛli -yɔ zɛkalɪdlɪ nya. ³ Nu, a gbv la, 'wɔsuslɔlue -Lagɔɔ Zuzu 'nyɛa aɪn, 'wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ nya, a 'ka we lakpa. Mɔ kpɔkɔpali aɪn la. ⁴ Ku -bhlogbɔɔ a -mɪa,

'in -Lagɔɔ Zuzu -bhlogbɔɔ. 'Sa -bhlokpade dlɪwɔdɪ -lu -we ka 'gbv -Lagɔ yia aɪn la, -mɔɔ mɪ 'yaa -bhlogbɔɔ. ⁵ Nyɪmaa -Kanyɔ -bhlogbɔɔ, dlɪzɔzɔɛ -bhlogbɔɔ, -amɪaa batizee batizee Klisɪ 'wɔ -bhlogbɔɔ. ⁶ -Lagɔ -bhlogbɔɔ, mɔ -wa nyɪma weee Dide, mɔ pɪli'a nyɪma weee 'wlu la, mɔ nva nyɪma weee 'wɔ lubho, 'in ɔ dɪli'a wa 'dɛ weee 'wɔ la.

⁷ Nu, -Lagɔ ka -a 'dɛ weee 'nanɪ 'wɔnɔ -bhlo -bhlo, 'in ɔ -ka -mɪ, sa Klisɪ yibhɔlɔ ɔ -nɔ, 'sa ɔ yia we. ⁸ We mɪ ɛɛɪda *-Lagɔsɛbhɛ 'wɔɛ:

«Da ɔ -gblaa yalɪ,
ɔ -yɔ -kaslɔnyɪma ka -gbla.

'In ɔ yia nyɪma -li 'nyɛ.»

⁹ «ɔ ka -gbla» sa -mɔɔ 'ji mɪa? Klisɪ 'kaa yalɪ -gbla, ɔ ka dɔdɔ zɔ lasibhli tɪa. ¹⁰ -ɔ kwli'a, mɔ -bhloo 'dɛ -gbla 'yaa yalɪ 'pɪpɪ, 'in ɔ 'ka dɔdɔ weee -gɔ ye. ¹¹ -Li Klisɪ 'nyɛa nyɪma mɔ nɪ: mɔ -zɛli'a nyɪma tɔlɔa tietienya, tɔlɔa -Lagɔgbɔɔ -falɪpanya, tɔlɔa -Lagɔɔ gbɔgbanya, tɔlɔa *leglizɪnyaa 'yugalɪnya -yɔ -slɔlunya. ¹² Sanɛɛ 'sa ɔ mnazɪa -Lagɔnyɪma -yɔ, ɔ lubhonɔnɔɛ 'gbv, 'in Klisɪ ku 'ka -gɔwɔlaylimanɪ dlɪzɔzɔɛ 'wɔ. ¹³ Sanɛɛ 'sa -a 'dɛ weee 'kaa 'wɔsuslɔlɔ -bhlo, -a 'ka dlɪ -bhlogbɔɔ zɔ, 'in -a 'ka -Lagɔɔ 'Yu yibheli sazɔnɔ sa. -A 'ka 'yɪlgweladolɔ, 'in sa Klisɪ mɪa gbada -lu weee 'wɔ, -a -yɔ ɔ 'ka 'sa 'wɔmɪnɪ tɛɪn.

¹⁴ -Mɔɔ 'dɛɛ 'gbv, -a 'nɪ -slɛɛn 'nyɛnyɛyua, -wa -yɔ 'glɔ -yulɛ 'wɔwɔlɔa, 'in yoyogbɔɔ -slɔlunya gɔslɔlɔsɔ 'wɔlɔa 'nyugbɔgbv -yɔ -pɪpɛ, 'in we 'ka -aɪn kwa sɔ weee lɔ. 'Bhie, waa nyɪma -wa kwaa wa -lima -putu gbɔnyuu lɔ -dawli nya, 'in wa 'ka -aɪn daalasalɪ. ¹⁵ Nu, -a -mɪ Klisɪ 'bhisa. -A -ka gbɔzɔnɔ gbada -mɪ zɛkalɪɛ nya, 'in -a ylimanɪa gbv weee 'wɔ, Klisɪ ɔ -wa -amɪaa 'yugalɪnyɔ, ɔ gbɛgbɛɪn. ¹⁶ Cɪn, Klisɪ mɪ ku -kpabhiɛ 'wlu nya. ɔ 'gbv 'lali weee kɪkali'a la gege, 'in we mɪa -bhlo. 'Lali 'wɔgbelɪda -bhlo -bhlo mɪa, mɔ suslɔlɔa ku 'wɔ, 'in 'lali weee -ka we lubhonɔda -mɪ, ku -kpabhiɛ ylimanɪa, 'in we dolua 'wɔla zɛkalɪɛ nya.

-Mɪmɪsɔ lolu Klisɪ 'wɔ

¹⁷ Nu, gbv na gbaa aɪn -yla, 'in na kpali'a ɪwɛ Nyɪmaa -Kanyɔɔ 'ɪnɪ nya, mɔ nɪ: nyɪma -wa 'nɪa -Lagɔ 'wɔ -mɪ, 'in wa 'wlukɔɔn lapɔpalɪ gbv bhli'a 'yoo -zɔnɔ, a 'na nɔnɔ

wa 'bhisa -ni. 18 'In wa 'ylimnee mī nikipise 'wū. 'Yliyogagie -we -Lagō wlaa, wa 'nī we -ka. -We ka gbu -wa, wa 'nī gbu -yi, 'in wa dli -gū 'tēa la. 19 Wa ka zū kwneē 'pa, 'in wa yia wa 'dē gbu nyii suwolasali, pūnplagbu weee lenve -yō lekli -kakiē nya.

20 'In amia, -we a 'kpiā Klisu daa, we 'nī -mū mī dē! 21 A ka 'piēn o -gūgbu weee 'nū. A mī -Lagōnyuma nya, 'in gbu zōnū mia -Zezu 'wū, wa ka we aīn -slolu. 22 We 'gbu, a 'bhū amiaa nōnōbhū 'cūn 'bī. Amiaa -mīmīsō 'cūn -we ka dli 'wōnyigbu nūa -dawli, 'in we kwaa aīn mnōmnōe lū, a 'bhū we 'wū. 23 A 'tide amiaa 'dē 'yi, -Lagō 'ka aīn nyuma lolu -zēli kpēen kpēen, amiaa dli -yō amiaa 'wlukūn lapōpalie 'wū. 24 A -zē nyuma -lolu -wa -Lagō -laa la o 'dēē 'wūwū nya. 'In, gbu tikli -yō -mōwlu gbu -we bhūa gbu zōnū -gbē, a -zē we lenūnya.

25 We 'gbu, a 'na 'tūbhūlū yō -nī! Nū, -o -ka -mī o gba gbu zōnū o -libheyi -yla. Nū, ku -bhlogbōō 'lali -a 'dē weee -mia. 26 'In da a -ka 'cē 'pa, a zū amiaa 'dē 'yliyō a yi gbu nyuu lū bhili. Nū, amiaa 'cē 'na -bhleli 'yū -nī. 27 A 'na 'nyēnī *'Kuzu 'yoo, 'in we 'ka aīn ŋwēzi -nī. 28 -o -ka -benyi 'wienyō nya -mī, o 'bhū 'wie 'bī. o nū lubhō o 'dēē sō nya, o 'ka -lū 'yī sazōnū sa, 'in o 'ka bobabhanya 'wūsa.

29 Wēli 'nyuu yabhlogbōō 'na 'tlali aīn ŋwēē -nī. A gba wēli -zōnū 'dēkpūa, -we 'kaa amiaa -lima 'wūsa, 'in we 'ka wa dli zōzōē -gōwōlaylimanī. 'In we 'ka -wa pūlba aīn yukwli, 'nanī 'wōnū. 30 A 'na tili -Lagō Zuzu 'Pūpaa -gū 'wū yuoyuo -nī. o Zuzu nya -Lagō zūa amiaa yibhelida o -nū nya, 'in 'wōzitiyli nya, o 'ka aīn gbu nyuu kwēē -sa 'taataa. 31 Gbū dli 'wū ladilīe, 'cē -yō 'klūkalō, -zē -yō vēliwēli weee mia, a vlali we amiaa 'dē gwe! A kpa amiaa 'dē la, a 'na nūnū 'nyii yabhlogbōō -nī. 32 A nūnū 'nanī 'wū, 'in a -ka nyazidli. A titli -yōgbu 'wū, sa -Lagō tia amiaa -yōgbu 'wū Klisi 'wū.

5

A nō zli 'klū

1 Nū, a mī -Lagōō 'wūyibha yua nyaa 'gbu, a -zē o 'tidelinya. 2 Nū, a nō zēkikalī bhū, sa Klisi -sloluwa we 'yli, 'sa. o -kali -amiaa zē, 'in o yia o 'dē wla -Lagō -yla -amiaa 'gbu,

'nyenyēlu -yō -zila -būbūlu ka ŋnē nania -Lagō dūdu 'bhisa.

3 A mī -Lagōō -mōwlu nyaa lū -nyuma nyaa 'gbu, mōtnigbu klaa, pūnplagbu weee klaa, we -yō lēklīkagbu 'na 'tlali aīn nyidi -nī. 4 Ŋwēē 'nyuu wēli, gbūkpūa wēli -yō pūnpla wēli gbagbiē mia, we 'nī 'ylinanī, we 'na 'tlali aīn ŋwēē -nī. Nū, a yibheli -Lagōō 'nanī, a 'pa o fuo. 5 A yibheli we 'ji nū: mōtnigbū lenūnyō, pūnplagbū lenūnyō -yō lēklīkanyō (lekli mī yoyolagōō būbūē 'bhisa), mū -kanyō 'nī 'bī -ka Klisi -yō *-Lagōō nyūmaa 'wlulapilīē zō.

6 Nū, nyūē yabhlogbōō 'na mnōnū aīn -dawliwēli nya -nī. Sanēē -sūkpa -gbūnyaa 'gbu, nyuma -wa'a zūa -Lagō 'nūŋwē, 'in o palia wa 'cē -yō. 7 A -yō wa 'sō 'na gbūlū -lū yabhlogbōō 'wū -nī. 8 -Benyi a mī nikipise 'wū, 'in -slēēn a -yō Nyūmaa -Kanyō ka 'wūsuslolu 'gbu, a mī zli 'klū. We 'gbu a nō zli 'klū -nyuma 'bhisa. 9 Nū, zli 'klū -nyuma mia, zūzōnū weee 'yigbē sō tikli -yō gbu zōnū wa nūa lē. 10 -We nania Nyūmaa -Kanyō dūdu, a -talī we 'wūsīsalīdaa da. 11 Nikipise 'wū -gbu -we'e wlaa -lū yabhlogbōō, a 'na nōnū we lē -nī. Nū, a wēli we zli 'klū. 12 Nū, gbu waa nikipise 'wū -nyuma nūa lē zizewiemī, we gbagbiē ka 'dēbhīē zū. 13 Wa -ka wa lenūgbūnyā 'bhlesā, 'in we tlaa zli 'klū bēblēē. 14 'In -we weee mia 'bhlewlūda, zli we zēa. We 'gbu wa nēē:

«-Mī mia 'yīlā 'wū, -in ganō,
-in -sō 'wū tilitinya lū,
'in Klisi 'ka o zli -mī -gū zli.»

15 A zū amiaa nōnōbhū 'yliyō. A 'na nōnū -gōwōtūnyā 'bhisa -nī, nū, a nō gbūyilonya 'bhisa. 16 Nū, zlinya -we 'wū -a mia da, we -nyū 'yli, a 'na -nyūmōnū bhla la -nī. 17 We 'gbu, a 'na -zēli -gōwōtūnyā -nī. Nū, a gū la, a 'ka Nyūmaa -Kanyōō dūmagbū 'wūlanū.

18 A 'na lūlū nū 'wū -nī. Nū duūn mamīē mia, gbu bidi -bidi bidii lenūē lū we kwaa aīn. Nū, -Lagōō Zuzu ye aīn. 19 A 'pūpālī 'kūayli, -Lagōēbhēē lū nya, gbalīē -yō Zuzu 'Pūpaa lū nya. A bhli Jējitapēē ŋnikwalī -lū amiaa dli weee nya. 20 A 'pa Dide -Lagō fuo 'kōmū, 'in gbu weee 'gbu, -amiaa -Kanyō Klisi 'ŋnī nya.

-Lagōnyuma kwōkwalia, wa nōnōbhū

21 Klisu səsədlı a kaa 'wuu 'gbu, a zozlv -bha.

22 'Ŋwnı, sa a zua -bha Nyımaa -Kanyo, a zı 'sa -bha amıaa 'lowlia. 23 Nu, 'ŋwno 'lowli mı 'ŋwno -kanyo nya, 'sa Klisi mıa *Leglizı -Kanyo nya. Nu, Leglizı -we -wa Klisu ku, Klisi mı we 'wlu nya, 'ın o mı 'yaa we Gbuwsanyo nya. 24 Sa Leglizı zua Klisi -bha, 'ŋwnı zı 'sa -bha wa 'lowlia sɔ weee lu.

25 'Ŋwnu 'lowlia, a -kalı amıaa 'ŋwnu zε, sa Klisi -kalıa Leglizı zε, 'ın o yia o 'dε wla we 'gbu. 26 Sanεε 'sa o wɔlvıa Leglizı -yo, wεlı -yo 'nyu nya, we 'ka -Lagoo -nu -zε. 27 Nu, Klisi 'yıbha o 'ka Leglizı -slolu o 'dε 'yu we 'ylinano weee 'wu. -Zugba we mı -mɔwlvda, 'sla 'nı we -yo -mı, we ku 'nı 'pnada -mı, 'ın 'ŋnı yabhlogbo 'nı we -yo -mı. 28 Sanεε 'sa, 'ŋwnu 'lowlia 'kaa wa 'ŋwnu zεkalı, wa 'dεε ku 'bhisa. -o -ka o 'ŋwno zεkalı, o 'dεgboluu zε o -kalıa. 29 Nu, nyıme yabhlogbo 'nı cı -slɔ o 'dεε ku 'wɔnyε, 'ın o ku o nyεa lilılu, 'ın o kpaı we 'nanuu. 'Sa Klisi nıa Leglizı gbegebeın, 30 -we ka gbu -wa, -a mı o ku -kpabhiee 'lalinya nya. 31 Nu, we mı cεlıda -Lagosebhe 'wue:

«We 'gbu,
nyıme yia o dide -yo o 'nyaa kwesi 'bhıa yia,
'ın o 'ka o 'ŋwno -yɔlanε,
'ın wa 'dε 'sɔ 'ka ku -bhlo -zε.»

32 Wee zizegbu -mını 'yli. 'In -amı, ın nεε aın -ylaε: Klisi -yo Leglizı 'sɔo 'wɔpalıgbu -wa. 33 'Sa we mı 'yaa amıa 'ŋwnu 'lowliaa -nu nya, -o -ka -mı, o -kalı o 'ŋwno zε, o 'dε 'bhisa, 'ın 'ŋwno -o -ka -mı, o zı -bha o 'lowli.

6

'Yua -yo wa didea

1 Amıa 'yua, -we a 'kaa lεnu mu nı: a zı amıaa didea 'nuŋwe, nu, mu mıa tıklı Nyımaa -Kanyo 'yliya 'wu. 2 «-In zı -na dide -yo -na 'nyaa 'nuŋwe», mu -wa titee tıanı -we -Lago dia zızo nu o 'kaa wlaa wεlı -gu: 3 mu -wa nu,

«-In 'ka zızo nu -dlɔo 'yı,
'ın -ın 'ka -gwle dıdu -gu.»

4 'Yua didea, a 'na palı amıaa 'yua 'cε -nı. 'In a zı wa, wa 'wıslamanıe nya, 'ın a 'ka wa 'dızu Jeıtapeε wεlı sɔlv.

Galı -yo wa -cıan

5 Galı, a zı amıaa -cıan 'nuŋwe -selı dıdu -gu, wa sɔsue -yo wa -bhazıve dlı -zıno nya. Sa a zıa Klisi 'nuŋwe, 'sa. 6 We 'nı nu, da wa mıa aın -gıtalıda -bhlo, -bha a 'ka wa -yla lubho nu, 'ın a 'ka wa dıdu namanu 'gbu -nı. Nu, a nu -Lagoo dımagbu lε, amıaa dlı weee nya, Klisi lubhonınya 'bhisa. 7 Nu, a nu amıaa -cıan -yla lubho dlı -zıno nya, nεε Nyımaa -Kanyo 'dε -yla a mı we nıda, we 'nı nyıma -yla. 8 Nu, a yıbheli we 'ji nu, we yi nyoo nyoo nya -mı, o -ka -lu -zıno lεnu, o yi galı -zε, o yi nyıme -zıno -zε, we 'pεnıe o yia Nyımaa -Kanyo kwεε.

9 Amıa -wa -cıan, a nu 'sa amıaa galı gbegebeın, a 'na palı wa -yla gbıla 'cε nya -nı. A yıbheli we 'ji nu, a -yo wa 'sɔo -Kanyo -bhlogboo yalı. Nu, o o gbızi nyıma 'wu.

-Lagoo tıgv -lı

10 'In -slεn, a tıtalı amıaa 'tıteε da Nyımaa -Kanyo -yo o -gbıoo 'tıteε 'kadı 'wu. 11 A 'bhu -Lagoo tıgv -lu weee 'wu, a 'ka 'yılıge gege 'Kuzuu -dawlı 'yu. 12 Nu, -a -yo -glınyıma 'nı tu nyıdı -ka. Nu, yalı 'pıpu zuzu 'nyııı 'tıteε -yo nıkpıse -dıdu -mını -guu 'wılapınyıa -yo -wa kaa se -yo -cıan, 'ma -a -yo wa kaa tu nyıdı. 13 We 'gbu, a 'bhu -Lagoo tıgv -lu weee 'wu! 'In da 'yı 'nyuu -ka nyıni, a 'ka amıaa tınyıme 'yu 'yılıge gege. 'In, a -ka gbu weee lu, 'ın a 'ka amıaa 'yılıge sɔ -gu -tu gege.

14 A mnazı la, a 'bhu gbızo nu 'wu amıaa -jlaa 'bhisa. A -pla tıklımıme 'wu nεte -bana nya. 15 A -pla -gıladolue bhu 'wu -sakwla 'bhisa, 'ın -Lagoo -we wlaa 'wıtıve -dlɔo, a 'ka we gba. 16 A 'bhu 'kımıı dlızo ve 'wu, amıaa lıııııı dıdeε 'gbıo weee kaa -kosu ŋweε nyumonı. 17 A 'bhu 'pıpeε 'wu kna -kloo 'bhisa, 'ın a 'ka -Lagoo ŋweε wεlı 'wıbhı tıgvıble -we -Lagoo Zuzu wlaa 'bhisa. 18 A -zılı we 'dε weee -Lago, o bhıbhıe nya. Bhıa weee nya, a bhıbhıe -Lago o Zuzu nya. Amıaa dlı -tu -gada 'kımıı. A bhıbhıe -Lago, -Lagonyıma weee 'gbu. 19 A bhıbhıe 'ya nanuu 'gbu -Lago. 'In ın -ka gbaı yi -Lago 'ka 'mı o wεlı tıklı ŋweε zı. 'In dlı telı nya, ın 'ka zizegbu mıa -Lagoo 'wu 'bhısa, we gbagbıe nya. 20 In yi -slεn -kasıv 'wu -mıoo, weε -Lagoo -zıno wεlı -kwanyo ın -mıa. We 'gbu a bhıbhıe -Lago, 'ın sa ın 'kaa we gba, ın 'ka 'sa we gba dlı telı nya.

Fvsaweli 'wobhlolunv

²¹ -Amiaa bheli -zɔnɔ -yɔ -amiaa nɔnɔnyɔ -zɔnɔ Tisiki, -ɔ -a -yɔ ɔ nva Nyumaa -Kanyɔɔ lubho, mɔ yia na -gɔgbɔ weee aɪn -yla gbaa. 'In -we in mia -zɛda a 'ka we yibheli. ²² -Ami tiea ɔ amiaa -gbɛ na 'dɛ nya, ɔ 'ka aɪn -amiaa -gbɛ dɪ -salɪ, 'in ɔ 'ka amiaa dɪ latɛmanɪ.

²³ Nu, Dide -Lagɔ -yɔ Nyumaa -Kanyɔ -Zezu Klisi 'nyɛ -Lagɔbhelia weee 'wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ -yɔ zɛkale, we -yɔ dlɪzɔzɔɛ. ²⁴ Nu, nyuma weee -wa -kalia -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisi zɛ, zɛkalɪdɪ -we'e 'bhɔa la nya, -Lagɔ ŋwana wa 'nyu la.

'Sεbhε Pɔlv 'paa Filipu -nyuma yoo

-Lagɔnyuma mia Filipugbe nukplε, 'ma *Pɔlv 'paa 'sebhε ni yoo. Ɔ mi -kaslv 'wv *Wlɔmv, 'bhie ɔ yia wee 'sebhε ni celi. Nu, Filipuv -Lagɔnyuma 'paa Pɔlv-lu yoo, we 'dεε 'gbv, ɔ yia wa 'wvceli ɔ 'ka wa fuo 'pa, wa ɔ 'wvssasie -yɔ ɔ zε wa -kalaa 'gbv.

Fvsaweli

1 -Amia -Zezu *Klisu lubhonunya, *Pɔlv -yɔ Timotee 'sɔ, -amia celi da 'sebhε ni ain 'wv. Amia, -Lagɔnyuma weee mia -mɔ Filipugbe nukplε, -wa mia -Zezu Klisi 'wv, we -yɔ amiaa 'yugalinya kpasɪ, we -yɔ amiaa *diaklɪnya 'sɔ, -a -sa ain fu.

2 -Amiaa Dide -Lagɔ -yɔ -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisi ηwna ain 'nyu la, 'in wa 'nyε ain 'wvɔtɔvε -dlɔɔ.

Pɔlv paa -Lagɔ fuo Filipugbee - Lagɔnyumaa 'gbv

3 Sa na paa amiaa da dli 'kɔmvv ni, 'sa na paa na -Lagɔ fuo. 4 In -ka -Lagɔ bhuhhoeda -mi a 'dε weee 'gbv, 'mɔna nya na nva we le 'kɔmvv. 5 -We ka gbv -wa, 'yli -we nya a zva Klisi dli -gv, 'in we 'ka -zεen yli, amia -saa 'mi 'wv, -Lagɔgbv 'ka lamneni. 6 Na dli mi we -gv nu, -Lagɔ -ɔ dia wee lubho -zɔnv -mɪnu gwe -mɔ amiaa dli zɔ, we lenvda ɔ yia -tva tiklu, 'in we 'ka 'wlvbha -Zezu Klisi lɔyizli.

7 In -ka a 'dε weee daa 'wlvkvv lapvpalida -mi sa, we klv -wa, -we ka gbv -wa, amiaa zε in -kalaa. Na 'dε yi -kaslv 'wv -mi, in yi -Lagɔgbv 'wvɔvda -mi we gbagbie nya nyuma 'yu, 'nanɪ -we -Lagɔ nva 'mi 'wv, in -yɔ a 'dε weee 'sɔ, 'in -a yia we 'yi dabvɔv. 8 Nu, -Lagɔv 'dε -yi we 'ji nu, sa -Zezu Klisi 'yibha ain tetenyi ni, 'sa in 'yibhaa a 'dε weee.

9 In -ka -Lagɔ bhuhhoeda -mi amiaa 'gbv, -we na zlava ɔ mv ni: amiaa -Lagɔ -yɔ nyumεε zεkalɪdli 'ylimanɪ -gvvɔla bhabha, 'in we -sa ain 'wv, a 'ka -li -yɔyi vaa, 'in a 'ka -li 'wvlanv kvεen kvεen. 10 'In a 'ka gbv -zɔnv -bhasa sayibheli, a 'ka -mɔwlvda -tv, a yi 'ηni -yɔ -ka Klisi lɔyizli. 11 Gbvzɔnv -gbv tiklu -we -Zezu Klisi 'nyεa ain -nya ni, we nv lubho

'nanv -mɔ amiaa dli zɔ tetenyi, 'in wa 'ka -Lagɔv 'ηni 'ylimanɪ -mvv 'gbv, 'in wa 'ka ɔ 'ηni bhli.

Sa -Lagɔgbv mnenia la

12 Bhelian, in 'yibha a 'ka we 'jiyibheli nu, -we ylia da 'mi ni, we ka -Lagɔgbv lamneni sazɔnv sa. 13 -We ka gbv -wa, 'slvja weee -wa kva nyumaa 'wlvlapɪnyɔ 'kadv *Sezaaa -budu ηwε, wa -yɔ nyuma weee -yi we 'ji nu, Klisu 'gbv in mia -seli -kaslv 'wv. 14 Na -kaslv -plaplie 'gbv, -Lagɔbhelia duun yia -amiaa -Kanyɔ dli 'wvɔdɪ. Wa 'tεmanɪ dli bhabha, 'in wa yia -Lagɔgbv gba nyuma -yla, wa 'ni nyanv nv.

15 Nu, gbvzɔnv -wa, wa glaa tɔlv gbaa Klisu gbv zenyi -nvvε -yɔ -yɔmɪnnie nya. 'In tɔlv gbaa we dli -zɔnv nya. 16 -Mama gbaa -Lagɔgbv 'nanɪdli nya, -Lagɔ -yɔ na zεkalεε 'gbv, -maa -yi we 'ji nu, in 'ka -Lagɔgbv 'wvɔv 'gbv in mia -seli -kaslv 'wv. 17 -Wa gbaa Klisu gbv -yɔmɪnnɪ dli nya, wa'a gba ɔ gbv gbvzɔnv sa. Wa 'yibha wa 'ka na siasie -gvpalɪ -seli -kaslv 'wv.

18 -Mv 'ni gbv, wa yi we gba dli 'sɔ nyaoo, wa yi we gba dli -bhlo nyaoo, Klisu gbv wa mia gbada. In mi we 'mɔna lida, 'in we 'mɔna na yia lia 'kɔmvv! 19 Nu, in -yi we 'ji, -Lagɔ a bhuhhoea na 'gbv, laylagbv weee -mɪni 'wv 'pɔpɔε na yia 'yia, -Zezu Klisu Zuzuu na 'wvssasie 'gbv. 20 Nu, -we in 'yibhaa tenyi tenyii, 'in in dia dli 'wv, mv -wa zv yabhlogbɔɔ 'na 'ka 'mi 'bha. We yi dεslεen -zε, we yi 'kɔmvv -zε, na 'dε yi 'yliyɔgaaoo, in yi thoo, in 'yibha Klisu 'ηni 'ylimanɪ 'mi 'wv, we 'gbv na dli 'tεa 'wv.

Pɔlv nεε -Zezuu 'gbv ɔ -gaa 'yliyɔ

21 We -ka -ami, nu, Klisi -wa na 'yliyɔgagie. 'In in -ka tlɪ, -tvv in 'yia. 22 'In in -ka 'yliyɔgada -tv dɔdv -mɪni -gv, in mneni in 'ka lubho -zɔnv nv -Lagɔ -yla. Nu, -we in 'kaa -bhasa, -de 'yliyɔgagieoo, -de tlitheeoo, in 'ni we -yi. 23 Na dli mi sɔ 'sɔ lv. In 'yibha in 'bhv dɔdv -mɪni -gv, 'in in 'ka Klisi kwesi mɪni, mv nania 'yli bhabha na -nv nya. 24 'In in -ka 'yliyɔga dɔdv ni -gv, -mvv nanɪ 'yli amiaa 'gbv. 25 We 'gbv, na dli zɔ, -tva na -yɔ a 'dε weee yia, in 'ka ain 'wvsa, 'in amiaa dlɪzvɔε 'ka -gvvɔlaylimanɪ, amiaa 'mɔna 'ka -gvbho. 26 'Bhie, zli in -ka amiaa -gbe

loyi, -Zezu Klisu 'ηni a yia -mnunia bhabha -gɔladolue nya, na 'gbu.

-Lagonyumaa nɔnɔbhv

27 -We nanua 'yli, mu -wa nu, amiaa nɔnɔbhv -ka Klisu -Lagɔgbu 'klu. We -ka 'sa -mi ni, in -ka ain 'yia mniɔɔ, in 'ni mniɔɔ, in 'nu nu, amiaa weli -yɔ amiaa dli mi -bhlo, 'in dliɔɔɔve -we -Lagɔgbu wlaa, a gu we 'wu dabɔɔ. 28 A 'na nɔnɔ nyanɔ amiaa tɔnyuma kwɛɛ -ni. Wa -ka ain -yɔwɔsɔlɔda -mi, mu slolua nu, wamua ka mnɔ, 'in mu slolu 'yaa nu, amia ka gbu 'wɔbhv. 'In -Lagɔɔ -gbɛ we bhva. 29 Nu, -we mia Klisu -nu nya, amia -Lagɔ nua 'nanu 'wu, we 'ni ɔ dliɔɔɔɔve -bhloo gbu, nu, a sia 'ya ɔ 'gbu. 30 -Gɔɔ -we ka gɔda a 'yia zlime 'mi, 'in a nua nu, in mi we gɔda 'kɔmɔɔ, mu -bhlokpade amia mi 'yaa de gɔda.

2

-Zezu Klisu 'dɛɛ 'kienyi -tite -yɔ ɔ 'ylilo

1 Nu, Klisu tɛmanua ain la, ɔ amiaa zekalie paa ain 'kɔayli, ɔ Zuzu nua ain -bhlo, we 'ni mɔɔ? Klisu 'gbu a 'yibhali -yibhala, a ka nyazi dli a 'dɛkpɔa nyidi -bhlo -bhlo, we 'ni mɔɔ? 2 Nu, we -ka 'sa -mi, amia na bhuhoea, a -ka dli -bhlo, amiaa 'wlukɔɔn lapɔpalie -mi -bhlo, a kikalɔ zɛ. A -ka 'sa nɔda -mi, 'in a yelia 'mɔna na dli zɔ. 3 A 'na nɔnɔ -lu yabhlogbɔɔ lɛ -yɔmɔmɔnɔ -yɔ 'dɛɛ 'ylimanɔ klo nya -ni. A ti amiaa 'de 'wu 'kienyi. A 'bhu amiaa -lima 'wu nɛɛ ma 'yli ma -zi ain. 4 Nu, nyime 'na titali ɔ 'dɛɛ zɔzɔnɔ -bhlogbɔɔ da -ni. Amia weee titali 'ya amiaa -limaa nɔɔ zɔzɔnɔ da.

5 Dli -we -Zezu Klisu kaa, a -ka we a 'dɛkpɔa nyidi.

6 -Zezu Klisu, sa -Lagɔ mia, 'sa ɔ mia -kpɔ.

Sa ɔ -yɔ -Lagɔ 'sɔ mnenia 'wu, ɔ 'ni we 'klili.

7 'In -we weee ɔ kaa, ɔ ka we -yɔɔwɔnu ɔ 'ka we 'yitide, 'in ɔ yia ɔ 'de gaylo 'wɔnɔ.

Cun, ɔ ka nyime 'dɛbhie -zɛ: ɔ -yɔ nyuma 'sɔ yia 'wɔwɔ weee.

8 ɔ ka 'ya ɔ 'de 'wɔti 'kienyi: -Lagɔɔ 'nɔɔwɛzɔzɔvee 'gbu, 'in ɔ yia tilitiee gbu -yɔɔwɔnu. Wa yia 'dɛbhie ɔ *su -gu lakɔɔ,

'in ɔ yia tli.

9 We 'gbu, -Lagɔ yia ɔ nyumaa 'wlulapɔlɔkpe 'kadɔ -gu ladi,

'in 'ηni -we 'yilia -we zia 'ηni weee 'wu, -Lagɔ yia we ɔ 'nyɛ.

10 Nu, -Lagɔ 'yibha, ɔ lalalu weee mia yali, -we mia dɔɔɔ -gu -yɔ dɔɔɔ zɔ, we 'sibhli 'kukolu -Zezu 'yu, ɔɔ -Zezuu 'ηnu 'nɔɔwɛzɔzɔvee 'gbu.

11 'In we 'ka lalalu weee ηwɛɛ 'tla nu, -Zezu Klisu -wa Nyumaa -Kanyɔ. 'In Dide -Lagɔɔ 'ηni 'ka mniɔda -tu.

-Lagonyuma mi dɔɔ -gu zli 'bhisa

12 We 'dɛɛ 'gbu, na 'talea -zɔnɔ, da in mia -benyi amiaa -gbɛ, a ka -Lagɔ 'nɔɔwɛ zɔ 'kɔmɔɔ, 'in da in 'nia -slɛɛn da amiaa -gbɛ -mi, a zɔ 'ya ɔ 'nɔɔwɛ bhabha. A nu lubho, 'in a 'ka amiaa 'pɔpɔe gbalɔ. A nu we lɛ -Lagɔɔ sɔsɔve -yɔ -yɔtɛlie nya. 13 Nu, -Lagɔɔ 'de mi amiaa dli zɔ lubho nɔda, ɔ dɔmagbu 'ka ain dɔɔɔnamani, 'in a 'ka 'ya we lɛnɔ.

14 Amiaa lɛnɔgbu weee 'wu, a 'na 'ηwɔɔwɛni zɔ -ni, 'in a 'na kpɔkpɛli -ni. 15 'In gbɔnyuu 'na -mi -ni ain kwɛyli -ni, 'in a -tu -mɔwɔlɔda, a 'ka -Lagɔɔ 'yua tikli -zɛ, gbɔnyuu -lɛnɔnya -yɔ -dawlician nyidi. A -nyuma wa nyidi dɔɔ -gu yɔ 'bhisa, nikpise 'wu. 16 'In weli -we wlaa 'yliyɔgagie, a gba we nyuma -yla, 'in zli -Zezu Klisu -ka loyi, 'mɔna na yia lia ɔ 'yu amiaa 'gbu. 'In 'ji na yia we yibhelia nu, lubho in nua, we 'ni bhe, 'in in 'ni sia bhe.

17 Amiaa -Lagɔɔ dliɔɔɔɔve -we mia 'slaka 'bhisa, wa yi 'dɛbhie we 'gbu na 'pɔɔn laslu nɛɛ we nyu, 'mɔna na lia. 'In na -yɔ a 'de weee lia 'mɔna dabɔɔ. 18 Nu, amia li 'sa -bhloo 'de 'mɔna, 'in a -yɔ 'mi li we dabɔɔ.

Timotee -yɔ Epafloditi 'sɔ

19 Nyumaa -Kanyɔ -Zezu -ka we -yɔɔwɔnu ni, Timotee na yia dayli amiaa -gbɛ tiea. 'In da ɔ -ka loyi, ɔ 'ka 'mi -yla amiaa -zɔɔ dli -sa, 'in -mɔɔ 'ka 'ya 'mi 'kɔayli 'pa. 20 Nu, -wa -yɔ 'mi 'sɔ mia -seli, ɔ 'dɛbhlogbɔɔ kaa amiaa gbu. 'In mɔ 'yibhaa ɔ 'ka ain -yɔɔɛ, ɔ 'ka ain 'wɔsa. 21 'In -wa weee -tɔa 'wu, wa 'dɛɛ zɔzɔnɔ wa nɔnɔa 'yilibila, nu, wa'a lu -Zezu Klisu gbu 'gbu dli. 22 Amiaa 'de -yi we 'ji nu, Timotee ka 'mi 'wɔsa bhabha. Sa 'yu

saa ɔ dide 'wɔ, 'sa. ɔ -yɔ 'mɪ 'sɔ, 'in -a yia -Lagɔgbɔ gba dabɔdɔ. ²³ In dɪ we dli 'wɔ nu, da in -ka na 'dɛɛ gbɛgbɛin gbɔ -yɔyɪ tikli, 'mɔ na yia amɪaa -gbɛ tiea slɔ. ²⁴ In na dli mɪ we -gɔ nu, Nyumaa -Kanyɔ ka we -yɔŋwnu, dayli na 'dɛ yi 'yaa aɪn 'yɪa.

²⁵ Na bheli Epafloditi a tiea zlimɛ na -gbɛ, ɔ 'ka 'mɪ 'wɔsa, 'in -li in 'yibhaa, 'in a yia we ɔ kwɛɛ zɔ. 'Mɔ na -yɔ ɔ nɔa lubho, 'in 'mɔ na -yɔ ɔ gɔa tɔ dabɔdɔ. 'In -slɛɛn, we mɪ nu, in 'bhiliti ɔ lɔ la amɪaa -gbɛ. ²⁶ A 'dɛ weee 'tɔ mɪ ɔ 'bhadaa 'gbɔ, ɔ 'yibha ɔ 'ka aɪn 'yɪ. Da ɔ 'nɔa nu, a ka ɔ gunɔ dɪ 'nɔ, 'in we yia ɔ dli sumanɪ. ²⁷ Gbɔzɔnɔ -wa, ɔ ka gu nɔ, ɔ fɛli 'dɛbhie tɪa, 'in -Lagɔ yia ɔ nyazi 'yɪli. We 'nɪ ɔ 'dɛ -bhlo, nu, -Lagɔ ka 'ya -amɪ nyazi 'yɪli, na -gɔ yi 'wɔtɔ -kɔɔn bhabhaa 'gbɔ. ²⁸ We 'gbɔ, kwɛ na puloa la, in 'ka ɔ lɔlabhiliti amɪaa -gbɛ, 'in a -ka ɔ 'yɪ, a 'ka 'mɔna li, 'in na siasie 'ka zɔbɛ. ²⁹ A kpa ɔ 'mɔna weee nya, -Lagɔbheli 'bhisa. 'In a zɔ ɔ -sɔkpa -nyuma 'nɔŋwɛ. ³⁰ -We ka gbɔ -wa, Klisɪ lubhoo 'gbɔ ɔ fɛli tɪa. ɔ 'dɛɛ 'pɔpɔɛ ɔ -saa dli, 'in sa a 'ka yaa 'mɪ kwali, 'in ɔ yi 'saa nɔ.

3

Sa nyimɛ 'kaa -mɪ tikli -Lagɔ 'yɪliya 'wɔ

¹ In -slɛɛn, na bhelia, a li 'mɔna Nyumaa -Kanyɔɔ 'gbɔ. Wɛli in cɛlia zlimɛ aɪn 'wɔ, mɔ -bhloo 'dɛ na cɛlia da aɪn 'wɔ. Nu, we'e sialɪ 'mɪ, 'in we nanɪ 'yɪli amɪaa -nɔ nya.

² A zɔ amɪaa 'dɛ 'yɪliyɔ lubho 'nyuuu nɔnyaa gbɛgbɛin, a zɔ amɪaa 'dɛ 'yɪliyɔ gwɪ -bhonyumaa gbɛgbɛin, 'in a zɔ amɪaa 'dɛ 'yɪliyɔ, nyuma 'yibhaa nyumaa *knɪ 'wɔpapiɛ -gla nya, -maa gbɛgbɛin! ³ -We ka gbɔ -wa, -amɪa bɔbɔa -Lagɔ ɔ Zuzu nya, -amɪa mɪa knɪ 'wɔ 'dɛgbolu. -Zezu Klisɪ 'gbɔ -a yilimania -amɪaa 'dɛ, 'in -we nyuma dia dli 'wɔ, -a'a dɪ we dli 'wɔ.

⁴ In -amɪ mneni in 'ka na 'dɛ dli 'wɔdɪ, 'mɔ nyuma tɔlɔa -ka mneni -maa 'ka -maa 'dɛ dli 'wɔdɪ, na -nɔ -zi 'ya -maa -nɔ 'wɔ. ⁵ Nu, wa gwalia 'mɪ, we 'yɪli gbetaa zli wa 'paa 'mɪ knɪ 'wɔ. *Izlaɛli -dɔdɔwɪlakpɛ in -mɪa, Ebleee 'zayli* in -mɪa, Bezamɛɛɛ zɔayli, we -ka -Lagɔɔ titee 'nɔŋwɛzɔda, *Falizinyimɛ in -mɪa. ⁶ Na -guladolue *Zuifɔɔ -Lagɔyloogblɔ 'gbɔ, in yia *leglizɪnya 'kɪyɛ 'wɔpali. 'In

* 3:5 Zuifɔɔ 'zayli -wa.

we -ka -mimɛ tikli ka da nyuma mɪa -talida, -Lagɔɔ titee 'nɔŋwɛzɔzɔɛ 'wɔ, 'ŋnɪ yabhlogbɔɔ 'nɪ 'mɪ -yɔ -mɪ.

⁷ Nu, -li weee mɪa zlimɛ 'mɪ 'yɪliya 'wɔ -tnɔɔ nya, -slɛɛn -Zezu Klisɪ 'gbɔ -li -kpɔa nya na bhua we 'wɔ. ⁸ Cɪn, -li weee mɪa, -li -kpɔa 'bhisa na bhua we 'wɔ. -We ka gbɔ -wa, in -ka na -Kanyɔ -Zezu Klisɪ yibheli, -mɔɔ nanɪ 'yɪli -mɔɔ -zi -li weee. ɔ 'gbɔ, in yia -li weee kwɛ 'bɪsa, 'in na bhua we 'wɔ kalikɔ 'bhisa, in 'ka -Zezu Klisɪ 'yɪli 'gbɔ, ⁹ in in 'ka ɔ 'wɔ -mɪ. We 'nɪ na 'dɛɛ tiklimimɛ bhɔa -Lagɔɔ titee 'nɔŋwɛzɔzɔɛ -gbɛɛ gbɔ. -Cɪnnya, na dɪzɔzɔɛ Klisɪ -gɔɔ -gbɛ we bhɔa. Tiklimimɛ -we bhɔa -Lagɔɔ -gbɛ, 'in -we -Lagɔ nyɛa -ɔ zɔa ɔ dli -gɔ, mɔ -wa. ¹⁰ -We in 'yibhaa, mɔ -wa: in 'ka -Zezu Klisɪ yibheli ŋwɛɛŋwɛɛ, we -yɔ 'tɪɛ -we 'bhua ɔ 'wɔ tɪtɪɛ lɔ. In 'yibha in 'ka ɔ siasie yibheli, 'in sa ɔ tɪa, in 'ka 'sa tɪ. ¹¹ 'Sa -bhloo 'dɛ, in dɪ we dli 'wɔ nu, 'wɔ -amɪ na yi 'yaa -sɔa tɪtɪɪnya glaa.

-A -gwa -a 'ka we 'wlulapalɪda nyini!

¹² In 'nɪ gba nu, in ka na -gwagwɛɛ 'wlu -lapalɪda nyini. 'In, in 'nɪ gba nu, sa -Lagɔ 'yibhaa in -mɪ, in mɪ 'sa -slɔ tɛɪn. 'In na -gwagwɛ na zɔa 'yɪliyɔ, -we ka 'gbɔ in mɪa -gwada, in 'ka we kpa. -We ka gbɔ -wa, -Zezu Klisɪ ka 'ya na 'dɛ kpa. ¹³ Na bhelia, in 'nɪ gba nu, in ka we 'pɛnɛ 'yɪ. Nu, gbɔ -we na nɔa lɛ: -we 'plɪa, 'wɔ na dɪɔa -mɔɔ, 'in na gɔa la, -we mɪa 'mɪ 'yɪli in 'ka we yɪ. ¹⁴ We 'gbɔ na gwaa, in 'ka we 'wlulapalɪda nyini. 'In 'pɛnɛ ka 'gbɔ -Lagɔ yia -aɪn la yali, in 'ka we 'yɪ -Zezu Klisɪ 'wɔ.

¹⁵ -Amɪa weee dolua da 'yɪligwe la -Lagɔyloogblɔ, -a pɔpali 'sa 'wlukɔɔn la. 'In we -ka nu, saputu sa a pɔpali 'wlukɔɔn la, -Lagɔ yia amɪaa 'wlukɔɔn -bloa we -gɔ. ¹⁶ Sa we -ka -mɔɔ, 'yoo -we -a bhɪa tikli, 'in we yia -zɛɛn yɪ, -a zɔ we 'yɪliyɔ.

¹⁷ Na bhelia, a 'dɛ weee 'tideli 'mɪ. -A ka we 'yɪli -slolu, -we -a -slolua nyuma -wa nɔa we -gɔ, a yla wa. ¹⁸ Nu, Klisɪ, -ɔ tɪɪa *su -gɔ, nyuma -duun nɔa ɔ tɔnyuma 'bhisa. In ka aɪn -yla we gbada -gwɛ, 'in 'mɔ na gba 'yaa da -zɛɛn aɪn -yla, wie nya. ¹⁹ Wa nɔ we 'wlulapalɪda -wa, wa mɔmɔnɔɛ. Wa nɔkpla -wa wa -Lagɔ. Zɔbhalɪgbɔnya wa nɔa lɛ, we 'wɔ wa yilimania wa 'dɛ. 'In dɔdɔgɔ gbɔɔ

'dekpoa -gu wa pupalia dli la. ²⁰ Nu, we -ka -amia, yalunyuma -a -mia. 'In -amiaa Gbɔwɔsanyɔ, Nyɔmaa -Kanyɔ -Zezu Klisi, ɔ 'kaa yali 'bhɔ, 'mɔ -a mia wɔda. ²¹ Mɔ yia -amiaa ku -we 'kaa zen 'bhitia, 'in ɔ 'ka we ɔ 'dɛɛ liliku 'bhisa nu. -We ka gbɔ -wa, ɔ ka se 'kadɔ, -we nyɛa ɔ -li weee 'wlulapɩie.

4

Dizɔwɛli

¹ Na bhelia -zɔnu, amiaa 'tɔ mi 'mi 'bhada bhabha, in 'yibha in 'ka ain 'yi. 'Mɔna a laa 'mi 'wɔ. Amiaa 'gbɔ, na ylimania na 'dɛ. We 'gbɔ, na 'talea -zɔnu, a -tɔ Nyɔmaa -Kanyɔ 'wɔ gege.

² Evodii -yɔ Sentisi, amia na bhubhoe, a 'nɔnnɔ 'wɔla, 'in a -mi -bhlo Nyɔmaa -Kanyɔ 'wɔ. ³ 'In -mi, ɔ na -yɔ ɔ nɔa lubho dabɔdɔ ni, in nɛɛ -mi -ylaɛ: -in -sa waa 'ɲwnɩ -manɩ 'wɔ. -We ka gbɔ -wa, wa -yɔ 'mi 'sɔ ka lagɔ, 'in -Lagɔgbɔ yia lamneni. Wamia klaa, Klema -yɔ bhelia -tɔlba -wa ka 'ɲni mia celida 'yliyɔgagiee 'sebhe 'wɔ, 'ma na -yɔ wa nɔa lubho dabɔdɔ.

⁴ A li 'mɔna 'kɔmɔsɔ Nyɔmaa -Kanyɔ 'wɔ. 'Mɔ na gba 'yaa da, a li 'mɔna! ⁵ Nyɔmaa weee yibheli amiaa dli -dlɔɔ 'ji. Nu, Nyɔmaa -Kanyɔ ka cɩpa. ⁶ A 'na lɔlɔ -lu yabhlogbɔɔ 'gbɔ dli -ni. Gbɔ weee 'wɔ, -we a -ka 'yibha a -zlali we -Lagɔ, ɔ bhubhoe nya, we -yɔ ɔ fuopapie nya 'ya. ⁷ 'In a -ka 'sa nu, 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ -we -Lagɔ wlaa, -we -zia nyɔmaa 'ylimnee weee 'wɔ, mɔ yia amiaa dli -yɔ amiaa 'wlukɔsɔn lapɔpalie 'yliyɔzɔa, -Zezu Klisi 'wɔ.

⁸ Nu, na bhelia, gbɔ weee 'wɔ, -we weee nania 'yli, 'in -we ka 'ɲni wa 'kaa -mnɩni, we ye amiaa dli zɔ: -we weee -wa gbɔzɔnu, -we wa 'kaa 'nɔɲwe zɔ, -we weee mia tikli, -we weee mia -mɔwɔlɔda, -we weee nania -Lagɔ -yɔ nyɔmaa dɔdɔ, 'in we -yɔ -we weee wa 'kaa 'ylimani. ⁹ Nu, -we in -slolua ain, -we a 'yia 'mi kwɛɛ, -we a 'nɔa 'mi ɲwɛɛ, 'in -we in nɔa ɛ a 'yia -yɔ, a nu we ɛ. 'In -Lagɔ ɔ nyɛa nyɔmaa 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ, -mɔɔ -yɔ ain 'sɔ 'ka -mi.

Pɔlɔ paa Filipɔgbee -Lagɔnyɔmaa fuo

¹⁰ Nyɔmaa -Kanyɔɔ 'mɔna -zu 'mi 'wɔ, -we ka gbɔ -wa, sa a -kalia na ze -benyi, a ka we -slolu -slɛɛn lɔgada. Gbɔzɔnu -wa, na gbɔ ka

ain -yɔkpa bhabha. 'In sa a 'kaa 'mi we -slolu, 'sa 'ni -mi. ¹¹ 'In we 'ni nu, -lu in 'ni -kaa 'gbɔ na gba 'sa. Nu, in ka 'mɔna 'wɔ -mimie 'kɩa, saa 'dɛ na gbɛgbɛin gbɔ yi -mi. ¹² In -ka boba 'wɔ -mi, in -yi na 'dɛ kpa sa. In -ka -lu duun -ka, in -yi na 'dɛ kpa sa. 'Yli weee -yɔ da weee, ɲwɔ yi 'mi 'bhada -mɩoo, 'in in yi lɔoo, in -yi na 'dɛ kpa sa -lu duun -yɔ -lu -sɛɛ 'wɔ sazɔnu sa. ¹³ Klisi 'tite ɔ 'nyɛa 'mi 'gbɔ, in mneni we 'dɛ weee kwɛyɔ. ¹⁴ -Mɔsɔ bhla, gbɔzɔnu a nɔa ɛ, 'in a yia 'mi 'wɔsa na siasie lɔ.

¹⁵ Filipo -nyɔmaa, amiaa 'dɛ -yi we 'ji nu, in 'kaa -Lagɔgbɔ gbagbiee gwedi, da in 'bhɔa Masedɔani -dɔdɔ -gu, *leglizɩ yabhlogbɔɔ 'ni 'mi 'wɔsa 'gwɛzi nya, amia -bhlogbɔɔ -saa 'mi 'wɔ. ¹⁶ Cɩn, da in mia zlime Tesaloniki, -zakpa -nyacɩn a 'paa 'mi -we in 'nia -ka yoo! ¹⁷ We 'ni nu, 'nyɛnyɛluu da na tali. Nu, in 'yibha -Lagɔ ɲwɩna ain 'nyu la, 'in amiaa 'yiyɩlu 'ka -gɔbho. ¹⁸ -Lu weee a 'paa 'mi yoo, Epafloditi ka we wla. -Li in 'yibhaa, amiaa wlawlalu ka we 'wɔzi. 'In -lu yabhlogbɔɔ ɔ bɔ -slɛɛn 'mi 'wɔ. Amiaa wlawlali 'wɔ *lasiklɔ ka ɲɛ menia, we -yɔ 'slaka -we nania -Lagɔ dɔdɔ, mɔ. ¹⁹ We 'gbɔ, na -Lagɔ kaa 'ɲnimɩlu weee, -we weee a 'nia -ka, 'nyɛa ɔ yia we ain ɔ 'nanɩdli 'kadɔ nya, -Zezu Klisi 'wɔ. ²⁰ -Amiaa Dide -Lagɔɔ 'ɲni 'ylimani -zɔ weee nya! *-Amɛni.

Pɔlɔ 'wɔbhɩlu wɛli

²¹ In -sa -Lagɔbhelia weee fu -Zezu Klisi 'wɔ. Na bhelia -wa -yɔ 'mi 'sɔ mia -seli, -maa -sa 'ya ain fu. ²² -Seli -Lagɔnyɔmaa weee -yɔ nyɔmaa 'wlulapɩnyɔ 'kadɔ *Sezaaa -budu zɔɔ lubhonɩya -sa ain fu.

²³ Nu, Nyɔmaa -Kanyɔ -Zezu Klisi ɲwɩna ain 'nyu la.

'Sεbhε Pɔlv 'paa Koloso -nyuma yoo

-Lagonyuma mia Kolosugbe nukple, 'ma *Pɔlv 'paa 'sebhe ni yoo. ɔ mi -kaslv 'wv *Wlɔmv, 'bhie ɔ yia wee 'sebhe ni celi. Nu, Epaflasi 'bhva Kolosugbe nukple, -zugba nyuma mi -mɔ yoyogbv -sloluda, 'in ɔ yia Pɔlv 'di -la. -Bha Pɔlv celia -Lagonyuma 'wv nu, -Zezu -wa -lu weee -Kanyɔ, 'in -a mneni -a 'ka gbv 'wv bhv -we ka gbv -wa, ɔ ka -amiaa 'gbv tli.

Fvsaweli

1 -Ami *Pɔlv, -ami -wa -Zezu *Klisu *ti-etienyɔ -Lagɔɔ dvmagbv nya, in -yɔ -amiaa bheli Timotee sɔ celia da ain 'wv. 2 Amia, -amiaa bhelia, -wa mia -Lagonyuma nya Kolosugbe 'wv, -wa'a 'bhvba -Lagweli -gv la, -a -sa ain fv.

-Amiaa Dide -Lagɔ ɣwna ain 'nyu la, 'in ɔ 'nyε ain 'wv tvtvε -dlɔɔ.

Pɔlv paa -Lagɔ fuo Kolosv -Lagonyumaa 'gbv

3 -Amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisu Dide -Lagɔ -a paa fuo amiaa 'gbv, 'in -a mi -Lagɔ bhuhhoeda 'kɔmvv amiaa 'gbv. 4 Sa a zva -Zezu Klisu dli -gv, 'in sa a -kalia -Lagonyuma weee zε, -a ka we 'nv. 5 Nu, -li -zɔnv -we mia ain wvda yali, -we ka 'di a 'nva we gwedilida ni, mv -wa -Lagweli -zɔnv. We 'gbv a zva -Lagɔ dli 'wv, 'in a -kalia nyuma weee zε. 6 Wee -Lagɔgbv -we mia ain nyidi, 'in we yia 'bhue 'pa ni, we mi 'ya gbvzɔnv lenve nya lamnenida -dvdv weee -gv. 'Yli -we nya wee -Lagɔgbv nynia amiaa -gbε tia ni, a ka we 'jiyibheli gbvzɔnv sa nu, -Lagɔ ka ain 'nanu 'wvsv. 7 -Amiaa jijli -tale Epaflasi, ɔ -yɔ -ain 'sɔ nva -Lagɔlvbho ni, ɔ mia Klisu lubhononyɔ tikli nya -ain nyidi, mɔ -slolua we ain. 8 Zεkalidli -we -Lagɔɔ Zuzu zva ain 'wv, mɔ -salia we 'di -ain.

9 We 'gbv, 'yli -we nya -a 'nva amiaa -gvgbv ni, we 'bhv wee 'yli 'wv -a mi -Lagɔ bhuhhoeda amiaa 'ɣni nya 'kɔmvv. -Lagɔ -a bhuhhoea, ɔ 'ka ɔ dvmagbv ain 'klvslolu, 'in a 'ka we yibheli kpεεn kpεεn. Nu, Zuzu 'Pvpa 'nyε ain gbv yilo -yɔ 'ylimnee. 10 Amiaa nɔnɔbhv -ka 'sa we 'klv -Lagɔ 'yu,

'in a 'ka ɔ dudonamanu weee. A 'ka 'bhue 'pa, 'in a 'ka gbvzɔnv -gbv weee lenv, amiaa -Lagɔɔ yibheli 'ka -gvwvlaylimanu. 11 -Lagɔ -a bhuhhoea nu, ɔ 'tεmanu ain la -lu weee 'wv, ɔ 'tite 'kadv -we -zia 'tite weee 'wv nya, 'in a 'ka 'sa we lakpa 'kɔmvv, dltie nya. 12 'In a 'ka Dide -Lagɔ fuo 'pa 'mɔna nya. ɔ 'gbv, 'bi -we -Lagonyuma yia 'yia zli 'klv, we mi amiaa -nv nya. 13 Nu, mɔ -saa -ain nikpisee 'tite kwεε, 'in ɔ yia -ain ɔ duma yuu nyumaa 'wlvlapilie zɔ kwa. 14 ɔ Yu zitea -ain 'wv, ɔ 'gbv -Lagɔ yia -amiaa gbvnyuu 'wvti.

Klisu 'de -yɔ ɔ lenvgbv

15 Klisu -wa -Lagɔ wa'a 'yia -yɔɔ 'wvwlv. Mɔ mia la tia lalalu weee 'yu. 16 Nu, mɔ 'wv -Lagɔ nva yali -lu -yɔ dvdv -gv -lu weee lε, -we wa yia -yɔ, 'in -we wa'a 'yia -yɔ klaa. 'Nɣimnikpe, 'wlvlapilie, 'tite -yɔ se, mv weee -Lagɔ -laa la ɔ gbεlv, 'in ɔ -yla. 17 ɔ Klisu mi la -lu weee 'yu, 'in ɔ 'gbv -lu weee kikalua la. 18 Sa 'wlv mia nyimeε -kpabhieε -kanyɔ nya ni, 'sa ɔ mia *Leglizv 'wlv nya. Mɔ -wa 'yliyɔgagieε gwedilida, mɔ -sɔa 'wv tltlnya glaa tiatia, 'in ɔ 'ka -lu weee 'yugali. 19 Nu, -Lagɔ 'yibha sa ɔ 'de mia, ɔ 'Yu mi 'sa -kpɔ. 20 -Lagɔ 'yibha 'ya ɔ 'ka ɔ 'Yu 'wvplli, 'in ɔ -yɔ ɔ lalalu weee 'ka 'wvsvslolu. -Zezu tlia, ɔ 'pɔn jitea *su -gv, we 'gbv, -Lagɔ yia 'wv tvtvε -dlɔɔ wla yali -yɔ dvdv -gv.

21 Amia -wa mi bhaa 'lakpanya nya, 'in a mia -Lagɔɔ tonyuma nya amiaa 'wlvkvvv lapvpalie 'nyuu -yɔ amiaa gbvnyuu lenveε 'gbv ni, 22 -slεεn, -Lagɔ ka ain 'wvsvslolu ɔ 'de nya, -Zezuu nyimeε kuu tltlie lv. 'In a 'ka ɔ 'klv 'yiligbe -mɔvluda, -zugba 'sla 'ni ain -yɔ -mi, a 'ni 'ɣni -yɔ -ka. 23 Nu, amiaa dlvzvve -tv 'wv gege, 'in we 'tεmanu 'wv. -Lagɔgbv -we a dia dli 'wv, a 'na vlali we gwe -ni. Wee -Lagɔgbv -we a -ka bhaa 'nv, wa gbaa dvdvgv -nyuma weee -yla, we lubhononyɔ -ami Pɔlv -zεa.

Pɔlv mi ɔ -Lagɔlvbhoo gbv gbada

24 -Slεεn, siada in mia da amiaa 'gbv ni, in mi we 'mɔna 'wv. Nu, Klisu siasie tlvba -tva lv ni, 'mv in mia gbalda nanvv kuu siasie nya, ɔ ku -kpabhie -we wee *Leglizv -miaa 'gbv. 25 -Ami, in ka *Leglizv lubhononyɔ -zε. -Lagɔ -saa -bha 'mi, in 'ka ain glaa ɔ lvbho nv, 'in in 'ka ɔ gbv ain -yla gba kpεεn kpεεn. 26 -Lagɔɔ zizelu 'kadv -ka bhaa -benyi -mi,

nu, 'mv -Lagɔ -saa -slɛɛn 'bhle ɔ -mɔwlonya -yla. ²⁷ Nu, 'ma -Lagɔ 'yibhaa ɔ 'ka wa ɔ 'ɲimni -zizelu 'kadu 'kluslolu. Nyuma -wa 'nia *Zuifvu 'gbu, ɔ yia ɔ zizelu 'bhlesa. Wee zizeluu ji nu: Klisi mi ain 'wu, 'in a -yi sa we 'ji nu, a ka 'bi -Lagɔɔ 'ɲimnie 'kadu 'wu.

²⁸ Ɔɔ Klisi gbu -a mia da gbada nyuma weee -yla, wa gbu -yla lapalie -yɔ wa gbuslolue nya, gbuyilo bhabha nya, 'in ɔ -ka -mi ɔ 'ka -mɔwlonyɔ -zɛ -Lagɔ 'yu, Klisi 'wu. ²⁹ We 'gbu, Klisi 'tite 'kadu -we mia 'mi 'wu lubho nɔda, we nya na nɔa lubho, 'in na gva la.

2

¹ Nu, in 'yibha a yibheli we 'ji nu, amia klaa, Laodisee -Lagɔnyuma -yɔ nyuma weee -wa 'nia -slɔ 'mi 'yi wa 'yli nya, amiaa 'gbu in mia da lagɔda. Tu 'kadu -wa! ² In -ka 'sa nɔda -mi ni, -zugba in 'yibha wa 'temani dli, wa kikalɔ zɛ, 'in wa 'ka nyime -bhlo -zɛ. 'In wa 'ka 'ylimna bhabha, 'in wa 'ka -Lagɔɔ zizelu yibheli kpɛɛn kpɛɛn. Wee zizelu mia, mv -wa Klisi. ³ Gbuyilo -yɔ -luyiloo 'ɲimnie weee bhua -Lagɔɔ -gbɛ, mɔ 'wu we mia zizeda.

⁴ -We na gbaa da ain -yla ni, nyuma yi ain 'yloogblo lasali -dawliweli nyaa gbu -wa.

⁵ Nu, na 'debbie -gbolu 'ni ain glaa -mi ni, na dli -yɔ ain 'sɔ mi. Amiaa lenvgbunya mia 'cɛcɛ, 'in a zɔa Klisi dli -gɔ gege ni, in -ka we -yɔyida -mi, na dli mɛni.

Dlizɔzve -we ka gbu wa -slolua ain ni, a -tu we -gɔ gege

⁶ Nu, sa a ɲwnua -Zezu Klisi gbu -yɔ amiaa -Kanyɔ nya ni, a nɔ 'sa ɔ 'wu. ⁷ Dlizɔzve -we ka gbu wa -slolua ain ni, a -tu we -gɔ gege. A -ka somi -Zezu Klisi 'wu. Ɔ mi -buduu gwe nya: a -tu 'ylimanida ɔ -gɔ. A 'pa 'yli weee nya -Lagɔ fuo, -we weee ɔ nɔa ain -yla lɛɛ 'gbu.

⁸ A zɔ amiaa 'dɛ 'yliyɔ, nu, nyime yabhlogbɔɔ 'na 'pali ain yo -yɔ weli -kpɔaa lubhu ɲwe -ni. -We -wa dɔdɔgɔ -nyumaa gbuslolue ni, dɔdɔgɔ 'titenyaa -gbɛ we bhua, nu, we'e 'bhv Klisi -gbɛ. ⁹ -We weee mia -Lagɔ 'wu, Klisi ɔ -zɛa nyime ni, mɔ 'wu we 'dɛ weee -dilia la. ¹⁰ A ka -lu weee 'yi ɔ 'wu, mɔ -wa 'tite weee -yɔ se weee 'wlulapɪnyɔ.

¹¹ 'In 'ya ni, Klisi 'wu wa 'paa ain kni 'wu, nyimeɛ sɔ 'ni we lenv, nu, Klisi nyimeɛ kni 'wɔpapie mia, -we saa nyime ɔ lenvgbu 'cin 'bi, mv -wa. ¹² Sa a -yɔ Klisi 'sɔ thia amiaa batizee batizee lv, 'sa wa 'bhlua ain ɔ nya. 'In -Lagɔ yia a -yɔ ɔ 'sɔ 'wɔbhhu tɪtlɪnya glaa, dli -we a zɔa -Lagɔɔ 'tite -gɔv 'gbu. Wee 'tite nya -Lagɔ 'bhua Klisi 'wu tɪtlɪnya glaa. ¹³ A ka zɪmɛ 'yliyɔga -tɪtlɪe tɪ, amiaa gbonyii -yɔ kni a 'nia 'wu -mi 'gbu. Nu, -slɛɛn, -Lagɔ ka a -yɔ Klisi 'sɔ 'yliyɔgagie 'nyɛ, 'in ɔ yia -amiaa gbonyuu weee 'wɔti. ¹⁴ Tite -we mia cɛhida 'sɛbhɛ -gɔ, -we dia -ain 'gbu 'wlu ni, -Lagɔ ka we lamumni, 'in ɔ yia we lasa, we lakɔbe nya -Zezuu *su -gɔ. ¹⁵ Zuzu 'nyii -we kaa nyumaa 'wlulapɪlie -yɔ senya ni, wee su -gɔ -Lagɔ -saa we 'tite kwɛɛ. Ɔ ka we lu, 'in ɔ yia we -zejila 'wu wleli -kaslonyuma 'bhisa.

¹⁶ We 'bhv -zɛɛn 'wu, -we a lia, -we a maa, 'fetu 'yli, 'cv lolu -yɔ *Nyapeyli 'gbu, nyime yabhlogbɔɔ 'na 'bhulu amiaa -yɔgbu 'wu we 'gbu -ni. ¹⁷ -We mia da weee, -li -we yia yia, we zuzu -wa. We 'ni we 'debbie -gbolu. Nu, Klisi -wa we 'debbie -gbolu. ¹⁸ Nu, nyime ɔ -ka ɔ 'dɛ 'wɔti 'kienyi -dawli sa, 'in ɔ -ka ain -yla gba nu, a bɔbɔ -Lagɔɔ 'anzinya, a 'na ɲwnunu we -yɔ -ni. Nyime ɔ -ka 'sa nɔ ni, ɔ 'ka amiaa 'pɛnie -gɔsaa gbu -wa. Nu, -mɔɔ 'sasɔkpa -nyime mia, -we -nya yia ɔ 'yli -gɔ, 'mv ɔ tɔba dli, 'in ɔ ylimania ɔ 'dɛ, 'in ɔ pɔpalia 'wlukɔɔn la dɔdɔgɔ -nyuma 'bhisa. ¹⁹ Nu, Klisi ɔ -wa wlu, ɔ 'nɛ -mɔɔ -yɔla. Klisi 'gbu ku lia 'nanɔv, 'in 'kɔanya -yɔ tolunya mimnia 'wu. Sa -Lagɔ 'yibhaa, 'in ku ylimani 'saa.

A ka tɪ, 'in a yia 'yliyɔgagie lolu 'yi Klisi nya

²⁰ A ka tɪ Klisi nya, 'in ɔ yia ain dɔdɔgɔv 'titenya kwɛɛ -sa. 'In lɛɛ ka 'gbu, -we bhua dɔdɔgɔ -nyumaa -gbɛ, a nɔ we lɛa? Cɪn, lɛɛ ka 'gbu a tide nyima 'yi, 'in wa pali ain -yla sanɛɛ -sɔkpa -titea, ²¹ 'in wa gba: «-In 'na 'bhulu we 'wu -ni», «-In 'na 'yli we ɲwe -ni», 'in «-In 'na zɪli we kwɛ -nia»? ²² Nu, wee titenya -mɪni mia, -we -wa 'plɪplɪ -li, -we 'kaa labhu, we gbu we gbaa. Dɔdɔgɔ -nyumaa gbuslolu sɔ -yɔ wa titenya -wa. ²³ Gbɔzɔnɔ -wa, titenya -mɪni 'wlv gbuyilo nyima 'yliya 'wu, we -yɔ wa -Lagɔɔ bɔbɔ -sɔ bhua dɔdɔgɔ -nyumaa -gbɛ. Wa tia wa 'dɛ 'wu

'kienyi -dawli sa, 'in wa palia wa ku 'klyie 'wu. Nu, we 'ni -lu yabhlogbɔɔ nya -mi, we 'ni mneni we 'ka -amɪaa dli 'nyuu lenugbu -ain 'bi -sa.

3

¹ A ka tɪtlie lu 'wɔsɔ, 'in a yia 'yliyɔgagie lɔyi Klisi nya, we 'gbu, a titali yali -lii da, mɔ Klisi -dia -Lagɔɔ lilisɔlv la. ² Amɪaa dli -tu yali -li -yla, amɪaa dli 'na -tɔlv dɔdv -gv -li -yla -ni. ³ Nu, a ka tli -nya, 'in amɪaa 'yliyɔgagie mi zizeda Klisi -gbɛ -Lagɔ 'wu. ⁴ Klisi -wa amɪaa 'yliyɔgagie tɪklu, zli ɔ yia 'bhlewlva, we zli a -yɔɔ 'sɔ wlvɔ 'bhle, 'in ɔ 'ɲnumnie zɛa amɪaa -nv 'ya.

'Wɔwlvɛ lolu -Zezu Klisi 'wu

⁵ We 'dɛɛ 'gbu, gbɔnya mia ain 'wu, -we -wa dɔdv -gvɔ -nv, a 'bhu we 'bi. Sab-hisa: mɔtnɪgbu klaa, pɔɪnplagbɔɔ lenvɛ klaa, zɔbhali gbɔɔ 'tv klaa, dli 'nyuu -lii 'wɔnyinynie klaa, we -yɔ lɛkli. (Nu, lɛkli mia ni, yoyolagɔnyaa bɔbɔe -wa.) ⁶ Wee gbɔnyii -mɪnu 'gbu, -Lagɔɔ 'cɛ 'kaa nyima -wa'a zva -Lagɔ 'nɔɲwɛ bhɪti. ⁷ Nu, bhla -we nya a mia wee gbɔnyii -mɪnu lv ni, 'sa a nva -nya.

⁸ Nu, -slɛɛn, 'cɛpapie klaa, nyɪmɛ 'cɛdlɔlɔlɔ -yɔ nɔkplɛɛ 'ylinyuno mia, a vla we gwe. Nyɪmɛɛ velivɛɛ -yɔ wɛli 'nyuu 'na 'tlali ain ɲwɛɛ -ni. ⁹ A 'na 'tɔbhɔlv -tɔbhɔlv yɔ -yla -ni, amɪa -wa 'bhva amɪaa -mɪmɪsɔ 'cɪn -yɔ we lenugbu 'nyii 'bi. ¹⁰ Nu, a ka nyɪmɛ lolu -zɛ. 'In nyɪmɛ -lolu bhɪtia 'kɔmɔv, ɔ 'ka ɔ lala -Lagɔɔ 'wɔwlv -zɛ. 'In ɔ 'ka 'ya -Lagɔ yibheli kpɛɛn kpɛɛn. ¹¹ Nu, nyɪmɛ -ɔ 'nia Zuifv klaa, -ɔ -wa Zuifv klaa, -ɔ mia knɪ 'wv klaa, -ɔ 'nia knɪ 'wv -mi klaa, yiyinyɔ klaa, titinanyɔ* klaa, gaylo -yɔ -ɔ 'nia gaylo klaa, wa 'ni -seli -mi. Nu, Klisi mi we 'dɛ weee nya, 'in ɔ mia -a 'dɛ weee 'wu.

¹² -Lagɔ ka -bha ain -sa, ɔ 'yibha a -zɛ ɔ 'dɛɛ nyuma -kpɔ, ɔ -kali amɪaa zɛ. We 'gbu a -ka nyazɪdli, a -ka 'nanɪdli, a ti amɪaa 'dɛ 'wv 'kienyi, a -ka dli -dlɔɔ, 'in a -ka dltie. ¹³ A bibeli -yɔ, 'in 'yabhlo -ka ɔ -libheyi -yɔ 'cɛ 'palɪ -we ɔ nva ɔ -yla lɛɛ 'gbu ni, a titli -yɔgbu 'wu. Sa -bhlokpade Klisi tia amɪaa -yɔgbu 'wu ni, amɪa titli 'ya 'sa -yɔgbu 'wu. ¹⁴ We 'dɛ weee 'wlv ni, a kɪkali zɛ. Nyɪmɛɛ zɛkalɪdli

mi amɪaa nyɔllikpe nya tɛɪn: mɔ zɛɪa ain nyɪmɛ -bhlo. ¹⁵ Klisi 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ, -we ka 'gbu -Lagɔ yia ain la, a 'ka ku -bhlo -zɛ ni, wee 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ 'bhu amɪaa dli weee 'wv, we 'ka we -ka. 'In a 'pa -Lagɔ fuo 'yli weee nya. ¹⁶ Nu, Klisi wɛli -mi ain nyɪdɪ duun ɛ. A sɔslolu gbv, 'in a pɔpalɪ gbv -yla la, gbɔyilo nya. A 'pa -Lagɔ fuo, a bhli ɔ 'ɲnumni -lvɔ, -we mia Lvɔsɛbhɛ 'wu. A gbali ɔ, a bhli ɔ lvɔ weee, -we ɔ Zuzu 'Pɔpa zva ain 'wv, 'mɔnadli nya. ¹⁷ -We weee a nva lɛ, 'in -we weee a gbaa, we -mi Nyɪmaa -Kanyɔ -Zezuu 'ɲni nya. A 'plli ɔ gbɛgbɛɪn, 'in a 'ka Dide -Lagɔ fuo 'pa.

-Lagɔnyɪmaa -glɪgbɔ 'yli gbv

¹⁸ Ylɪkwɔɲwɪ, -ɔ -ka -mi ɔ zv ɔ 'lowli 'nɔɲwɛ, 'sa we mia Nyɪmaa -Kanyɔ 'yliya 'wu.

¹⁹ 'Nwɪu 'lowlia, -ɔ -ka -mi ɔ -kali ɔ 'ɲwɔzɛ, ɔ 'na 'sulu ɔ 'klv -yɔ -ni.

²⁰ 'Yua, a zv amɪaa didea 'nɔɲwɛ gbv weee 'wu, mɔ nanɪa Nyɪmaa -Kanyɔ dɔdv.

²¹ 'Yuaa didea, a 'na -lali amɪaa 'yua 'cɛdlɔ -ni, we yi wa 'kvayli lawla.

²² Galɪ, a zv amɪaa -cian 'nɔɲwɛ -seli dɔdv -gv, gbv weee 'wu. We 'na -zɛɪ wa 'yibadi -bhlo -ni, we yi 'wlv nɛɛ nyuma a mi 'yli -manɪda. Nu, a zv wa 'nɔɲwɛ dli -zɔnv nya, Nyɪmaa -Kanyɔɔ sɔsɔdli a kaaa 'gbv. ²³ We yi lɛɛ -lubho -zɛ, a nv we dli weee nya, nɛɛ Nyɪmaa -Kanyɔɔ lubho a mi nɔda, a 'na 'yli we nyɪmaa -nv 'bhisa -ni. ²⁴ A yibheli we 'ji nu, Nyɪmaa -Kanyɔ yia ain 'pɛɪa. 'In zvzɔnvɔnya ɔ zva la amɪaa -nv nya, a 'ka we 'yli. Nu, Nyɪmaa -Kanyɔ -Zezu Klisi lubho a mia nɔda. ²⁵ Nyɪmɛ -ɔ nva gbɔnyuu lɛ, we 'pɛɪe ɔ yia gbɔnyuu nya. Nu, -Lagɔ'ɔ gbɪzi nyuma 'wu.

4

¹ Amɪa nyɪmaa -cian, a zv amɪaa galɪ 'nanv, 'in a nv -we mia tɪklu lɛ wa -yla. A yibheli we 'ji nu, amɪa ka 'ya -Kanyɔ yali.

'Dɪzɔwɛli

² A -tu -Lagɔ bhuhhoeda 'kɔmɔv, amɪaa dli -tu -gada, 'in a 'ka -Lagɔ fuo 'pada -tu 'yli weee nya. ³ A bhuhhoe 'ya -Lagɔ -amɪanv 'gbv -nya, 'in -Lagɔ 'ka -ain 'yoo 'nyɛ, -a 'ka

* **3:11** Glɛki nɛɛ «Siti -nyɪmɛ». Siti -nyɪmaa dɔdv mia, -mɔ tlvɔ la bhɔbha, 'in wa laa wa titinanya.

o gbu gba nyuma -yla. Klisu gbu mia zizeda, -a mneni -a 'ka we gba, we 'gbu in mia -seli -kaslo 'wu. ⁴ A bhuhoe -Lago, 'in sa in 'kaa we -slolu, in 'ka 'sa we gba kpεεn kpεεn.

⁵ A zo amiaa nonobhu 'yliyɔ, -wa 'nia -Lago 'wu -mu gbεgbεin, gbuyilo sa. Bhla -we -Lago nyεa ain wa nya ni, a 'na -nyumono we la -ni. ⁶ Amiaa ηweε weli -mi tiklu 'yli weee nya, we -mi gumu 'bhisa, 'in a yibheli nyuma -yla gbuv 'bigopalɩ sa 'nanuv.

Fvsaweli 'wvbhlolunv

⁷ -Amiaa bheli -zono Tisiki, -o mia lubhononyo tiklu nya, -o na -yo o nua Nyumaa -Kanyoo lubho, mo yia ain -yla na -gbε -gbu weee gbaa. ⁸ Na 'dεε 'yibadi in tiea o amiaa -gbε, a 'ka -amiaa -gbε gbu yibheli, 'in o 'ka amiaa dli latemanu. ⁹ Tisiki -yo amiaa 'yibha 'yibha -bheli tiklu Onezimv in tiea da ain 'wu, 'in wa 'ka -we weee mia -seli 'plida -amiaa -gbε ain -yla gba.

¹⁰ Alistaki in -yo o 'so mia -kaslo 'wu ni, o nεε, o -sa ain fu. We -yo 'ya Banabasv didee bheli 'yu Maliki, -o ka gbu wa gbaa ain -yla ni, o -ka amiaa -gbε mni, a kpa o 'nanuv. ¹¹ -Zezu -o wa laa Zutusi sa 'yaa ain fu. -Zuifu -wa -zεa -Lagonyuma glaa, waa nyuma ta -manu -bhlogbo nya na nua *-Lagoo nyumaa 'wlulapɩ -lubho. Ma paa 'mi 'kwayli.

¹² Epaflasi -o -wa amiaa -zoo -bheli ni, o nεε, o -sa ain fu. -Zezu Klisu lubhononyoo 'zayli o -mia: 'kamuv, o mi lagoda, -zugba o bhuhoe -Lago amiaa 'gbu. O 'yibha a -tu -Lagonyuma genyii -yo -wa soan la nya -Lago 'yu, 'in a 'ka o domagbu lenv 'yli weee nya.

¹³ In mneni in 'ka o daa gba nu, amia klaa, Laodisee -yo Ielapolisi -nyumaa 'gbu, o mi siada. ¹⁴ -Dotlɔo -yu Luki -o ka zε -a -kalia bhabha, o -yo Demasi 'so nεε wa -sa ain fu.

¹⁵ Amiaa bhelia -yo amiaa bhɔba mia Laodisee, a -sa wa fu, we -yo Nεfaa -yo *leglizɩ -we gbelia 'wlu o -budu zo.

¹⁶ Nu, a -ka 'mu 'sebhe ni zeli amiaa -gbε ni, a 'pa we yoo Laodisee leglizv -gbε. 'In wa 'ka 'ya we zeli -maa nyidi. 'In -we in 'paa Laodisee -nyuma yoo, we -ka amiaa -gbε nyini, amia zeli 'ya -muv.

¹⁷ A 'tulv Alisipv nu, o zv o 'de 'yliyɔ, Nyumaa -Kanyoo lubho -we ka 'gba wa dia o 'wlu, o 'ka we nu tiklu.

¹⁸ -Ami Polv mia -slεen da fvsaweli -mni celida na 'dεε so nya: in -sa ain fu. A 'na dlulv -ni, nu, in mi -kaslo 'wu -ni.

-Lagoo 'nanidli -yo ain -mi.

Tia -sebhε Pɔlv 'paa Tesaloniki -nyuma yoo

-Lagɔnyuma -wa mia Tesalonikigbe nukplε, 'ma *Pɔlv 'paa 'sebhε ni yoo. Pɔlv ka wee 'gbe nukplε mni, 'in ɔ 'ni mneni ɔ 'ka -mɔ -tv, *Zuifɔnya ka ɔ -yɔwɔsɔlv 'gbv. 'Sebhε ni ɔ 'paa -mɔ -Lagɔnyuma yoo, ɔ 'ka -maa -yla -Lagɔwɛlv 'ji gba kpɛɛn kpɛɛn, 'in sa -Lagɔnyuma 'kaa nɔ, ɔ 'ka we wa -slolu.

Pɔlv -saa Tesaloniki -nyuma fv

1 -Ami *Pɔlv cɛlia 'sebhε ni, we -yɔ Silasi -yɔ Timotee 'sɔ. Amia, *leglizɪ -we mia Tesaloniki, Dide -Lagɔ -yɔ Nyumaa -Kanyɔ -Zezu *Klisu sɔ nya, amia -a cɛlia 'wv.

-Lagɔ ɲwna ain 'nyu la, 'in ɔ 'nye ain 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ.*

-We Tesaloniki -nyuma nva lε

2 'Yli weee nya, -a paa -Lagɔ fuo amiaa 'gbv. Nu, -a -ka -Lagɔ bhuhɔeda -mi, -amiaa dli'i 'bhv ain -gv. 3 -We a nva lε, amiaa dli mi -Zezu -gvv 'gbv, we -yɔ lubho a nva, a -kalɪ -Zezuu zεε 'gbv, a 'ni -amiaa -Kanyɔ -Zezu dliɔvɔvɔve 'yitidee 'gbv, -a -ka -Lagɔ bhuhɔeda -mi, we 'dε weee mi -amiaa dli zɔ. 4 -Amiaa bhelia, -a -yi we 'ji nu, -Lagɔ -kalɪ amiaa zε, 'in ɔ yia -bha ain -sa, a 'ka ɔ -nv -zε. 5 -We ka gbv -wa, -Lagɔgbv -a gbaa ain -yla 'tite nya, 'in Zuzu 'Pɔpa yia -ain 'wɔsa, a -yi we 'ji nu, -we -a gba gbvɔvɔvɔ -wa. We 'ni gbagbawɛlv 'dεkpva. Nu, a yibheli we 'ji, -a -yɔ ain 'sɔ mia, a ka -amiaa nɔnɔbhv 'yi, amiaa vɔvɔvɔvɔ 'yiyiee 'gbv -a yi 'saa nv. 6 Nu, amia, a ka -ain 'tideli, -a -yɔ -amiaa -Kanyɔ. Da a mia siada bhabha, 'in a yia -Lagɔwɛlv 'wɔɲwnu 'mɔna nya. Wee 'mɔna mia, Zuzu 'Pɔpa wlaa we. 7 -Slɛɛn amiaa nɔnɔbhv tikli Masedvanɪ -yɔ Akaii -Lagɔnyuma mia nɔda.† 8 Nu, -Lagɔwɛlv 'bhva amiaa -gbε, 'in we yia da weee lamneni. We 'ni Masedvanɪ -yɔ Akai -bhlogbɔɔ, nu, amiaa -Lagɔɔ dliɔvɔvɔvee 'di ka da weee lamneni. -We ka 'gbv -a 'kaa we gba -tapa, we 'ni -mi.

* 1:1 Nu, a zɛli -Zezuu tietienyaa lenvgbɔnya 15.22 'in a 'ka Silasi -gvgbv 'wolanv. Timotee -nv mia, a zɛli Lenvgbɔnya 16.1. Tesalonikigbe mia, mv -wa 'gbe 'kadv Glesi -dɔdv -gv. 'Mv wa laa -slɛɛn Saloniki (Lenvgbɔnya 17.1-9). † 1:7 Nu, Masedvanɪ, Wbmv -dɔdv -wa bha, -slɛɛn, Glesi -dɔdv kibhe -wa. Akai, Glesi -dɔdv kibhe -putu -wa. * 2:1 A zɛli -Zezuu tietienyaa lenvgbɔnya 16.19-24; 17.1-9

9 -A mnia amiaa -gbε, sa a kpa a -ain, 'in su a tɛla -we -zεa amiaa -lagɔ, sa a 'bhva we 'bi, 'in a yia -Lagɔɔ -gbε 'bhiti, ɔ -wa 'yliyɔga -Lagɔ, -Lagɔ -zɔnv, nyuma weee mi we gbada.

10 -Lagɔ mia, ɔ 'Yu a mia wɔda, ɔ 'kaa yali 'bhv, mɔ -wa -Lagɔɔ 'Yu -Zezu. 'Mɔ, -Lagɔ -sɔlv tɪtlɪnya glaa 'wv, 'in ɔ 'ka -ain -Lagɔɔ 'cε -we cipaa 'wɔsa.

2

-We Pɔlv nva lε Tesaloniki

1 -Amiaa bhelia, amiaa 'dε -yi we 'ji nu, we 'ni bhe -a mni amiaa -gbε.*

2 'In, a -yi 'ya we 'ji nu, wa ka -ain kpa 'nyumεε, wa ka -ain vɛli Filipvgbe 'wv. Da nyuma -sɔlv a -ain -yɔ 'wv, 'in -Lagɔ yia -ain 'kvayli 'pa -bhlokpade -a 'ka wee -Lagɔgbv gba. 3 Da -a mia ain 'dizɔda, -a 'ni yotvbhv. Dli -zɔnv nya -a gbaa we. -A 'ni nyime -dawli 'wɔnv. 4 Nu, we 'ni 'sa -mi, sa -Lagɔ 'yibhaa, 'sa -a gbaa we. -We ka gbv -wa, -Lagɔ ka -ain layla, 'in ɔ yia -amiaa gbv -yɔɲwnu, -a 'ka ɔ gbv gba. -A 'ni nyumaa dɔvɔnamaniee datalida -mi, nu, we 'ni 'sa -mi. -Lagɔɔ dɔvɔnamaniee da -a talia. ɔɔ -Lagɔ mia, mɔ sɪsalia -amiaa dli -yɔ. 5 A -yi we 'ji nu, we 'ni ɲwεε 'nini nya -a gba ain -yla, 'in -Lagɔ mi -amiaa gbvdayɪnyɔ nya. We 'ni amiaa kwεε -luu dataliee 'gbv -a yi we gba. 6 Amia klaa, nyuma -putu klaa, -a 'ni ɲwnu nyime yabhlogbɔɔ 'ka -amiaa 'ɲni -mnunɪ. -A mneni yaa -a 'ka nyuma 'kadɪ zε ain glaa, -we ka gbv -wa, -Zezu Klisu tietienya -a -mia. 7 Nu, we 'ni 'sa -mi. -A mi ain glaa -dlɔɔ nεε 'ɲwnɔ ɔ mi ɔ 'yu kwε -yɔlatitlida. 8 -A 'ni ain 'yibha -sε, 'in -a 'ni -Lagɔwɛlv -bhlogbɔɔ ain 'nye, nu, -amiaa 'dε -a wlaa. -We ka gbv -wa, a ka -ain dɔdv namanɪ -slɛɛn. 9 -Amiaa bhelia, sa -a nva lubho, zliɔɔ, sabɔɔɔ, -a mi lubho 'wv -mvv yi 'wlv nu, -a -tv nyime yabhlogbɔɔ sɔ nya.

10 Amia, a -yɔ -Lagɔ 'sɔ mi -amiaa gbvdayɪnya nya. -We -a nva lε, -Lagɔnyuma 'yu, we mi tikli, we 'ni gbvnyuu lv -ka. Nyime yabhlogbɔɔ 'ni mneni ɔ 'ka -ain gbv dilɪ. 11 A -yi we 'ji nu, sa dide kpa a ɔ 'yua,

'sa -a kpa a n -bhlo -bhlo. 12 -A 'paa a n 'kwayli, 'in -a yia a n -belv -yopali. 'Yli weee nya -a slolua a n, a 'ka amiaa lenogbv 'bhiti, we 'ka -Lagoo dumagbv -ze. Oo -Lagoo laa a n, 'in nyuma -wa 'wlu o pila la, a 'ka wa glaa -mi. 'In a 'ka o 'hnumnie 'yi.

13 -Lagoo -a pa 'yaa fuo 'yli weee nya. -We ka gbv -wa, da -a gbaa a n -yla -Lagoweli, a ka we yukwli polv. A 'ni we -yohwuu nyumaa weli 'bhisa, -Lagoweli 'bhisa a hwnua we -yo. 'Mu we -mia gbuzovu nya. 'Sa wee weli nua lubho -wa zua -Lagoo dli -gv, wa dli zo. 14 -Amiaa bhelia, gbv -we ylia Zudee -leglizinya -we mia -Zezu Klisu -nu nya, wee gbv -bhlokpade ylia a n. Sa Zuifu sialia Zudee -leglizinya, 'sa amiaa -zoo -bhelia sialia a n. 15 Waa Zuifu, wa ka *-Lagogbv -falpanya 'bha, 'in wa yia -amiaa -Kanyo -Zezu 'bha, 'in wa yia a n 'klyie 'wopaliamni. Wa 'ni -Lagoo dudu nani, nyuma weee tonyuma wa -mia.† 16 Wa 'yibha wa 'ka yaa -a n 'yoo -kolv -a yi nyuma -wa 'nia Zuifu -yla -Lagogbv gba. Gbonyuu wa nua le, sanee wa yelia we -gv. We 'wlu lapalida, 'in -Lagoo 'ce yia wa yli.

Tesaloniki -nyumaa tv bhaa Polv

17 -We mia -amiaa -nu nya, mv -wa nu, bhelia, we 'yli 'sole ka 'pli. -A tia -bha a n, -amiaa 'yli ka a n -yobhv, nu, -amiaa dli mi a n -gv, 'in amiaa 'tv mi -a n 'bhada, 'in -a yia 'kli 'yi, -a 'ka a n 'yi. 18 -A 'yibha -a 'ka amiaa -gbv lumnii. -Ami Polv, we 'ni -zakpa -bhlogbv in ylali amiaa -gbv mnumnie la. Nu, *-Saatan ka -a n 'yoo -kolv. 19 -We ka 'gbv -a 'yibhaa -a 'ka a n 'yi, mv -wa nu, da -amiaa -Kanyo -Zezu Klisu -ka luyi nu, -mama ka 'gbv -a 'ka dli zv o 'yua? -Mama ka 'gbv -a 'ka 'muna lia? Nyoo slolu we nu, -a ka gbv weee 'wubha? Amia -wa, we 'ni nyuma -putu. 20 Gbuzovu -wa. -Wa laa -a n 'muna 'wv, -wa mia -amiaa 'hnumnidu nya, amia -wa.

3

1 -Slenn, amiaa 'tv ka -a n 'bha bhabha. We 'dee 'gbv, -a yia weli bhli nu, na 'debhlo -tv Atenii.*

† 2:15 A zeli -Zezuu tietienyaa lenogbvonya 9.22-29; 13.45, 50; 14.2, 5, 19; 17.5, 13; 18.12 * 3:1 A zeli -Zezuu tietienyaa lenogbvonya 17.15 † 3:6 A zeli -Zezuu tietienyaa lenogbvonya 18.5. Polv 'paa Kolenti -nyuma 'sebhv yoo.

2 'In -a yia -amiaa bheli Timotee tie, -o -yo -a n 'so nua -Lagolubho, 'in -o gbaa -Zezu Klisu gbv. 'Mo -a tiea amiaa -gbv, o 'ka a n 'kwayli 'pa, 'in o 'ka a n latemanii -Lagoo dligvzvve 'wv, 3 -muv yi 'wlv nu, siasie -we mia -a n yida, we yi -a n glaa nyume yabhlogbv lazuklu. Amiaa 'de -yi we 'ji nu, -Lagoo ka hwnu wee 'sasokpa -siasie 'ka -a n yli. 4 Da -a mia -slv a n kwesi, 'in wee siasie 'nia -slv a n yli, -a ka a n -yla gba nu, -a 'de weee wa yia sialia. A -yi we 'ji nu, gbuzovu -wa, 'sa we 'plia sa. 5 We 'gbv in 'ni mneni in 'ka we -gv ladi, 'in in yia Timotee tie, sa amiaa dli mia -Lagoo -gv, o 'ka we -yoyi. In ka nyanoo nu, -ami nee yaa 'sa -Saatan yia a n laylaa, 'in -amiaa lubho 'ka 'wvov bhe.

6 Nu, -slenn, Timotee ka amiaa -gbv 'bhv, 'in o yia lumnii, 'in o yia amiaa 'di 'nanv -a n -salii. Sa amiaa dli mia -Lagoo -gv, 'in sa a kikalii ze, o nee nu, 'yli weee nya, amiaa dli mi -a n -gv 'muna nya. Sa -a 'yibhaa -a 'ka a n 'yi, 'sa -amiaa 'yiyee 'tv bhaa a n.† 7 'Sa -bhlokpade, amiaa gbv ka -a n 'kwayli 'pa siasie -yo -yokali gbv nyidi. -We 'paa -a n 'kva 'yli, mv -wa amiaa dli mi -Lagoo -gv. 8 -Slenn, a ka -Lagogbv lakpa -klyi 'gbv, we ka -amia pue. 9 'Muna a laa -a n 'wv -Lagoo 'yu. We 'gbv, sa -a 'kaa -slenn -Lagoo fuo 'pa, we 'ni -mi. 10 Zlivo, saboo, -a mi -Lagoo bhubhoeda bhabha, o 'ka -a n 'yoo 'nye, -a 'ka 'wvobeli, 'in -we a 'nia 'wulanv, a 'ka we -a n -slolu, 'in we 'ka amiaa dli -gopalii.

11 Nu, -amiaa Dide -Lagoo 'debhie -gbolu -yo -amiaa -Kanyo -Zezu -sa -amiaa 'yoo, -a 'ka a n 'yia mni. 12 -Amiaa -Kanyo nu le, sa -a -kalia amiaa ze dli weee nya, a 'ka 'sa zekikali, 'in a 'ka 'sa nyuma weee zekali. 13 Sanee o yia amiaa dli latemanii, 'in 'yli -we nya -amiaa -Kanyo -Zezu 'kaa yi, o -yo o -mowlunya 'so, a 'ka -mi tikli, a yi gbv 'wlu -ka -amiaa Dide -Lagoo 'yu. [*-Amenii.]

4

Amiaa nonobhv -we nania -Lagoo dudu, mv nu

1 -Slenn, -amiaa bhelia, sa a 'kaa no, 'in a 'kaa -Lagoo dudu namanii, a ka we yibheli -amiaa -gbv. Gbuzovu -wa. 'Sa a mia nada.

† 2:15 A zeli -Zezuu tietienyaa lenogbvonya 9.22-29; 13.45, 50; 14.2, 5, 19; 17.5, 13; 18.12 * 3:1 A zeli -Zezuu tietienyaa lenogbvonya 17.15 † 3:6 A zeli -Zezuu tietienyaa lenogbvonya 18.5. Polv 'paa Kolenti -nyuma 'sebhv yoo.

Nu, amia -a palia zukpa bhabha -amiaa -Kanyo-Zezu Klisu 'hni nya, a nu we le -tapa. ²-Amiaa-Kanyo-Zezuu -gugbu -a slolua ain, amiaa 'de -yi we -slen. ³-We -Lago 'yibhaa mu -wa nu, a -mi tiklu, a -yo 'hwni -putu -yo nukpasu -putu 'na -dli -budu 'wu -ni. ⁴A 'de weee glaa, -mamo -ka -mi, o yibheli o 'hwno -kwa sa sa tiklu, wa yi ain 'hni sa.*

⁵Amiaa 'hwni latali dli 'na -zili ain hwe la -ni, 'lakpanya -wa 'nia -Lago -yi 'bhisa. ⁶Nyime yabhlogbo 'na nono o -libheyi gbonyuu 'wluo -ni. O 'na nono o -dawli 'wu -ni. -A ka 'cin gbv ni ain -yla gba 'klu 'cici nya. Nu, -wa -ka 'sasokpa -gbv ni leno, -Lago yia wa -kasu 'wopaa. ⁷We 'ni nyime -putu nya -budu 'wudidiee 'gbv, -Lago yi -ain la. -A 'ka -mi tiklu 'gbv o yia ain la. ⁸-We ka gbv -wa, nyime o 'ni wee gbv ni -yohwuu, we 'ni nyime o -sa kwnee, -Lago o 'nyea ain o Zuzu 'Pupa, 'mo o -saa kwnee.

⁹We -ka amiaa bheliaa zekali gbv, weli -we in 'kaa we 'bigupali, we 'ni -mi. Nu, sa a 'kaa amiaa bheliaa zekali, -Lago ka we amiaa 'de -slolu. ¹⁰'Sa -bhlokpade, -amiaa bhelia -wa mia Masedvan -dudu weee -gu, a -kalia wa ze. Nu, bhelia, amiaa zukpa -wa, a kpa we la -kli. ¹¹-We -a 'kaa amiaa dli zo zu, mu -wa nu, a -mi -dlao, a 'na plali amiaa -limaa gbv 'wu -ni. A nu amiaa 'dee lubho. -A ka 'cin we ain -yla gba. ¹²A -ka 'sa nu ni, -wa 'nia -Lago -yi, 'in wa zva ain 'nohwe, 'in a 'na 'ka nyime -putuu kwe nya -mi.

-Zezuu yiyigbu

¹³-Slen, bhelia -wa 'mua 'yli, -a 'yibha nu, a yibheli wa -gugbu, amiaa dli yi sumani, -wa 'nia -Lago dli -gu zu 'bhisa. ¹⁴-Amia dli 'wu nu, -Zezu ka tli, 'in o yia 'woso, we mi 'ya -amia dli 'wu nu, -wa 'mua 'yli, 'in wa dli mia -Zezu -gu, -Lago yia wa 'wosoba wa -yo -Zezu 'so. ¹⁵-We Nyimaa -Kanyo -slolua -ain, 'in -a yia we ain -yla gba, mu -wa nu, da Nyimaa -Kanyo -ka yi, -amia -gaa da 'yiyoo, -a 'na 'ka tilitnya 'yugali. ¹⁶-Lago yia we hwe -gu -saa, 'in 'anzinyaa -kanyo 'ka 'wokpi. Nyuma yia -Lago legle 'nva, ton, Nyimaa -Kanyo 'debhie -gbolu yia yali 'bhva, o 'ka lasibhli. -Wa ka dli mia -Zezu Klisu -gu, 'in wa yia tli, -maa yia

'yiyogagie 'yia tia. ¹⁷Ton, -amia -mama -gaa da -slen 'yiyoo, -Lago yia -ain 'wobhua yalipupa 'wu, -a -yo wa 'so, -a 'ka Nyimaa -Kanyo yoo mni -mo yali. -Slen, -a -yo o 'ka -mi 'yli weee -nu nya. ¹⁸We 'dee 'gbv, a 'pupali 'kwayli weli ni nya.

5

¹Bheliain, we -ka we bhla -yo we 'yilu gbv, -we -a 'kaa ain -yla gba, we 'ni -mi. ²Amiaa 'de -yi we 'ji nu, Nyimaa -Kanyo yiyiyli mia, da nyime 'nia o woda -mi, -bha o yia yia, sa 'wienyo tlalia nyime 'bhisa. ³Nyima -ka gbada -mi: «-A mi -dlao. Gbv 'ni -ain yli!» -Bha -bhlokpade gbv 'kadu 'kadu ylia wa glagla sa! Wa 'ni mneni wa 'ka we 'wotla. Sa 'hwnoo gwali gwalee siasie tlalia o, 'sa we yia wa 'tlalia. ⁴Nu, -amiaa bhelia, a 'na nono nee nyima -wa mi nikpise 'wu 'bhisa -ni. Nu, wee 'yli 'na 'tali ain 'wienyo 'bhisa -ni. ⁵A 'de weee, zlu nyima a -mia, 'in a mia saan nyuma nya. -A 'ni sabo -yo nikpisee nyuma nya -mi. ⁶We 'dee 'gbv, a 'na hwanu 'yila nyime -putu 'bhisa -ni. A -tu 'yiyogada, 'in a 'ka -mi 'ce. ⁷Nu, sabo wa hwoa 'yila, sabo wa lva nu 'wu. ⁸-Amia mia, -a mi zlu nyuma nya. -A -tu 'wu 'ce. -A zu -Lago dli -gu, -a -kali o ze, we 'ka 'wlu 'slujayu -pla o nete -bana 'wu. -A di we dli 'wu nu, -Lago yia -ain gbv 'wusa, 'in we 'ka 'wlu nee, -a ka 'slujaa nete -kloo 'wluo -pla. ⁹Nu, -Lago 'ni -bha -ain -sa, o 'ka -ain 'klyie 'wopaa 'gbv. O 'ka -ain gbv 'wusa -amiaa -Kanyo -Zezu Klisu 'hni nyaa 'gbv, o yia -ain -bha -sa. ¹⁰-Zezu mia, -amiaa 'gbv o yia tli, -a -ka 'yiyogaoo, -a -ka 'yli 'muoo, -a -yo o 'so 'ka -mi. ¹¹We 'dee 'gbv a 'pupali 'kwayli, a sisali 'wu, sa a mia da noda 'bhisa.

'Dizoweli -yo fvsaweli

¹²Bheliain, amiaa zukpa -wa. -Wa mia lubho noda ain glaa, -wa -Lago tiea wa 'ka ain 'yugali, wa 'ka ain gbv -slolu, nu, a zu wa 'nohwe. ¹³A zu -bha wa zekalidli nya wa lenugbu 'gbv. 'Wototve -dlao -mi ain nyidi.

¹⁴Bheliain, amia -a bhuhoea. -Wa 'yaa, a zu wa 'di. -Wa mia nyanoo noda, a 'pa wa 'kwayli. -Wa 'nia late, a -sa wa 'wu. 'In a 'ka dlitie -ka nyima weee gbegbein. ¹⁵A

* 4:4 We 'ji -putu -wae: a 'de weee glaa, -mamo -ka -mi, -moo yibheli -moo ku kpa sa sa tiklu, wa yi ain 'hni sa.

zv amiaa 'de 'yliyɔ, a 'na nunv 'nyii 'leɛji nyii le -ni. -We a 'kaa lenv, we -ze gbuzɔnv lenve a 'dekpva nyidi, we -yɔ nyima -putuu gbɛgbɛin.

¹⁶⁻¹⁸ -We -Lagɔ 'yibhaa, a nv le -Zezu Klisi 'wv, mv -wa nu, 'yɪ weee nya a li 'mɔna. 'Yɪ weee nya a bhuhhoe -Lagɔ, gbv weee -we 'wv a yia 'plɪɪa, a 'pa -Lagɔ fuo.

¹⁹ A 'na -kvb -Lagɔɔ Zuzu yoo -ni. ²⁰ Wɛɪɪ -we ɔ wlaa, a 'na nyɛni we 'wv -ni. ²¹ A sɪsalɪ -lu weee 'wv, 'in -we -ka 'yɪlinani a 'ka -muv lakpa. ²² A zv amiaa 'de 'yliyɔ: a 'tide 'yɪlɪnyuno -lu weee 'yi.

²³ 'Wɔtɔtɔve -dlɔɔɔ -Lagɔ nv le a 'ka -dlɔɔ -mi. Amiaa zuzu klaa, amiaa dɪ klaa, amiaa ku klaa, we -yɔ a 'de weee, 'in 'yɪ -we nya -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisi -ka yi, a yi gbunyuu yabhlogbɔɔ kwɛɛ -ka. ²⁴ -Lagɔ -ɔ laa aɪn, le ɔ yia we nva. -We ka gbv -wa, ɔ'ɔ -salɪ -bha ɔ wɛɪɪ la.

²⁵ -Amiaa bhelia, a bhuhhoe -Lagɔ -amiaa 'ɲni nya.

²⁶ A -sa -amiaa bhelia fv dɪ weee nya.

²⁷ In nɛɛ aɪn -yla -Lagɔ 'yu, a zɛɪɪ 'sɛbhɛ ni -Lagɔnyima weee 'yibadi.

²⁸ Nu, -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisi ɲwna aɪn 'nyu la.

'Sεbhεε 'sɔnu Pɔlv 'paa Tesaloniki -nyuma yoo

'Sεbhεε 'sɔnu *Pɔlv 'paa Tesaloniki - Lagɔnyuma yoo, mv -wa. Nu, sa -Lagɔnyuma 'kaa nɔ, -zugba wa wv -Zezuu lvyiyie dɔdɔ -gv, 'mv ɔ -slolua wa 'sεbhε ni 'wv.

Pɔlv -saa Tesaloniki -nyuma fv

1 -Ami *Pɔlv cɛlia 'sεbhε ni, we -yɔ Silasi -yɔ Timotee 'sɔ. Amia, *leglizɪ -we mia Tesaloniki, Dide -Lagɔ -yɔ Nyɪmaa -Kanyɔ -Zezu *Klisu sɔ nya, amia -a cɛlia 'wv.

2 Nu, Dide -Lagɔ -yɔ Nyɪmaa -Kanyɔ -Zezu Klisi ηwna ain 'nyu la, 'in wa 'nyε ain 'wvɔtɔvε -dlɔɔ.

-Lagɔɔ gbvwbhubhue tiklu

3 Bheliaɪn, we mɪ -amiaa dli zɔ, -a 'ka -Lagɔ fuo 'pa amiaa 'gbv 'yli weee nya. Nu, dli a zva -Zezu -gv, we mɪ -gubhoda, 'in amiaa zekikalɪdli mɪ -gv 'wɔlaylimanɪda, we 'gbv, we mɪ tiklu, -a 'ka -Lagɔ fuo 'pa. ⁴We 'gbv -bhlokpade, amiaa 'gbv -a slolua -amiaa 'dε -Lagɔnyuma glaa. Gbv -we ka 'gbv -a slolua -amiaa 'dε, mv -wa nu, a mɪ siada, wa mɪ ain 'klyiε 'wɔpalɪda, 'in a yia dltie 'yi, a 'nɪ -Lagɔ dli -gv -sa.

⁵Wee gbv nɪ slolua nu, -Lagɔɔ gbvwbhubhue tiklu. Nu, gbv -we weee lv amia 'plɪɪda, -wa -Lagɔ plɪa 'wlu la, a 'ka wa -zεε gbva. -Lagɔɔ nyɪmaa 'wlulapɪiε mia, we 'gbv a mia siada. ⁶Nu, -we mia tiklu, 'mv -Lagɔ yia lɛnva. -Wa mia ain sɪalɪda, sɪalɪa ɔ yia wa. ⁷Mɔ yia ain sɪasɪε 'wɔsaa, a -yɔ -ain 'sɔ. Lε ɔ yia we nva, da wa yia -amiaa -Kanyɔ -Zezu 'yia, -mɔ yali, ɔ -yɔ ɔ 'anzi 'titɛnya 'sɔ. ⁸Yia ɔ yia -kosuu mɪɔ -we 'yɪlia nya, -wa 'nɪa -Lagɔ -yi we -yɔ -wa 'nɪa -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisu gbv -yɔηwnu, ɔ 'ka wa -kaslv 'wɔpa. ⁹Waa nyɪma mia dε, -Lagɔ yia wa -kaslv 'wɔpaa, 'in ɔ 'ka wa lasa 'yli weee -nu nya. Wa 'na 'ka -amiaa -Kanyɔ kwesi -mɪ. ɔ -ka yi, wa 'na 'ka ɔ 'tɪtε -yɔ ɔ 'ηɪmmɪε -yɔyi. ¹⁰Wee yli mia, we nya ɔ yia yia, ɔ nyɪma tiklu 'ka ɔ 'ηɪɪ 'ylimanɪ, 'in -wa -ka ɔ dli -gv zv, wa 'ka ɔ yla 'mɔna nya. Amiaa 'dε, glaa a yia wa -mia. -We ka gbv -wa, a ka -amiaa gbvdaywɛli dli -gv zv.

¹¹We 'dεε 'gbv, -a bhubhoea -Lagɔ 'yli weee nya amiaa 'gbv. A -zlali -Lagɔ, a 'ka -mɪ 'nanv, 'in 'yoo -we ka 'gbv ɔ yia ain la, a 'ka we -gv nɔ tiklu. Gbvzɔnv lɛnvεε 'tv -we mia ain 'bhada, -Lagɔɔ 'tɪtε 'ka ain -yɔbε, a 'ka we lɛnv, 'in -we a nva lε amiaa dli mɪ -Lagɔ -gv 'gbv, we 'ka we -gv yeli. ¹²We -ka 'sa 'plɪda -mɪ nɪ, -amiaa -Kanyɔ -Zezuu ηɪɪ yia 'ylimanɪa amiaa 'gbv, 'in amiaa 'ηɪɪ 'ka 'ylimanɪ ɔnv 'gbv. -We ka 'gbv ɔ 'kaa we lɛnv, mv -wa nu, -amiaa -Lagɔ -yɔ Nyɪmaa -Kanyɔ -Zezu Klisi ka ain 'nanɪ 'wɔnv.

2

Nvokple 'ylinyunonyɔɔ gbv

¹-We mia -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisu yiyigbv nya, -a 'yɪbha -a 'ka we ain -yla gba. Bheliaɪn, amiaa zukpa -wa. Wa -ka gba -Zezu yiyiyli ka nyɪni, ²a 'na nɔnv nyanɔ sa slvɪ -nɪ, a 'na sumanɪ amiaa 'dεε 'wlukvɔn la -nɪ. Wa yi gba nu, Zuzu gbaa weoo, nyɪmε gbaa weoo, wa -ka gba -we in cɛlia mv gbaa weoo, a 'na lali we gbvzɔnv -nɪ. ³Nyɪmε 'na nɔnv ain -dawli 'wv -nɪ. -We ka gbv -wa, wee 'yli 'nɪ -slɔ nyɪni. Nu, nyɪmε 'nɪ -slɔ -Lagɔ -yɔwɔsɔlv, 'in nvokple 'ylinyunonyɔ ɔ -Lagɔ 'kaa lasa, ɔ 'nɪ -slɔ yi, wee 'yli 'na 'ka nyɪni. ⁴ɔ nvokple 'ylinyunonyɔ mia, -lu weee -we nyɪma bvbɔa, wa laa wa -Lagɔ, we -yɔ ɔ yia 'wɔsɔlv, ɔ 'ka we 'yu -gali, 'ya *-Lagɔbudu 'kadv zɔ ɔ yia plaa, ɔ 'ka -mɔ ladi, 'in ɔ 'ka gba nu, mɔ -wa -Lagɔ.

⁵Da in mia ain kwesi, in ka -we weee mia nɪ ain -yla gba, 'lee, a ka we 'wɔdlv? ⁶Nu, -we kulva ɔ 'yoo, 'in ɔ ɔ yia, amiaa 'dε -yi we. 'Sa -bhlokpade ɔ bhla 'nɪ -slɔ nyɪni, ɔ nvokple 'ylinyunonyɔ 'na 'ka yi. ⁷'Tɪtε -we -nyua 'yli, 'in -we mia zizeda, we mɪ we lubho nɔda 'gamv. -ɔ kulva we 'yoo, ɔ 'nɪ -slɔ labhv, wee gbv 'na 'ka nyɪni. ⁸-Bha wa yia ɔ nvokple 'ylinyunonyɔ -yɔyɪa. 'Mɔ Nyɪmaa -Kanyɔ -Zezu yia 'bhaa ɔ ηwεε -pɪpε nya. 'Mɔ -Zezuu yiyiee lɪiε yia lasaa. ⁹ɔ nvokple 'ylinyunonyɔ yia -Saataan 'tɪtε nya yia, gbv 'kadɪ -yɔ gwɛdigbv ɔ yia lɛnva yo nya. ¹⁰'Ylinyuno -gbv weee ɔ yia lɛnva, 'in ɔ 'ka -wa mia mɔɔda -dawli 'wɔnv. Mɔɔa wa yia. -We ka gbv -wa, gbvzɔnv -we 'kaa wa gbv 'wɔsa, wa 'nɪ we 'yɪbha, 'in wa 'nɪ we 'wɔηwnu. ¹¹We 'dεε 'gbv -Lagɔ paa wa

yoyo -tite yoo, wa 'ka gbu 'nia gbuḗḗnḗ nya -mi, wa 'ka we dli -gu zḗ. ¹² Sa 'bhisa, -wa 'nia gbuḗḗnḗ dli -gu zḗ, 'in wa 'yibhaa gbḗnyuu, -Lago yia wa gbu -dila.

A 'temani dli

¹³ Nu, bhelia, -Lago -kali amiaa ze, we mi -amiaa -nu nya -a 'ka -Lago fuo 'pa amiaa 'gbu, 'yli weee nya. -We ka gbu -wa, we gwedida, -Lago ka -bha ain -sa, a 'ka gbu 'wubhu. -Lagoḗ Zuzu nḗa we le, a 'ka -Lagoḗ -nu -ze, we -yḗ amiaa gbuḗḗnḗ dliḡuzḗḗ 'sḗ, mu -saa ain gbu 'wu. Nu, -Lago ka -bha ain -sa, 'in -wa ḗ -saa gbu 'wu tiada, a 'ka wa glaa -mi. ¹⁴ Ḗ ka ain la -Lagoḗ -a gbaa ain -yla, we gbegbein, a 'ka -Zezu Klisu 'ḡnimnie 'yi. ¹⁵ Bheliaḡ, we 'gbu a 'temani dli, 'in gbu -a slolua ain we -yḗ -we -a celia ain 'wu, a kpa we la -kli.

¹⁶ -Amiaa Dide -Lago, -ḗ -kalia -amiaa ze, mḗ 'palia -amiaa dli belḗ -yḗ 'yli weee -nu nya, 'in ḗ yia -ain dliwḗḗḗ -zḗnḗ 'nye ḗ 'nanidli nya. Ḗ -yḗ -amiaa -Kanyḗ -Zezu Klisu 'debhie ¹⁷ 'temani amiaa dli la, 'in wa 'nye ain 'tite, gbu weee mia tikli, a 'ka we lenḗ, 'in a 'ka we gba.

3

Pḗlv nḗe: «Wa bhubhoe -Lago, wa nu lubho»

¹ -Sleen, bheliaḡ, a bhubhoe -Lago -amiaa 'gbu, -amiaa -Kanyḗḗ weli 'ka lam-neni da weee, 'in nyima 'ka -bha we zḗ, amiaa -gbḗ 'bhisa. ² A bhubhoe 'ya -Lago, ḗ 'ka -ain nyima 'nyii -yḗ nuḗkple 'ylinyunya kwḗḗ -sa, we ka gbu -wa, we 'ni nyima weee zḗ -Lago dli -gu. ³ Nu, Nyimaa -Kanyḗ mia, ḗ mi ḗ weli -gu, la ḗ yia ain 'temania, 'in ḗ 'ka ain 'yliyḗzḗ gbḗnyuuu dide kwḗḗ. ⁴ -Lago ka -amiaa dli 'wu 'temani ain -gu, nu, -we -a 'yibhalia ain, a mi we lenḗda, 'in le a yia we nḗa. ⁵ Nyimaa -Kanyḗ -slolua -ain, 'in sa -Lago -kalia nyimaa ze, a zḗ we dli -gu, 'in -Zezu Klisu 'ka amiaa dli latemani.

⁶ Bheliaḡ, -a nḗḗ Nyimaa -Kanyḗ -Zezu Klisu 'ḡni nya, amiaa bhelia -wa 'yaa, 'in wa 'nia -amiaa -sloluweli 'wḗḡwḡ, a 'bhu wa kwesi. ⁷ Sa a 'kaa -ain 'tideli, amiaa 'de -yi we, nu, -a mnia amiaa -gbḗ, -a 'ni 'ya. ⁸ -Amia, -a ka nyime yabhloo lililu li bhee? -Innya, we 'ni 'sa -mi. -A ka lubho nu, -a ka sia

bhabha. Zhoḗ, sabḗḗḗ, -a mi lubho nuḗda, -muḗ yi 'wlu nu, -a -mi ain glaa nyimeḗ sḗ nya.

⁹ We mi yaa tikli -a 'ka amiaa lililu li, we 'ni -a 'ni we mnenii 'gbu -a yi lubho nu. Nu, -we a 'kaa lenḗ, 'mu -a -slolua ain. ¹⁰ Nu, da -a mia amiaa -gbḗ, -a ka ain -yla gbu ni pali: «Nyime -ḗ 'ni 'yibha ḗ 'ka lubho nu, ḗ 'na lili -ni.»

¹¹ -A ka 'nu nu, ain glaa, nyima tḗḗa 'ya, wa'a pla lubho, wa -limaa gbḗgbḗin -gbu wa plaa 'wu. ¹² Waa nyima mia ni, -a 'pa wa 'kuayli -amiaa -Kanyḗ -Zezu Klisu 'ḡni nya, wa nu lubho -dlḗḗ, wa 'ka wa 'deḗ lililu 'yi. ¹³ Amia, bhelia, gbuḗḗnḗ lenḗḗ -ka ain sialida -mi, a 'na 'tideli we 'yi -ni.

¹⁴ Nu, -we -a yibhalia da ain 'sebhe ni 'wu, nyime -mḗmḗ 'ni we 'nuḡwe zḗ, a zḗ ḗ 'yliyḗ, a 'na nyini -ni ḗ -yḗ la -ni, 'in we 'ka ḗ zḗ 'bhal.

¹⁵ Nu, a 'na 'bhulu ḗ 'wu amiaa tonyime nya -ni, a zḗ ḗ 'di amiaa bheli 'bhisa.

Welipapie

¹⁶ -Amiaa -Kanyḗ, -ḗ -mia -dlḗḗ, ḗ 'nye -ain 'wḗḗḗḗ -dlḗḗ 'yli weee nya sḗ weee lu. Nyimaa -Kanyḗ -yḗ a 'de weee 'sḗ -mi.

¹⁷ -Ami Pḗlv celia wee fḗsaweli ni, 'sa na tlia na 'sebhe weee -gu na 'ḡni la sa. Mu -wa na celili.

¹⁸ Nu, -amiaa -Kanyḗ -Zezu Klisu 'ḡwna a 'de weee 'nyu la.

Tia -sebhε Pɔlv 'paa Timotee yoo

'Sebhε *Pɔlv 'paa ɔ 'tale Timotee yoo, mɔ -wa. Timotee mia, nyimeslɔyu, -ɔ -saa Pɔlv 'wɔ ɔ lubho -nɔda, mɔ -wa. Sa -Lagɔnyumaa 'Yugalinyɔ 'kaa -mɔ tikli, 'mɔ Pɔlv cɛlia Timotee 'wɔ.

Fvsawɛli

¹ -Amɔ *Pɔlv cɛlia 'sebhε nɔ. -Zezu *Klɪsɪ *tietienyɔ in -mia. Nɔ, -Lagɔ -ɔ -saa -ain gbɔ 'wɔ, ɔ -yɔ -Zezu Klɪsɪ -a mia wɔda, ma -zɛlia 'mɔ wa tietienyɔ.

² -Mɔ Timotee na cɛlia 'wɔ. -Amɔaa -Lagɔ dlɔzɔzɔve 'wɔ, -mɔ -wa na 'yuu 'zayli.

Nɔ, -amɔaa Dide -Lagɔ -yɔ -amɔaa -Kanyɔ -Zezu Klɪsɪ ŋwana -mɔ 'nyu la, wa 'yɪli -mɔ nyazi, 'in wa 'nyε -mɔ 'wɔtɔtɔve -dlɔɔ.

³ Da in mia Masedvanɔ mɔda, in nεε -mɔ -yla: «-In -tɔ Efɛzi, -in -tɔ -bha.» Nyɔma -wa mia yoyogbɔ -sloluda, -in -kɔlv wa yoo. ⁴ -In 'tɔlv wa, wa 'sasɔkpa -ninenya nɔ -yɔ wa dɔkpasɔ zɛlizɛliε -we 'nia bhloluda -ka, wa 'bhɔ we 'bɔ. Wee gbɔnya mia dε nɔ, -zɛ we laa, 'in we'e kwaa -ain 'yloogblɔ we 'wɔ wa nɔa -Zezu 'bɔ dlɔzɔzɔve nya. ⁵ -We ka 'gbɔ in yia gbɔ nɔ gba, mɔ -wa nɔ, wa 'ka zɛkɪkali. Nyɔma 'ka wa -limaa zɛkali, wa -ka dlɔ -zɔlv, wa nɔ gbɔzɔlv 'dɛkpɔa lε, 'in wa zɔ -Lagɔ dlɔ -gɔ dlɔ weε nya. ⁶ Nyɔma tɔlv ka wee 'yloogblɔ labhɔlv. Wa'a nɔ -slɛn gbɔzɔlv lε, -zɛ -klo -kpɔa wa saa. ⁷ Wa 'yɪbha wa 'ka -Lagɔ tite -slolunya -zε. Nɔ, gbɔ wa slolua, wa 'nɔ we -yi, 'in wɛli -we wa mia gbada 'tite nya, wa 'dε'ε 'nɔ we 'wɔla.

⁸ -A -yi we 'ji nɔ, -Lagɔ tite nanɔ 'yɪli. -In -ka we 'yɪlyɔzɔ sa we mia cɛlɪda, 'in we nanɔ 'yɪli. ⁹ -A 'nɔ we 'wɔla nɔ, -Lagɔ 'nɔ ɔ tite palɔ nyɔma tikli 'gbɔ. Nɔ, nɔkplε 'ylinyunonyaa 'gbɔ ɔ yia we palɔ. -Wa nɔa 'ylinyuno gbɔ lε, ma -wa. -Wa sɔlv -Lagɔ -yɔ 'wɔ, -wa'a zɔa -Lagɔ 'nɔŋwε, -wa nɔa gbɔnyuu lε, -wa 'nia -mɔ tikli -Lagɔ 'yu, -wa nyania -Lagɔgbɔ, -wa bhaa we 'nɔ wa dide -zε wa 'nyaa, -wa bhaa nyɔma, ma -wa. ¹⁰ Nɔ, -wa kaa mɔtnɔ kwε, nɔkpasɪa -wa -yɔ nɔkpasɪa dia -budu

'wɔ, -wa paa galɔ pɛlv, -wa tɔbhɔa yɔ we -yɔ -wa'a gba gbɔzɔlv gbɔwɔbhunya 'yu. -Lagɔ palɔ 'yaa ɔ tite, gbɔnyuu pɔnɔ 'gbɔ, nɔ, mɔ nyumoa gbɔ -slolue tikli. ¹¹ Weε -slolue mia, we mɔ -Lagɔgbɔ -we -Lagɔ tia 'mɔ -yɔ lubho nya, we mɔ we glaa. Nɔ, mɔ gbaa 'wɔtɔtɔve -dlɔɔ -Lagɔ 'ŋnyɪlɪlo gbɔ.

Pɔlv paa -Lagɔ fuo ɔ nyazɪdlɔ 'gbɔ

¹² -Amɔaa -Kanyɔ -Zezu Klɪsɪ na paa fuo. Mɔ 'nyεa 'mɔ 'tɪtε, in 'ka ɔ lubho nɔ. Mɔ 'yɪa 'mɔ nyɔmε -ɔ kaa we 'klɔ, in 'ka ɔ lubho nɔ nya. ¹³ -Amɔ, -ɔ gba bhaa ɔ daa gbɔnyuu, -amɔ, -ɔ 'palɔ bhaa ɔ 'klyiε 'wɔ, -amɔ, -ɔ vɛli bhaa ɔ, nɔ, ɔ ka 'mɔ nyazi 'yɪli. -We ka gbɔ -wa, -we na nɔ bhaa lε, in 'nɔ we -yi. In 'nɔ ɔ dlɔ -gɔ zɔlv 'gbɔ. ¹⁴ -Amɔaa -Kanyɔ ka 'mɔ 'nanɔ 'wɔlv nɔ, 'in dlɔzɔzɔve -yɔ zɛkaliε -we -a gbɔlv 'wɔ -Zezu 'wɔ, ɔ yia 'mɔ -mɔv 'nyε.

¹⁵ Nɔ, wɛli -zɔlv -we nyɔma weε 'kaa -yɔŋwɔ, mɔ -wa nɔ, -Zezu Klɪsɪ yia dɔlv -gɔ, ɔ 'ka gbɔnyuu -lɛnɔnya gbɔ 'wɔsa, -amɔ -wa gbɔnyuu -lɛnɔnyaa -kanyɔ. ¹⁶ Nɔ, -Lagɔ ka 'mɔ nyazi 'yɪli. -We ka 'gbɔ ɔ yia -amɔ gbɔnyuu -lɛnɔnyaa -kanyɔ nyazi 'yɪli, mɔ -wa nɔ, -Zezu Klɪsɪ 'ka ɔ dlɔtɪε weε -slolunya nyɔma -yla. 'In sa -wa yia -Zezu dlɔ -gɔ zɔlv, 'in wa 'ka 'yɪlyɔgagɪε 'yɪ, -amɔ 'ka wa 'yɪli -slolunya -zε. ¹⁷ Nyɔmaa 'wlulapɪlɪnyɔ -ɔ ka nyɔmaa 'wlulapɪliε 'nia bhloluda -ka, -ɔ 'na 'kaa tɪ, -ɔ wa'a 'yɪa -yɔ, mɔ -wa -Lagɔ -bhlogbɔ. 'Ŋnyɔmɪε -yɔ -bhazɔzɔve -mɔ ɔ -nɔ nya 'yɪ weε nya! *-Amɛnɪ!

¹⁸ Na 'yu Timotee, 'dɔ na yia -mɔ zɔa, we -yɔ wɛli -we -Lagɔ 'nyε bhaa ɔ gbɔv -falɔpanya, we 'dε 'sɔ -bhlo. -In kpa wee wɛli la -kli, 'in -in 'ka -gɔlv -zɔlv gbɔ. ¹⁹ Zɔ -Lagɔ dlɔ -gɔ, -in 'na nɔv zɔlvhɔlv gbɔ lε -nɔ. Tɔlv ka wee 'yoo -zɔlv -gɔ labhɔlv, 'in wa yia dlɔ -Lagɔ -gɔsa, 'in wa dlɔzɔzɔve yia wa 'wɔ -nyumɔ. ²⁰ Imeneε -yɔ Alɛzandɪ mɔ wa glaa. 'Ma in tɪlia *-Saatan, 'in wa 'ka we 'wɔla 'nɔ nɔ, wa'a vɛli -Lagɔ.

2

A bhuhhoe -Lagɔ nyɔma weε -nɔ nya

¹ Tɪada, -we in gbaa a nɔ lε, mɔ -wa nɔ, a bhuhhoe -Lagɔ nyɔma weε -nɔ nya, a 'palɔ -Lagɔ -bɛlv -yɔ, a 'palɔ ɔ zukpa -yɔ wa -nɔ nya, 'in a 'ka ɔ fuo 'pa wa 'gbɔ. ² -Wa pɪlia -ain

'wlu la -yɔ -wa -galia -ain 'yu, a bhubhoe -Lagɔ wa 'ɲni nya, tu yi -amɪaa -gbɛ yi, -a 'ka 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ 'yi -Lagɔɔ 'nɔɲwɛzɔzɔve nya, we -yɔ bhv tiklu nɔnɔve nya ɔ 'yu. ³ -We mia da ni, we mi tiklu -amɪaa gbɔwɔsa -Lagɔ 'yu, 'in mv nania ɔ dɔdɔ. ⁴ Ni, ɔ 'yibha nyima weee 'bhv gbv 'wɔ, 'in wa 'ka ɔ gbɔzɔnɔ 'wɔɲwɔnu. ⁵ Ni, -Lagɔ -bhlogbɔɔ, 'in -a -yɔ ɔ 'sɔ nyɪdɪ 'kɔlv -bhlogbɔɔ, mɔ -wa nyɪmɛ -Zezu Klisi, ⁶ -ɔ wlaa ɔ 'dɛ ɔ 'ka nyima weee 'wɔzɪti. -We mia dɛ ni, mv slolua we bhlaa 'dɛbhie -gbolu ni, -Lagɔ 'yibha nyima weee 'bhv gbv 'wɔ. ⁷ -We mia daa 'gbv -Lagɔ yia -bha 'mi -sa, 'in 'ka ɔ *tietienyɔ -yɔ ɔ gbɔgbanyɔ -zɛ. Mɔ tiea 'mi 'lakpanya -wa 'nia *Zuifɔv -gbɛ, 'in 'ka wa ɔ wɛli -zɔnɔ -yɔ wa dli ɔ -gv -zɔzɔve -slolu. -We mia da, gbɔzɔnɔ -wa, 'in 'ni yo -tɔbhɔda -mi.

Sa nɔkpasia -yɔ 'ɲwɔi 'kaa -Lagɔ bhubhoe

⁸ We 'dɛɛ 'gbv 'in 'yibha nɔkpasia bhubhoe -Lagɔ da weee. Wa -ka -Lagɔ bhubhoeda -mi, wa 'bhv wa -mɔwlv sɔ 'wɔ -Lagɔ 'yu, wa 'na 'pali 'cɛ -ni, gbv 'na -mi -ni wa dli zɔ -ni.

⁹ -We mia 'ɲwɔni -nɔ nya ni, 'in 'yibha wa -pla -bana 'wɔ sa tiklu, wa 'dɛ 'nɔɲwɛzɔzɔve nya, wa 'na wleli wa 'dɛ -yɔ -ni. Wa 'na lɔali wa nyi 'nanɔv, nyɪmaa dli 'wɔ gbizee 'gbv -ni. -Can klaa, tɔkpa yua -zɔnɔ klaa, 'naa -we ka -valɛ 'tɛa klaa, wa 'na -plali we 'wɔ -ni. ¹⁰ -We 'kaa wa 'ylinamanɪ mv -wa ni, wa nɔ -lu -zɔnɔ lɛ, -we mia da ni, 'ɲwɔni -wa gbaa ni, wa mi -Lagɔ 'nɔɲwɛ -zɔda, wa nɔ we lɛ.

¹¹ Ni, wa -ka 'ɲwɔni -sloluda -mi, wa 'ɲwɔni we -yɔ -dlɔɔ, wa zɔ -bha we. ¹² 'In 'nyɛ 'ɲwɔnɔ 'yoo ɔ 'ka nɔkpasia gbv -slolu. Wa 'na -kali 'tite nɔkpasia -gv -ni, ni, wa 'na gbalɪ ɲwɛ -ni. ¹³ Ni, -Lagɔ -laa *-Adan la tia, -mɔv 'bɪgɔ, ɔ yia *ɛvɔ la -la. ¹⁴ -ɔ -Saatan nɔa -dawli 'wɔ, we 'ni -Adan, ɛvɔ -Saatan nɔa -dawli 'wɔ, 'in ɔ 'nia -Lagɔɔ tite 'nɔɲwɛ zɔ. ¹⁵ We yi 'sa -mɪoo, 'ɲwɔni yia 'yua gwalia, 'in -Lagɔ yia wa gbv 'wɔsaa, wa -ka -Lagɔ dli -gv -zɔda -mi, wa -ka wa -limaa zɛkali, wa -ka -mi tiklu, wa -ka wa 'dɛ 'nɔɲwɛ -zɔda -mi, 'in -Lagɔ saa wa gbv 'wɔ.

3

-Lagɔnyɪmaa 'yugalɪnya

¹ -We na yia gbaa gbɔzɔnɔ -wa, ni, nyɪmɛ -ka gba ɔ 'ka -Lagɔnyɪmaa 'yugalɪnyɔ -zɛ,

lubho -zɔnɔ ɔ 'yibhaa. ² -Lagɔnyɪmaa 'yugalɪnyɔ mia, ɔ -mi tiklu, wa 'na 'ɲwɔɲwɔni ɔ zɔ -ni. ɔ -mi 'ɲwɔnɔ -bhloo 'lowli nya, ɔ -mi sa 'cɛ. ɔ yibheli ɔ 'dɛ kpa sa. -We nania 'yli, 'mv ɔ 'kaa lɛnɔ, ɔ kpa 'lakpanya sa 'nanɔv, 'in ɔ yibheli gbv -slolu sa. ³ ɔ 'na -zɛli nɔbhanyɔ -ni. ɔ 'na -zɛli -gɔlɔgɔnyɔ -ni. ɔ 'na -zɛli 'gwɛzii zɛ -zɔnyɔ -ni. ⁴ ɔ yibheli ɔ 'dɛɛ -budɔɲwɛɛ 'yliyɔzɔ sa. ɔ zɔ ɔ 'yua sɔ -we lv wa 'kaa ɔ 'nɔɲwɛ zɔ sazɔnɔ sa. ⁵ Ni, nyɪmɛ -ɔ 'nia mneni ɔ 'ka ɔ 'dɛɛ -budɔɲwɛɛ 'yliyɔzɔ, ɔ 'ni mneni ɔ 'ka -Lagɔnyɪmaa 'yliyɔzɔ. ⁶ Nyɪmɛ -ɔ 'nyɛa ɔ 'dɛ -Lagɔ yoo 'lulolu, we 'na -zɛli -mɔɔ -ni, we 'ni -mɔvɔv, 'in -mɔɔ ylimania -mɔɔ 'dɛ, 'in -Lagɔ dɪlia -mɔɔ gbv, sa ɔ dɪlia -Saatan gbv. ⁷ -ɔ 'kaa -Lagɔnyɪmaa 'yugalɪ, ɔ nɔ gbɔzɔnɔ lɛ, 'in ɔ -mi 'nɔɲwɛzɔ sa, -wa 'nia -Lagɔ -yi, wa 'yliya 'wɔ, we 'ni -mɔvɔv, 'in -maa nyɛa ɔ 'wɔ, 'in ɔ bhoa -Saatan -lubhu ɲwɛ.

**Diakli -lubho*

⁸ 'Sa -bhlokpade, *diakli -mi 'nɔɲwɛzɔ sa. Wa 'na 'tɔbhɔlv yo -ni. Wa 'na 'ma -ni nɔ duun -ni. Wa 'na -tali 'gwɛzi la -dawli nya -ni. ⁹ Gbɔzɔnɔ -we -Lagɔ wlelia -ain -yla zli 'klɔ, wa -tu we 'klilida dli weee nya. ¹⁰ A -ka amɪaa diaklɪnya -bha -saa yi, a yla wa la. Wa 'ni gbɔnyuu kwɛ -ka, wa nɔ diakli -lubho. ¹¹ 'Sa -bhlokpade, wa 'ɲwɔni -mi 'nɔɲwɛzɔ sa, wa 'na -zɛli fɛn -cian -ni. Wa -mi 'cɛ. -We mia -lu -zɔnɔ nya, wa nɔ we lɛ 'yli weee nya. ¹² Waa diakli mia, wa -mi 'ɲwɔni -bhlo -bhloo 'lowli nya. Wa yibheli wa 'yua -yɔ wa -budɔɲwɛɛ kpa sa. ¹³ Wa -ka wa lubho nɔ 'nanɔv, 'in wa zɔa wa 'nɔɲwɛ, 'in wa zɔa wa dli weee -Zezu Klisi -gv, wa 'na 'ka dli lv.

Gbv 'kadɔ -Lagɔ -slolua -ain

¹⁴ 'In mi 'sebhe ni cɛlida, -zugba na dli mi ni, 'in 'ka -mi 'yia mni dayli. ¹⁵ 'In -ka -seli -gwleda -mi, -a 'ni 'yɪlɪda -mi -pa, 'sebhe ni -na yia 'yia, sanɛɛ -na yibhelia sa wa 'kaa -Lagɔ zɔayli nɔ, mv -wa 'yliyɔga -Lagɔɔ *leglizɪ. Wee leglizɪ -gv gbɔzɔnɔ -dia la, 'in 'mɔ wa 'kaa lakpa -kli. ¹⁶ Ni, gbɔzɔnɔ -wa, wɛli -we gbaa sa -a 'kaa -Lagɔɔ 'yloogblɔ nɔ, -we mi yaa zizeda, -Lagɔ ka we -ain 'klɔslolu, wee wɛli 'yli.

'Mɔ wa 'yia nyɪmɛ nya,
 'mɔ Zuzu 'Pɔpa 'yia nyɪmɛ tiklu nya,
 'mɔ 'anzi 'yia -yɔ,

o gbu wa gbaa 'lakpanya -yla.
'Mo wa zua dli -gu dudu -gu,
'mo -Lago 'bhua 'wu o 'nnumnie 'wu.

4

Yoyogbu -slolunya

1 -Lago Zuzu nee sa 'vayi nu, dudu bhia -bhla mia, nyima toba yia -Lago dli -gusaa. -Dawli -ka -zuzu wa yia 'nonye zua, 'in zuzu 'nyii yia wa gbu -slolua. 2 Welu 'so -nyima -wa tubhua yo, ma yia wa 'yloogbu -zono -gu lasalia. Waa nyima mia, wa 'wlukoon ka -gba 'wulabhuu, wa 'ni 'masleen mneni wa 'ka gbonyuu -yo gbuzono -yosisali. 3 Wa nee, wa 'na kwalu 'nwon -ni, wa 'na lili lililu toba -ni. Nu, -Lago -laa wee lililu la, 'in -wa zua o dli -gu, 'in -wa yia o gbuzono yibhelia, wa 'ka we li o fuopapie nya. 4 -We weee -Lago -laa la, we nani 'yli, -we wa 'kaa we glaa -sa, we 'ni -mi. A kpa we 'de weee la -Lago fuopapie nya. 5 Nu, -Lagoweli -yo -amiaa -Lago bhuhoe nua we le, 'in -lu weee yia -lu tiklu -ze.

-Zezu Klisu lubhonyo -zono

6 Wee gbu mia da ni, -in -ka we -na bhelia -sloluda -mi ni, 'in -na zea -Zezu Klisu lubhonyo -zono. Nu, -Lago dliguzuweli -yo gbuzono -we 'bi -in mia, mu -wa -na lililu -zono. 7 Titina -nine -we -Lago 'nia 'yibha, -in 'bhu we 'bi. -We -in 'kaa lenu, mu -wa nu, -we -Lago 'yibhaa -in -mi we 'bi. 8 Nyime -ka -gwa, o ku 'ka latemani, we nani 'yli -se. -Lago -yloogbuu -gwagwie mia, we nani 'yli -lu weee glaa. Mu kaa -amiaa -zeen gbu -yo -amiaa 'yliyogagie -we mia yida kwee. 9 Wee weli mia, we mi dliguzo sa, 'in we nani 'yli wa 'ka we -yonyu dli weee nya. 10 -We ka 'gbu -a mia lubho nuda, -a mia siada, mu -wa nu, -a ka 'yliyoga -Lago dli 'wudu. Nu, mo saa nyima weee gbu 'wu, 'in -wa zua o dli -gu, 'ma o saa gbu 'wu, we -zi nyima -putu.

11 -We mia da, zu we 'di wa, 'in -in 'ka we wa -slolu. 12 Wa 'na tili -mi 'yli la -ni nu, -in mi nyimesoyu nyaa 'gbu. Nu, -we -na nua le, we -slolu sa -Lagonyima 'kaa no. -Na weli -ze weli -zono, -na lenugbu -mi 'nanuu, -in -kali -na -limaa ze, -in zu -Lago dli -gu, -in -mi tiklu. 13 Bhla in 'nia -slo yi, -in tili -na 'de -Lagoweli zehi -zejila 'wu, nyimaa 'koyli -papie, we -yo nyimaa

gbuslolue. 14 -We -Lago 'nyea -mi, -we mia -mi 'wu, -we o 'nyea -mi, da nyima gbaa -Lagoweli -na gbegein, 'in nyima kpasu yia -mi so -gu lapali, -in 'na -sali we 'klb -gu la -ni. 15 Wee gbu mia de ni, -in nu we le dli weee nya, 'in nyima weee 'ka we -yoyi nu, -in mi 'yu mnida -Lago -yloogbu. 16 Zu -na 'de -yo -na -slolugbu 'yliyoo. -In kpa we la -kli. -In -ka 'sa nuda -mi, 'in -na saa -na 'de gbu 'wu, we -yo -wa mia -mi yukwli puloda.

5

Sa Timotee 'kaa -Lagonyima weee kpa

1 -In 'na sobhali nyima kpasu 'klb wa gbonyii 'klb 'cici nya -ni, nu, sa -in 'kaa -na dide -yla gba, -in gba 'sa wa -yla. -In 'bhu nyimesia 'wu -na bhelia 'bhisa, 2 'nyii -kpasu 'wu -na 'nyaa 'bhisa, 'yiesia 'wu -na bhela 'bhisa. -Na dli -mi tiklu -maa 'yu.

3 -Dugbanwu -wa 'nia nyima -ka, -in kpa wa 'nanuu. 4 -Dugbanwo -ka 'yu -ka, we 'ni -mudu, o -ka 'yuoyu -ka, nu, -we nania 'yli -Lagobu 'wu, -we -Lagonyima nua le wa -budunwee, waa 'yiaasi 'kpa we tia. -We wa didea -yo wa 'nyanya nua wa -yla le, wa nu we 'leeji le wa -yla. Mu nania -Lago dudu. 5 Nu, -dugbanwo -zono, -o 'nia nyime -ka, -Lago o dia o dli weee 'wu, zho, saboo, o mi -Lago bhuhoda, o mi o zukpa 'palida -mo 'ka o 'wusa. 6 -Dugbanwo -o nua o 'dee dumagbu le, o 'de yi 'yliyogao, o ka ti. 7 'Di -in 'kaa wa zu, 'in nyima 'na 'kaa wa gbu dli, mu -wa nu, 8 nyime kpa o zoyli -nyima 'nanuu, o kpa o -budunwee -nyima 'nanuu we -zi -maa 'wu, o 'ni 'sa nu, o 'ni -Lagobu -yonyu, o -zi 'lakpanya -wa 'nia -Lago -yi.

9 Nu, -dugbanwo -o ka -zu 'nia -slo -zu glu ta nyii, -in 'na 'bhulu o 'nyii 'wu -dugbanwu 'sebbe -gu -ni. -Mu 'bigu, o -ka nukpasu -bhlogbo nyoo, 10 'in wa 'ka gba nu, gbuzono o nua le, o ka o 'yua zu 'nanuu, o ka o 'lakpanya kpa 'nanuu, o ka -Lagonyimaa bhu -yowolu, 'in o ka gbuzono -gbu weee lenu.

11 -Dugbanwu -dugbunya mia, -in 'na 'bhulu wa 'nyii 'wu 'sebbe -gu -ni, we 'ni -mudu, yikwu -tu yia wa 'bhaa, 'in wa 'ka Klisu so lu lapali. 12 Nu, wa -ka 'sa nu, -Lago yia wa -yogbu 'wubhua, -we ka gbu -wa, wa nee tia wa ka wa 'de wla -Lago -yla, 'in wa 'ni we lenu. 13 -Mu 'bigu, 'yamanu

wa yamania, 'in wa -yɔ -ziezie plia -budu -bhlo -bhlo ηweε. We 'nɪ 'ya -bhlogbɔɔ wa 'ya, -zɛ -cian wa yia -zεa, 'in wa 'ka wa -limaa gbɔ 'wɔsili, 'in -we wa 'na 'ka yaa gba, 'in wa gbaa we. ¹⁴ We 'dεε 'gbɔ, 'in 'yibha waa -dɔgbɔwɔnɪ -dɔgbɔ -kwɔ yɪ, wa gwali 'yua, wa zɔ wa -buduηweε 'yliyɔ. -Amiaa tɔnyima yi -aun 'ηnɪ sa. ¹⁵ Nu, -dɔgbɔwɔnɪ -dɔgbɔ tɔba ka 'yoo -zɔnɔ -gulabholɔ, 'in wa yia -Saatan 'bɪ mnɪ. ¹⁶ -Lagɔηwɔ -ka -dɔgbɔwɔnɪ -buduηweε -ka, ɔ -sa -mɔɔ 'wɔ, ɔ 'gba yi leglizɪ 'wlu -mɪ. We -ka 'sa -mɪ, -dɔgbɔwɔnɪ -wa 'nia nyima -ka, 'in leglizɪ saa wa 'wɔ.

¹⁷ Nyima kpasɪ -wa zɔa -Lagɔnyima 'yliyɔ 'nanɔ, -in zɔ wa 'nɔηwe, a zɔ wa 'nɔηwe -zakpa 'sɔ. Nu, -wa mia siada -Lagɔgbɔ gbagbie -yɔ we -sloluee gbɔ 'wɔ, wa zɔ wa 'nɔηwe, wa 'ka nyima pɔnɪ -zi. ¹⁸ Nu, *-Lagɔεbhε nεε: «'Bhli -ka 'mnɔ 'titlida -mɪ, -in 'na gbɔan -nɪ we ηwe -nɪ.» We nεε 'yae: «Nyime ɔ nua lubho, we nanɪ 'yɪ ɔ 'ka ɔ 'pɛnigwɛzi 'yɪ.» ¹⁹ Wa -ka nyima kpasɪ gbɔ 'wlu la dɪlɪ, we gbɔdayinya 'sɔ, ta 'nɪ -mɪ, -in 'na pɔlɔ wa yukwɪ -nɪ. ²⁰ Nyime -ka gbɔnyuu lɛnɔ, gba ɔ -yla gbɔ -zejila 'wɔ, 'in we 'ka nyima tɔba nyanɔ dɪ 'wɔpali.

²¹ -Mɪ na palɪ -belɔ -yɔ, -Lagɔ klaa, -Zezu klaa, we -yɔ -Lagɔɔ 'anzɪnya, wa 'yu. Wee gbɔ mia, -in zɔ we 'nɔηwe, -in 'na sisali nyima -yɔ -nɪ, -in 'na 'bhulu nyimeε -yɔgbɔ 'wɔ yilo -ηweε -nɪ. ²² -In 'na palɪ nyime sɔ -gu la slɔ ɔ 'ka -Lagɔlubho nɔ -nɪ. -In 'na plali nyime -putuu gbɔnyuu 'wɔ -nɪ, -in -mɪ tikli.

²³ -In 'na 'manɪ -slɛn 'nyuu 'dɛkpɔa -nɪ, nu, -in 'ma nɔ -sɛ, -na nɔkplɛε 'gbɔ. -We ka gbɔ -wa, 'yɪ tɔba nya, 'in -na nɔkplɛε glopoa.

²⁴ Nyima tɔbaa nɔ gbɔnyuu mia, wa yɪ sa -mɔɔ -yɔ -gwɪ, 'bhie wa bhua wa -yɔgbɔ 'wɔ. 'In tɔbaa -nɔ mia, wa ka wa -yɔgbɔ 'wɔbhu 'bhie wa yia wa gbɔnyuu -yɔ. ²⁵ 'Sa -bhlokpade, lɛnɔgbɔ -zɔnɔ mia, -yɔ wa yɪ we, 'in -we wa 'a yia -yɔ, we 'nɪ mneni we 'ka zizeda -tɔ.

6

¹ -Wa mia gali nya, wa zɔ wa -cian 'nɔηwe dɪ weε nya, nyima yi -Lagɔ vɛlɪ, 'in -we in -slolua aɪn, wa yɪ we daa gbɔnyuu gba. ² We -ka nu, wa -cian mɪ -Lagɔnyima nya, wa 'na nyɛnɪ wa 'wɔ -nɪ, -maa mɪ wa bhelia nyaa

'gbɔ. We 'nɪ -mɔɔ, -we wa 'kaa lɛnɔ, mɔ -wa nu, wa nɔ wa zɔlubho sazɔnɔ sa. -We ka gbɔ -wa, -wa ka zɔlubho wa mia nɔda, wa -Lagɔbhelia -wa, 'in wa 'yibha -maa.

Nnumnɪlii 'zayli

Gbɔ -in 'kaa -slolu, 'in 'dɪ -in 'kaa wa zɔ, mɔ mia da: ³ nu, nyime -ka gbɔ -putu -sloluda -mɪ, ɔ 'nɪ -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisɪ wɛlɪ -zɔnɔ 'wɔηwɔnɪ, we -yɔ -we -a -slolua aɪn -Lagɔgbɔ 'wɔ, ⁴ ɔ 'dɛ ɔ 'ylimania, ɔ 'nɪ gbɔ -yɪ. -Zɛ gu mɪ ɔ -yɔ, kpɛlɪ ɔ kpɛlɪa. -We mia da nɪ, mɔ kwaa nyime zenyi -nɔnɔvɛ 'wɔ, 'in wa gɔa -gɔlɔ, 'in wa vɛlɪa wa -lima, wa pɔpalia 'wlukɔnɔ la 'nyumεε. ⁵ -Zɛ wa saa we'e bhlo, wa dɪ -nyu 'yɪ, 'in wa 'nɪ gbɔzɔnɔ gbɔ -yɪi 'gbɔ, wamɪa nεε nu, -wa mia -Lagɔɔ 'yloogblɔ, 'ηnɪ wa yia mɪa.

⁶ Nu, gbɔzɔnɔ -wa, nyimeε 'gba -ka ɔ dɪ da nyɪnɪ, -Lagɔɔ 'yoo mneni we 'ka ɔ 'ηnumnɪε -zɛ. ⁷ Kwε klo nya -a yia dɔdɔ -gu, kwε klo nya -a yia labhɔa. ⁸ We -ka 'sa -mɪ, -a -ka lililu -ka, -a -ka -bana -ka, -amiaa -nɔ -tɔ sa. ⁹ -Wa 'yibhaa wa 'ka 'ηnumnɪnya -zɛ, -Saatan ylaa wa la, 'in wa bhɔa lubhu ηwe: wee lubhu mia, mɔ -wa gbɔ -klo wa 'yibhaa, -we nyumɔa nyime, 'in we saa wa la weε. ¹⁰ Nu, 'gwɛzii 'yibha -dɪ mia, gbɔnyuu 'yɪ -bhlo -bhloo gwe -wa. 'Gwɛzii 'yɪyɛε 'tɔ ka nyima tɔba 'bha, 'in wa yia -Lagɔɔ 'yloogblɔ labholɔ 'pɪpɪ. We ka siasɛ wa plɛ zɔ zɔ.

Dɪzɔwɛlɪ

¹¹ Nu, -mɪ -Lagɔnyime, -in 'bhɔ wee gbɔ nɪ 'bɪ, -in -mɪ tikli -Lagɔ 'yu, -in -yɔ -Lagɔ 'sɔ -mɪ, -in zɔ ɔ dɪ -gu, -in -kalɪ -na -limaa zɛ, -in -ka dɪtɪε, -in -ka dɪ -dɪɔɔ. ¹² -In gu -gɔlɔ -zɔnɔ -we mia -Lagɔɔ 'yloogblɔ -nɔ nya. -In kpa 'yliyɔgagɛ -zɔnɔ -lakli la. Wee 'yliyɔgagɛ mia, 'mɔ -Lagɔ lalɪa -mɪ, -in -ka we yibheli, gbɔzɔnɔ -in ηwɔnɪa -yɔ, 'in -in yia we gba nyima duuun 'yibadi. ¹³ -Lagɔ ɔ 'nyɛa -lu weε nyapɛlɪ, ɔ -yɔ -Zezu Klisɪ, ɔ mia gbɔzɔnɔ dayɪnyɔ nya Pɔnsɪ Pilatɪ 'yu, wa 'yu in nεε -mɪ -yla: ¹⁴ -in zɔ -Lagɔɔ tite 'nɔηwe, -in 'na -nyumɔnɔ we -nɪ, -in -mɪ tikli wa yɪ -mɪ gbɔ dɪlɪ. -Amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisɪ 'nɪ -slɔ yɪ, -in -mɪ 'sa. ¹⁵ Bhla -Lagɔ -saa -bha, we nya ɔ yia yia. Ɔmɔ, mɔ -wa 'wɔtɔvɛ -dɪɔɔ -Lagɔ, mɔ -wa -Lagɔ -bhlogbɔɔ, mɔ pɪlɪa nyimaa 'wlulapɪlɪnya 'wlu la, mɔ -wa -cian weε -Kanyɔ. ¹⁶ Mɔ -bhlogbɔɔ 'na 'kaa

labhu, ɔ ladida mia, san 'tite -we nyime 'nia mneni ɔ 'ka -yɔlanyni, mu bibea we. Nyime 'ni mneni ɔ 'ka ɔ -yɔyi. Nyime yabhlogbɔɔ 'ni -slɔ ɔ 'yi, 'in wa 'na 'ka ɔ 'yi. Wa -mnini ɔ 'ɲni, 'tite weee -mi ɔ -nu nya 'yɪ weee nya. -Amen!

¹⁷ -We -ka dɔdɔ -gu -ɲnumnyaa -nu ni, -in gba wa -yla nu, wa 'na 'ylimani wa 'de -ni. Gba wa -yla nu, wa 'na dili wa 'ɲnumnilu dli 'wɔ -ni, nu, we'e -gwɛ, wa zɔ -Lagɔ dli -gu. Mɔ nyɛa -aɪn -lu weee, we -gu palie nya, 'in -a 'ka 'mɔna lii 'gbɔ. ¹⁸ Gba wa -yla, wa nu gbuzɔnu ɛ, wa 'ɲnumnie mia, we -ze gbuzɔnu ɛnu. Wa be wa -lima -yɔ wa 'ka wa 'wɔsa wa 'ɲnumnilu nya. ¹⁹ Wa -ka 'sa nu, 'in wa sɔbhaa wa 'ɲnumnilu -zɔnu -we 'na 'kaa lazuklu, wa cɪcɪ 'gbɔ, 'in wa 'ka 'yliyɔgagie -zɔnu 'yi.

²⁰ Timotee, -we -Lagɔ zɔa -mi kwɛɛ, zɔ we 'yliyɔ sa 'nanɔ. -Zɛ klo -yɔ -Lagɔgbɔ'v gba, we 'dɛɛ 'gbɔ, wa -ka we -sada -mi, -in 'na pali we ɲwɛɛ -ni. Wa -ka gbɔ wa laa -luyiloo gbɔ gbada -mi, -in 'na pali we ɲwɛɛ -ni. Wee gbɔ mia, yo -wa yo. ²¹ Nyima tɔba nɛɛ, wa ka wee -luyilo 'yi, nu, wa dli 'ni -slɛɛn -Lagɔ -gu -mi.

-Lagɔ ɲwana aɪn 'nyu la.

'Sεbhεε 'sɔnu Pɔlv 'paa Timotee yoo

'Sεbhεε 'sɔnu *Pɔlv 'paa ɔ 'tale Timotee yoo, mv -wa. Pɔlv mɪ -kaslv 'wv *Wlɔmv, 'bhie ɔ yia wee 'sεbhε nɪ cɛli. 'Dɪzɔwɛli tɔlvɔ Timotee 'kaa -Lagɔnyɪmaa 'yugalɪnya zv, wa 'ka -mɪ tikli, 'mv Pɔlv cɛliɔ ɔ 'wv.

Fvsawɛli

1 -Amɪ *Pɔlv cɛliɔ 'sεbhε nɪ, -Lagɔ ka we 'wɔŋwɪnu, 'in in yia -Zezu *Klisu *tietienyɔ -zε. -Lagɔ nεε gbɔzɔnv nya nu, 'yliyɔgagie ɔ yia wlaa, wee 'yliyɔgagie mɪa, -wa -yɔ -Zezu 'sɔ -ka -mɪ, ma yia we. 'In ɔ yia 'mɪ tie, in 'ka we gbɔgbanyɔ -zε.

2 -Mɪ Timotee, na dɔdɔnanɔ -yu, -mɪ na cɛliɔ 'wv. Nu, -amɪaa Dide -Lagɔ -yɔ -amɪaa -Kanyɔ -Zezu Klisu ŋwɪna -mɪ 'nyu la, wa 'yɪli -mɪ nyazi, 'in wa 'nyε -mɪ 'wɔtɔtɔε -dlɔɔ.

Pɔlv 'paa Timotee 'kɔayli

3 -Lagɔ na paa fuo, na dɔkpasɪ ka ɔ bɔbɔ, wa 'bɪgv, -amɪ na bɔbɔ 'yaa ɔ dli tikli nya. In -ka ɔ bhuhhoeda -mɪ, zlioo, sabɔoo, na dli'i 'bhv -mɪ -gv, we 'gbv na paa -Lagɔ fuo.

4 Nu, na dli'i 'bhv -na 'mɪɔ -gv, -na 'tv mɪ 'mɪ 'bhada, mv 'kaa 'mɪ 'mɔna 'wɔla. 5 In 'nɪ we 'wɔdlv. Nu, -na dli mɪ -Zezu Klisu -gv. Tɪada, -na 'nyaasa Loisi ka ɔ dli -gv zv, ɔ 'bɪgv, -na 'nyaa Enisi -wa. 'In in -yi we 'ji nu, -na dli mɪ 'ya ɔ -gv, we 'gbv na paa ɔ fuo. 6 We 'dεε 'gbv in nεε -mɪ -ylae: 'tite -Lagɔ 'nyεa -mɪ, -in 'ka ɔ lubho nv, da in palɪa -mɪ sɔ -gɔla, -in 'na 'tideli we 'yi -nɪ, we yi -nyumo. 7 Nu, Zuzu -Lagɔ faa -ain 'wv, we 'nɪ nyanɔ -zuzu: -we ɔɔ Zuzu nva lε, mv -wa nu, 'tite ɔ yelia -ain, amɪaa bheliɔ zεkalɪdli ɔ nyεa -ain, 'in -a 'ka -amɪaa 'dε kpa sa -yi.*

8 Zv 'na 'bhali -mɪ -amɪaa -Kanyɔɔ gbv -gbada -nɪ. -Amɪ, ɔ wa 'paa -kaslv 'wv ɔ 'gbv, zv 'na 'bhali -mɪ na 'gbv -nɪ. -We -in 'kaalɛnv, mv -wa nu, wa -ka -mɪ sɪalɪ yi -Lagɔgbv 'gbv, -in ŋwɪnu we -yɔ 'tite -we -Lagɔ 'nyεa -mɪ nya. 9 Mɔ -saa -ain gbv 'wv, 'in mɔ laa -ain, -a 'ka ɔnv nyɪma tikli -zε. ɔ -ka 'sa nv, we 'nɪ -amɪaa lɛnvgbv -zɔnv gbv, nu, ɔ ka 'cɪn we -yɔŋwɪnu 'nanɪdli nya, -zugba ɔ

* 1:7 We 'ji -putu -wae: -Lagɔ 'nɪ -ain nyanɔdli nɔkplε zv, 'tite klaa, nunnɪe klaa, we -yɔ 'dε -kpakpɪe 'nanv, we dli ɔ zɔa -ain nɔkplε.

'nɪ -slɔ -lu yabhlogbɔɔ lala. 10 -Slɛn, -Lagɔ ka we -ain -slolu -amɪaa Gbɔwɔsanyɔ -Zezu Klisu gbεgbɛin. Nu, mɔ lua titlie. ɔ ka we -ain 'klɔslolu nu, -a -ka -Lagɔgbv -yɔŋwɪnu, 'yliyɔgagie -we 'nɪa bhloluda -ka, 'in -a 'yɪa we. 11 Wee -Lagɔgbv mɪa, -Lagɔ ka -bha 'mɪ -sa in 'ka we gba, in 'ka ɔ tietienyɔ -yɔ ɔ gbv -slolunyɔ -zε. 12 We 'gbv sɪasie -we 'wv in mɪa 'plɪɪda, we'e 'bhali 'mɪ zv. -We ka gbv -wa, ɔ in zɔa dli -gv, in -yi ɔ, 'in na dli 'teli we -gv nu, -we ɔ tia 'mɪ -yɔ, 'wv ɔ yia we 'paa, 'in gbɔwɔbhuyli 'ka nyɪni.

13 Welɪ -zɔnv -in 'nva da 'mɪ ŋwεε, -in gba we welɪ -bhlokpade -na -lima -yla. -In nv we lε dli zɔvε -yɔ zεkalɪdli nya -Zezu Klisu 'wv.

14 Welɪ -zɔnv -Lagɔ tia -mɪ -yɔ, -in zv we 'yliyɔ, Zuzu 'Pupa ɔ -dɪliɔ -ain 'wɔlaa 'gbv.

15 Nu, -in -yi we 'ji nu, -wa mɪa -Azii -dɔdɔ -gv, wa ka 'mɪ 'bɪ 'bhv, Fizeli -yɔ Elɪmɔzɛnɪ mɪ wa glaa. 16 Nu, Onezifɔlv mɪa, ɔ ka 'mɪ 'kɔayli 'pa tenyii, zv 'nɪ ɔ 'bha in mɪ -kaslv 'wv 'gbv. -We ɔ nva lε, -Lagɔ 'palɪ we 'bɪgv ɔ nyɪma -yla. 17 Da ɔ nyɪa *Wlɔmv, 'in ɔ yia 'mɪ 'yilibɪlanɔnv bhabha, 'in ɔ yia 'mɪ 'yɪ. 18 -Lagɔ 'yɪli ɔ nyazi ɔ nyɪmaa gbɔwɔbhuzli. Da -a mɪa Efεzigbe nɔkplε, -na 'dε -yɪi 'dεbhie we 'ji nu, ɔ ka 'mɪ 'wɔsa sɔ weεε lv.

2

-Zezu Klisu 'slɔja -zɔnv

1 -Mɪ na 'yu, -mɪ -Zezu Klisu 'nyεa 'nanɪdli -in kpa we la -kli, 'in we 'ka -mɪ latɛmanɪ.

2 -We -in 'nva 'mɪ ŋwεε nyɪma duun 'yibadi, -in zv we 'dɪ nyɪma -zɔnv, 'in -maa mneni -maa 'ka we nyɪma -putu -slolu. 3 -In -ka sɪada -mɪ -Zezu Klisu 'gbv, -in ŋwɪnu we -yɔ ɔ 'slɔja -zɔnv 'bhisa. 4 Nyɪma -ka 'slɔja pla, ɔ -ka gba ɔ 'ka ɔ -kanyɔ dɔdɔ namanɪ, ɔ ɔ pla nyɪma -kpɔaa gbv 'wv. 5 Nyɪma -ka -gwagwada gbeli, ɔ 'nɪ wee -gwagwεε tite 'nɔŋwε zv, wa 'na 'ka gba nu, -mɔɔ nyɪa tia.

6 Kpaapanyɔ ɔ nva ɔ kpaa lubho sa 'titeε, mɔ yia we lililuu tɪanv. 7 -We in mɪa gbada, pɔpalɪ we 'wlukɔɔn la sa 'nanv, 'in -Lagɔ 'ka -mɪ 'tite 'nyε -in 'ka we 'dε weεε 'wɔlanv.

8 -Na dli -bho -Zezu -gv, mɔ -sɔa 'wv titlɪnya glaa, *-Davidɪ mɪ ɔ dɔkpasɪ nya,

* 1:7 We 'ji -putu -wae: -Lagɔ 'nɪ -ain nyanɔdli nɔkplε zv, 'tite klaa, nunnɪe klaa, we -yɔ 'dε -kpakpɪe 'nanv, we dli ɔ zɔa -ain nɔkplε.

mv -wa -Lagɔgbv -we na gbaa nyɪma - yla. ⁹ Wee -Lagɔgbv 'gbv in mɪa siada, wa ka 'mɪ gbvan, 'in wa yia 'mɪ -kaslv 'wɔpa gbvnyumonyɔ 'bhisa. Nu, -Lagɔwɛli mɪa, we 'nɪ gbvanda -mɪ. ¹⁰ We 'dɛɛ 'gbv, in 'nɪa wee siasie 'wluzɔlasalida -mɪ, -wa -Lagɔ - saa -bha ɔ -nɔ nya, 'in wamɪa 'ka 'yoo 'yɪ. Wee 'yoo -gv -Zezu Klisi -salia wa gbv 'wɔ, 'in ɔ 'ɲɪnmɪe -we 'nɪa bhloluda -ka, wa 'ka we 'yɪ. ¹¹ Wee wɛlnya nɪ mɪ gbvzɔnɔ nya:

- «-A -yɔ ɔ 'sɔ ka tli,
 'yliyɔgagɪe -a -yɔ ɔ 'sɔ yia 'yia.
- 12 -A 'nɪ siasie 'wluzɔlasali,
 -a -yɔ ɔ sɔ yia nyɪma 'wlulapɪa.
- A -ka ɔ gbv kpɛli,
 'in ɔ kpɛlia -amɪa gbv.
- 13 -Amɪa dli -ka ɔ -gubhv,
 ɔnɔv dli mɪ -ain -gv,
-we ka gbv -wa,
 ɔ 'nɪ mneni ɔ 'ka ɔ 'dɛ kpɛli.»

-We nania -Lagɔ dɔdɔv, mv nɪ

¹⁴ -In -sa wa dli glu gbv nɪ -gv, zv wa 'dɪ nu, wa 'na kpɛli wɛli 'ji -gv -nɪ. Wee kpɛli kpɛlie mɪa, we mɪ bhe. Nu, -lu -bhlogbɔ we nɔa lɛ, mv -wa nu, -wa pɔlvɔ we yukwli, 'ma we bhla la. ¹⁵ Nu, -we mɪa -na -nɔ nya, - in gv la, 'in nyɪmɛ wa ylaa la, 'in wa yia ɔ 'yɪ nyɪmɛ tiklu nya -Lagɔ 'yu, -in 'ka ɔ -zɛ, mɔ -wa lubhonɔnyɔ ɔ ɔ lubho'o 'bhala zv, 'in ɔ gbaa wɛli -zɔnɔ tiklu. ¹⁶ Nu, -zɛ -klo wa saa nɛɛ -Lagɔ 'nɪ yaa lamɪ, -in 'na palɪ we ɲwɛɛ -nɪ. -Wa palɪ we ɲwɛɛ, -Lagɔ -yɔ wa mɪa 'bhuda. ¹⁷ Wa wɛli mɪa, 'gbia vou - wa, 'in we lia yɪɛ. Imenee -yɔ Fileti mɪ waa nyɪma glaa. ¹⁸ Wa ka wɛli -zɔnɔv 'yloogblv labhv, wa nɛɛ: «-Lagɔ ka -ain tɪtɪnya glaa 'wɔsɔlv pepe.» 'In we yia nyɪma tɔlvɔ - Lagɔ dliɔzɔvɔvɛ -nyumɔ. ¹⁹ -Mɔv bhla, *-Lagɔbuduu bhv 'tɪtɛ ɔ palɪ glu, we mɪ -bha gege, -mɔ wa ɛlia: «-Lagɔ -yɪ ɔnɔv nyɪma, 'in nyɪma weee gbaa nu, wa -mɪ -Lagɔ -nɔ nya, wa 'bhv gbvnyuu 'bɪ.»

²⁰ Nu, 'ɲɪnmɪnyɔɔ -budu zɔ mɪa, we 'nɪ - can kna -yɔ 'gwɛzi knaa 'dɛkpɔa wa yli -mɔ. Nu, tɔlvɔ mɪ mamɛ nya, 'in tɔlvɔ mɪa su nya. We tianɔ mɪa, 'fɛti 'kadɔv zli wa lilia we 'wɔ. 'In we 'sɔnɔ mɪa, 'yɪ weee nya wa lilia -mɔv 'wɔ. ²¹ We -ka 'sa -mɪ, nyɪmɛ ɔ -ka gbvnyii nɪ 'bibhv, -Lagɔ yia ɔ 'dɛɛ nɔ lubho wlaa kna

-zɔnɔ 'bhisa. Nu, ɔ -kanyɔ yia -bha ɔ -saa - mɔɔ 'dɛɛ -nɔ nya, ɔ gbv -su 'wɔ -mɔɔ kwɛɛ. ɔ sɔ mɪ lubho -zɔnɔ weee -yla. ²² Nyimesiaa dliwɔnynilu mɪa, -in -gwa we kwɛɛ. -We -yɔ -in 'kaa lanyni, mv -wa nu, -in nɔ gbv tiklu lɛ, -in zv -Zezu dli -gv, -in -kali -na -limaa zɛ, -in - mɪ -dlɔɔ. -Wa kaa dli tiklu, 'in wa bhubhoea -Lagɔ, -in -yɔ wa 'sɔ nɔ gbv nɪ lɛ. ²³ Wa -ka kpɛlida -mɪ, we -tukwlaa, -we wa gbaa, wa 'nɪ we -yɪ, -in 'na palɪ we ɲwɛɛ -nɪ. -In -yɪ we 'ji nu, wee kpɛlie mɪa dɛ, -gɔlv -gv we palɪ 'wlu la. ²⁴ We 'nɪ 'ylinanɪ -Lagɔ lubhonɔnyɔ 'ka -gɔlv gv, -we ɔ 'kaa lɛnɔ, mv -wa nu, ɔ -ka 'nanɪ nyɪma weee gbɛgbɛin. ɔ yibheli gbv - slolu sa, ɔ 'na zɔlv gbv nɔkpɛ la -nɪ. ²⁵ Nyɪma -wa kpɛlia ɔ, ɔ palɪ wa -yla gbv la dli -dlɔɔ nya, -zugba ɔ dli mɪ nu, -Lagɔ yia we lɛnɔa, 'in wa 'ka wa dli 'bhiti. ²⁶ Sa 'bhisa, wa - ka 'wlu -gv -ka, 'in wa bhɔa *'Kuzuu lubhu ɲwɛɛ, mv kpaa wa, wa 'ka we dɔmagbɔ lɛnɔ.

3

Dɔdɔv 'wɔbhlo -bhla -gbvnyɔ

¹ -In yibheli we 'ji nu, dɔdɔv 'wɔbhlo lu bhla, dɔdɔgv -gbv yia 'tɛmanɪa. ² Nu, nyɪma yia wa 'dɛ 'yibhaa, 'gwɛzii 'talea wa yia - zɛa, wa 'dɛ wa yia -slolu, wa 'dɛ wa yia 'ylimanɪa, -Lagɔ wa yia vɛlia. Wa 'na 'ka wa dide -yɔ wa 'nyaa 'nɔɲwɛ zv. Wa 'na 'ka 'nanɪ yibheli, wa 'na 'ka -Lagɔ -lu 'nɔɲwɛ zv. ³ Wa 'na 'ka wa nyɪma 'yibha, wa 'na 'ka nyazɪdli -ka. Nyɪma wa yia yo -yɔ zɔlvɔ, -gɔlv wa yia kwɛ -kaa, wa 'na 'ka wa 'dɛ kpa sa -yɪ, wa 'na 'ka gbvzɔnɔ 'yibha. ⁴ Waa nyɪma mɪa, wa -lima wa yia -dawli 'wɔnɔa, dli -slo wa yia -kaa, wa 'dɛ wa yia 'ylimanɪa bhabha. -We nania wa 'dɛ dɔdɔv, mv wa yia 'yibhaa we 'ka -Lagɔ -zi. ⁵ Ma yia 'wlvɔ nɛɛ nyɪma mɪ -Lagɔ 'yloogblv, wa 'ka ɔ 'tɪtɛ 'zayli -bhalasali. Waa mɪa dɛ, -in 'na nynini wa kwesi la -nɪ. ⁶ Tɔlvɔ dɪa -budɔɲwɛɛ la -dawli nya, 'in 'ɲwɪ -wa -yɔlvɔ 'wɔ 'in wa kpaa -maa. Waa ɲwɪ mɪa, wa ka gbvnyuu lɛnɔ duun, 'in gbv -kpɔa wa 'yibhaa, 'in wa mɪa we 'bɪ. ⁷ -Lu -kpiakpiɛ nanɪ wa dɔdɔv, 'in wa 'nɪ mneni wa 'ka gbvzɔnɔ yibheli. ⁸ Zanɛsɪ -yɔ -Zabɛsɪ ka *'Moizɪ -yɔwɔsɔlv, 'sa -bhlokpɛdɛ waa nyɪma nɪ -sɔlvɔ -Lagɔgbv -yɔwɔ. Wa 'wlukɔvɔn ka -nyumɔ, 'in wa dliɔzɔvɛ bhe. ⁹ Nu, wa 'na 'ka 'yugbɛin mɪ,

wa -sabhe wa yia -yoyia, sa wa 'yia waa nyima so nu -nu -yo.

Dizoweli

¹⁰ Nu, -mi, sa in kpa na 'de, -in ka we -yoyi, -we na slolua nyima, -we in nua le, -we in gbaa in 'ka leno na lubho 'wu, -in -yi we. Sa na zua na dli -Lago -gu, sa in kaa dlitie, sa in -kalia na -limaa ze, sa na temanua dli, -in -yi we. ¹¹ Sa wa palia 'mi 'khiye 'wu, sa wa sialia 'mi, -in -yi we. Sa wa sialia 'mi Antiosu, Ikoniumu we -yo Lisitligbe nokple, -in -yi we. Nu, Nyimaa -Kanyo yia 'mi we 'de weee 'wosaa. ¹² Gbuzonu -wa, nyima weee -wa 'yibhaa wa 'ka -Lago 'yoo bhli, wa -yo -Zezu 'so, 'khiye 'wu wa yia wa 'palia. ¹³ Nu, -momo -wa 'nyii -cian -yo -dawli -cian, gbonyuu lo -maa yia plaa. Nyima wa yia -dawli 'wonusa, 'in wa 'ka wamia -dawli 'wonus. ¹⁴ Nu, -mi, -we -in 'nua, -we -in nwnua -yo dli weee nya, -in 'temanua dli we -gu. -Wa -slolua -mi we, -in -yi wa. ¹⁵ Nu, we 'ka -na 'yislo bhla 'bhv, -in -yi -Lagoweli. Wee weli mia, we mneni we 'ka -mi gbonyilo 'nye, 'in -in 'ka -Zezu dli -gu zo, -Lago 'ka -mi gbu 'wosa. ¹⁶ Weli weee -we mia celida * -Lagosebhe 'wu, -Lago 'wonyapeliweli -wa. -We we nua le, mu nu: nyima we slolua, nyime -ka gbonyuu leno, 'in we slolua we o, nyime we mnazia, 'in we slolua -ain sa -a 'kaa tiklu -mi, ¹⁷ 'in we 'ka -Lagonyime la mnazi 'ce, o 'ka gbu -zonu weee leno.

4

¹⁻² In nee -mi -yla: -in gba -Lagobu. -Mi na zua 'di -Lago -yo -Zezu Klisti 'yu. -Zezu -o 'kaa titlunya -yo 'yliyoganyaa -yogbu 'wobhu, -o 'kaa lo yi, o 'ka nyima 'wlulapili, o 'gbu na zua -mi 'di. -In gba wa -yla -Lagobu, -in 'temanua 'wu we -gu. Da -ka 'ylinantoo, da -ka 'ylinyuno, -in gba we, -in lu wa. Nyima -ka gbonyuu leno, gba we wa -yla, 'in -wa -ka gbu -zonu leno, 'pa wa 'kwayli. -In nu -we weee mia ni le, nu we le gbuslolue -yo dlitie nya. ³ Nu, bhla mia yida, wa 'na 'ka gbuslolue tiklu yukwli pulu. -We nania wa 'de dudu, 'mu wa yia lena. Gbu -slolunya -zlo wa yia 'wlu gugwlaha, 'in -we menia wa yukwlii 'yoo 'wu, 'in -maa 'ka we gba. ⁴ Gbuzonu -yla wa yia yukwli 'sumania, 'in wa 'ka we -kali ninenya -yla. ⁵ Nu, -mi, -in kpa -na 'de 'nanuu, -in di stasie 'wlu zola,

-in gba -Lagobu, gbalu -na lubho -Lago 'yloogbu.

⁶ Nu, -ami mia, in ka na 'de wla 'slaka nya pepe, 'yli -we nya in 'kaa labhu, we ka cipa. ⁷ In ka -golu -zonu gu, in ka wee -gwagwie bhloluda nyini, in 'ni -Lagobu 'yitide. ⁸ -Sleen, -o nyinia -gwagwie nya tia, o -tnuu mia, -Lago ka we la mnazi 'mi -yla, mu -wa nu, mo bhua nyimaa -yogbu 'wu tiklu. We 'ni na 'de -bhlo -yla, nu, -wa weee mia o yiyie woda zekalidli nya, ma yia wee -tnuu 'yia.

Polu 'wobhlo -gbunya

⁹ -In 'yi 'kli -in 'ka na -gbe yi sli. ¹⁰ Nu, Demasi 'yibha desleen -dudugu gbuu 'gbu, o ka 'mi 'bibhu, 'in o yia Tesaloniki mu. Klesansi ka -Galasii mu, 'in Titu yia Dalmasi mu. ¹¹ Luku 'debhlo -tua 'mi -yo. -In -ka yida -mi, -in 'bhu Maliki 'wu, -in -yo o 'so yi, nu, 'wu o saa 'mi bhabha na lubho 'wu. ¹² In ka Tisiki tie Efesi. ¹³ Nu, na -guslunaa in tia Tloasi -mo Kalpusu -buduwee, -in -yo we yi, we -yo na gligli -sebbe. Nu, -in 'na dluu we numeku -nu 'wu -ni.

¹⁴ Alezandli, -o mia bhlabhlanyo nya, o ka 'mi gbu -yokpali bhabha. -We o nua le, Nyimaa -Kanyo 'kaa we 'leeji wla. ¹⁵ 'In -mi, -in zo -na 'de 'yliyoo o gbegebein, nu, o ka -amiaa weli -yowosolo bhabha.

¹⁶ Da wa kwaa 'mi gbuwobhunya 'yu tiada, nyime yabhlogbo 'ni 'mi gwelo -mi. Wa 'de weee ka 'mi 'bibhu. Nu, -Lago 'na dli wee gbu wa 'wlu -ni. ¹⁷ Nu, -amiaa -Kanyo mia, o mi 'mi kwesi, 'in o ka 'mi 'tite 'nye, 'in in yia o weli gba we -gu yelie nya, 'in 'lakpanya weee -wa 'nia *Zuifu, wa yia we 'nu. 'In -Lago yia 'mi -jla nwee -sa. ¹⁸ Nyimaa -Kanyo yia 'mi gbonyuu weee zo 'wobhua. Mo yia 'mi gbu 'wosaa, 'in da o pulia nyima 'wlu la yali in 'ka -mo nyini. Wa -mnuni o 'nuni 'yli weee nya. *-Amen!

Polu 'paa weli

¹⁹ Nu, in -sa Plisili -yo Akilasi fu, we -yo Onezifoluu -buduwee -nyima. ²⁰ Ewasiti ka Kolenti -tu, 'in Tlofimu ka gu bhli, we 'gbu in yia o Milee ti. ²¹ Da nwofoyibhla 'nia -slo da nyini, -in 'yi 'kli -in 'ka na -gbe nyini. Ebulusi klaa, Pudeni klaa, Linusi klaa, Klodia klaa, we -yo -amiaa bhelia weee, wa nee wa -saa -mi fu.

²² -Amīaa -Kanyō -yō -mī 'sō -tu. -Lago
ḡwna aīn nyu la.

'Sεbhε Pɔlv 'paa Titɪ yoo

Titɪ mɪa, *Pɔlv 'tale yabhlo ɔ -saa ɔ 'wv ɔ -Lagɔlvbhɔ nɔda, mɔ -wa. Nu, -Lagɔnyɪmaa 'yugalnyɔ yabhlo ɔ -mɪ bhaa Kletɪ. Sa nyɪmε 'kaa -Lagɔnyɪmaa 'yugalnyɔ -zɔnv -zε, 'mɔ Pɔlv cɛlia ɔ 'wv. 'Sεbhε 'sɔ Pɔlv 'paa Timotee yoo, we nɔkpla gbv -yɔ -we ɔ 'paa Titɪ yoo 'wvwlɔ.

Fvsaweli

¹ Nu, -amɪ *Pɔlv, ɔ -wa -Lagɔlvbhɔnɔnyɔ -yɔ -Zezu *Klisɪ *tietienyɔ, -amɪ cɛlia 'sεbhε nɪ. Lubho -we -Lagɔ 'nyεa 'mɪ, mɔ -wa nu, -wa ɔ -saa -bha, in kwa wa dlɪzvɔvεε 'yoo -gv, 'in in -slolu wa, wa 'ka gbvzɔnv yibheli, wa 'ka -Lagɔlv sɔlv nɔda -tv. ² We -ka 'sa -mɪ nɪ, -maa mnɛni -maa 'ka we dlɪ 'wɔdɪ nu, 'yliyɔgagɪε -we 'nɪa bhɔlvɔda -ka, -Lagɔ yia we -maa 'nyεa. Nu, -Lagɔ, ɔ'ɔ 'tɔbhɔa yɔ, ɔ ka ɔ wɛli wla weε 'yliyɔgagɪε -mɪnu -maa 'nyɛnyɪεε daa, -zugba -lu yabhlogbɔɔ 'nɪ -slɔ lamɪ. ³ Nu, bhla -we -Lagɔ 'paa ηwεε, we nynɪa, 'in ɔ yia ɔ wɛli zhɪ 'klv wleli. Weε wɛli mɪa nɪ, mɔ -wa gbv -we ɔ tɪa 'mɪ -yɔ nu, in mɪnɪ gbaa da weε, sa -amɪaa Gbɔwɔsanyɔ -Lagɔ gbaa we -mɪ, we sɔlv.

⁴ Titɪ, na 'yuu 'zayli -amɪaa dlɪzvɔvεε -bhlo Klisɪ 'wv, -mɪ na cɛlia da 'wv: Nu, Dide -Lagɔ -yɔ -amɪaa Gbɔwɔsanyɔ -Zezu Klisɪ nɔ -mɪ 'nanɪ 'wv, 'in wa 'nyε -mɪ 'wɔtɔtɔvεε -dlɔɔ.

-Lagɔnyɪmaa 'yugalnyɔ lapalɛ

⁵ Nu, in -ka -mɪ Kletɪdɔdɔ -gv tɪ nɪ, -in 'ka gbv -we -tva 'wvwlɔ 'wlvbhaa gbv -wa. 'Gbeo 'gbe -we -ka -mɪ, we mɪ nu, -in palɪ -mɔ -Lagɔnyɪmaa kpasɪ la, sɔ -we in -slolu -mɪ lv: ⁶ -Lagɔnyɪmε kpasɪ mɪa, ɔ -mɪ 'cε, ɔ -mɪ 'ηwnɔ -bhloo 'lowli nya. ɔ 'yua -mɪ dlɪzvɔnya nya,* 'in nyɪma 'na -salɪ wa 'yliyɔtɛlv dlɪ -yɔ wa gbv 'nɔvηwε -sa dlɪ -nɪ. ⁷ Nu, -Lagɔnyɪmaa 'yugalnyɔ mɪa, ɔ kwε nya -Lagɔlvbhɔ mɪa. We 'dεε 'gbv, ɔ lɛnvgbv -mɪ 'cε: ɔ 'na -mɪ -nɪ 'dεε 'ylimanɪnyɔ klaa, 'cεkanyɔ klaa, nɔbhanyɔ klaa, we -yɔ -gɔlvgbvnyɔ nya -nɪ. ɔ 'na titalɪ dlɪ 'nyuu nya 'gwεzi la -nɪ. ⁸ Nyɪma -ka ɔ -gbε yi, ɔ yibheli wa kpa sa, 'in ɔ -kalɪ zvzɔnv lɛnvεε zε. ɔ yibheli ɔ 'dε, ɔ -mɪ nyɪmε tiklɪ nya, -mɔwlvɔda, 'bhie ɔ yibheli ɔ 'dε kpa

* 1:6 Tɔlvɔ nεε: ɔ 'yua -mɪ 'yua -zɔnv nya.

sa. ⁹ Wɛli -we mɪa dlɪgvzɔ sa, 'in -we -yɔ -we wa -slolu ɔ 'sɔ mɪa -bhlo nɪ, ɔ -tv we -gv. We -ka 'sa -mɪ nɪ, 'in ɔ mnɛnia ɔ 'ka nyɪma 'kɔayli 'pa gbv tiklɪ sloluε nya. 'In ɔ slolu ɔ kpɛlikpɛlɪnya sa -maa mnɔa.

Yoyogbv sloluε labvbalnya

¹⁰ Nu, gbv -nyumɔnya -zu 'wv. Wa glaa, dumadu mɪ *Zuifv -wa -zεa -Lagɔnyɪma nya. Gbɔkpvagbv gbagbɛεε lvbhɔ -yɔ -dawli wa kaa. ¹¹ We mɪ nu, -in 'munu wa ηwε. -We ka gbv -wa, -glɪgbɔ -kpabhɛ wa mumɪa la, -we wa 'na 'kaa -slolu, we sloluε nya wa 'ka 'gwεzi 'yɪ zɔbhali sɔlv. ¹² Nu, wa 'dεε bheli Kletɪ -nyɪmε yabhlo, ɔ -wa gbv -falɪpanyɔ, ɔ nεε: «Kletɪ -nyɪma, yɔciaan klu, nɪma 'nyii, 'yalɔnya -wa ka -yɔkpagbv weεε -wa lilie.» ¹³ 'In weε gbɔdayɪwɛli nɪ mɪ gbvzɔnv nya. We 'dεε 'gbv, -in gba wa -yla 'klv 'cɪcɪ nya, 'in wa 'ka dlɪ tiklɪ zv. ¹⁴ Wa 'na nɛnɪ 'maslɛn Zuifv nɪnɛnya -yɔ nyɪma -wa 'bhɔlvɔ gbvzɔnv 'yoo -gɔlaa 'wlvkɔv -tɪnɛnya -yɔla -nɪ. ¹⁵ Nu, -lu weε mɪ -mɔwlvɔda nyɪma -wa ka dε mɪa -mɔwlvɔda -yla. -Wa kaa pɔvɪn, 'in wa'a zɔa dlɪ nɪ, -lu yabhlogbɔɔ 'nɪ -mɔwlvɔda -mɪ wa -yla, -we ka gbv -wa, wa 'ylimnɛε -yɔ wa 'wlvkɔv ka pɔvɪn. ¹⁶ Wa -ka ladɪ, wa nεε nu, wa -yi -Lagɔ, 'in wa lɛnvgbv -nanɔ palɪ -Lagɔ -blɪgv. Zɛn wa kaa, yukwliyɔsulɔnya -yɔ -wa 'nɪa -lu -zɔnv yabhlogbɔɔ lɛnvεε mnɛni, 'ma wa -mɪa.

2

Gbvsloluε tiklɪ

¹ Nu, -mɪ, -we -yɔ -sloluε tiklɪ 'sɔ mɪa -bhlo, -in -slolu we. ² -In gba nyɪma kpasɪ -yla nu, wa -mɪ 'cε. Wa -mɪ 'nɔvηwεzv sa, wa yibheli wa 'dε, 'in wa -mɪ gege wa dlɪzvɔvεε klaa, zεkalɛ klaa, we -yɔ wa dlɪtɛ 'wv.

³ 'Sa -bhlokpade, gba 'ηwnɪ kpasɪ -yla nu, wa tɪli wa 'dε -Lagɔ. Wa 'na -zɛli nyɪmaa 'ηnɪ -nyumɔnya -yɔ nɔv galɪ -nɪ. Wa -mɪ 'ηwnɪ 'dlɪzvɔnya -zɔnv nya. ⁴ We -ka 'sa -mɪ, 'in wa sloluε 'ηwnɪ -dɔgbv -maa 'lowli -yɔ -maa 'yuua zεkalɛ. ⁵ 'In wa sloluε -maa -maaa 'dεε yibheliε -yɔ -maaa 'lowlii 'dεbhlo -yla -mɪmɪε, we -yɔ -glɪgbɔkanɪwnɪ -zɔnv -wa zɔa wa 'lowlii 'nɔvηwε. Nu, -mɔv yi 'wlv nu, nyɪmε yabhlo gba gbv 'nyuu -Lagɔwɛli daa.

6 'Sa -bhlokpade, gba nyimesia -yla nu, wa yibheli wa 'de. 7 -Mi, -na 'de, -in -mi so weee lu ladidie -zɔnɔɔ 'yilislolunyɔ nya. -In -ka -sloluda -mi, -in nu we le sazɔnɔ sa, -in 'na kpɔkplali -ni. 8 Nu, -in gba weli tiklu -we zɔ wa 'nia mneni wa 'ka 'ɲwɔɲwe. We -ka 'sa -mi ni, 'in -na kpelikpelunya zɛa zɔɔ numa, gbu 'nyuu yabhlogbɔɔ -we wa 'kaa gba -amɪaa daa, we 'ni -mi 'gbu.

9 We mi nu, gali pɪli wa -cian zɔla gbu weee 'wɔ, 'in wa -tu -maa dɔmagbu lenɔda. Wa 'na kpeli -maa ɲwe -yɔ -ni, 10 'in wa 'na yilili -maa -lu yabhlogbɔɔ -ni. Nu, -we wa 'kaa lenɔ, mɔ -wa nu, wa -slolu 'yɪ weee nya nu, wa mi gali -zɔnɔ nya wa -cian -yla. We -ka 'sa -mi ni, gbuslolue -we gbaa -amɪaa Gbɔwɔsanyɔ -Lagɔɔ gbu, 'in wa nyɛa we 'ɲni sɔ weee lu.

11 Nu, -Lagɔ ka ɔ 'nanɪdli zɪ 'klɔ wleli. Mɔ 'wɔ nyɪma weee gbɔwɔbhɔbhɔe bhɔa.

12 'In nɔnɔbhɔ -we -yɔ -Lagɔ 'sɔɔ gbaa -yɔ dɔdɔgbɔ -nyɪmaa dɪwɔnyɪni, sa -a 'kaa we 'bɪbhɔ, mɔ slolua we -ain. 'In -amɪaa nɔnɔbhɔ 'ka -mi 'cɛ dɔdɔ ni -gbɔ, we 'ka -mi tiklu -Lagɔ 'nɔɲwɛzɔ sa. 13 Nu, 'mɔna -yɪ -we -a dia dli 'wɔ, 'sa -a 'kaa we wɔ. -Zɛzu Klisi ɔ -wa -amɪaa -Lagɔ 'kadɔ, we -yɔ -amɪaa Gbɔwɔsanyɔ, we zɪ ɔ 'ɲnimɪe 'kaa bhlewɔ. 14 ɔ -Zɛzu ka ɔ 'dɛ wla -amɪaa 'gbu, ɔ 'ka -ain 'wɔziti gbɔnyuu weee kwɛɛ, 'in ɔ 'ka -ain -mɔwɔlɔlɔ -a 'ka nyɪma -wa mɪa ɔ 'dɛbhlogbɔɔɔ -nɔ nya -zɛ, 'in -a 'ka -gɔladoluda -mi -lu -zɔnɔ lenɔda.

15 Nu, -we -in 'kaa -slolu 'tɪtɛ nya, -zugba -na pa -na yukwɪpɔlɔnya 'kɔayli, we -yɔ -na sɔbha wa lenɔgbɔ 'nyii wa 'klɔ, mɔ mɪa dɛ. Nyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'na tɪli -mi 'yɪ la -ni.

3

-Lagɔnyɪmɛ nɔnɔbhɔ

1 Nu, ligbe -Lagɔnyɪma nu, wa pɪli nyɪmaa 'yugalɪnya -yɔ 'gbee -cian zɔla. Wa zɔ -maa 'nɔɲwɛ, 'in wa -mi -kli wa 'ka lubho -zɔnɔ weee nɔ. 2 Wa 'na gbalɔ weli 'nyuu nyɪmɛ yabhlogbɔɔɔ daa -ni. Wa -mi -dlɔɔ, wa -ka dli -zɔnɔ, 'bhie wa -yɔ nyɪma weee -mi nnada 'yɪ weee nya. 3 -We ka gbɔ -wa, bha, -amɪa mi 'ya 'sa titinanya -yɔ gbɔɔ 'nɔɲwɛsanya nya, -a ka mnɔ. Dɪwɔnyɪni -yɔ dɔdɔnanɔlii 'yɪ -bhlo -bhloo gali -a -mɪa -benyi. Nɔkplɛ 'yɪlɪnyuno -yɔ -luu 'tɔ 'wɔ -a

mɪa -benyi, 'in -a mɪa bha 'wɔnyɛ sa, 'in -a -yɔ -amɪaa -lima nyɪnyɪni 'wɔ. 4 Nu, da -amɪaa Gbɔwɔsanyɔ -Lagɔ -slolua ɔ 'nanɪdli -yɔ ɔ nyɪmaa zɛkalɪdli nyɪma 'klɔ, 5 ɔ ka -ain gbɔ 'wɔsa. We 'ni nu, libho -zɔnɔ -a nɔɔ gbɔ, nu, nyazi ɔ 'yɪli -ain gbɔ -wa. ɔ ka -ain gbɔ 'wɔsa, 'in ɔ yia Zuzu 'Pɔpaa 'tɪtɛ nya -amɪaa 'lulolu gwalɪ -a 'ka 'yɪlɪyɔgagɪe lolu 'yɪ, -amɪaa -yɔwɔlɔe nya. 6 ɔ Zuzu 'Pɔpa -Lagɔ yia -ain -gɔslua sa duun, -amɪaa Gbɔwɔsanyɔ -Zɛzu Klisi gbɛgbɛɪn. 7 'In, ɔ 'nanɪdli nya -a 'ka nyɪma tiklu nya -mi -Lagɔ 'yu, 'in 'yɪlɪyɔgagɪe -we 'nia bhlooluda -ka, -we -a mɪa dli 'wɔdɪda, a 'ka we 'yɪ. 8 Nu, weli ni mi dɪɔzɔ sa. In 'yɪbha nu, -in gba wee gbɔnya mɪa da -zakpa duun, 'in -wa zɔa -Lagɔ dli -gbɔ, wa 'ka libho -zɔnɔ nɔnɔe 'yɪlɪyɔzɔ 'nanɔɔ, 'in wa 'ka wa 'dɛ we tɪli. -We nani 'yɪ, 'in -we kaa 'nɔɲwɛ nyɪmaa 'yɪli 'wɔ, mɔ mɪa dɛ.

9 Nu, gbɔkpɔagbɔ -gbɔ kpɛɪe klaa, -we weee -wa dɔkpasɪ 'ɲni 'sɛbhɛ klaa, we -yɔ -zɪɛ -yɔ *Moizɪ tite -gbɔ kpɛɪe, -in bhliɪ we -yɔla. We bhebhe, 'in we 'ni 'ji -ka. 10 ɔ sɪsɪli nyɪma -yɔ, -in 'palɪ ɔ zɪ -zakpa -bhlo, -zakpa 'sɔ, 'bhie, -in 'ka ɔ -na 'dɛ -yɔjlali. 11 We -ka 'sa -mi ni, -in -yɪ we 'ji nu, 'sasɔkpa -nyɪmɛ ka 'yoo -zɔnɔ -gɔlabhɔlɔ, ɔ gbɔnyii slolua nu, ɔ mi 'yoo 'nyuu -gbɔ.

'Wɔbhlo -yɪbhali -gbɔnya

12 Nu, Alɪtemasi -yɔ Tisiki 'sɔ nyɪdɪ, nyɔɔ in -ka -mi 'wɔtɪe, -in 'yɪ 'kli -in 'ka 'mi 'yɪa mɪ Nikopolisi, in ka dli -sa in 'ka -mɛmɛ ɲwɔtɔyɪbhla 'paa 'gbɔ. 13 'In, titee yilonyɔ 'kadɔ Zenasi -yɔ Apɔlɔsɔ 'sɔ -ka 'lakpa 'wɔ mnɪda -mi, -in 'yɪ 'kli -in 'ka wa -yɔbɛ. Sa -in 'kaa nɔ, 'in wa -yɔgbɔ weee 'ka gba, -in nɔ 'sa. 14 Cɪn, we mi nu, -amɪaa -Lagɔnyɪma 'kpɪa libho -zɔnɔ nɔnɔe, wa tɪli wa 'dɛ we, 'in wa 'ka nyɪmaa -yɔbɛbɪe kwɛyɔmɪni. Nu, wa 'na -dɪli la bhe -ni.

15 Nu, nyɪma weee -wa -yɔ 'mi 'sɔ mɪa -seli, wa nɛɛ wa -sa -mi fɔ. Nyɪma -wa -kalia -amɪaa zɛ dɪzɔzɔe 'wɔ, -in -sa wa fɔ -ain -yla. -Lagɔ ɲwɪna a 'dɛ weee 'nyu la.

'Sεbhε Pɔlv 'paa Filemā yoo

'Sεbhε *Pɔlv 'paa ɔ 'tale Filemā yoo, mɔ -wa. Filemā ka gaylo yabhlo ɔ wa laa Onezimɔ. Ɔ Onezimɔ ka -flii -bho ɔ -kanyɔ kwεε. Ɔ -yɔ Pɔlv gbelia 'wɔ -kaslv 'wɔ, 'in ɔ yia -Lagɔgbɔ -yɔɲwnu. 'Sεbhε nɪ 'wɔ, -we Pɔlv yibhahia Filemā, mɔ -wa nu, ɔ ɲwnu ɔ gayloo 'wɔbhu gbɔ -yɔ, 'in ɔ kpa -mɔɔ -Lagɔbheli 'bhisa. Nu, ɔ 'na kpalɪ ɔ gaylo ɔ -bhoa ɔ kwεε -flii 'bhisa -ni.

Fɔsawɛli

¹ Filemā, -na fɔv! -Amɪ *Pɔlv, -amɪ mia -Zezu *Klisu 'gbɔ -kaslv 'wɔ nɪ, 'in -yɔ -amɪaa bheli Timotee sɔ paa da -mɪ 'sεbhε yoo. ² -Mɪ, -amɪaa jijli -tale Filemā, -mɪ -yɔ -aɪn 'sɔ nɔa -Lagɔlubho dabɔɔ nɪ, -in -yɔ -amɪaa bhɔɔ Afia klaa, -Lagɔɔ tugonyɔ Alisipɔ klaa, we -yɔ *leglizɪ -we gbelia 'wlu -na -budɔɲwεε, 'in -sa aɪn fɔ. ³ Nu, -amɪaa Dide -Lagɔ -yɔ Nyɪmaa -Kanyɔ -Zezu Klisu ɲwna aɪn 'nyu la, 'in wa 'nyε aɪn 'wɔtɔtɔε -dlɔɔ.

Pɔlv paa -Lagɔ fuo Filemā 'gbɔ

⁴ Filemā, na jijli -tale, 'kɔmɔɔ 'in -ka -Lagɔ bhuhhoeda -mɪ nɪ, 'in na paa -mɪ dli -gɔ, -Lagɔ na paa fuo -na 'gbɔ. ⁵ Nu, sa -in zɔa dli Nyɪmaa -Kanyɔ -Zezu Klisu 'wɔ nɪ, 'in -in -kalia -Lagɔnyɪma weε zε, 'in ka we 'nɔ. ⁶ Nu, -Lagɔ na bhuhhoea -na 'gbɔ, dli zɔzɔε -bhlo -a kaa, we -slolu zɔzɔnɔ weε lɛnɔε tenyi tenyii -in 'ka Klisu lubho nɔ. ⁷ Na bheli -zɔnɔ, sa -in -kalia -Lagɔ -yɔ ɔ nyɪmaa zε, mɔ -laa 'mɪ 'mɔna 'wɔ, 'in mɔ 'paa 'mɪ 'kɔayli. -We ka gbɔ -wa, -in ka -Lagɔnyɪmaa dli -belɔ -yɔpalɪ.

Pɔlv bhuhhoea Filemā Onezimɔv 'gbɔ

⁸ Nu, -we -in 'kaa lɛnɔ, we se mɪ 'mɪ -yla, 'in 'ka -mɪ -yla we gba Klisu 'wɔ. ⁹ -Amɪ Pɔlv, ɔ -wa nyɪsɔa, 'bhie, ɔ mia -kaslv 'wɔ -Zezu Klisu 'gbɔ, 'in nεε -mɪ -ylaε: -a kɪkɪlɪ zε, we 'gbɔ na bhuhhoea -mɪ. ¹⁰ -In -tali, da 'in mia -seli -kaslv 'wɔ, Onezimɔ ka na 'yu -zε -Zezu Klisu 'wɔ, ɔ 'gbɔ na bhuhhoea -mɪ. ¹¹ Cɪn, -benyi, ɔ 'nɪ nyɪmε 'wɔ -ka -mɪ 'yɪliya 'wɔ, nu,

-slɛɛn mia da, ɔ mɪ nyɪmε nya -a 'dε 'sɔɔ -nɔ nya.*

¹² -Ɔ na bhitia da lv -na -gbε, na 'dεε dibhe -wa. ¹³ Da 'in mia da -kaslv 'wɔ, -Lagɔgbɔ gbagbɛε 'gbɔ, 'in 'yɪbha yaa, 'in 'ka ɔ na 'dε kwesi tɪ, ɔ 'ka 'mɪ 'wɔsa -na 'bɪgɔ. ¹⁴ Nu, -we ka gbɔ -wa, 'in 'nɪ 'yɪbha, 'in 'ka -lu yabhlogbɔɔ lɛnɔ, -zugba 'in 'nɪ -na ɲwεε wɛli 'nɔ. 'In 'na 'ka gba nu, -in nɔ 'mɪ -yla zɔzɔnɔ lε -gla nya, nu, we -zε -na 'dεε dli da gbɔ.

¹⁵ Na dli nεε nu, -we ka 'gbɔ ɔ yia -mɪ -yɔ 'bhɔ bhla -sɛlɛ nya nɪ, ɔ 'ka -mɪ kwesi -tɔ 'yɪ weε nyaa gbɔ -wa. ¹⁶ Nu, ɔ 'nɪ 'maslɛɛn gaylo -kpɔa nya -mɪ, ɔ -zi -slɛɛn gaylo 'wɔ. Ɔ mɪ na yɪcε nya -Zezu 'wɔ, 'in ɔ mneni ɔ 'ka -na yɪcε nya -mɪ, we 'ka na -nɔ 'wɔzi. Filemā, ɔ mɪ -na gaylo nya, 'in ɔ mɪ 'yaa -na -Lagɔbheli -zɔnɔ nya.

¹⁷ -In -ka 'mɪ 'wɔbhu -na nɔnɔnyɔ nya nɪ, 'in -ka yaa -na -gbε yi, sa -in 'kaa 'mɪ kpa, -in kpa 'sa ɔ. ¹⁸ Ɔ -ka -mɪ -yla gbɔnyuu lɛnɔ, -na kpagbɔ -ka ɔ 'wlu -mɪ, nu, -in zɔ 'mɪ we 'wlu. ¹⁹ -Amɪ Pɔlv, na 'dεε sɔ nya na cɛli da we: -amɪ yia weε kpagbɔ -saa. 'In 'in 'na 'ka -mɪ ligbe nu, na kpagbɔ mɪ -mɪ 'wlu. -Na 'yɪliyɔgagɪε -we mia -Lagɔ 'wɔ, mɔ -wa na kpagbɔ -mɪ 'wlu, we 'nɪ mɔɔ? ²⁰ Cɪn, na bheli, -we na gbaa -in nɔ lɛ nɪ, -in nɔ we lɛ -amɪaa -Kanyɔɔ 'ɲmɪ nya. -In 'palɪ na dli belɔ -yɔ Klisu 'gbɔ.

²¹ 'In mia 'sεbhε nɪ cɛli da, -zugba na dli 'tε -mɪ -gɔ 'wɔ. Nu, -we na yibhahia -mɪ, 'in -yi we 'ji, lɛ -na yia we nɔa, we 'ka -mɔɔ 'wɔ -zi. ²² -Mɔɔ 'bɪgɔ, -in mnazi -buduu 'yu yabhlo zɔ la 'mɪ -yla. -Lagɔ a mia bhuhhoeda na 'gbɔ, 'in dɪ we dli 'wɔ nu, -yɔ -Lagɔ yia we ɲwnua, 'in 'in 'ka aɪn 'yɪa mɪ.

'Wɔbhlo -fɔsawɛli

²³ Epafɪlasi, ɔ -yɔ 'mɪ mia -kaslv 'wɔ -Zezu Klisu 'gbɔ nɪ, ɔ nεε, ɔ -sa -mɪ fɔ. ²⁴ -Wa na -yɔ wa nɔa -Lagɔɔ lubho: Malɪkɪ klaa, Alisitakɪ klaa, Demasi klaa, we -yɔ Lukɪ 'sɔ, wa nεε, wa -sa -mɪ fɔ.

²⁵ Nu, Nyɪmaa -Kanyɔ -Zezu Klisu ɲwna aɪn 'nyu la.

* **1:11** Onezimɔv ji -wa glɛkɪwɛli 'wɔ: «ɔ mɪ nyɪmε nya»!

'Sεbhε wa 'paa Ehlenya yoo

-Lagɔnyɪma wa mɪa 'kɪyɪe 'wɔpɪlɪdɪ, wa 'ka wa 'kɔvaylɪ 'paa 'gbɔ wa yɪa 'sεbhε nɪ cɛlɪ. Wee 'sεbhε slɔlua we -aɪn nɪ, *Klɪsɪ ka -amɪaa 'gbɔ tɪlɪ. We 'dɛɛ 'gbɔ, -a 'nɪ 'maslɛɛn mnenɪ -a 'ka 'slaka -putu -sa -Lagɔ -yɪa. Mɔ gba 'yaa -aɪn -yɪa *'wɔsuslɔlue sɔaa 'sεbhε nɔkplɪ -nyɪma -wa zɔvɪ -Lagɔ dɪlɪ -gɔ bhabhaa -gɔgbɔ.

-Zezuu gbεgbεɪn -Lagɔ gbalɪa -slɛɛn -aɪn -yɪa

¹ Bha mɪa, -amɪaa dɔkpasɪ -yɪa -Lagɔ gbaa ɔ gbɔɔ -falɪpanyaa gbεgbεɪn. ɔ ka wa -yɪa gbɔ gba -zakpa duun, we -yɔ sɔɔ 'yɪlɪ -bhlo -bhlo lɔ. ² -Slɛɛn, -lu weee bhɪa bhɪa, ɔ 'Yuu gbεgbεɪn ɔ gbalɪa aɪn -yɪa. ɔɔ 'Yu gbεgbεɪn ɔ -laa dɔdɔ la, 'ɪn ɔ nɛɛ nɪ, mɔ yɪa -lu weee 'yɪa. ³ Sa -Lagɔ mɪa, ɔ ka we -aɪn -slɔlu, 'ɪn ɔmɔ mɪ 'ya 'sa. ɔ wɛlɪ 'tɪtɛ nya ɔ kaa dɔdɔ. ɔ ka nyɪmaa gbɔnyuu -bhasa, 'ɪn ɔ -dɪa 'tɪtɛ -ka -Lagɔɔ lɪlɪsɔlɔ la.

-Lagɔɔ 'Yu 'yɪlɪ ɔ -zɪ 'anzɪnya

⁴ Nɪ, ɔɔ Yu mɪa, 'kadɔ -we -Lagɔ -zɛɪa ɔ, sa we -zɪa 'anzɪnyaa -nɔ 'wɔ, 'sa -bhlokpade 'ɪnɪ -we ɔ 'yɪa ɔ kwɛɛ -mɔɔ -zɪa 'anzɪnyaa 'ɪnɪ 'wɔ.

⁵ 'Lee, -Lagɔ ka -slɔ 'anzɪ yabhlo -yɪa gbaɛ: «-ɪn mɪ na 'Yu nya, nɪ -zɛɛn, ɪn ka -na Dɪde -zɛɛ?»

Yaayɪ:

«ɔ Dɪde na yɪa -zɛa, 'ɪn ɔmɔ 'ka na 'Yu -zɛɛ?»

⁶ Da -Lagɔ tiea ɔ 'Yu tɪanɔ dɔdɔ -gɔ, ɔ nɛɛ:

«-Lagɔɔ 'anzɪ weee -gbɪlɪ 'wɪlɪ la ɔ 'yu.»

⁷ Nɪ, -we -Lagɔ gbaa 'anzɪnyaa da, mɔ nɪ:

«-Pɪpɛ 'bhɪsa 'anzɪnya yɪa na lubho nɔa, -kosuu mɔ 'bhɪsa we yɪa we nɔa.»

⁸ 'ɪn -Lagɔ nɛɛ ɔ 'Yu -yɪa:

«-Mɪ -Lagɔ, -mɪ yɪa nyɪma 'wɪlɪpɪɪa 'yɪlɪ weee -nɔ nya.

Sa -na pɪɪa nyɪma 'wɪlɪ la we tɪklɪ.

⁹ -We mɪa tɪklɪ, 'mɔ -ɪn 'yɪbhaa.

Gbɔnyuu mɪa, 'wɔ -na nyɛa we, we 'dɛɛ 'gbɔ, -Lagɔ, -na -Lagɔ, ɔ yɪa -bha -mɪ -sa ɔ -nɔ nya.

'ɪn, ɔ yɪa -mɪ 'mɔna yɛlɪ -na 'bɪ -zɔnɔɔ 'nyɛnyɛ nya,

we 'ka -na nɔnɔnyaa -nɔ 'wɔzɪ.»

¹⁰ -Lagɔ nɛɛ 'yɛɛ:

«Nyɪmaa -Kanyɔ, -lu weee gwɛdɪda, -mɪ mɪa, -mɪ -laa dɔdɔ la, 'ɪn -ɪn yɪa yɪlɪ lɛnɔ -na sɔ nya.

¹¹ We 'dɛ weee mɪa, 'plɪa we yɪa.

'ɪn, -mɪ mɪa, -ɪn mɪ -bha 'yɪlɪ weee nya.

-Bana 'bhɪsa we 'dɛ weee yɪa gɔa,

¹² 'naa 'bhɪsa -na yɪa we glɪa.

Gbɔzɔnɔ -wa,

'naa 'bhɪsa -na yɪa we 'bhɪtɪa.

'ɪn -mɪ, -'ɪn 'bhɪtɪ,

-na 'yɪlɪyɔgagɪe 'nɪ bhloɪlɔda -ka.»

¹³ -Lagɔ 'nɪ -slɔ 'anzɪ yabhlo -yɪa gbaɛ:

«Yɪ na lɪlɪsɔlɔ ladɪɪa,

'ɪn ɪn 'ka -na tɔnyɪma -na bhɔ zɔ lapalɪ.»

¹⁴ 'Anzɪnya mɪa, zuzunya -we nɔa -Lagɔɔ lubho, 'mɔ we 'dɛ weee -mɪa. We 'nɪ mɔɔ? Nɪ, 'mɔ -Lagɔ tiea nyɪma -wa ɔ 'kaa gbɔ 'wɔsa, we 'ka wa kwalɪ.

2

Gbɔwɔsasɪe 'kadɔ

¹ We 'dɛɛ 'gbɔ, wɛlɪ -we -a 'nɔa, -a zɔ we 'yɪlɪyɔ 'nanɔɔ, we 'nɪ -mɔɔ, 'ɪn -a bhɔlɔvɪa 'yoo -zɔnɔ -gɔla. ² Wɛlɪ -we -Lagɔ zɔvɪa 'anzɪnya ɪwɛɛ, nyɪma ka we 'jɪyɪbhɛlɪ nɪ, we mɪ gbɔzɔnɔ nya. Tɔlɔvɪa 'nɪ we -bha zɔ, tɔlɔvɪa 'nɪ we 'nɔɪwɛ zɔ, 'ɪn -Lagɔ yɪa wa -kasɪlɔ 'wɔpɪa wa lɛnɔgbɔɔ 'gbɔ.

³ We -ka 'sa -mɪ, 'bhɪe, -amɪa -ka -Lagɔɔ 'sasɔkpa gbɔwɔsasɪe 'kadɔ yɔlɔkpalɪ nɪ, 'lee, sa -a 'na 'ka -kasɪlɔnyɪma nya -mɪa? Wee gbɔwɔsasɪe mɪa, Nyɪmaa -Kanyɔ gbaa we gbɔ tɪa. -Mɔɔ 'bɪgɔ, -wa 'nɔa wee gbɔ wa yɪa we -gɔ nɔ, 'ɪn wa yɪa -aɪn -slɔlu nɪ, we mɪ gbɔzɔnɔ nya.

⁴ -Lagɔɔ 'dɛ ka 'ya wee gbɔ gwɛlɔpɪa. Gbɔ 'kadɪ -yɔ gwɛdɪgbɔɔ 'yɪlɪ -bhlo -bhlo nya ɔ 'pɪalɪa we gwɛlɔ, we -yɔ ɔ Zuzu 'Pɔpɪaa 'tɪtɛɛ 'yɪlɪ -bhlo -bhlo -we ɔ dlɪɪa ɔ dɔmɪagbɔ nya, we nya.

⁵ Nɪ, dɔdɔ -we mɪa yɪda, we gbɔ -a gbaa. -Lagɔ 'nɪ 'anzɪnya 'tɪtɛ 'nyɛ we -gɔ. ⁶ -Lagɔwɛlɪ bɛta yabhlo nɛɛ:

«-Lagɔ, nyɔɔ nyɪmɛ -mɪ, 'ɪn -na pɔpɪalɪ ɔ -gɔ dlɪ laa?

'ɪn nyɔɔ nyɪmɛɛ 'yu -mɪ,

'ɪn -na mnazɪ ɔ -yɔgbɔvɪa?

7 -In ka ɔ 'anzinya zɔ -gali bhla -sɛɛɛ -nu nya. -In ka ɔ 'ɲni -mni, -in ka -bha ɔ -zɔ,

8 'in -in yia ɔ 'tite 'nye -lu weee -gu.» -Lagɔ ka nyime 'tite 'nye -lu weee -gu, -mɔɔ ji -wa nu, ɔ pili -lu weee 'wlu la, 'in -zɛɛɛn yli nya, -a yi we -yɔ nu, nyime 'ni -sɔ 'tite -ka -lu weee -gu. 9 -We -a yia -yɔ mɔ ni: nu, -Zezu ka 'anzinya zɔ -gali bhla -sɛɛɛ -nu nya, 'in -Lagɔɔ 'nani nya ɔ 'ka tli nyima weee 'gbu. Nu, ɔ ka tilithee siasie ɲwe 'yu 'gbu, -a yia -sɛɛɛn ɔ -yɔ, -zugba ɔ 'ɲni mni, 'in wa zɔ -bha ɔ.

10 -ɔ -laa dudu la, -Lagɔ -wa, 'in mɔ kaa we 'de weee la. We 'dɛɛ 'gbu, we mɛni nu, ɔ gbalɔ -Zezuu tiklimumie -mɔɔ siasie 'wɔ, -mɔɔ 'ka 'yuaa -zlo ɔ 'ɲnimnie 'wɔkwa. Nu, mɔ saa wa gbu 'wɔ.

11 Nu, -Zezu ɔ wɔɔɔ -mɔ nyima -yɔ -wa ɔ wɔɔɔ -mɔ, wa 'de weee ka Dide -bhlo. We 'dɛɛ 'gbu -Zezu -ka wa la bhelia ni, we'e 'bhali ɔ zɔ. 12 -Zezu nɛɛ -sɛɛɛn -Lagɔ -yla:

«-Na -gɔgbu na yia na bhelia -yla gbaa. -Mɔ nyimaa -zlo nyidi, -na 'ɲni na yia bhlia.»

13 ɔ nɛɛ 'yae: «-Ami mia, -Lagɔ -gu na yia na dli zua.» We 'biɔ:

«-Ami mi -bha, in -yɔ 'yua, -wa -Lagɔ 'nyɛa 'mi yoo.»

14 Waa yua mia, yice -yɔ 'pɔɔn wa gbɔɔɔ 'wɔ. We 'dɛɛ 'gbu -Zezuu 'debhie -gbolu yia nyime -ze wa 'bhisa, 'in ɔ yia tli ɔ 'ka *'Kuzu, -we kaa tilithee 'tite kwɛɛ, lu. 15 Nu, nyima 'wɔ gali, wa mi tilithee sɔda dudu -gɔɔ 'gbu. -Zezuu tilithee ka wa gaylo 'wɔsa. 16 We -sɛɛɛn 'vayɔ nu, we 'ni 'anzinya ɔ yi 'wɔsaa, nu, *'Ablaamɔɔ 'yua ɔ yia 'wɔsaa. 17 -We mia dɛɛ 'gbu, ɔ 'ka yaa ɔ bhelia nya 'wɔwɔ sɔ weee lɔ, 'in *-Lagɔɔɔnyaa -kanyɔ 'kadu kaa nyazidli, ɔ nɔa -Lagɔlubho 'nanɔɔ, ɔ 'ka we -ze wa -yla. 'Sa ɔ nɔa, 'in -Lagɔ tia nyimaa gbonyuu 'wɔ. 18 Nu, -Zezuu 'de ka sia bhabha, 'in 'Kuzu yia ɔ layla. We 'dɛɛ 'gbu, -wa 'Kuzu -ka laylaa yi, ɔ mneni ɔ 'ka wa 'wɔsa.

3

-Zezu 'yli ɔ -zi *Moizi

1 Na -Lagɔbhelia, amia weee -wa -Lagɔ laa, a yla ɔɔ -Zezu. 'Mɔ ɔ tiea, -amiaa dliɔgbu -we -a gbaa, -mɔɔ 'ka we -Lagɔɔɔnyaa -kanyɔ 'kadu -ze. 2 Sa *Moizi nu bhaa -Lagɔɔ lubho 'nanɔɔ -mɔ -Lagɔɔ -budu zɔ, 'sa -Zezu nɔa ɔɔɔɔ lubho -we -Lagɔ 'nyɛa ɔ. 3 Nu, ɔ 'sɔbhhaa -budu, 'mɔ wa zua -bha we 'ka -buduu 'debhie -zi. 'Sa -bhlokpade, -Zezu mi -bhazɔsa ɔ 'ka Moizi -zi. 4 -Buduu, -we -ka -mi, we ka wɛɔɔ 'sɔbhanyɔ. 'In ɔ 'sɔbhhaa -lu weee, -Lagɔ -wa. 5 Bha mia, Moizi -wa lubhononyɔ -zɔɔɔ -mɔ -Lagɔɔ -buduu -kpabhie zɔ. -We -Lagɔ 'kaa gba, 'mɔ ɔ gbaa. 6 -Sɛɛɛn, Klisi -wa 'Yu ɔ -wa wee -Lagɔɔ -buduu -kanyɔ. Wee -budu mia, -amia -wa, -zugba we -ka nu, -a 'te dli, 'in -we -a dia dli 'wɔ we'e 'bhali -ain zɔ.

-Lagɔnyimaa nyapelida

7 Nu, Zuzu 'Pɔpa nɛɛ: «A -ka -zɛɛɛn -Lagɔɔ gbagbaweli 'nu, 8 a 'na 'temani amiaa dli la -ni, nɛɛ da a -sɔɔɔa zlime -Lagɔ -yɔ 'wɔ da bebleɛ, 'in a yia ɔ layla, we 'bhisa -ni.

9 -Mɔ wee da bebleɛ, -we in nɔa lɛ -zɔ glɔ 'sɔ zɔ, amiaa dɔkpasɔ ka we -yɔyi. We mi 'sa 'bhie, wa yia 'mi layla.

10 We 'dɛɛ 'gbu in yia wa -yɔ 'ɛɛpali. 'In in nɛɛ na 'de -ylae: «Waa nyima mia de, 'kɔmɔɔ wa mɔɔa wa 'wlukɔɔn lapɔpaliɛ nya, wa'a ɲwɔnu na gbagbaweli 'wɔ.»

11 In 'paa 'ɛɛ, 'in in yia bi: «In nɛɛ nu, nyapelida in mnazɔa la wa -yla, wa 'na 'ka -bha pla.»

12 Bhelian, a nu 'nanɔɔ, -mɔɔ yi 'wɔ nu, ain glaa nyime yabhlogbɔɔɔ ple 'nyuu -yɔ ɔ -Lagɔ dliɔsasieɛ 'gbu ɔ 'bhɔ 'yliyɔga -Lagɔ 'bi. 13 A 'pɔpali 'kɔayli 'yli weee nya, wee 'ylinya -we *-Lagɔɛbhɛ laa «-zɛɛɛn», we nya, gbonyuu yi ain glaa nyime yabhlogbɔɔ -dawli 'wɔɔɔ, 'in ɔ yi -Lagɔ -yla yukwli sumani. 14 -A -ka Klisi dli -gu zɔda -tu we 'ka we gwedida 'bhɔ we 'ka we bhlooluda nyini, -zugba -a mi Klisi nɔɔɔnya nya.

15 A ligbe nu, -Lagɔweli nɛɛ: «A -ka -zɛɛɛn -Lagɔɔ gbagbaweli 'nu, a 'na 'temani dli la -ni, da a sɔɔɔa ɔ -yɔ 'wɔ, we 'bhisa -ni.»

16 'Lee, nyoo -nyuma 'nu -Lagoo gbagbaweli, 'in wa yi o -yowusolba? -Wa weee Moizi -saa gayloflii Ezipotu -dudu -gu, ma -wa. 17 'Lee, nyoo -yo -Lagoo pali 'ce -zu glu 'so zaa? -Wa weee nua gbonyuu le, 'in wa yia da beblee tili, ma -wa. 18 -Lagoo bia, o nee: «Nyapelida in mnazia la wa -yla, wa 'na 'ka -bha pla.» 'Lee, -mama o sa 'nna? -Wa 'nia o 'nonywe zu, ma -wa. 19 -A ka we 'jiyibheli nu, wa 'ni -Lagoo dli -gu zu, we 'gbu wa 'nia we nyapelidaa plaphe mneni.

4

1-Lagoo ka weli wla nu, nyapelida o mnazia la, -mo -a yia plaa. Nu, a nu 'nanuu -moo yi 'wlu nu, ain glaa nyime yabhlogboo bhli -bha -plaphe. 2 Wa ka -ain -yla -Lagoo gba, -amiaa dukpasu 'bhisa. Nu, wa 'nua we, we bhe wa -gbe, -we ka gbu -wa, wa 'ni wee weli 'wonywu dli zube nya. 3 -Mumu -ka -amia, -amia -wa zua -Lagoo dli -gu ni, nyapelida -we o mnazia la, -mo -a plaa. -Lagoo nee we dae: «Da in mia 'ce 'pada, -bha in bia nu, nyapelida in mnazia la wa -yla, wa 'na 'ka -mo pla.» 'Sa o gbaa, 'in -zugba onoo lubho ka -nanu dudu lalake -gu 'wubhali. 4 Nu, -mo -Lagoo weli 'wu, 'yli gbesonoo -gugbu we gbaa: «-Lagoo nua lubho weee, wee 'yli gbesoo zli o nyapea.» 5 Wee gbu -bhlokpade -Lagoo gbaa: «Nu, nyapelida in mnazia la wa -yla, wa 'na 'ka -mo pla.»

6 -Wa 'nua tiada -Lagoo gbu, wa 'ni we -yonywu, we 'dee 'gbu, nyapelida -Lagoo mnazia la, wa 'ni -mo pla. Nu, toba mneni wa 'ka -mo pla. 7 We 'dee 'gbu -Lagoo yia 'yli yabhlo -bhasa. Wee 'yli o laa «-zeen.» Wee 'yli mia, o ka bha -mo 'yugbein *Izlaelnyimaa 'wlulapilinyo *-Davidi 'woplili, 'in o yia we -gugbu gba. -A ka bha we -yoyi, o nee o weli 'wu nu: «A -ka -zeen -Lagoo gbagbaweli 'nu, a 'na 'temani amiaa dli la -ni.»

8 Nyapelida, -we ka -gugbu -Lagoo gbaa, we -ka yaa nu, *-Zozue ka nyuma we 'wukwa, -Lagoo 'na 'ka yaa -mo 'yugbein 'yli -putuu -gugbu gba. 9 -Muu ji -wa nu, -Lagonyimaa nyapelida mi -bha, 'yli gbesonu -we nya -Lagoo nyapea, we -yo we 'wuwlu. 10 -Lagoo nua lubho, 'in o yia nyape. 'Sa -bhlokpade,

nyapelida -we -Lagoo mnazia la, -o -ka -bha pla, nyapea -mo yi 'yaa. 11 We 'dee 'gbu, -a fa -mo 'kua la, 'in -a 'ka we nyapelida pla. -A 'yi 'kli, -moo yi 'wlu nu, -ain glaa nyime yabhlogboo bhli o 'ni -Lagoo 'nonywe zuu 'gbu, Izlaelnyuma 'bhisa.

12 -Lagoo weli -ga 'yliyoo, 'in we kaa 'tite 'wu. We 'ne we -zi 'yiloo -tugugbe. Nyime ku zo we plaa, 'in da o zuzu -yo o nyapeli suslolua 'wu, 'in we sisaha -bha 'yli, 'in we sisali 'yaa 'lalii 'ylijilida -yo we bnu 'yli. Nyime 'wlukoon lapopaligbu -yo o dliwonyniluu gbu we bhua 'wu. 13 -Lu weee -we o -laa la -we 'kaa zizada -mi o 'yu, we 'ni -mi. We 'dee weee mi o 'yu, o 'yli yi we -yo. O -yla -a yia -amiaa lenugbu weee gbaa.

-Zezu -wa -Lagobonyaa -kanyo 'kadu

14 -A ka *-Lagobonyaa -kanyo 'kadu, o 'te la. Mo mnia -Lagoo -gbe. Mo -wa -Lagoo 'Yu -Zezu. We 'dee 'gbu, -we -a zua dli -gu, -a kpa we la. 15 -Amiaa -Lagobonyaa -kanyo 'kadu mia, -a -ka siada -mi, o mneni o -yo -a ka sia dabudu, 'in o 'ka -amiaa 'wuyolbe 'wulanu. Nu, 'Kuzu ka o layla so weee lu -ain 'bhisa, 'in o mo 'ni gbonyuu lenu. 16 We 'dee 'gbu, -a -yo dli 'wotelo nyini -Lagoo 'nyimnikpe -yola. -Bhede mia, o 'nanidli mi -bha. -A -ka -bha nyini, 'in -Lagoo yila -ain nyazi, 'in o saa -ain 'wu -amiaa siasia bhla 'nanidli nya.

5

1 -Lagobonyaa -kanyo 'kadu -momo -ka -mi, nyuma glaa wa -saa o, 'in o nua -Lagolubho nyuma -yla. Mo wlaa -li -yo 'slaka nyimaa gbonyuu 'gbu. 2 Oo -Lagobonyaa -kanyoo de mia, o 'ni 'wote. We 'dee 'gbu -wa 'nia gbu -yi, -wa mnaa, o mneni o 'ka wa gbegein gbu kpa sayibheli. 3 O 'de 'ni 'wotee 'gbu, we 'ni nu, nyimaa gbonyuu -yo -slaka -bhlogboo o 'ka -sa, nu, o 'dee -yo -nu klaa 'ya. 4 -O 'kaa o 'dee 'ylimanie nya o 'de -sa -Lagobonyaa -kanyo nya, o 'ni -mi. -Lagoo -bhlogboo mnenia o 'ka nyime *-Lagobonyaa -kanyo -zeli *-Awloon 'bhisa.

5 'Sa -bhlokpade, Klisi 'ni o 'de 'ylimani, o 'ni o 'de la -Lagobonyaa -kanyo 'kadu. -Lagoo gbaa o -ylae: «Na 'Yu -in -mia, nu, -zeen in ka -na Dide -ze.»

6-Lagɔ nɛɛ 'ya -Lagɔɛbhɛɛ beta -putu 'wɔɛ: «Mɛlikisedɛku -bho *-Lagɔɔbɔnyɔ -in -mia, 'yɪ weee -nɔ nya.»

7 Da Klisi mia dɔdɔ -gɔ nɪ, 'in ɔ yia -Lagɔ bhuhhoe. -Mɔ ɔ bhuhhoe wɛɪ 'wɔ, -Lagɔ ɔ -zɪlaha -li, 'wɔkpɪkɪɛ -yɔ wie nya. -Lagɔ ɔ mnenia ɔ 'ka ɔ tɪtɪe gwevlali, 'mɔ ɔ bhuhhoea. 'In ɔ pɪli -Lagɔ zɔlɔa 'gbɔ, -mɔɔ yia ɔ yukwli pɔɔɔ. 8 Klisi mia dɛ nɪ, -Lagɔɔ Yu -wa. We mɪ 'sa 'bhie, 'in ɔ yia ɔ sɪasɪɛ 'wɔ -Lagɔɔ 'nɔɪwɛzɔzɔɛ 'kpɪa. 9 ɔ tɪklɪmɪɛ gbaa, nyuma weee -wa zɔa ɔ 'nɔɪwɛ, 'in ɔ yia wa Gbɔwɔsanyɔ -zɛ, 'yɪ weee -nɔ nya. 10 'In -Lagɔ yia ɔ -bhasa ɔ bɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadu nya, Mɛlikisedɛku lɛnɔgbɔɔ sɔɔ.

A li lililu 'tɪɛ

11 Wee gbɔ nɪ -gɔ, gbɔ -duun -a yia gbaa. Nɪ, a'a 'nɔ gbɔ 'wɔla sɔɔ, we 'gbɔ amiaa gbɔɔ 'ji -yɪa gbagɪɛ -kali -yɔ. 12 Amiaa 'bɪ ka -Lagɔgbɔ -yɔwɔgwɛ. A mneni a 'ka yaa -slɛɛn gbɔslɔlunya -zɛ 'bhie, amia 'ka yaa -mɔɔ lɛnɔ, we mɪ tɛɪn nɪ, wa -slɔlu aɪn -Lagɔwɛɪ tɪanɔ. Amia 'kaa lililu 'tɪɛ li, amia mia nyɪtɪnyu 'nyɛda. 13 ɔ tɔa nyɪtɪnyu 'nyɛda, 'yuyolu -wa. ɔ 'nɪ gbɔzɔnɔ -yɔ gbɔnyuu -yɔsɪsali sa -yɪ. 14 'In lililu 'tɪɛ mia, nyuma kpasu -nɔ -wa. Gbɔ weee -we 'wɔ wa 'plɪɪa, we ka wa 'wlukɔɔn latɛmanɪ, 'in wa yia gbɔnyuu -yɔ gbɔzɔnɔɔ -yɔsɪsaliɛ 'kpɪa.

6

1 We 'dɛɛ 'gbɔ, Klisi -gɔgbɔɔ slɔluɛɛ gwɛdɪɪda mia, -a 'na -tɔɔ -mɔɔ -bhlogbɔɔ -gɔ -nɪ, nɪ, -a nɔ -slɛɛn nyuma kpasu -slɔluwɛɪ -zɔnɔ -gɔ. Wee slɔluɛɛ gwɛdɪɪda, mɔ -wa nɪ, -a 'bhɔ gbɔ -kpɔa 'bɪ, -a zɔ -Lagɔ dɪ -gɔ. 2 Nɪ, batizee batizee* gbɔ klaa, nyumaa sɔ 'wɪlɔ lapaliɛ klaa, tɪtɪnya glaa 'wɔsɔsɔɛ klaa, we -yɔ -Lagɔɔ nyumaa -yɔgbɔ 'wɔbhuzɪ, -a 'na -tɔɔ we -gɔ nɪ. 3 -A bɛ 'yu, nɪ, -Lagɔ -ka ɪwɪnɪ, 'mɔ -a yia lɛnɔa.

4 'Lee, nyuma -wa bhɪa, wa mneni wa 'ka lɔyɪi? Nɪ, wa ka -Lagɔɔ san 'yɪ, wa yia -Lagɔɔ wɪlawɪlɔ -we bhɔa yali ɪwɛyɪ, 'in wa yia Zuzu 'Pɔpɔ yɪbhɛɪ. 5 Wa ka -Lagɔwɛɪ ɪwɛyɪ, 'in wa yia we 'jɪyɪbhɛɪ nɪ, we nanɪ 'yɪ. 'In da -Lagɔ -ka nyuma 'wɪlɔpɪɪɪda -mɪ, 'tɪɛ -we 'kaa yɪ, wa ka we yɪbhɛɪ. 6 -Mɔɔ 'bɪgɔ, wa

-ka bhɪ nɪ, waa nyuma mia, wa 'nɪ wa dɪ bhɪtɪɛ 'sɔnɔ mneni, -we ka gbɔ -wa, -zakpa 'sɔnɔ wamɪa kɔɔɔ -Lagɔɔ 'Yu *su -gɔ la, 'in wa yia nyuma 'yoo 'nyɛ wa 'ka ɔ wɛɪ.

7 Kpaa dɔdɔ mia nɪ, 'nyu -ka lɔa -zakpa duun, 'in we maa we, 'in -wa nɔa -bha lubhɔ, 'in we wɪaa wa -yɪa kpaa -lu -zɔnɔ. We -ka 'sa -mɪ nɪ, -Lagɔ ɪwɪnaa we 'nyu la.

8 'In we dɔdɔ -ka 'wɪa -sunya -yɔ -petu 'nyuu wɪa nɪ, -zugba we dɔdɔ 'nɪ -lu 'wɔkɔ, -Lagɔ yia we mɛ -yɔlatɪa sɔɔ, 'in sɪɛa we yia.

9 Na bhɛɪa -zɔnɔ, -a -ka 'sa gba, -a mɪ we -gɔ nɪ, 'yoo -zɔnɔ a bhɪa. Wee 'yoo mia, gbɔwɔsa -yoo -wa. 10 -We 'nɪa tɪklɪ -mɪ, -Lagɔɔ nɔ we lɛ: -we a nɔa lɛ, we -yɔ sa a -slɔluɔ nɪ, a -kali ɔ zɛ -Lagɔnyumaa 'wɔsɪɛ nya, 'in a mia we lɛnɔda, ɔ 'na 'ka we 'wɔdɪɔ.

11 -We -a yɪbhɪa aɪn, mɔ -wa nɪ, a 'dɛ weee -gɔ -tɔ ladɔluda, 'in a 'ka we 'wɪlɔpɪɪɪda nyɪnɪ, 'in -we weee a dɪa dɪ 'wɔ, we 'ka lɛnɔ.

12 We 'dɛɛ 'gbɔ a 'na 'yamanɪ -nɪ, nɪ, a 'tɪdɛɪ nyuma -wa zɔa -Lagɔ dɪ -gɔ, 'in -wa kaa dɪtɪɛ ɔ gbɔ 'wɔ. Waa 'sasɔkpa -nyuma mia, ma yɪa -Lagɔɔ kwɛɪ -we ka wɛɪ ɔ wɪaa.

-Lagɔ wɪaa Abɪaamɔ -yɪa ɔ wɛɪ

13 Da -Lagɔ wɪaa Abɪaamɔ -yɪa ɔ wɛɪ, ɔ ka ɔ 'dɛɛ 'ɪnɪ nya bɪ. Nɪ, ɔ 'yɪa ɔ -zɪa -Lagɔ, ɔ -kanyɔ 'nɪ -mɪ, we 'gbɔ, ɔ 'dɛɛ 'ɪnɪ nya ɔ bɪa.

14 ɔ nɛɛ: «Cɪn, 'nyu na yia -mɪ lɔɪwɪnaa, 'in in 'ka -mɪ 'yuoyuaa -zɔ 'nyɛ.» 15 Abɪaamɔ nɔa dɪ tɪɛ, 'in -we ka wɛɪ -Lagɔ wɪaa, 'in ɔ yia we 'yɪ.

16 Nyuma -ka bɪa yɪ nɪ, nyumɛ ɔ 'yɪa ɔ -zɪa wa 'wɔ, -mɔɔ 'ɪnɪ nya wa bɪa. Wa -ka 'sa nɔ, -bha wa yɪa we gbɔzɔnɔ nya. Nɪ, mɔ saa -zɛ la.

17 'Sa we mia Abɪaamɔ zɔayɪ -nyumaa -nɔ nya. Nɪ, -lu -zɔnɔ -we ka wɛɪ -Lagɔ wɪaa ma 'kaa we 'yɪ. -Lagɔ 'yɪbha ɔ 'ka -slɔlu nɪ, ɔɔ 'bhɔɔ ɔ wɛɪ -gɔ la, we 'dɛɛ 'gbɔ, ɔ wɪaa ɔ wɛɪ, 'in ɔ yia bɪ.

18 Nɪ, gbɔ 'sɔ -we'e 'bhɪa, mɔ -wa ɔ wɛɪ -wɪlawɪɛ -yɔ bɪbɪɛ. -We mia dɛ -gɔ, -Lagɔ 'nɪ mneni ɔ 'ka yɔ 'tɔbhɔ. We 'dɛɛ 'gbɔ, -amɪa -wa 'yɪa zɪzɛda -Lagɔ zɔ dɪwɔdɪɪɛ -we ɔ dɪa -aɪn 'yu la we 'knɪnɪɛ nya, we ka -aɪn 'kɔayɪ 'pa bhɪbha.

19 -We -a dɪa dɪ 'wɔ, mɔ zɔa -aɪn 'yɪyɔ. -A mɪ we -gɔ -kɪ, we 'tɛ la, 'in we plaa -Lagɔɔ

* 6:2 Nɪ, Zuɪfɔɔ budɔbudɔɛ -yɔ batizee batizee -gɔgbɔ we gba 'yaa.

-mawlboda 'tata, -we ka gbu -wa, we gege - buduu gwe 'bhisa.

20 Nu, we 'wv -Zezu plaa tia -ain 'yu o 'ka -ain 'wvsa. O ka Melikisedeku -bho *- Lagobubonyaa -kanyo 'kadu -ze, 'yli weee - nu nya.

7

-Lagobubonyo Melikisedeki

1 Nu, o Melikisedeki mia, mo -wa zlme Salemugbee 'wlulapilinyo, 'in -Lago o mia -mo yali 'pipi, -moo bubonyo o -mia. Da Ablaamu mia tu -yo 'bhoda, -zugba o ka nyumaa 'wlulapilinya lu ni, 'in o Melikisedeki yia o yoo mni. Wa gbelia 'wv, 'in o yia Ablaamu 'nyulanwna. 2 'In - moo yia -we weee -moo 'yia waa nyumaa 'wlulapilinya kwεε, we kugbuuaa -gv - bhlonu o 'nye. O Melikisedeki 'ηnu ji -wa nyumaa 'wlulapilinyo tiklu. 'In, o mi 'yaa Salemugbee 'wlulapilinyo nya, muv ji -wa, -o pilu nyuma 'wlu la 'wvutvve -dlao nya. 3 O Melikisedeki mia, o dide klaa, o 'nyaa klaa, we -yo o dukpasu, -a 'ni wa -yi. O gwaligbu -yo o thligbu 'so, wa'a gba -muv -gugbu. O 'wv -Lago 'Yu, o mi -Lagobubonyo nya 'yli weee -nu nya.

4 Amiaa 'de yla sa o 'yia, 'in -amiaa dukpasa Ablaamu yia -lu o 'yia tu -guda, we kugbuuaa -gv -bhlonu o 'nye. 5 Nu, -Lago tite neε nu, *Leviii 'yuoyua -wa mia -Lagobubonyaa nya, wa 'yibhali -lu weee kugbuuaa -gv -bhlonu Izlaelinyuma. Wa 'yibhali we wa, -maa 'de yi, Ablaamu 'yuoyua nya -mi wamia 'bhisa. 6 Melikisedeki 'ni Leviii zwayli -nyume, 'in Ablaamu yia o -luu kugbuuaa -gv -bhlonu 'nye, 'in Ablaamu -o -yia -Lago wlaa weli, omo yia -moo 'nyulanwna. 7 -A -yi we 'ji nu, kpasu ηwna 'buvayyu 'nyu la. -Muv 'ni kpelue -gula -ka. 8 -Lagobubonyaa mia, ma yia nyuma kwεε -luu kugbuuaa -gv - bhlonu. Nu, nyuma -maa -mia, 'in 'yli yabhlo nya, tia -maa yia. 'In Melikisedeki mia, omo ka 'ya wee -luu kugbuuaa -gv -bhlonu 'yi, 'in o mi 'yliyagada 'yli weee -nu nya, 'sa -Lagoweli gbaa. 9 Leviii zwayli -nyuma yia nyuma kwεε -lu kugbuuaa -gv -bhlonu. 'In wa mneni wa 'ka gba nu, Ablaamu gbegebein Leviii 'debhie ka wee -lu kugbuuaa -gv -bhlonu 'peni. 10 Nu, Ablaamu mi *Leviii dukpasa nya. 'In da o -yo Melikisedeki 'kaa

'wogbeli ni, -zugba Levii mi o 'pion 'wv, wa 'ni -slo o gwali.

-Zezu -yo Melikisedeki

11 Leviii solvu -Lagobubue -wa Moizu titee gwe. Nu, Leviii solvu -Lagobubue -ka yaa gba ni, wa 'na 'ka yaa -Lagobubo so -putu ligbe: -we mia Melikisedeku -bho -nu nya, 'in -we 'nia -Awlon -bho -nu. We 'ni muv? 12 'In wa -ka -Lagobubo so 'bhiti ni, we mi nu, wa 'bhiti tite. 13-14 Nyumaa -Kanyo -o ka -gugbu -Lagoweli gbaa, zua -putu 'yli -nyume o -mia. Nyuma weee -yi we 'ji nu, Zudaa zwayli -nyume -wa. Nu, -Lagobubonyo yabhlogbo o 'ni wee zua ni 'yli 'bhulu. 'In Moizu mia -Lagobubonyaa -gugbu gbada, o 'ni wee zua ni 'yli -nyumaa -gugbu gba.

15 -A yi -sleen we -yo 'nanuv nu, -Lagobubonyo -putu -ka yi ni, -moo 'wv Melikisedeki. 16 We 'ni zwayli -tite -gv o -zeli -Lagobubonyo. 'Yliyagagie -we 'nia bhloluda -ka, we 'tite -gv o -zela we. 17 Gbuzonu -wa, -Lagoweli neε:

«-Mi -wa Melikisedeku -bho -Lagobubonyo 'yli weee -nu nya.»

18 -Sleen mia, tite sua ka 'pli, -we ka gbu -wa, we 'ni 'tite -ka, 'in we bhe. 19 Nu, Moizu tite 'ni mneni we 'ka -lu yabhlogbo o -mawlvlu, 'in -muv 'ka gba. Nu, dlwvudide -we -zia tianu 'wv, -Lago ka we -ain -slolu. We gbegebein -a nynia o -yola.

20 We bhli -muv -gv, -Lago yia bi. Nu, -wa -zea o bubunya tiada, o 'ni -maa 'gbu bi. 21 Nu, -Zezu o -zela -Lagobubonyo bibie nya, o neε o -yia:

«Jelitape ka bi, 'in o 'na 'ka o weli -gv luyi:

«-Mi -wa na bubonyo 'yli weee -nu nya.» »

22 We 'deε 'gbu, -sleen, *'wvusloluwe -we -Lago -yo -ain nua le -Zezuu gbegebein, we 'yli we -zi 'wvusloluwe -we o -yo nyuma nua le Moizu gbegebein.

23 -Muv 'bigu, gbu -putu mi -bha. Nu, -Lagobubonyaa duun ka 'pli, -we ka gbu -wa, -bhlo ka ti, 'in wa palia -bhlo o 'bigu. Wa 'yabhlogbo o 'ni -Lago buboda -tu 'yli weee -nu nya. 24 Nu, -Zezu mia, -moo mi -bha 'yli weee -nu nya, 'in -o 'kaa o 'bigu 'plili -Lagobubonyo nya, -moo -kanyo 'ni -mi. 25 We 'deε 'gbu -wa nynia -Lago -yola o gbegebein, o

mneni ɔ 'ka wa gbu 'wɔsa, 'yli weee -nɔ nya. -We ka gbu -wa, -Zezu -ga 'yliyɔ 'yli weee nya, 'in ɔ mɪ -Lagɔ bhuhhoeda -maa 'gbɔ.

26 We mɪ tikli nu, -Zezu -mɪ -amɪaa *-Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ nya, -we ka gbu -wa, ɔ mɪ -mɔwɔɔda, 'sla -yɔ gbɔnyuu yabhlogbɔɔ 'nɪ ɔ 'wɔ -mɪ. ɔ -yɔ gbɔnyuu -lɛnɔnya mɪ -yɔbhɔbhɔɔda, 'in -Lagɔ yia ɔ 'wɔbhɔ yali, ɔ pɪli -lu weee 'wlu la. 27 ɔ 'nɪ -Lagɔbɔbɔnyaa -cian 'kadɪ tɔɔba 'bhisa -mɪ. We 'nɪ nu, sa zli zha -bhlo, 'sa ɔ 'ka 'slaka -sa -Lagɔ -yla ɔ 'dɛɛ gbɔnyuu -yɔ nyɪmaa gbɔnyuuu 'gbɔ, -maa 'bhisa. We 'nɪ -mɔv. Nu, -zakpa -bhlogbɔɔ ɔ -saa 'slaka ɔ 'dɛɛ wlawhie 'slaka nya. 28 Nyɪma 'nɪ 'wɔtɛ, 'in 'ma Moizu tite saa -Lagɔbɔbɔnyaa -cian 'kadɪ nya. 'In titee 'bɪgɔ -Lagɔ bia. Wee bibie mɪa, mɔ -zɛli -Lagɔɔ 'Yu -ɔ mɪa tikli we 'ka gba 'yli weee -nɔ nya, ɔ bɔbɔnyaa -kanyɔ.

8

-Zezu -wa 'wɔsuslolue loluu 'kɔɔ

1 -We -a mɪa gbada, we ji nɪ: -a ka 'sasɔkpa -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ -ɔ -dɪa 'tite -ka -Lagɔɔ 'ɪnɪmɪkpee lilisɔɔ la -mɔ yali.

2 -Lagɔɔ -mɔwɔɔda ɔ nɔa lubho. -Mɔ -wa nɪmɛkupalɔv dɛbhie. 'Mɔ Jejitape 'sɔbhaa, we 'nɪ nyɪmɛ 'sɔbha we.

3 -Lagɔbɔbɔnyaa -cian 'kadɪ weee wa -saa -bha wa 'ka -lu wla, 'in wa 'ka 'slaka -sa -Lagɔ -yla. We -ka 'sa -mɪ nɪ, da -Zezu yia, -lu -we ɔ 'kaa wla, we mɪ ɔ kwɛɛ. 4 Klisi -ka yaa dɔdɔ -gɔ -mɪ, ɔ 'nɪa -Lagɔbɔbɔnyɔ -zɛa yi, -we ka gbu -wa, Moizu titee sɔɔ, -Lagɔbɔbɔnyaa -wa wlaa -li -Lagɔ -yla wa mɪ dɔdɔ -gɔ. 5 Waa -Lagɔbɔbɔnyaa mɪa, *-Lagɔbudu zɔ wa nɔa lubho. Wee -Lagɔbudu -yɔ yali -nɔ 'wɔwɔɔ, 'in yalɪ -zɔnɔv zuzu -wa. Da Moizu 'kaa 'wɔsuslolue nɪmɛkupalɔ 'sɔbha nɪ, -Lagɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-In -mna 'wɔ, -in 'sɔbha we, we 'wɔwɔɔ -nɔ -we in -slolua -mɪ 'klɔ -gɔgɔ 'kadɔ 'wlu 'bhisa.» 6 Sa lubho -we -Lagɔ 'nyɛa -Zezu 'yɪa we -zia waa -Lagɔbɔbɔnyaa -nɔ, 'sa -bhlokpade wee 'wɔsuslolue -we ka 'kɔɔ -Zezu -mɪaa 'ylilo -zia 'wɔsuslolue tianɔ. -We ka gbu -wa, wee 'wɔsuslolue mɪa, -Lagɔɔ wlawlawɛlɪnya -gɔ we bhɔa.

7 We -ka yaa nu, wee 'wɔsuslolue tianɔ mɪ gbada, wa 'na 'ka yaa we 'lulolu lɛnɔ.

8 Nu, -Lagɔ dɪa ɔ nyɪma gbɔ: «Jejitape nɛɛ:

«'Yli -we nya in 'kaa *'wɔsuslolue lolu lɛnɔ, in -yɔ Izlaɛlɪnyɪma -yɔ Zudaa nyɪma 'sɔ nyidi, wee 'yli mɪ yida.

9 'Wɔsuslolue -we in -yɔ wa dɔkpasɪ nɔa lɛ -maa sɔ -yɔwɔbhulɔe -yɔ -maa Ezipɔtɔ -nyɪmaa kwɛɛ -sasɪe nya, wee 'wɔsuslolue -lolu -mɔnɪ -yɔ we 'na 'ka 'wɔwɔɔ.

Wa 'nɪ wee 'wɔsuslolue 'nɔnɔwe zɔv 'gbɔ, 'in in yia wa sɔ 'bɪsa, 'sa Jejitape gbaa.

10 Wee 'ylɪnya -mɪnu 'bɪgɔ, sa in -yɔ Izlaɛlɪnyɪma 'sɔ 'kaa 'wɔsuslolu,

mɔ nɪ: na tite na yia wa 'wlukɔv zɔa, 'in in 'ka we cɛli wa dli zɔ, 'in in 'ka wa -Lagɔ -zɛ, 'in wamɪa 'ka na nyɪma -zɛ.

11 Wa 'na 'ka 'maslɛɛn wa -lima gbɔ -slolu. Nyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'na 'ka ɔ bheli -yla gbaɛ:

«-In yibheli Jejitape» -we ka gbu -wa, we 'ka 'nyɛnyɛyua -gɔ 'bhɔ we 'ka nyɪma kpasɪ yli, yibhelia wa 'dɛ weee yia 'mɪ.

12 Wa gbɔnyii na yia 'wɔtɪa, 'in in 'na 'ka 'maslɛɛn wa lɛnɔgbɔ 'nyii dli -gɔ 'pa.»

13 Nu, -Lagɔ -ka 'wɔsuslolue loluu gbɔ gba nɪ, -zugba ɔ ka we tianɔ 'sɔa -zɛli. 'In -we -ka sɔa, we ka gɔ, 'in la we yia dayli 'bhɔa.

9

'Wɔsusloluee tianɔv 'slaka

1 'Wɔsusloluee tianɔ mɪa, we ka tite, sa nyɪmɛ 'kaa -Lagɔ bɔbɔ, 'mɔ we slolua. We ka -Lagɔbɔbɔda yabhlo dɔdɔ -gɔ. 2 We 'dɛɛ 'gbɔ nyɪma yia -bha nɪmɛkupalɔ 'sɔbha. We nɔkplɛ tianɔ mɪa, 'mɔ wa laa -Lagɔɔ -mɔwɔɔda. We nɔkplɛ mɪa, 'napɛ -yɔ 'tabhle -yɔ 'floo wa 'nyɛa -Lagɔ, we mɪ -bha. 3 -Mɔ we lɔv, 'naa yabhlo -dɪa wee nɪmɛkupalɔ 'wɔ 'sɔ. Wee 'naa lɔv -wa we nɔkplɛ 'sɔnɔ -we wa laa -Lagɔɔ -mɔwɔɔda 'tata. 4 -Bhɛdɛ mɪa, 'wɪgɔsielilu -we mɪa -can nya, we mɪ -bha. 'In 'kesu -we nɔkplɛ 'wɔsusloluee wɛli mɪa, we mɪ -bha. Wee 'kesuu ku -yɔ mɪ -can nya. We nɔkplɛ mɪa, -can -tɔkpv -we kaa *manɪ 'wɔ klaa, -Awɔɔn kɔɔsu -we minia -yɔ klaa, we -yɔ tɔkpanya -we -gɔ -Lagɔ cɛli ɔ 'wɔsusloluee wɛli, we mɪ -mɔ. 5 -Mɔ we -gɔ

*selubεεn 'sɔ -we wa tɛlia, we mɪ -bha. Mo slolua nu, -Lagɔ mɪ -bha. 'Kesuu 'wlu -we -gɔ wa mnia numεε 'pɪɔn gbonyuu lamumnie saa, -mɔ we -kapuɛnya nynia. Nu, we 'nɪ we 'ji -gba -bhla.

6 Nu, we nuɔkpla -luu ladidie -ka sa bhia, 'yɪ weee nya, -Lagɔbɔbɔnya plaa we nuɔkplεε tianu 'wɔ, 'in wa nuɔ wa -Lagɔbɔbɔ -lubho. 7 We nuɔkplεε 'sɔnu mia, -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadu -bhlogbɔɔ plaa -mεmε. -Zu 'wɔ, ɔ pla -mɔ -zakpa -bhlogbɔɔ. Numεε 'pɪɔn 'nɪ ɔ kwεε -mɪ, ɔ 'nɪ mneni ɔ 'ka -mɔ pla. ɔ -ka -mɔ pla nɪ, 'in ɔ wlaa we -Lagɔ -yla, ɔ 'dεε 'gbu, we -yɔ nyumaa gbonyii -we ka 'ji wa 'nɪa -yii 'gbu. 8 Sanεε 'sa Zuzu 'Pɔpa slolua -ain nu, yalu -mɔwɔda 'tataa 'yoo 'nɪ -slɔ -kali. 'Mu, wee numεkupalu tianu 'nɪ -slɔ labhu, we 'na 'ka -kali. 9 -We mia dε, we 'yɪ yabhlo -wa. Mu slolua -zεεn -ain nu, -we weee wa wlaa -Lagɔ -yla, 'slaka weee wa -saa, we 'nɪ mneni we 'ka nyime -ɔ bɔbɔa -Lagɔ, ɔ dɪ dɪ tiklu -zεɪ we 'ka gba. 10 Wee wlawlali -yɔ 'slakanya mia dε nɪ, lilie klaa, 'mamie klaa, we -yɔ budobudoe gbɔu 'dεkpɔa we gbaa. We'e nuɔ nyumaa dɪ -lu yabhlogbɔɔ, 'in bhla -we nya -Lagɔ nuɔ -lu weee 'wɔsuslolue lolu ε, -bha wee 'sasɔkpa -tite 'bhua la.

Klisu 'pɪɔn 'ylilo

11 Nu, Klisi yia *-Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadu nya. 'In -li -zɔnu -we mɪ bhaa la, mɔ yia we -ain 'nyεa. Numεkupalu -we zɔ ɔ nuɔ ɔ lubho nɪ, we 'yɪ, 'in we mia 'nanu we 'ka duɔ -gɔ -nu -zi. We 'nɪ nyuma 'sɔbha we. -We -Lagɔ -laa la duɔ -gɔ, we 'nɪ we glaa -mɪ. 12 Nu, Klisi pla -Lagɔɔ -mɔwɔda 'tata -zakpa -bhlogbɔɔ 'yɪ weee -nu nya. ɔ ka -mɔ pla, 'in we 'nɪ -vlɔɔ 'pɪɔn -yɔ 'bhliyu 'pɪɔn ɔ wla 'slaka nya, nu, ɔ 'dεε 'pɪɔn ɔ wlaa. 'Sa ɔ -saa -ain gbu 'wɔ 'yɪ weee -nu nya. 13 Nu, -vlɔɔ 'pɪɔn klaa, 'bhligbɔɔ 'pɪɔn klaa, we -yɔ 'bhlii 'tɔtɔ, 'mɔ wa slua, -wa plaa puɔn, wa 'wluo. Tɔɔn, 'in wa puɔn mumnia la, 'in wa wɔba -mɔ. 14 We -ka 'sa -mɪ, Klisi 'pɪɔn 'yɪ, we ka 'tite 'wɔ we -zi numaa -nu. Nu, -Lagɔɔ Zuzu -ɔ mia la 'yɪ weee -nu nya, we 'tite nya ɔ wlaa ɔ 'dε, 'slaka -we 'nɪa 'sla -yɔ -ka nya -Lagɔ -yla. We 'dεε 'gbu, ɔ 'pɪɔn mneni we

'ka -amɪaa dɪ zɔ lawɔɔ, 'in gbu -we kwaa -ain tɪtɪe 'wɔ, we 'ka we -ain 'wɔsa. 'In -a 'ka 'yɪyɔga -Lagɔɔ lubho nu.

'Wɔsuslolue loluu 'kɔɔ

15 We 'dεε 'gbu, Klisi mia -Lagɔ -yɔ nyuma 'sɔ nyidu 'wɔsuslolue loluu 'kɔɔ nya. Nu, nyuma -wa -Lagɔ laa, 'in -wa -yla ɔ wlaa ɔ wɛɪ zɔzɔnu -we mia 'yɪ weee -nu nyaa daa, -maa 'ka we 'yɪ Klisi tɪtɪe 'gbu. 'In ɔ 'ka wa 'wɔzɪtɪ gbonyuu -we wa nuɔ lε 'wɔsusloluee tianu bhla, we gbεgbεin.

16 Wɛɪ nyime tia, wa 'nɪ -slɔ we -slolu nu, ɔ ka tɪ, wa'a nɔ we -gɔ. 17 Nu, nyime -ka wɛɪ tɪ 'bhie ɔ 'ka tɪ, we ka 'nuɔwε. -Mɔɔ -ka 'yɪyɔga, we sa bhe. 18 We 'dεε 'gbu 'pɪɔn 'nɪ laslue nɪ, 'wɔsusloluee tianu 'na 'ka lεnu. 19 Nu, tiada mia, Moizɪ zɛlia -Lagɔɔ titee nuɔkpla -wɛɪ weee nyuma weee -yla. Tɔɔn, ɔ gbɔnɪa *isɔpɔsuu 'kliya 'wluo 'kwleeni zalu la, ɔ faa we 'bhliyuaa 'pɪɔn klaa, -vlɔɔ 'pɪɔn klaa, we -yɔ 'nyu lu, 'in ɔ yia we 'mni -Lagɔɔ titee 'sɛbhε -yɔ nyuma weee -gɔ. 20 'In ɔ nεε: «-We mia da nɪ, mɔ -wa 'wɔsusloluee 'pɪɔn. 'Wɔsuslolue -we -Lagɔ gbaa a zɔ 'nuɔwε, mɔ -wa.» 21 'Ya 'sa -bhlokpade ɔ 'mnia 'pɪɔn numεkupalu -gɔ, we -yɔ -li -we 'wɔ wa bɔbɔa -Lagɔ, -mɔu weee -gɔ. 22 -Mɔ tite 'wɔ, -lu -we 'pɪɔn 'nɪa -mɔwɔlu, we 'nɪ 'wɔzu. 'Pɪɔn 'nɪ laslue nɪ, nyumaa -yɔgbu 'wɔtɪtɪe 'nɪ -mɪ.

Klisi plaa yali nyumaa 'gbu

23 Wee numεkupalu nuɔkplali mia, yalɪii zuzu we -mia, 'in numaa 'pɪɔn nya wa 'kaa we -mɔwɔlu. Nu, we mɪ nu, wee yalɪii -yɔ -slaka 'yɪ we -zi duɔ -gɔ -nu. 24 We 'nɪ nyumaa 'sɔbha 'sɔbha -mɔwɔda -we -wa yali -nu zuzu, we 'wɔ Klisi pla. Nu, -mɔ yalu 'dεbhie -gbolu ɔ plaa, 'in ɔ mia -slεεn -Lagɔ 'yu -amɪaa 'gbu. 25 -Zu nɔwεε *-Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadu plaa -mɔwɔda 'tata numaa 'pɪɔn nya. Nu, Klisi 'nɪ yali pla ɔ 'ka ɔ 'dε wla -zakpa duun. 26 We -ka yaa 'sa -mɪ, we 'ka duɔ lalabhla 'wɔbhu, ɔ ka yaa sia -zakpa duun. -Innya, we 'nɪ 'sa -mɪ. Nu, -slεεn mia, duɔbhu bhia bhla Klisi 'wɔba duɔ -gɔ -zakpa -bhlogbɔɔ ɔ 'ka gbonyuu lasa, ɔ 'dεε wlawɪe 'slaka nya. 27 Sa nyuma weee yia tia -zakpa -bhlogbɔɔ, 'in we 'bɪgɔ -Lagɔ 'ka wa -yɔgbu 'wɔbhu, 28 'sa -bhlokpade Klisi wlaa ɔ 'dε -zakpa -bhlogbɔɔ ɔ 'ka nyuma

duuun gbonyuu lamumni. Ɔ -zakpa 'sɔnu yia 'wɔa. -Muu mia, we 'ni gbonyuu ɔ yi lamumnia, nu, -wa mia ɔ wɔda, 'ma ɔ yia gbu 'wɔsaa.

10

Klisi yia -Lagɔɔ dumagbu lenva

¹ Moizu tite mia, we 'ni yalili 'yli 'dɛbhie. Nu, zɔzɔnu -we 'kaa lenv, we zuzu -wa. We 'dɛɛ 'gbu, -zɔ ŋweɛ -slaka -bhlokpade -we wa tua -sada, nyima -wa nynia -Lagɔ -yɔla, we 'ni mneni we 'ka wa nu tiklu we 'ka gba.

² We -ka yaa -muu ni, -zugba -mama bubɔa -Lagɔ, -maa dli 'na 'ka -maa gbu dli -maa gbonyiii 'gbu, 'in wa 'na 'ka 'slaka -sada -tu, wa ka -mɔwɔ 'yli weee -nu nyaa 'gbu. ³ Nu, we 'ni 'sa -mi. Wee 'slaka wa saa da -zɔ ŋweɛ, mu nva ɛ, 'in wa ligbea wa gbonyii. ⁴ -We ka gbu -wa, 'bhligbɔɔ 'pɔn -yɔ -vlɔɔ 'pɔn 'ni mneni we 'ka nyimeɛ gbonyii lamumni.

⁵ We 'dɛɛ 'gbu Klisi 'kaa dɔdɔ -gɔ yi ni, ɔ nɛɛ -Lagɔ -ylaɛ:

«-In 'ni 'slaka -yɔ wɔwɔlali 'yibha.

Nu, -in ka 'mi ku 'nyɛ.

⁶ 'Slaka -nima -we wa siea we -yɔ gbonyuuu 'slaka 'ni -mi dɔdɔ nanu.

⁷ We nya, in gbaɛ:

«-Lagɔ, -ami nu.

Yi in yia in 'ka -na dumagbu lenv.

Mu mia na daa cɛɔda,

-mɔ -Lagɔɔ ghgli -sebhe 'wɔ.» »

⁸ Klisi nɛɛ tiaɛ: «'Slaka klaa, wɔwɔlali klaa, 'slaka -nima -siesie klaa, we -yɔ gbonyuuu 'slaka, -in 'ni we 'yibha, 'in we 'ni -mi dɔdɔ nanu.» Ɔmɔ ka 'sa gba, 'in Moizu tite -nanu nɛɛ nu, wa nu we ɛ. ⁹ Ɔ nɛɛ 'yae: «-Ami, yi in yia, in 'ka -na dumagbu lenv.» Bhasabhla -slaka mia, 'mu Klisi -saa la ɔnuu 'slaka nya.

¹⁰ -We -Lagɔ 'yibhaa, 'mu -Zezu Klisi nva ɛ, nu, ɔ 'dɛ ɔ wɔlaa -zakpa -bhlogbɔɔ 'slaka nya 'yli weee -nu nya. We gbɛgbɛin -a wɔwɔa -mɔ.

¹¹ Zhi zhi, -Lagɔbubɔnyɔ -mɔmɔ -ka -mi, -mɔɔ yligbe bhu -gɔ -mɔɔ -Lagɔbubɔ -lubho nuda. 'Slakaa 'yli -bhlo ɔ saa -zakpa duun, 'in we 'ni mneni we 'ka nyimaa gbonyii -bhasa. ¹² Nu, Klisi -sa 'slaka -zakpa -bhlogbɔɔ 'yli weee -nu nya nyimaa gbonyiii 'gbu, 'in ɔ yia -Lagɔɔ lilisɔlv ladi. ¹³ -Slɛɛn mia, ɔ mi -Lagɔ wɔda -mɔɔ 'ka ɔ tɔnyima ɔ

bhu zɔ lapali. ¹⁴ Nu, 'slaka -bhlogbɔɔ nya ɔ nva nyima weee -wa ɔ mia -mɔwɔlvɔda, tiklu we 'ka gba 'yli weee -nu nya.

¹⁵ Zuzu 'Pɔpa mi 'ya we gbɔdayinyɔ nya -ain 'yu. Ɔ nɛɛ:

¹⁶ «Jejitape nɛɛ:

«'Wɔsuslɔlue na -yɔ wa 'sɔ yia ci lenva, mu ni:

na tite na yia wa dli zɔ zva.

'In, in 'ka we cɛɔ wa 'wɔlvɔvɔn.» »

¹⁷ Ɔ nɛɛ 'yae:

«In 'na 'ka wa gbonyii -yɔ wa mnɔmnɔɛ dli -gɔ 'pa.»

¹⁸ Nu, -Lagɔ -ka wa gbonyii 'wɔti ni, -zugba wa 'ni 'maslɛɛn gbonyuuu 'slakaa gbu -ka.

A -tu dli zɔda

¹⁹ Na bhelia, -amɔaa dli 'tɛ 'wɔ -mɔwɔlvɔda 'tataa plada -Zezuu 'pɔɔɔn 'gbu. ²⁰ Ɔ ka 'yoo -lolu -we kwaa nyima 'yliyɔgagie 'wɔ -ain -yla lapali. We ka nimekupaluu nyidi naa 'wɔplili. -Muu ji -wa nu, ɔ 'dɛɛ ku 'wɔ we 'plihia. ²¹ -Muu 'bigu, -a ka *-Lagɔbubɔnyaa -kanyɔ yabhlo, mɔ -wa -Lagɔɔ -buduu -kanyɔ. ²² -Amɔaa dli mi -mɔwɔlvɔda gbonyuu -we dila -ain gbuu daa, -amɔaa ku mi -yɔwɔlvɔda 'nyu -zɔnu nya, we 'gbu, -amɔaa -gɔ -bi, 'in -a nyini -Lagɔ -yɔla dli weee nya.

²³ Nu, dliwɔdidie -we ka gbu -a mia nyima -yla gbada, -a kpa we la -kli, -we ka gbu -wa, -Lagɔ ɔ wɔlaa ɔ wɛɛɛ, ɔ'ɔ 'bhulu we -gɔ la.

²⁴ -A 'yi 'kli sa -a 'kaa 'kɔayli 'pɔpali, -a 'ka nyimaa zekali, 'in -a 'ka 'nanu nu, we daa.

²⁵ Nu, 'wɔ -a gbelia da zli tɔlvɔ zli, -a 'na -sali -muu kwe 'bi -ni, sa tɔlvɔ mia we nuda 'bhisa. -A 'pɔpali 'kɔayli, we mi nu, -a nu we ɛ bhabha, da a mia we -yɔyida nu, Nyimaa -Kanyɔɔ yiyibhla ka cɔpa.

²⁶ -A ka gbɔzɔnu 'kɔpia, 'in -slɛɛn, -a -ka gbonyuu lenvɔda -tu -amɔaa 'dɛ 'yibadi ni, 'slaka -we 'kaa -amɔaa gbonyii lamumni, we 'ni -mi. ²⁷ We -ka 'sa -mi, -we -bhlogbɔɔ -a 'kaa wɔ nyanɔ dli nya, mu -wa nu, -Lagɔ yia -amɔaa -yɔgbu 'wɔbhua, 'in ɔ 'ka ɔ tɔnyima -sie -kosu 'kadu 'wɔ. ²⁸ Nyime ɔ 'ni Moizu tite 'nɔŋwe zu, nyima 'sɔ, nyima ta -ka we gbɔdayinya nya -mi, wa 'na 'ka ɔ nyazi 'yili, 'in wa bhaa ɔ. ²⁹ We -ka 'sa -mi, nyime -ka -Lagɔɔ 'Yu 'wɔnyɛ, -kaslv 'wɔ -Lagɔ yia ɔ 'paa 'nyumɛɛ. We 'ni muu? Nu, ɔ nyime mia, 'wɔsuslɔluee 'pɔn -we 'wɔlvɔa -mɔ ɔ, ɔ -ka we 'yi gbu -kpɔa nya, 'in -Lagɔɔ Zuzu ɔ

slolua -aun -Lagoo 'nani, o -ka o veli ni, -a -yi we 'ji nu, -Lagoo yia o -kaslo 'wopaa 'nyumee.
 30 «Kpasasie mia, na -nu -wa. -We ka 'klu nyime kaa, -ami wlaa we.» -O gbaa we, -a -yi o. 'In o nee 'yae: «Jejitape yia o nyimaa -yogbu 'wobhua.» 31 'Yliyoga -Lagoo kwee bhililie mia, we -kali -yo.

32 A ligbe amiaa -Lagoo gbedida, da -Lagoo san 'mnia aun 'wu. -Muu 'bigu, a yia sia bhabha, 'in a yia we 'wu amiaa 'de lakpa -kli. 33 Zli tolva zli, 'in wa velia aun, 'in wa palia aun 'klyie 'wu -zejila 'wu. -Wa wa mi 'saa nuda, 'in a yia -maa luu 'yilige. 34 A -yo -wa mia -kaslo 'wu ka sia. Wa -saa aun amiaa zuzunu kwee, 'in a yia we -yogwuu 'muna nya. -We ka gbu -wa, a -yi we 'ji nu, a ka 'nimmie yabhlo, we -zi -lu weee 'wu, 'in we mia 'yli weee -nu nya. 35 'Kba 'na wlali aun 'ylila -ni, nu, -lu -we ka 'klu a kaa, we mi we bhialida. 36 We mi nu, a -ka dltie, 'in a -ka -Lagoo dumagbu lenu, 'bhie a yia -we ka weli -Lagoo wlaa aun -yla. 37 'In -mo -Lagoo weli 'wu, -Lagoo nee:

«Bhla -sele nya, sa -sele,
 'in o 'kaa yi, -mo 'kaa yi.
 O 'na 'ka 'masleen -mo -gwle.

38 -O zua 'mi dli -gu,
 -mo mi nyime tiklu nya 'mi 'yu,
 'in 'yliyogagie -mo yia 'yia.
 Nu, o -ka lobbhi ni,

o 'na 'ka 'masleen 'mi dudunamanu.»*

39 -Wa bhitia lu, 'in wa mna, -amia 'ni wa glaa -mi. Nu, -wa zua -Lagoo dli -gu, 'in o saa wa gbu 'wu, wa glaa -a mia.

11

Nyima wa yibhelie wa dliuzvee 'gbu

1 Nyime -ka -Lagoo dli -gu zu ni, -lu -we -gu o dli mia, o mnenei o 'ka gba nu, o 'ka we 'yi. O -yi we 'ji nu, -lu -we o 'yia -yo, we mi la gbuzunu nya. 2 Bhlasabhla -nyima ka -Lagoo dli -gu zuu 'gbu, o yia wa 'yi nyima tiklu nya. 3 -A ka -Lagoo dli -gu zuu 'gbu, -a nua we 'wola nu, o ka dudv lala o weli nya. -Lu weee wa yia -yo, o ka we lala, -lu wa 'nia mnenei wa 'ka -yoyi, we nya.

4 *Abeli ka -Lagoo dli -gu zu, we 'dee 'gbu 'slaka o -saa -Lagoo -yla, we yia o bheli kpaasa Kaeeen -nu 'wuzi. Dliuzvee 'gbu Abeli yia

nyime tiklu -ze, 'in -Lagoo yia o wlawlaluu gbu -yogwuu. Abeli ka tli, 'in o mi gbada 'yli weee nya, -we ka gbu -wa, o ka -Lagoo dli -gu zu.

5 Enoku ka -Lagoo dli -gu zu, 'in -Lagoo yia o 'wobhu -muu yi 'wlu nu, o tli. -Lagoo yia o 'de kwesi o beli. We 'dee 'gbu wa 'ni mnenei wa 'ka o 'yi. -Lagoo weli nee nu, da -Lagoo 'nia -slo Enoku 'wobhu, -mo zua ni o dudv. 6 Nyime o 'ni -Lagoo dli -gu zu, -mo zua 'ni mnenei -mo zua 'ka o dudv namanu. Nyime o -ka -Lagoo -yolanyini, dli o zua nu, -Lagoo mi, 'in -wa talia o da, 'in o nua wa 'nani 'wu.

7 *Nowee ka -Lagoo dli -gu zu. Gbunya -we 'kaa ci lenu, 'in -we wa'a 'yia -slo -yo, we -gugbu -Lagoo gbaa o -yla, 'in o yia we -yogwuu. We 'dee 'gbu o bhlaa batoo 'kadu ni, 'in we yia o -yo o -budunwee -nyima gbuwusa. 'Sa Nowee dila dudv -nyima gbu. Nu, -Lagoo 'yia o nyime tiklu nya, -we ka gbu -wa, o ka -Lagoo dli -gu zu.

8 Ablaamu ka -Lagoo dli -gu zu. Da -Lagoo laa o, 'in o yia -mo weli 'wogwuu, -mo zua 'nugwezuwe nya. -Lagoo nee nu, o 'ka o dudv 'nye o -nu nya. O yia wee dudv gbegbein mu, -zugba o 'ni -bha da -yi. 9 Dliuzvee 'gbu, dudv -we -Lagoo 'kaa o 'nye, o yia -mo ladli 'lakpayu 'bhisa. -Mo o -dila *'naabudu zo la. 'Sa *'Izaki -yo *'Zakobu 'so nu 'yaa. -Lu -we ka weli -Lagoo wlaa Ablaamu -yla, wamia yi 'yaa we 'yia. 10 Nu, 'gbe yabhlo, -we ka -budunya mia 'gwlu sa 'nanuu, 'mu Ablaamu mia wuda. Wee gbe mia, -Lagoo de tlia we la, 'in o yia we 'sobha.

11 Ablaamu 'nugwe *Sala ka -Lagoo dli -gu zu. We nya -Lagoo 'nye o 'yu -yiyiee 'tite, -zugba o ka go. -We ka gbu -wa, o mi we -gu nu, -Lagoo o 'bhulu o weli -gu la. 12 We 'dee 'gbu, o nyime yabhlogbo yia zua 'kadu lala, -zugba o gogwe kapa kapaa 'gbu o 'wlu nyime o mi tida yida. Waa zwayli -nyimaa 'wuzulu 'wlu sa -zeli we mi yali. Wa 'wlu 'ya gumunyuu nweyo -buse, nyime 'ni mnenei o 'ka wa zeli.

13 Dliuzvee nya waa nyima weee tlia. Zuzununya, -we ka weli -Lagoo wlaa wa -yla, wa 'ni we kwazi, nu, wa ka we -yoyi 'pipi, 'in we yia wa 'muna 'wola. Wa nee nu, 'lakpanya wa -mia, 'in wa mia nonunya nya dudv -gu. 14 Wa -ka 'sa gba ni, mu slolua

* 10:38 We ji -wa 'yae: nyime o mia nyime tiklu nya 'mi 'yu, dliuzvee 'yoo -gu o yia noda -tua.

nu, dudu -we -gu wa 'kaa ladi, wa mi we datahida. ¹⁵ Da wa 'bhua ni, wa'a pupali wa 'wlukusun we -gula. We -ka yaa wa dli mi we -gu, -zugba wa mneni wa 'ka lobbhiti. ¹⁶ Nu, dudu -zonus -we -gu wa 'kaa ladi, -we ka da wa mia talida, -we mia yali, mu-wa. We 'dee 'gbu wa -ka -Lago la wa Dide, we'e 'bhali o zu. Nu, o ka wa -yla 'gbe yabhlo 'subha.

¹⁷ Ablaamu ka -Lago dli -gu zu. We nya o wlaa Izaki 'slaka nya da -Lago ylaa o la. Nu, o ka nwnu o 'ka o 'yu yabhlogbo wla 'slaka nya, -zugba -Lago ka o -yla weli wla. ¹⁸ -Lago nee 'cin o -ylae: «'Yuoyua -wa in gbaa -mi -yla nu, 'yia -na yia wa, Izaku gbegebein -na yia wa 'yia.» ¹⁹ -Bha Ablaamu pupalia 'wlukusun la nu, -Lago ka 'tite o 'ka Izaki 'wosob titlunya glaa. We 'dee 'gbu, -Lago 'nyea o 'yu o yoo lu, we 'wlu sa titlunya glaa -moo bhu.

²⁰ Izaki ka -Lago dli -gu zu. We nya o nwnaa *Zakobu -yo *Ezau 'nyu la, -we 'kaa wa 'yli cu 'gbu.

²¹ Zakobu ka -Lago dli -gu zu. We nya o titli bhla cipaa, 'in o yia *-Zezefu 'yua 'nyulanwna -bhlo -bhlo. O kwlia 'wu o koozu -gu, 'in o yia -Lago bobo.

²² -Zezefu ka -Lago dli -gu zu. We nya, o titli bhla cipaa, 'in o yia Izlaelnyumaa Eziputu -tla gbu gba. 'In -we wa 'kaa o 'kwie nunu, o yia we gba.

²³ Moizu dide -yo o 'nyaa ka -Lago dli -gu zu. We nya wa gwalia o, 'in wa yia o zize 'cu ta zo. Wa 'yia nu, o 'yu nani 'yli, wa 'ni tite 'nubwe -sasiee daa nyanu nu Eziputu -nyumaa 'wlulapilnyo kwee.

²⁴ Moizu ka -Lago dli -gu zu. We nya o 'yilmani, o 'ni 'yibha wa gbaa nu, Moizu mia, Eziputu -nyumaa 'wlulapilnyo 'nwnoyuu yu -wa. ²⁵ O ka we -yownu o 'ka sia -Lago nyuma glaa. We mi 'sa 'bhie, o mneni yaa o 'ka gbonyuu lenbe 'wu -muna li bhla -selee -nu nya. ²⁶ Eziputuu 'nnumni -zu 'wu, nu, wa 'ka o veli -Lago -Bhasanyo 'bhisa, -mub nani o dudu we -zi -lu weee. Nu, -we -Lago 'kaa cu o 'nye we -gu o 'yli mia.

²⁷ Moizu ka -Lago dli -gu zu. We 'gbu o yia Eziputu 'bhu, 'in o 'ni wa 'wlulapilnyo kwee nyanu nu. O ka dli 'temani nee nyime -o yi -Lago -yo, -Lago -o wa'a 'yia -yo. ²⁸ O dli zube 'gbu o yia *'Wozitilyu 'fetu -sasie ladi. 'In o

nee Izlaelnyuma -yla wa tli klolo 'puon -yo, -mub yi 'wlu nu, 'anzi -we -Lago zua titlie kwee, we 'bha Izlaelnyumaa 'yuaa tianu.

²⁹ Izlaelnyuma ka -Lago dli -gu zu. We nya wa yia *gumunyu Zalu luplilu dudu klo -gu 'bhisa. 'In Eziputu -nyuma -wa mia wa 'bi 'kaa 'plia yi, 'in 'nyu yia -maa -gu yeli.

³⁰ Izlaelnyuma ka -Lago dli -gu zu. We nya wa bibe Zelikogbe 'yli gbeso, 'in we suo yia bhli.

³¹ 'Naabizunwuo *Wlaabu ka -Lago dli -gu zu. We nya -wa'a zua -Lago 'nubwe, 'in o -yo wa 'nia tli dabudu. Nu, nyumaa didedidenya -wa mia Izlaelnyuma nya, o ka wa zize.

³² Sa in 'ka 'ya gbaa? Nu, Zedeon klaa, -Balaki klaa, Samuson klaa, Zefute klaa, -Davidi klaa, Samueli klaa, we -yo *-Lagobbu -falpanya, -maa -gugbu gbagbie -tlulu 'mi -yla la. ³³ -Maa ka -Lago dli -gu zu. We nya -maa lua dudu duuun -gu -nyuma, -maa pia nyuma 'wlu la tiklimumie nya, -we ka weli -Lago wlaa -maa -yla, 'in -maa yia we 'yi. Nu, -maa ka -jlaa nwe gbuan, ³⁴ 'in -maa yia -kosu 'tite nyumonu, 'in -lu 'nia -maa yli tugugble 'yu. Nu, wa 'ni bha late, 'in wa yia latemani. Tu 'wu, wa ka latemani, 'in wa yia wa tonyuma -gugali. ³⁵ 'Nwni tolva ka -Lago dli -gu zu. We nya wa 'yia wa titlunya 'wosoda, 'in wa -yo wa 'so yia -mi.

Nu, tolva wa 'palia 'klyie 'wu bhabha. We mi 'sa 'bhie, -maa 'ni -maa 'dee 'yitide gbu -yownu. Nu, 'klyie 'wu -maa tlila, 'in we 'bigu, -maa 'ka 'yliyogagie -zonus 'yi. ³⁶ Tolva mia, -maa wa vela, 'in wa selia -maa. Tolva wa gbuan nete -llukpe nya, 'in wa yia wa -kaslu 'wupa. ³⁷ Tolva wa 'bhaa gboku 'wu, wa yia tolva 'wudi 'so, 'in wa yia tolva 'bha tugugble nya. Tolva gwaa la, bhabhlee ku -yo wlii ku -wa -maa -bana. Wa yia -maa boba 'woti, wa yia -maa 'klyie 'wupalu, 'in wa yia -maa gbonyuu 'wluo nu. ³⁸ Dudugu -nyuma 'ni waa nyuma -manu 'klu -ka. -Maa -yo lagwagwie ka da weee 'plili: wa ka da beblee 'plili, wa ka -gogo 'wlu mni, 'in wa yia tukpanya -yo 'bhokanya 'wu ladu.

³⁹ -Lago ka wa yibheli dizonya nya, -we ka gbu -wa, wa 'de weee ka o dli -gu zu. Nu, -we ka weli -Lago wlaa wa -yla, wa 'ni 'masleen we 'yi. ⁴⁰ -Lago ka 'ya -a 'de weee -yla -lu -zonus ladi, we 'dee 'gbu, wa 'ni mneni

wa 'ka -mɪ tɪklɪ we 'ka gba, -zugba -a 'nɪ wa glaa -mɪ.

12

A 'tɛmanɪ dli siasɛ 'wɔ

¹ Waa gbɔdayɪnyaa -zlo bibeaa -aɪn, 'in wa mia -aɪn ylada. We 'dɛɛ 'gbɔ, -we weee nye- nia -aɪn -a 'bhɔ we 'bɪ. Gbɔnyuu, -we bhliɔ -aɪn la bhebhe, -a 'bhɔ we 'bɪ. Gwagwa - yoo wa palɪ -aɪn -yla la, -a 'tɛmanɪ dli - a -yɔ gwagwɛ 'ka we bhloluda nyɪnɪ. ² - A yla -Zezu 'yɪ weee nya. Mɔ -wa -amɪaa dliɔzɔvee gwedɪda, 'in mɔ -wa we gbalɪnyɔ. Ɔ yɪ 'mɔna -we ɔ 'kaa li -yɔɔ 'gbɔ, ɔ ŋwnua wa 'ka ɔ *su -gɔ lakɔlɔ, ɔ 'nɪ -mɔɔ zɔ -lu la. -Sɛɛn mia, ɔ -dɪli -Lagɔɔ 'ŋnɪmɪkpee lilisɔlɔ la.

³ Cɪn, a 'pa -Zezu dli -gɔ. Sa gbɔnyuu - lɛnɔnya -sɔlɔ ɔ -yɔwɔ, 'in ɔ 'nɪa -maa kwɛɛ -gwa, a ligbe we, 'kɔa yɪ aɪn 'ylɪla wla, 'in a yɪ -Lagɔ dli -gɔ -sa. ⁴ A ka gbɔnyuu nya gɔ, 'in a 'nɪ we nya tɪtɪhe 'yɪ nyɪnɪ. ⁵ -Lagɔ ka aɪn 'dɪzɔ, 'in a yɪa dɪlɔ. Ɔ 'yua 'bhɪsa ɔ gbaa aɪn -ylaɛ:

«Na 'yɪ, Jejitapɛ -ka -mɪ 'wɔslamanɪ nɪ, -in zɔ -na 'dɛ 'yɪlyɔ.

Ɔ -ka -mɪ -yla -na gbɔ lapalɪ nɪ, 'kɔa 'na wlalɪ -mɪ 'ylɪla -nɪ.

⁶ Jejitapɛ mia, -wa ka zɛ ɔ -kalia, 'ma ɔ slamanɪa 'wɔ. -Wa weee ɔ yɪa ɔ 'yua 'bhɪsa, 'ma ɔ paa -kasɔ 'wɔ.»

⁷ A -ka sɪada -mɪ, -Lagɔ 'ka aɪn 'wɔslamanɪ gbɔ -wa. Ɔ 'yua 'bhɪsa ɔ bhua aɪn 'wɔ. 'Yɪ, -ɔ ɔ dide'e 'slamanɪa 'wɔ, -mɔɔ 'nɪ -mɪ. ⁸ -Lagɔ mia, ɔ 'yua weee ɔ slamanɪa 'wɔ. Ɔ 'nɪ aɪn 'wɔslamanɪ nɪ, -zugba bhoyɪ -gɔ -yua a -mia, a 'nɪ ɔ 'yuaa 'dɛbhɪe -gbolɔ.

⁹ -Amɪaa dɔdɔ -gɔ -didee ka -aɪn 'wɔslamanɪ, 'in -a yɪa wa 'nɔŋwɛ zɔ. Nɪ, we -ka 'sa - mɪ, -amɪaa Dide -Lagɔ -ɔ mia yalɪ, -a pilɪ ɔ zɔla, -a 'ka 'yɪlyɔgagɪe 'yɪ. ¹⁰ -Amɪaa dɔdɔ -gɔ -didee mia, 'wɔ wa slamanɪa -aɪn bhla -sɛɛ yabhlo nya wa dli da. 'In -Lagɔ mia, - amɪaa 'dɛɛ zɔzɔnɔɔ 'gbɔ ɔ slamanɪa -aɪn 'wɔ, -a 'ka -mɔwɔlɔda -mɪ ɔ 'dɛ 'bhɪsa. ¹¹ Wa -ka -aɪn 'wɔslamanɪda -mɪ, we'e namanɪ -aɪn dɔdɔ, we'e -la -aɪn 'mɔna 'wɔ. 'In cɪcɪ, -wa wa 'slamanɪ 'saa 'wɔ, 'in -maa tɔa 'wɔ tɪklɪ 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ nya.

¹² We 'dɛɛ 'gbɔ amɪaa sɔnya -we sɪa, 'in - we a bɛliɔ zɔ, a 'bhɪ we 'wɔ. Amɪaa 'kukolu -we sɪa, a 'tɛmanɪ we la. ¹³ A palɪ 'yoo -zɔnɔ la amɪaa bhɔ -yla, -ɔ mia 'tɪgɪda ɔ yɪ bhli, nɪ, ɔ 'ka 'pɔ.

'Yɪbhalgbɔnya

¹⁴ Nɪ, a fa -mɔ 'kɔa la a 'ka 'wɔtɔ -dlɔɔ nyɪma weee nya, 'in bhɔ -we nania -Lagɔ dɔdɔ, a 'ka we nɔ. We 'nɪ -mɔɔ nɪ, nyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'na 'ka Jejitapɛ 'yɪ. ¹⁵ A zɔ amɪaa 'dɛ 'yɪlyɔ, -mɔɔ yɪ 'wɔlɔ nɪ, a palɪ -Lagɔɔ 'nanɪdli -blɪgɔ. 'In -petu 'nyuu yabhlogbɔɔ 'na mini aɪn glaa -nɪ, we 'ka gbɔ duun - nyumo, 'in we 'ka we gu nyɪma 'wɔlamnenɪ -nɪ. ¹⁶ A zɔ amɪaa 'dɛ 'yɪlyɔ -mɔɔ yɪ 'wɔlɔ nɪ, aɪn glaa nyɪmɛ yabhlogbɔɔ -ka mɔtɪnɪ kwɛ, 'in a yɪ -we mia -Lagɔɔ -nɔ nya 'wɔnyɛ Ezau 'bhɪsa. Nɪ, mɔ 'paa ɔ 'dɛɛ kpasabɪ pelɔ ɔ 'bɪsɔayɪ kwɛɛ lililuu -kakɔ -bhlogbɔɔɔ 'gbɔ. ¹⁷ A -yɪ we 'jɪ nɪ, -mɔ 'yɪ gbɛgbɛɪn, ɔ 'yɪbha ɔ dide ŋwna ɔ 'nyu la, 'in -mɔɔ 'nɪ we -yɔŋwnu. Nɪ, wie nya ɔ bhuhhoea ɔ dide -mɔɔ 'ka -mɔɔ wɛɪ 'bhɪti, 'in -mɔɔ 'nɪ we mnenɪ.

¹⁸ Amɪanɔɔ -Lagɔɔ -yɔlanynɪe -yɔ bh- lasabhla -Izlaɛɪnyɪmaa -nɔ 'nɪ -bhlo -mɪ. Nɪ, -gɔgɔ 'kadɔ -we wa mnenɪa wa 'ka kwɛzɪ, amɪa 'nɪ we -yɔlanynɪ. -Kosu 'kadɔ klaa, nɪkpɪsɛ klaa, -sabɔ klaa, we -yɔ 'nyuu -pɪpɛ 'kadɔ, a 'nɪ we -yɔyɪ. ¹⁹ A 'nɪ lɛglɛ -yɔ wɛɪ 'nɔ. Nɪ, Izlaɛɪnyɪma ka 'sasɔkpa wɛɪ 'nɔ, 'in wa nɛɛ wa 'nɪa we -putu yukwɪlɪ pɔlɔ. ²⁰ -We ka gbɔ -wa, -Lagɔ nɛɛ wa -yla: «Ɔ -ka -gɔgɔ 'kadɔ nɪ kwɛzɪ, we yɪ nɪmɛ -zɛ, a 'bha ɔ gbɔkɔ 'wɔ.» Wee wɛɪ mia dɛ, we -kalɪ -yɔ wa -yla. ²¹ -We wa 'yɪa -yɔ, we ka wa nyanɔdli 'wɔslɪ, 'in Moizɪ nɛɛ: «In mɪ tɛɪda, nyanɔ ka 'mɪ dli 'wɔslɔ.»

²² 'In amɪa, a ka -gɔgɔ 'kadɔ wa laa *Sɪɔn -yɔ 'yɪlyɔga -Lagɔɔ 'gbe -yɔlanynɪ. Yalɪ *- Zeluzalɛmɔ, mɔ 'anzɪ 'wɔlɔ -nyacɪn mia 'mɔna lɪda, -mɔ -wa. ²³ -Lagɔɔ tɪa -yua - wa ka ŋnɪ mia yalɪ cɛɪda, da wa gbɛliɔ 'wɔlɔ, a ka -bha -yɔlanynɪ. -Lagɔ, -ɔ bhua nyɪma weee -yɔgbɔ 'wɔ, a ka ɔ -yɔlanynɪ. A ka nyɪma tɪklɪ -wa ka tɪklɪmɪmɪe gbaa - yɔlanynɪ. ²⁴ -Zezu -ɔ -wa *'wɔsuslɔlue loluu 'kɔlɔ, a 'ka ɔ -yɔlanynɪ. 'In ɔ 'pɪɔn -we wa slua la, 'in -we 'yɪliɔ we -zia Abɛɪɪ 'pɪɔn, a 'ka we -yɔlanynɪ.

25 We -ka 'sa -mɪ, a zɔ amɪaa 'dɛ 'yliyɔ, a yi ɔ mɪa aɪn -yla gbɔ gbada, -bligɔpali. Da dɔdɔ -gɔ, Moizɪ ka Izlaɛlnyɪma 'dɪzɔ, -maa 'nɪ ɔ wɛli 'wɔŋwɪnɪ, 'ɪn -Lagɔ yia wa -kasɔ 'wɔpa. -We -ka -amɪa, yali -Lagɔ mɪa -aɪn -yla gbɔ gbada. Nɪ, -a -ka ɔ -bligɔpali, -a 'nɪ mneni -a 'ka ɔ kwɛɛ 'tla. 26 Bha mɪa, -Lagɔ wɛli zuklua dɔdɔ. -Zɛɛn mɪa, ɔ ka we gba -aɪn -yla, ɔ nɛɛ: «Dɔdɔ -tapa na yia zuklua, 'ɪn -slɛɛn we 'nɪ dɔdɔ -bhlogbɔɔ, nɪ, dɔdɔ -yɔ yali 'sɔ na yia zuklua.» 27 ɔ -ka gba «-tapa» nɪ, gbɔ yabhlo we slolua -aɪn. Mɔ -wa nɪ, -lu -we -Lagɔ -laa la, -we 'kaa zuklu, la we yia 'bhɔa. Nɪ, -we 'nɪa mneni we 'ka zuklu, -bha we yia -tɔa.

28 -Amɪa mɪa, -Lagɔ ka -aɪn 'tɪtɛ 'nyɛ, -a -yɔ ɔ 'sɔ 'ka nyɪma 'wlulapɪli. Wee 'wlulapaliɛ 'nɪ mneni we 'ka zuklu, we -ka 'sa -mɪ, -a 'pa -Lagɔ fuo, -a bubɔ ɔ ɔ dumasaa, 'nɔŋwɛzɔzɔɛ -yɔ sɔsɔɛ nya. 29 Cɪn, -amɪaa -Lagɔ mɪa, -kosu -we saa -lu la, 'mɔ ɔ -mɪa.

13

Sa -a 'kaa -Lagɔ dɔdɔnamanɪ

1 Nɪ, a -tɔ zɛkɪkalɪda, sa -Lagɔbhelia 'kaa we nɔ, 'sa. 2 'Lakpanya, -wa yia amɪaa -gbɛ, a kpa wa sɔ 'sɔ nya. Nyɪma tɔlɔa nɔ 'saa, 'ɪn wa yia 'anzɪnyaa 'lakpasu kpa, wa 'nɪ we 'jiyibheli. 3 -Wa mɪa -kasɔ 'wɔ, a 'pa wa dɪ -gɔ nɛɛ amɪa -yɔ wa sɔ mɪ -kasɔ 'wɔ. -Wa, wa mɪa sɪalɪda, a 'pa 'ya -maa dɪ -gɔ, -we ka gbɔ -wa, amɪa ka ku, 'ɪn wa mneni wa 'ka aɪn sɪali.

4 Nɪ, nyɪma weee zɔ kɔkwaliɛ 'nɔŋwɛ. 'Lowli -yɔ ɔ 'ŋwɔnɔ mɪmɪnɪ -yla tɪkɪli. Mɔtnɪ kwɛ -cɪan -yɔ -wa -yɔ nyɪma weee dia -budu 'wɔ, -Lagɔ yia wa -yɔgbɔ 'wɔbhua.

5 'Gwɛzɪi 'yilibɪlanɔnɔɛ 'na -zɛli amɪaa dɪ zɔ gbɔ -bhlogbɔɔ -nɪ. -We a kaa, we namanɪ aɪn dɔdɔ. -Lagɔ 'dɛ nɛɛ:

«ɪn 'na 'ka cɪ 'sa -mɪ tɪ,
ɪn 'na 'ka cɪ -mɪ 'bɪbhɔ.»

6 We -ka 'sa -mɪ, -a mneni -a 'ka gba, -amɪaa -gɔ nya -biɛ:

«Jɛɪtɔpɛ yia 'mɪ 'wɔsaa.

ɪn 'na 'ka nyanɔ nɔ.

Lɛɛ -lu nyɪma 'ka 'mɪ nɔnɔa?»

7 A ligbe amɪaa 'yugalɪnyaa tɪanɔ -wa gbaa aɪn -yla -Lagɔgbɔ. Da wa -gaa 'yliyɔ, bhɔ -we wa nɔa, amɪaa 'dɛ ka we -yɔyɪ. Sa wa nɔa -Lagɔ dɪ -gɔ -zɔda, a nɔ 'sa. 8 -Zezu

mɪ -Zezu -bhlokpade nya. Zɔbha klaa, -zɛɛn klaa, we -yɔ 'ylɪ weee nya, ɔ 'bɪhɪti. 9 -Slolue loluu 'ylɪ -bhlo -bhlo -we bhɔa da -putu, a 'na 'tideli nyɪma 'yi wa 'ka aɪn -dawli 'wɔnɔ we nya. -We 'kaa aɪn 'kɔayli 'pa, we nanɪ 'ylɪ nɪ, we -mɪ -Lagɔ 'nanɪ nya, lililuu titee 'nɔŋwɛzɔzɔɛ -we'e -saa we 'nɔŋwɛ -zɔnyaa 'wɔ, we 'na -zɛli -mɔ -nɪ.

10 -Amɪa ka 'slakagɔsalɪlu yabhlo. We -gɔ -slaka mɪa, -Lagɔbubɔnyaa, -wa saa *Zuifɔ nɪmɛkupalɔ zɔ 'slaka, wa 'nɪ we 'klɔ -ka wa 'ka we li. 11 Wanɔ -gbɛ, *-Lagɔbubɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ mɪa, -mɔwɔlɔda 'tata ɔ -yɔ nɪmaa 'pɪɔn plaa. Nɪ, mɔ -wa nyɪmaa gbɔnyuuu 'slaka. Wee nɪmaa -kpabhie mɪa, wa 'gbe -glima wa siea we. 12 We 'dɛɛ 'gbɔ, -Zezu yia -Zeluzalɛmɔgbee -glima tɪli, ɔ 'ka nyɪma -mɔwɔlɔ ɔ 'dɛɛ 'pɪɔn nya. 13 -We mɪa 'dɛɛ 'gbɔ, -a 'tla -mɔ, -a -yɔ ɔ 'sɔ 'ka 'wɔgbeli 'gbe -glima, 'ɪn wa 'ka -aɪn vɛli ɔ 'bhisa. 14 Da dɔdɔgbɔ -gbe -we 'wɔ -a mɪa, 'plɪa we yia. Nɪ, 'gbe -we 'kaa cɪ yi, we da -a mɪa -talɪda. 15 Nɪ, 'slaka -we -a 'kaa -sa -Lagɔ -yla -Zezuu gbɛgbɛɪn, mɔ -wa nɪ, -a bhli -Lagɔ 'ŋnɪ 'ylɪ weee nya. -Mɔ jɪ -wa nɪ, ŋwɛɛ -a wlelia we nɪ, -Lagɔ 'ylɪ. 16 A 'na dɔlɔ gbɔzɔnɔ lɛnɔɛ -yɔ 'wɔsɪsalɛ 'wɔ -nɪ, nɪ, mɔ -wa 'slaka -we nanɪa -Lagɔ dɔdɔ.

17 A zɔ amɪaa 'yugalɪnyaa 'nɔŋwɛ, a pɪli wa zɔla. Ma zɔa amɪaa zuzu 'yliyɔ. -We ka gbɔ -wa, 'ma -Lagɔ yia we -gɔgbɔ layɪbhaa. A -ka wa 'nɔŋwɛ zɔ, 'ɪn wa nɔa wa lubho 'mɔna nya. We 'nɪ -mɔsɔ, 'klɔ -susue nya wa yia we nɔa, 'ɪn -mɔsɔ 'na 'ka aɪn 'wɔsa.

18 A bhuhhoe -Lagɔ -amɪaa -nɔ nya. A -yi we 'jɪ nɪ, -amɪaa 'wlukɔ'ɔn dɪli -aɪn gbɔ, nɪ, gbɔzɔnɔ lɛnɔɛ 'klɔ -a mɪa 'yɪda 'ylɪ weee nya. 19 Amɪaa zukpa -wa, -we na yɪbhali aɪn 'dɛbhie mɔ -wa nɪ, a bhuhhoe -Lagɔ ɔ 'ka 'mɪ 'yoo 'nyɛ, 'ɪn ɪn 'ka aɪn glaa nɪni sɔli.

20 -Lagɔ, -ɔ nyɛa -aɪn 'wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ, mɔ 'bhua bhlabhlɛɛ 'yliyɔzɔnyɔ 'kadɔ, -amɪaa -Kanyɔ -Zezu 'wɔ tɪtɪlɪnyaa glaa, 'wɔsuslɔlue -we 'nɪa bhloɔlɔda -kaa 'pɪɔn nya. 21 ɔ -Lagɔ 'nyɛ aɪn 'tɪtɛ a 'ka gbɔzɔnɔ ɔ 'yɪbhaa lɛnɔ. -We nanɪa ɔ dɔdɔ, ɔ nɔ we lɛ -aɪn 'wɔ -Zezu Klɪsu gbɛgbɛɪn. 'Nɪmɪnɛ -mɪ -Zezuu -nɔ nya 'ylɪ weee nya. *-Amɛnɪ.

²² Bheliaɩn, amɩa na pala zukpa. Nu, a puɔɔ 'kuayli -pa -weɩ ni yukwli dɩtie nya. Nu, -we in cɛɩa da 'sebhɛ ni 'wɔ, we 'ni tɔɔ bhabha. ²³ In 'yɩbha a yibheli we 'ji nu, wa ka -amɩaa bheli Timotee -kasɔ 'wɔsa. ɔ -ka na -gbɛ yi -pa ni, in -yɔ ɔ 'sɔ, 'in -a mɩa amɩaa -gbɛ.

²⁴ A -sa amɩaa 'yugalɩnya weee -yɔ -Lagɔnyɩma weee fu. Italii -dɔdɔ -gɔ -bhelia nɛɛ, wa -sa aɩn fu.

²⁵ -Lagɔ ŋwana a 'dɛ weee 'nyu la.

'Zakee 'sεbhε

*'Zake -wa bha *-Zeluzalemuv - Lagonyimaa 'yugalinyo yabhlo. 'Sεbhε ni o cεlia, o 'ka -Lagonyima we -slolu nu, wa -ka -Zezu dli -gv zo, we mi nu, wa nōnōbhu -mi tiklu.

Fvsaweli

¹ -Ami, *'Zake, saa ain fu. -Lago -yo Nyimaa -Kanyo -Zezu *Klisu lubhononyo in -mia. *Zuifu weee mia -Lagonyima nya, wa palia 'klyie 'wv, -wa mnenia la dudu weee -gv, 'ma na paa na fvsaweli yoo.

Dlizuzve -yo gboyilo

² Na bhelia, laylagbu -bhlo -bhlo -nya -we lu a yia 'plilia, a yla we 'muna 'kadu nya. ³ A yibheli we 'ji nu, a -ka dli 'tεmanu laylagbu 'wv, dltie we nyεa ain. ⁴ Nu, amiaa dltiee lenugbu -zōnu nu le tiklu, 'in a 'ka -mi tiklu gbada, -lu yabhlogbo 'na bōlv ain 'wv -ni. ⁵ Amiaa lonyime yabhlo 'ni gbu -yi ni, o -zlali we -Lago, o 'kaa we o 'nyε. -Lago nyεa nyima weee -lu bhe 'nanidli nya, 'in o'v kpōtōa we, o 'ka we o 'nyε. ⁶ Nu, o -zla we dlizuzve weee nya, o 'na lōlv dli -ni. Nu, nyime o'v lōa dli, o 'wlv gumunyuu -gbogbu, -we -pīpε bhua 'wv, 'in we kwaa we sō weee lv, mv. ⁷ -Muv 'sasokpa -nyime 'na -dili dli zo, o 'na gbalu -niε: «Jelitapeε kwe -lu na yia 'yia.» ⁸ Nu, dlilonyo -wa, dli o'v lōa o lenugbu weee 'wv.

Boba -yo ηnumnie

⁹ Na bheli bobabhanyo dli namanu, nu, -Lago yia o 'ηni 'wobhua. ¹⁰ 'In 'ηnumninyo dli namanu, nu, -Lago ka o 'ηni zōbeli. Nu, bhia o 'ηnumnie yia -fliii -petuu -bui 'bhisa. ¹¹ Sa 'ylo -ka 'wvso we suloo 'tite nya, we yelia -petu, we -bui bhlia, 'in we 'ylinano bhua la, 'sa 'ηnumninyo yia labhua o lenolu glaa.

¹² Nyime o'v dia laylagbu zo la dli 'tite nya, 'wvōtue -dlōo mi o -nv nya. Nu, o laylayliee 'bigv, o yia o 'penie 'yia. O 'penie mia, 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka, -we -Lago gbaa o 'ka -wa -kalia o zε 'nyε, mv -wa.

Gbonyuuu lenv tv'v 'bhv -Lago -gbe

¹³ Nu, gbonyuuu lenv tv -ka nyōo 'bha, o 'na gbalu -niε: «-Lago ka 'mi we 'tu 'bhali».

Gbonyuuu lenv tv'v 'bha -Lago, 'in o'v 'bhali nyime gbonyuuu lenv tv. ¹⁴ Nu, nyimeε 'dεε dli 'wvnyini -gbonyuu mia, mv ylaa o la. Mv gbizea o 'wv, 'in o'v bhoa we lubhu ηwe. ¹⁵ 'In wee dli 'wvnyini -gbonyuu mia, mv plaa nokpla, 'in we gwalia gbonyuu. 'In da gbonyuu -ka 'ylimanu 'kaduv, 'in -muv gwalia titlie.

¹⁶ Na bhelia -zōnu, a 'na nōnu amiaa 'dε -dawli 'wv -ni. ¹⁷ 'Nyenyelu weee -we nania 'yli, 'in -we mia tiklu, -Lago -gbe we bhua. 'Ylv klaa, 'cv klaa, -zeli klaa, mō -laa we la. 'Bhiti wee -li -mūnu bhitia, 'in we tia -ain nikipise 'wv. -Lago'v 'bhiti we 'bhisa. ¹⁸ O dumagbu nya, o -la -ain la gbuzōnu weli nya. 'In -a 'ka o lalalu weee 'yugalnya -zε.

Welu yukwli pulve -yo we -gvgbv lenve

¹⁹ Na bhelia -zōnu, a yibheli we 'jie: nyima -mi yukwli -ponya slōi nya, 'in wa -mna 'wv gbu -gbada, wa -mna 'wv 'cε -pada. ²⁰ Nu, 'cεpanyo mia, o'v nu gbu tiklu le -Lago 'yliya 'wv. ²¹ We 'gbu, a pali pūnplagbu -yo lenugbu 'nyuu weee -bligv. Weli -Lago faa ain dli zo, a ηwnu 'dεε 'wvōtue 'kienyi nya we gbu -yo. Nu, mv mnenia we 'ka ain gbu 'wusa.

²² A 'na nōnu amiaa 'dε -dawli 'wv -ni: a 'na pulv -Lagōweli yukwli bhe -ni, a nō we -gv zuzōnu sa. ²³ Nu, o pulva -Lagōweli yukwli, 'in o'v nōa we -gv, o 'wlv sa nyime -mōnu: nyime o'v ylaa o 'dε -vligni 'wv, ²⁴ 'in -muv 'bigv, o -ka o 'dε ylaylie bhia, o mnia -bha -bhlokpade sa o mimnia 'wvōla, 'in o'v dlvā we 'wv. 'Sa o'v nyime mia. ²⁵ Nu, nyime o'v bhlia -Lago tite tiklu 'yliyō la, 'in o'v nōa we -gv, 'mō -Lago yia 'nyulanwnaa o lenugbu 'wv. Wee titee 'gbu, o 'kaa o 'dε -yla -tv. O 'na pulv we yukwli bhe -ni, 'in o'v 'na dlōlv we 'wv -muv 'bigv -ni. Nu, o'v zo we 'nōηwe.

²⁶ Nyime o'v dia we dli 'wv, 'in o'v gbaa: «-Lagonyime in -mia», o 'ni o'v mō kpa sa -yi, o 'dε o'v nva -dawli 'wv: bhe o'v mia -Lago 'wv. ²⁷ Nu, -we Dide -Lago ylaa sa -mōwlv -Lago 'wv -mimie -yo -Lago 'wv -mnumnie -zōnu nya, mv nu: -Lagonyime kpa kwiiyua -yo -dugbanwnu 'nanuv wa siasie 'wv, 'in o'v 'ka o 'dε 'yliyōzo dōdōgvv gbonyuuu gbeηin.

2

Amiaa lenvgbu -mi -bhlo nyima weee gbegebein

¹ Na bhelia, -amiaa -Kanyo -Zezu Klisi - o ka 'hni -zia 'hni weee 'wu, amia zua o dli -gu. Amiaa lenvgbu -mi -bhlo nyima weee gbegebein. ² Sabhisa, 'hnumnyo yabhlo plaa amiaa *-Lagobudu zo sawu -can -yo 'ylinano -bana -zono bhabha nya, 'in bobabhanyo yabhlo yia -mo pla 'ya -bana -zozo nya. ³ A 'bhitia -o kaa -bana -zono 'wuu -gbe la, a yia o 'nshwe zu, 'in a nee o -yla: «-Mi, -in -di da la 'hnumnyaa ladida!» 'In a nee bobabhanyo -yla: «-Mi, -in -tu de 'yligbeda! We 'ni -muss, -in -di da la, dudu na bhu -yo.» ⁴ We -ka 'sa -mi, -yosisaligbu a nua le a 'dekpaa nyidi, 'in a bhua nyimaa -yogbu 'wu wa ku -yo, 'wlukoon lapopale 'nyuu nya.

⁵ A pu yukwli, na bhelia -zono: dudu -gub bobabhanya -Lago -saa -bha wa 'ka 'hnumnyaa -ze dliuzve 'wu. 'In -Lago 'hnumngbe -Lago gbaa -wa 'yibhaa o, o 'ka we wa 'nye, wa 'ka we 'yi, we 'ni mu? ⁶ 'In amia, amia nya bobabhanya 'wu! 'Nnumnyaa 'ni ain 'nyii 'wonda -mu? 'In ma 'ni ain gbuwobhunya dlu kwada -mu? ⁷ -Zezuu 'hni -zono -Lago 'nya ain, maa'a -nyumo wee?

⁸ Cun, na bhelia, -Lago 'hnumni -tite, sa we mia celida *-Lagosebhe 'wu, mu ni: «-In -kali -na -libheyii ze -na 'de 'bhisa.»

A -ka we -gu no, -zugba -lu -zono a nua le. ⁹ Nu, amiaa lenvgbu 'ni -mi -bhlo nyimaa gbegebein, gbonyuu a nua le. 'In -Lago tite luelia ain gbu, a 'ni we 'nshwezbu 'gbu. ¹⁰ Nu, nyime -o 'ni -Lago tite weee lu -tite yabhlo 'nshwezbu, we 'de weee o 'nia 'nshwezbu.

¹¹ Nu, -Lago -o gbaa: «-In -yo 'hwno -putu 'na -dili -budu 'wu -ni», * o nee 'yae:

«-In 'na 'bhal nyime -ni.»
-Muu 'gbu, -in -yo 'hwno -putu 'ni -budu 'wudi, -in -ka nyime 'bha, -in 'ni -Lago tite 'nshwezbu.

¹² -Lago tite -we ka 'gbu a 'kaa amiaa 'de -yla -tu, amiaa -yogbu -Lago yia 'wobhua we gbegebein. A gba 'sa, 'in a nu 'sa. ¹³ Nu, nyoo nyoo 'yilia o -lima nyazi, -Lago 'nia o nyazi

'yilia yi o gbuwobhu zli. Nu, nyazidi mia, mu lua gbuwobhubhue.

Dliuzve -yo lenvgbu -zonnya

¹⁴ Na bhelia, nyime -o gbaa nu, o ka dliuzve, 'in we lenvgbu -zonnya 'nia -mi, lee -lu o 'yi we 'waa? -Muu 'sasokpa -dliuzve mneni we 'ka o gbu 'wosaa? ¹⁵ Sabhisa, -de amiaa bheli yabhloo, -de amiaa bhelo yabhloo, wa 'ni 'naa -ka, 'in hwo -ka wa 'bhada -mi 'yli weee nya, ¹⁶ 'in amiaa lonyime yabhlo -ka wa -yla gba: «A no 'nanoo -nya, hwo lo 'bhu ain -gu la, 'in a lu -nya!» 'in -we wa ku 'yibhaa, o 'ni we wa 'nye, lee -lu o 'yi we 'waa? ¹⁷ 'Sa we mia dliuzvee -nu nya. We lenvgbu -zonnya 'ni -mi, -zugba we ka ti.

¹⁸ Nu, nyime yabhlo yia gbaa: «-Ami, in ka dliuzve, 'in -mi, -in ka lenvgbu -zonnya.»

Gbaa na yia o -yla: «-Na dliuzve 'nia lenvgbu -zonnya -ka, sa we 'ka -mia? -Slolu 'mi we. 'In -ami 'ka -mi na dliuzve -slolu na lenvgbu -zonnyaa gbegebein.» ¹⁹ -In -yi we 'ji nu, -Lago -bhlogbo, we nani 'yili bhabha! Zuzu 'nyii -yi 'ya we 'ji, 'in we telia nyan nyaa 'debhie.

²⁰ -Gwutonyo, dliuzve -we 'nia lenvgbu -zonnya -ka, we 'ni -lu 'woku, -in 'yibha -in 'ka we 'jyibhelii? ²¹ 'Lee, sa -Lago yibheli -amiaa dukpasa *Ablaamu, nyime tiklu nya? O lenvgbu -zonnyaa gbu -wa, da o wlaa o 'yu *Izaki 'slaka nya -Lago -yla. ²² -Na yi we -yo: o dliuzve -yo o lenvgbu -zonnya 'so da yabhlo we noa -nya. 'In o lenvgbu -zonnya -we kwaa o dliuzve yoo 'gbu, o dliuzve yia tiklu -mi. ²³ -We -Lagosebhe 'ya gbaa gbuzono -wa, 'sa we nua:

«Ablaamu ka -Lago dli -gu zu. O dliuzvee 'gbu,

-Lago yia o yibheli nyime tiklu nya.»
'In wa yia o la -Lago 'tale. ²⁴ A yi we -yo nu, nyime lenvgbu -zonnya -yo -Lago yibhelia o nyime tiklu nya, we 'ni o dliuzve -bhlogbo -yo.

²⁵ 'Sa -bhloo 'de we nua 'naabizhwno *Wlaaboo -nu nya. O 'bhua Zuifoo tietienya 'wu, 'in o yia wa 'wosa 'yoo -putuu 'wupliie nya. O lenvgbunya -yo -Lago yibhelia o

* 2:11 Glekwele 'wu, we ji -wa nu: -wa kokwaha, wa -yo nyima -putu 'na -dili -budu 'wu -ni.

nyime tiklu nya, we 'ni muu? 26 Gbuɓɓɓu -wa, ku -we 'nia nyapeli 'wu -ka, sa we tlia, 'sa -bhloo 'de dluɓɓɓe -we 'nia lenugbu -ka, -muu tlia.

3

Nwee mio

1 Na bhelia, amiaa lonyima duun 'na njwnunu nyimaa gbuslolunyaa -ze gbu -ni. Nu, amiaa 'de -yi we 'ji nu, -amia nyimaa gbuslolunyaa -yɔgbu -Lago yia 'wubhua, we 'ka nyima weee -yɔgbu -zi. 2 Mnɔ -a 'de weee mnɔ sɔ duun lu. Nyime -ɔ'ɔ mnɔa ci ɔ gbagbaweli 'wu, nyime tiklu -wa. ɔ -yi ɔ 'de kpa sa sazɔnu sa.

3 Sabhisa, nimesuɓɓnyaa njwee -a zua nete we 'ka -ain 'nɔnjwe zɓɓ 'gbu, 'in -a mneni, -a 'ka we ku -kpabhie 'yoo da -slolu. 4 Mu mia, 'glonyaa 'debbie -we 'yia, 'in -we -pɩpe 'titenya sua, we 'yoo daslolu -lu 'kienyi -le! Mu slolua we 'yoo da -nya. 'In da we 'papanyɔ 'yibhaa, 'in we mnia -mɔ -nya. 5 'Sa -bhloo 'de, mio mia ku -kibhe -sele nya -amiaa 'lalinya nyidi, 'in we ylimania we 'de gbu 'kadi 'wu.

A yla, 'sa -kosu 'kienyi -le mnenia, we 'ka 'kwla 'kadu 'yilali! 6 Mio 'wɩ sa -kosu yabhlo. Dɔdɔgɓɓ 'nyuu 'bhulɔda -wa. Mio mi -amiaa 'lalinya nyidi, mu plalia -amiaa ku weee puɩn. Sa we nua, mu ni: we 'wɩ sa -Kosuu -kapu ka wee mio 'de 'ylifa, 'in we 'de faa nyimee dɔdɔ -gu -gbu weee 'yli.

7 -Fliinuma weee -yɔ 'zianya, dluɓɓɓu -nima -yɔ 'nyulu -nima, nyime mneni, ɔ 'ka we gbu -slolu, 'in nyime slolua we gbu. 8 Nu, nyime yabhlogbɔɔ 'ni mneni, ɔ 'ka mio gbu -slolu. We 'wɩ sa tɩbhe: gbonyuu -we nyime 'nia kpa sa -yi, 'mu we -mia, nyime 'bha -gu yea we.

9 'Mu -a bhua 'wu, 'in -a mninia -amiaa Dide Jejitapee 'jni. 'In 'mu -a bhu 'yaa 'wu, nyima -wa -Lago -laa la ɔ 'de 'wɩwɩ nya, 'in -a bhlia wa gweze. 10 Wee njwe yabhlogbɔɔ 'wu Jejitapee 'njumnie -yɔ gweze -bhlibhie tlaa. Na bhelia, we 'na -mɩni 'sa -ni.

11 'Wɩwɩnyu yi we 'bhuka yabhlogbɔɔ 'de 'wu menɔ nyu -yɔ kalɔ nyu wlelii? 12 Na bhelia, magloosu yi gwii 'bhue 'paa? Yaayu, *-dlɔsu yi magloo tɩɩ? -Innya. 'In 'ya, gumunyuu 'wɩɔda 'ni mneni we 'ka menɔ -nyu -kpuu wla.

Gbuyilo -we bhua -Lago -gbe

13 Ain glaa nyɔɔ -yi gbua, 'in -ɔ mna 'yia? ɔ -slolu we ɔ lenugbu nya ɔ nɔnɔbhɩ -zɔnu gbegbein, gbuyilo -yɔ dli -dlɔ nya. 14 Nu, zenyi 'nyuu -yɔ kpikpeli -zuzu -ka ain 'wu -mi, a 'na 'ylimani amiaa 'de -ni, a 'na 'tɩbhɩ yɔ -Lago gbuɓɓɓu -yɔ -ni. 15 -Mu gbuyilo 'nia -Lago -gbe 'bhu, nu, dɔdɔ -gɩ -nu mu, nyimee zuzu -nu mu, *'Kuzuu 'debbie -gbe we bhua. 16 Nu, da zenyi -yɔ kpikpeli -zuzu -ka -mi, gbu bidi -bidi bidi -yɔ gbonyuuu 'yli -bhlo -bhlo weee mi 'ya -bhade.

17 Nu, gbuyilo -we bhua -Lago -gbe we mi -mɔwɩɔda tia, -muu 'bigu, we 'yibha 'wɩtɩɩ -dlɔ, we -yi we 'de kpa sa nyimaa gbegbein. Nyima we zua 'nɩnjwe, we ka nyazɩdli, 'in we nua gbuɓɓɓunya le. We 'ni nyimee -yɔgwepahe -yɔ dli 'sɔɔ gaylo nya -mi. 18 Dli -dlɔ -nyima -wa bibelia nyima -yɔ, wa dli -dlɔ mia, mu yia 'yiyɔgagie tiklu wlaa.

4

Dɔdɔgɩli 'yibhayibhie

1 -Gɔlɩnya -yɔ -zlenya mia ain nyidi, da we bhulɔa? Amiaa dliwɩnyili, -we sumania amiaa dli, mu nua we le, we 'ni muu? 2 A 'yibha -lu yabhlo, 'in a'a 'yi we. A ka nyime -bha dli nukple, 'in amiaa dli nynia -lu 'wu, 'in a 'ni mneni, a 'ka we 'yi. A ka -zlenya -yɔ -gɔlɩnya kwe. 'In a'a -zɩlali -Lago -lu, we 'gbu, a'a 'yia we. 3 'In we 'ni 'sa -mi ni, -lu a zɩaa 'nyumu a 'ka amiaa dliwɩnyiluu dɩmagbu lenu, we 'gbu, a'a 'yia we.

4 -Lago -dawlinunya a -mia! A 'ni we 'ji -yi nu, dɔdɔgɩli 'yibhayibhie sɩsɩlia nyime -yɔ -Lago -yɔɔ? Cuɩn, a -yɔ dɔdɔgɩ -li -ka 'tale li, -Lago tɩnyima a -zea. 5 -Lago sebhe 'ya nee: «Zuzu -zɩnu -Lago zua -ain 'wu, 'mu ɔ yibhaa -yɔla zenyidli nya.» Amiaa dli nu, weli -we we gbaa, bhe -wa yi? 6 Nu, 'nani 'kadu -Lago nua -ain 'wu, we 'gbu -Lago sebhe nee 'yae:

«'Tɩmani -Lago tɩmania 'de 'ylimaninya -yɔ.

'In -wa tia wa 'de 'wu 'kienyi, ɔ nua wa 'nani 'wu.»

7 Nu, a ti amiaa 'de 'wu 'kienyi -Lago 'yu. A 'tɩmani amiaa 'de 'Kuzu -yla, 'in we 'ka ain -yɔbhɩ 'pɩɩ. 8 A nyini -Lago -yɔla, 'in ɔ 'ka ain -yɔlanyni. Gbonyuu -lenunya, a -wɩɩ amiaa kwenya -yɔ! Dli 'sɔ -nyima, a

mnazı amıaa dlı -yɔ! ⁹ A yibheli amıaa 'dɛɛ nyazu 'ji. A wi, 'ın amıaa 'mɔ kwli! A 'bhitili amıaa nyanyıe wie 'wɔ, 'ın a 'bhitili amıaa 'mɔnalilie dlı sulo 'wɔ! ¹⁰ A tı amıaa 'dɛ 'wɔ 'kienyi Jejitape 'yu, 'ın ɔ 'ka amıaa 'ɲnı 'wɔbhhu 'kadɔɔ.

-In 'na 'bhulu -na bhelii -yɔgbv 'wv -nı

¹¹ Na bhelia, a 'na gbalı wɛlı 'nyuu bhe-liaa daa -nı. -ɔ -ka ɔ bhelii daa wɛlı 'nyuu gba, -ɔ -ka ɔ bhelii -yɔgbv 'wɔbhhu, -zugba -Lagɔɔ tite -yla ɔ gbaa wɛlı 'nyuu, 'ın we -yɔgbv ɔ 'bhua 'wɔ. -In -ka titee -yɔgbv 'wɔbhhu, -ın 'nı we 'nɔɲwɛzɔnyɔ, we -yɔgbv 'wɔbhunyɔ -ın -mıa. ¹² -Lagɔɔ 'dɛbhlogbɔɔ palıa tite, 'ın ɔ 'dɛbhlogbɔɔ -wa gbɔwɔbhunyɔ. Mɔ mnenia nyımɛɛ puepue, 'ın mɔ mnenia nyımɛɛ mnɔnɔvɛ. 'In -mı, nyɔɔ -ın -mıa, 'ın -na bhı -na -libheyii -yɔgbv 'wɔa?

A 'na 'ylimanı amıaa 'dɛ -nı

¹³ Amıa -wa gbaa: «-Zɛɛn, cızı, 'gbe -mını 'wɔ -a yia mıa, -a 'ka -mɔ -zv -bhlo li, -a 'ka -valɛ 'pa, 'ın -a 'ka 'gwezi 'yı», a pɔlv 'mı yukwli -slɛɛn. ¹⁴ Amıa -wa 'nıa -we 'kaa cızı lɛnv -yi! Sa amıaa dɔdɔ -gv mıa? 'Nyuu bhuhui -we sɔa 'wɔ, 'ın we mɔa la -bha -bhlokpade, 'mɔ a -mıa.

¹⁵ Sanɛɛ a 'ka yaa gba: «-Lagɔ -ka ɲwıu, -a -ka 'pɔda -mı, sanɛɛ -yɔ sanɛɛ -a yia nɔa.»

¹⁶ Nı, -slɛɛn a mı 'dɛɛ 'ylimanıya nya, 'ın a ylimanıa amıaa 'dɛɛ 'ɲnı. 'Dɛɛ 'ylimanıe mıa, 'yılı we -nyua. ¹⁷ -Mɔv 'gbv, -ɔ -yia gbɔzɔnv -we ɔ 'kaa lɛnv, 'ın ɔ'ɔ nɔa we lɛ, gbɔnyuu ɔ nɔa lɛ.

5

Gbv lapalıe 'ɲnımnıya -yla

¹ 'In -slɛɛn amıa 'ɲnımnıya pɔlv 'mı yuk-wli! A wi, 'ın a klu, gbonyii yia aın yliaa 'gbv. ² Amıaa 'ɲnımnıli ka zɛn pla, 'ın -muta yia amıaa 'naanya pla. ³ 'Glı ka amıaa -can -yɔ amıaa 'gwezi kpa, wee glı yia amıaa -yɔgbvɔv dayılı -zɛa, 'ın mɔv yia amıaa yıɛ lia -kosu 'bhisa. A ka 'ɲnımnıli 'wluɔgwıalı 'wɔbhılo -yılı weee 'wɔ. ⁴ Amıaa lub-honıya -wa nɔa amıaa kpaanya lubho, a 'nı wa 'penıgwɛzi wla. A pɔlv wa gbv lapalıwɛlıya yukwli! -Wa plalıa amıaa kpa -lii 'ya, wa 'wɔkpıwɛlı ka 'Tıte -ka -Lagɔɔ yukwlıyoo mını tıklı. ⁵ Amıaa 'dɛɛ

'ɲnımnıli -yɔ amıaa 'dɛɛ dɔmagbɔnya a nɔa lɛ dɔdɔ -gv, -zugba a li 'kpılv -lı, a zv ku nɛɛ nıma -we wa 'ka 'bha we 'bha yılı nya, 'ın wa 'ka li mɔ. ⁶ A ka nyıma tıklı gbv 'wlu ladılı, 'ın a yia wa 'bha, wa 'nı -glı zv aın -yla.

Dıtıe -yɔ -Lagɔ bhuhhoe

⁷ We 'dɛ weee 'gbv, na bhelia, a -ka dıtıe tıklı, 'ın Nyımaa -Kanyɔ 'ka yı. A yla, kpaapanyɔ wɔa ɔ kpa -luu 'ya -zɔnv dɔdɔ 'kaa wla, dıtıe nya tıklı, 'ın 'nyu tıanv -yɔ 'wɔbhıloonyu lɔa ɔ kpa. ⁸ We 'gbv, amıa -ka 'ya dıtıe, a 'tɛmanı dlı, nı, Nyımaa -Kanyɔ yıbhla ka cıpa. ⁹ Na bhelia, a 'na 'pɔpalı ylv -yɔ -nı, nı, -Lagɔ yı amıaa -yɔgbv 'wɔbhı. Gbɔwɔbhunyɔ ka cıpa, ɔ ka plada cıpa 'lɛ!

¹⁰ Na bhelia, a 'pa *-Lagɔgbv -falpanya dlı -gv, -wa gba bhaa -Lagɔgbv Jejitape 'ɲnı nya. A 'tıdelı wa dıtıe, wa sıasıe 'wɔ. ¹¹ A yla, nyıma -wa sıa dıtıe nya -a nɛɛ 'wɔtɔtɔvɛ -dlɔɔ mı wa -nv nya. A ka *Zɔbɔv dıtıee 'dı 'nv, 'ın -we Jejitape nɔa ɔ -yla lɛ lɔgada, a ka we -yɔyı. Nı, Jejitape mı yeda zɔzɔnv -yɔ nyazıdı nya.

¹² Na bhelia, gbv weee 'yu, a 'na bili yalı -nı, a 'na bili dɔdɔ -nı, a 'na bili -lu yabhlogbɔɔ gwɛzɛ nya -nı. Nı, amıaa ın -zɛ ın, 'ın amıaa -ınnya -zɛ -ınnya, -Lagɔ yı amıaa -yɔgbv 'wɔbhı.

¹³ Amıaa lɔnyıme yabhlo mı sıadaa? ɔ bhuhhoe -Lagɔ. Amıaa lɔnyıme yabhlo mı 'mɔna 'wɔv? ɔ bhı -Lagɔlɔvnya. ¹⁴ Amıaa lɔnyıme yabhlo ka gu -yɔɔ? ɔ la *leglızu nyıma kpaı, 'ın waa nyıma kpaı 'ka ɔ 'kpı -yɔtılı Nyımaa -Kanyɔɔ 'ɲnı nya, 'ın wa 'ka ɔ -Lagɔ bhuhhoe. ¹⁵ -Lagɔbhuhhoe dlızɔvɛ nya, mɔv yia guzɔnyɔ -mɔnı puea, 'ın Jejitape yia ɔ 'wɔbhıa. 'In ɔ -ka gbonyii lɛnv, -Lagɔ yia ɔ gbonyii 'wɔtıa. ¹⁶ We 'gbv, a gbıgbalı amıaa gbonyii -yla -bhlo -bhlo, 'ın a 'ka -Lagɔ bhuhhoe -bhlo -bhlo, 'bhıe, a 'ka 'pɔ. -Lagɔ bhuhhoe wɛlı -zɔnv -we nyıme tıklı 'bhıa 'wɔ -Lagɔ 'yu, we ka 'tıte 'kadv 'wɔ.

¹⁷ 'Sa -mɔv mı 'yaa -Lagɔgbv -falpanyɔ *Elııı gbv nya. ɔ mı zlımɛ nyıme nya -aın 'bhısa. 'In ɔ yia -Lagɔ bhuhhoe dlı weee nya nı, 'nyu 'na lɔalı -nı, 'ın -zv ta 'cɔ gbılbıhlo 'wɔ 'nyuu 'ya 'nı dɔdɔ -gv bhı. ¹⁸ -Mɔv 'bıgv, ɔ yı 'yaa -Lagɔ bhuhhoe, 'ın 'nyu yia lɔa, 'ın dɔdɔ -gv -lı yia zv.

-Lagonyima mn̄a, wa l̄lali

¹⁹ Na bhelia, am̄iaa l̄nyime yabhlo -ka gbuz̄n̄v 'b̄bh̄v ɔ -ka mn̄a, 'in nyime yabhlo -ka ɔ l̄lali, gbuz̄n̄v ɔ n̄va l̄e. ²⁰ A yibheli we 'ji nu, gbonyuu -l̄enȳɔɔ 'yloogbl̄v 'nyuu, -we -gv ɔ mia, -ɔ salia we -gv ɔ la, ɔɔ gbonyuu -l̄enȳɔɔ zuzu ɔ -saa t̄l̄t̄l̄e 'wv. 'In ɔ 'gbv -Laḡɔ yia gbonyuu duun lamumnia.

Tia 'sebhe Pieli 'paa yoo

Pieli celia 'sebhe ni. Nu, -Zezuu *'binanya kugbua le 'saa glaa -nyime yabhlo o -mi bhaa. -Lagonyima -wa wa palia 'klyie 'wu, 'ma o 'paa 'sebhe ni yoo. Onne wa -yla nu, wa ka -Zezu 'klyie 'wopal, 'in o yia sia. We 'dεε 'gbu, -Lagonyima -ka siada -mi, wa -ka wa 'klyie 'wopalida -mi, we mi nu, wa 'yigbe gege, 'in wa 'ka -Lago dli -gu zu.

Fvsaweli

1 -Ami Pieli -wa -Zezu *Klisu *tietienyo, amia -wa -Lago -saa -bha, 'in -wa mia lamnenida laga -dudu -gu, -mo Poon, -Galasii, Kapadosu, -Azii -yo Bitinii, amia na celia 'wu.

2 Dide -Lago ka -bha ain -sa, o gbu o gba bhaa tiaa solb, 'in a mi o -nu nya, o Zuzuu 'gbu, 'in a 'ka -Zezu Klisi 'nonye zu, 'in o 'pion -ka ain -gu slo, a 'ka -mawlu.

Nu, -Lago 'nye ain zuzonu -yo 'wotutue -dlao bhabha.

Dliwddie -we'e bhua la

3 -A -mnuni -amiaa -Kanyo -Zezu Klisu Dide -Lago 'hni! O nyazidi 'kadu nya o 'nyea -ain 'yliyogagie lolu, -Zezu Klisu 'wobhubhue nya tltinya glaa. We 'dεε 'gbu -amiaa dli 'tea 'wu 'komuu. 4 -A wu zuzonu -Lago zua la o nyumaa -nu nya. We zuzunya -mini 'ni mneni we 'ka -nyumo, we 'ka pounpla, 'in we 'yli 'na 'ka tli. -Lago ka we zuzonu -mini lazv yali amiaa -nu nya. 5 Amia -Lago mia 'yliyozuda o 'tite nya, amiaa dli zuzuee 'gbu, 'pupue -Lago yia -slo lua 'wobhlolu bhla, amia yia we 'yia.

6 A li we 'wu 'muna, we -ka nu, laylagbu 'yli -bhlo -bhlo -mumu -ka ain yli desleen, 'in we 'ka amiaa dli sumani, bhla -selee bhla, -bhlokpade a li 'muna. 7 We -ka nu, -Lago ka laylagbu 'yitide we yli ain, amiaa dli 'yiyie gbu -wa. Amiaa 'de -yi we 'ji nu, -can mneni we 'ka labhu, 'in wa paa we -kosu 'wu, wa 'ka we 'degbolu 'yi. 'In amiaa dli zuzuee 'yia -we zia -can, 'mu wa ylalia la. 'In zli -Zezu Klisi -ka lbyi, wa 'ka amiaa 'hni 'ylimani, wa 'ka amiaa 'hni -mnuni, wa 'ka ain 'nonye zu. 8 A 'ni -Zezu 'yi, 'in a -kalia o ze. 'In a'a 'yi -slo o -yo, 'in a zua o dli -gu. O 'gbu a lia 'muna 'kadu

-we ka gba -weli wa 'nia -ka. 9 -We ka gbu -wa, a ka amiaa dli zuzuee 'penie 'yi, amiaa zuzuu 'pupue nya.

10 *-Lagobbu -falipanya ka 'kl' 'yi, wa 'ka wee 'pupuee 'ji 'wolanu. 'In zuzonu -Lago 'kaa ain 'nye, wa yia we -fal' 'pa. 11 Gbu -we Klisu Zuzu gbaa wa -yla, bhla -we nya we 'kaa lenu, 'in sa we 'kaa lenu, 'in wa gva la, wa 'ka we yibheli. Nu, o Zuzu mia wa 'wu, mo gbaa wa -yla tia Klisu siasia gbu -yo o 'hnumnie 'kadu 'kaa we 'bigu yi. 12 -Lago ka o gbu -falipanya we 'kluslolu nu, gbu wa mia zlime gbada, we 'ni wa 'deε -nu, nu, amiaa -nu -wa. Wee weli -zonu -mini waa -Lagobbu gbanya mia -sleen da ain -yla gbada, Zuzu 'Pupaa 'tite bhua yali nya, wa gbaa we. 'In 'anzinyaa 'debbie -gbolu 'yibha we 'ka we 'ji 'wolanu.

A -tu -mawlu da amiaa lenugbu weee 'wu

13 We 'dεε 'gbu, a mnazi amiaa 'de la amiaa 'wlukoon lapopale 'wu, 'in a 'ka gbu lenu! A zu amiaa 'de 'yliyoo. 'In -lu -zonu -we -Lago 'kaa ain 'nye -Zezu Klisu yiyizli, amiaa dli 'temani we -gu 'wu. 14 Sa 'yua zua wa didea 'nonye, a zu 'sa -Lago 'nonye. Amiaa dli wounyili a nu bhaa le, -zugba a 'ni -slo -Lago -yi, a 'na mnuni 'masleen we 'bi -ni. 15 'In -we ka gbu -wa, -Lago o laa ain, o mi -mawlu da. Amia -tu 'ya -mawlu da amiaa lenugbu weee 'wu. 16 Nu, we mi celida *-Lagosebhe 'wue,

«In mi -mawlu daa 'gbu, a -tu -mawlu da.»

17 -Lago o bhua nyimeε -yogbu 'wu, nyimeε lenugbu solb, 'in o o gbuzia nyima 'wu, 'in a laa «Dide», amiaa -Lagobhubhoe weli 'wu, da a -gaa -slo 'yliyoo dudu -gu, amiaa nonobhu 'wu a zu -Lago 'nonye, 'in a so o. 18 Amiaa 'de -yi we 'ji nu, we 'ni 'gwezi -yo -can -we bhua la nya -Lago ziti ain 'wu, amiaa nonobhu -kpua amiaa dukpasu tia ain -yo kweε. 19 Nu, Klisu 'wba bhlabhleyu, 'sla -yo gbu yabhlogbo 'nia -yo -mi, o 'pion -zonu nya -Lago zitia ain 'wu. 20 -Lago 'ni -slo dudu lala, 'in o yia -bha Klisi -sa, amiaa Gbuwsanyo nya. 'In o yia o -slo lu 'wobhlolu -yinya ni nya, amiaa zuzonu 'gbu. 21 -Lago o 'bhua Klisi 'wu tltinya glaa, 'in o yia o 'hnumnie 'nye, Klisu 'gbu a hwnua o gbu -yo. We 'gbu a zua dli, 'in a dia -Lago dli 'wu.

22 A ka gbuzɔnu 'nuɔwe zuu 'gbu, -Lagɔ ka ain -yɔwɔlv. 'In a 'ka amiaa -Lagɔbhelia 'yibha sazɔnu sa. A kikalɔ ze dli weee nya. 23 -Lagɔ ka ain nyima lolu -zeli, we 'ni -luu 'ya -we thia nya. -Luu 'ya we'e thia, we nya -wa. -Lagɔweli -we -gaa 'yliyɔ, 'in -we mia la 'yli weee nya, mu nya ɔ -zeli ain nyima lolu.

24 Nu, we mi celida -Lagɔsebhe 'wɔe: «Nyima weee 'wlv -petu, 'in wa 'ɲimnie weee 'wlv -petuu -bu. -Petu -ka ye, 'in we -bu bhlia.

25 'In -Lagɔ weli mi la 'yli weee nya.» Wee weli nya wa gbaa ain -yla -Lagɔgbu.

2

'Yliyɔga -tukpa -yɔ -mɔwlv -nyima

1 We 'gbu, nukpleylinyuno, yo, weli 'sɔ -kakiɛ, zenyi -yɔ vɛli -wɛlinya mia, a 'bhu we 'dɛ weee 'bi. 2 Sa 'yuyolua 'yibhaa nyitnyu, a 'yibha 'sa nyitnyu 'wlalaa -we -wa -Lagɔ weli. A -ka we 'nyɛda -mi, a 'ka 'ylimani, 'in a 'ka 'pɔpɔe 'yi. 3 Nu, a ka we ɲwe 'yi, 'in a yia we 'jiyibheli nu, Jejitape mɛni.

4 A nyini Nyimaa -Kanyɔ -Zezu -yɔla, mɔ -wa 'yliyɔga -tukpa, -we nyima -saa kwnɛɛ, 'in -Lagɔ -saa -bha ɔ dlu da -tukpa tiklu nya.

5 Amia -ze 'ya 'yliyɔga -tukpa, 'in -Lagɔ 'ka ɔ -budu 'subha ain nya, -budu -we zɔ a 'kaa -Lagɔ 'dɛɛ bubɔnya -ze. 'Slakanya -we nania -Lagɔ dɔdɔ -Zezu Klisu 'gbu, a 'ka we -sa.

6 We mi celida -Lagɔsebhe 'wɔe: «A yla! Tukpa tiklu in -saa -bha, 'mɔ in mia ladida *Siɔngbe nukple, 'in we 'ka -buduu gwɔgwɔyli -tukpa -zɔnu -ze.

7 -ɔ -ka we dli -gv zu, 'kva 'na 'ka ɔ 'ylilawla -gba.»

7 Amia -wa ɲwnua -Lagɔ gbv -yɔ, wee tukpa ka 'ɲni -gv, amia -Lagɔ 'yuua -nu nya. 'In -wa'a ɲwnua -Lagɔ gbv -yɔ,

«Tukpa -budusubhanya -saa kwnɛɛ, mɔ -zea -buduu gwɔgwɔyli -tukpa -zɔnu.»

8 We mi 'ya celidɛ: «Tukpa -we nyima gozoa, 'in we bhlia wa la, mɔ -wa.»

Wa'a ɲwnu -Lagɔ weli -yɔɔ 'gbv, wa gozoa we. 'Sa -Lagɔ zua we la, wa -nu nya.

9 'In amia, amia -Lagɔ -saa -bha, a ka nyimaa 'wlulapilinyɔ -Lagɔbubɔnya -ze. A ka -Lagɔ -mɔwlvnya -yɔ ɔ 'dɛbhlogbɔɔ -nu

-ze, 'in a 'ka ɔ lenɔgbv 'kadɔ gba. -We ka gbv -wa, mɔ -saa ain nikpise 'wv, 'in ɔ yia ain ɔ zli 'kadɔ 'klv -la. 10 -Benyi, amia 'nia -Lagɔ nyima, a ka -slɛɛn ɔ nyima -ze. 'In amia -Lagɔ 'yilia -benyi nyazi, 'in -slɛɛn amia ɔ yilia nyazi.

A nɔ -Lagɔ lubhonnya 'bhisa

11 Na jijli -talea, in nɛɛ ain -ylɛ: a mi 'lakpanya -yɔ 'plɔplɔnya nya dɔdɔ -gv. A zu amiaa 'dɛ 'yliyɔ nyimaa dliwɔnyili 'nyiii gbɛgbɛin, -we gva amiaa zuzuu -gbɛ tu.

12 Amiaa nɔnɔbhv -mi tiklu -wa 'nia -Lagɔ -yi 'yilia 'wv. Wa -ka sa ain gbonyii lenɔnya 'wɔpaliɔ, amiaa lenɔgbv -zɔnu wa yia yibhelia. 'In da -Lagɔ -ka yi, ɔ 'ɲni wa yia -mnɔnia.

A zu nyimaa 'wlulapilinya 'nuɔwe

13 Nyimaa -Kanyɔ 'gbv, a zu nyima weee 'wlulapilinya 'nuɔwe. A zu nyimaa 'wlulapilinyɔ 'kadɔ 'nuɔwe, mɔ kaa se 'kadɔ ain -gv. 14 'Gbee -cian, -wa nyimaa 'wlulapilinyɔ 'kadɔ tiea, wa 'ka gbonyii -lenɔnya -kaslv 'wɔpa, 'in wa 'ka gbuzɔnu lenɔnya 'ɲnikwali, a zu wa 'nuɔwe. 15 Nu, -Lagɔ 'yibha a nu gbuzɔnu ɛ, 'in a 'ka titinanya -yɔ gbokpɔaa gbanya ɲwe 'munu. 16 A mi amiaa 'dɛ -yla, 'in a 'na -tɔlv -mɔv dli, a 'ka gbonyuu lenv -ni. Nu, a nɔ -Lagɔ lubhonnya 'bhisa. 17 A zɔbha nyima weee, a -kali amiaa -Lagɔbheliaa ze, a sɔ -Lagɔ, 'in a zɔbha nyimaa 'wlulapilinyɔ 'kadɔ.

A nɔ -Zezuu nɔnɔbhv

18 Lubhonnya, a ti amiaa 'dɛ 'wv 'kienyi amiaa -cian 'yu, 'in a sɔ wa. We 'ni -wa mia -dlɔɔ, 'in wa kaa 'nani -bhlo -yla a 'ka we lenv, a nu we ɛ 'ya -wa 'tɛa -yla. 19 We -ka nu, -in 'ni gbv lenv, 'in wa pali -mi 'klyie 'wv, -in -ka we 'gba 'wluzɔladi -Lagɔ 'gbv, 'in -Lagɔ ɲwnaa -mi 'nyu la. 20 Nu, wa -ka ain 'klyie 'wɔpali gbonyuu a nva ɛɛ 'gbv, 'in a -ka we 'wluzɔladi, 'ɲni -mɔmɔ we nyɛ ain a? Nu, a -ka gbv -zɔnu lenv, wa -ka we 'gbv ain 'klyie 'wɔpali, a -ka we 'wluzɔladi, 'in -Lagɔ ɲwnaa ain 'nyu la. 21 -We mia dɛɛ 'gbv -Lagɔ yia ain la. Nu, Klisu 'dɛ ka 'ya sia amiaa 'gbv, ɔ ka ain 'yoo da -slolu, a 'ka ɔ nɔnɔbhv nɔ.

22 «ɔ 'ni gbonyuu yabhlogbɔɔ lenv, 'in ɔ 'ni yoweli ɲweɛ -ka.»

23 Da wa vɛliɑ ɔ, ɔ 'nɪ we 'bɪgɔpali vɛliɛ nya. Da wa paliɑ ɔ 'kɪyɪɛ 'wɔ, ɔ 'nɪ wa 'wɪuɔ 'kpɪli. Nu, -Lagɔ ɔ bhua nyɪmɛɛ -yɔgbɔ 'wɔ tɪkɪli, 'mɔ ɔ tɪliɑ ɔ 'dɛ. 24 'In mɔ 'bhua -amɪɑɑ gbɔnyuuu 'gba 'wɔ, ɔ 'dɛɛ ku zɔ, ɔ 'dɛɛ *su -gɔ. 'In -a 'ka tɪ gbɔnyuuu gbɛgbɛɪn, -a 'ka 'yɪliyɔgagɪɛ tɪkɪli 'yɪ. ɔ lɛnɔnɔvɛ -yɔ a 'yɪɑ 'pɔpɔvɛ. 25 Nu, a 'wɔlɔ zɪmɛ mɔnɔmɔnɔ -bɪhlabɪɛ. 'In -slɛɛn, nyɪmɛ ɔ -wa amɪɑɑ 'Yɪliyɔzɔnyɔ, 'in ɔ kɔɑ amɪɑɑ zuzu ŋwɛ, a ka ɔ -gbɛ lɔyɪ.

3

-Lagɔnyɪmɑɑ 'ŋwɪ -yɔ wa 'lowliɑɑ ladi sɔ

1 'Ŋwɪ, amɪɑ zɔ 'ya amɪɑɑ 'lowliɑ 'nɔŋwɛ. 'In wa tɔlɔɑ -wa'a ŋwɪnɔɑ -Lagɔgbɔ -yɔ, amɪɑɑ nɔnɔbɪvɔ -zɔnɔvɔ 'gbɔ, wa 'nɪ wa -yɪɑ -Lagɔgbɔ gbɑɔɔ, wa 'ka -Zezuu gbɔ -yɔŋwɪ. 2 'In wa 'ka amɪɑɑ nɔnɔbɪvɔ mɪɑ -mɔwɪlɔdɑ -yɔ nyɪmɛɛ 'nɔŋwɛzɔzɔvɛ -yɔyɪ, 'in we 'ka wa dɪ kɔwɛzɪ. 3 Amɪɑɑ 'yɪlinanɔ 'na -zɛɪ ku -yɔɔ 'yɪlinanɔ -nɪ, -we -wa 'nyɪi -yɔmɔnɔzɪɛ, -cɑn kpɛɪɛ, we -yɔ -bɑnɑ -zɔnɔvɔ 'wɔplapɪɛ. 4 Nu, amɪɑɑ 'yɪlinanɔ -zɛ kuzɔɔ 'yɪlinanɔ -we mɪɑ dɪbɪhɛ 'wɔ, we'e 'bɪvɑ lɑ. -We -wa dɪ -zɔnɔ -yɔ dɪ -dlɔɔ, mɔ 'yɪliɑ -Lagɔ 'yɪliɑ 'wɔ. 5 Zɪmɛ -Lagɔŋwɪ -wa dɪɑ -Lagɔ dɪ 'wɔ, 'sa wa nɑmɑnɪɑ wa 'dɛ 'yɪli sɑ. Wa 'lowliɑ wa zɔɑ 'nɔŋwɛ. 6 'Sa *Sala zɔɑ *Ablaamɔ 'nɔŋwɛ, 'in ɔ yɪɑ ɔ lɑ: «Nɑ -kanyɔ», 'in -slɛɛn a ka ɔ 'ŋwɪyɪɑ -zɛ, a -ka gbɔzɔnɔ lɛnɔdɑ -mɪ, -zɔgbɑ a'a nɔ nyanɔ gbɔ yabhɔgbɔɔ kɔwɛɛ.

7 Amɪɑ 'ŋwɪ 'lowliɑ 'ya, a yɪbhɛli amɪɑɑ 'ŋwɪ kɔpɑ sɑ, a -yɔ wa 'sɔɔ lɛnɔgbɔ wɛɛ 'wɔ. A yɪbhɛli we 'jɪ nɪ, wa 'nɪ lɑtɛ aɪn 'bɪhɪsɑ. A zɔbɪhɑ wɑ, -we kɑ gbɔ -wɑ, 'yɪliyɔgagɪɛ -we 'nɪɑ bɪhɔlɔdɑ -kɑ, -we -Lagɔ wɪɑɑ, 'yɪɑ wɑ yɪɑ wɛ aɪn 'bɪhɪsɑ 'ya. A -kɑ 'sɑ nɔ, -lɔ yabhɔgbɔɔ 'nɑ 'kɑ amɪɑɑ -Lagɔbɪhɔvɔ wɛɪ 'yɔɔ -kɔlɔ.

A 'yɪ dɪ -bhɔ

8 Nu, -slɛɛn, a 'dɛ wɛɛ 'yɪ dɪ -bhɔ. A kɪkɑɪ zɛ -Lagɔbɪhɛliɑ 'bɪhɪsɑ. A -kɑ nyazɪdɪ, 'in ɔ -kɑ -mɪ, ɔ tɪ ɔ 'dɛ 'wɔ 'kɪɛnyɪ ɔ -lɪbhɛyɪ 'yɪ. 9 A 'nɑ 'pali gbɔnyuu 'bɪgɔ gbɔnyuu -nɪ, a 'nɑ 'pali vɛliɛ 'bɪgɔ vɛliɛ -nɪ. Nu, a 'pali we 'bɪgɔ 'nyulɑŋwɑ wɛɪ nya. We 'gbɔ, -Lagɔ yɪɑ aɪn lɑ, ɔ 'kɑ aɪn 'nyulɑŋwɑ. 10 -Lagɔsɛbhɛ nɛɛ: «Nyɪmɛ ɔ -kɑ gbɑ ɔ 'kɑ 'pɪpɛɛ -zɔnɔ 'yɪ,

'in ɔ 'kɑ 'mɔnɑ 'wɔ -mɪ 'yɪ wɛɛ nya, gbɔnyuu 'nɑ 'tlɑɪ ɔ ŋwɛɛ -nɪ, 'in ɔ 'nɑ 'tɔbhɔlɔ yɔ -nɪ.

11 ɔ pali gbɔnyuu lɛnɔvɛ -bɪgɔ, ɔ nɔ gbɔzɔnɔ lɛ.

'In ɔ -tɑɪ 'wɔtɔtɔvɛ -dlɔɔɔ dɑ sɔ 'sɔ nya.

12 Nu, nyɪmɑ -wɑ mɪɑ tɪkɪli, Jejitapɛɛ 'yɪ mɪ wɑ -yɔ, 'in ɔ pɔlɔ wɑ -Lagɔbɪhɔvɔ wɛɪ yuk-wɪ.

'In ɔ sɔlɔɑ gbɔnyuu -lɛnɔnyɑ -yɔ 'wɔ.»

A mnazɪ lɑ, -we kɑ 'gbɔ, amɪɑɑ dɪ 'tɛɑ 'wɔ, a 'kɑ wɛ gbɑ

13 A -kɑ gbɔzɔnɔ lɛnɔdɑ -mɪ dɪ wɛɛ nya, nyɔɔ 'kɑ aɪn -yɪɑ gbɔnyuu lɛnɔɑ? 14 We -kɑ nɪ, gbɔzɔnɔvɔ lɛnɔvɛɛ 'gbɔ a mɪ sɪɑdɑ, 'mɔnɑ mɪ amɪɑɑ -nɔ nya.

«A 'nɑ nɔnɔ nyanɔ nyɪmɑ kɔwɛɛ -nɪ, 'in amɪɑɑ dɪ 'nɑ sɔmɑnɪ -nɪ.»

15 Nu, a 'yɪlɪmɑnɪ Klɪsɪ -mɔ dɪbɪhɛ 'wɔ, amɪɑɑ -Kanyɔ nya. 'In a mnazɪ lɑ 'kɔmɔvɔ, -we -gɔ amɪɑɑ dɪ 'tɛɑ 'wɔ, nyɔɔɔ nyɔɔ -kɑ aɪn lɑyɪbɪhɑ, a 'kɑ wɛ 'jɪ gbɑ ɔ -yɪɑ. 16 'In a nɔ wɛ lɛ dɪ -dlɔɔ -yɔ nyɪmɛɛ 'nɔŋwɛzɔzɔvɛ nya. Amɪɑɑ 'wɪlɔkɔvɔn -dlɔɔ -mɪ tɪkɪli, 'in -wɑ dɪɑ aɪn gbɔ 'wɪlɔ, 'in -wɑ gbɑɑ amɪɑɑ nɔnɔbɪvɔ Klɪsɪ 'wɔvɔ dɑɑ gbɔnyuu, 'in zɔ 'kɑ wɑ 'bɪhɑ. 17 We -kɑ -Lagɔɔ dɔmɑgbɔ, nɪ, a -kɑ gbɔzɔnɔ lɛnɔdɑ -mɪ, a sɪɑ, -mɔvɔ nɑnɪ 'yɪli, wɛ -zɪ a 'kɑ sɪɑ gbɔnyuu lɛnɔvɛ nya.

Sɑ Klɪsɪ sɪɑ amɪɑɑ 'gbɔ

18 Nu, Klɪsɪ 'dɛbɪhɛ -gbɔlɔ tɪlɪ 'wɔ -zakpɑ -bɪhɔgbɔɔ, gbɔnyuuu 'gbɔ. Mɔ -wɑ gbɔzɔnɔvɔ lɛnɔnyɔ, mɔ tɪɑ 'nyɪɪɪɑɑn 'gbɔ, 'in ɔ 'kɑ aɪn -Lagɔɔ -gbɛ kɔwɑ. Wɑ kɑ ɔ nyɪmɛ ku 'bɪhɑ, 'in -Lagɔ yɪɑ ɔ 'wɔbɪhɔ tɪtɪɪɛ lɔ Zuzu 'Pɔpɑ nya. 19 ɔɔ Zuzu nya ɔ mɪnɪɑ gbɔ gbɑɑ zuzunɪɑ mɪɑ -kɑsɪlɔ 'wɔ -yɪɑ. 20 Nyɪmɑ -wɑ 'nɪɑ zɪmɛ -Lagɔɔ wɛɪ 'nɔŋwɛ zɔ, dɑ -Lagɔ mɪɑ wɔdɑ dɪtɪɛ nya, bɪhɪ -wɛ nya *Nɔwɛɛ bɪhɪlɑɑ bɑtɔɔ 'wɔ, wɑ zuzu -wɑ. We bɪhɪlɑ, nyɪmɑ yɑ 'sɔ -lɛ -wɑ -gɪlɑɑ wɛɛ bɑtɔɔ 'wɔ, wɑ gbɛtɑ, mɑ 'pɔɑ 'nyu -gɔ. 21 Wɛɛ 'nyu -mɪnɪ, bɑtɪzɛɛ bɑtɪzɛɛ -wɛ sɑɑ -zɛɛn dɑ aɪn gbɔ 'wɔ, wɛ 'wɔwɪlɔ -wɑ. Wɛɛ bɑtɪzɛɛ bɑtɪzɛɛ 'nɪ pɔvɪn ku -yɔsɑsɪɛ 'nyu nya. Nu, mɔ slɔlɔɑ -Lagɔ 'bɪ -ɑ yɪɑ nɔɑ 'wɪlɔkɔvɔn -dlɔɔ nya. -Zezu Klɪsɪ kɑ 'wɔsɔ tɪtɪɪɛ lɔvɔ 'gbɔ, wɛɛ bɑtɪzɛɛ bɑtɪzɛɛ

puea ain. ²² -Zezu Klisi mnia yali, o -di - Lagoo lilisob la. -Mo o pulia 'anzi -yo senya, we -yo yalu 'tite weee 'wlu la.

4

A nu -Lagoo dumagbu le

¹ Klisi ka sia o ku zo, we 'gbu, amia kpa 'ya amiaa 'de la -moo sob. -O -ka sia o ku zo, o -yo gbonyuu ka 'yibhobhlo. ² -Sleen da, o dudu -gub pnu -tua 'wu, o 'na nono nyimaa dliwonyni -gbonyuu le -ni, o nu -Lagoo dumagbu le. ³ Cun, amia mia de, zlime a ka nyima -wa 'nia -Lago -yii dumagbu lenv. 'In a nua motnigbu le, amiaa dli nynia nyimaa -lu 'wu 'nyumee, nu bhaa ain, a lia duun, a maa bhabha, 'in a bubaa yoyolagonya titina sa. ⁴ Wa ka we -yoyi nu, a -yo wa 'so 'ni gwagwabhv -bhlo 'wu -mi, wa gbonyuu -lenve -we -zua 'wu nya. Mu subhalia wa hwegaga, we 'gbu wa velia ain. ⁵ -Lago -o mnazia la, 'in -o yia 'yliyoganya -yo tilitnyaa -yogbu 'wobhua, mo 'yu wa yia wa lenugbonya gbaa. ⁶ We 'gbu, wa yia -Lagobu gba 'debhie tilitnya -yla. Gbu -we wa nua le, da wa mia dudu -gub, 'in wa yia wa -yogbu 'wobhu we 'gbu, nyima weee 'bhisa. -Sleen, sa -Lago -gaa 'yliyog, wa 'ka 'sa 'yliyoga o Zuzu 'Pupaa sob.

A yibheli -Lagoo wlawlalu kpa sa

⁷ -Lu weee labhv bhla ka cipa. A -ze gbuyilonya -yo -guladolunya, 'in a 'ka -Lago bhuhoe mneni. ⁸ Nu, -lu weee 'yu, a kikal zε dli weee nya. Nu, zεkalie mia, gbonyii -duun we mumnia la. ⁹ A kpokpal 'lakpasu 'nanoo, a 'na 'hwuhwu -hwuhwu zo -ni. ¹⁰ -Lu -Lago 'nyea ain -bhlo -bhlo, a nonno 'nanu 'wu we nya. A -ka 'sa nuda -mi, 'in a zεa -Lagoo wlawlali 'yliyozunya -zonv. ¹¹ -O -ka gbagbiee -nu 'yi, o gba weli -Lago zva o hwee. -O -ka nyimaa 'wosatiee -nu 'yi, o nu we le 'tite -we -Lago nyea o, we nya. 'In -lu weee 'wu, -Lagoo 'hni 'ka 'ylimanu -Zezu Klisi 'wu, -Zezu -o kaa 'hnumnie -yo 'tite, -zv weee nya. *-Ameni!

Wa -ka ain 'klyie 'wopalida -mi Klisu 'gbu, a li 'muna

¹² Na 'talea -zonv, siasiee -kosu 'kadu -we yia ain ylia, 'in we 'ka ain layla, we 'na subhalu ain hwegaga -ni. 'In a 'na 'bhulu we

'wu, nee gbu -we 'na 'ka yaa ain yli 'bhisa -ni. ¹³ Sa wa sialia Klisi, wa -ka 'sa ain sialida -mi, a li 'muna. 'In zli o 'hnumnie yia 'bhlewlba, amiaa dli 'ka namanu, 'in a 'ka 'muna li. ¹⁴ Wa -ka ain veli Klisu 'hnu 'gbu, 'wototve -dlao mi amiaa -nu nya. Nu, 'hnumni -Zuzu, -Lagoo Zuzu mi ain -gub. ¹⁵ Nu, ain glaa wa 'na siali nyime yabhlogbo nyime -bhabhie klaa, 'wie -yilyie klaa, gbonyuu lenve klaa, we -yo nyime -putuu gbu 'woyligbie 'gbu -ni. ¹⁶ 'In -o -ka siada -mi, o mi Klisu -nu nyaa 'gbu, o 'na nono zv -ni, o 'pa -Lago fuo, Klisu 'hni o -gub -mumiee 'gbu.

¹⁷ Bhla -we nya gbuwobhubhue 'kaa gwedi, we ka nyini. 'In -Lagonyima -gub we yia gwedilia tia. 'In wee gbu 'wobhubhue -ka -amia -gub gwedili, sa we 'ka 'wlulapali -wa'a hwnua -Lagobu -yoo -nu nya? ¹⁸ -Lagosebhe nee:

«Nyima tiklu nu 'pupve -ka -yokamanu ni, sa we 'ka -mi gbonyuu -lenunya -yo -wa'a hwnua -Lagobu -yoo -nu nya?»

¹⁹ We 'gbu, sa -Lago 'yibhaa, -wa weee mi 'saa siada, -lu weee lalanyo -o' o 'bhulva o gbagbaweli -gub la, wa zv wa 'de o kwee. 'In wa -tu zozono lenvda.

5

Pieli zva -Lagonyima kpasu 'di

¹ Nu, -sleen -wa mia ain glaa -Lagonyima kpasu nya, ma -yla na gbaa gbu. -Ami mi 'ya -Lagonyime kpasu nya. In ka Klisu siasiee da 'yi. 'In 'hnumnie 'kadu yia 'bhlewlba, na -nu mi we glaa. 'Di -we na zva ain mu ni: ² sa 'nooluu zonyaa 'yliyozunya zva 'noolu 'yliyog, -Lagonyima -Lago 'nyea ain yoo, a zv 'sa wa 'yliyog, dli -zonv nya, we 'na -zeli -gla -ni, sa -Lago 'yibhaa we, 'sa. A 'na nono we le 'gwεzi -yiyiee 'gbu -ni. A nu we le, -guladolue nya, wa zεkaliee 'gbu. ³ Nyima -wa 'wlu -Lago palia ain la, a 'na nono wa 'nyii 'wu -ni. Amiaa gbulenu so -ze -Lagonyima -yla gbuv 'yilolue. ⁴ 'In zli bhlabhleε 'yliyozunya -Kanyo 'kadu -ka luyi, -can -kloo -we'e 'bhva 'yigula, a 'ka we 'yi.

Pieli zva -Lagonyima talva 'di

⁵ Sa -bhlokpade, nyimesia, a ti amiaa 'de 'wu 'kienyi nyima kpasu 'yu. 'In a 'de weee, a ti amiaa 'de 'wu 'kienyi, -o -ka -mi o 'ka o -libheyii zolubho nu. Nu, -Lagosebhe nee:

«Nyuma -wa ylimania wa 'de,
 -Lagɔ sɔba wa -yɔ 'wɔ,
 'in -wa tia wa 'de 'wɔ 'kienyi,
 -Lagɔ nɔa -maa zɔzɔnɔ 'wluo.»

⁶ A ti amiaa 'de 'wɔ 'kienyi -Lagɔɔ sɔ 'tite zɔ, 'in 'yli -we ɔ zɔa, we -ka nyini, ɔ 'ka ain 'ylimani. ⁷ A zɔ amiaa -yɔkpagbu weee -Lagɔ kwɛɛ. Nu, mɔ zɔa ain 'yliyɔ.

⁸ Amiaa -gv -tu ladoluda, 'in a zɔ amiaa 'de 'yliyɔ! Nu, amiaa tɔnyimɛ, *'Kuzu, mɔ 'cɛ 'pada, ηwɔ -bha -jla 'bhisa, 'wɔkɔkɔɛ nya, 'in -ɔ we 'kaa lii datahe nya. ⁹ A 'yligbe we 'yu gege dɔzɔzɔe nya. Nu, amiaa 'de -yi we 'ji, amiaa -Lagɔbhelia mnenia dɔdɔ weee -gv la, wa mɔ siada ain 'bhisa.

¹⁰ 'In a -ka sia bhla -sɛɛ nya, -Lagɔ -ɔ -wa 'nanɔ weee -kanyɔ, -ɔ laa ain, ɔ 'ηnɔmɔɛ 'nia bhloluda -ka, -we 'wɔba 'bhle -Zezu Klisi 'wɔ, a 'ka we yibheli. ɔ de yia ain -yɔmnazɔa, mɔ yia ain 'wɔtɛmanɔa, mɔ yia ain 'tite 'nyɛa, mɔ yia ain 'yligbelia gege. ¹¹ 'Tite -mɔ ɔ -nɔ nya -zɔ weee nya. *-Amɛnɔ!

'Wɔbhlo -fvsawɛli

¹² 'Sɛbhɛ na paa da ain yoo, Silivɛɛn* sɔ cɛlia we. -Amɔ 'yliya 'wɔ -Lagɔbheli tiklu yabhlo -wa. Wee 'sɛbhɛ -kibhe 'nɔ na paa ain yoo, in 'ka ain 'kɔayli 'pa, 'in in 'ka ain -yla gba nu, -Lagɔɔ wlawlalu -zɔnɔ nɔ, a kpa we la -gli.

¹³ -Lagɔnyuma mia -seli Babilɔnɔgbɛ† nɔkplɛ, -wa -Lagɔ -saa -bha ain 'bhisa, wa nɛɛ, wa -sa ain fv. 'In na 'yu Malɔkɔ nɛɛ, -mɔɔ -sa 'ya ain fv. ¹⁴ A sisali fv, a gbɔgbɛleli zɛkɔkɔhe nya.

Amia weee mia Klisi 'wɔ, 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ -tu amiaa -nɔ nya.

* 5:12 Silasi. † 5:13 Babilɔnɔ: Wlɔmɔɔ 'tɔaηɔ -wa.

'Sεbhεε 'sɔnu Piel 'paa yoo

'Sεbhεε 'sɔnu -we Piel celia, mu -wa. Piel mi -Zezuu *'bunɔnya kugbua le 'sɔɔ glaa -nyime yabhlo nya. -Lagɔnyima -yla ɔ celia 'sεbhε ni, ɔ 'ka wa -yla gba nu, wa zu wa 'de 'yliyɔ yoyogbɔɔ -slolunyaa gbεgbεin. Nu, wa 'na nɔnu yoyogbɔɔ -slolunya 'bi -ni.

Fvsaweli

1 -Ami Simɔ Piel, -ɔ -wa -Zezu *Klisu lubhononyɔ -yɔ ɔ *tietienyɔ, -ami celia da ain 'sεbhε ni 'wɔ. -Amiaa -Lagɔ -yɔ Gbɔwɔsanyɔ -Zezu Klisi mi tiklu, we 'gbɔ a yia dliɔɔɔɔɔ -zɔnu 'yi -amia 'bhisa. 2 A -yi -Lagɔ -yɔ -amiaa -Kanyɔ -Zezuu 'gbɔ, wa 'nyε ain zɔzɔnu -yɔ 'wɔtɔtɔɔ -dlɔɔ bhabha.

-Lagɔɔ -amiaa lalee -yɔ -amiaa -bhasasie

3 -Li -we -a 'kaa -ka, 'in sa -Lagɔ 'yibhaa -a -mi dɔdɔ -gɔ, -a 'ka 'sa -mi, ɔ ka we -ain 'nyε ɔ 'tite nya. -ɔ laa -ain, 'in -a 'ka ɔ 'dεε 'ηnumnie -yɔ ɔ zɔzɔnu dlili, -Lagɔɔ 'gbɔ -a yia ɔ yibheli. 4 Sanεε 'sa -Lagɔ gbaa ɔ 'ka -ain -li -zɔnu -yɔ -li 'kadɔ 'nyε. -Li -Lagɔ gbaa ɔ 'ka -ain 'nyε, -a 'yia, mu saa ain 'wieyliylie -yɔ dɔdɔgɔɔ -lii dliwɔnyinyie 'nyii 'bi. 'In we nyεa ain we se, 'in amiaa dli 'ka -Lagɔɔ dli 'bhisa -mi.

5 We 'dεε 'gbɔ, a gɔ la, a 'ka amiaa dliɔɔɔɔɔ -gɔ amiaa lenɔgbɔ -zɔnu pali, 'in a 'ka amiaa lenɔgbɔ -zɔnu -gɔ -Lagɔɔ yibhelie tiklu pali. 6 A gɔ 'ya la, a pali -Lagɔɔ yibhelie -gɔ amiaa 'dεε kpakpie tiklu, a pali amiaa 'dεε kpakpie tiklu -gɔ dlitie, 'in dlitie -gɔ a pali -bha gbɔɔ 'klɔ -gɔ zɔzɔɔ, 'in gbɔɔ 'klɔ -gɔ zɔzɔɔ -gɔ a pali -bha -Lagɔɔ -yɔlanεnie. 7 Amiaa -Lagɔɔ -yɔlanεnie -gɔ, a -yɔ amiaa -Lagɔbhelia 'yibhali -yibhali, 'in -Lagɔbheliaa 'yibha 'yibhie -gɔ, a pali -bha nyimeε zεkalie. 8 -Kwikwi -zɔnunya a 'kaa -ka mu ni, a -ka wee -kwikwi -zɔnunya -mini -ka duun, 'in we ylimania amiaa lenɔgbɔ -gɔwɔla, -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisi yibhelie 'wɔ. 9 Nu, -ɔ 'ni -kwikwinya -mini -ka, ɔ 'wɔ sa 'lɔlɔnyɔ ɔ ɔ 'yi la 'pɔpɔ, 'in sa -Lagɔ -saa ɔ gbonyii 'cin -yɔ, ɔ ka we 'wɔdlɔ.

10 We 'gbɔ, bheliain, a 'temanɔ amiaa 'de la 'ya bhabha, -Lagɔ ka ain la, 'in ɔ yia ain -bhasa, a kpa we gbɔ -kli. Nu, a -ka 'sa nɔda -mi, a 'na 'ka ci gbonyuu lɔbhli. 11 -Amiaa

-Kanyɔ -yɔ -amiaa Gbɔwɔsanyɔ -Zezu Klisi 'ηnumniege 'na 'kaa labhu, sanεε 'sa -Lagɔ 'kaa we 'yoo -kali ain -yla.

Gbɔslolue -we -wa gbɔzɔnu

12 We 'dεε 'gbɔ na yia ain ligbea, wee -li -mini 'gbɔ 'kɔmɔɔ. In -yi we 'ji nu, a -yi -li -mini, 'in -Lagɔgbɔ -zɔnu wa -slolua ain, a mi we -yɔlanεda. 13 'In, in 'yibha tenyu, in 'ka amiaa dli glusa, amia ligbeligbie nya, da in -gaa -slɔ da 'yliyɔ na ku -mini 'wɔ. 14 Nu, in -yi we 'ji dayli na bhɔa wee tɔtɔku -mini 'wɔ, sanεε -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisi -slolua 'mi we 'klɔ. 15 Nu, la na yia gɔa, 'in, in -ka tli, na 'bɔgɔ, a 'ka gbɔnya -mini ligbeda -tɔ 'kɔmɔɔ.

-Wa 'yia -Zezu Klisi 'ylilo -yɔ

16 Nu, -a 'kaa da -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisi yiyigbɔ -yɔ ɔ 'titeε gbɔ gba ain -yla, we 'ni nine wa -di 'wlukɔɔn wa 'pa, 'mu -a 'nu. Nu, -amia ka ɔ 'ylilo -yoyi -amiaa 'dεε 'yli nya. 17 -Amiaa 'yibadi Dide -Lagɔ 'paa ɔ 'ηnumnie -gɔ, 'in ɔ yia ɔ 'ylimani. -Lagɔɔ 'ηnumnie 'kadɔ 'wɔ ɔ nεε ɔ -ylaε: «-ɔ mia da na doma -yu -wa, mɔ 'wɔ na zɔa na 'mona weee.» 18 Wee weli -we 'bhɔa yali -amiaa 'de ka we 'nu, da -a -yɔ ɔ 'sɔ mia -mɔwɔlɔ -gɔgɔ 'wlu.

19 We 'dεε 'gbɔ, -amia zɔa -Lagɔgbɔɔ -falɔpanyaa weli dli -gɔ gbɔzɔnu nya. A -ka wa weli yukwli pɔlɔ, gbɔzɔnu a nɔa le. Wee weli 'wɔ sa 'napε mi -nyumada nikipise 'wɔ tiklu, 'in zli yi zli, 'in zɔkpa -zeli 'ka amiaa dli zɔ li. 20 A yibheli we 'ji tia nu, -Lagɔgbɔɔ -falɔpanyaa weli mia celi da *-Lagɔsεbhε 'wɔ, *-Lagɔgbɔɔ -falɔpanyɔ yabhlogbɔɔ 'ni mneni, ɔ 'ka we 'ji gba ɔ 'de nya. 21 Nu, nyimeε yabhlogbɔɔ 'ni cin -slɔ -Lagɔgbɔɔ -fali 'pa ɔ 'dεε dɔmagbɔ nya. Nu, Zuzu 'Pɔpa sua wa 'bhie, weli -Lagɔ zɔa wa ηwεε, 'in wa gbaa we.

2

Yoyogbɔɔ -slolunya (Zud. 4-13)

1 Bha bhlasabhla, yoyogbɔɔ -falɔpanya ka 'tla *Izlaelinyima nyidi. 'Sa -bhloo 'de yoyogbɔɔ -slolunya yia 'tlaa ain nyidi. Yoyogbɔnya mnɔnɔa nyimeε, we slolunya suaa. 'In wa 'ka 'debhie Nyimaa -Kanyɔ, -ɔ zitia wa 'wɔ, kwnεε -sa. Sanεε 'sa wa yia wa 'de lasaa slɔ. 2 Nyima -duun yia wa

'bholua, wa pounpla -gbonyaa lenve nya. Wa 'gbu, wa yia -Lagoo 'yoo -zono gla palia. ³ Wa 'gwezi dudanano 'gbu, yoyogbunya wa yia ain -slolua, 'in wa 'ka ain 'gwezi 'wlusa. 'In wa -kaslo mi lamnazida pepe we 'bi ka 'wogwle. 'In wa lasanyo 'ni 'ytaa nwoada -mi.

⁴ Nu, 'anzinya -we nua gbonyuu le, -Lago 'ni we 'woti, o ka we gboan, 'in o yia we *glukaslo 'wu viteli nikpise 'wu. -Mo o dia we la tiklu, 'in gbuwobhu yli 'ka nyini. ⁵ Nu, -Lago 'ni bhabenyi -nyima 'woti. O -lualia zezeguda, 'in 'nyu yia gbonyuu -lenonya weee lasa. -Lagoo titee gbu tiklu mia, 'mu *Nowee gbaa, 'in o 'debhlogbo -yo nyima gbeso -Lago puea. ⁶ -Lago ka *Sodomugbe -yo *-Gomolugbe lasasie -dili -kosu nya, gbu yia gbonyuu -lenonya weee yia, we 'yilolue -wa. ⁷ *Loto -wa nyime tiklu, o mia motnigbu lenonya nyidi, 'in -maa lenugbu sumania o dli, -Lago ka o pue. ⁸ Nu, o nyime tiklu o mia wa nyidi, wa -sabhebhagbu 'nyuu wa nua le, o yia -yo, 'in o nua 'kamuu, mu sumania o nyime -zono dli -weii -weii. ⁹ Sanee 'sa, Jejitape -yia nyima, -wa nea o -yola, laylagbu 'wusa sa, 'in o yia gbonyuu -lenonya so yabhlo lu ladia, 'in o 'ka wa -kaslo 'wopa gbuwobhu zli. ¹⁰ Nu, -wa nua wa 'dee yicee dumagbu le, 'in wa nyea -Lagoo wa 'wlulapue 'wu, 'ma -Lago yia -kaslo 'wopaa yia tia.

Waa yoyogbu -slolunya 'teyliyo, 'in wa ylimania wa 'de. Wa'a zo yalu 'hnumnunya 'nonye, 'in wa velia -maa. ¹¹ 'Anzinya ka 'dee lateo -yo 'tite -zia yoyogbu -slolunya 'wu, -muunya'a dili yalu 'hnumnunya gbu 'wlu la, Jejitape 'yu, 'in we'e veli wa. ¹² 'In waa nyima -mani velia -lu wa'a 'nua 'wola. Nyime zuzu slolua wa 'yoo da. Wa 'wlo -fliinuma 'nia 'ylimna, -we we gwalia, wa 'ka we kpa, 'in wa 'ka we 'bhaa gbu -wa. 'Bhaa wa yia wa -fliinuma 'bhisa. ¹³ Sanee 'sa wa yia sia, sa wa sialia nyima talba. We nani wa dudu wa 'ka wa dumagbu 'nyii lenv zli beblee. Da wa -yo ain 'so -ka amiaa 'feti -sada -mi, 'in wa nua ain -dawli 'wu. Wa amiaa nyidi -mimie mia, pounplagbu -yo zobhaligbu -wa. ¹⁴ Nu, nyima -putuu -budu 'wodi -lubho wa kaa. Gbonyuu'u -lobeli wa -gba, nyima -wa yalva 'wu 'in wa

salia -bha -maa la. 'Gwezi 'yiyie -bhlogbo wa dli nymia 'wu. We 'gbu -Lagoo me mia wa -gu! ¹⁵ Wa ka 'yloogbu -zono -gu 'bhu, 'in wa yia wa 'de mnono. 'In wa yia Bozoo 'yu *-Balamuu 'yoo bhli. -Moo 'yibha bhaa gbonyuuu 'penigwezi. ¹⁶ Nu, -Lago ka -Balamu gbu -yla lapali, o 'ni o 'nonye zuu 'gbu. -Sokofali nwon -we'e gbaa, 'in we yia o -yla nyime weli gba. 'In we yia -Balamu, o -wa -Lagobuu -falpanyo, o gbokpugbu lenve 'yigbeli.

¹⁷ Waa yoyogbu -slolunya 'wlo sa 'nyuu 'wlukua mna, 'in wa 'wlo yalupa -pipe 'kadu mi 'suda. -Lago ka wa 'bi lazv nikpise -dlugba tliitlii 'wu. ¹⁸ Wa 'dee 'ylimani -gbokpanya wa gbaa, 'in nyima -wa 'bhua 'lulolu gbonyii lenonya nyidi, 'in wa salia -maa 'yloogbu la, wa yicee dumagbonyaa lenve -yo wa motnigbu lenve nya. ¹⁹ Wa nee -maa -yiae: «Amiaa 'de -yla a yia -tua.» -Zugba wa 'de mi lenugbu cin saa wa la, we gali nya. Nu, nyime lenugbu -zilia o nywe la, we gaylo o -mia.

²⁰ Nu, nyima -wa -ka dudu -guu pounplagbu lobhu, -amiaa -Kanyo -yo -amiaa Gbuwsanyo -Zezu Klisu yibheliee 'gbu, 'in -muu 'bigu, wa -ka wa 'de 'yitide, -muu -ka wa lu, wa 'wobhlolu -kwikwi nyumania 'yli, 'in we zia we tianu. ²¹ Wa ka 'yoo tiklu yibheli, 'in -Lagoo tite wa -slolua wa, wa yia we -bligpali. Nu, wa 'ni yaa wee 'yoo tiklu yibheli, -muu nani 'yli wa -nu nya. ²² -We yia wa, mu slolua we nu, -we gbuu nine ni gbaa gbuzono -wa:

«-We gwu gwezea 'mu we lia lu.»

'In

«-Bobo -we wa budoa, plapli we mni 'yaa dlilia.»

3

Lv-Zezu yia yia

¹ Na jijli -talea, 'sebhe 'sono na paa da ain yoo. We 'de 'so nukple, amiaa dli na saa glu, amiaa -guladolue nya, 'in amiaa 'wlukoon lapopali so 'ka -mi tiklu. ² Nu, weli -Lagobuu -mowlo -falpanya gbaa zlime, amiaa dli -tu we -gu. We -yo Nyimaa -Kanyo -yo Gbuwsanyoo tite, tietienya -slolua ain.

³ A yibheli we 'ji gbu weee 'yu nu, 'wobhloluyliunya 'wu, nyimaa glapaliya

yia 'tlaa, wa 'dɛɛ domagbu 'nyii lɛnɔe nya. 'In wa 'ka aɪn gla pali. ⁴ 'In wa gbaɛ: «ɔ nɛɛ lɔ ɔ yia yia, we 'nɪ mɔv? Gbɔzɔnɔ -wa, da ɔ mia? -Amɪaa didea ka tɪ 'bɪ ka 'wɔgwɛ, 'in sa -li mia dɔdɔv gwɛdɪlɪda 'cɪn, 'sa -bhlokpade we mia!» ⁵ 'Dɛɛ 'yibadɪ waa nyɪma dɪvɔ gbɔnya -mɪnɪ 'wɔ, nɪ, -Lagɔ -laa yalɪ la ɔ wɛɪ nya, we 'bɪ ka 'wɔgwɛ. 'Nyu lɔ dɔdɔ 'tlaa, 'in 'nyu nya ɔ nɔa we lɛ. ⁶ 'In -bhlokpade zezeguda lɔa, wee 'nyu yea tɪa -dɔdɔ -gɔ, 'in we yia we lasa. ⁷ Wee -Lagɔwɛɪ -bhlokpade zɔvɔ bhla -mɪnɪ yalɪ -yɔ dɔdɔ la, we 'ka gbɔnyuu -lɛnɔnyaa -yɔgbɔ 'wɔbhu bhla -yɔ wa lasa bhla yɪ. Wee bhla -bhloo 'dɛ nya -kosu 'kadɔ yia wee yalɪ -yɔ dɔdɔ lasaa.

⁸ 'In na jijli -talea, -lu -we a 'na 'kaa 'wɔdɪlɔ mɔ nɪ: nɪ, Jɛjɪtapɛɛ -gbɛ, 'yɪ -bhlo 'wɪlɔ -zɔv 'wɪlɔ gbu, 'in zɔv 'wɪlɔ gbu 'wɪlɔ 'yɪ -bhlo. ⁹ Jɛjɪtapɛɛ kpeke gbɔ ɔ gbaaa lɛnɔe nya, sa nyɪma tɔlɔvɔ pɔpalia we 'wlukɔvɔn la 'sa. 'In dɪtɪɛ ɔ kaa amɪaa gbɛgbɛɪn. Nɪ, ɔ 'nɪ 'yɪbha nyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'bhɔ la, ɔ 'yɪbha nyɪma weee dɪ 'bhɪtɪ.

¹⁰ Sa 'wɪenyɔ tɪlɪa nyɪmɛ, 'sa Nyɪmaa -Kanyɔ yia yia. Wee 'yɪ nya yalɪ yia labhɔvɔ -jɪjɪ 'kadɔ nya, 'in -kosu 'ka yalɪ -li -sɪɛ. 'In dɔdɔ -yɔ we -gɔ -lu weee 'ka labhɔ. ¹¹ Nɪ, la wee -li weee -mɪnɪ yia 'bhɔvɔ saa 'gbɔ, -we a 'kaa lɛnɔ, a 'nɔ we 'wɔla 'nanɔvɔ! Amɪaa nɔnɔbhɔ -mɪ -mɔwɪlɔda, 'in a nɛ -Lagɔ -yɔla. ¹² A wɔ -Lagɔɔ yiyɪyɪ, 'in a gɔ la sɔ weee lɔ, 'in wee 'yɪ 'ka nɪnɪ dayɪ. Wee 'yɪ nya -kosu yia yalɪ lasaa, 'in yalɪ -li weee 'ka nyanɔ -kosuu slo kwɛɛ. ¹³ 'In -Lagɔ nɛɛ: yalɪ lolu -yɔ dɔdɔ -lolu -we -gɔ tɪklɪmɪmɪɛ mia, 'mɔ ɔ yia wɪlaa, 'in 'mɔ -amɪa mia wɔda.

¹⁴ Na jijli -talea, -we ka gbɔ -wa, a -ka 'yɪ -mɪnɪ wɔda -mɪ, a gɔ la, a 'ka -mɔwɪlɔ, gbɔnyuu 'na -mɪnɪ aɪn kwɛyɪ -nɪ -Lagɔ 'yu, 'in 'wɔtɔtɔvɛ -dlɔɔ 'ka a -yɔ ɔ 'sɔ nyɪdɪ -mɪ. ¹⁵ A zɔ we 'wlukɔvɔn nɪ, -amɪaa -Kanyɔɔ dɪtɪɛ -wa -amɪaa puepue. 'Mɔ -amɪaa bhɛɪ -zɔnɔ *Pɔlɔ cɛɪa aɪn 'wɔ, gbɔyɪlo -Lagɔ 'nyɛa ɔ, we nya. ¹⁶ 'Mɔ ɔ cɛɪa ɔ 'sɛbhɛ weee 'wɔ, da ɔ gbaa wee gbɔ -mɪnɪ daa. -Mɔ we nɔkplɛ wɛɪ tɔlɔvɔ 'wɔlanɔvɛ 'tɛ. Titinanya -wa 'nɪa -Lagɔ -yɪ 'nanɔvɔ, -maa kamanɪa wee wɛɪ 'jɪ 'wɔ. Sa wa nɔa -Lagɔwɛɪ, datɔlɔvɔ 'sa. Sanɛɛ 'sa wa saa wa 'dɛ la.

¹⁷ 'In amɪa, na jijli -talea, -slɛɛn a -yɪ gbɔnya -mɪnɪ 'gbɔ, a zɔ amɪaa 'dɛ 'yɪyɔ, nyɪma 'nyii palɪa -Lagɔ -blɪgɔ, wa yɪ aɪn mɔnɔvɔ. 'In a 'ka 'yɪlɪgbɛda -tɔ gege amɪaa dlɪzɔzɔvɛ 'wɔ. ¹⁸ 'In a -tɔ 'yɪlɪmanɪda -amɪaa -Kanyɔ -yɔ -amɪaa Gbɔwɔsanyɔ -Zɛzu Klɪsu 'nanɪ -yɔ ɔ yɪbhɛɪɛ 'wɔ. ɔ 'ɪnɪ mɪnɪ dɛslɛɛn -yɔ 'yɪ weee nya!

*-Amɛnɪ!

Tia -sεbhε Zaan 'paa yoo

*Zaan ɔ cεlia -Zezuu -gugbu, mɔ -bhlokpade cεlia 'sεbhε ni. -Lagɔnyuma -yla ɔ cεlia 'sεbhε mia da ɔ 'ka wa -yla gba nu, wa zu wa 'dε 'yliyɔ yoyogbu -slolunyaa gbεgbεin. -We ka gbu-wa, -maa 'yibha -maa 'ka wa -dawli 'wɔnu. ɔ nεε nu, -Lagɔnyuma -ka zεkikalida -mi, 'in wa -ka -Lagɔ tite 'nɔɔwe zɔda -mi, wa mneni wa 'ka we 'jiyibheli nu, wa mi -Lagɔ 'yua nya.

Weli-we nyεa nyime 'yliyɔgagie

1 Weli -we nyεa nyime 'yliyɔgagie, we -gugbu -a cεlia ain 'wɔ. Nu, da -Lagɔ 'nia -slɔ -lu weee lala, we mi la. Wee Weli mia da ni, -a ka we 'nu, -a ka we -yɔyi -amiaa 'yli 'sɔ nya. -A ka we yla, 'in -amiaa sɔ yia we kwεzi. 2 Nu, wee 'yliyɔgagie 'wlɔa 'bhle, -a ka we -yɔyi. We gbɔdayinya -a -mia. 'Yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka, -we -yɔ -amiaa Dide -Lagɔ 'sɔ mia, -mɔɔ ka we -ain 'klɔslolu. Wee 'yliyɔgagieε gbu -a gbaa ain -yla. 3 Nu, -we -a 'yia -yɔ, -we -a 'nɔa, we gbu -a gbaa ain -yla, a -yɔ -ain 'sɔ 'ka dli -bhlo -ka. We -ka 'sa -mi ni, -a 'dε weee 'ka dli -bhlo -ka, -a -yɔ Dide -Lagɔ -yɔ ɔ 'Yu -Zezu *Klisi 'sɔ. 4 Nu, 'mɔ -a cεlia ain 'wɔ, 'in -amiaa 'mɔna 'ka gba.

-A nɔ zli 'klɔ

5 Gbu -we -a 'nɔa -Zezu Klisi nweε, 'in -a mia ain -yla gbada, mɔ mia da: -Lagɔ mi zli nya, 'in nikpise 'ni ɔ 'wɔ -mi -gba. 6 -A -ka gba nu, -a -yɔ -Lagɔ 'sɔ ka dli -bhlo, -zugba -a nɔ nikpise 'wɔ, yo -a kaa, 'in gbuzɔnu 'ni -amiaa lenugbu 'wɔ -mi. 7 Nu, -Lagɔ mi zli 'klɔ 'gbu, -a -ka zli 'klɔ nɔ, -zugba -a -yɔ -amiaa -lima 'sɔ ka dli -bhlo, 'in ɔ 'Yu -Zezuu 'pɔn wɔlɔa -ain -yɔ -amiaa gbonyuu weee gbεgbεin.

8 -A -ka gba nu, -a'a nɔ gbonyuu ε, -amiaa 'dε -a nɔa -dawli 'wɔ, 'in gbuzɔnu 'ni -ain 'wɔ -mi. 9 -Lagɔ mi tikli, 'in -we ɔ -ka gba, 'mɔ ɔ nɔa ε. We 'dεε 'gbu -a -ka -amiaa gbonyii ɔ -yla gba, 'in ɔ tia -amiaa gbonyii 'wɔ. 'In ɔ wɔlɔa -ain -yɔ, -we weee 'nia tikli -mi, we gbεgbεin. 10 -A -ka gba nu, -a 'ni gbonyuu

lenɔ, yokanyɔ -a -zεlia ɔ, 'in ɔ weli 'ni -ain 'wɔ -mi.

2

1 Na 'ylaashɩ, a yi gbonyuu lenɔ 'gbu na cεlia ain 'sεbhε ni 'wɔ. Nu, we -ka nu, nyime yabhlo ka gbonyuu lenɔ ni, -a ka 'wɔplalinyɔ Dide 'yu, mɔ -wa -Zezu Klisi, nyime tikli. 2 ɔmɔ mia, ɔ ka ɔ 'dε wla -amiaa 'slaka nya -Lagɔ 'ka -amiaa gbonyii 'wɔti. We 'ni -amiaa -bhlogbɔɔ gbonyii ɔ 'ka 'wɔti, nu, dɔdɔgbu -nyima weee gbonyii ɔ 'kaa 'wɔti.

-A -kali -amiaa bheliaa zε

3 -A -ka -Lagɔ tite 'nɔɔwe zɔda -mi, -a mi we -gu nu, -a -yi ɔ. 4 Nyime ɔ -ka gba nu, ɔ -yi -Lagɔ, 'in -zugba ɔ ɔ zɔ ɔ tite 'nɔɔwe, yokanyɔ -mɔɔ -mia, 'in gbuzɔnu 'ni -mɔɔ 'wɔ -mi. 5 We 'ni -mɔɔ ni, ɔ -ka ɔ weli 'nɔɔwe zu, -Lagɔ zεε 'dεbhie -mɔɔ -kalia we 'ka gba. Sa -a 'kaa we 'jiyibheli nu, -a mi -Lagɔ 'wɔ, mɔ ni: 6 nyime ɔ -ka gba ɔ mi -Lagɔ 'wɔ, sa -Zezu nɔa, ɔ nɔ 'sa.

7 Na bhelia -zɔnu, -we in cεlia ain 'wɔ, we 'ni tite lolu, nu, tite sɔa -wa, 'in we -yɔ ain 'sɔ mi we gwedɩda. Wee tite sɔa mia, weli -we a 'nɔa, mɔ -wa. 8 We mi 'sa 'bhie, tite lolu in cεlia ain 'wɔ. Sa wee tite mia gbuzɔnu nya -Zezu -yɔ ain 'wɔ, wa mneni wa 'ka we -yɔyi. Nu, nikpise mi mnɩda, 'in zlu 'zayli mi lɩda pepe.

9 -ɔ -ka gba nu, ɔ mi zli 'klɔ nɔda, -zugba ɔ nyε ɔ bheli 'wɔ, ɔ nyime mia, ɔ mi -slɔ nikpise 'wɔ. 10 -ɔ -ka ɔ bheli zεkali, ɔ mi zli 'wɔ. -We 'kaa ɔ labhli, we 'ni ɔ 'wɔ -mi.* 11 Nyime ɔ nyεa ɔ bheli 'wɔ, ɔ mi nikpise 'wɔ. Nikpise 'wɔ ɔ nɔa. Mɔ ɔ mia mnɩda, ɔ 'ni -bha da -yi, nikpise ka ɔ 'lɔlɔ 'gbu.

A 'na zvlɔ dɔdɔgbu dli -gv -ni

12 Na 'ylaashɩ, -we ka 'gbu na cεlia ain 'wɔ, mɔ -wa nu, -Lagɔ ka amiaa gbonyii 'wɔti -Zezuu 'gbu. 13 Na didea, -we ka 'gbu na cεlia ain 'wɔ, mɔ -wa nu, ɔ mi bhaa -bha da -lu 'kaa gwedɩ, a -yi ɔ. Nyimesia, -we ka 'gbu na cεlia ain 'wɔ, mɔ -wa nu, a ka gbonyuuu dide lu. 14 Na 'ylaashɩ, a -yi Dideε 'gbu, na cεlia ain 'wɔ. Didea, ɔ mia we gwedɩda, a -yi ɔ, we 'gbu na cεlia ain 'wɔ. Nyimesia, a 'tε la, -Lagɔweli mi ain 'wɔ, a ka gbonyuuu dide lu, we 'gbu na cεlia ain 'wɔ.

* 2:10 We 'ji yabhlo ni: -we 'kaa ɔ bheli labhli, we 'ni ɔ 'wɔ -mi. We 'jii 'sɔnu ni: -we 'kaa ɔ labhli, we 'ni we 'wɔ -mi.

15 A 'na -kali dɔdɔv zε -nɪ. A 'na -kali dɔdɔgɔlu yabhlogbɔɔ zε -nɪ. Nyɪmε -ɔ -ka dɔdɔgɔluu zεkali, ɔ 'nɪ Dide -Lagɔɔ zεkali. 16 -Lu weee mɪa dɔdɔgɔ, mɔ nɪ: nyɪmε dɪwɔnyɪnɪli 'nyii klaa, nyɪma -wa yɪa -lu -yɔ, 'ɪn we 'tɔ bhaa wa klaa, we -yɔ nyɪma -wa yɪmanɪa wa 'dε wa 'ɲɪmɪee 'gbɔ. Wee -li mɪa dε, we'e 'bhɔ Dide -Lagɔɔ -gbε, dɔdɔgɔ we bhɔa. 17 A yɪbheli we 'jɪ nɪ, dɔdɔ mɪ 'plɪda, we -yɔ nyɪmaa dɪwɔnyɪnɪli. Nɪ, nyɪmε -ɔ nɔa -Lagɔɔ dɔmagbɔ lε, ɔ 'yɪlyɔgagɪε 'nɪ bhloluda -ka.

Klɪsu tɔnyɪmε

18 Na 'yɪlaasɪ, dɔdɔv bhɪa bhɪa ka ɔɪpa. A ka 'nɔ nɪ, Klɪsu tɔnyɪmε mɪ yɪda. 'ɪn -slɛɛn, Klɪsu tɔnyɪmaa -zɔ ka yɪ, we 'dεε 'gbɔ, -a -yɪ we 'jɪ nɪ, dɔdɔv bhɪa bhɪa ka ɔɪpa. 19 Waa nyɪma mɪa, -aɪn glaa wa 'bhɔa. Nɪ, wa 'nɪ -amɪaa lɔnyɪma nya -mɪ. We -ka yaa nɪ, -amɪaa lɔnyɪma wa -mɪ, -zugba wa ka -aɪn glaa -tɔ. Wa jlajle slɔlua sa 'vayɪ nɪ, wa 'yabhlogbɔɔ 'nɪ -amɪaa lɔnyɪmε nya -mɪ.

20 -Mɔmɔ -ka amɪaa, -Zezu Klɪsɪ ka aɪn Zuzu 'Pɔpa 'nyε. We 'dεε 'gbɔ a 'dε weee -yɪ gbɔzɔnɔ. 21 We 'nɪ nɪ, a 'nɪ gbɔzɔnɔ -yɪi 'gbɔ, ɪn yɪ aɪn 'wɔɔɛɪ. Nɪ, a -yɪ gbɔzɔnɔ, 'ɪn a -yɪ we 'jɪ nɪ, gbɔzɔnɔ'ɔ gwali yoo 'gbɔ na ɔɪa aɪn 'wɔ.

22 Nyɔɔ -wa yokanyɔa? Nyɪmε -ɔ gbaa nɪ, -Zezu 'nɪ *-Lagɔɔ -Bhasanyɔ nya -mɪ, mɔ -wa yokanyɔ, mɔ -wa Klɪsu tɔnyɪmε. 'ɪn ɔ 'nɪ Dide -Lagɔ -yɔ ɔ 'Yuu gbɔ -yɔɲwɪnɪ. 23 Nyɔɔ nyɔɔ 'nɪ ɔ 'Yɪ -Zezuu gbɔ -yɔɲwɪnɪ, Dide -Lagɔɔ gbɔ ɔ 'nɪ 'yaa -yɔɲwɪnɪ. -ɔ -ka ɔ 'Yuu gbɔ -yɔɲwɪnɪ, Dide -Lagɔɔ gbɔ ɔ ɲwɪnɪ 'yaa -yɔ. 24 We 'dεε 'gbɔ, wɛɪ -we a 'nɔa we gwedɪda, we -tɔ aɪn dɪ zɔ. We -ka 'sa -mɪ, 'ɪn a tɔa -Lagɔ -yɔ ɔ 'Yɪ 'sɔ 'wɔ. 25 -We ka wɛɪ -Zezu wɪaa, mɔ -wa nɪ, 'yɪlyɔgagɪε -we 'nɪa bhloluda -ka, 'mɔ ɔ yɪa -aɪn 'nyεa.

26 -Wa 'yɪbhaa wa 'ka aɪn -dawɪli 'wɔnɔ, wa 'gbɔ ɪn yɪa aɪn gbɔ nɪ 'wɔɔɛɪ. 27 Amɪa mɪa, -Zezu Klɪsɪ ka aɪn Zuzu 'Pɔpa 'nyε, 'ɪn we -dɪɪ aɪn 'wɔɪa. -Slɛɛn, a 'nɪ gbɔslɔlɔnyaa gbɔ -ka. Nɪ, ɔɔ Zuzu slɔlua aɪn gbɔ weee, 'ɪn gbɔ ɔ slɔlua aɪn, we mɪ gbɔzɔnɔ nya, we 'nɪ yɔ. We 'dεε 'gbɔ, a -tɔ Klɪsɪ 'wɔ, sa ɔɔ Zuzu -slɔlua we aɪn 'bhɪsa.

28 Cɪn, na 'yɪlaasɪ, a -tɔ Klɪsɪ 'wɔ, 'ɪn zɪ ɔ -ka yɪ nɪ, -amɪaa dɪ 'ka 'wɔtε, -mɔv yɪ 'wɔ nɪ, zɔ 'bha -aɪn ɔ 'yɪ -mɔv zɪ.

-Lagɔɔ 'yua

29 A -yɪ we 'jɪ nɪ, Klɪsɪ mɪ tɪklɪ, we 'dεε 'gbɔ a mneni a 'ka 'ya we 'jɪyɪbheli nɪ, nyɪmε -ɔ nɔa gbɔ tɪklɪ lε, ɔ mɪ -Lagɔɔ 'yɪ nɪa.

3

1 A yɪa, Dide -Lagɔ 'nɪ -amɪaa zεkali -sε! ɔ ka 'dεbhɪe -aɪn la ɔ 'yua. Nɪ, gbɔzɔnɔ -wa, ɔ 'yua -a -mɪa. -We ka 'gbɔ dɔdɔgɔ -nyɪma 'nɪa -aɪn -yɪ -Lagɔɔ 'yua nya, mɔ -wa nɪ, wa 'nɪ -Lagɔɔ 'dε -yɪ. 2 Na bhelia -zɔnɔ -wa ka zε ɪn -kali, -slɛɛn, -a mɪ -Lagɔɔ 'yua nya, 'ɪn -we -a 'kaa -zε, we mɪ zɪzɛda. -A -yɪ we 'jɪ nɪ, Klɪsɪ -ka yɪ nɪ, sa ɔ mɪa, 'sa -a yɪa -mɪa, -we ka gbɔ -wa, -yɔ -a yɪa ɔ 'yɪa sa -gwɪ. 3 Nyɪmε -ɔ ka dɪ 'tε 'saa Klɪsɪ -gɔ 'wɔ, sa Klɪsɪ mɪa -mɔwɔɔda, 'sa ɔ yɪa -mɔwɔɔda -tɔa.

4 Nyɪmε -ɔ nɔa gbɔnyuu lε, -Lagɔ -yɔ -mɔɔ -sɔɔba 'wɔ. Nɪ, gbɔnyuuu lɛnɔvɛ mɪa, -Lagɔɔ -yɔwɔsɔɔvɛ -wa. 5 Nɪ, a -yɪ we 'jɪ nɪ, -Zezu Klɪsɪ ka yɪ ɔ 'ka nyɪmaa gbɔnyuu lamumɪ, 'ɪn gbɔnyuu 'nɪ ɔ 'wɔ -mɪ. 6 Nyɪmε -ɔ -ka -Zezu 'wɔ -mɪ, ɔ'ɔ -tɔ gbɔnyuu lɛnɔda. -ɔ tɔa gbɔnyuu lɛnɔda, -mɔɔ 'nɪ ɔ 'yɪ, -mɔɔ 'nɪ ɔ -yɪ.

7 Na 'yɪlaasɪ, nyɪmε 'na nɔnɔ aɪn -dawɪli 'wɔ -nɪ. Nyɪmε -ɔ nɔa gbɔ tɪklɪ lε, sa -Zezu mɪa tɪklɪ, 'sa ɔ mɪa tɪklɪ. 8 Nyɪmε -ɔ nɔa gbɔnyuu lε, ɔ mɪ *'Kuzuu -nɔ nya. -We ka gbɔ -wa, we 'ka we gwedɪɪda 'bhɔ, 'Kuzu mɪ gbɔnyuu lɛnɔda. Nɪ, -we ka 'gbɔ -Lagɔɔ 'Yɪ yɪa yɪ, mɔ -wa nɪ, ɔ 'ka 'Kuzuu lɛnɔgbɔ lasa.

9 -Wa weee mɪa -Lagɔɔ 'yua nya, wa'a -tɔ -slɛɛn gbɔnyuu lɛnɔda, -we ka gbɔ -wa, -Lagɔɔ 'yɪlyɔgagɪε mɪ wa 'wɔ. Wa mɪ -Lagɔɔ 'yua nyaa 'gbɔ, wa 'nɪ mneni wa 'ka gbɔnyuu lɛnɔda -tɔ. 10 Sa wa sɪsɪa -Lagɔɔ 'yua -yɔ 'Kuzuu 'yua 'wɔ, mɔ nɪ: nyɪma -wa'a nɔa gbɔ tɪklɪ lε, 'ɪn nyɪma -wa 'nɪa wa bheliaa zεkali, waa nyɪma mɪa, wa 'nɪ -Lagɔɔ 'yua nya -mɪ.

-A kɪkali zε

11 Cɪn, wɛɪ a 'nɔa we gwedɪɪda, mɔ nɪ: -a kɪkali zε. 12 -A 'na -mɪ -nɪ *Kaɛn 'bhɪsa -nɪ, -ɔ mɪa gbɔnyuuu didee -nɔ nya, 'ɪn ɔ yɪa ɔ bheli 'bha. -We ka 'gbɔ ɔ yɪa -mɔɔ 'bha, mɔ -wa nɪ, ɔ lɛnɔgbɔ -nyu 'yɪ, -zugba ɔ bheli nɔa gbɔ tɪklɪ lε.

13 Bheliaɪn, dɔdɔgɔ -nyɪma -ka aɪn 'wɔnyɛda -mɪ, we 'na sɔbhɪaɪn aɪn ɲwεgaga -nɪ. 14 -Amɪa, -a kɪkali zεε 'gbɔ, -a -yɪ we 'jɪ nɪ,

-a ka yaa tli, 'in -a yia 'yliyogagie 'woplili. - Wa'a kikalaa ze, tithie 'wu-maa toa. ¹⁵Nyime -o nyaa o bheli 'wu, nyimebhanyo o -mia, 'in a -yi we 'ji nu, 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka, we 'ni nyimebhanyo yabhlogbo 'wu -mi. ¹⁶Sa -a 'kaa nyimaa zekali, -a ka -sleen we yibheli. -Zezu Klisi ka o 'yliyogagie wla -amiaa 'gbu. We 'dεε 'gbu, -a wla -amiaa 'yliyogagie -amiaa bheliaa 'gbu. ¹⁷We -ka 'sa -mi, nyime 'ka 'ylile -ka, 'in o bheli 'ka gbu 'yi, 'in o 'ka -moo -yo nukple 'wokla, wa 'ni mnene wa 'ka gba nu, -Lagoo zekalie mi oo nyime 'wu. ¹⁸'Ylaashi, a 'na kikalaa ze nwee la -yo gbagbaweli 'dekpuu 'wu -ni. A kikalaa ze gbuzonu sa amiaa lenugbu 'wu. ¹⁹Wee gbu ni 'wu, -a -yi we 'ji nu, -a mi gbuzonu 'yoo -gu, 'in -amiaa dli pia la -Lago 'yu. ²⁰We -ka nu, -amiaa dli ka -ain gbu dli, -a -yi we 'ji nu, -Lago 'yil o -zi -amiaa dli, 'in o -yi gbu weee.

²¹Nu, na bhelia -zonu, -amiaa dli 'ni -ain gbu dli ni, 'in -a yia -Lago 'yu kaloo nya, ²²'in -we weee -a -ka o -zlali, 'nye o nyaa we -ain. -We ka gbu -wa, o titenya -a zua 'nonye, 'in -a nua o dudunanoo gbu le. ²³O tite ni: -a zu o 'Yu -Zezu Klisi dli -gu, 'in -a kikalaa ze, sa Klisi gbaa, we solv. ²⁴-o -ka -Lagoo titenya 'nonye zu, o mi -Lago 'wu, 'in -Lago mi o 'wu. Nu, -Lago ka -ain o Zuzu 'nye, we 'dεε 'gbu -a -yi we 'ji nu, o mi -ain 'wu.

4

A sisali-Lagoo Zuzu -yo yoyo -zuzu 'wu

¹Na bhelia -zonu, -wa -ka gba nu, wa ka -Lagoo Zuzu 'wu, -a 'na zolv wa 'de weee dli -gu -ni. Yoyogbuu -falipanya duun mnene da weee la. We 'dεε 'gbu a yla wa 'de weee la, 'in -wa -ka -Lagoo Zuzu 'wu -ka, a 'ka we 'jiyibheli. ²Sa a 'kaa -Lagoo Zuzu yibheli, mu ni: -wa weee gbaa nu, -Zezu Klisi ka yice 'wu yili, wa ka -Lagoo Zuzu 'wu. ³-Wa wee'e gba 'saa, wa 'ni -Lagoo Zuzu 'wu -ka. Zuzu -we mia wa 'wu, Klisi tonyime -nu -wa. A ka 'nu nu, yia we yia, 'in -sleen, we mi dudu -gu.

⁴Cun, amia na 'ylaashi, a mi -Lagoo -nu nya. A ka yoyogbuu -falipanya lu. -We ka gbu -wa, Zuzu -o mia ain 'wu, o -zi -we pia dudu -nyima 'wlulaa -nu. ⁵Wamia mi dudu -nyima nya, 'in wa gbaa dudu

-nyimaa gbugba solv. We 'dεε 'gbu dudu -nyima pulva wa yukwli. ⁶Nu, -amia mia, -a mi -Lagoo -nu nya. Nyime -o -yia -Lago, mo pulva -ain yukwli. 'In -momo 'nia -Lagoo -nu nya -mi, -moo salia -ain yukwli -gola. Wee gbu ni -gu -a sisalia gbuzonu -Zuzu -yo yoyo -zuzu 'wu.

-Lago mi zekalie nya

⁷Na bhelia -zonu, -a kikalaa ze, -we ka gbu -wa, zekalie mia, -Lagoo -gbe we bhua. -Wa weee -ka zekalidli -ka, -Lagoo 'yua wa -mia, 'in wa -yi -Lago. ⁸-Wa 'ni zekalidli -ka, wa 'ni -Lago -yi, -we ka gbu -wa, -Lago mi zekalie nya. ⁹Sa -Lago -slolua -ain nu, o -kali -amiaa ze, mu ni: o ka o 'Yu yabhlogbo tie dudu -gu -a 'ka 'yliyogagie 'yi -moo gbegein.

¹⁰Zekalie mia, we 'ni nu, -amia -kali -Lagoo ze. Nu, -Lago -kalia -amiaa ze, 'in o yia o 'Yu tie, -moo 'ka -moo 'de wla 'slaka nya, 'in -Lago 'ka -amiaa gbonyii 'woti.

¹¹Na bhelia -zonu, -Lago -ka 'sa -amiaa zekali ni, we mi nu, -a kikalaa ze. ¹²Nu, nyime yabhlogbo 'ni -slv -Lago 'yi. -A -ka zekikalii, -zugba -Lago mi -ain 'wu, 'in o zekalie ka gba -ain 'wu. ¹³Sa -a yibhelia we 'ji nu, -a mi -Lago 'wu, 'in -Lago mi -ain 'wu, mu ni: o ka -ain o Zuzu 'nye. ¹⁴'In -a ka -Lagoo 'Yu 'yi. Dide -Lago ka o 'Yu tie -moo 'ka dudu -nyima gbu 'wusa. Nu, -amia ka we da 'yi, 'in we gbudayiweli -a mia da gbada. ¹⁵Nyime -ka gba nu, -Zezu mi -Lagoo 'Yu nya, -Lago mi -moo 'wu, 'in -moo mi -Lago 'wu. ¹⁶'In sa -Lago -kalia -amiaa ze, -a -yi -moo, 'in -amiaa dli mi we -gu. -Lago mi zekalie nya. -o -ka zekalidli -ka, o mi -Lago 'wu, 'in -Lago mi o 'wu. ¹⁷-We slolua nu, -Lagoo zekalie ka gba -ain 'wu, mu ni: -Lagoo gbuwobhu zli, dli -a yia 'temania o 'yu, -we ka gbu -wa, sa -Zezu Klisi mia, 'sa -amia mia dudu ni -gu. ¹⁸Nyime -ka zekalidli -ka, o'o nu nyanoo. Nu, zekalidli -we gbaa, mu vua nyanodli. Nyime -ka nyanodli -ka, we 'wlv sa nu, -Lago dli o gbu. We -ka 'sa -mi, o nua nyanoo, -moo zekalie 'ni gba.

¹⁹-Amia mia, -a ka zekalidli. -We ka gbu -wa, -Lago -kalia -amiaa ze tia. ²⁰Nyime -ka gba nu, o -kali -Lagoo ze, 'in o -ka o bheli 'wonye, yokanyo -moo -mia. Gbuzonu -wa, nyime 'ni o bheli -o o yia -yoo zekali, o 'ni mnene o 'ka -Lago -o'o 'yia -yoo zekali. ²¹Nu,

tite -we -Lagɔ 'nyɛa -ain, mu ni: nyimɛ ɔ -ka -Lagɔ zɛkali, we mi nu, ɔ -kali ɔ bheliɪ zɛ.

5

A zv -Lagɔɔ 'Yu dli -gv

1 -Wa weee zva dli nu, -Zezu mi -Lagɔɔ -Bhasanyɔ nya, -Lagɔɔ 'yua wa -mia. 'In -wa -kalia didee zɛ, wa -kali 'ya ɔ 'yuaa zɛ. 2 -A -ka -Lagɔɔ zɛkali, 'in -a -ka ɔ titenya 'nuɲwe zɔ nu, -bha -a yibhelia we 'ji nu, -a -kali ɔ 'yuaa zɛ. 3 Nu, sa wa kalia -Lagɔɔ zɛ, mu ni: ɔ titenya wa zva 'nuɲwe. 'In ɔ titenya 'ni 'tɛ -ain -yla, -we ka gbv -wa, 4 -wa weee mia -Lagɔɔ 'yua nya, wa ka dɔdɔ lu. Sa -a mneni -a 'ka dɔdɔ lua? Nu, -amɪaa dli zɔ zve nya -a mneni -a 'ka dɔdɔ lu. 5 Nyɔɔ mneni ɔ 'ka dɔdɔ lu, we 'ni ɔ zva dli nu, -Zezu mi -Lagɔɔ 'Yu nya 'wɔbhva?

6 -Zezu Klisi mia, mɔ -yɔ 'nyu -yɔ 'pɪɔn 'sɔ yia.* We 'ni 'nyu -bhlogbɔɔ nya ɔ yi. 'Nyu -yɔ 'pɪɔn nya ɔ yia. Nu, Zuzu ɔ -wa gbɔzɔnɔ, ɔ mi we gbɔdayinyɔ nya. 7 Gbɔdayinya ta mi -bha: 8 -Lagɔɔ Zuzu klaa, 'nyu klaa, we -yɔ 'pɪɔn. 'In we 'dɛ ta ka wɛli -bhlo. 9 Nyuma -ka gbɔɔ da 'yi, wa -ka we gba, 'in -a laa we gbɔzɔnɔ. -Lagɔ -ka gbɔdayinyɔ nya -mi, ɔ wɛli 'yli we -zi -mɔɔ. Gbv -we ka da -Lagɔ 'yia, mu ni: ɔ 'Yuu gbɔdayinyɔ ɔ -mia. 10 Wee gbv mia da, ɔ zva -Lagɔɔ 'Yu dli -gv, we mi ɔ dli zɔ. Nu, -ɔ'ɔ zva -Lagɔ dli -gv, mɔ zɛlia ɔ yokanyɔ, -we ka gbv -wa, -we ɔ gbaa ɔ 'Yuu -gvgbv nya, -mɔɔ 'ni we gbɔzɔnɔ la. 11 -Lagɔɔ gbɔdayiwɛli ni: ɔ ka -ain 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka 'nyɛ, 'in ɔ Yu -wa wee 'yliyɔgagiee 'bhɔɔda. 12 -ɔ -ka -Lagɔɔ 'Yu 'wɔ -ka, wee 'yliyɔgagie mi ɔ -nɔ nya, -ɔ 'ni ɔ 'Yu 'wɔ -ka, we 'ni ɔ -nɔ nya -mi.

'Yliyɔgagie -we 'nia -bhloluda -ka

13 Nu, -we ka 'gbv in yia ain 'sɛbhe ni 'wɔɔɛli, mu -wa nu, a 'ka we 'jiyibheli nu, 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka, mu -wa amɪaa -nɔ, amɪa, -wa zva -Lagɔɔ 'Yu dli -gv. 14 -We ka 'gbv -a tɛmanɪa dli -Lagɔ 'yu, mu ni: -a -ka -Lagɔ -lu -zlali ɔ dli da, 'in ɔ pulva -ain yukwli. 15 -A -yi we 'ji nu, -a -ka ɔ -lu -zlali, yukwli ɔ pulva -ain 'gbv, -a yibheli we 'ji nu, -luo -lu -a yia ɔ -zlalia, 'yia -a yia we.

16 Gbonyuu -we'e kwaa nyimɛ tɪtlie 'wɔ, ɔ -ka ɔ bheli 'yi we lɛnɔda, -mɔɔ bhuhhoe -Lagɔ -mɔɔ bheliɪ 'gbv, 'in -Lagɔ yia ɔ bheli 'yliyɔgagie 'nyɛa. 'Sa we mia -wa ka gbonyuu'u kwaa wa tɪtlie 'wɔɔ daa. Nu, gbonyuu -we kwaa nyimɛ tɪtlie 'wɔ, -mɔɔ mi. -Wa nva gbv -mɪni lɛ, in 'ni -gba nu, a bhuhhoe -Lagɔ -maa 'gbv. 17 Gbv weee -we 'nia tɪklu -mi, gbonyuu -wa. Nu, gbonyuu -we'e kwa nyimɛ tɪtlie 'wɔ, -mɔɔ mi.

18 -A -yi we 'ji nu, -wa weee mia -Lagɔɔ 'yua nya, wa'a -tv gbonyuu lɛnɔda, -we ka gbv -wa, -Lagɔɔ 'Yuu dɛbhie zva wa 'yliyɔ, 'in gbonyuuu dide 'na 'ka wa 'yi.

19 -A -yi we 'ji nu, -a mi -Lagɔɔ -nɔ nya, 'in dɔdɔ weee mi gbonyuuu didee 'tɪtɛ kwɛɛ.

20 -A -yi we 'ji nu, -Lagɔɔ 'Yu ka dɔdɔ -gv yi. ɔ ka -ain gbɔyilo 'nyɛ, -a 'ka -Lagɔɔ 'zayli yibheli. -A mi -Lagɔɔ 'zayli 'wɔ, ɔ 'Yu -Zezu Klisi gbɛgbɛin. Mɔ -wa -Lagɔɔ 'zayli, 'in mɔ -wa 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka.

21 'Ylaashi, a zɔ amɪaa 'dɛ 'yliyɔ yoyolagɔɔ gbɛgbɛin.

* 5:6 Wee 'nyu mia, we lɔ Zaan batizea ɔ. 'In we 'pɪɔn mia, we jitea ɔ tɪtlie bhla, mu -wa.

'Sεbhεε 'sɔnu Zaan 'paa yoo

'Sεbhεε 'sɔnu *Zaan cεlia, mv -wa. Zaan nεε wee 'sεbhε 'wɔ nu, we nanɪ 'yli -Lagɔnyɪmaa -nɔ nya wa 'ka zεkɪkalɪ.

Fɔsawεli

¹ -Amɪ -Lagɔnyɪmε kpasaa, ama 'ɲwɔɔ -ɔ -Lagɔ -saa -bha, ɔ -yɔ ɔ 'yua 'sɔ, 'in amɪaa ka zε in -kalia gbɔzɔnɔ sa, amɪaa na cεlia 'wɔ. We 'nɪ na 'dεbhlogbɔɔ -kalɪ amɪaa zε. Nu, -wa weee -yia gbɔzɔnɔ, wa -kalɪ 'ya amɪaa zε. ² -We ka gbɔ -wa, gbɔzɔnɔ -dɪli -aɪn 'wɔla, 'in 'wɔ we yia -aɪn -tɔa 'yli weee -nɔ nya.

³ Nu, Dide -Lagɔ -yɔ ɔ 'Yu -Zezu *Klɪsɪ ɲwɔna -aɪn 'nyu la, wa 'yɪli -aɪn nyazɪ, 'in wa 'nyε -aɪn 'wɔtɔtɔε -dlɔɔ. Wa nɔ we lε gbɔzɔnɔ sa, zεkalɪdlɪ nya.

Gbɔzɔnɔ -yɔ zεkalɪdlɪ

⁴ In 'yia nu, amaa 'yua tɔba mɪ gbɔzɔnɔ 'yloogblɔ nɔda, sa Dide -Lagɔ gbaa -aɪn -yla, we sɔlv, -mɔv ka 'mɪ 'mɔna 'wɔla bhabha. ⁵ -Slεεn, 'ɲwɔɔ -zɔnɔma, -we a 'kaa lεnɔ, mv nɪ: -a kɪkalɪ zε. We 'nɪ tite lolu in cεli aɪn 'wɔ, nu, -we -a 'nɔa we gwedɪda, mv -wa. ⁶ Zεkalɪε mɪa, mv -wa -Lagɔɔ titenyaa 'nɔɲwεzɔvε. 'In tite -we a 'nɔa we gwedɪda, mv -wa nu, a kɪkalɪ zε.

A zɔ amɪaa 'dε 'yliyɔ yocɪaan gbεgbεɪn

⁷ Nu, -dawlicɪan duun ka dɔdɔ weee -gɔlamnɪni. Sa -Zezu Klɪsɪ -zεa nyɪmε, 'in ɔ yia dɔdɔ -gɔ yi, wa'a la we gbɔzɔnɔ. Nu, 'sasɔkpa -nyɪmε mɪa, -dawlikanyɔ -yɔ Klɪsɪ tɔnyɪmε ɔ -mɪa. ⁸ A zɔ amɪaa 'dε 'yliyɔ, -we ka 'gbɔ a yia lubhɔ nɪ nɔ, a yi we mnɔnɔ, a 'ka we -tnɔv weee 'yɪ. ⁹ Nyɪmε -ɔ ɔ -tɔa Klɪsɪ -slɔluwεli -gɔ, 'in ɔ palɪa we -gɔ, -mɔɔ 'nɪ -Lagɔ 'wɔ -ka. -ɔ tɔa Klɪsɪ -slɔluwεli -gɔ, -mɔɔ kaa Dide -Lagɔ -yɔ ɔ 'Yu 'sɔ 'wɔ. ¹⁰ Nu, nyɪmε -ka amɪaa -gbε gbɔ -slɔlua yi, we -yɔ Klɪsɪ -nɔ 'nɪ -bhlo -mɪ nɪ, a 'na 'nyε -nɪ ɔ kpe -nɪ. A 'na -salɪ ɔ fɔ -nɪ. ¹¹ A -ka ɔ fɔ -sa nɪ, gbɔnyuu ɔ nɔa lε, we lɔ a bhlɪlia.

Wεlɪpapɪε

¹² In 'yɪbha in 'ka gbɔ duun gba. In 'nɪa we 'sεbhε 'wɔcεlia yi. Nu, -we na dlɪ mɪa -gɔ nɪ,

mv -wa nu, in mnɪ -mɔ amɪaa -gbε, 'in -a 'ka we 'klɔ gbɔgbalɪ, 'in -amɪaa 'mɔna 'ka gba.

¹³ Nu, amaa bhɔlv -ɔ -Lagɔ -saa -bha, ɔ 'yua nεε nu, wa -sa aɪn fɔ.

'Sεbhεε tanυ Zaan 'paa yoo

'Sεbhεε tanυ *Zaan cεlia, mυ -wa. Ɔ 'tale Gayusι Ɔ 'paa wee 'sεbhε yoo. Nu, Gayusι mι bha -Lagɔnyūmaa 'yugalinyɔ yabhlo nya. Ɔ 'dizυzυee 'gbυ Zaan yia Ɔ 'wυcεli. Diotlεfv mι Gayusι *leglizι nυkpia -nyūmε yabhlo nya, 'in Ɔ'ɔ zυ Gayusι 'nυηwe. -We Gayusι 'kaa lεnυ, 'mυ Zaan cεlia Ɔ 'wυ, 'in Ɔ nεε 'ya nu, Diotlεfv bhli Gayusι 'nυηwezυzυe.

Fυsawεli

¹ -Amι, -Lagɔnyūmε kpaśa, -mι Gayusι, - Ɔ -wa na bheli -zɔnυ, 'in Ɔ ka zε in -kalι gbυzɔnυ sa, -amι cεlia -mι 'wυ.

² Na bheli -zɔnυ, in 'yibha nu, -in -ka 'kɔayli gbυ weee 'wυ. In -yi we 'ji nu, we nanι 'yli -na zuzuu -nυ nya, nu, we -mι 'ya 'sa -na kuu -nυ nya. ³ Bhelia tɔlba yia -amιαa -gbε, wa gbaa nu, gbυzɔnυ mι -mι 'wυ, 'in - in mι gbυzɔnυ 'yloogblυ nɔda, -mυυ ka 'mι 'mυna 'wυla bhabha. ⁴ In -ka 'nυ nu, na 'yua mι gbυzɔnυ 'yloogblυ nɔda, 'mυna -mυυ laa 'mι 'wυ, we -zi gbυ weee.

Gayusι -saa Ɔ bhelia 'wυ

⁵ Na bheli -zɔnυ, -mι saa -na bhelia 'wυ, 'in 'lakpa -bhelia -wa mια wa glaa, 'in -na saa wa 'wυ. -In -ka 'sa nuda -mι, we mι tiklu -Lagɔ 'yu. ⁶ Sa -in -kalia wa zε, -maa ka -seli we gba -Lagɔnyūma 'yu. -Maa -ka 'lakpa 'wυ mnia yi, sa -in 'kaa -maa -yɔbε, 'in we 'kaa -Lagɔ dυdυ namanι, -in -ka 'sa wa -yɔbε, we nanι 'yli. ⁷ Nu, *Klisι 'ηnι nya wa bhlia 'yoo! 'In -wa 'nia -Lagɔ -yi, wa 'nι -maa kwεε -lu yabhlogbɔɔ 'wυbhυ. ⁸ We -ka 'sa -mι, we mι nu, -amια bε 'sasυkpa -nyūma -yɔ. -A -ka 'sa nυ, -zugba -a -yɔ wa 'sɔ mι lubho -bhlo -gυ -Lagɔɔ gbυzɔnυ labubanie 'wυ.

Diotlεfv -yɔ Demetliusυ

⁹ In ka leglizι wεli kibhe 'wυcεli. Nu, Diotlεfv Ɔ 'yibhaa nyūmaa 'yugalie, Ɔ'ɔ ηwnunu -ain 'wυ. ¹⁰ We 'dεε 'gbυ, in -ka -mɔ yi nι, -we Ɔ nua lε, 'in gbυnyūu Ɔ gbaa -amιαa daa, zli 'klυ na yia we wlelia. We 'nι -we mια dε -bhlo Ɔ nυ lε, Ɔ'ɔ kpa -amιαa bhelia sɔ 'sɔ nya. 'In -wa 'yibhaa wa 'ka we lεnυ, 'in Ɔ pania -maa 'wυ, 'in Ɔ -vua -maa -Lagɔnyūma glaa.

¹¹ Na bheli -zɔnυ, -Ɔ nua gbυnyūu lε, -in 'na 'tideli Ɔ -nι. Nu, -Ɔ nua gbυzɔnυ lε, 'mɔ -in 'kaa 'tideli. -Wa nua gbυzɔnυ lε, wa mι -Lagɔɔ -nυ nya, 'in -wa nua gbυnyūu lε, wa 'nι -Lagɔ -yi.

¹² Nyūma weee nεε nu, Demetliusυ mι nyūmε -zɔnυ nya, 'in gbυzɔnυ gba 'yaa we, Ɔ daa. 'In -amια, -a nεε 'ya nu, Ɔ mι nyūmε -zɔnυ nya. 'In, -in -yi we 'ji nu, -amιαa gbυdayiwεli mι gbυzɔnυ nya.

Wεlpapie

¹³ Nu, gbυ duun na yi yaa -mι -yla gbaa, 'in in 'nι 'yibha in 'ka we cεli 'sεbhε 'wυ. ¹⁴ Na dlι mι nu, 'yiyli -a yia dayli, 'in -a 'ka we 'klυ gbυgbali.

¹⁵ Nu, 'wυtυtυe -dlɔɔ -mι -na -nυ nya. -Na 'talea mια -seli, wa nεε nu, wa -sa -mι fv, 'in -amιαa 'talea mια -mɔ, -in -sa wa fv -bhlo -bhlo.

Zudi 'sɛbhɛ

-Lagɔnyima -yla Zudi cɛlia 'sɛbhɛ ni, ɔ 'ka wa -yla gba ni, gbu -we yoyogbuu -slolunya paa nyima ηwe, wa zu wa 'dɛ 'yliyo we gbɛgbɛin. Yoyogbuu -slolunya slolua -Lagɔnyima ni, wa mneni wa 'ka gbonyuu lɛnu. Zudi nɛɛ ni, -Lagɔ yia waa yoyogbuu -slolunya -kasɔ wɔpaa.

Fvsawɛli

¹ Amia -Lagɔ laa, -wa ka zɛ -amiaa Dide -Lagɔ -kalia, 'in -wa ɔ paa 'wɔ -Zezu *Klisu -nu nya, amia, -ami -Zezu Klisu lubhononyo, *'Zakee bheli Zudi paa da 'sɛbhɛ ni yoo.

² Ni, -Lagɔ nyazɔdlɔ klaa, ɔ 'wɔtɔtɔe -dlɔ klaa, we -yɔ nyimaa zɛkale 'ylimani -gbwɔla tenyi tenyii ain glaa.

Yoyogbuu -slolunya (2 Pi 2.1-17)

³ Na jijli -talea, in 'yibha zlɛmɛ bhabha ni, in 'ka ain 'wɔ cɛli, 'pɔpɔe -we -a 'dɛ weee gbɔɔwa 'wɔ, we gbu -gbu. 'In na dli ka -slɛɛn 'mɔ 'su -gla nya ni, in cɛli 'sɛbhɛ -mɔni ain 'wɔ, 'in in 'ka ain 'kɔayli 'pa, a 'ka dli zɔzɔve Klisu 'wɔ -yɔtɔ gɔ, -we -Lagɔ nyɛa ɔ nyima -zakpa -bhlogbɔɔ, -zu weee -nu nya. ⁴ Ni, gbonyuu lɛnɔnya tɔɔba ka ain nyidi pla 'wiemi, -wa'a sɔa -Lagɔ. Wɛli -we gbaa -amiaa -Lagɔ 'nanu gbu, ma kamanɔ we 'wɔ, 'in wa nɔa wa pɔnplagbu, gbu tiklu 'bhisa. -Zezu Klisu ɔ -wa -amiaa 'wlulapɔlɔnyɔ -yɔ Nyimaa -Kanyɔ -bhlogbɔɔ, 'in wa kpɛlia ɔ gbu. Ni, wa -kasɔ 'wɔ -pa -gbu -we mɔa wa wɔda, *-Lagɔsɛbhɛ ka we gbu gba, -mɔsɔ 'bɔ ka 'wɔgwɛ.

⁵ Ni, gbu na yia da gbaa, amiaa 'dɛ yi we 'ji -yioo, amiaa dli na sibhɔlia we -gɔla. Ni, Jejitape -saa ɔ nyima gbu 'wɔ Ezipɔtɔ -dɔdɔ -gbu, 'in -mɔsɔ 'bigu, nyima -wa 'nɔa ɔ dli -gbu zu, 'in ɔ yia wa 'bha. ⁶ A ligbe 'ya 'anzɔnya 'nɔa se wa 'nyɛa we -gbu -tɔ, 'in we yia we 'dɛɛ ladɔda 'bhɔ: -Lagɔ yia we *glukasɔ 'wɔpa, nɔkpise -dlugba 'wɔ, gbuan -llukpe 'na 'kaa do 'wɔ, 'in we 'ka -mɔ gbɔwɔbhɔ -yli 'kadɔ wɔɔ. ⁷ Ni, a ligbe *Sodɔmɔ klaa, *-Gomɔɔ klaa, we -yɔ we kwesi -gbenyaa gbu. Wee 'gbenyaa -mɔni nukpla -nyima ka wee 'anzɔnya -mɔni mɔtni -bho -gbu weee

lɛnu. Nɔkpasi -yɔ nɔkpasia dia -budu 'wɔ, 'in 'ηwni -yɔ 'ηwni dia -budu 'wɔ. 'In -slɛɛn, wa mɔ -kosu -we'e nyumooa -kasɔ 'wɔ. Wee wa gbu -mɔni, gbu 'kaa cɛ lɛnu, we 'yli -slolue -wa.

⁸ Ni, waa yoyogbuu -slolunya -mani, sanɛɛ -sɔkpagbu -bhlokpade wamɔ nɔa lɛ: wa 'wlukɔɔn lapɔpali -gbɔkpɔanya 'wɔba 'ylaaylayle 'dekpɔa, mɔ sua wa, 'in wa nɔa wa 'dɛɛ ku -yla gbonyuu lɛ. Wa tlilia -Lagɔ se 'ylila, 'in wa vɛlia yalu 'ηnɔmɔnya 'kadi.

⁹ 'Debbie, 'anzɔnyaa -kanyɔ Misɛli 'nɔ -mɔsɔ lɛnu. Da Misɛli -yɔ 'kuzɔnyaa 'yugalɔnyɔ mɔa *Moizɔ 'kwie 'tɔtɔda, vɛli wɛli 'nɔ we ηweɛ 'tla *'Kuzuu gbɛgbɛin. We nɛɛ 'Kuzu -yla sa -bhlogbɔɔɛ: «Jejitape 'kpɔli -mɔ 'wɔlɔ!»

¹⁰ Ni, waa nyima -mani, -lu wa 'nɔa -yi 'mɔ wa vɛlia, 'in -lu wa -yia dɔdɔ -gbu -luyilo ηweɛ, -fliinɔmaa -luyilo 'bhisa, -mɔsɔ mɔnɔwa wa.

¹¹ Gbonyuu yli wa! Wa ka Kaɛɛn yoo -gbu nɔɔ 'gbu, wa ka nyima -dawli 'wɔnɔ 'gwezi 'gbu * -Balamɔ 'bhisa, 'in wa zɔa yia labhu, wa ka nyimaa 'yugalɔnya -yɔwɔsɔɔ Kolee 'bhisaa 'gbu.

¹² Ni, wa -ka ain nyidi -mɔ, amiaa -Lagɔsukwe 'kadɔ a gbɔɔwa 'wɔ, we gwe, -nana -wa. 'In zɔ'v 'bha wa, wa 'dɛɛ lɔlɔve -bhlogbɔɔ wa nɔnɔwa 'yli 'bɔla. Wa 'wɔ sa yalɔpɔpa -we -pɔpɛ su, 'in we'e lɔali 'nyu. Wa 'wɔ sa su we'e 'pa 'bhue, we 'bhue -pa bhla. 'In we -ka 'tɔli, tɔlɔlee -zakpa 'sɔ we tɔa. ¹³ Wa 'wɔ sa gumunyuu -bhalɔbhla -gbu gbu, 'in wa nɔa wa zɔbhali gbonyaa lɛ, nɛɛ 'nyuu 'fɔlɔli pɔnplanɔ. Wa 'wɔ sa -zɛli mɔnɔ -we mɔni mɔ, -we yi mɔ, 'in -Lagɔ ka wa 'bɔ lazɔ nɔkpise dlugba 'wɔ, 'yli weee -nu nya.

¹⁴ Waa nyima -manɔ daa, Enɔku ɔ -wa *-Adaana 'yuoyua gbesɔnɔ, -mɔɔ 'paa gbɔu -falɔ -mɔni, ɔ nɛɛ: «A -talɔ, Jejitape -yɔ ɔ -mɔwɔlɔ -anzɔnyaa 'wɔ sanɔmɛ yia yia, ¹⁵ 'in ɔ 'ka dɔdɔgɔ -nyima weee -yɔgbu 'wɔbhɔ. 'In nyima weee -wa'a sɔa -Lagɔ, ɔ 'ka wa -kasɔ 'wɔpa, wa lɛnu -gbonyuu weee -we nya wa -sɔɔɔ ɔ -yɔwɔsɔ 'gbu. 'In 'yliyɔtɛ -wɛli waa gbonyuu -lɛnɔnya gbaa ɔ -yla, 'in wa 'nɔa ɔ 'nɔηwe zu, we 'gbu.» ¹⁶ Ni, waa nyima -mani, 'yli weee nya wa ηwɔnwenia zɔ, 'in wa bhua gbɔwɔ: wa 'dɛɛ dliwɔnynigbuu sɔɔ wa nɔa. 'In wa gbaa 'dɛɛ 'ylimaniwɛli, 'in wa nɔa nyima -dawli 'wɔ -maa 'ηnɔkwaliɛ nya, wa 'ka -maa -tɔnɔ kwɛɛ 'yu 'gbu.

-Lagonyimaa 'dizoweli

¹⁷ Nu, na jijli -talea, a ligbe gbu -amiaa -Kanyo -Zezu Klisi tietienya gbaa zlime ain -yla. ¹⁸ Wa nee ain -yla nu: «'Wobhlolu -bhlanya nya, nyima -wa yia -Lago -yo ain glapalia, yia wa yia, 'in wa 'ka wa 'dee dliwonyinili 'nyii solv -mi.» ¹⁹ Nu, ma sisalia nyima -yo, nyimee zuzu mia wa 'wv, mv sua wa, 'in -Lagoo Zuzu 'ni wa 'wv -mi.

²⁰ 'In, amia, na jijli -talea, amiaa -mowlv dlizvve 'wlv sa -buduu gwe wa palu glu. A di we -gv la 'kamov. 'In a bhuhoe -Lago o Zuzu 'Pupaa 'tite nya. ²¹ 'In a -tu -amiaa -Kanyo -Zezu Klisi woda, 'in o 'ka ain 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka 'nye, o nyazidli nya. Sane 'sa a 'kaa -Lagoo nyimaa zekalidli 'wv.

²² A 'yili dli 'so -cian nyazi. ²³ A pue talva, wa gbuvobhu -kosuu 'wvsasie nya. 'In a 'yili 'ya talva nyazi, nyanv dli nya. 'In wa -bananya wa lenv -gbonyii plalia povn, a nye we 'wv.

'Nyulanwana weli 'wobhlolunv

²⁴ -Lago -o mnenia o 'ka ain 'yliyov, 'in a 'na 'kaa gbonyuu lobhlili, o mneni o 'ka ain o 'nnumnie 'kadv 'yu wleli, -zugba 'sla yabhlogbov 'ni ain -yo -mi, 'in a mi yeda 'muna 'kadv nya. ²⁵ -Lago -o -wa -Lago -bhlogbov, -o 'plia -amiaa -Kanyo -Zezu Klisi 'wv, mo -saa -ain gbu 'wv. Mo kwee 'nnumnie klaa, 'ylilo klaa, we -yo 'tite -yo se mia, bhabenyi bhla, desleen -yo 'yli weee -no nya!

*-Ameni.

Zaan 'yiliwogbonyo 'sebhε

*Zaan -o celia -Zezuu -gogbu, mo celia 'sebhε -muni. -Mo Zaan 'yli -kakiε 'wu, -li -we 'kaa ci lenu, 'mu -Lago -slolua o 'klv. Sa -Zezu 'kaa -lu weee 'wlulapili, 'in sa o -yo -Lagonyima yia 'yliyogada -tua 'yli weee -nu nya, wee 'sebhε slolua we -ain. -We weee mia de Zaan celia -ain 'wu, -a 'ka we zeli, 'in we 'ka -ain 'kuayli 'pa -zugba -a wo -Zezuu yiyili.

-We -Zezu wlelia zli 'klv

¹ Ni, zizegbu weee -we -Zezu *Klisi wlelia zli 'klv, 'mu 'sebhε ni slolua. -Lago 'nyeα we -Zezu yoo, o 'ka we o lubhononya 'klvslolu. 'In -we yia dayli lenva, wa 'ka we yibheli. We 'deε 'gbu -Zezu yia o 'anzinya tie o lubhononyo Zaan -gbε, o 'ka weee gbunya o 'klvslolu. ² 'In -we *Zaan 'yia -yo, o yia we nyima -yla gba. O neε -Lagoweli -wa, -Zezu mi we gbodayinyo nya. ³ -O -ka 'sebhε ni zeli, 'wutotue -dlao mi o -nu nya. -Wa -ka weee weli -we 'bhva -Lago -gbε yukwli pulv, 'in wa -ka we 'nuηwe zu, 'wutotue -dlao mi wa -nu nya. Ni, wee gbonyaa bhla ka cipa.

Fvsaweli

⁴⁻⁵ -Ami, Zaan, celia *leglizl gbeso, -we mia -Azii -dudu -gu 'wu. -Lago, -o mi -bha, -o mi bhaa -bha, -o yia yia, amo klaa, zuzu gbeso -we mia o 'ηnumnikpe 'yu klaa, we -yo -Zezu Klisi ηwna ain 'nyu la, 'in wa 'nye ain 'wutotue -dlao. O -Zezu Klisi mia, -we 'pia, 'mu o gbaa gbuzonu nya. Mo -saa tltinya glaa 'wu tia, mo pia dudu -nyima weee 'wlulapilinya 'wlu la. -Zezu Klisi -kali -amiaa ze. O tia, o 'pion nya o -saa -ain gbonyuu kwεε. ⁶ O suslolua -ain 'wu o 'ka -ain 'wlulapili, o ka -ain o bobonya -zeli -a 'ka o Dide -Lago lubho nu. Ni, nyima weee -muni o 'ηni. 'In 'tite weee 'ka o -nu nya -mi 'yli weee nya. *-Ameni!

⁷ A yla, yia o yia -mo yalipopa 'wu, nyima weee yia o -yoyia. Ni, -wa ka 'debhie tiva o, 'yia wa yia o, 'in 'lakpanya weee yia wia o 'gbu. Cun, we -mi 'sa. -Ameni!

⁸ Jejitape neε: «-Ami -wa we gwedida, -ami -wa we bhialida. 'Tite weee mi 'mi kwεε, in mi -bha, in mi bhaa -bha, yia na yia.»

Zaan 'yia -Zezuu 'tite -yo

⁹ -Ami, amiaa bheli Zaan, wa mi in -yo ain 'so stalida bhabha. In -yo ain 'so, -Lago pilu -ain 'wlu la, in -yo ain 'so, -a 'temanli dli, -a -yo -Zezu 'so mi. -Ami Zaan, -o gbaa -Lagogbu, in mi -Zezuu gbodayinyo nya, we 'gbu wa yia 'mi kpa, in wa yia 'mi 'nyunyidudu -gu ti. Wee dudu wa laa Patimosu. ¹⁰ -Lagoyli nya, 'in -Lago Zuzu yia 'mi 'wobhu. -Mo 'mi luv, weli 'tite -we 'wlu legle, 'mu in 'nua. ¹¹ We neε: «-We -na yia -yo, -in celi we 'sebhε 'wu. -In -ka we celi, -in 'pa we yoo leglizl gbeso -gbε. Efezigbee -nu mi, Simingbee -nu mi, Peligamogbee -nu mi, Tiatiligbee -nu mi, Salidigbee -nu mi, Filadelifigbee -nu mi, 'in Laodisegbee -nu mia.»

¹² In 'bhiti la, in 'ka -o mia 'mi -yla gbu gbada yibheli, 'in in yia -can -nape gbeso -yoyi. ¹³ Wee 'nape nyidi, -bha in 'yia nyimeε 'wowlv -yo, o ka -bana -blalo 'wu, o 'kikle 'yli mi gbvanda -can -cesli nya. ¹⁴ O 'wluo nyi polv 'painpain 'kwleeni 'bhisa, 'in o 'yli nyumaa -kosu 'bhisa. ¹⁵ O bhv ha nete wa fa -kosu 'wu 'bhisa, 'in o weli mia -wlowlo gumunyu -jiji 'bhisa. ¹⁶ -Zeli gbeso mi o liliso 'wu. 'In 'nenε 'yliso -tugugble mia o ηweε. O klv lia 'ylobagbu ylv 'bhisa. ¹⁷ In 'yia o, 'in in yia o bhv -yo bhlili, 'in in yia -gblo. 'In o yia 'mi o liliso -golapali. O neε: «-In 'na nonu nyanε -ni. -Ami -wa we gwedida, -ami -wa we bhloluda. ¹⁸ -Ami -wa 'yliyoganyo. In ka bha ti, -sleen in -ga 'yliyog 'yli weee nya. Tltie mi 'mi kwεε, 'in in pia tltinya 'gbe 'wlu la. ¹⁹ -We -in 'yia -yo, -in celi we. -We -na yia -yo, we -yo -we -na yia -yoyia desleen, -in celi we. ²⁰ -We mia -zeli gbeso -nu nya, -we mia 'mi kwεε, we -yo -can -nape gbeso, we 'ji -we mia zizada, 'mu na yia gbaa. Wee -zeli gbeso mia, mu -wa 'anzi gbeso -we -Lago tiea leglizl gbeso 'wu. Wee -can -nape gbeso mia, mu -wa weee leglizl gbeso.»

2

'Sebhε -we Zaan celia Efezu leglizl 'wu

¹ «Ni, leglizl -we mia Efezigbe nukple, -in celi we 'anzi 'wu:

«Nyime -o kaa -zeli gbeso liliso 'wu, 'in o noα -can -nape gbeso nyidi, o weli ni: ² -We weee -in nva le, in -yi we. Sa -in nva lubho 'tite, 'in -in yia dltie 'yi, in -yi we. In -yi we

'ji nu, -in -yɔ 'nyii -cia'an nna. Tɔlva nɛɛ, -Lagɔɔ tietienya wa -mia, 'in wa 'nɪ we nya -mɪ. -In ylaa wa la, 'in -in yia we 'jiyibheli nu, yocian wa -mia. ³ -In ka dlitie, wa ka -mɪ sialɪ na 'gbu, 'in 'kɔa 'nɪ -mɪ 'ylila wla.

⁴ «Cun, 'sa we mia, 'bhie gbu -we mia -ain nyidi, mu nɪ: sa -in -kalia na zɛ we gwedida, -in 'nɪ -slɛɛn 'sa na zɛkali. ⁵ We -ka 'sa -mɪ, sa -in -kali bhaa na zɛ, -in 'pa we dli -gv. 'Bhiti -na dli, 'in -we -in nɔa lɛ we gwedida, nɔ we lɛ lɔ. -In 'nɪ 'bhiti nɪ, 'in na yia -na -gbɛ, 'in na salia -na 'nape we 'bɪ 'wɔla. ⁶ Cun, gbu yabhlo gbaa -na daa: 'Nikolaa 'bunyɪmaa lɛnɔgbu -na nyɛa 'wɔ -amɪ 'bhisa.

⁷ «-ɔ -ka 'nɔnɔ -yukwli 'wlu -ka, -we -Lagɔɔ Zuzu gbaa -Lagɔnyɪma -yla, ɔ 'nɔ we. -Gɔgalɪnya na yia suu 'bhue 'nyɛa. Wee su mɪ -Lagɔɔ -gbɛ. We bhue mia, mu nyɛa nyɪmɛ 'yliyɔgagɛ.»

'Sebhe -we Zaan cɛlia Siminu leglizɪ 'wɔ

⁸ «Nu, leglizɪ -we mia Siminɪgbe nɔkplɛ, -in cɛli we 'anzɪ 'wɔ:

«-ɔ mia tia, -ɔ mia we bhloluda, -ɔ tli bhaa, 'in ɔ yia 'yliyɔgagɛ 'yɪ lɔgada, ɔ wɛli nɪ: ⁹ Wa mɪ -mɪ sialɪda, -in mɪ bobabhanyɔ nya, in -yi we 'ji. Nu, -in mɪ 'ɲɪnmɪnyɔ nya. In -yi we 'ji nu, tɔlva ka -mɪ vɛli 'nyumɛɛ. -Maa nɛɛ -maa mɪ *Zuifɔ nya, 'in -maa 'nɪ we nya -mɪ. *Saataan 'ɲɪ nya wa suslolua 'wɔ. ¹⁰ Nu, sɪa -na yia, -in 'na nɔnɔ nyanɔ -nɪ. A yibheli we 'ji nu, *'Kuzu yia ain laylaa: -kaslɔ 'wɔ wa yia amɪaa tɔlva 'paa we 'ka ain sialɪ 'yɪ kugbua 'wɔ. Nu, wa -ka -mɪ 'bhaa yi, -in 'na -sali 'mɪ dli -gv -nɪ. 'In, in 'ka -mɪ -can -kloo 'nyɛ. Wemɔ -can -kloo mia, nyɪma -wa ka 'yliyɔgagɛ 'nɪa bhloluda -ka, ma plaa we 'wluo.

¹¹ «-ɔ -ka 'nɔnɔ -yukwli 'wlu -ka, -we -Lagɔɔ Zuzu gbaa -Lagɔnyɪma -yla, ɔ 'nɔ we. -Gɔgalɪnya mia, tɪtlɛɛ 'sɔnɔ 'na 'ka wa 'bha.»

'Sebhe -we Zaan cɛlia Pɛligamɔv leglizɪ 'wɔ

¹² «Nu, leglizɪ -we mia Pɛligamɔgbe nɔkplɛ, -in cɛli we 'anzɪ 'wɔ:

«-ɔ kaa 'nɛnɔ 'ylisɔ -tɔgɔgblɛ, ɔ wɛli nɪ: ¹³ In -yi -na ladɪda da, mɔ *'-Saatan pɪlia nyɪma 'wlu la. In -yi we 'ji nu, -na dli mɪ 'mɪ -gv. Da wa 'bhaa Antipasɪ -ɔ gbaa na

gbu tiklu, -mɔ -Saataan ladɪda, -in 'nɪ 'mɪ dli -gɔsa.

¹⁴ «Cun, we mɪ 'sa 'bhie, gbu 'kienyi mɪ -ain nyidi. -Mɔ -na -gbɛ, nyɪma tɔlva slolua *-Balamɔv gbu. ɔɔ -Balamɔ slolua -Balakɪ sa ɔ 'kaa *Izlaɛlnyɪma gbonyuuu 'yoo 'wɔkwa. ɔ nɛɛ wa li -zila -bɔbɔnɪmɛ, 'in wa -ka mɔtnɪ kwɛ. ¹⁵ 'Sa -bhlokpade tɔlva -wa ɲwnua 'Nikolaa 'bunyɪmaa gbu -yɔ, -maa mɪ 'yaa -na -gbɛ. ¹⁶ We 'dɛɛ 'gbu, -in 'bhiti -na dli. We 'nɪ -mɔvɔv, 'in na yia amɪaa -gbɛ daylɪ, 'in na dɪlia ain tɔ na ɲwɛɛ -tɔgɔgblɛ nya.

¹⁷ «-ɔ -ka 'nɔnɔ -yukwli 'wlu -ka, -we -Lagɔɔ Zuzu gbaa -Lagɔnyɪma -yla, ɔ 'nɔ we. -Gɔgalɪnya mia, -Lagɔɔ lililu -we mia zizeda, 'mɔ na yia wa 'nyɛa we -yɔ tukpa 'pɔpa. Wee tukpa mia, 'ɲɪ lolu mɪ we -gv cɛlɪda. Nyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ we -yi, we 'nɪ -ɔ 'yia wee tukpa 'wɔbhɔ.»

'Sebhe -we Zaan cɛlia Tiatilu leglizɪ 'wɔ

¹⁸ «Nu, leglizɪ -we mia Tiatilɪgbe nɔkplɛ, -in cɛli we 'anzɪ 'wɔ:

«ɔɔ -Lagɔɔ 'Yu -ɔ ka 'yɪ nyumaa nɛɛ -kosu, 'in ɔ bhɔ lia tɛltɛlnɛtɛ 'bhisa, ɔ wɛli nɪ: ¹⁹ In -yi -na lɛnɔgbu. In -yi we 'ji nu, a kɪkali zɛ. -Na dli mɪ 'mɪ -gv, 'in -na saa -na -lima 'wɔ, 'in -in kaa dlitie. In -yi we 'ji nu, -we -na nɔa -slɛɛn lɛ, we -zi -we gwedɪdaa -nɔ 'wɔ.

²⁰ «We mɪ 'sa 'bhie, gbu yabhlo mia in -yɔ -mɪ 'sɔ nyidi, mu nɪ: 'ɲwnɔ -ɔ wa laa Zezabelɪ, -ɔ laa ɔ 'dɛ -Lagɔgbɔv -falɪpanɲwnɔ, 'in -ɔ a 'tidea 'yɪ amɪaa 'dɛɛ -gbɛ, mɔ nɔa na lubhonɔnya -dawli 'wɔ ɔ gbagbawɛli 'wɔ. Mɔ kwaa wa gbonyuu lɔ, 'in wa kaa mɔtnɪ kwɛ, 'in wa lia -zila -bɔbɔli. ²¹ In ka ɔ 'yɪ zɔ ɔ 'ka ɔ dli 'bhiti, 'in ɔ 'nɪ we -yɔɲwnu. ²² We 'dɛɛ 'gbu, lɛ na yia we nɔa, 'in ɔ 'ka gu 'kadɔ bhli ɔ -yɔ -wa ɔ -yɔ wa dia -budu 'wɔ 'sɔ. Nu, -maa 'nɪ -maa dli 'bhiti, 'in -maa 'ka ɔ lɛnɔgbu 'bɪbhɔ nɪ, 'in na paa -maa sɪasɛ ɲwɛ. ²³ ɔ 'yua na yia 'bhaa. 'In leglizɪ weɛ 'ka we 'jiyibheli nu, -ɔ yia nyɪmɛɛ dli zɔ -yɔ ɔ 'wlukɔvɔn la, -amɪ -wa. -ɔ -ka -mɪ, -we -in -ka lɛnɔ, we 'klɔlu -na yia 'yɪa 'mɪ kwɛɛ. ²⁴ Nu, amɪa Tiatilɪnyɪma tɔlva, a 'nɪ wee slolue -yɔɲwnu. Wee gbu wa laa: «-Saataan nacɪ -we mia zizeda.» In nɛɛ ain -yla, in 'nɪ ain

'gba-putu 'wludida-mi. ²⁵ Nu, in 'ni-slo lo yi ni, -we mia ain kwεε, a kpa we la -kli.

²⁶⁻²⁸ «-Wa -ka -gugali, -wa -ka na dumagbu -yogwnu we 'ka we bhloluda nyini, 'tite -we in 'yia na Didee kwεε, 'mu na nyεa wa. 'In na nyεa wa 'tite wa 'ka laganya 'wlulapili, wa 'ka wa kpa -gla nya, 'in wa 'ka wa -wlo bla -nyida 'bhisa. 'In na nyεa wa zlokpa -zeliya. ²⁹ -J -ka 'nonu -yukwli 'wlu -ka, -we -Lagoo Zuzu gbaa -Lagonyima -yla, o 'nu we.»

3

'Sebhe -we Zaan celia Salidu leglizi 'wu

¹ «Nu, leglizi -we mia Salidigbe nukple, -in celi we 'anzi 'wu:

«Nu, o kaa -Lagoo zuzu gbeso -yo -zeli gbeso kwεε, o weli ni: In -yi -na lenugbu. Wa neε: -in -ga 'yliyoo, -zugba -in ka ti. ² -In ganoo, -we -twa 'wu, 'in we mia -mi kwεε, -in 'teman we la, we yi ti. -We ka gbu -wa, in ka we 'jiyibheli nu, -na lenugbu 'ni -mi tiklu na -Lagoo 'yliya 'wu. ³ Nu, -in ligbe weli -we -in 'nua, 'in -in yia we -yogwnu. -In zu we 'nonwe, 'in -in 'ka -na dli 'bhiti. We 'ni -moo, -in 'ni ganoo ni, 'in na tlaha -mi 'wu 'wienyo 'bhisa, 'in bhla -we nya in 'kaa -na -gbe yi, -in 'na 'ka we yibheli.

⁴ «We mi 'sa 'bhie, -Lagonyima toba mia Salidigbe nukple, wa 'ni -slo wa -bana puinplali. Waa nyuma mia -bana 'pupa wa yia 'woplaa, wa -yo 'mi 'so ka no, -we ka gbu -wa, wa ka we 'klu. ⁵ 'Sa -bhlokpade, -wa -ka -gugali, ma plaa wee -bana 'wu, 'in wa 'eta -we mia celida 'yliyoga -sebhe 'wu, in 'na 'ka we lamumni. 'In na gbaa wa 'eta -zoo na Dide -yo o tietienya 'yu. ⁶ -J -ka 'nonu -yukwli 'wlu -ka, -we -Lagoo Zuzu gbaa -Lagonyima -yla, o 'nu we.»

'Sebhe -we Zaan celia Filadelfii leglizi 'wu

⁷ «Nu, leglizi -we mia Filadelfigbe nukple, -in celi we 'anzi 'wu:

«-J mia tiklu, o gbaa gbuzoo, o kaa nyumaa 'wlulapilinyo *-Davidu -lakli kwεε, o -ka klolo -kali, 'in wa 'nia mneni wa 'ka we kla, 'in o -ka -bha kla, wa 'nia mneni wa 'ka -bha -kali, o weli ni: ⁸ In -yi -na lenugbu, in -yi we 'ji nu, -in 'ni late 'nanoo, -zugba -na zu na weli 'nonwe, 'in -in 'ni na gbu kpeli. -In -tali, in ka

klolo yabhlo -kali -mi -yla, -we nyime yabhlogboo 'nia mneni o 'ka kla. ⁹ Nyuma -wa suslolua 'wu -Saataan 'eta nya, 'in wa laa wa 'de Zuifo, 'in wa 'nia we nya -mi, yocian wa -mia. -In -tali, -we in 'kaa wa -yla lenu, mu ni: 'kua 'tite nya na yia wa -mi 'yu -laa, 'in wa 'ka -mi 'yu 'kukolu 'sibhli, 'in wa 'ka we 'jiyibheli nu, in -kali -na ze. ¹⁰ -In ka na weli dli -gu zu dlitie nya, we 'deε 'gbu na yia -mi 'wokuwa siasia bhla. Nu, wee siasie mia dudu weee -gu yida, we 'ka nyuma weee layla.

¹¹ «Dayli na yia. -We -in kaa, -in kpa we la -kli. We -ka 'sa -mi, nyime yabhlogboo 'ni mneni o 'ka -mi -na -can -kloo kwεε -sa. ¹² -J -ka -gugali, mo yia *-Lagobudu 'kaduu bhu -zea, 'in wa 'na 'ka -bha o vu. Oo -gugalinyo -gu na yia na -Lagoo 'eta celia we -yo -Lagoo 'gbee 'eta. Wee -Lagoo gbe mia, mu -wa *-Zeluzalemu -lolu, -we 'kaa -Lagoo -gbe 'bhuyali, 'in we 'ka lasibhli. Oo -gugalinyo -gu in 'kaa na 'eta lolu celi. ¹³ -J -ka 'nonu -yukwli 'wlu -ka, -we -Lagoo Zuzu gbaa -Lagonyima -yla, o 'nu we.»

'Sebhe -we Zaan celia Laodisee leglizi 'wu

¹⁴ «Nu, leglizi -we mia Laodisegbe nukple, -in celi we 'anzi 'wu:

«-J gbaa -Lagoo dumagbu, o -wa gbudayinyo tiklu, o o 'tubhua yo, o ka so nya -Lago -laa -lu weee la, o weli ni: ¹⁵ In -yi -na lenugbu. -In 'ni woto, -in 'ni -su. Na dli neε, -in -ze we 'yabhlo. ¹⁶ Nu, -in 'ni -su, -in 'ni woto, -in wlowlo, we 'deε 'gbu, gwεzea na yia -mi. ¹⁷ -In neε nu, 'etumunyoo -in -mia. -In ka -lu duun 'yi, 'in -in ka -lu weee -in 'yibhaa. -In mi 'sa gbada, -zugba -in mi poli poli nyazinyo nya, bobabhanyoo -in -mia. -In mi kpanu nya, -in mi 'lonyoo nya. -In mi 'sa, 'in -in 'ni we 'ji -yi. ¹⁸ We 'deε 'gbu, 'di -we na zua -mi, mu ni: -in yi na -gbe, -can -we wa 'kplia 'wu -kosu 'wu, -in 'ka we zo, 'in -in 'ka 'etumunyoo -zoo -ze. Yi, -in 'ka -bana 'pupa zo, -in 'ka we 'wopla, -na kpanu yi -mi zobhali. -In zo 'ya nyakpo, -in 'ka we 'yliya 'wu pali, 'in -in 'ka layi.

¹⁹ «-We mia na -nu nya, nyuma -mama ka ze in -kalia, -maa na siala, in 'ka -maa gbu sloluu 'gbu. We -ka 'sa -mi, -in 'bhiti

-na dli, -in yi 'mɪ 'bɪ -gɔladolue nya. 20 - In pɔ yukwli! In 'yiligbe -budunwɛɛ, in mɪ kɔkɔ bhlida. -ɔ -ka na wɛli 'nɔ, 'in ɔ -ka -bha -kali, 'in na plaa ɔ -budu zɔ, 'in na -yɔ ɔ 'sɔ lia dabhlo.

21 «-Amɪ, in mɪ -gɔgalɪnyɔ nya. In -yɔ na Dide ka ɔ 'ɲɪmɪnkpe -gɔladi. We 'dɛɛ 'gbɔ, -ɔ -ka -gɔgalɪnyɔ nya -mɪ, mɔ -yɔ 'mɪ 'sɔ 'kaa na 'ɲɪmɪnkpe -gɔladi. 22 -ɔ -ka 'nɔnɔ -yukwli 'wlu -ka, -we -Lagɔɔ Zuzu gbaa -Lagɔnyɪma -yla, ɔ 'nɔ we.»

4

-Mɔ yali wa -mnɪna -Lagɔɔ 'ɲɪ

1 -Mɔɔ 'bɪgɔ, 'in in yia -mɔ na 'yɪli -kakiɛ 'wɔ gbɔ -putu -yɔyɪ: klolo yabhlo mɪ ɲwɛkalɪda yali. Wee wɛli -we in 'nɔa tiada, -we 'wɔba lɛglɛ, we nɛɛ 'mɪ -yla: «-Gbla -seli, -we 'kaa cɪ lɛnɔ, in 'ka -mɪ we 'kɔslɔlu.» 2 Tɔɔn, -Lagɔɔ Zuzu 'bhua 'mɪ 'wɔ, 'in in yia 'ɲɪmɪnkpe -yɔyɪ -mɔ yali ladɪda -zugba we -gɔladɪnyɔ mɪ we -gɔ. 3 -ɔ -dia kpe -gɔla, lɪ ɔ lia tɔkpa -zɔnɔ wa laa zasɪpɔ -yɔ salɪɔbanɪ 'bhisa. -Zuku lia tɔkpa -zɔnɔ wa laa emewlodɔ 'bhisa, mɔ bibea wee kpe. 4 Wee 'ɲɪmɪnkpe mɪa, 'ɲɪmɪnkpe -putu glɔ -bhlo 'ya -mnɔa bibea we. Nyɪma kpasɪ glɔ -bhlo 'ya -mnɔa, -wa kaa -bana 'pɔpa 'wɔ, 'in wa kaa -can -kloo 'wluo, ma -dia wee kpenya -gɔla. 5 'Nyuu 'yɪka -papɪɛ klaa, wɛlɪnya klaa, we -yɔ -dɛɛ -gangɪɛ, mɔ bhɔa wee 'ɲɪmɪnkpe 'wɔ. We 'yu, yɔ gbesɔ mɪ -nyumada sa 'tɪtɛɛ, mɔ -wa zuzu gbesɔ -we mɪa -Lagɔ 'yu. 6 Wee 'ɲɪmɪnkpe 'yu, we 'wɔsa gumonyu ka klɔ mɪ 'sɛsɛ 'vɛli 'bhisa, mɔ mɪ -bha.

Wee 'ɲɪmɪnkpe kwesi, 'yɪliɔgali -mnɔa mɪ -bha. 'Yɪli mneni we ku -yɔla weee. We mɪ we 'yugbɛɪn -yɔ we lɔgbɛɪn. 7 Wee 'yɪliɔgaluu tɪanɔ -yɔ -jla 'wɔwɔ. We 'sɔnɔ -yɔ 'bhligblɔ -yulɛ 'wɔwɔ, we tanɔɔ klɔ -yɔ nyɪmɛɛ -nɔ 'wɔwɔ, 'in we -mnɔanɔ 'wɔba -galɔbha -cɪcɛ -we mɪa -bhluda. 8 Wee 'yɪliɔgali -mnɔa mɪa dɛ nɪ, we 'yabhlo ka -kapue gbɛlibhlo. 'Yɪli mnenia we ku -yɔla. We mɪ we -kapue dli, 'in we tɔlɔa mɪa we -gɔ. Zɪɔɔ, sabɔɔ lɔɔ we bhli -nya. We nɛɛ: «Jejitapɛ, -ɔ mɪ tɪklu, -ɔ mɪ tɪklu, -ɔ mɪ tɪklu, 'tɪtɛ weee mɪ ɔ kwɛɛ, -ɔ mɪ bhaa -bha, -ɔ mɪa -bha, -ɔ yia yia.»

9 We mɪa lɔɔ bhlida -zugba we mnɪna -ɔ -dia 'ɲɪmɪnkpe -gɔlaa 'ɲɪ, -ɔ -gaa 'yɪliɔ 'yɪli weee nya, 'in we gbaa ɔ 'ɲɪ -zɔnɔ, 'in we paa ɔ fuo. 10 Da wee 'yɪliɔgali -ka lɔɔ bhli -bhlo, 'in waa nyɪma kpasɪ glɔ -bhlo 'ya -mnɔa sibhli 'kukolu -ɔ -dia 'ɲɪmɪnkpe -gɔ la 'yu. 'In wa bubɔa -ɔ -gaa 'yɪliɔ 'yɪli weee nya, 'in wa vitelia wa -can -kloo ɔ 'ɲɪmɪnkpe 'yu, -zugba wa gbaɛ:

11 «Jejitapɛ, -amɪaa -Lagɔ, we mɪ tɪklu -a 'ka -na 'ɲɪ -mnɪnɪ, -a 'ka -bha -mɪ zɔ, 'in we mɪ tɪklu -a 'ka -mɪ fuo 'pa -na 'tɪtɛɛ 'gbɔ.

-We ka gbɔ -wa, -mɪ -laa -lu weee la. -In nɛɛ, -lu yɪ la, 'in -lu yia layi, 'in -in yia we lala.»

5

Ghɪglɪ -sɛbhɛ klalɪli wa -wɔa

1 'In in yia ghɪglɪ -sɛbhɛ -yɔyɪ, we mɪ ɔɔ 'ɲɪmɪnkpeɛ -gɔladɪnyɔɔ lilisɔ 'wɔ. We -gɔ -yɔ we dli mɪ cɛlɪda. We mɪ klada -luu klalɪli gbesɔ nya. 2 In 'yɪa 'anzi 'tɪtɛ yabhlo -yɔ, we 'yɪbhaa la wɛli 'tɪtɛ nya, we nɛɛ: «Nyɔɔ ka we 'klɔ ɔ 'ka -luu klalɪli gbesɔ nɪ -wɔ, 'in ɔ 'ka 'sɛbhɛ nɪ -bloa?» 3 Nɪ, nyɪmɛ -ɔ 'kaa we -kali, ɔ 'nɪ -mɪ. ɔ 'nɪ yali -mɪ, ɔ 'nɪ dɔdɔ -gɔ -mɪ, ɔ 'nɪ glu -mɪ. Nyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ mneni ɔ 'ka wee 'sɛbhɛ 'wɔtalɪ. 4 Nyɪmɛ -ɔ kaa we 'klɔ ɔ 'ka 'sɛbhɛ nɪ -blo, ɔ 'ka we zɛli, ɔ 'nɪ -mɪ. We 'gbɔ in yia wɪ -wɔwɔ. 5 Tɔɔn, waa nyɪma kpasɪ 'yabhlo nɛɛ 'mɪ -ylaɛ: «-In 'na wili -nɪ. -In -talɪ, ɔmɔ Zudaa zɔyali -jla, -ɔ -wa 'wlulapɪnyɔ -Davidu yu, ɔ ka -gɔgali, mɔ kaa we 'klɔ ɔ 'ka wee -luu klalɪli gbesɔ -wɔ, 'in ɔ 'ka 'sɛbhɛ nɪ -blo.»

6 -Bha in 'yɪa *Bhlabhɛyɪ -yɔ 'yɪligbeda. ɔ mɪ 'ɲɪmɪnkpe kwesi 'yɪliɔgali -mnɔa -yɔ nyɪma kpasɪ nyɪdi. ɔɔ Bhlabhɛyɪ 'wɔsa -blu wa -dɪ ɔ 'slakaa -nɔ nya. ɔ ka 'gwɪ gbesɔ -yɔ 'yɪli gbesɔ. Mɔ -wa zuzu gbesɔ, -we -Lagɔ 'paa yoo dɔdɔ weee -gɔ. 7 ɔɔ Bhlabhɛyɪ bɛa -ɔ -dia 'ɲɪmɪnkpe -gɔ la -yɔ, 'in ɔ yia wee 'sɛbhɛ 'wɔbhɪ -mɔɔ lilikwɛsɔ 'wɔ. 8 ɔ 'bhua wee 'sɛbhɛ 'wɔ, tɔɔn wee 'yɪliɔgali -mnɔa -yɔ nyɪma kpasɪ glɔ -bhlo 'ya -mnɔa yia ɔ 'yu 'kukolu 'sibhli. -ɔ -ka -mɪ, ɔ ka ɔ -pete

kwεε, 'in -can -dɔkɔ -we nukplε 'wli mia, -
mɔɔ ka -mɔɔ kwεε. Wee wli mia, mɔ -wa -
Lagɔnyimaa bhuhoe -wεli. ⁹-Bha wa bhlia
lɔɔ lolu:

«-ɔ kaa we 'klɔ ɔ 'ka 'sɛbhε ni 'wɔbhhu,
-mɪ -wa.

-ɔ kaa we 'klɔ ɔ 'ka we -luu klalili -wɔ,
-mɪ -wa,

-we ka gbɔ -wa,

-ɔ jitea ɔ 'pɔɔn ɔ 'ka nyima 'wɔziti -Lagɔ -yla,
-mɪ -wa.

Nyima -wa 'bhɔa zɔa weee 'yli klaa,
wεli 'yli -bhlo -bhlo -gbanya klaa,

klu weee nyima klaa,

we -yɔ -wa 'bhɔa laga dɔdɔ weee -gɔ,

-ɔ zitia wa 'wɔ -Lagɔ -yla,
-mɪ -wa.

¹⁰ Ni, -ɔ nɔa we ε,

'in -Lagɔ pɪia -maa 'wlu la,
-mɪ -wa.

-ɔ nɔa we ε -maa 'ka -Lagɔbɔbɔnya -zε,
'in -maa 'ka ɔ dɔmagbɔ lɛnɔ,

-mɪ -wa.

-Mɪ nɔa we ε -maa 'ka nyima weee 'wlu-
lapɪ

dɔdɔ weee -gɔ.»

¹¹ In -tali 'yaa -bha, 'in in yia 'anzinyaa
wεli 'nɔ. We -zu 'wɔ, wa 'ni mneni wa 'ka we
zεli. Ni, wee 'yliyɔgali -mnɔa klaa, nyima
kpasɪ klaa, we -yɔ 'ɛnɪmnɪkpe, 'mɔ we bibea
-nya. We 'dε weee mia lɔɔ bhliɔa 'tɪtεε, ¹² we
nεε:

«Ni, Bhlabhleyu -ɔ wa -dia -bli 'slaka nya,

'tɪtε klaa, 'ɛnɪmnɪε klaa, gbɔyilo klaa,

we -yɔ latelo mɪ ɔ -nɔ nya.

We 'dεε 'gbɔ, we mɪ tiklu nyima 'ka -bha ɔ zɔ,

wa 'ka ɔ 'ɛnɪ -mnɪni,

'in wa 'ka ɔ 'ɛnɪ -zɔnɔ gba.»

¹³ In in yi 'yaa lɔɔ -putu 'nɔ. -Lu weee -
Lagɔ -laa la, -we mia yali, -we mia dɔdɔ -gɔ,
-we mia glu, we -yɔ -we mia gumunyu lɔ, we
'dε weee bhliɔa lɔɔ, we nεε:

«-ɔ -dia 'ɛnɪmnɪkpe -gɔ la,

ɔ -yɔ Bhlabhleyu 'sɔ,

'tɪtε weee mɪ wa -nɔ nya,

'ɛnɪmnɪε weee mɪ wa -nɔ nya.

Wa bhli wa 'ɛnɪ, 'in wa zɔ -bha wa

'yli weee -nɔ nya.»

¹⁴ In wee 'yliyɔgali -mnɔa nεε: «-Amɛni!»
Nyima kpasɪ 'sibhliɔa 'kukolu, 'in wa yia ɔ
bɔbɔ.

6

Bhlabhleyu -wɔa -luu klalili gbesɔ

¹ Tɔɔn, 'in in yia ɔ Bhlabhleyu -yɔyi. 'In
ɔ yia wee glɪglɪ -sɛbhεε klalilu tanɔ -wɔ.
-Bha -bhlokpade 'yliyɔgali -mnɔa 'yabhlo
'kpɪa 'wɔ 'tɪtεε, -dε 'bhisa. 'In in yia we 'nɔ.
We nεε: «Yi!» ² In -talia -bha, 'in in yia
nɪmɛsɔn 'pɔpa -yɔyi. -ɔ -dia we -gɔ la, ɔ ka
pnu kwεε, 'in wa yia ɔ -can -kloo yoo 'nyε.
Ni, ɔ ka -gɔgali, 'in -gɔ ɔ yi 'yaa -galia mɪa.

³ -Mɔɔ 'bɪgɔ, ɔ Bhlabhleyu yia wee -luu
klalilu 'sɔnɔ -wɔ. -Bha -bhlokpade, 'in in
yia 'yliyɔgaluu 'sɔnɔ wεli 'nɔ. We nεε: «Yi!»

⁴ 'In nɪmɛsɔn -putu yabhlo yia 'tla, we -za
-kosu 'bhisa. -ɔ -dia we -gɔla, 'mɔ wa 'nyεa
'yoo, ɔ 'ka dɔdɔ -gɔ tɔ -la, 'in dɔdɔgɔ -nyima
'ka 'bhɔbhali. -Bha wa 'nyεa ɔ tɔgɔgble yoo.

⁵ -Mɔɔ 'bɪgɔ, ɔ Bhlabhleyu yia wee -luu
klalilu tanɔ -wɔ. -Bha -bhlokpade, in 'nɔa
'yliyɔgaluu tanɔ wεli. We nεε: «Yi!» In
-talia -bha, 'in in yia nɪmɛsɔn -ylukpa -
yɔyi. ɔ -dia we -gɔ la, ɔ ka kilo kwεε.

⁶ Wεli yabhlo 'tlaa wee 'yliyɔgali -mnɔa
nyidi, we nεε: «'Mnɔ -yɔ -gɔɔo 'kli yia yia.
Ni, 'mnɔ kilo -bhlo kaa 'yli -bhlo -lubhoo
'pɛnɪgwεzi, -gɔɔo kilo ta kaa 'yli -bhlo -
lubhoo 'pɛnɪgwεzi. -Mɔmɔ -ka 'kpɪ -yɔ nɔ, -
in 'na zɪli we kwε -ni, we -vale -tɔ sa 'cε.»

⁷ -Mɔɔ 'bɪgɔ, ɔ Bhlabhleyu yia wee -luu
klalilu -mnɔanɔ -wɔ. -Bha -bhlokpade in
'nɔa 'yliyɔgalu -mnɔanɔ wεli. We nεε: «Yi!»

⁸ In -talia -bha, 'in in yia nɪmɛsɔn -yɔyi, we
fuakaa. -ɔ -dia we -gɔla, ɔ 'ɛnɪ wa laa tɪtɪe.
Tɪtɪnyaa 'gbe -yɔ ɔ 'sɔ nɔ. 'In wa yia wa 'tɪtε
'nyε wa 'ka nyima 'bhaa mɪ dɔdɔ kibhe
-mnɔanɔ -bhlo -gɔ. 'Sa wa mɪa wa 'ka
nyima 'bha tɔgɔgble klaa, ɛwɔ klaa, tɪtɪgu
klaa, we -yɔ -fliinɪma 'nyii nya.

⁹ -Mɔɔ 'bɪgɔ, ɔ Bhlabhleyu yia wee -
luu klalilu gbunɔ -wɔ. -Bha -bhlokpade,
in yia nyima wa 'bhaa, wa zuzu -yɔyi
'slakagɔsalilu zɔ. Waa nyima mia, wa
ka -Lagɔwεli -yɔɛwɪnu, 'in wa mia we
gbɔdayɪnya nya, we 'gbɔ wa yia wa 'bha.

¹⁰ Wa 'kpɪa 'wɔ 'tɪtεε, wa nεε: «-Amɪaa -
Kanyɔɔ 'zayli -ɔ mɪ -mɔwɔɔda, dɔdɔgɔ -
nyimaa -yɔgbɔ -na yia 'wɔbhua, 'in -in 'ka
wa gbɔ dili -amɪaa -yɔkpasasɪεε saa. 'Lee,
bhli -mɔmɔ -na wɔlɔ wea?» ¹¹ Tɔɔn, wa yia
-maa -bana 'pɔpa 'wɔladlili, 'in wa nεε -maa

-yla, -maa wu -se, nu, -maa bhelia -yo -maa lubhonu -lima -wa wa yia 'bhaa -maa 'de 'bhisa, -maa nwe -ka gba 'bhie.

12 In -talia -bha, 'in in yia Bhabhleyu -yoyi, 'in o yia -luu klaluu gbelibhlonu -wlu. -Bha dudu zuklua 'titee. 'In 'ylo yia yumanu nee -gbenaa, 'in 'cu yia zamanu 'pion 'bhisa.

13 'In -zeli yia bhli dudu -gu, su wa zubbaha, -pipe -ka 'pli, sa we 'bhue jitea, 'sa -zeli jitea dudu -gu. 14 'In yali yia labhu nyumaa 'yliya 'wu, nee -bita wa gli. -Gogo weee -yo dudu weee mia 'nyu nyidi, 'in we yia 'tlu.

15 Toun, dudu -nyumaa 'wlulapilunya klaa, nyumaa 'yugalunya klaa, 'slujaa 'yugalunya klaa, 'nyumnunya klaa, nyuma 'tite klaa, gali klaa, we -yo -wa 'nia gali nya -mi, wa 'de weee yia zize -gogoo 'bhoka 'wu, we -yo tukpa -nyidi. 16 Wa nee tukpa -yo -gogoo -yla: «A bhili -ain -gu. A zize -ain 'pipi, -o -dia 'nyumnukpe -gu la kwee. A zize -ain 'pipi Bhabhleyuu 'ce kwee. 17 Nu, we ka nyini, wa 'cepayi 'kadu ka nyini. Nyoo mnene o 'ka we 'yu 'yiligbea?»

7

Nyuma 'wlu glv ta -zakpa kugbua le 'so (144.000)

1 -Muu 'bigu, 'in in yia 'anzi -mnua -yoyi 'yiligbeda dudu gwigwi -mnua 'yli. -Muu mi dudu -pipe -mnua 'yoo -kuloda, -muu yi 'wlu nu, -pipe yabhogboo 'pli dudu -gu, gumunyu -gu we -yo su 'wlu. 2 'In, in yia 'anzi -putu yabhlo -yoyi 'wusoda 'yilu 'wusoloda. -Lu -we nya wa zua -Lagoo yibhelida nyuma -yo, we mi we kwee. 'Anzi -mnua -we -Lagoo 'nyea 'tite we 'ka gumunyu -yo dudu siali, we 'kpia 'wu 'titee we -yla, we nee: 3 «A 'yiligbe -slo, nu, -a 'ni -slo 'yliyoga -Lagoo yibhelida -Lagoo lubhonunya 'klv -yo zu, dudu klaa, su klaa, we -yo gumunyu, a 'na siali we -ni.» 4 'In -wa -Lagoo zua o 'dee yibhelida -yo, 'in in yia wa nwe yibheli. *Izlaelu zua weee 'yli, nyuma 'wlu glv ta -zakpa kugbua le 'so (144.000).

5 Zudaa zwayli, nyuma 'wlu glv ta (12.000). Lubenu zwayli, nyuma 'wlu glv ta (12.000). Gadu zwayli, nyuma 'wlu glv ta (12.000).

6 Aselu zwayli, nyuma 'wlu glv ta (12.000). Nefutalii zwayli, nyuma 'wlu glv ta (12.000). Manasee zwayli, nyuma 'wlu glv ta (12.000).

7 'Simeoo zwayli, nyuma 'wlu glv ta (12.000).

*Leviii zwayli, nyuma 'wlu glv ta (12.000).

Isakaaa zwayli, nyuma 'wlu glv ta (12.000).

8 Zabuloon zwayli, nyuma 'wlu glv ta (12.000).

*-Zezefuu zwayli, nyuma 'wlu glv ta (12.000).

Bezameee zwayli, nyuma 'wlu glv ta (12.000).

Wa 'de weee 'klv -yo wa zua -Lagoo yibhelida.

Nyumaa -zlo bibea 'nyumnukpe

9 -Muu 'bigu, 'in -talia -bha, 'in in yia nyumaa -zlo -yoyi. Waa nyuma -zu 'wu, -o mnene o 'ka wa zeli, o 'ni -mi. Nu, dudu weee -gu -nyuma wa -mia: laga weee -gu -nyuma mi -bha. Zua weee 'yli -nyuma mi -bha. Klu weee nyuma mi -bha. Welu weee nyuma mi -bha. Wa 'yiligbe 'nyumnukpe -yo Bhabhleyu 'yu. Wa ka -bana 'pupa 'wu, 'in saun mia wa kwee. 10 Wa 'kpia 'wu 'titee, wa nee:

«-Amiaa -Lagoo -o -dia 'nyumnukpe -gu la,

o -yo Bhabhleyu 'so,

gbuwosasi mi wa -nu nya!»

11 Nu, 'anzi weee bibea wee 'yliyogali -mnua klaa, waa nyuma kpasu klaa, we -yo 'nyumnukpe. Wa -gbliu 'wlu la 'nyumnukpe 'yu, 'in wa yia -Lagoo buba. 12 Wa nee:

«-Amen!

Nyuma weee gba o 'nyu -zoonu.

Nu, nyuma weee -mnuni o 'nyu,

gbuyilo weee mi o -nu nya,

nyuma weee 'pa o fuo, nyuma weee zu -bha

o,

'tite -yo latele weee mi o -nu nya.

We -mi 'sa, 'in we 'ka 'sa -tu

'yli weee -nu nya.»

13 -Bha nyume kpasu yabhlo 'yibhaa 'mi lae: «'Lee, waa nyuma kaa de -bana 'pupa 'wu, maa -nyuma wa -mi, 'in mo wa 'bhulua?»

14 In nee o -yla: «Na -kanyo, -o -yia we 'ji, -mi -wa!»

O nee: «Waa nyuma mia de, wa ka wa siali bhabha. Wa ka wa 'dee -bana -wolu Bhabhleyuu 'pion lu, 'in we yia pomanu tenyii.

15 We 'gbu wa 'yiligbea -Lagoo 'nyumnukpe 'yu, zloo, saboo, wa 'ka o dumagbu lenu o -budu 'kadu zu, 'in -o -dia 'nyumnukpe -gu la, 'in -moo kua wa 'wu. 16 Nwo 'na 'ka 'masleen wa 'bha, 'nyumatu 'na 'ka 'masleen wa 'bha, 'ylo -yo slo 'na 'ka 'masleen wa 'bha.

17 Nu, Bhabhleyu -o mia 'nyumnukpe kwesi, mo yia wa 'nyuwluksa lu kwaa, bhabhlee

'yliyɔzɔnyɔ 'bhisa. 'In -Lagɔ yia wa 'mɔ weee sia.»

8

Bhlabhleyu -wɔa gligɩ -sebhɛ klalilu gbesɔnɔ

¹ Nu, Bhlabhleyu -wɔa wee gligɩ -sebhɛ klalilu gbesɔnɔ, 'in -Lagɔɔ -gbɛ yia 'wɔtɔ blenyii 'lɛlu kibhe -bhlo. ² 'In, in yia 'anzɩ gbesɔ -yɔyɩ 'yligbeda -Lagɔ 'yu. ɔ yia we lɛglɛ gbesɔ 'wɔladlili.

³ 'Anzɩ -putu yia, 'in we yia 'slakagɔsalɩ kwesi 'yligbe, -can -dɔkɔ mɩ we kwɛɛ, we nɔkplɛ wa siea 'wɩ. Wa 'nyɛa we 'wɩ duun yoo, we suslolua -Lagɔnyɩma weee bhuhhoewɛɩ -yɔ 'wɩ 'wɔ, 'in we -yɔ we yia 'slakagɔsalɩ 'yu mɩ, we 'ka we -Lagɔ 'nyɛ. Wee 'slakagɔsalɩ mɩ -can nya, 'in we mɩ -Lagɔɔ 'ɲnumɩkpe 'yu. ⁴ 'In 'wɩ gbeylo -yɔ -Lagɔnyɩma weee bhuhhoewɛɩ yia 'wɔsɔ 'anzɩ kwɛɛ -Lagɔ 'yu. ⁵ Tɔɔn, 'anzɩ 'bhua -dɔkɔ 'wɔ, we yia we yeli 'slakagɔsalɩ -kosu nya, 'in we yia we dɔdɔ -gɔ 'mɩ. -Bha -bhlokpade, -de -gaan, wɛɩnya gbaa, 'nyu 'paa 'yika, 'in dɔdɔ yia zuklu.

Tɩa -lɛglɛ -mnɔaa wɛɩ

⁶ 'Anzɩ gbesɔ, -we kaa lɛglɛ gbesɔ kwɛɛ, mɔ mnazɩa we 'dɛ la we 'ka we bhli.

⁷ We tianɔ bhli we lɛglɛ, 'in -zɛɩ nyu klaa, -kosu klaa, we -yɔ 'pɩɔn, -we mɩ 'wɔsusloluda, in we yia we dɔdɔ -gɔ 'mɩ. Dɔdɔ kibhe ta -gɔ -bhlo yia si, su ta glaa -bhlo -yɔ -petu yalɔ weee yia si.

⁸ We 'sɔnɔ bhli we lɛglɛ: -kosu 'kadɔ 'wɔa -gɔgɔ -we mɩ sida, 'mɔ wa vitelia gumunyu lɔ, 'in gumunyu taa nɔɔ -bhlo yia 'pɩɔn -zɛ. ⁹ Gumunyu lɔ -li ta glaa -bhlo yia tɩ, 'in we yia 'glɔ ta glaa -bhlo lasa.

¹⁰ We tanɔ bhli we lɛglɛ: -zɛɩya 'kadɔ 'bhɔa yalɩ, 'in we yia bhli, wee -zɛɩya mɩa, -kosu mɩɔ 'bhisa we nyumaa, mɔ bhliia 'nyuwɩukɔanya -yɔ -gbɔa 'kadɩ ta glaa -gbɔa -bhlo lɔ. ¹¹ Wee -zɛɩya wa laa kalɩ, 'in wee -gbɔa ta glaa -bhlo 'nyu yia kamanɩ. 'In wee 'nyu yia nyɩma duun 'bha we 'kikaloo 'gbɔ.

¹² Wee 'anzɩ -mnɔanɔ bhli we lɛglɛ, 'in 'yɩɔ kibhe taa nɔɔ -bhlo klaa, 'cɔɔ kibhe taa nɔɔ -bhlo klaa, we -yɔ -zɛɩ ta glaa -bhlo yia -nyumo. Sa zɩ taa nɔɔ kibhe -bhlo -tɔa

nikpise 'wɔ, 'sa sabɔ taa nɔɔ kibhe -bhlo 'nɩa 'cɔ -yɔ -zɛɩ san 'yɩ.

¹³ Nu, in -talia -bha, 'in in yia -galɩbhacɩɛ mɩa -bluda -mɔ yalɩ 'pɩpɩ 'wɔkɩwɛɩ 'tɩɛ 'nɔ, we nɛɛ: «Gbɔnyuu, gbɔnyuu, gbɔnyuu mɩ dɔdɔgɔ -nyɩmaa -nɔ nya 'anzɩ taa pɩ -ka wa lɛglɛ bhli!»

9

Lɛglɛ gbunɔ

¹ Nu, 'anzɩ gbunɔ bhli we lɛglɛ, -zɛɩya yabhlo -we bhli dɔdɔ, 'in in yia we -yɔyɩ. 'Bhɔka -we 'nɩa bhloluda -ka, we -lakɩ wa 'nyɛa wee -zɛɩya yoo. ² We -kalia wee 'bhɔka, gbeylo -we 'wɔa -klaaa gbeylo mɔ 'tɩaa -mɔ, 'in we yia 'yɩ -yɔ -pɩpɩ yɩmanɩ. ³ Wee gbeylo 'wɔ -gangannya 'tɩaa, 'in we yia dɔdɔ -gɔ lamneni. 'In -Lagɔ yia 'tɩɛ -we -yɔ -klagbetaa 'tɩɛ 'wɔwɔa we 'nyɛ. ⁴ Wa nɛɛ we -yla we 'na nɔnɔ gbɔnyuu -petu -yla lɛ -nɩ, we -yɔ sunya -yɔ -tɩ -wɔtɔ. Nu, nyɩma -wa 'nɩa -Lagɔ yibhelida 'klɔ -yɔ -ka, 'ma we 'kaa gbɔnyuu -yla lɛnɔ. ⁵ Wa 'nɩ wee -gangannya 'yoo 'nyɛ we 'ka nyɩma 'bha. Wa nɛɛ nu, we sɩalɩ wa bhabha 'cɔ gbu zɔ. Sa -klagbeta -ka 'pa, 'in -bha glopoa nɩ, we nɔ 'sa we. ⁶ We bhli, tɩtɩɛ da wa yia -talia, 'in wa 'na 'ka we 'yɩ, we tɔ yia nyɩma 'bhaa, 'in kwɛɛ -mɔ yia wa -gwaa.

⁷ Wee -gangannya 'wɔsa nɩmɛsɔɔn, -we wa mnazɩa la tɔgɔ -nɔ nya, 'in -we ka 'wɩɔ 'wɔa nɛɛ -can -kloo mɩ -bha. We 'klɔ -yɔ nyɩmaa 'klɔ 'wɔwɔ. ⁸ We 'nyɩ 'wɩɔ 'ɲwɩ 'nyɩ. 'In we gla 'wɩɔ -jɩaa gla. ⁹ We ka nɛɛbana 'wɩ, 'in we -kapuee paa -jiji. We -jiji mɩa, we 'wɩ nɛɛ nɩmɛsɔɔn duun mɩ -wotloo 'wɔgbizeda -gwagwɩ nya we 'ka tɔ -gɔa mɩ. ¹⁰ Wee -gangannya gɔn 'wɩsa wee -klagbetaa gɔn, -we mɩa 'yɩlɛɩda seenɩ 'bhisa. We gɔn nya we mnenia we 'ka nyɩma -yla gbɔnyuu lɛnɔ 'cɔ gbu zɔ. ¹¹ Wee -gangannya ka 'wɩlɔpɩnyɔ: 'bhɔka -we 'nɩa bhloluda -ka, we 'wɩ -Kuzuu 'anzɩ we -mɩa. Nu, we 'ɲɩ -wa Abadɔn zuifɔwɛɩ 'wɩ, Apolɩɔn *glɛkɩwɛɩ 'wɩ. We ji -wa -Lunyumonyɔ. ¹² Tɩatɩa -gbɔnyuu 'plɩa dɛ, nu, we -tɔ lɔ 'sɔ.

Lɛglɛ gbelibhlonɔ

¹³ Nu, 'anzɩ gbelibhlonɔ bhli we lɛglɛ nɩ, 'in, in yia wɛɩ yabhlo 'nɔ. -Lagɔɔ

'slakagusaliluu gwɔgwɔ -mnɔa 'yli we 'bhɔa. Wee 'slakagusalilu mɔ -can nya, 'in we mia -Lagɔ 'yu. ¹⁴ Wee wɛli nɛɛ wee 'anzɪ gbelibhlonɔ kaa lɛglɛ kwɛɛ -yla: «'Anzɪ -mnɔa -we mia gbɔanda, -gbɔa 'kadɔ wa laa Eflatɪ kwesi, -in -blo we -nya.» ¹⁵ Wee 'anzɪ -mnɔa mia, -Lagɔ ka we lamnazi ɔ lubhoo -nɔ nya. Wee -zɔ nu ɔ nu yɪ nu 'lɛli tɛun -nɔ nya ɔ mnazi we la, we 'ka mɪ, we 'ka nyɪma 'wɔsɪsalɪ, 'in we 'ka nyɪma ta glaa -bhlo 'bha. Nu, wɛli gbaa, 'in wa yia we -blo. ¹⁶ 'Sloja -wa mia nɪmɛsɔɔn -gɔ, wa zɛli wa 'mɪ -yla, wa nwe nyɪni minɪɔn 'wlu -bhlo. ¹⁷ -Mɔ na 'yli -kakiɛ 'wɔ, -wa -dia wee nɪmɛsɔɔn -gɔla, sa in 'yia wa -yɔ mɔ nɪ: nɛtɛbana mia wa 'wɔ, we -za -kosu 'bhisa, we ylu yalɪ 'bhisa, we -za lu -bhuhɛɛ nɔkplɛ 'bhisa. Wee nɪmɛsɔɔnnyaa 'wlu 'wɔsa -jlaa 'wlu. 'In -kosu klaa, gbeylo klaa, we -yɔ -bhuhui slo tlaa we nweɛ. ¹⁸ Nu, -kosu klaa, gbeylo klaa, we -yɔ -bhuhui slonya 'tlaa da we nweɛ nɪ, mɔ -wa siasɛ ta. Mɔ 'bhaa dɔdɔgɔ -nyɪma ta glaa -bhlo. ¹⁹ Nu, wee nɪmɛsɔɔnnyaa 'tite mia, we mɪ we nwe -yɔ, 'in we mia we gɔn -yɔ. We gɔn 'wɔsa tɪbhɛ. We ka 'wlu, we nya we nɔa nyɪma -yla gbonyuu lɛ.

²⁰ Wee siasɛ 'nɪ dɔdɔgɔ -nyɪma weee 'bha. Nyɪma -wa -tɔa -bha, wa 'nɪ wa tɛlɛlɪlu 'bɪbhɔ. Wa mɪ -bhlokpade 'kuzunya bɔbɔda, tɛlɛlɪlu mia -can nya klaa, 'gwezi nya klaa, nɛtɛ nya klaa, tɔkpa nya klaa, we -yɔ su nya, wa 'nɪ we bɔbɔɛ 'bɪbhɔ. 'In wee tɛlɛlɪli mia, we'e 'yɪ la, we'e 'nɔ 'in we'e nɔ. ²¹ Nu, wa 'nɪ wa dɪ 'bhiti, wa mɪ nyɪma 'bhada -bhlokpade, wa mɪ yɪsi lɛnɔda, 'in wa -yɔ nyɪma weee dia -budu 'wɔ, 'in tɔba ylia 'wie.

10

'Anzɪ -yɔ glɪglɪ -sɛbhɛ -yulɛ

¹ 'In in yɪ 'yaa 'anzɪ 'tite -putu -yɔyɪ yalɪ 'bhɔda. Yalɪpɔpa wɛli wa 'wɔ -bana 'bhisa, 'in -zuku yia we 'wlu bibe. We klɔ nyumaa 'yɪb 'bhisa, 'in we bhɔgɔ 'wɔba -kosuu -dɔbɔ. ² Glɪglɪ -sɛbhɛ -yulɛ mɪ we kwɛɛ, we mɪ nwekalɪda. Gumunyu -gɔ we dia lilibhɔ la, 'in we yia dɔdɔ -gɔ kɔpɛbhɔ ladɪ. ³ Sa -jla kpɪa 'wɔ 'tɪtɛɛ, 'sa we 'kpɪa 'wɔ. We 'kpɪa 'wɔ tɔɔn, 'in -dɛ gbesɔ yia -gan. ⁴ Wee -dɛ gbesɔ -gangɛɛ 'bɪgɔ, in 'yɪbha yaa in 'ka we

wɛli ɛli. -Bha -bhlokpade, 'in wɛli yabhlo yia gba -mɔ yalɪ. We nɛɛ 'mɪ -ylaɛ: «Wɛli -we wee -dɛ gbesɔ gbaa, -in zize we. -In 'na ɛli -lu yabhlogbɔɔ -nɪ.»

⁵ Nu, wee 'anzɪ in 'yɪ yaa -yɔ 'yɪgbedaa, -we ka bhɔ yabhlo mia gumunyu -gɔ, 'in we 'yabhlo mia dɔdɔ -gɔ, we yia lilisɔ 'wɔbhɔ yalɪ. ⁶ 'In we yia bi -Lagɔ -ɔ -gaa 'yɪyɔ 'yɪ weee nya, ɔ 'nɪ nya, -Lagɔ -ɔ -laa yalɪ -yɔ we 'wɔ -lu weee la, -ɔ -laa dɔdɔ -yɔ we -gɔ -lu weee la, we -yɔ gumunyu -yɔ we lɔ -lu weee. Wee 'anzɪ nɛɛ: «We bhla 'nɪ 'maslɛɛn latlɔbɔ. ⁷ Nu, zɪ 'anzɪ gbesɔnɔ yia we lɛglɛ bhla, -Lagɔɔ 'wlukɔɔn -gbɔ mia zizedaa, we zɪ ɔ nɔa we lɛ. Cɪn, lɛ ɔ yia we nɔa, sa ɔ gbaa we, ɔ lubhonɔnya -wa mia ɔ gbɔɔ -falpanya nya -yla, 'sa.»

⁸ 'In wɛli -we in 'nɔ yaa -mɔ yalɪ, we nɛɛ 'ya 'mɪ -ylaɛ: «'Anzɪ yɪgbea gumunyu -yɔ dɔdɔ -gɔ, -in mɪ we -gbɛ, 'in 'sɛbhɛ -we mia nwekalɪda we kwɛɛ, -in 'bhu we 'wɔ.»

⁹ 'In in yia we -yɔbɛ. In nɛɛ we -yla nu, we 'nyɛ 'mɪ wee 'sɛbhɛ -yulɛ yoo. We nɛɛ 'mɪ -yla: «-In 'bhu we 'wɔ, -in 'ka we li. Nu, kamaɪa we yia -na nɔkplɛ, nu, lɔbɔ 'kpɪ 'bhisa we yia mɛnɪa -na nweɛ.» ¹⁰ In -saa wee 'sɛbhɛ we kwɛɛ, in lia we, lɔbɔ 'kpɪ 'bhisa we mɛnɪa 'mɪ nweɛ. -Slɛɛn in mnaa we, 'in we yia kamaɪ na nɔkplɛ.

¹¹ Wa nɛɛ 'mɪ -yla, we mɪ 'ya nu, in gba -we -Lagɔ yia lɛnɔa, klu duun klaa, laganya klaa, wɛli 'yli -bhlo -bhlonɔa klaa, we -yɔ nyɪmaa 'wlulapɪnyaa daa.

11

-Lagɔɔ gbɔdayɪnya 'sɔ

¹ -Mɔbɔ 'bɪgɔ, gblee yabhlo -we -yɔ su -we nya wa yɪbhɔlɔa -lu 'sɔ 'wɔwɔba, wa yia 'mɪ we yoo 'nyɛ. 'In wa nɛɛ 'mɪ -ylaɛ: «-In -sɔ 'wɔ -in 'ka -Lagɔbudu 'kadɔ -yɔ we 'slakagusalɪlu yɪbhɔlɔa mɪ. -Wa mia -mɔ -Lagɔ bɔbɔda, -in zɛli wa. ² Nu, -in tɪ -budunweɛ 'wɔ. -In 'na yɪbhɔlɔ -bha -nɪ, -we ka gbɔ -wa, -wa 'nɪa Zuɪfɔ, wa ka we wa 'nyɛ, 'in ma yia -Lagɔɔ -mɔwɔlɔ gbe -gɔnɔa 'in wa 'ka we lawɔwɔlɔlɔ 'ɔ glɔ 'sɔ, 'ɔ 'sɔ zɔ. ³ Nu, na gbɔdayɪnya 'sɔ na yia yoo 'paa wa 'ka -Lagɔwɛli gba wee 'yɪ 'wlu gbelibhlo 'yɪ glɔ ta nya, -gbɛnɔa nya 'wɔ.» ⁴ Nu, ma -wa *olɪvɔsu 'sɔ -yɔ 'napɛ 'sɔ -we

'yiligbea dudu -Kanyo -Lago 'yu. ⁵ Nyime -ka we -yla gbonyuu lenva yi, 'in -kosu tlaa we nwee, 'in we bhaa o. Nyime -o -ka we -yla gbonyuu lenva yi, 'sa -bhlokpade -moo yia tlaa. ⁶ Waa gbodayinya ka 'tite wa 'ka 'nyu 'yiligbeli -moo yi 'wlv we lva wa -Lagoboo -falipa bhla. Nu, wa ka 'tite wa 'ka 'nyu 'pion 'wolabhitili. 'In wa ka 'tite wa 'ka dudu -gu siasiee 'yli -bhlo -bhlo lala wa dlu da.

⁷ 'In gbu -we ka da wa 'yia ni, wa -ka we gbagbie bhia, 'in 'bhoka -we 'nia bhloluda -ka, -mo nume yabhlo yia 'tlaa, we 'ka wa tu dilu, we 'ka wa lu, 'in we 'ka wa 'bha. ⁸ 'In wa 'kwienya 'ka lasluda -tu -mo 'gbe 'kaduu -gblagblu 'wu, da nyima kolva wa -Kanyo *su -gola. Wee gbe mia, 'mu wa palia *Sodomo -yo Eziputu 'wu. ⁹ Nu, nyimaa 'yli -bhlo -bhlo -wa 'bhva zva -bhlo -bhlo 'yli, -wa gbaa weli 'yli -bhlo -bhlo, we -yo -wa 'bhva laga -bhlo -bhlo -gu, -maa yia wa 'kwie ylaa 'yli ta kibhe nya. Wa 'na 'ka wa 'bhlubhlugbu -yohwnu. ¹⁰ Waa *-Lagoboo -falipanya so nu tlithe yia dudu -nyima 'muna 'wola, 'in wa 'ka -lu 'nyinyeni 'muna nya. Waa nyima so ni ka wa siali tenyiii 'gbu.

¹¹ Nu, 'yli ta kibhe -ka 'pli ni, 'in nyapelie bhva -Lagoo -gbe, 'in we plaa wa 'wu, 'in waa nyima saa 'wu. -Maa -ka wa -yoyi, 'in -nyanigbo kpalia -maa. ¹² 'In weli 'tite yabhlo yia wa 'de 'so -yla gba yali: «A -gbla -seli.» 'In wa yia -mo yali -gbla yalipupa 'wu -zugba wa tonyima yla wa. ¹³ -Bha -bhlokpade dudu zuklua 'titee, 'in wee 'gbe kibhe kugbuaa -gu -bhlonu yia labhu. 'In nyima 'wlu gb -bhlo 'wlu kugbua le gbu (7.000) yia tl wee dudu zukluee 'bigu. Nyima talva -wa -tva -bha, -nyanigbo yia -maa -kpali, 'in wa yia -Lago -o mia yali 'hni -mni.

¹⁴ Gbonyuuu 'sonu ka 'pli, -sleen, wee gbonyuuu tanu yia dayi yia.

Leglee gbesonu

¹⁵ 'Anzu gbesonu bhla we legle, 'in wa yia weli 'tite -nya 'nu yali. We nee:

«Dudu 'wlulapie mi -sleen -amiaa -Lago Jejitape

-yo o -Bhasanyo 'so kwee.

Ma yia nyima wee 'wlulapia,

'yli wee -nu nya.»

¹⁶ 'In waa nyima kpasu gb -bhlo 'ya -mna, -wa -dia 'hnumnikpenya -gu la -Lago

'yu, wa -gbli 'wlu la, 'in wa yia -Lago buba. ¹⁷ -Mo wa -Lagoboboweli 'wu wa nee:

«Jejitape, 'tite wee -Kanyo -Lago, -mi -o mi bhaa, 'in -o mia,

-mi -a paa fuo.

Nu, -na 'tite nya -in plia -sleen nyima wee 'wlu la

¹⁸ Nu, laga ka 'ce 'pa, 'in -na 'cepapie yia 'woso.

'Yli -we nya -in 'kaa tlitinyaa -yogbu 'wobhu we ka nyi.

Wee yli nyina -in 'ka -na gbu -falipanya -wa nva -na lubho,

we -yo -na nyima -wa saa -na 'hni -yo, we 'ka nyima kpasu -zeeo,

we 'ka 'nyenyeyua -zeeo, -in 'ka wa -tnuu wla,

'in -wa -saa dudu la, -in 'ka wa lasa.»

¹⁹ Nu, -Lagobudu 'kadu -we mia yali -kalia hwe, 'in wa yia -mo 'kesu -yoyi. Nu, wee 'kesu nukple, weli -we suslolua -Lago -yo o nyima 'wu, 'in -we wa cela -li -gu, mu mia -mo. Toun, 'nyu 'paa 'yika, weli nya gbaa, -de -gaan, dudu zuklua, 'in -zeli nyu yia lva.

12

**-Zatibhe -solva 'hwno yabhlo -yowu*

¹ Nu, gwedilu yabhlo 'tlaa yali: 'hwno yabhlo -wa. 'Ylu mi o 'wu -bana nya, 'in 'cu mi o bhv zo. -Zeli kugbua le so mia o

'wluo -kloo 'bhisa. ² Oo 'hwno mi nukpla. O gwalu bhla ka nyi, o mi luzii 'gbu o kpia 'wu.

³ 'In gwedilu -putu yi 'yaa yali 'tla. *-Zatibhe 'kadu -wa, we -za. We ka 'wlu gbeso, we -yo 'gwu kugbua. We 'wlu -mumu

-ka -mi, -moo ka -can -kloo -gu. ⁴ We gon nya we yilipea -zeli ta glaa -bhlo la, 'in we vitelia we dudu.

Nu, oo 'hwno mi gwalida yida, 'in wee -zatibhe yia o 'yu 'yiligbe, nu, o -ka gwalu ni, we 'ka o 'yu mna.

⁵ 'In oo 'hwno yia nukpasuyu gwalu. Nu, nukpasuyu -o 'kaa dudu wee -gu nyima 'yoo da -slolu 'kl' 'cici nya, mo -wa. 'In wa yia -Lago -yo o

'hnumnikpe kwesi oo 'yu beli. ⁶ Toun, oo 'hwno yia -flii -bho, 'in o yia da beblee mni, da -Lago mnazia o -yla 'bi la. O li -mo 'yli 'wlu gbelibhlo, 'yli gb ta (1.260), 'in -zugba o yi

lililu o li.

⁷ -Sleen, tu yia yali bhli. 'Anzinyaa -kanyo Miseli -yo o -anzinya, we -yo -zatibhe yia gu,

'in -zatibhεε 'anzinya yia we 'wosa. ⁸ 'In we yia -zatibhε -yɔ we 'anzinya lu. Nu, we 'ni we 'klv -ka we 'ka yali -tv. ⁹ 'In wa yia wee -zatibhε 'kaduv 'dε 'pipee viteli. Mv -wa da bhlasabhla * -tibhε -we wa laa * 'Kuzu, 'in wa la 'yaa -Saatan. Mv nua dudvugv -nyima weee -dawli 'wv. Wa vitelia we dudv, 'in wa yi 'yaa we 'anzinya we 'bi viteli.

¹⁰ -Muv 'bigv, in yia weli 'tite yabhlo 'nv -mɔ yali. We nεε: «Nyimaa gbuvwsabhla ka nyini. -Slεεn mia, -amiaa -Lagɔ ka ɔ 'tite -slolu, 'in duduv 'wlulapili mɔ ɔ kwεε. -Slεεn mia da, ɔ -Bhasanyɔ ka we -slolu nu, mɔ kaa se. Nu, -we dila -amiaa bhelia gbv 'wlu la, wa ka we 'pipee viteli. Cun, zhoo, sabɔo, -we dila -amiaa bhelia gbv 'wlu la -Lagɔ 'yu, 'mv wa vitelia. ¹¹ Nu, -amiaa bhelia ka -gugali, Bhlabhleyuu 'pion -yɔ gbudayiweli 'gbv. Wee weli 'gbv wa yia ηwnu wa 'ka wa 'yliyogagie wla, 'in wa 'ka tl. ¹² We 'dεε 'gbv yali -in li 'muna. Wa ka wee -zatibhε viteli, we 'dεε 'gbv, -wa weee -dia yali la, a li 'muna! Nu, gbonyuu mɔ dudv -yɔ gumunyuu -nv nya. -We ka gbv -wa, 'Kuzu ka -mɔ lasibhli 'cε nya. Nu, we 'yli 'ni 'wvzu, we 'dε -yi we 'ji.»

¹³ Wee -zatibhε 'yia nu, wa ka we dudv viteli ni, ɔ ηwnɔ -ɔ gwalia da nukpasuyu, 'in we yia ɔ 'bi vuvue bhli. ¹⁴ Nu, -Lagɔ 'nyεa ɔ -galibhaciceε -kapue 'sɔ, ɔ 'ka -blu, da bebleε -Lagɔ mnazia la ɔ -nv nya, ɔ 'ka -mɔ mni. -Mεmε mia ɔ mneni ɔ 'ka -mɔ -zv ta kibhee* lililu 'yi ɔ 'ka we li. 'In tibhε 'ni ɔ -yɔcipa. ¹⁵ Wee tibhε yia 'nyu gwεzε ɔ 'bi, 'in we yia -gbva -zε, we 'ka yaa ɔ ηwnɔ mna. ¹⁶ 'In dudv yia ɔ ηwnɔ 'wvsa yia. Wee dudv -kalia ηwε, -gbva -we -zatibhε gwεzεa, 'in we yia we 'ma. ¹⁷ 'In wee -zatibhε yia ɔ ηwnɔ -yɔcεpali, 'in we yia ɔ 'yua pnu -yɔ ɔ 'yuoyuaa -gbε tv kwa. -Maa mia, -Lagɔ tite -maa zva 'nυηwε, 'in -maa mia -Zezuu gbudayinya nya. ¹⁸ -Bha wee -zatibhε bea gumunyuu -gɔgɔ -gv, 'in we yia -bha 'yligbeda -tv -buse -gv.

13

Nime -we 'tlaa gumunyu -gv

¹ -Muv 'bigv, in yia nime yabhlo -yɔyi gumunyu -gv 'tlada, we 'gwɪ kugbua, 'in we

'wlu gbesɔ. 'In we 'gwɪ -mumv -ka -mi, -muv ka -can -kloo -gv. 'In we 'wlu -mumv -ka -mi, -Lagɔ veli ηni mɔ we -gv celida. ² Wee nime in 'yia -yɔ, we 'wvsa gbi. We bhv 'wlv sa 'cεkanime 'kadv yabhlo bhv, 'in we ηwεε 'wlv -jlaa ηwεε. 'Mv -zatibhε 'nyεa we lateɔ, we -yɔ we 'ηnimnikpe -yɔ we 'tite. ³ Wee nimeε 'wlu yabhlo 'wlv sa tlitlile mɔ we -yɔ, -muv 'bigv 'in we yi 'pv. Nu, ηwεgaga -subhalia nyima weee, 'in wa yia we 'bi mni. ⁴ Nu, wee -zatibhε mia, 'mv dudvugv -nyima weee bubɔa, -we ka gbv -wa, mv 'nyεa wee nime 'tite. 'In nyima weee bubɔ 'yaa wee nime, -zugba wa gbaε: «Nyɔ mɔ nime ni 'bhisa? 'Lee, nyɔ 'ka we nya gva?»

⁵ We ka 'yoo 'yi we 'ka we 'dε 'ylimani, 'in we 'ka -Lagɔ veli. 'In we ka 'tite 'yi, we 'ka we lenv 'cv glv 'sɔ 'cv 'sɔ nya. ⁶ We -bloa ηwε 'in we yia -Lagɔ velle bhli: we veli ɔ ηni, we veli ɔ ladida, 'in we yia -wa -dia yali la veli. ⁷ Wee nime ka yoo 'yi we -yɔ -Lagɔnyima 'ka tvgv, 'in we 'ka wa lu. We yia 'yoo 'yi we 'ka zva weee 'yli -nyima klaa, nyimaa klu weee klaa, weli 'yli -bhlo -bhloo gbanya weee klaa, we -yɔ laga weee 'wlulapili. ⁸ 'In dudvugv -nyima weee yia we bubɔa. Nu, dudv lalabhla, nyima ka ηni 'nia 'yliyoga -sebhe 'wv celida -mi, ma yia we bubɔa. Wee 'sebhe mia, Bhlabhleyu wa 'bhaa 'slaka nya, ɔ -nv -wa.

⁹ Nu, -ɔ -ka 'nυnv -yukwli 'wlu -ka, ɔ 'nv we.

¹⁰ Nu, -lu -we 'yli nyime 'kaa mni, we 'yli ɔ mni.

Nyime -ɔ 'kaa -kaslv 'wv mni,

-kaslv 'wv ɔ mni.

Nyime -ɔ tvgvgle 'kaa 'bha,

tvgvgle bhaa ɔ.

We -ka 'sa -mi, -Lagɔnyima -ka dlite, wa -tv -Lagɔ dli -gv -zuda.

Nime -we 'tlaa glu

¹¹ Tɔn, in yia nime -putu -yɔyi glu 'tlada. We ka 'gwɪ 'sɔ 'wlu, -muv 'wlv bhlabhleyuu 'gwɪ, nu, -zatibhε 'bhisa we gbaa. ¹² Nimeε tianv 'tite we kaa. We -ka nyima 'yu 'tla, mv nua lε, 'in -maa bubɔa nimeε tianv -we tlitlile felia 'bhaa. ¹³ 'In wee nime nua gwεdigbv 'kadl lε, 'in we subhalia -maa ηwεgaga. Sa 'bhisa, we sa -kosu yali, 'in we laa we dudv

* 12:14 -Zv ta kibhe we -yɔ 'cv 42 -yɔ 'yli 1.260 mɔ -lu -bhlo nya.

-gu, nyima weee 'yibadi. ¹⁴ Gwɛdigbonya -we wee nɛmɛ nɔa lɛ nɛmɛɛ tianɔ 'yu, we nya we nɔa dɔdɔgu -nyima -dawli 'wɔ. 'In we gbaa -maa -yla ni, nɛmɛ -we tɔgɔgbɛ nɔa lɛ, 'in we yia 'pɔ, wa tɛli we 'wɔwɔ. ¹⁵ Nɛmɛ -we 'tlaa glu, mɔ 'yia 'tite we 'ka wee tɛlitɛliɔ nyapɛɛ 'nyɛ -mɔv 'ka gbagbɛ mneni. 'In -wa 'nia we bɔbɔɛ ɲwɔnɔ, we 'ka wa 'bha. ¹⁶ Mɔ nɔa we lɛ, 'in nyima weee, 'yuaoo, nyima kpasioo, 'ɲnumɔnyaaoo, bob-abhanyaoo, -wa 'nia galioo, we -yɔ galɔ, 'in wa yia we yibhelida -yɔka -gla nya. We 'ni wa lilisɔ -yɔ -mɔ, -zugba wa 'klɔ -yɔ -wa. ¹⁷ Ni, nyimɛ ɔ 'ni wee nɛmɛɛ yibhelida -yɔka, ɔ 'ni we 'ɲni -yɔka, ɔ 'ni we nimeloo -yɔka, wa'a 'nyɛ ɔ 'yoo ɔ 'ka -lu zɔ, 'in ɔ 'ka -lu pɛɔ 'pa.

¹⁸ Ni, gbɔyilo -bhla bɛa. -ɔ -ka 'ylimna, ɔ sisali wee nɛmɛɛ nimeloo 'wɔ, 'in ɔ 'ka we 'wɔlanɔ. Ni, wee nimeloo mia, nyimɛ yabhlo ɲni -wa: mɔ -wa 'wlu ta glɔ ta 'ya gbelibhlo (666).

14

Nyima wa zitia 'wɔ, wa lɔv

¹ In -tali 'yaa -bha, 'in in yia Bhlabhleyu -yɔyi. ɔ mi *Siɔngɔgɔ 'wlu 'yiligbeda, we -yɔ nyima 'wlu glɔ ta -zakpa kugbua lɛ 'sɔ (144.000). ɔ Bhlabhleyu -yɔ ɔ Didee 'ɲni mi wa 'klɔ -yɔ cɛliɔ. ² Welɔ yabhlo yia yali 'bhɔ. Wee welɔ 'wɔ gumunyu -jiji, we 'wɔ 'ya sa -dɛ -gan. Wee welɔ mɛni -pete wa mia bhlidaa welɔ 'bhisa. ³ Waa nyima mi 'ɲnumɔkpe klaa, 'yliyɔgali -mɔv klaa, we -yɔ nyima kpasɔ 'yu lɔv lolu bhlida. Wee lɔv mia, nyimɛ yabhlogbɔɔ 'ni mneni ɔ 'ka we bhli, we 'ni waa nyima 'wlu glɔ ta -zakpa kugbua lɛ 'sɔ (144.000) -wa -Lagɔ zitia 'wɔ dɔdɔgu -nyima glaa 'wɔbhɔ. ⁴ -Maa mia, -maa 'ni -maa 'dɛ pɔn -plali 'ɲwɔnɔ duun nya. Cɔn, 'sa -maa -tɔa 'wɔ sa 'painpan. Da Bhlabhleyu -ka 'plili, -maa mi ɔ 'bi. -Lagɔ ka -maa 'wɔziti dɔdɔgu -nyima glaa -maa 'ka ɔ -yɔ Bhlabhleyuu tia -nyima -zɛ. ⁵ -Maa 'ni yotɔbhɔ. Cɔn, -maa 'ni gbɔnyuu 'wlu -ka -Lagɔ 'yu.

'Anzi ta

⁶ Tɔn, in yia 'anzi -putu -yɔyi -bluda -mɔ yali 'pɔpɔ. Mɔ yia -Lagɔgbɔ gbaa yia, dɔdɔgu

-nyima -yla. Wee -Lagɔgbɔ 'ni bhloluda -ka. Ni, laga weee klaa, zɔa weee 'yli -nyima klaa, welɔ 'yli -bhlo -bhloo gbanya klaa, we -yɔ nyimaa klu weee -yla we yia we gbaa. ⁷ Wee 'anzi nɛɛ welɔ 'tite nyɛ: «A sɔ -Lagɔ! A bhli ɔ 'ɲni! Ni, bhla -we nya ɔ 'kaa nyimaa -yɔgbɔ 'wɔbhɔ, we ka nynii 'gbɔ. Yali klaa, dɔdɔ klaa, gumunyu klaa, we -yɔ 'nyuwluɔanya, -ɔ -laa we la, a bɔbɔ ɔ.»

⁸ 'Anzi 'sɔnɔ yia tianɔ 'bi yi, -zugba we gbɛ: «ɔ ka bhli, Babilɔnɔgbɛ 'kadɔ ka bhli. ɔ ka ɔ 'mama nɔ laga weee 'nyɛ sa duun, wa 'ka we 'ma. Nyimɛ ɔ -ka wee nɔ 'ma, 'in -mɔɔ bhlilia ɔ mɔtnɔ lɔ.»

⁹ Tɔn, 'in 'anzi tanɔ yia sɔ -gaa 'yu 'bi yi. We nɛɛ welɔ 'tite nyɛ: «Nyimɛ ɔ -ka wee nɛmɛ -yɔ we tɛlitɛliɔ bɔbɔ, ɔ -ka we yibhelida 'klɔ -yɔ -kaoo, ɔ -ka we sɔ -yɔ -kaoo, ¹⁰ ɔɔ nyimɛ yia -Lagɔɔ 'cɛɛ nɔ 'maa. Wee nɔ mia, we 'tɛ, 'in -Lagɔ yia we ɔ 'cɛ -kɔpɔ 'wɔslua. ɔɔ nyimɛ yia sia -kosu -yɔ -bhubhui slo 'wɔ. Sia ɔ yia -Lagɔɔ -mɔwɔ -anzinya -yɔ Bhlabhleyu 'yu. ¹¹ -Kosu -we yia wa sialia sa bhabha, we gbeylo yia -gblada -tɔa 'yli weee -nɔ nya. -Slɛɛn, -wa bɔbɔa wee nɛmɛ klaa, we tɛlitɛliɔ klaa, we -yɔ -wa kaa we yibhelida -yɔ, sabɔoo, zlioo, wa mi siada, wa siasɛ 'na 'ka bhlo.»

¹² We 'gbɔ -wa mia -Lagɔɔ -nɔ nya, -wa zɔa ɔ tite 'nɔɲwɛ, 'in wa dli tɔa -Zezu -gu ni, -maa mia, -maa -ka -slɛɛn dltie.

¹³ Tɔn, 'in in yia welɔ yabhlo 'bhɔa yali 'nɔ, we nɛɛ: «-We na yia -mi -yla gbaa ni, -in cɛli we: «-Wa tliɔ -Lagɔlubho 'wɔ ni, 'wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ mi wa -nɔ nya.»

«-Bha -bhlokpade, -Lagɔɔ Zuzu nɛɛ: «Nyapɛa wa yia wa lubhoo 'biɔ. Wa lɛnɔgbɔ -zɔnɔnya -yɔ wa nɔ.» »

**-Dɔya -sa bhla*

¹⁴ In yla 'yaa -bha, 'in in yia yalɔpɔpa -yɔyi. -ɔ mia we -gɔladida, ɔ 'wɔ sa nyimɛ. -Can -kloo mi ɔ 'wluo, 'in 'nɛnɔ -bhleka mi ɔ kwɛɛ. ¹⁵ 'Anzi -putu 'tlaa -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ, we 'kɔɔ 'wɔ 'titeɛ, we nɛɛ ɔ -dia yalɔpɔpa -gu la -ylaɛ: «-In 'bhu -na -bhleka 'wɔ, -in bhli -lu -didie. Ni, -luu -didie bhla nyina, -we ka gbɔ -wa, -didie bhla bɛa dɔdɔ weee -gu.» ¹⁶ Tɔn ɔ -dia yalɔpɔpa -gu la, ɔ yia ɔ -bhleka latli dɔdɔ -gu, 'in we yia -li -di dɔdɔ -gu.

17-Muu 'b1gv, 'in 'anz1-putu yia -Lagobudu 'kadu, -we mia yali, zo 'tla. -Muu ka 'ya 'nen0 -bhleka kwεε.

18 T0un, 'yabhlo yia 'slakagusaliluu gbεgbεin 'bhulb. -Muu mia, -muu ka -kosu -gv 'tite. We nεε, we kaa 'nen0 -bhleka kwεε -yla weli 'tite nyae: «-In 'bhu -na -bhleka 'wu, -in -sa *-dl0ya, 'in -in 'ka we 'wlugugwlali. Nu, -dl0ya -we mia -m0 su 'wlu dudb -gv, we ka zalu.» 19 Wee 'anz1 tlia we -bhleka la dudb -gv, 'in we yia -dl0yaa gwna -sa. 'In we yia we -dl0yaa 'w0nyazolu 'kadu nukple viteli. -Muu -wa -Lagoo 'ce. 20 Nu, 'gbe luu wa 'nyaz0a wee -dl0ya 'wu, 'in 'p10n yia -m0 'tla. Wee 'p10n mia, mu 'mnia kilo 'wlu gbeta (1.600) -gv, 'in we -g0w0papie yia n1mεsuuun ηwe -y0 nyini.

15

'Anzi gbes0 -y0 'w0bh10lu -siasie gbes0

1 -Muu 'b1gv, 'in in yia gwεdilu -putu -y0yi -m0 yali: we 'yli, 'in we yia nyima ηwegaga subhali. 'Anzi gbes0 ka siasie gbes0 kwεε. Wee siasie -wa 'w0bh10lu -siasie. Nu, mu nya -Lag0 gbalia 0 'ce.

2 T0un, in yia -lu yabhlo -y0yi, we 'wlv sa gumunyu 'sese -we -y0 -kosu m1 'w0susloluda. -Wa lua n1mε klaa, we telitel1nu klaa, we -y0 we nimeloo, wa 'y1igbe gumunyu -gv. Wa ka -Lagoo -pete kwεε. 3 Wa m1 -Lagoo lubhonony0 *Moizi -y0 Bhlahl1yuu luu bh1da. Wa nεε: «Jεitape,

'tite weee -Kany0 -Lag0,
-na lenugbonya 'yli,
'in we nania 'yli.

Nyima weee 'wlulap1ny0,
-na yoo m1 tiklu,
'in we nania 'yli.

4-0 'nia ηwnu 0 'ka -m1 s0,
'in 0 'ka -na 'ηm1 'y1iman1,
-m00 -kany0 'n1 -m1.

-We ka gbv -wa,
-m1 -bhlogb00 mia -m0wlvda.

Nu, dudb0v -nyima weee yia -m1 'yu 'wlulag-
blia
wa 'ka -m1 bub0,
-we ka gbv -wa,
wa ka -na lenugbv tiklu -y0yi.»

5 -Muu 'b1gv, 'in in yia -Lagobudu 'kadu -y0yi ηwekalida -m0 yali. -M0 we nukple,

-Lagoo -m0wlv -ladilida m1 -m0. 6 'Anzi gbes0 -we siasie gbes0 mia kwεε, mu 'tlaa -Lagobudu 'kadu zo. We ka -bana 'p0pa 'painpain 'wu. We 'k1k1y1i mia, -can -cesli mia -bha. 7 Wee -y1iy0gali -mn0aa 'yabhlo 'nyea wee 'anzi gbes0 -can -k0pv gbes0 yoo. Wee 'k0pv m1 yeda 'y1iy0ga -Lagoo 'ce nya. 8 Gbeylo yabhlo 'bhva -m0 -Lagoo 'tite -y0 0 'ηn1mnie 'wu, mu yea -Lagobudu 'kadu. Nu, siasie gbes0 -we mia 'anzi gbes0 kwεε, we 'n1 -sl0 'pl1 n1, ny1mε yabhlogb00 'n1 mneni 0 'ka -Lagobudu 'kadu zo pla.

16

Siasie gbes0

1 -Muu 'b1gv, in 'nva weli 'tite yabhlo -we 'bhva -Lagobudu 'kadu zo, we nεε 'anzi gbes0 -ylaε: «-Lagoo 'ceε k0pv gbes0 n1, a mn1 we nukpla -li jitea dudb -gv.»

Siasiee tianv

2 'Anzi tianv mn1a, 'in we yia wenuu 'k0pvu nukpla -lu jite dudb -gv. 'Gbia 'nyii -we c0n0a, 'in we yia nyima -y0yi. Nu, nyima -wa kaa wee n1mεε yibhelida -y0, 'in wa bub0a -we wa t1ia, 'ma wee 'gbianya yia -y0.

Siasiee 's0nv

3 -Muu 'b1gv, 'anzu 's0nv yia wenuu 'k0pvu nukpla -lu jite -m0 gumunyu lv, 'in 'nyu yia 'p10n -ze, 'kwiee 'p10n 'bhisa. 'In gumunyu lv -lu weee yia tl1.

Siasiee tanv

4 Wemu 'anzu tanv yia we -nv jite -m0 -gb0anya -y0 'nyuwlvk0anya lv, 'in we 'dε weee yia 'p10n -ze. 5 'Anzi -we kaa 'nyi weee -gv weli, 'in in yia we weli 'nv, we nεε:

«-M1 0 m1 -bha,
-m1 0 m1 bhaa t1ada,
-m1 -wa -M0wlvny0.

Sa -na bhua dudb0v -ny1maa -y0gbv 'wu n1,
we tiklu.

6 -We ka 'gbv we mia tiklu,
mu -wa nu,
maa jitea -Lag0nyima -y0 0 gbvu -
fal1panyaa 'p10n.

We 'dεε 'gbv,
-in ka wa 'p10n 'nye,
'in wa yia we 'ma,
mu -wa wanvu 'penie.»

7 Nu, -mɔ 'slakagɔsalilu 'wɔ wɛli yabhlo 'bhɔa, in 'nɔa we, we nɛɛ:

«Jeditape,

'tite weee -Kanyɔ -Lagɔ,
gbɔzɔnɔ -wa:

-na gbɔwɔbhubhue mɪ gbɔzɔnɔ nya,
'in we mɪ tikli.»

Siasiee-mnvanɔ

8 -Mɔɔ 'bɪgɔ, 'anzu -mnvanɔ yia -mɔɔnɔɔ 'kɔpɔɔ nɔkpla -lu jite 'yɔ -gɔ. 'In 'yɔɔ san yia 'wɔtɛmanɪ, 'in we yia nyɪma -sie. 9 Tɔɔn 'yɔ 'pɔa, 'in we yia nyɪma -sie 'nyumɛɛ, -zugba wa vɛlia -Lagɔ -ɔ 'paa wee gbɔnyii yoo. 'Sa we mɪa 'bhie, wa'a 'bhiti wa dli 'in wa'a ŋwɔnɔ wa 'ka -Lagɔɔ 'ŋmɪ 'ylimanɪ.

Siasiee gbunɔ

10 -Mɔɔ 'bɪgɔ, 'anzu gbunɔ jitea wɛnɔɔ 'kɔpɔɔ nɔkpla -lu wee nɪmɛɛ 'ŋnɪmɪkpe -gɔ. Tɔɔn, 'in sabɔ yia bɛ da wee nɪmɛ pɪlia -lu weee 'wlu la. Nu, nyɪma mua wa 'dɛɛ -kwitaya wa siasiee 'gbɔ. 11 Wa kuu 'cɔnɔvɛ -yɔ wa 'gbianyaa 'gbɔ wa vɛlia -Lagɔ -ɔ mɪa yali, -zugba wa zɔ wa gbɔnyii lɛnɔvɛ 'yliyɔ.

Siasiee gbelibhlonɔ

12 Nu, wee 'anzu gbelibhlonɔ yia -mɔɔnɔɔ 'kɔpɔɔ nɔkpla -lu jite -gbɔa 'kadɔ -we wa laa Eflatɪ lɔ, 'in we yia mna, nyɪmaa 'wlu-lapɪlɪnya -wa mɪa 'yɔɔ 'wɔsɔlɔda, wa -ka yi, wa 'ka 'plɪ 'gbɔ. 13 -Mɔɔ 'bɪgɔ, in yia zuzu 'nyii* ta -we -yɔ gbɔŋwɔ 'wɔwɔba -yɔyɪ, -zugba we tlaa -zatɪbhɛ klaa, wee nɪmɛ klaa, we -yɔ yoyogbɔɔ -falɪpanyɔ ŋwɛɛ. 14 Nu, 'Kuzu 'paa wee zuzunya yoo, gwɛdigbɔnya we nɔa lɛ. Dɔdɔ weee -gɔ we mɪa we 'ka nyɪmaa 'wlulapɪlɪnya weee 'bɔmɪ, we 'ka wa 'wɔgɔgwɔlɪ, 'in wa 'ka tɔ gɔ, 'tite -ka -Lagɔɔ 'yɪ 'kadɔɔ zli.

15 Nyɪmaa -Kanyɔ nɛɛ: «Nu, 'wienyɔ 'bhisa na yia yia. -Mɔmɔ 'nɪ 'yɪlaa 'wɔ -mɪ, 'in ɔ -ka ɔ -bana lazɔ ɔ 'dɛ kwesi nɪ, 'wɔtɔtɔvɛ -dlɔɔ mɪ ɔ -nɔ nya. 'In ɔɔ nyɪmɛ 'na 'ka nɔ kpanɔ nya, nyɪma -ka ɔ ylada -mɪ, zɔ 'na 'ka ɔ 'bha.»

16 Wamɪa nyɪmaa 'wlulapɪlɪnya weee, 'ma zuzu 'nyii gɔgwɔlɪa 'wlu da yabhlo. -Mɔ wa laa zuifɔwɛli 'wɔ Amagedɔn.

Siasiee gbesɔnɔ

17 Nu, wee 'anzu gbesɔnɔ jitea wɛnɔɔ 'kɔpɔɔ nɔkpla -lu -mɔ yali -pɪpɛ 'wɔ. -Mɔ -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ, ɔ 'ŋnɪmɪkpe 'wɔ wɛli 'tite yabhlo 'tlaa, we nɛɛ: «We ka bhia.»

18 Tɔɔn, 'nyu 'paa 'yɪka, wɛlɪnya gbaa, -dɛ -gaan, 'in dɔdɔ yia zuklu 'titeɛ. Nu, nyɪma -ka bhia dɔdɔ -gɔ lamɪ we 'ka -zɛɛn yɪ, dɔdɔ 'nɪa -slɔ 'sa zuklu. 19 'Gbe 'kadɔ yia ladɪdlɪ ta, 'in laga -gbenya yia labhɔ. -Lagɔɔ dli yia Babilɔnɔ -gɔ -bho, 'in ɔ yia we nɔ -kɔpɔ 'nyɛ, we 'ka 'ma. Wee 'kɔpɔ mɪ yeda ɔ 'cɛ 'kadɔ nya. 20 Dɔdɔnya -we mɪa gumunyu nyɪdɪ, 'nyu ka we 'dɛ weee mna, wa'a 'yɪ 'maslɛɛn -gɔgɔnyaa 'wlu -yɔ. 21 Njwɔtlɔ -pue bhɔa yali, -zugba we bhlɪli nyɪma -gɔ tɔkpa 'kadɪ 'bhisa. We 'wɔwɔlɔvɛ mneni we 'ka kilo glɔ 'sɔ nyɪ. 'In ŋwɔtlɔ -pue nu 'gbɔ nyɪma vɛlia -Lagɔ, -we ka gbɔ -wa, 'yɪlɪ wee siasie 'yɪlia.

17

-Lagɔ 'bhua Babilɔnɔvɛ -yɔgbɔ 'wɔ

1 Wee 'anzɪ gbesɔ -we kaa 'kɔpɔ gbesɔ kwɛɛ, we 'yabhlo bɛa 'mɪ -yɔ, 'in we nɛɛ 'mɪ -yɪa: «Yi, sa -Lagɔ yia 'naabizɪŋwɔnɔ 'kadɔ -kasɔ 'wɔpaa, in 'ka -mɪ we 'klɔslɔlu. ɔɔ ŋwɔnɔ -wa 'gbe 'kadɔ -we mɪa 'nyii -zɔ kwesi. 2 Nu, dɔdɔgɔ -nyɪmaa 'wlulapɪlɪnya -yɔ ɔɔ 'ŋwɔnɔ 'sɔ ka -budu 'wɔdɪ. Dɔdɔgɔ -nyɪma ka ɔ nɔ 'ma sa duun. 'In -mɔmɔ -ka ɔ nɔ 'ma, -mɔɔ -kanyɔ ka ɔ mɔtɪnɪ lɔ bhlɪli.»

3 -Lagɔɔ Zuzu 'bhua 'mɪ 'wɔ, 'in 'anzɪ yia 'mɪ da bɛblɛɛ kwa. -Mɛmɛ mɪa, 'in in yia 'ŋwɔnɔ yabhlo -yɔyɪ, -zugba ɔ -dɪ nɪmɛ zalɔ -gula. Wee nɪmɛɛ -gɔ wlu gbesɔ, 'in we 'gwɪ kugbua, 'in -Lagɔɔ vɛli -ŋnɪnya mɪa we -yɔcɛlɪda da weee. 4 ɔɔ 'ŋwɔnɔ ka 'naa -zɔnɔ -bana zalɔ 'wɔ. Nu, -can klaa, tɔkpa -zɔnɔ klaa, we -yɔ 'ŋnɪmɪdɪ wa laa 'pɛlɪ, mɔ nya ɔ -kpea. -Can -kɔpɔ mɪa ɔ kwɛɛ. Nu, -nyanɪ yea wee 'kɔpɔ: mɔ -wa ɔ -yɔ nɔkpasiaa -budu 'wɔdɪdɪɛ pɔɪn. 5 'Njɪ yabhlo, -we ka jɪ mɪa zizɛda, -mɔɔ mɪ ɔ 'klɔ -yɔ cɛlɪda. Mɔ -wa:

BABILɔNUGBE 'KADU
'NAABIZIŋWɔNɪ 'NYAA -Yɔ
DUDU -GUU -NYANɪ GWEDɪDA

6 'In in yia we 'jɪyɪbhɛli nu, -Lagɔnyɪmaa 'pɔɔn -yɔ -Zezuu gbɔdayɪnyaa 'pɔɔn -we ɔ 'maa, we nɔ mɪ ɔ 'bhada.

* 16:13 Zuzu 'nyii: 'sɛbhɛ tɔlɔba nɛɛ pɔɔn -ka zuzu.

In 'yia ɔ -yɔ, 'in we yia 'mɪ ɲwɛgaga -sobhali. ⁷ 'Anzi nɛɛ 'mɪ -ylaɛ: «Lɛɛ -lu ka 'gbu we yi 'sa -mɪ -lɔɛlia? Nu, ɔɔ 'ɲwnɔ -yɔ nɪmɛ -we -gɔ ɔ -dia la, nɪmɛ -we kaa 'wlu gbesɔ -yɔ 'gwɪ kugbua, we 'ji -we mia zizeda, 'mɔ na yia -mɪ -yla gbaa. ⁸ Nɪmɛ -we -in 'yia dɛ -yɔ, we mɪ bha la. -Slɛɛn mia, we 'nɪ lamɪ. 'Bhɔka -we 'nɪa bhloluda -ka, we 'wɔ we yia 'tlaa, 'in wa 'ka we lasa. We 'ka dɔdɔw gwedɪda bhlili, nyɪma -wa ka ɲnɪ 'nɪa 'yliyɔga -sɛbhɛ 'wɔ ɛɛɪda -mɪ, ɲwɛgaga yia wa sobhaa wa -ka wee nɪmɛ 'yɪ. -We ka gbu -wa, wee nɪmɛ mɪ bha la, -slɛɛn mia, we 'nɪ lamɪ, nɪ, lɔ we yia yia.

⁹ «-Slɛɛn mia, -in 'nɔ gbu 'wɔla gbuyilo nya. We -gɔ wlu gbesɔ mia, -gɔgɔ gbesɔ -wa. -Mɔ ɔɔ 'ɲwnɔ -dɪlia la. 'In we mɪ 'yaa nyɪmaa 'wlulapɪnya gbesɔ nya. ¹⁰ Nu, nyɪmaa 'wlulapɪnya gbu mia waa gbesɔ -manɪ glaa, -maa ka bhli, wa 'nɪ -slɛɛn wa 'bɪ 'wɔ -mɪ. Nu, wa gbelibhlonɔ pɪlia -slɔ nyɪma 'wlu la. Wa gbesɔnɔ 'nɪ -slɔ nyɪni. 'In ɔ -ka yi, ɔ 'na 'ka -gwɛ. ¹¹ Bhlasabhla -nɪmɛɛ tɪanɔ mia, -we mɪ bhaa la, 'in -we 'nɪa -slɛɛn lamɪ, mɔ -wa nyɪmaa 'wlulapɪnyɔɔ gbetanɔ. We mɪ waa nyɪmaa 'wlulapɪnya gbesɔ -manɪ glaa. La wa yia we -saa.

¹² «'Gwɪ kugbua -in 'yia dɛ -yɔ nɪ, nyɪmaa 'wlulapɪnya kugbua -wa. Wa 'nɪ -slɔ wa 'tɪtɛ 'yɪ. Nu, wa -ka wa 'tɪtɛ 'nyɛ nɪ, 'in wa -yɔ wee nɪmɛ 'sɔ pɪlia nyɪma 'wlu la, bhla -sɛɛɛ -nɔ nya. ¹³ Waa nyɪmaa 'wlulapɪnya weee mia, wa 'wlukɔɔngbu -bhlo. We 'dɛɛ 'gbu wa yia wa latelo -yɔ wa 'tɪtɛ wee nɪmɛ -yla tɪ. ¹⁴ Ma yia Bhlabhleyu tɔ dɪlia, 'in lua ɔ yia wa. -We ka gbu -wa, mɔ pɪlia nyɪmaa 'wlulapɪnya weee 'wlu la, 'in ɔ mɪ -ciaan nɔ -kanyɔ nya. Nyɪma -Lagɔ laa, 'in ɔ yia -bha wa -sa, 'in wa mia tɪklu -Lagɔ 'yu, -maa -yɔ ɔ sɔ yia wa lua.»

¹⁵ -Mɔɔ 'bɪgɔ, 'anzi nɛɛ 'mɪ -ylaɛ: «'Nyi -we -in 'yia dɛ -yɔ, da 'naabɪzɪɲwnɔ -dia la, mɔ -wa nyɪmaa klu klaa, nyɪmaa -zlo klaa, laga klaa, we -yɔ wɛlu 'yɪ -bhlo -bhlo gbanya. ¹⁶ 'Gwɪ kugbua -we -in 'yia dɛ -yɔ, we -yɔ wee nɪmɛ, mɔnya yia ɔɔ 'naabɪzɪɲwnɔ 'wɔnyɛa. -We weee ɔ kaa kwɛɛ, kwɛɛ we yia we ɔ -saa -nya, 'in we 'ka ɔ tɪ kpanɔ nya. ɔ yɪɛ we yia lia, 'in we 'ka ɔ pɪnɪ -kosu 'wɔpa. ¹⁷ -We ka 'gbu we 'kaa we lɛnɔ -nya, mɔ -wa nu, -

Lagɔ zua we we dɪ 'wɔ, we 'ka dɪ -bhlo -ka, 'in we 'ka we 'tɪtɛ nɪmɛ -yla tɪ ɔ dɔmagbu nya. We 'dɛɛ 'gbu, 'tɪtɛ weee waa nyɪmaa 'wlulapɪnya yia wee nɪmɛ yoo 'nyɛa. 'Sa we yia -mia, 'in we 'ka -Lagɔ wɛlu -gɔgbɔ lɛnɔbhla yɪ. ¹⁸ Nu, 'ɲwnɔ -in 'yia dɛ -yɔ, wee 'gbe 'kadɔ -wa. Mɔ pɪlia da dɔdɔgɔ -nyɪmaa 'wlulapɪnya weee 'wlu la.»

18

Babilɔngbee bhlilhie

¹ -Mɔɔ 'bɪgɔ, 'in in yia 'anzi -putu -yɔyɪ yali 'bhuda. We ka 'tɪtɛ, 'in we san nɪnia dɔdɔw da weee. ² We 'kpɪa 'wɔ 'tɪtɛɛ, we nɛɛ: «ɔ ka bhli, Babilɔngbe 'kadɔ ka bhli. -Bha zuzu 'nyii dɪlia -slɛɛn la.

Pɔɪnkazuzu weee -yɔ pɔɪnkazia weee -we wa nyɛa 'wɔ,

mɔ dɪlia -bha la.

³ Nu, ɔ ka laga weee ɔ nɔ 'nyɛ sa duun, 'in -mɔmɔ -ka ɔ nɔ 'ma, 'in -mɔɔ -kanyɔ bhlilia ɔ mɔtɪnɪ lɔ.

Dɔdɔgɔ -nyɪmaa 'wlulapɪnya -yɔ ɔ 'sɔ ka -budu 'wɔdɪ.

'Ya, ɔ 'ɲnɪmɪɛ 'kadɔ 'gbu, dɔdɔ -gɔɔ -valepanya ka 'gwɛzi duun 'yɪ.»

⁴ 'In in yia wɛli -putu 'bhua yali 'nɔ, we nɛɛ: «Na nyɪma, a 'tla Babilɔngbe nɔkplɛ.

A -ka we lɛnɔ, a 'na 'ka ɔ gbɔnyuu glaa -mɪ, 'in sɪasɛ -we yia ɔ bhɪtia, a 'na 'ka we 'wɔ -mɪ.

⁵ Nu, ɔ gbɔnyii yla yali.

-Lagɔ 'nɪ ɔ lɛnɔgbu 'nyii 'wɔdɪlɔ.

⁶ Sa ɔ nɔa ɔ nyɪma, a nɔ 'sa ɔ.

-We ɔ nɔa nyɪma -yla lɛ, a nɔ we -zakpa 'sɔ lɛ ɔ -yla.

'Kɔpɔ -we 'wɔ ɔ 'nyɛnɪa nyɪma nɔ, a palɪ -mɔ 'telɔ nɔɔ -zakpa 'sɔ ɔ -yla.

⁷ 'Dɛɛ 'ylimanɛ -yɔ 'ɲnɪmɪɛ ɔ 'yɪbhaa.

We 'dɛɛ 'gbu, a 'nyɛ ɔ 'sasɔkpa -sɪasɛ -yɔ guwɔwɔwɔlɔɛ.

ɔ nɛɛ ɔ 'dɛ -yla:

<In -dɪ 'ɲnɪmɪkpe -gɔla.

In 'nɪ -dɔgbanɲwnɔ,

'in gu 'na 'ka 'mɪ 'wɔwɔlɔ.»

⁸ We 'dɛɛ 'gbu, sɪasɛ 'kadɪ

-we yia ɔ yla 'yɪ -bhlo nya, mɔ nɪ:

nyɪmɛ -bhagu klaa, guwɔwɔwɔlɔɛ klaa, we -yɔ ɲwɔ.

We 'dɛ weee yia ɔ -gbɛ yia.

'In -kosu 'ka ɔ -sie.

Cun, Jejitape ɔ 'bhua ɔ -yɔgbu 'wu,
ɔ ka 'tite.»

⁹ Nu, duduɔ -nyimaa 'wlulapunya -yɔ ɔ
ka -budu 'wudi. Wa ka ɔ 'gwezi li. We mi 'saa
'gbu, -kosu -we yia ɔ -siewa, wa -ka we gbeylo
-yɔyi, wia wa yia. -Gle wa yia 'paa wee 'gbee
'gbu. ¹⁰ Wa 'na 'ka we kwesi lanyini, -we ka
gbu -wa, nyanɔ wa yia nua wee siastie 'kadu
'gbu, 'in wa 'ka gbae:

«Gbonyuu! Gbonyuu!

Babilonugbe 'kadu, 'gbe 'tite,
-Lagɔɔ 'ce 'kadu ka ɔ lasa
'leli -bhlogbɔɔ nya.»

¹¹ Nu, dudu -gɔɔ -valepanya mi wida, wa
mi -gle 'pada wee 'gbee 'gbu. Wa -vale'e
zɔ -sleen. ¹² Wa pelupa -li ni: -can klaa,
'gwezi 'pupa klaa, tukpa -zɔnu klaa, 'pelili
klaa, 'naa -zɔnu klaa, 'naa -zalu -we ka -vale
'tea klaa, -mislɔ naa klaa, we -yɔ suu 'yli -
bhlo -bhlo -we wa'a 'yia bhebhe. Telitelili
mi 'ya -bha, talva mi luegla nya, talva mi su
-zɔnu nya, talva mi nete -zɔnu nya, 'in talva
mia tukpa 'nanɔ nya. ¹³ -Zapɔɔ nnanli mi -
bha, -li -we ka ηne menia, we mi 'ya -bha,
-mu -wa: *lasiklɔ klaa, *mili klaa, we -yɔ
'wli. Nu, nu klaa, 'kpi klaa, bleya -yɔ we
bhobhu klaa, 'bhinya klaa, bhlabhlenya
klaa, nimesuɔnya klaa, we -yɔ -nimesuɔɔ
'wɔgbizewotlonya mi 'ya -bha. 'Bhie, galɔ -
yɔ nyima talva mi -bha. ¹⁴ Nu, -valepanya
nɛɛ wee 'gbe -ylae: «-Lu weee a 'yibhaa,
wa'a 'yi -sleen we amaa -gbe. -We ka -vale
'tea, -we nanɔ 'yli, we ka amaa -gbe mnɔ,
wa 'na 'ka 'masleen we 'yi amaa -gbe.» ¹⁵ -
Valepanya, -wa 'yia 'gwezi wa -vale 'bi wee
'gbe 'wu, wa 'na 'ka we kwesi lanyini. Nyano
wa yia nua wee siastie 'kadu 'gbu. Wia wa
yia, -gle wa yia 'paa. ¹⁶ 'Wu wa yia 'kpiɛ:

«Gbonyuu! Gbonyuu!

Gbe 'kadu mia da ni,
'naa -zɔnu -yɔ 'naa -zalu
-we ka -vale 'tea,
zime mu kaa we kuu.

-Can klaa, tukpa -zɔnu klaa, we -yɔ 'pelili,
'mu ɔ kpelia zime.

¹⁷ Nu, 'leli -bhlogbɔɔ nya
we -li -zɔnu weee 'bhua la.»

Batoo -panya weee klaa, -wa plia gu-
munyu -gu klaa, we -yɔ -wa nua batoo 'wu

lubho -yɔ -wa yia wanu lililu 'nyu -gu -
valepapie 'bi, wa 'de weee ka wee 'gbe gw-
evla. ¹⁸ -Kosu mia wee 'gbe -sieda, wa -ka
we gbeylo -yɔyi, 'in wa 'kpiɛ 'wɔɛ: «Gbe mia
de, we 'sɔnu 'ni -mi.» ¹⁹ Bla wa slua 'wluo,
-zugba wa wi, wa pa -gle, wa gbae:

«Gbonyuu! Gbonyuu!

Babilonugbe 'kadu,
nyima weee -wa plia amaa -gbe
batoo 'wu gumunyu -gu,
wa ka 'gwezi -cian -ze amaa 'gbu.
Ama 'bhua la 'leli -bhlo nya.»

²⁰ Yali, wee 'gbe ka labhu, a li 'muna. -
Lagonyima, ɔ tietienya, ɔ gbɔɔ -falpanya,
amia li 'ya 'muna. Nu, -Lagɔ ka wee 'gbe ɔ
'ce 'kluslolu gbu -we we nua le ain -yla, we
'gbu.

²¹ Tɔun, 'anzi 'tite yabhlo yia tukpa
'wobhu. Nu, wee tukpa wɔlu 'wu -gligbɔ
'bhisa. We 'bhua we 'wu, we vitelia we
gumunyu lu, 'in we nɛɛ:

«A yla, 'sa -bhlokpade wa yia Babilonugbe
vitelia,
'in we 'ka labhu.

²² Wa 'na 'ka 'masleen lu 'nu Babilonugbe
nukple.

Wa 'na 'ka -petee weli 'nu.

Wa 'na 'ka 'masleen legle 'nu.

Wa 'na 'ka lubho -yɔ lubhonunya 'yi.

Wa 'na 'ka 'masleen 'wu -jiji 'nu.

²³ 'Napɛɛ san 'na 'ka 'masleen li
-mɔ Babilonugbe nukple.

Wa 'na 'ka nyimesloyu -yɔ ɔ 'ηwnɔ weli 'nu.
Nu, amaa -valepanya 'yia -benyi dudu weee
-gu,

'in a yia laga weee -dawli 'wɔnu
amaa ylisi nya.»

²⁴ Nu, -Lagɔgbɔɔ -falpanya -yɔ -
Lagonyimaa titlie, we -yɔ nyima weee -wa
wa 'bhaa dudu -gɔɔ titlie mi ɔ 'wlu.

19

Lulue lɔ

¹ -Mɔ 'bigu, 'in in yia nyimaa -zloo weli
'nu -mɔ yali gbada. Wee weli nɛɛ:

«*Aleluya!

-Amiaa -Lagɔ ka -ain gbu 'wɔsa.

-Lagɔ ɔ 'yia, 'in ɔ 'tea la,

'mɔ ɔ -mia.

² Nu, ɔ gbɔwobhubhue tikli,

'in ɔ gbaa gbɔzɔnu.

'Naabizijwno 'kadu mia,
 o ka o gbu dlu.
 O ka dudugv -nyima duun pounplali
 wa nya motni lenve nya.
 O ka -Lagonyima 'bha:
 we 'deε 'gbu, -Lago yia wa kpara.»
 3 Wee weli neε 'yae:

«Aleluya!

Wee 'gbe 'kadu gbeylo mi 'wosoda
 'yli weee -nu nya.»

4 Waa nyima kpari glv -bhlo 'ya -mnuva -yo
 'yliyogali -mnuva -kuba 'kukolu -Lago -o -dia
 'nimnikpe -gv la, o 'yu, 'in wa yia o bubo, -
 zugba wa gbaε:
 «-Ameni! Aleluya!»

Bhlabhleyuu 'hwnakwafeti

5 'Ya, weli yabhlo 'tlaa 'nimnikpe 'wu, we
 neε:

«Amia, -Lago lubhononya,
 amia sda da o,
 we 'de yi 'yua -seεε -zeoo,
 we 'de yi nyima 'kadi -zeoo,
 a 'de weee bhli -amiaa -Lago 'ni.»

6 Toun, in yia weli -we 'wlv nyimaa -zlo
 mia gbadaa weli 'nu. -We 'wlv 'ya gumun-
 yuu -yo -deε -jiji. We neε:
 «Aleluya!

Cun, -sleen mia, Jejitape,
 'tite weee -Kanyo -Lago pili
 nyima weee 'wlu la.

7 -A li 'muna,
 -a 'ylimani -Lago 'ni 'muna nya.
 Nu, -sleen mia,
 Bhlabhleyuu 'hwnakwakwie -wa.

'Nwno -o -saa -bha o -nu nya,
 -moo ka -moo 'de 'ylinamani.

8 O ka 'wvpla -bana yabhlo 'yi.
 'Naa -zono -bana -wa,
 li we lia,

'in we mia -mowloda.»

(Nu, wee 'naa -zono mia, mu -wa -
 Lagonyimaa libho -zono.)

9 'Anzi neε 'mi -yla: «-We in mia gbada, -in
 celi we, -Lagoweli 'debhie -gbolu -wa. Nu,
 -wa wa laa Bhlabhleyuu 'hwnakwafeti 'wu,
 'wutvte -dlao mi wa -nu nya.»

10 Toun, in yia 'kukolu 'sibhli 'anzu bhv -
 yo, in 'ka we bubo. 'In we neε 'mi -ylaε: «-In
 nu 'nanv, -in 'na nonv 'sa -ni. Nu, -ami mia, -
 Lago lubhononyo in -mia, -mi -yo -na bhelia
 -yo -na bhoba -wa mia -Zezu gbdayinya

nya, an 'bhisa. -Lago 'de -bhlo -in 'kaa
 bubo.»

Cun, -Zezu gbdayiweli -wa -Lagobv -
 falipanyaa weli somi.

Nimesvvn 'pupa -guladinyo

11 -Mvv 'biv, 'in in yia yali hwekali -nu -
 yoyi. -Bheε mia, nimesvvn 'pupa mia -bha.
 Wee nimesvvn -guladinyo wa laa Weli -
 bhlo -yo Gbozono. O gbwubhuso -yo o tugvso
 tiklu. 12 O 'yli nyimaa -kosu 'bhisa. -Can -
 klooo -zlo mia o 'wluo. 'Nni yabhlo mi o -
 yocelida, nyime yabhlogbo 'ni we -yi, we 'ni
 o 'de -bhlo 'wobhv. 13 -Bana -we mia o 'wu,
 'pion wotomania we, tugvnyo -bana 'bhisa.
 O ni -wa -Lagoweli. 14 Yali 'slja mi o 'bi,
 wa 'de weee mi nimesvvn 'pupanya -gv. -O
 -ka -mi, 'naa -zono -bana 'pupa 'painpain
 mi o 'wu. 15 -O -dia wee nimesvvn -gv la, o ka
 'nenε -tugvble hweε. Wee tugvble nya o yia
 dudugv -nyima bhita. 'Ma o yia hwe -gv zva
 'tite nya. Mo yia -dlaya 'wonyazoa 'tite -ka -
 Lago 'ce 'kadu 'wu. 16 Nu, 'ni yabhlo mi o
 -bana -yo o bhogv -yo celida. Wee ni -wa:
 NYIMAA 'WLULAPILINYAA 'WLULAPILINYO
 WE -YO

NYIMAA -CIAAN NU -KANYO

17 -Mvv 'biv, 'in in yia 'anzi yabhlo -yoyi
 'ylv nukple. 'Zia weee, -we mia -bluda -mo
 yali 'pivi, we 'kpa 'wu 'titeε we -yla, we neε:
 «A yi. A suslolu 'wu, -Lago lililu 'kadu
 'gbu. 18 Nu, a yi nyimaa 'wlulapinya klaa,
 'sljaa 'yugalinya klaa, we -yo nyima 'tite, a
 yi wa 'kwie lia. A yi nimesvvnnya -yo we -
 guladinyaa 'kwie lia. A yi nyimaa 'yli -bhlo
 -bhloo 'kwie lia: we 'de yi gali -zeoo, we yi
 -wa 'nia gali nya -mi -zeoo, we yi 'yilaasu -
 zeoo, we yi nyima kpari -zeoo, a yi wa 'de
 weee 'kwie lia.»

19 Toun, wee nime klaa, nyimaa 'wlu-
 lapinya klaa, we -yo we 'slja, 'in in yia
 we -yoyi. Wa ka 'wlugvwlali wa -yo o
 nimesvvn -guladinyo -yo -moo 'slja 'so 'ka
 tv gv. 20 Nu, wa ka wee nime -yo wee yoy-
 olagobv -falipanyo kpa. Wee yoyogbv -
 falipanyo ka gwedigbv lenv wee nime 'yu
 we 'ka nyima -dawli 'wvnu. Nyima -wa kaa
 wee nimeε yibhelida -yo, 'in wa buboa we
 teliteliv, 'ma we nua -dawli 'wu. Nu, we 'de
 'soo 'yliyoganv wa vitelia -kosu 'kadu -yo -
 bhuhui -slo 'wu.

21 'In nimesuun -guladinyo yia nyumaa pnu 'bha o 'nen o -tugugble -we mia o ηwee, we nya, 'in 'zia weee yia wa 'kwie li.

20

-Zezu pilia nyima 'wlu la -zo 'wlu gbuu -nu nya

1 -Muu 'bigu, 'in in yia 'anzi yabhlo -yoyi yali 'bhoda. -Lakli yabhlo -yo -peklee 'kadu yabhlo mi we kwee. Nu, 'bhoka -we 'nia bhloluda -ka, we -lakli -wa. 2 'In we yia -zatibhe kpa. *-Zatibhe mia, *tibhe, -we mi bhaa, mu -wa. Nu, 'Kuzu wa laa *-Saatan, mu -wa. Wee 'anzi kpa we, 'in we yia we gbuu we -peklee nya, -zo 'wlu gbuu -nu nya (1.000). 3 We vitelia we 'bhoka 'wu, we 'paa we -lakli ηwe, 'in we yia we -gugbali: -muu yi 'wlu nu, we 'tla wee 'bhoka 'wu, -zugba -zo wa -dila we, we 'ni -slo gba, we yi -mo 'tla, we yi dudugu -nyima -dawli 'wunu. Nu, we bhla -ka bhia ni, 'in wa 'ka we 'yitide bhla -selee -nu nya.

4 Toun, 'in in yia 'ηnumnikpenya -yoyi. -Wa -dia we -gula, ma 'yia 'tite wa 'ka nyumaa -yogbu 'wobhu. Nyima wa -dia 'wlu -gu, 'in in yia wa zuzunya -yoyi. -We ka 'gbu wa yia wa 'bha, mu -wa nu, -Zezuu gbodayinya wa -mia, 'in wa yi 'yaa -Lagobu gba. Waa nyima mia, wa 'ni wee nime -yo -we wa telia bubo. Wa 'ni wee nimee yibhelida 'klu -yo -ka, 'in wa 'ni we so -yo -ka. Waa nyima mia, wa ka tltinya glaa 'wuso, 'in wa -yo Klisi 'so yia nyima 'wlulapili -zo 'wlu gbuu (1.000) -nu nya. 5 Ma -wa tiatia -nyima -wa -Lago -solva tltinya glaa 'wu. Wee -zo 'wlu gbu 'ni -slo bhia ni, nyima talva 'na 'ka 'wuso. 6 Nyima -wa -Lago -solva 'wu tia tltinya glaa, 'wutute -dlao mi wa -nu nya, -Lagoo -nu wa -mia. Tltilee 'sonu 'ni 'tite -ka wa -gu. Waa nyima mi -Lago -yo Klisi bubunya nya. Wa -yo Klisi so yia nyima 'wlulapilia -zo 'wlu gbuu -nu nya.

-Saataan lulue

7 Zli wee -zuv 'wlu gbu -ka bhia ni, 'in wa tidea -Saatan 'yi. 8 'In we mnia dudub beta -mnuua -gu -nyima -wa wa laa Gogu -yo Magob* -dawli 'wunva. 'Wlu we yia wa gugwlaha, wa 'ka tu gu. 'Wu wa yia zumania gumunyuu ηweyo -buse 'bhisa. 9 Dudu weee

-gu wa yia 'plila, 'in wa 'ka -Lagonyumaa ladulda -we -wa 'gbe -we -Lago 'yibhaa, wa 'ka we gbeli. Nu, -kosu yabhlo yia yali 'bhua, nyima -wa -Saatan gugwlaha 'wlu, we 'ka wa lasa.

10 Toun, *'Kuzu -we nua -benyi nyima -dawli 'wu, wa kpa we, -kosu 'kadu -yo -bhuhui -slo -we 'wu wa vitelia wee nime -yo yoyogbu -falipanyo, 'in wa yia -mo we viteli. Saboo, zloo, sia wa yia 'kamuu.

'Wobhlolu gbuwobhuhue

11 -Muu 'bigu, 'ηnumnikpe 'kadu -we polva, we -yo we -guladinyo mia, 'in in yia wa -yoyi. Dudu -yo yali ka o kwee -gwa: wa'a 'yi 'masleen we -yo. 12 Nyima 'kadu -yo nyima -kpuu -wa tia, 'in in yi 'yaa -maa -yoyi 'ηnumnikpe 'kadu 'yu. 'In 'anzinya yia 'sebhanya 'wokal. Nu, 'in wa yi 'yaa 'sebbe -putu 'wokal: 'yliyoga -sebbe -wa. Tltinya mia, wa lenugbu -gu wa bhua wa -yogbu 'wu, sa we mia celida wee 'sebhanya 'wu, 'sa. 13 Tltinya mia gumunyu lu, -maa ka -mo 'tla. Tltlie -yo tltinyaa -zoo ka 'ya -muu -nu wla. -o -ka -mi, -moo lenugbu -gu -Lago 'bhua -moo -yogbu 'wu, 'sa. 14 'In wa yia tltlie -yo tltinyaa -zoo -kosu 'kadu 'wu viteli. Mu -wa tltliee 'sonu. 15 'In nyoo nyoo ka ηni 'nia 'yliyoga -sebbe 'wu celida -mi, 'in wa yia -moo -kosu 'kadu 'wu viteli.

21

-Zeluzalemv lolu

1 -Muu 'bigu, 'in in yia yali lolu -yo dudub lolu -yoyi. Yalu tianu -yo dudub tianu ka labhu, 'in gumunyu 'ni -sleen lamu. 2 'In -Lagoo 'gbe -we -wa -Zeluzalemv -lolu, 'in in yia we -yoyi yali -bhoda. We yia we 'de 'ylinamani nee 'ηwnoyu -o mi o 'lowli wuda. 3 Toun, weli 'tite yabhlo 'bhua -mo 'ηnumnikpe 'wu, 'in in yia we 'nu. We nee: «-Sleen mia, -Lagoo ladida mi nyima glaa, wa glaa o yia ladia. Ma yia o nyima -zea. -Lagoo 'debbie -yo wa so yia -mia, 'in o 'ka wa -Lago nya -mi. 4 Wa -ka wi ni, -Lago yia wa 'mio weee sea. Tltlie 'na 'ka lamu. Guwuwuwube klau, wiwie klau, we -yo kuu 'conu, -muu weee 'na 'ka lamu. Nu, gbu -sanya ka labhu.»

* 20:8 Gogu -yo Magob: nu, 'ηni -we wa zua -Lagoo tunyima, mu -wa.

5 -Ḑ -dia 'ḡnumnikpe -gṽ la, ḑ 'bhua weli 'wṽ, ḑ nɛɛ: «In ka -lu weee 'bhiti, 'in we yia -lu lolu -ze -slɛɛn.» Ḑ nɛɛ 'yaɛ: «-We na gbaa, -in celi we, nu, wee weli ni mi dliḡṽṽ sa, 'in we mia gbṽṽṽ nya.»

6 'In ḑ nɛɛ 'ya 'mi -yla: «Nu, we ka -slɛɛn bhia. -Ami -wa we gwedida, 'in in mia we bhialida nya, we tianṽ -yḑ we 'wṽbhlolunṽ. Nyime, -ḑ 'nyumatṽ -ka 'bhada -mi, bhe na nyɛa ḑ 'nyu. 'Nyu, -we na nyɛa ḑ ni, 'wṽwṽwṽ nyu -we wlaa 'yliyḑgagie, mṽ -wa. 7 -Ḑ -ka -gṽgalinyḑ nya -mi, mḑ kaa we 'yiyi klṽ: ḑ -Lagḑ na yia -zɛa, 'in ḑmḑ 'ka na 'yu -ze. 8 Nu, -wa 'nia dli 'tɛ klaa, -wa 'nia 'mi dli -gṽ ṽṽ klaa, gbonyii 'kadṽ lɛnṽnya klaa, nyima -bhanya klaa, mṽtni kwɛ -cian klaa, ylisinṽnya klaa, -wa bubḑa yoyo -lagḑ klaa, we -yḑ yocian weee, -wa weee mia dɛ, -kosu 'kadṽ -yḑ -bhuhui slo mi wa -nṽ nya: mṽ -wa titliee 'sḑnṽ.»

9 Nu, 'anzi gbesḑ, -we kaa 'kḑṽ -we mia yeda 'wṽbhlolṽ -siasie gbesḑ nya kwɛɛ, we 'yabhlo bɛa 'mi -yḑ, 'in we nɛɛ: «Yi, in 'ka -mi 'ḡwnḑyu 'klṽslolu, -ḑ Bhlabhleyu -saa -bha ḑ 'ka ḑ 'ḡwnḑ -ze.» 10 -Lagḑḑ Zuzu 'sibhlia 'mi -gṽla, 'in we yia 'mi -gḑḑ 'kadṽ 'wlukwa. Wee -gḑḑḑ -gṽ mi 'wṽpada. 'In we yia 'mi -mḑwṽ gbe 'klṽslolu. Mṽ -wa -Zeluzalɛmṽ -we mia yali 'bhṽda -Lagḑḑ -gbe. 11 -Lagḑḑ san lia wee 'gbe nṽkplɛ. We liliɛ 'wṽ sa tṽkpa -zḑnṽ, we 'wṽ sa tṽkpa 'nuonuo -we ka nṽkplɛ wa yia la 'veli 'bhisa. 12 'Suo -we bibeaa wee 'gbe, we 'tu 'wṽ, 'in we mia yali 'pada. Wee 'gbe ka klolo kugbua lɛ 'sḑ, 'in 'anzi kugbua lɛ 'sḑ kṽa we ḡwɛ. 'Ḡni mi wee klolonya -yḑcelida, nu, *Izlaɛli *zṽa kugbua lɛ sḑḑ ḡni -wa. 13 Klolo ta mia bɛta yabhlo -gṽ, -mḑ wee 'gbe 'wṽ. Ta mi 'yṽṽ 'wṽsḑṽda, ta mi 'yṽṽ bhililida, we gbelibhloo pṽni yiyaliala 'klṽ -yḑ, ta bɛta yabhlo, 'in ta mia bɛta -putu. 14 Wee 'gbee 'suoo gwe mia, tṽkpa kugbua lɛ 'sḑ nya we mia. Bhlabhleyuu tietienya kugbua lɛ 'sḑḑ 'ḡni mi wee tṽkpanya -yḑcelida.

15 'Anzi, -we mia 'mi -yla gbṽ gbada, -can gblee -we nya we yibhḑṽba -lu, we mi we kwɛɛ, we 'ka 'gbe klaa, we klolonya klaa, we -yḑ we 'suo yibhḑṽ. 16 Wee 'gbee bɛta -mnṽa weee -bhlo. Nu, 'anzi 'bhua we -can gblee 'wṽ, 'in we yia wee 'gbe yibhḑṽ. We

tlolo klaa, we 'wṽlaylilo klaa, we -yḑ we -gṽwṽpalo, we 'dɛ weee -bhlo. We nyini -luu yibhḑṽṽ 'wṽlu glṽ ta. 17 'Anzi yia we 'suonya yibhḑṽ: we tlolo nyini yibhḑṽṽ glṽ gbesḑ 'ya -mnṽa. -Luu yibhḑṽṽ -we 'anzi kaa, mṽ -bhlokpade dṽdṽḡṽ -nyima kaa. 18 Wee 'gbee suo mia, tṽkpa -zḑnṽ -we wa laa zasipṽ, we nya wa 'sṽbhaa we. -Caan 'zayli nya wa 'sṽbhaa wee 'gbe. Li we lia 'veli 'bhisa, 'in wa yia we 'wṽla. 19 Nu, wee pa mia, tṽkpa -we -gṽ we mia 'sṽbhada, tṽkpa -zḑnṽṽ 'yli -bhlo -bhlo nya we mia. Tṽkpaa tianṽ mi zasipṽ nya, we 'sḑnṽ mi safili nya, we tanṽ mi agati nya. We -mnṽanṽ mi emewlodṽ nya. 20 We gbunṽ mi onisi nya, we gbelibhlonṽ mi salidṽanṽ nya. We gbesḑnṽ mi klisoliti nya, we gbetanṽ mi belili nya. We gbomnṽanṽ mi topazi nya. We kugbuanṽ mi klisopazi nya. We kugbua lɛ -bhlonṽ mi tulikṽazi nya. We kugbua lɛ 'sḑnṽ mi ametisiti nya. 21 Wee klolo kugbua lɛ sḑ mia, 'pelili kugbua lɛ sḑ -wa, 'in klolo -bhlo mia wee 'pelili -bhlo nya. Wee 'gbee -gblḑḑḑ 'wṽ mia we mi -caan 'dɛbhie -gbolu nya, 'in wa yia we 'wṽla 'veli 'bhisa.

22 Nu, wee 'gbe nṽkplɛ, in 'ni *-Lagḑḑbudu yabhlogbḑḑ -yḑyi, -we ka gbṽ -wa, Jejitape, 'tite weee -Kanyḑ -Lagḑḑ 'dɛbhie -gbolu -yḑ Bhlabhleyu mi we nya. 23 Wee 'gbe 'ni 'yṽ -yḑ 'cṽṽ saan gbṽ -ka. -We ka gbṽ -wa, -Lagḑḑ 'ḡnumnie san lia we 'wṽ, 'in Bhlabhleyu mia we zli nya. 24 Nu, dṽdṽḡṽ -nyima yia wee 'gbee zli 'klṽ nḑa, 'in dṽdṽḡṽ -nyimaa 'wlulapilunya -yḑ wa 'ḡnumnili yia yia. 25 We klolonya 'na 'ka kla 'mnumnu, -we ka gbṽ -wa, sabḑ 'na ka wee 'gbe nṽkplɛ bɛ.

26 Dṽdṽ -gṽṽ 'ḡnumnie weee -yḑ we 'tite yia wee 'gbe nṽkplɛ yia. 27 Pṽṽnkalu -we 'kaa wee 'gbe nṽkplɛ pla, we 'ni -mi. Nyima -wa nṽa zṽbhaligbṽ lɛ, we -yḑ yocian, wa 'ni mneni wa 'ka wee 'gbe nṽkplɛ pla. Nu, -wa ka ḡni mia Bhlabhleyuu 'yliyḑga -sɛbhɛ 'wṽ celida, ma -bhlogbḑḑ 'kaa -mḑ pla.

22

1 Nu, 'anzi yia 'mi -gbṽa yabhlo 'klṽslolu. -Gbṽa -we 'wṽ 'nyu -we wlaa 'yliyḑgagie wṽa, mṽ -wa. Li wee 'nyu lia lili veli 'bhisa. -Lagḑ -yḑ Bhlabhleyuu 'ḡnumnikpe 'wṽ we tlaa, 2 'in wee 'nyu pliaa wee 'gbee -gblḑḑḑ

'wv. Da wee -gbvaa sɔ bhɔbhɔa -yɔ su yabhlo mɪ -bha, mɔ wlaa 'yliyɔgagie. -Zv -bhlo 'wv, we tɔnɔv 'wɔla -zakpa kug-bua lɛ 'sɔ. 'Cv -bhlo, 'in we tɔva. 'In we kpɪ jipea dɔdɔgv -nyima weee. ³ Mɛ 'na 'ka -slɛɛn lamɪ. Nu, -Lagɔ -yɔ Bhlabhleyuu 'ɲɪnmɪkpe yia wee 'gbe 'wv -mɪa, 'in -Lagɔ lubhonɔnya yia ɔ bubɔa. ⁴ ɔ 'klv wa yia -yɔyɪa, 'in ɔ 'ɲɪ 'ka wa 'klv -yɔ cɛɪɪda -mɪ. ⁵ Sabɔ 'na 'ka bɛ, nyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'na 'ka 'napɛ -yɔ 'yɪv saan gbv -ka, Jejitapɛ yia ɔ zɪ wa -gv 'mɪiaa 'gbv, 'in wa 'ka nyɪma 'wlulapɪ 'yɪ weee -nɔ nya.

-Zezuu yiyigbv

⁶ -Mɔv 'bɪgv, 'anzɪ nɛɛ 'mɪ -ylɛ: «Wee wɛɪ mɪ dɪgvzɔ sa, 'in we mɪa gbvzɔnɔ nya. Nu, Jejitapɛ -ɔ 'nyɛa ɔ gbv -falɪpanya ɔ Zuzu, mɔ tiea ɔ 'anzɪ, -we 'kaa dayɪ lɛnɔ, we 'ka we ɔ lubhonɔnya 'klvslɔlu.»

⁷ -Zezu nɛɛ: «A pɔ yukwɪ, yia na yia dayɪ! -Falɪpawɛɪ -we mɪa 'sɛbhɛ nɪ 'wv, -wa zɔa we 'nɔɲwɛ, 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ mɪ wa -nɔ nya.»

⁸ Nu, -amɪ *Zaan, -amɪ 'nɔa wee wɛɪ, 'in -amɪ 'yia wee -li -yɔ. Da in bhɪa we 'nɔnɔe -yɔ we -yɔyɪe, 'anzɪ -we -slɔlua 'mɪ we 'klv, 'in in yia we bhv -yɔ bhlɪɪ in 'ka we bubɔ. ⁹ 'In we nɛɛ 'mɪ -ylɛ: «-In nɔ 'nanɔv, -in 'na nɔnɔ 'sa -nɪ. Nu, -mɪ klaa, -na bhɛɪa -Lagɔgbv -falɪpanya klaa, we -yɔ -wa weee zɔa 'sɛbhɛ nɪ wɛɪ 'nɔɲwɛ klaa, -Lagɔ lubhonɔnyɔ -amɪ -mɪa aɪn 'bhɪsa. Nu, -Lagɔɔ 'dɛ -bhlo -in 'kaa bubɔ!»

¹⁰ -Mɔv 'bɪgv, we nɛɛ 'mɪ -ylɛ: «-Falɪpawɛɪ -we mɪa da 'sɛbhɛ nɪ 'wv, -in 'na zɪzɛɪ we -na 'dɛbhlo -nɔ nya -nɪ. Nu, we lɛnɔbhla ka cɪpa. ¹¹ -ɔ -ka nyɪmɛ 'nyuu, ɔ -tv gbɔnyuu lɛnɔda, -ɔ -ka pɔvɪn -ka, ɔ -tv pɔvɪnplada, -ɔ -ka nyɪmɛ tɪklɪ, ɔ -tv gbvzɔnɔ lɛnɔda. -ɔ -ka -mɔwɪvda -mɪ, ɔ -tv -mɔwɪvda.»

¹² -Zezu nɛɛ: «A pɔ yukwɪ. Dayɪ na yia. In -ka yida -mɪ, cɛɪɪɪ nya na yia yia. 'In -ɔ -ka -mɪ, -we ka 'yɪyɪklɔ ɔ -ka -ka, 'in na nyɛa we ɔ, ɔ lɛnɔgbv 'gbv. ¹³ -Amɪ -wa *Alɪfa -yɔ *Omɛga, -amɪ -wa we gwɛɪɪda, 'in in mɪa we bhɪɪɪɪɪɪɪ nya, we tɪanɔ -yɔ we 'wɔbhɔlɔlɔnɔ.»

¹⁴ -Wa wɔlvɔ wa -bana, 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ mɪ wa -nɔ nya. Nu, ma kaa we 'klv su -we wlaa 'yliyɔgagie, wa 'ka we 'bhue li, wa ka we 'klv wa 'ka 'gbee klɔlɔ ɲwɛɛ plɪɪ. ¹⁵ -Wa 'na 'kaa wee 'gbe nɔkplɛ pla, ma nɪ: -wa nɔa nɪmɛgbv lɛ klaa, yɪɪɪnɔnya klaa, mɔtɪnɪ kwɛ -cɪan klaa, nyɪma -bhanya klaa, -wa bubɔa yoyɔ -lagɔ klaa, we -yɔ -wa 'yɪbhaa yɔ 'in wa tɔbhɔa yɔ. 'Pipee wa tɔa.

¹⁶ «-Amɪ -Zezu tiea na 'anzɪ aɪn 'wv we 'ka wee wɛɪ nɪ gba -mɔ legɪzɪnya -ylɛ. We 'dɛ weee mɪ gbvzɔnɔ nya. Nyɪmaa 'wlulapɪnyɔ -Davidɪ zɔayɪɪ -nyɪmɛ in -mɪa: zɔkpa -zɛɪyɪa in -mɪa.»

¹⁷ -Lagɔ Zuzu -yɔ 'ɲwɔnyu -ɔ Bhlabhleyu -saa -bha ɔ 'ka ɔ 'ɲwɔ -zɛ, wa nɛɛ: «Yɪ!» Nyɪmɛ -ɔ -ka we 'nɔ, -mɔɔ -kanyɔ gba: «Yɪ!» -ɔ 'nyumatv -ka 'bhada -mɪ, ɔ yɪ. Nyɪmɛ -ɔ -ka 'nyu -we wlaa 'yliyɔgagie 'yɪbha, sa bhe ɔ yia we.

'Wɔbhɔlɔlu -yɪbhalɪgv

¹⁸ We 'dɛɛ 'gbv, -amɪ Zaan nɛɛ aɪn -ylɛ: -wa weee -wa 'nɔa -falɪpawɛɪ -we mɪa 'sɛbhɛ nɪ 'wv cɛɪɪɪda, -ɔ -ka we -lu -lɛ -gvɪpɪɪ, -Lagɔ yia sɪasɛ, -we mɪa da 'sɛbhɛ nɪ 'wv cɛɪɪɪda, ɔ sɪasɛ -gvɪpɪɪa. ¹⁹ Wee -falɪpawɛɪ -we mɪa *-Lagɔsɛbhɛ nɪ 'wv cɛɪɪɪda, -ɔ -ka we -gvsa, su -bhue -we wlaa 'yliyɔgagie, -mɔɔ -kanyɔ 'na 'ka we li, 'in ɔ 'na 'ka -mɔwɪv gbe nɔkplɛ pla.

²⁰ -Zezu nɛɛ: «-We weee mɪa dɛ, gbvzɔnɔ -wa.» 'In ɔ nɛɛ: «Cɪn, yia na yia dayɪ.»

-Amɛnɪ! Yɪ, Nyɪmaa -Kanyɔ -Zezu!

²¹ Nu, Nyɪmaa -Kanyɔ -Zezu ɲwɔnɔ nyɪma weee 'nyu la.